

ព្រះ
ក្រឹត្យប័ណ្ណប្រកាស

និង
សេចក្តីប្រែប្រួលការសាខ្មែរ
សុត្តន្តបិដក
សំយុត្តនិកាយ ខន្ធចារវគ្គ
ធម្មនិកាយ

៣៤

សុត្តន្តបិដក
សំយុត្តនិកាយ ខន្ធចារវគ្គ
ធម្មនិកាយ
៣៤
ព.ស. ២៥០៦

ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ ភ្នំពេញ
ព.ស ២៥០៦

[៣] កកមោ ច កិក្ខុវេ សញ្ញាយ សមុទយនោ ។
 យាយំ ភណ្ណា ចោទោត្តរិកា(១) ទន្ទិកតស ហតតា
 តត្រតត្រាភិទន្ទិធិ ។ សេយ្យធីទំ ។ កាមភណ្ណា កវ-
 ភណ្ណា វិកវភណ្ណា ។ អយំ វុទ្ធតិ កិក្ខុវេ សញ្ញាយ-
 សមុទយនោ ។

[៤] កកមោ ច កិក្ខុវេ សញ្ញាយនិរោទនោ ។
 យោ តស្សាយេវ ភណ្ណាយ អសេសវិកតនិរោទោ
 ចាកោ បដិទិស្សតោ ឪត្តិ អបាលយោ ។ អយំ
 វុទ្ធតិ កិក្ខុវេ សញ្ញាយនិរោទនោ ។

[៥] កកមោ ច កិក្ខុវេ សញ្ញាយនិរោទកាមិ-
 ទិចដិបទនោ ។ អយមេវ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ ឧត្តោ ។
 សេយ្យធីទំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាសង្កប្បោ សម្មាវាចា
 សម្មាកម្មនោ សម្មាអាជីវោ សម្មាវាយាមោ សម្មាសតិ
 សម្មាសមាទិ ។ អយំ វុទ្ធតិ កិក្ខុវេ សញ្ញាយនិ-
 រោទកាមិទិចដិបទនោ ។ ឥមេ ទោ កិក្ខុវេ ទន្ទារោ
 អន្តាតិ ។

១ ខ. ពោធិ៍វិកា ។

[៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះអន្តៈគឺហេតុឱ្យកើតឡើងនៃសក្កាយ
 តើដូចម្តេច ។ ភណ្ណាណា ដែលពាក់គំនិតខ្ពស់ក្នុង ច្រកបដោយសេចក្តី
 រីករាយនិងសេចក្តីត្រេកអរ មានសេចក្តីរីករាយក្នុងការម្សៅរនាវ ។ ។
 ភណ្ណា តើដូចម្តេច ។ គិកាមភណ្ណា ១ កវភណ្ណា ១ វិកវភណ្ណា ១ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា អន្តៈគឺហេតុឱ្យកើតឡើងនៃសក្កាយ ។

[៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះអន្តៈគឺសេចក្តីលេងនៃសក្កាយ តើ
 ដូចម្តេច ។ សេចក្តីវិនាសនិងសេចក្តីរលត់មិនមានសល់ នៃភណ្ណានោះ
 កិរិយាលេងនី កិរិយាលេងរំលោភ ឱ្យភណ្ណានោះ កិរិយារួចពាកភណ្ណា
 នោះ សេចក្តីមិនគាល់យកភណ្ណានោះ ឯណា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 នេះហៅថា អន្តៈគឺសេចក្តីលេងនៃសក្កាយ ។

[៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះអន្តៈគឺចម្រើនដាច់ដំណើរទៅកាន់
 សេចក្តីរលត់នៃសក្កាយ តើដូចម្តេច ។ អរិយមន្ត្រច្រកបដោយអង្គ ៨ នេះ
 ឯង ។ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គិសេចក្តីយល់ត្រូវ ១ សេចក្តីត្រិះរិះត្រូវ ១ ការ
 និយាយត្រូវ ១ ការធ្វើត្រូវ ១ ការចិញ្ចឹមជីវិតត្រូវ ១ ការព្យាយាមត្រូវ ១
 សេចក្តីរកត្រូវ ១ ការកម្រិតត្រូវ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ
 ហៅថា អន្តៈគឺចម្រើនដាច់ដំណើរទៅកាន់សេចក្តីរលត់នៃសក្កាយ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯងជាអន្តៈ (ចំណែក) ទាំង ៤ យ៉ាង ។

[៦] សាវត្ថី ។ ធុត្តាញ រោ ភិក្ខុវេ ទេសិស្សាមិ
ធុត្តសមុទយញ ធុត្តនិរោធឯញ ធុត្តនិរោធឯកមិច្ឆិបដិ-
បទញ តំ សុណាថ ។

[៧] កកមញ ភិក្ខុវេ ធុត្តំ ។ បញ្ចុចាណ-
នក្ខត្តាភិស្ស វចនិយំ ។ កកមេ បញ្ច ។ សេយ្យថីនិ
វុដ្ឋចាណនក្ខត្តោ ។ ថេ ។ វិញ្ញាណុចាណនក្ខត្តោ ។ ឥនិ
វុដ្ឋតិ ភិក្ខុវេ ធុត្តំ ។

[៨] កកមោ ច ភិក្ខុវេ ធុត្តសមុទយោ ។ យា-
យំ កណ្ណា ហោចាត្តវិកា ទន្ទិកសហគតា គគ្រ-
គគ្រាភិទន្ទិចិ ។ សេយ្យថីនិ ។ កាមកណ្ណា កវកណ្ណា
វិកវកណ្ណា ។ អយំ វុដ្ឋតិ ភិក្ខុវេ ធុត្តសមុទយោ ។

[៦] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អថអភិទិសិម្ពន្ធ
នូវទុក្ខផង នូវហេតុឱ្យកើតឡើងនៃទុក្ខផង នូវសេចក្តីរលត់នៃទុក្ខផង នូវ
បដិបទាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីរលត់នៃទុក្ខផង ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នក
ទាំងឡាយ ចូរស្តាប់នូវសេចក្តីនោះចុះ ។

[៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះទុក្ខ កើដូចម្តេច ។ ធម្មវិទ្ធិយថា
ទុក្ខទានក្ខន្ធទាំង ៨ ។ ចុះទុក្ខទានក្ខន្ធទាំង ៨ កើដូចម្តេច ។ ធម្មបុ-
ពានក្ខន្ធទាំង ១ ។ ថេ ។ វិញ្ញាណុចាណនក្ខន្ធទាំង ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
នេះហៅថា ទុក្ខ ។

[៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះហេតុឱ្យកើតឡើងនៃទុក្ខ កើដូច
ម្តេច ។ កណ្ណាណា ដែលភាគីតែនូវកថី ប្រកបដោយសេចក្តីក
រយនិងសេចក្តីគ្រុកអរ មានសេចក្តីរកយកក្នុងការម្នាក់នោះ ។ ។ កណ្ណា
កើដូចម្តេច ។ ធិកាមកណ្ណា ១ កវកណ្ណា ១ វិកវកណ្ណា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ នេះហៅថា ហេតុឱ្យកើតឡើងនៃទុក្ខ ។

សុត្តនិបិដក សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកវគ្គ

[៧] ភាគមោ ច កិក្ខុវេ ទុក្ខនិរោធា ។ យោ
តស្សាយេវ តណ្ហាយ អសេសវិភក្ខនិរោធា ចាកោ
ចដំនិស្សត្តោ ឥត្ថិ អនាលយោ ។ អយំ វុទ្ធតិ កិក្ខុវេ
ទុក្ខនិរោធា ។

[៨០] ភាគមោ ច កិក្ខុវេ ទុក្ខនិរោធាកាមិដិបដិ-
បទា ។ អយមេវ អវិយោ អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ ។ សេយ្យ-
មីទិ ។ សម្មានិដ្ឋិ ។ បេវ សម្មាសមាទិ ។ អយំ វុទ្ធតិ
កិក្ខុវេ ទុក្ខនិរោធាកាមិដិបដិបទាតិ ។

[៨១] សាវត្ថិ ។ សត្តាយញ វោ កិក្ខុវេ ទេ-
សិស្សមិ សត្តាយសមុទយញ សត្តាយនិរោធាញ
សត្តាយនិរោធាកាមិដិបដិបទាញ តំ សុណាដ ។

សុត្តនិបិដក សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកវគ្គ

[៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីរលត់នៃទុក្ខ គឺដូចម្តេច ។
សេចក្តីវិនាសនិងសេចក្តីរលត់មិនមានសល់ នៃតណ្ហានោះ កិរិយាលន
បង្ក កិរិយារលាស់ចោល នូវតណ្ហានោះ កិរិយារួចចាកតណ្ហានោះ
សេចក្តីមិនកាល័យ ក្នុងតណ្ហានោះ ឯណា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
នេះហៅថា សេចក្តីរលត់នៃទុក្ខ ។

[៨០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបដិបទាដំណើរទៅកាន់សេចក្តី
រលត់នៃទុក្ខ គឺដូចម្តេច ។ អរិយមគ្គប្រកបដោយផ្លូវ ៨ ប្រការនេះឯង ។
គឺដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺសេចក្តីយល់ត្រូវ ១ ។ បេវ ការធម្មលំចិត្តត្រូវ ១ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា បដិបទាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីរលត់
នៃទុក្ខ ។

[៨១] ក្រុងសាវត្ថិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គថាគតនឹងសម្តែង
នូវសក្តាយផង នូវបោកុឡ្យតើតឡើងនៃសក្តាយផង នូវសេចក្តីរលត់នៃ
សក្តាយផង នូវបដិបទាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីរលត់ នៃសក្តាយផង
ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់ នូវសេចក្តីនោះចុះ ។

(១២) កាកមោ ច កិក្ខុវេ សក្កាយោ ។ បញ្ចុបា-
នានក្ខត្តាភិស្ស វចនិយំ ។ កាកមេ បញ្ច ។ សេយ្យដីនិ
វុដ្ឋនាណក្ខត្តោ ។ ថេវ វិញ្ញាណុបាណក្ខត្តោ ។ អយំ
វុដ្ឋតិ កិក្ខុវេ សក្កាយោ ។

(១៣) កាកមោ ច កិក្ខុវេ សក្កាយសមុទយោ ។
យាយំ ភណ្ណា ចោចោត្តិកា ទន្ទិកតស ហតតា តត្រ-
តត្រាភិទន្ទិដិ ។ សេយ្យដីនិ ។ កាកមភណ្ណា ភវភណ្ណា
វិភវភណ្ណា ។ អយំ វុដ្ឋតិ កិក្ខុវេ សក្កាយសមុទយោ ។

(១៤) កាកមោ ច កិក្ខុវេ សក្កាយនិរោជោ ។
យោ តស្សាយេវ ភណ្ណាយ អសេសវិភកនិរោជោ
ចាកោ ចនិទិស្សត្តោ មុត្តិ អនាលយោ ។ អយំ
វុដ្ឋតិ កិក្ខុវេ សក្កាយនិរោជោ ។

(១៥) ខ្នាលភិក្ខុចាំនិទ្យាយ ចុះសក្កាយ តើដូចម្តេច ។ ឃ្យ
ត្រើយថា ។ បុប្ផានុទ្ធានិ ៨ ។ បុប្ផានុទ្ធានិ ៨ តើដូចម្តេច ។
ភិក្ខុបុប្ផានុទ្ធានិ ១ ។ ថេវ វិញ្ញាណុបុប្ផានុទ្ធានិ ១ ។ ខ្នាលភិក្ខុចាំនិទ្យាយ
នេះហៅថា សក្កាយ ។

(១៦) ខ្នាលភិក្ខុចាំនិទ្យាយ ចុះហេតុឲ្យកើតឡើងនៃសក្កាយ
តើដូចម្តេច ។ ភណ្ណាណា ដែលភាគីតែនិទ្ធិកថា ប្រកបដោយសេចក្តី
វិភាយនិងសេចក្តីត្រេកអរ មានសេចក្តីវិភាយក្នុងការម្សៅនោះ ។ ។ តើ
ដូចម្តេចខ្លះ ។ ភិកាមភណ្ណា ១ ភវភណ្ណា ១ វិភវភណ្ណា ១ ។ ខ្នាល
ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ នេះហៅថា ហេតុឲ្យកើតឡើងនៃសក្កាយ ។

(១៧) ខ្នាលភិក្ខុចាំនិទ្យាយ ចុះសេចក្តីលក់នៃសក្កាយ តើដូច
ម្តេច ។ សេចក្តីវិភាយនិងសេចក្តីលក់នៃសក្កាយនេះ វិទ្យាណុនោះ
កិរិយាលក់ កិរិយាលក់ចោល ឲ្យភណ្ណានោះ កិរិយាចោកភណ្ណា
នោះ សេចក្តីមិនអាស័យក្នុងភណ្ណានោះ ឯណា ។ ខ្នាលភិក្ខុចាំនិទ្យាយ
នេះហៅថា សេចក្តីលក់នៃសក្កាយ ។

[១៥] កកមា ច កិក្ខុវេ សញ្ញាយនិរោធកាមិ-
និបដិបតា ។ អយមេវ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មត្តោ ។
សេយ្យដីដំ ។ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាសង្កប្បោ ។ ចេ។ សម្មា-
សមាទិ ។ អយំ វុទ្ធិតិ កិក្ខុវេ សញ្ញាយនិរោធកាមិនិ-
បដិបតាតិ ។

[១៦] សាវត្ថិ ។ បរិញ្ញាយ្យ ច កិក្ខុវេ ទន្មេ ទេ-
សំស្សមិ បរិញ្ញត្ត បរិញ្ញតាវត្ត បុគ្គលំ តំ សុណាម ។

[១៧] កកមេ ច កិក្ខុវេ បរិញ្ញាយ្យ ទម្មា ។
រូបំ កិក្ខុវេ បរិញ្ញាយ្យ ទម្មា ។ វេទនា ។ សញ្ញា ។
សង្ខារ ។ វិញ្ញាណំ បរិញ្ញាយ្យ ទម្មា ។ ឥមេ វុទ្ធិ-
កិក្ខុវេ បរិញ្ញាយ្យ ទម្មា ។

[១៨] កកមា ច កិក្ខុវេ បរិញ្ញា ។ ភកក្កាយោ
តោសក្កាយោ មោហក្កាយោ ។ អយំ វុទ្ធិតិ កិក្ខុវេ
បរិញ្ញា ។

[១៥] ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបដិបតាជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តី
លេងនៃសក្កាយ តើដូចម្តេច ។ ភរិយមន្តប្រកចាយអង្គ ៨ ប្រការ
នេះឯង ។ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺសេចក្តីយល់ត្រូវ ១ សេចក្តីត្រិះរិះត្រូវ ១
។ ចេ។ ការកម្រិតត្រូវ ១ ។ ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា
បដិបតាជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីលេងនៃសក្កាយ ។

[១៦] ក្រុសាវត្ថិ ។ ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គេជាគតនឹងសំដែង
នូវធម៌ដែលបុគ្គលគប្បីកំណត់ដឹងផង នូវការកំណត់ដឹងផង នូវបុគ្គល
អ្នកកំណត់ដឹងផង អ្នកទាំងឡាយចូលរួមនូវសេចក្តីនោះចុះ ។

[១៧] ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះធម៌ដែលបុគ្គលគប្បីកំណត់ដឹង
តើដូចម្តេច ។ ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចូរជាធម៌ដែលបុគ្គលគប្បីកំណត់
ដឹង ។ វេទនា ។ សញ្ញា ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណជាធម៌ដែល
បុគ្គលគប្បីកំណត់ដឹង ។ ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ធម៌ដែល
បុគ្គលគប្បីកំណត់ដឹង ។

[១៨] ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះការកំណត់ដឹង តើដូចម្តេច ។
ការអស់ទៅនៃភវៈ ការអស់ទៅនៃចាសៈ ការអស់ទៅនៃមោហាៈ ។
ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ការកំណត់ដឹង ។

[១៧] កតមោ ច ភិក្ខុវេ បរិញ្ញាតាវ បុគ្គលោ ។
អរហតិស្ស វចេយិ ។ យោ អយិ^(១) អាយស្មា
ឯវិណោ ឯវិណោត្តោ ។ អយិ វុទ្ធកិ ភិក្ខុវេ បរិញ្ញា-
តាវ បុគ្គលោតិ ។

[២០] សាវត្ថិ ។ បញ្ចមេ ភិក្ខុវេ ទោធានក្កុទ្ធោ ។
កតមេ បញ្ច ។ សេយ្យដិទំ វុទ្ធាធានក្កុទ្ធោ ។ បេវ
វិញ្ញាណុទោធានក្កុទ្ធោ ។ យេ កេធិ^(២) ភិក្ខុវេ ស-
មណា វា ព្រាហ្មណា វា ឥមេសំ បញ្ចុទ្ធិ ទោធា-
នក្កុទ្ធាធិ អស្សាធាតុ អាធិវេត្ត ធិស្សនាត្ថេ យថា-
ភ្នកំ ធម្មជាធិ ។ ច មេ កេ ភិក្ខុវេ សមណា វា
ព្រាហ្មណា វា សមណោសុ ចេវ សមណសម្មតា
ព្រាហ្មណោសុ ច ព្រាហ្មណសម្មតា កេ ច បធាយ-
ស្មត្តោ^(៣) សាមញ្ញត្ថំ វា ព្រាហ្មញ្ញត្ថំ វា ធិដ្ឋេវ ធិដ្ឋេ
សយំ អភិញ្ញា សន្និកត្តា ទេសម្បជ្ជំ វិហារន្តំ ។

១ ឧ. ស្វយំ ។ ២ ឧ. ឧ. យេ ហិ កេវិ ។ ៣ ឧ. បទ កេ អាយស្មត្តោតិ បរិយោ ឧញ្ញា
ករិយ្យំ ។

[១៧] ខ្មាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលអ្នកកំណត់ដឹង តើដូច
ម្តេច ។ គប្បីឆ្លើយថា ព្រះអរហន្ត ។ គឺរោងមានកាយណា មាន
ឈ្មោះយ៉ាងនេះ មានគោក្រយ៉ាងនេះ ។ ខ្មាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ
ហៅថា បុគ្គលអ្នកកំណត់ដឹង ។

[២០] ក្រុងសាវត្ថិ ។ ខ្មាលភិក្ខុទាំងឡាយ ។ បាទានក្នុងនេះមាន
៤ យ៉ាង ។ ៤ យ៉ាងគឺដូចម្តេច ។ គឺប្រាបាទានក្នុង ១ ។ បេវ វិញ្ញាណុ-
បាទានក្នុង ១ ។ ខ្មាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមណៈប្រាហ្មណ៍ណាមួយ
មិនដឹងច្បាស់តាមពិត ខ្ញុំកាន់សិល្ប៍ផង ខ្ញុំរោសផង នៃ ។ បាទានក្នុង
ទាំង ៤ នេះ ខ្ញុំកាលោសំចេញ ។ បាទានក្នុងទាំង ៤ នេះផង ។ ខ្មាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ សមណៈប្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ គឺថា គតមិនបាទសន្មតថាជា
សមណៈក្នុងពួកសមណៈផង មិនសន្មតថាជាព្រាហ្មណ៍ក្នុងពួកព្រាហ្មណ៍
ផង អ្នកទាំងនោះ វេចមិនធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ មិនសម្រេច ដោយ
ប្រាជ្ញាដ៏ទន្តមដោយខ្លួនឯង ក្នុងចក្ខុវិស័យ ខ្ញុំប្រយោជន៍នៃសមណភាព
ប្រយោជន៍នៃព្រាហ្មណភាព ។

សុត្តនិបិទេ សម្មាសម្ពុទ្ធិយស្ស ខន្ធហវគ្គោ

(២៤) យេ ច ខោ កេចិ ភិក្ខុវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា ឥមេសិ ចត្ថន្នំ ឧបាទានក្កន្ធានិ អស្សុ- ទត្ថ អាទិវេត្ថ ចិស្សន្តណត្ថ យជាភ្នតិ បជាទន្ធី ។ កេខោមេ ភិក្ខុវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា សមណោ- សុ វេវ សមណសម្មតា ព្រាហ្មណោសុ ច ព្រាហ្ម- ណសម្មតា កេ ច បទាយស្សន្តោ សាមញ្ញត្ថំ វា ព្រហ្ម- ញ្ញត្ថំ វា ធិដ្ឋេវ ចម្មេ សយំ អភិញ្ញា សន្និកត្វា ឧប- សម្បជ្ជ វិហារន្តិតិ ។

(២៥) ចត្ថិមេ ភិក្ខុវេ ឧបាទានក្កន្ធា ។ កាក- មេ ចត្ថ ។ សេយ្យនិទំ រុក្ខបាទានក្កន្ធា ។ មេ ។ វិញ្ញាណុបាទានក្កន្ធា ។ យេ កេចិ ភិក្ខុវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា ឥមេសិ ចត្ថន្នំ ឧបាទានក្កន្ធានិ សុទ្ធយេត្ថ អន្តន្ត្រីមត្ថ អស្សុទត្ថ អាទិវេត្ថ ចិស្ស- រណត្ថ យជាភ្នតិ ធម្មជាទន្ធី ។ មេ ។ បជាទន្ធី ។ មេ ។ សយំ អភិញ្ញា សន្និកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហារន្តិតិ ។

សុត្តនិបិទេ សម្មាសម្ពុទ្ធិយស្ស ខន្ធហវគ្គោ

(២៦) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ណាមួយ ដឹងច្បាស់តាមពិត ឲ្យការនិសិទ្ធិផង ឲ្យរោសផង ខែទុបាទានក្កន្ធទាំង ៤ នេះ ឲ្យការរលាស់ចេញទុបាទានក្កន្ធទាំង ៤ នេះផង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ ទាំងនោះឯង គថាគត សន្មតថាសមណៈក្នុងពួកសមណៈផង សន្មតថាព្រាហ្មណ៍ក្នុងពួក ព្រាហ្មណ៍ផង អ្នកទាំងនោះ វេចន៍ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ សម្រេច ដោយ ប្រាជ្ញាជំនុំអោយខ្លួនឯង ក្នុងចក្ខុវិស័យ ឲ្យប្រយោជន៍ខែសមណភាព ឬប្រយោជន៍ខែព្រាហ្មណភាព ។

(២៧) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ទុបាទានក្កន្ធនេះ មាន ៤ យ៉ាង ។ ៤ យ៉ាងអើដូចម្តេច ។ គឺរុក្ខបាទានក្កន្ធទ ។ មេ ។ វិញ្ញាណុបាទានក្កន្ធទ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សមណៈ ឬ ព្រាហ្មណ៍ណាមួយ មិនដឹងច្បាស់ តាមពិត ឲ្យសេចក្តីភើតឡើងផង ឲ្យសេចក្តីអស់ទៅផង ឲ្យការនិសិទ្ធិ ផង ឲ្យរោសផង ខែទុបាទានក្កន្ធទាំង ៤ នេះ ឲ្យការរលាស់ចេញ ទុបាទានក្កន្ធទាំង ៤ នេះផង ។ មេ ។ ដឹងច្បាស់ ។ មេ ។ វេចន៍ធ្វើឲ្យ ដាក់ច្បាស់ សម្រេច ដោយប្រាជ្ញាជំនុំអោយខ្លួនឯង ។

[២៣] បញ្ចមេ ភិក្ខុវេ ឧបាទានក្កន្ទា ។ កត-
មេ បញ្ច ។ សេយ្យដំនំ វុទ្ធភាទានក្កន្ទា ។ មេ ។
វិញ្ញាណ្យាទានក្កន្ទា ។ យតោ ទោ ភិក្ខុវេ អរិយ-
ស្សវកោ ឥមេសំ បញ្ចុំ ឧបាទានក្កន្ទា ធិ សុខុ-
យេត្ត អត្តត្ថមេត្ត អស្សនេត្ត អាទិទេវេត្ត ធិស្សវណេត្ត
យថាភូតំ បដាទាតិ ។ អយំ វុទ្ធតិ ភិក្ខុវេ អរិយស្ស-
វកោ សោតាបញ្ញា អវិទិចាតទម្មោ ធិយតោ សម្ពោ-
ធិបរាយោតិ ។

[២៤] សាវត្ថិ ។ បញ្ចមេ ភិក្ខុវេ ឧបាទានក្កន្ទា ។
កតមេ បញ្ច ។ សេយ្យដំនំ វុទ្ធភាទានក្កន្ទា ។ មេ ។
វិញ្ញាណ្យាទានក្កន្ទា ។ យតោ ទោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ឥ-
មេសំ បញ្ចុំ ឧបាទានក្កន្ទា ធិ សុខុយេត្ត អត្តត្ថមេត្ត
អស្សនេត្ត អាទិទេវេត្ត ធិស្សវណេត្ត យថាភូតំ វិទិចា
អនុចាទា វិធុត្តោ ហោតិ ។ អយំ វុទ្ធតិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
អរហំ ចំណាសវេ វុសិតវា កតកាណិយោ ធិហិត-

[២៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ។ បាទានក្កន្ទនេះ មាន ៨ យ៉ាង ។
៨ យ៉ាងតើដូចម្តេច ។ គឺប្រូបាទានក្កន្ទ ១ ។ មេ ។ វិញ្ញាណ្យាទានក្កន្ទ ១ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាបើអរិយសាវក ដឹងច្បាស់តាមភិក្ខុ ឲ្យ
សេចក្តីកើតឡើងផង សេចក្តីអស់ទៅផង ភានិសង្សផង ទោសផង ខែ
។ បាទានក្កន្ទទាំង ៨ នេះ ឲ្យការរលាស់ចេញ។ បាទានក្កន្ទទាំង ៨ នេះ
ផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវកនេះហៅថា សោតាប្បម្ពុស្ថល
មានសភាពមិនធ្លាក់ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀត មានតិរិយាគ្រាស់ដឹង
ជាទីប្រព្រឹត្តទៅក្នុងវាធិបុរ ។

[២៦] ត្រង់សាវត្ថិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ។ បាទានក្កន្ទនេះមាន
៨ យ៉ាង ។ ៨ យ៉ាងតើដូចម្តេច ។ គឺប្រូបាទានក្កន្ទ ១ ។ មេ ។ វិញ្ញា-
ណ្យាទានក្កន្ទ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាបើភិក្ខុដឹងច្បាស់
តាមភិក្ខុ ឲ្យសេចក្តីកើតឡើងផង សេចក្តីអស់ទៅផង ភានិសង្សផង
ទោសផង ខែ។ បាទានក្កន្ទទាំង ៨ នេះ ឲ្យការរលាស់ចេញ។ បាទានក្កន្ទ
ទាំង ៨ នេះផង ហើយរូបស្រឡះដោយមិនបានប្រកាន់ចាំ ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ភិក្ខុនេះហៅថា អបោន្តទិណស្រុត មានមន្តប្រហូចរិយៈ
ប្រព្រឹត្តគ្រប់គ្រាន់ហើយ មានសោច្យសកិច្ចរឿយ មានការងារ

ភាគី អនុប្បត្តសនាគ្នា បរិក្ខតិណាភវសញ្ញាជនោ សម្ម-
ធាណា វិមុត្តោតិ ។

(២៥) សាវត្ថុ ។ រូបេ ភិក្ខុវេ យោ ធម្មោ យោ
ភកោ យា ធម្មំ យា តណ្ហា តិ បដហេថ ឯវដ្ឋំ រូបំ
បហំធំ ភវិស្សតិ ឧច្ឆិទ្ធម្មលី តាលាវត្ថុកតិ អនភាវដ្ឋ-
តិ អាយតិ អនុប្បទទធម្មំ ។ វេទនាយ ។ សញ្ញាយ ។
សង្ខារេសុ ។ វិញ្ញាណោ យោ ធម្មោ យោ ភកោ យា
ធម្មំ យា តណ្ហា តិ បដហេថ ឯវដ្ឋំ វិញ្ញាណំ បហំធំ
ភវិស្សតិ ឧច្ឆិទ្ធម្មលី តាលាវត្ថុកតិ អនភាវដ្ឋតិ អាយតិ
អនុប្បទទធម្មំ ។

នុះហឹយ មានប្រយោជន៍របស់ខ្លួនបានសម្រេចហើយ មានសញ្ញាដទៃ
ក្នុងភពនិកណ្តាអស់ហើយ ជាអក្ខរច្របូប្រយោហើយ ព្រោះដឹងច្បាស់
ដោយប្រវែក ។

(២៥) ក្រុងសាវត្ថុ ។ ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីពេញ
ចិត្តណា សេចក្តីត្រេកអរណា សេចក្តីរីករាយណា សេចក្តីប្រាថ្នា
ណា ក្នុងរូប អ្នកទាំងឡាយ ចូលរចន៍ខ្លួនសេចក្តីពេញចិត្តជាដើមនោះ
ពេញ កាលបើយ៉ាងនេះ រូបនោះ មុនជាអ្នកទាំងឡាយនឹងលចន៍
គាស់កែលើធម្មសគល់ ធ្វើឲ្យនៅសល់តែទីនៅដូចទីនៅនៃដើមភ្នែក ធ្វើ
ឲ្យលើនមានចែបភាព មានសភាពមិនកើតឡើងទៅបាន ជាពុំបាន
សេចក្តីពេញចិត្តណា សេចក្តីត្រេកអរណា សេចក្តីរីករាយណា សេចក្តី
ប្រាថ្នាណា ក្នុងវេទនា ។ ក្នុងសញ្ញា ។ ក្នុងសង្ខារ ។ ក្នុង
វិញ្ញាណ អ្នកទាំងឡាយចូលរចន៍ ខ្លួនសេចក្តីពេញចិត្តជាដើមនោះពេញ
កាលបើយ៉ាងនេះ វិញ្ញាណនោះ មុនជាអ្នកទាំងឡាយនឹងលចន៍ គាស់
កែលើធម្មសគល់ ធ្វើឲ្យនៅសល់តែទីនៅដូចជាទីនៅនៃដើមភ្នែក ធ្វើ
ឲ្យលើនមានចែបភាព មានសភាពមិនកើតឡើងទៅបាន ជាពុំបាន ។

ខ្ពស់យុត្តិធម៌ ចូលបណ្ណាល័យ អន្តរកាល បរិយោ

(២៦) សាវត្ថី ។ រូបេ កិច្ចាវេ យោ ធម្មោ យោ
 ភកោ យា ធម្មិ យា តណ្ហា យេ ឧបាយុបាណា
 ចេតសោ អធិដ្ឋានកិច្ចិវេសាទុសយា តេ បដិបាដ ឯវន្តិ
 រូបិ បហិដំ កវិស្សន្តិ ឧច្ឆិដ្ឋមូលិ តាលាវត្ថុតាតិ អធិកា-
 វត្តតិ អាយតិ អនុប្បាទធម្មំ ។ វេទនាយ ។ សញ្ញាយ ។
 សង្ខារេសុ យោ ធម្មោ ។ ចេ ។ ឯវន្តេ សង្ខារ ប-
 ហិយា កវិស្សន្តិ ឧច្ឆិដ្ឋមូលា តាលាវត្ថុតាតា អធិកា-
 វត្តតា អាយតិ អនុប្បាទធម្មា ។ វិញ្ញាលោ យោ ធម្មោ

ខ្ពស់យុត្តិ ចូលបណ្ណាល័យ អន្តរកាល បរិយោ

(២៦) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្ចាស់កិច្ចាវេ យោ ធម្មោ យោ
 ណា សេចក្តីក្រេតអរណា សេចក្តីកេតយណា សេចក្តីប្រាជ្ញាណា
 ។ បាយ(*) និង ។ បាយ ដែលជាចិញ្ចឹម ជាចិញ្ចឹម ជាចិញ្ចឹម
 ខែចិត្តណា ក្នុងរូប អ្នកចាំខ្សោយចូលរបង ខ្សែសេចក្តីពេញចិត្ត
 ជាដើមនោះចេញ កាលបើយ៉ាងនេះ រូបនោះ មុនជាអ្នកចាំខ្សោយនឹង
 លរបង ភាសិលើនិព្វលកល ធ្វើឱ្យនៅសល់តែចិញ្ចឹមជាចិញ្ចឹម
 ដើមភោគ ធ្វើឱ្យលើនិព្វលកល មានសភាពមិនកើតទៀតទៅ
 បាន ជាពុំបាន ។ ក្នុងវេទនា ។ ក្នុងសញ្ញា ។ សេចក្តីពេញ
 ចិត្តណា ក្នុងសង្ខារ ។ ចេ ។ កាលបើយ៉ាងនេះ សង្ខារចាំនោះ
 មុនជាអ្នកចាំខ្សោយនឹងលរបង ភាសិលើនិព្វលកល ធ្វើឱ្យនៅសល់
 តែចិញ្ចឹម ដូចជាចិញ្ចឹមដើមភោគ ធ្វើឱ្យលើនិព្វលកល មាន
 សភាពមិនកើតទៀតទៅបាន ជាពុំបាន ។ សេចក្តីពេញចិត្តណា
 ។ តាម្រូវនៃកណ្តាលនិងចិត្ត ។

យោ វាថោ យា ខង្គិ យា ភត្តិកា យេ ទុច្ចាយុទាមា-
 នា មេតសោ អនិដ្ឋានាភិវេសោ ទុសយា ភេ មជ្ជមាជ
 ឯវុទ្ធិ វិញ្ញាណំ មហិមំ ភវិស្សតិ ទុច្ឆិទ្ធស្វរិ ភាលា-
 វត្តកាតំ អនភាវត្តតំ អាយតំ អនុច្ឆាននម្មត្តិ ។

អន្តរោ ឃប់មេ ។

តស្សទានំ

អន្តោ ទុក្ខត្វា(១) សក្កាយោ

មវិញ្ញេយ្យា សមណា ទុវេ(២)

សោតាមន្តោ អវហា(៣) ច

ទុវេ ច ទទ្ធស្វរិទានិ(៤) ។

១ ឧ. អន្តេ ទុក្ខត្វា ។ ២ ឧ. សមណា ថេ ។ ៣ ឧ. អវហត្វា ។ ៤ ឧ. ម. ទន្ធស្វរិទោ ។

សេចក្តីប្រកាសណា សេចក្តីកាយណា សេចក្តីប្រាថ្នាណា ទុបាយ
 និវិទុទាន ដែលជាទីលាវ ជាទីអភ័យ ជាទីផេកនៅ នៃចិត្តណា
 ក្នុងវិញ្ញាណ អ្នកទាំងឡាយចូលរួម ឲ្យសេចក្តីពេញចិត្តជាដើមនោះ
 ចេញ កាលបើយ៉ាងនេះ វិញ្ញាណនោះ មុនជាអ្នកទាំងឡាយនឹងលា
 ចង់ ភាសារលើស្តីចូលគល់ ធ្វើឲ្យនៅសល់តែទីនៅដូចជាទីនៅនៃដើម
 ភ្លោក ធ្វើឲ្យលែងមានបែបភាព មានសភាពមិនកើតទៀតកៅវេលា
 ជាគំនាន ។

ចប់ អន្តរោ រំ ។

ទុទានំនៃអន្តរោនោះ គឺ

និយាយអំពីអន្តរោនៃវិណាក ១ ទុក្ខ ១ សក្កាយ ១ ធម៌ដែល
 បុគ្គលគប្បីកំណត់ដឹង ១ ពួកសមណាព្រាហ្មណ៍មាន ២ លើក
 សោភាចន្តបុគ្គល ១ ព្រះអរហន្ត ១ បុគ្គលលាចង់ឲ្យសេចក្តី
 ពេញចិត្ត ២ លើក ។

ធម្មកប្បវត្ត

(២៧) សាវត្ថី ។ អដទោ អញ្ញាតោ ភិក្ខុ យេន
កកវា តេធម្មសង្កមិ ។ បេ ។ ធិសិទ្ធា ទោ សោ ភិក្ខុ
កកវន្តំ ឯតទរោច អវិជ្ជា អវិជ្ជាតិ កន្តេ វុទ្ធិតិ កាតមា
ទុ ទោ កន្តេ អវិជ្ជា កិញ្ញាវតា ច អវិជ្ជាកតោ ហោតីតិ ។
នទ ភិក្ខុ អស្សតវា មុដុដ្ឋោ រូបំ ធម្មជាតាតិ រូប-
សមុយំ ធម្មជាតាតិ រូបនិរោធំ ធម្មជាតាតិ រូបនិរោ-
ចកាមិនិបដិបដំ ធម្មជាតាតិ ។ វេទនំ ធម្មជាតាតិ ។
សញ្ញំ ធម្មជាតាតិ ។ សង្ខារេ ធម្មជាតាតិ ។ វិញ្ញាណំ
ធម្មជាតាតិ ។ បេ ។ វិញ្ញាណនិរោចកាមិនិបដិបដំ
ធម្មជាតាតិ ។ អយំ វុទ្ធិតិ ភិក្ខុ អវិជ្ជា ឯតាវតា ច
អវិជ្ជាកតោ ហោតីតិ ។

ធម្មកប្បវត្ត

(២៧) ក្រុមសាវត្ថី ។ គ្រាខានេន ភិក្ខុមួយច្រូលទៅ
គាល់ព្រះបាទព្រះភាគ ។ បេ ។ លុះភិក្ខុខានេអន្តិយហើយ បានក្រាប
ខួលសូត្រព្រះបាទព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ឧម្រឹម ពាក្យ
ដែលហៅថា អវិជ្ជា អវិជ្ជា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ឧម្រឹម អវិជ្ជាគឺដូចម្តេច
ចក្កលច្រកដោយអវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងណា ។ ម្នាលភិក្ខុ ចុប្បដ្ឋន
ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនចេះដឹង មិនដឹងច្បាស់នូវរូប មិនដឹងច្បាស់
នូវហេតុនាំឱ្យកើតរូប មិនដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីរលក់រូប មិនដឹងច្បាស់នូវ
ចន្តិយជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីរលក់រូប ។ មិនដឹងច្បាស់នូវវេទនា ។
មិនដឹងច្បាស់នូវសញ្ញា ។ មិនដឹងច្បាស់នូវសង្ខារទាំងឡាយ ។ មិន
ដឹងច្បាស់នូវវិញ្ញាណ ។ បេ ។ មិនដឹងច្បាស់នូវបដិចទាដំណើរទៅកាន់
សេចក្តីរលក់វិញ្ញាណ ។ ម្នាលភិក្ខុ នេះហៅថា អវិជ្ជា ចុប្បដ្ឋន
ដោយអវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងនេះ ។

[២៨] សាវត្ថី ។ ឯកមន្តំ ធិសិដ្ឋោ ខោ សោ
 ភិក្ខុ ភកវន្តំ ឯតទរោច វិជ្ជា វិជ្ជាតិ ករុន្ត វុត្តតិ
 កតតោ នុ ខោ ករុន្ត វិជ្ជា កិក្កាវតា ច វិជ្ជាតតោ
 ហោតិ ។ ឥទ ភិក្ខុ សុតវា អរិយស្សវគោ រូបិ
 បដាធាតុ រូបសមុទយំ ។ ចេ ។ រូបនិរោធកាមិធិបដិ-
 បដិ បដាធាតុ ។ វេទនិ ។ សញ្ញំ ។ សម្មារេ បដា-
 ធាតុ ។ ចេ ។ វិញ្ញាណនិរោធកាមិធិបដិ បដាធាតុ ។
 អយំ វុត្តតិ ភិក្ខុ វិជ្ជា ឯត្តាវតា ច វិជ្ជាតតោ ហោ-
 តិ ។

[២៩] សាវត្ថី ។ ឯកមន្តំ ធិសិដ្ឋោ ខោ សោ
 ភិក្ខុ ភកវន្តំ ឯតទរោច ធម្មកថិកោ ធម្មកថិកោតិ
 ករុន្ត វុត្តតិ កិក្កាវតា នុ ខោ ករុន្ត ធម្មកថិកោ
 ហោតិ កិក្កាវតា ធម្មានុធម្មប្បដិបទ្ធោ ហោតិ កិក្កា-
 វតា និដ្ឋធម្មនិព្វានប្បន្តោ ហោតិ ។ រូបស្ស ចេ ភិក្ខុ

[២៨] ក្រសិសាវត្ថី ។ លុះភិក្ខុនោះអន្តរាយក្នុងវិជីសមគ្គហើយ
 បានប្រាថ្នាលស្សប្រទេសាទប្រទេសាយ៉ាងនេះថា បពិត្រប្រទេសន្តិដ៏ចម្រើន
 ពាក្យដែលហៅថា វិជ្ជា វិជ្ជា បពិត្រប្រទេសន្តិដ៏ចម្រើន វិជ្ជាតិដូចម្តេច
 ចុក្តលប្រកបដោយវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងណា ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ អរិយសាវត្ថ
 ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកចេះដឹង វេទនិដឹងច្បាស់ខ្ញុំរូប ខ្ញុំហេតុនាំឲ្យកើត
 រូប ។ ចេ ។ ដឹងច្បាស់ខ្ញុំរូបដូចជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីរលត់រូប ។
 ខ្ញុំវេទនា ។ ខ្ញុំសញ្ញា ។ ដឹងច្បាស់ខ្ញុំសញ្ញាចាំឲ្យរាយ ។ ចេ ។ ដឹង
 ច្បាស់ខ្ញុំរូបដូចជា ដំណើរទៅកាន់សេចក្តីរលត់វិញ្ញាណ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 នេះហៅថា វិជ្ជា ចុក្តលប្រកបដោយវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងនេះ ។

[២៩] ក្រសិសាវត្ថី ។ លុះភិក្ខុនោះ អន្តរាយក្នុងវិជីសមគ្គ
 ហើយ បានប្រាថ្នាលស្សប្រទេសាទប្រទេសាយ៉ាងនេះថា បពិត្រប្រទេ-
 សន្តិដ៏ចម្រើន ពាក្យដែលហៅថា ធម្មកថិក ធម្មកថិក បពិត្រ
 ប្រទេសន្តិដ៏ចម្រើន ធម្មកថិក តើដោយហេតុយ៉ាងណា ភិក្ខុអ្នក
 ប្រតិបត្តិធម៌សមគ្គរកាមធម៌ ដោយហេតុយ៉ាងណា ភិក្ខុអ្នកដល់ខ្ញុំ
 ប្រទេសន្តិ ក្នុងច្បាប់នេះ ដោយហេតុយ៉ាងណា ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ

វន្តសំយោគ ពុលបណ្ណសារ ធម្មកថាវគ្គ ទុតិយោ

ធិត្ថំនាយ វិភកាយ ធិរោនាយ ធម្មំ នេសេតិ ធម្ម-
 កថំតោ ភិក្ខុតិ អលំ វេនាយ ។ រូបស្ស ទេ
 ភិក្ខុ ធិត្ថំនាយ វិភកាយ ធិរោនាយ ចដិបន្នោ ហោតិ
 ធម្មាទុធម្មប្បដិបន្នោ ភិក្ខុតិ អលំ វេនាយ ។ រូបស្ស
 ទេ ភិក្ខុ ធិត្ថំនា វិភកា ធិរោនា អទុនាណា វិឌុត្តោ
 ហោតិ ធិដ្ឋធម្មធិត្តាធម្មត្តោ ភិក្ខុតិ អលំ វេនាយ ។
 វេនាយ ទេ ភិក្ខុ ។ វេ ។ សញ្ញាយ ទេ ភិក្ខុ ។
 សង្ខារំ ទេ ភិក្ខុ ។ វិញ្ញាណស្ស ទេ ភិក្ខុ ធិត្ថំ-
 នាយ វិភកាយ ធិរោនាយ ធម្មំ នេសេតិ ធម្មកថំ-
 តោ ភិក្ខុតិ អលំ វេនាយ ។ វិញ្ញាណស្ស ទេ ភិក្ខុ
 ធិត្ថំនាយ វិភកាយ ធិរោនាយ ចដិបន្នោ ហោតិ ធម្មា-
 ទុធម្មប្បដិបន្នោ ភិក្ខុតិ អលំ វេនាយ ។ វិញ្ញាណស្ស
 ទេ ភិក្ខុ ធិត្ថំនា វិភកា ធិរោនា អទុនាណា វិឌុត្តោ
 ហោតិ ធិដ្ឋធម្មធិត្តាធម្មត្តោ ភិក្ខុតិ អលំ វេនា-
 យាតិ ។

វន្តសំយោគ ពុលបណ្ណសារ ធម្មកថាវគ្គ ទី ២

បើភិក្ខុសំដែនធម៌ ដើម្បីសេចក្តីឡើយណាយ ដើម្បីប្រាសចាកគម្រោក
 ដើម្បីសេចក្តីលែងរូប ទើបគួរហៅថា ភិក្ខុជាធម្មកថិក ។ ម្នាលភិក្ខុ
 បើភិក្ខុច្រតិបត្តិ ដើម្បីសេចក្តីឡើយណាយ ដើម្បីប្រាសចាកគម្រោក
 ដើម្បីសេចក្តីលែងរូប ទើបគួរហៅថា ភិក្ខុអ្នកច្រតិបត្តិធម៌ សមគួរតាម
 ធម៌ ។ ម្នាលភិក្ខុ បើភិក្ខុរួចផុតស្រឡះ ព្រោះឡើយណាយ ព្រោះ
 ប្រាសចាកគម្រោក ព្រោះសេចក្តីលែង ព្រោះមិនបាទប្រកាន់ ឡើយ
 ទើបគួរហៅថា ភិក្ខុអ្នកដល់វូព្រះឧត្តានក្នុងបុព្វបុរ្រ ។ ម្នាលភិក្ខុ បើ
 វេទនា ។ វេ ។ ម្នាលភិក្ខុ បើសញ្ញា ។ ម្នាលភិក្ខុ បើសង្ខារទាំង-
 ឡាយ ។ ម្នាលភិក្ខុ បើភិក្ខុសំដែនធម៌ ដើម្បីសេចក្តីឡើយណាយ
 ដើម្បីប្រាសចាកគម្រោក ដើម្បីសេចក្តីលែងវិញ្ញាណ ទើបគួរហៅថា
 ភិក្ខុជាធម្មកថិក ។ ម្នាលភិក្ខុ បើភិក្ខុច្រតិបត្តិ ដើម្បីសេចក្តីឡើយណាយ
 ដើម្បីប្រាសចាកគម្រោក ដើម្បីសេចក្តីលែងវិញ្ញាណ ទើបគួរហៅថា
 ភិក្ខុអ្នកច្រតិបត្តិធម៌សមគួរតាមធម៌ ។ ម្នាលភិក្ខុ បើភិក្ខុរួចស្រឡះព្រោះ
 ឡើយណាយ ព្រោះប្រាសចាកគម្រោក ព្រោះសេចក្តីលែង ព្រោះ
 មិនបាទប្រកាន់ឡើយវិញ្ញាណ ទើបគួរហៅថា ភិក្ខុអ្នកដល់វូព្រះឧត្តា-
 នក្នុងបុព្វបុរ្រ ។

[៣១] សាវត្ថី ។ ឯធម្មនិទ្ទេ ឯសិដ្ឋោ ខោ សោ
 ភិក្ខុ កកវន្តំ ឯធម្មនិទ្ទេ ឯសិដ្ឋោ ខោ សោ
 កន្ត វុត្តិ កិក្ខាវតា នុ ខោ កន្ត ធម្មនិទ្ទេ ហោ-
 តិ កិក្ខាវតា ធម្មនិទ្ទេ ឯសិដ្ឋោ ហោតិ កិក្ខាវតា
 ធម្មនិទ្ទេ ឯសិដ្ឋោ ហោតិ ។ រូបស្ស ទេ ភិក្ខុ
 ធម្មនិទ្ទេ វិភាយ ឯរោជាយ ធម្មនិទ្ទេ ទេសេតិ ធម្ម-
 និទ្ទេ ភិក្ខុតិ អលំ វចនាយ ។ រូបស្ស ទេ ភិក្ខុ
 ធម្មនិទ្ទេ វិភាយ ឯរោជាយ ធម្មនិទ្ទេ ហោតិ ធម្មនិ-
 ទ្ទេ ភិក្ខុតិ អលំ វចនាយ ។ រូបស្ស ទេ
 ភិក្ខុ ធម្មនិទ្ទេ វិភាយ ឯរោជាយ អនុចាតា វិដ្ឋោ ហោ-
 តិ ធម្មនិទ្ទេ ភិក្ខុតិ អលំ វចនាយ ។
 វេទនាយ ទេ ភិក្ខុ ។ ចេ ។ សញ្ញាយ ទេ ភិក្ខុ ។
 សង្ខារំ ទេ ភិក្ខុ ។ វិញ្ញាណស្ស ទេ ភិក្ខុ ធម្ម-
 និទ្ទេ វិភាយ ឯរោជាយ ធម្មនិទ្ទេ ទេសេតិ ធម្មនិ-
 ទ្ទេ ភិក្ខុតិ អលំ វចនាយ ។ វិញ្ញាណស្ស ទេ
 ភិក្ខុ ធម្មនិទ្ទេ វិភាយ ឯរោជាយ ធម្មនិទ្ទេ ហោតិ

[៣១] ក្រសិសាវត្ថី ។ លុះភិក្ខុនោះឮយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ
 បានប្រាសចូលសូត្រពានព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា ចរិត្រព្រះគង្គីដ៏ចម្រើន
 ពាក្យដែលហៅថា ធម្មកថិក ធម្មកថិក ចរិត្រព្រះគង្គីដ៏ចម្រើន ធម្មកថិក
 តើដោយហេតុយ៉ាងណា ភិក្ខុអ្នកប្រតិបត្តិធម៌សមគួរតាមធម៌ ដោយហេតុ
 យ៉ាងណា ភិក្ខុអ្នកដល់ខ្ញុំព្រះនិព្វានក្នុងបច្ចុប្បន្ន ដោយហេតុយ៉ាងណា ។
 ខ្មាលភិក្ខុ បើភិក្ខុសំដែងធម៌ ដើម្បីសេចក្តីឡើយណាយ ដើម្បីប្រាស
 ចាកកម្រេក ដើម្បីសេចក្តីលែងរួច ទើបគួរហៅថា ភិក្ខុជាធម្មកថិក ។
 ខ្មាលភិក្ខុ បើភិក្ខុប្រតិបត្តិ ដើម្បីសេចក្តីឡើយណាយ ដើម្បីប្រាសចាក
 កម្រេក ដើម្បីសេចក្តីលែងរួច ទើបគួរហៅថា ភិក្ខុអ្នកប្រតិបត្តិធម៌
 សមគួរតាមធម៌ ។ ខ្មាលភិក្ខុ បើភិក្ខុស្រឡះ ព្រោះឡើយណាយ
 ព្រោះប្រាសចាកកម្រេក ព្រោះសេចក្តីលែង ព្រោះមិនបានប្រកាន់ខ្ជាប់
 រួច ទើបគួរហៅថា ភិក្ខុអ្នកដល់ខ្ញុំព្រះនិព្វានក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។ ខ្មាល
 ភិក្ខុ បើវេទនា ។ ចេ ។ ខ្មាលភិក្ខុ បើសញ្ញា ។ ខ្មាលភិក្ខុ បើ
 សង្ខារទាំងឡាយ ។ ខ្មាលភិក្ខុ បើភិក្ខុសំដែងធម៌ ដើម្បីសេចក្តីឡើយ
 ណាយ ដើម្បីប្រាសចាកកម្រេក ដើម្បីសេចក្តីលែងរួចវិញ្ញាណ ទើបគួរ
 ហៅថា ភិក្ខុជាធម្មកថិក ។ ខ្មាលភិក្ខុ បើភិក្ខុប្រតិបត្តិ ដើម្បីសេចក្តី
 ឡើយណាយ ដើម្បីប្រាសចាកកម្រេក ដើម្បីសេចក្តីលែងរួចវិញ្ញាណ

ធម្មាណុទច្ចប្បដិបទ្ធោ ភិក្ខុតិ អសី វេទនាយ ។ វិញ្ញាណស្ស ចេ ភិក្ខុ និព្វិទា វិរាតា ជិរោតា អនុបាតា វិមុត្តា ហោតិ និដ្ឋានធម្មនិព្វានប្បទ្ធោ ភិក្ខុតិ អសី វេទនាយោតិ ។

(៣០) សាវត្ថិ ។ ឥធម ភិក្ខុវេ អស្សុតវា បុដ្ឋដ្ឋោនា អវិយានិ អនស្សវិ ។ បេ។ សប្បវិសធម្មេ អវិទិតោ រូមំ អត្តតោ សមនុបស្សតិ រូបវន្តំ វា អត្តានំ អត្តនិ វា រូមំ រូបស្មី វា អត្តានំ ។ អយំ វុត្តតិ ភិក្ខុវេ អស្សុតវា បុដ្ឋដ្ឋោនា រូបវន្តនពទ្ធោ សាទ្គវាហិវតទ្ធុនពទ្ធោ អតិវនស្សិ អហាវនស្សិ ពទ្ធោ ជិយ្យតិ(១) ពទ្ធោ មិយ្យតិ ពទ្ធោ អស្មា លោកា បវំ លោកំ កច្ឆតិ ។ វេទនំ អត្តតោ សមនុបស្សតិ ។ បេ។ វេទនាយ វា អត្តានំ ។ អយំ វុត្តតិ ភិក្ខុវេ អស្សុតវា បុដ្ឋដ្ឋោនោ វេទនាពទ្ធុនពទ្ធោ សាទ្គវាហិវតទ្ធុនពទ្ធោ អតិវនស្សិ អហាវនស្សិ ពទ្ធោ ជិយ្យតិ ពទ្ធោ មិយ្យតិ

១ ធាយនិវិច្ឆិ បាវោ ។

ទើបត្តហោថា ភិក្ខុវេ ប្រតិបត្តិធម៌សមគ្គតាមធម៌ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ បើ ភិក្ខុប្រសព្វៈ ព្រោះឡើយណាយ ព្រោះប្រាសចាកកម្រេក ព្រោះ សេចក្តីវិលត់ ព្រោះមិនបានប្រកាន់នូវវិញ្ញាណ ទើបត្តហោថា ភិក្ខុ អ្នកដល់នូវព្រះនិព្វានក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។

(៣១) ក្រុងសាវត្ថិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុដ្ឋដ្ឋនក្នុងលោក នេះ ជាអ្នកមិនចេះដឹង មិនបានឃើញពួកព្រះអរិយៈ ។ បេ។ មិន បានសិក្សាក្នុងធម៌របស់សប្បវិស វេទនិក៍ចាំវណោឃើញខ្ញុំរូបថាខ្លួនខ្លួន ខ្ញុំខ្លួនថាមានក្នុងខ្លួនខ្លួន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហោថា បុដ្ឋដ្ឋនអ្នកមិនចេះដឹង ជាប់ដោយ ចំណងភិបេ ជាប់ដោយចំណងទាំងទានក្នុងទាំងទានក្រៅ ជាអ្នកមិន ឃើញខ្ញុំវេទនាដុះ មិនឃើញខ្ញុំក្រិយតិព្រះនិព្វាន វេទនិចារសំទាំង ជាប់ចំណង ស្លាប់ទាំងជាប់ចំណង ចេញចាកលោកនេះទៅកាន់ លោកទានមុខ ទាំងជាប់ចំណង ។ ភិចារណាឃើញ ខ្ញុំវេទនាថា ខ្លួនខ្លួន ។ បេ។ ខ្ញុំខ្លួនថាមានក្នុងវេទនាខ្លួន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហោថា បុដ្ឋដ្ឋនអ្នកមិនចេះដឹង ជាប់ដោយចំណងភិវេទនា ជាប់ ដោយចំណងទាំងទានក្នុងទាំងទានក្រៅ មិនឃើញខ្ញុំវេទនា មិន ឃើញខ្ញុំក្រិយ វេទនិចារសំទាំងជាប់ចំណង ស្លាប់ទាំងជាប់ចំណង

ពន្លា អស្មា លោកា បរិ លោកំ កច្ចតិ ។ សត្វំ ។
 សង្ការេ ។ វិញ្ញាណំ អត្តតោ សមុបស្សតិ ។ បេ ។
 អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អស្សតវា បុព្វជ្ឈោ វិញ្ញាណាតទទ-
 ពន្លា សាទ្តរាហិវតទទពន្លា អតីរនស្សី អហារនស្សី
 ពន្លា ជ័យ្យតិ ពន្លា មិយ្យតិ ពន្លា អស្មា លោកា
 បរិ លោកំ កច្ចតិ ។

[៣៦] សុតវា ច ទោ ភិក្ខុវេ អរិយស្សវតោ
 អរិយានំ នស្សវី ។ បេ ។ សច្ចុវិសទន្នេ សុវិនិគោ ន
 វុច្ចិ អត្តតោ សមុបស្សតិ ន រូបវន្តំ វា អត្តានំ ន
 អត្តនំ វា វុច្ចិ ន រូបស្មី វា អត្តានំ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ
 សុតវា អរិយស្សវតោ ន រូបតទទពន្លា ន សាទ្តរាហិ-
 វតទទពន្លា តីរនស្សី ហារនស្សី បរិមុត្តោ សោ ទុក្ខ-
 ស្មាតិ វធាមិ ។ បេ ។ ន សត្វំ ។ ន សង្ការេ ។ ន វិញ្ញា-
 ណំ អត្តតោ សមុបស្សតិ ។ បេ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ

ចេញចាកលោកនេះ ទៅកាន់លោកទាំងមុខ ទាំងដប់ចំណង ។
 ពិចារណាយើញឲ្យសញ្ញា ។ ឲ្យសង្ការទាំងឡាយ ។ ឲ្យវិញ្ញាណថា
 ជាខ្លួន ។ បេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា បុព្វជ្ឈនអ្នកមិនចេះ
 ដឹង ជាប់ដោយចំណងវិញ្ញាណ ជាប់ដោយចំណងទាំងទាន់ក្នុង ទាំង
 ទាន់ក្រៅ មិនឃើញឲ្យវេទ្ទា មិនឃើញឲ្យត្រើយ វែងពេញទាំងដប់
 ចំណង ស្តាប់ទាំងដប់ចំណង ចេញចាកលោកនេះទៅកាន់លោកទាំង
 មុខទាំងដប់ចំណង ។

[៣៦] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចំណែកទាំងអរិយសាវ័កជាអ្នកចេះ
 ដឹង បានឃើញគុកព្រះអរិយៈ ។ បេ ។ បានសិក្សាក្នុងមិរបស់សប្បុរស
 មិនពិចារណាយើញឲ្យរូបថាជាខ្លួនខ្លះ ឲ្យខ្លួនថាមានរូបខ្លះ ឲ្យរូបថាមាន
 ក្នុងខ្លួនខ្លះ ឲ្យខ្លួនថាមានក្នុងរូបខ្លះឡើយ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅ
 ថា អរិយសាវ័កអ្នកចេះដឹង មិនជាប់ដោយចំណងតិរូប មិនជាប់ដោយ
 ចំណងទាំងទាន់ក្នុងទាំងទាន់ក្រៅ ឃើញឲ្យវេទ្ទា ឃើញឲ្យត្រើយ គតា-
 គតរោលថា អរិយសាវ័កនោះផុតស្រឡះចាកទុក្ខ ។ បេ ។ មិនពិចារណា
 ឃើញឲ្យសញ្ញា ។ មិនពិចារណាយើញឲ្យសង្ការទាំងឡាយ ។ មិនពិចារ-
 ណាយើញឲ្យវិញ្ញាណថាជាខ្លួន ។ បេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា

ឧទ្ទិសយុទ្ធសាស្ត្រ ពុទ្ធសាស្ត្រសម្រាប់ ធម្មតាវិញ្ញាណ ទុកិយោ

សុខភាព អរិយស្ស្រវគ្គោ ធម្មតាវិញ្ញាណតទូទតតោ ធម្មតាវិញ្ញាណ
រាហិរតទូទតតោ តិរិយស្ស្រវិញ្ញាណស្ស្រវិញ្ញាណ បរិមុត្តោ សោ
នុត្តរស្ថិតិ វិទាមីតិ ។

[៣៣] សាវត្ថី ។ តំ តំ មញ្ញថ កិច្ចាវេ រូបំ ឯតំ
មម ឯសោហមស្មំ ឯសោ មេ អត្តាតិ សមនុបស្ស្រ-
ជាតិ ។ ខោ ហេតំ កន្តោ ។ សាធុ កិច្ចាវេ រូបំ កិច្ចា-
វេ ធនំ មម ឯសោហមស្មំ ឯ មេសោ អត្តាតិ ឯវ-
មេតំ យថាភូតំ សធម្មញ្ញាយ ធម្មតំ ។ វេធនំ ។
សញ្ញំ ។ សង្ការេ ។ វិញ្ញាណំ ឯតំ មម ឯសោហមស្មំ
ឯសោ មេ អត្តាតិ សមនុបស្ស្រជាតិ ។ ខោ ហេតំ
កន្តោ ។ សាធុ កិច្ចាវេវិញ្ញាណំ កិច្ចាវេធនំ មម ឯ-
សោហមស្មំ ឯ មេសោ អត្តាតិ ឯវមេតំ យថាភូតំ
សធម្មញ្ញាយ ធម្មតំ ។ មេ ។ ឯវំ មស្សំ ។ មេ ។ ធាបរិ
វត្តត្តាយាតិ មជាចាតិតិ ។

ឧទ្ទិសយុទ្ធសាស្ត្រសម្រាប់ ធម្មតាវិញ្ញាណ ទី ២

អរិយសាវក្កោចេះផង មិនជាប់ដោយចំណង តិរិញ្ញាណ មិនជាប់
ដោយចំណងទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅ ឃើញខ្លួនឆ្មោះ ឃើញខ្លួនត្រើយ
គង់គតពោលថា អរិយសាវក្កោនោះដកស្រឡះចាកខុក្ខ ។

[៣៣] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្ចាស់កិត្តុចាំងឡាយ អ្នកចាំងឡាយ
សំគាល់ហេតុនោះដូចម្តេច អ្នកចាំងឡាយពិចារណាឃើញខ្លួនរូបថា ខ្ញុំ
របស់អញ ខ្ញុំជាអញ ខ្ញុំជាខ្លួនរបស់អញដែរ ។ មិនដូច្នោះទេ ព្រះ
អង្គ ។ ម្ចាស់កិត្តុចាំងឡាយ ត្រូវហើយ ម្ចាស់កិត្តុចាំងឡាយ អ្នក
ចាំងឡាយគួរឃើញភាមិតខ្លួនរូបខ្ញុំដោយចក្ខុដ៏ប្រពៃយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំ
មិនមែនរបស់អញ ខ្ញុំមិនមែនជាអញ ខ្ញុំមិនមែនជាខ្លួនរបស់អញទេ ។
អ្នកចាំងឡាយពិចារណាឃើញខ្លួនវេទនា ។ ខ្លួនសញ្ញា ។ ខ្លួនសង្ការចាំង-
ឡាយ ។ ខ្លួនវិញ្ញាណថា ខ្ញុំរបស់អញ ខ្ញុំជាអញ ខ្ញុំជាខ្លួនរបស់
អញដែរ ។ មិនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ ម្ចាស់កិត្តុចាំងឡាយ ត្រូវ
ហើយ ម្ចាស់កិត្តុចាំងឡាយ អ្នកចាំងឡាយគួរឃើញភាមិតខ្លួនវិញ្ញាណ
ខ្ញុំដោយចក្ខុដ៏ប្រពៃយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំមិនមែនរបស់អញ ខ្ញុំមិនមែន
ជាអញ ខ្ញុំមិនមែនជាខ្លួនរបស់អញទេ ។ មេ ។ កាលបើឃើញយ៉ាង
នេះ ។ មេ ។ ក៏ដឹងច្បាស់ថា មគ្គការវិញ្ញាណដ៏ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី
សោសសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

(៣២) សាវត្ថី ។ តត្រ ទោ ។ តំ តំ មញ្ញថ
 ភិក្ខុវេ រូបំ ទេតំ មម ទេសោហមស្មំ ទ មេសោ អត្តា-
 តំ សមទុបស្សជាតិ ។ ឃិវំ កន្ថេ ។ សាទុ ភិក្ខុវេ
 រូបំ ភិក្ខុវេ ទេតំ មម ទេសោហមស្មំ ទ មេសោ
 អត្តាតំ ឃិវមេតំ យថាក្ខតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទដ្ឋង្គំ ។
 វេទនំ ។ សញ្ញំ ។ សង្ខារ ។ វិញ្ញាណំ ទេតំ មម
 ទេសោហមស្មំ ទ មេសោ អត្តាតំ សមទុបស្សជាតិ ។
 ឃិវំ កន្ថេ ។ សាទុ ភិក្ខុវេ វិញ្ញាណំ ភិក្ខុវេ ទេតំ មម
 ទេសោហមស្មំ ទ មេសោ អត្តាតំ ឃិវមេតំ យថាក្ខតំ
 សម្មប្បញ្ញាយ ទដ្ឋង្គំ ។ ឃិវំ មស្សំ ។ មេ ។ ឆាបរិ
 ឃិទ្ធក្កាយាតិ មជាឆាតិកំ ។

(៣២) ក្រុងសាវត្ថី ។ ក្នុងទីនោះឯង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 អ្នកទាំងឡាយសំគាល់ហេតុនោះដូចម្តេច អ្នកទាំងឡាយពិចារណាឃើញ
 ខ្លួនរូបថា ខ្ញុំមិនមែនរបស់អញ ខ្ញុំមិនមែនជាអញ ខ្ញុំមិនមែនជាខ្លួន
 របស់អញដែរទេ ។ ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ត្រូវ
 ហើយ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគួរឃើញតាមពិត ខ្លួនរូប
 ខ្ញុំដោយបញ្ញាដ៏ប្រៃវែងយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំមិនមែនរបស់អញ ខ្ញុំមិនមែន
 ជាអញ ខ្ញុំមិនមែនជាខ្លួនរបស់អញទេ ។ អ្នកទាំងឡាយពិចារណា
 ឃើញខ្លួនវេទនា ។ ខ្លួនញា ។ ខ្លួនសង្ខារទាំងឡាយ ។ ខ្លួនវិញ្ញាណ
 ថា ខ្ញុំមិនមែនរបស់អញ ខ្ញុំមិនមែនជាអញ ខ្ញុំមិនមែនជាខ្លួនរបស់
 អញដែរទេ ។ ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ត្រូវ
 ហើយ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយគួរឃើញតាមពិត ខ្លួនវិញ្ញាណ
 ខ្ញុំដោយបញ្ញាដ៏ប្រៃវែងយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំមិនមែនរបស់អញ ខ្ញុំមិនមែន
 ជាអញ ខ្ញុំមិនមែនជាខ្លួនរបស់អញទេ ។ កាលបើឃើញយ៉ាងនេះ
 ។ មេ ។ ក៏ដឹងច្បាស់ថា មគ្គភាវនាកិច្ចដ៏ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោត្រសកិច្ច
 នេះទៀត មិនមានទៀយ ។

[៣៤] សាវត្ថំ ។ សញ្ញាជនិយេ ច ភិក្ខុវេ ធម្មេ
 ទេសិស្សាមិ សញ្ញាជនេត្វ តិ សុណាម ។ កតមេ
 ច ភិក្ខុវេ សញ្ញាជនិយោ ធម្មា កតមំ សញ្ញាជនំ ។
 វ្រមំ ភិក្ខុវេ សញ្ញាជនិយោ ធម្មោ យោ តត្ថ ធន្ត-
 រកោ តិ តត្ថ សញ្ញាជនំ ។ វេទនា ។ មេ ។ សញ្ញា ។
 សង្ការ ។ វិញ្ញាណំ សញ្ញាជនិយោ ធម្មោ យោ តត្ថ
 ធន្តរកោ តិ តត្ថ សញ្ញាជនំ ។ វេ ។ វុទ្ធនំ ភិក្ខុវេ
 សញ្ញាជនិយោ ធម្មា វេទំ សញ្ញាជននំ ។

[៣៥] សាវត្ថំ ។ ឧបាទានិយេ ច ភិក្ខុវេ ធម្មេ
 ទេសិស្សាមិ ឧបាទានេត្វ តិ សុណាម ។ កតមេ
 ច ភិក្ខុវេ ឧបាទានិយោ ធម្មា កតមំ ឧបាទានំ ។
 វ្រមំ ភិក្ខុវេ ឧបាទានិយោ ធម្មោ យោ តត្ថ ធន្តរកោ

[៣៦] ក្រុនិសាវត្ថំ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ ភវនកតិសិវដេន
 ម្ភុត្តកមិជាបច្ច័យរបស់សញ្ញាជនៈជន ម្ភុត្តសញ្ញាជនៈជន អ្នកចាំនិ-
 ទ្យាយ ចូរស្តាប់ធម៌នោះចុះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ ចុះត្រូវកមិជា
 បច្ច័យរបស់សញ្ញាជនៈ ដូចម្តេច ក្នុងសញ្ញាជនៈ ដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ចាំនិទ្យាយ ប្រ ជាធម៌ដែលជាបច្ច័យរបស់សញ្ញាជនៈ សេចក្តីត្រេកត្រា-
 ភាលណក្នុងប្រទេស សេចក្តីត្រេកត្រាភាលនោះ ក្នុងប្រទេស ឈ្មោះ
 ជាសញ្ញាជនៈ ។ វេទនា ។ មេ ។ សញ្ញា ។ សង្ការចាំនិទ្យាយ ។
 វិញ្ញាណ ជាធម៌ដែលជាបច្ច័យរបស់សញ្ញាជនៈ សេចក្តីត្រេកត្រាភាល
 ណ ក្នុងវិញ្ញាណនោះ សេចក្តីត្រេកត្រាភាលនោះ ក្នុងវិញ្ញាណនោះ
 ឈ្មោះជាសញ្ញាជនៈ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ នេះហៅថា ត្រូវកមិ
 ជាបច្ច័យរបស់សញ្ញាជនៈ នេះ ជាសញ្ញាជនៈ ។

[៣៧] ក្រុនិសាវត្ថំ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ ភវនកតិសិវដេន
 ម្ភុត្តកមិជាបច្ច័យរបស់ឧបាទានជន ម្ភុត្តឧបាទានជន អ្នកចាំនិទ្យាយ
 ចូរស្តាប់ធម៌នោះចុះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ ចុះត្រូវកមិជាបច្ច័យរបស់
 ឧបាទាន ដូចម្តេច ក្នុងឧបាទាន ដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ ប្រ
 ជាធម៌ដែលជាបច្ច័យរបស់ឧបាទាន សេចក្តីត្រេកត្រាភាលណក្នុងប្រទេស

តិភត្ត ឧបាទានំ ។ វេទនា ។ វេទ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារ ។
វិញ្ញាណំ ឧបាទានិយោ ធម្មោ យោ ភត្ត ចន្ទរកោ តិ
ភត្ត ឧបាទានំ ។ ឥមេ វុច្ឆន្តិ តិភត្តវេ ឧបាទានិយោ
ធម្មា ឥទំ ឧបាទានន្តិ ។

[៣៧] ឯកំ សមយំ អយស្មា ច សារីបុត្តោ អា-
យស្មា ច មហាកោដ្ឋិតោ^(១) ពារាណសិយំ វិហារន្តិ
ឥសិបតនេ មិគទាយេ ។ អនិទោ អាយស្មា មហា-
កោដ្ឋិតោ សាយណ្ណសមយំ បដិសល្លាថា វុច្ឆិតោ
យេនាយស្មា សារីបុត្តោ ភេទុបសន្តមិ ។ បេ ។ ឯកន-
វោច សីលវតារុសោ សារីបុត្ត ភិក្ខុថា កកមេ ធម្មា
យោនិសោ មនសិកាភត្តាតិ ។ សីលវតារុសោ កោដ្ឋិ-
ត ភិក្ខុថា បញ្ចបាទានកុម្មា អនិច្ចតោ ទុក្ខតោ កេ-
កតោ កណ្តតោ សល្លតោ អយតោ អាពាធតោ បរ-
តោ បលោកតោ សុញ្ញតោ អនត្តតោ យោនិសោ
មនសិកាភត្តា ។ កកមេ បញ្ច ។ សេយ្យដំនំ វុច្ឆថា-

^១ មហាកោដ្ឋិតោ គឺ វិហារ ។

សេចក្តីក្រេកក្រពាលនោះ ក្នុងរូបនោះ ឈ្មោះថាភូមិបុព្វាទ ។ វេទនា
។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារំ វិញ្ញាណ ជាធម៌ដែលជាបច្ច័យ
របស់វេទនា សេចក្តីក្រេកក្រពាលនោះ ក្នុងវិញ្ញាណនោះ សេចក្តី
ក្រេកក្រពាលនោះ ក្នុងវិញ្ញាណនោះ ឈ្មោះថាភូមិបុព្វាទ ។ ម្ចាស់
ភិក្ខុតាំងឡាយ នេះហៅថា ពួកធម៌ជាបច្ច័យរបស់វេទនា នេះជាភូ-
មិបុព្វាទ ។

[៣៧] សម័យមួយ ព្រះសារីបុត្តមានកាយ ទំនីព្រះមហា-
កោដ្ឋិតៈមានកាយ ទៅក្នុងសីលវតារុសោយនៃ ទៀបក្រុងពារាណា-
សិ ។ ព្រះនោះ ព្រះមហាកោដ្ឋិតៈមានកាយ ចេញចាកទីសម្ងំក្នុង
សាយណ្ណសម័យ ហើយចូលទៅក្រុងសារីបុត្តមានកាយ ។ បេ ។
បានពោលពាក្យនេះថា ម្ចាស់ភារុសោសារីបុត្ត ភិក្ខុអ្នកមានសីល គួរ
ធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយទុយប្រាជ្ញា ចំពោះធម៌ដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភារុសោ
កោដ្ឋិតៈ ភិក្ខុអ្នកមានសីល គួរធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ដោយទុយប្រាជ្ញា
ចំពោះវេទនាក្នុងចំណែក ៤ ជាមិនទៀង ជាទុក្ខ ជាវេទ ជាចូល ជា
សរ ជាធម៌ ជាភកាព ជាបសំដីទ ជាបសិវាស ជាបសំសុទ្ធិ
ជាបសំមិនទន្ធន ។ វេទនាក្នុងចំណែក ៤ ដូចម្តេច ។ ភិក្ខុបុព្វា-

ទន្ទសំយុត្តស្ស បុល្លបណ្ណាសកៈ ធម្មកថិកា ទុតិយោ

នានក្កោន្តោ វេទន្តោនានក្កោន្តោ សញ្ញាណានក្កោន្តោ
សង្ការនានក្កោន្តោ វិញ្ញាណនានក្កោន្តោ ។ សីល-
វត្ថុវសោ កោដ្ឋិត ភិក្ខុនា ឥមេ បញ្ចបាណានក្កោន្តោ
អនិច្ចតោ ធុក្កតោ រោគតោ ក្កណ្ណតោ សល្លតោ អ-
យតោ អនាណតោ បរតោ បលោកតោ សុញ្ញតោ
អនត្តតោ យោធិសោ មនសិកាតញ្ចា ។ ម៉ាធិ ទោ
បរេតិ អាវុសោ វិជ្ជតិ យំ សីលវា ភិក្ខុ ឥមេ បញ្ច-
បាណានក្កោន្តោ អនិច្ចតោ ។ បេ ។ អនត្តតោ យោធិសោ
មនសិការោន្តោ សោតាមត្ថិដលំ សច្ចិកាយ្យាតិ ។

[៣៨] សោតាមន្តោ បរេតិសោ សាវីបុត្ត ភិក្ខុ-
នា កតមេ ធម្មា យោធិសោ មនសិកាតញ្ចាតិ ។
សោតាមន្តោ បិ ទោ អាវុសោ កោដ្ឋិត ភិក្ខុនា
ឥមេ បញ្ចបាណានក្កោន្តោ អនិច្ចតោ ។ បេ ។ អនត្តតោ
យោធិសោ មនសិកាតញ្ចា ។ ម៉ាធិ ទោ បរេតិ អា-
វុសោ វិជ្ជតិ យំ សោតាមន្តោ ភិក្ខុ ឥមេ បញ្ចបាណ-
ានក្កោន្តោ អនិច្ចតោ ។ បេ ។ អនត្តតោ យោធិសោ មន-
សិការោន្តោ សត្តនាតាមិដលំ សច្ចិកាយ្យាតិ ។

ទន្ទសំយុត្ត បុល្លបណ្ណាសកៈ ធម្មកថិកា ទី ២

ពានក្កន្ត ១ វេទន្តពានក្កន្ត ១ សញ្ញាពានក្កន្ត ១ សង្ការពានក្កន្ត ១
វិញ្ញាណពានក្កន្ត ១ ។ ម្នាល ភាវុសោ ភាជិតៈ ភិក្ខុអ្នកមានសីល គួរ
ធ្វើទុក្កក្នុងចិត្តដោយទុយប្រាជ្ញា ចំពោះទុពានក្កន្តទាំង ៥ នេះ ជា
មិនទៀង ជាទុក្ខ ជារោគ ជាបូស ជាសរ ជាជម្ងឺ ជាគំរោធ ជា
របស់វិទេ ជារបស់វិទាស ជារបស់ស្វឡ ជារបស់មិនមែនខ្លួន ។ ម្នាល
ភាវុសោ ហេតុនេះគេមានប្រាកដ គឺគ្រងដែលភិក្ខុមានសីល កាលធ្វើ
ទុក្កក្នុងចិត្តដោយទុយប្រាជ្ញា ចំពោះទុពានក្កន្តទាំង ៥ នេះជា មិន
ទៀង ។ បេ ។ ជារបស់មិនមែនខ្លួន គឺធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ខ្លួនវាសា-
ចត្តិផលបាន ។

[៣៨] ម្នាល ភាវុសោ ភាជិតៈ ភិក្ខុអ្នកមានសីល គួរធ្វើទុក្កក្នុង
ចិត្តដោយទុយប្រាជ្ញា ចំពោះមជ្ឈិមម្តច ។ ម្នាល ភាវុសោ ភាជិតៈ
ហេតុនេះភិក្ខុមានសីល គឺធ្វើទុក្កក្នុងចិត្តដោយទុយប្រាជ្ញា ចំពោះ
ទុពានក្កន្តទាំង ៥ នេះជា មិនទៀង ។ បេ ។ ជារបស់មិនមែនខ្លួន ។
ម្នាល ភាវុសោ ហេតុនេះគេមានប្រាកដ គឺគ្រងដែលភិក្ខុមានសីល
កាលធ្វើទុក្កក្នុងចិត្តដោយទុយប្រាជ្ញា ចំពោះទុពានក្កន្តទាំង ៥ នេះ
ជា មិនទៀង ។ បេ ។ ជារបស់មិនមែនខ្លួន គឺធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ខ្លួន
វាសាចត្តិផលបាន ។

(៣៩) សត្តានិកាមិយា បដាវុសោ សារីបុត្ត ភិក្ខុ-
 តា កតមេ ធម្មា យោធិសោ មនសិកាតញ្ចតិ ។
 សត្តានិកាមិយាមិ ទោ អាវុសោ កោដ្ឋិត ភិក្ខុតា
 ឥមេវ បញ្ចបាណនត្តន្ទា អនិច្ចតោ ។ បេ ។ អនត្តតោ
 យោធិសោ មនសិកាតញ្ច ។ ហំធិ ទោ បនេតិ អាវុ-
 សោ វិជ្ជតិ យំ សត្តានិកាមី ភិក្ខុ ឥមេ បញ្ចបាណ-
 នត្តន្ទេ អនិច្ចតោ ។ បេ ។ អនត្តតោ យោធិសោ មន-
 សិការោត្តោ អនាតាមិយសំ សច្ចិកវេយ្យតិ ។

(៤០) អនាតាមិយា បដាវុសោ សារីបុត្ត ភិក្ខុតា
 កតមេ ធម្មា យោធិសោ មនសិកាតញ្ចតិ ។ អនា-
 តាមិយាមិ ទោ អាវុសោ កោដ្ឋិត ភិក្ខុតា ឥមេវ
 បញ្ចបាណនត្តន្ទា អនិច្ចតោ ។ បេ ។ អនត្តតោ យោ-
 ធិសោ មនសិកាតញ្ច ។ ហំធិ ទោ បនេតិ អាវុសោ
 វិជ្ជតិ យំ អនាតាមី ភិក្ខុ ឥមេ បញ្ចបាណនត្តន្ទេ
 អនិច្ចតោ ។ បេ ។ អនត្តតោ យោធិសោ មនសិការោត្តោ
 អវហត្តំ សច្ចិកវេយ្យតិ ។

(៣៩) ម្ចាស់អាវុសោសារីបុត្ត ចុះភិក្ខុជាសត្តានិកាមី គួរធ្វើទុក
 ក្នុងចិត្តដោយទុយយប្រាជ្ញា ចំពោះធម៌ដូចម្តេច ។ ម្ចាស់អាវុសោកោ-
 ដ្ឋិតៈ ទោបើភិក្ខុជាសត្តានិកាមី ក៏គួរធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ដោយទុយយប្រាជ្ញា
 ចំពោះទុបាធានក្នុងចំនួន ៥ នេះថា មិនទៀង ។ បេ ។ ជាលសមិទ្ធិ
 មែនខ្លួន ។ ម្ចាស់អាវុសោ ហេតុនេះតែងមានប្រាកដ គឺគ្រងវិជ្ជល
 ភិក្ខុជាសត្តានិកាមី កាលធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ដោយទុយយប្រាជ្ញា ចំពោះ
 ទុបាធានក្នុងចំនួន ៥ នេះថា មិនទៀង ។ បេ ។ ជាលសមិទ្ធិមែនខ្លួន
 នឹងធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនាតាមិយវេល បាន ។

(៤០) ម្ចាស់អាវុសោសារីបុត្ត ចុះភិក្ខុជាអនាតាមី គួរធ្វើទុកក្នុង
 ចិត្តដោយទុយយប្រាជ្ញា ចំពោះធម៌ដូចម្តេច ។ ម្ចាស់អាវុសោកោដ្ឋិតៈ
 ទោបើភិក្ខុជាអនាតាមី ក៏គួរធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយទុយយប្រាជ្ញា ចំពោះ
 ទុបាធានក្នុងចំនួន ៥ នេះថា មិនទៀង ។ បេ ។ ជាលសមិទ្ធិមែនខ្លួន ។
 ម្ចាស់អាវុសោ ហេតុនេះតែងមានប្រាកដ គឺគ្រងវិជ្ជលភិក្ខុជាអនាតាមី
 កាលធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយទុយយប្រាជ្ញា ចំពោះទុបាធានក្នុងចំនួន ៥ នេះ
 ថា មិនទៀង ។ បេ ។ ជាលសមិទ្ធិមែនខ្លួន នឹងធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវ
 អវហត្តវេល បាន ។

[៤០] អរហត្តា បដាវុសោ សារីបុត្ត កតមេ ធម្មា
 យោធិសោ មនសិកាតត្វាតិ ។ អរហតាមិ ទា វាវុសោ
 កោដ្ឋិត ឥមេវ បញ្ចាណានត្តត្វា អនិច្ចតោ ធុត្តតោ
 រោគតោ កណ្ណតោ សល្លតោ អយតោ អាណាណោ
 បរតោ បលោកតោ សុញ្ញតោ អនត្តតោ យោធិសោ
 មនសិកាតត្វា ។ ធុត្តិ ទា វាវុសោ អរហតោ ធុត្តិ-
 ករណីយំ កតស្ស វា បដិច្ចយោ អបិ ចិមេ ធម្មា
 ការិកា ពហុសីកតា ធិដ្ឋធម្មសុខវិហារាយ ទេវ សិ-
 វត្តន្តំ សតិសម្បជញ្ញាយ ចាតិ ។

[៤២] ឯកំ សមយំ អាយស្មា ច សារីបុត្តោ
 អាយស្មា ច មហាកោដ្ឋិតោ ពារណសិយំ វិហារន្តិ
 ឥសិបតទេ មិកតាយេ ។ អថទា អាយស្មា មហា-
 កោដ្ឋិតោ សាយណ្ណសមយំ បដិសល្លាជា វុដ្ឋិតោ
 យេនាយស្មា សារីបុត្តោ តេនុបសន្តិមិ ឧបសន្តិ-

[៤១] ម្នាលភិក្ខុសាសារីបុត្ត ចុះភិក្ខុជាព្រះអរហន្ត ក្នុងរឿង
 ទុក្ខកង្វិលក្នុងវាយៗ បាយប្រាជ្ញ ចំពោះធម៌ដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុសា
 កោដ្ឋិតៈ ពោះបីភិក្ខុជាព្រះអរហន្ត ក៏ក្នុងរឿងទុក្ខកង្វិល ដោយឧបាយ
 ប្រាជ្ញ ចំពោះឧបាទានក្នុងទាំង៨នេះ មិនទៀង ជាទុក្ខ ជារោគ
 ជាចូស ជាសា ជាជម្ងឺ ជាភាពធា ជាបស្សន៍ ជាបសិវិទាស ជា
 បេសសុខ្យ ជាបេសមិនមែនខ្លួន ។ ម្នាលភិក្ខុសា សេចក្តីសុខ្យរបស់
 ភិក្ខុជាព្រះអរហន្ត ដែលធ្វើករណីយកិច្ចតទៅទៀតដកខានទៅ ប៉ុន្តែធម៌
 ទាំងនេះ ដែលព្រះអរហន្តបានចម្រើន បានធ្វើរឿយៗ ហើយ វែង
 ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីនៅជាសុខក្នុងបទុប្បន្នផង ដើម្បីសតិសម្បជញ្ញៈផង ។

[៤២] សម័យមួយ ព្រះសារីបុត្តមានកាយ ឯកព្រះមហា-
 កោដ្ឋិតៈមានកាយ នៅក្នុងវិសិបកនមិកតាយវិន ទៀបក្រុងរាវណា-
 សី ។ គ្រាពោះឯក ព្រះកោដ្ឋិតៈមានកាយ ទេញចាតទីសម្បុក
 សាយណ្ណសម័យ ហើយចូលទៅក្រសែសារីបុត្តមានកាយ លុះចូលទៅ

សុត្តន្តបិដក សំយក្កនិកាយស្ស ខុទ្ទកនិទ្ទេ

មិន្វា ។ បេ ។ ឯតនិកោត សុត្តន្តភិក្ខុសោ សារីបុត្ត ភិក្ខុ-
 ជា កតមេ ធម្មា យោធិសោ មនសិកាតព្វាតិ ។
 សុត្តន្តភិក្ខុសោ កោដ្ឋិត ភិក្ខុជា បញ្ចមាណាធនុត្តា អ-
 និច្ចតោ ។ បេ ។ អនត្តតោ យោធិសោ មនសិកាតព្វា ។
 កតមេ បញ្ច ។ សេយ្យដំដំ រដ្ឋមាណាធនុត្តោ ។ បេ ។
 វិញ្ញាណុមាណាធនុត្តោ ។ សុត្តន្តភិក្ខុសោ កោដ្ឋិត
 ភិក្ខុជា ឥមេ បញ្ចមាណាធនុត្តា អនិច្ចតោ ។ បេ ។ អ-
 នត្តតោ យោធិសោ មនសិកាតព្វា ។ ហំ ចំ ទោ បនេតិ
 ភិក្ខុសោ វិជ្ជតិ យំ សុត្តន្ត ភិក្ខុ ឥមេ បញ្ចមាណាធនុត្ត-
 ទេ អនិច្ចតោ ។ បេ ។ អនត្តតោ យោធិសោ មនសិ-
 កាតព្វោ សោតាបន្តិដលី សច្ចិកាយ្យាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយក្កនិកាយ ខុទ្ទកនិទ្ទេ

ដល់ហើយ ។ បេ ។ បាវេតាលពាក្យនេះថា ម្ចាស់ភារុសោសារីបុត្ត
 ភិក្ខុមានសេចក្តីចេះដឹង គួរធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយទុយាយប្រាជ្ញា ចំពោះធម៌
 ដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភារុសោកោដ្ឋិតៈ ភិក្ខុមានសេចក្តីចេះដឹង គួរធ្វើ
 ទុកក្នុងចិត្តដោយទុយាយប្រាជ្ញា ចំពោះទុបាទក្នុងទាំង ៥ ថា មិន
 ទៀង ។ បេ ។ ជាបេសំមិនមែនខ្លួន ។ ទុបាទក្នុងទាំង ៥ ដូចម្តេច ។
 ភិក្ខុបាទក្នុង ១ ។ បេ ។ វិញ្ញាណុបាទក្នុង ១ ។ ម្ចាស់ភារុសោ
 កោដ្ឋិតៈ ភិក្ខុមានសេចក្តីចេះដឹង គួរធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយទុយាយប្រាជ្ញា
 ចំពោះទុបាទក្នុងទាំង ៥ នេះ ថា មិនទៀង ។ បេ ។ ជាបេសំមិន
 មែនខ្លួន ។ ម្ចាស់ភារុសោ ហេតុនេះគង់មានប្រាកដ គឺគ្រងវិវេល
 ភិក្ខុមានសេចក្តីចេះដឹង កាលធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយទុយាយប្រាជ្ញា ចំពោះ
 ទុបាទក្នុងទាំង ៥ នេះ ថា មិនទៀង ។ បេ ។ ជាបេសំមិនមែន
 ខ្លួន ដឹងធ្វើឱ្យជាកំចាសម្លេងសោកចក្ខុវេលាបាន ។

(៤៣) សោភាមន្ទ្រា បដាវសោ សារីបុត្ត ភិក្ខុជា
 កតមេ ធម្មា យោមិសោ មនសិកាតតាតិ ។ សោ-
 ភាមន្ទ្រាមិ ទោ អាវុសោ កោដ្ឋិត ភិក្ខុជា ឥមេវ
 បញ្ចបាធានក្កត្តា អនិច្ចតោ ។ បេ ។ អនត្តតោ យោមិ-
 សោ មនសិកាតតា ។ ហំមិ ទោ បទេតំ អាវុសោ
 វិជ្ជតិ យំ សោភាមន្ទ្រា ភិក្ខុ ឥមេ បញ្ចបាធានក្កត្ត
 អនិច្ចតោ ។ បេ ។ អនត្តតោ យោមិសោ មនសិកា-
 រោត្តា សកតាតាមិដលី ។ បេ ។ អនតាតាមិដលី ។ បេ ។
 អរហត្តដលី សន្និទ្ធករយ្យតិ ។

(៤៤) អរហតា បដាវសោ សារីបុត្ត កតមេ
 ធម្មា យោមិសោ មនសិកាតតាតិ ។ អរហតាមិ ទោ
 អាវុសោ កោដ្ឋិត ឥមេវ បញ្ចបាធានក្កត្តា អនិច្ចតោ
 ទុត្តតោ រោតតោ គណ្ណតោ សល្លតោ អយតោ អា-
 តាធានោ បរតោ បលោកតោ សុញ្ញតោ អនត្តតោ
 យោមិសោ មនសិកាតតា ។ ធម្មិ ទោ អាវុសោ អរ-
 ហតោ ទុត្តរិករណីយំ កតស្ស វា បដិច្ចយោ អមិ

(៤៥) ម្ចាស់អាវុសោសារីបុត្ត ចុះភិក្ខុជាសោភាមន្ទ គួរធ្វើទុក
 ក្នុងចិត្តដោយទុយាយប្រាជ្ញា ចំពោះធម៌ដូចម្តេចទៀត ។ ម្ចាស់អាវុសោ
 កោដ្ឋិតៈ ពោះបីភិក្ខុជាសោភាមន្ទ ក៏គួរធ្វើទុកក្នុងចិត្ត ដោយទុយាយ
 ប្រាជ្ញា ចំពោះទុពាទក្នុងចំណែកនេះ ថា មិនទៀង ។ បេ ។ ជាបស់
 មិនមែនខ្លួន ។ ម្ចាស់អាវុសោ ហេតុនេះតែងមានប្រាជ្ញា គឺគ្រងដែល
 ភិក្ខុជាសោភាមន្ទ កាលធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយទុយាយប្រាជ្ញា ចំពោះទុ-
 ពាទក្នុងចំណែកនេះ ថា មិនទៀង ។ បេ ។ ជាបស់មិនមែនខ្លួន គឺធ្វើ
 ឲ្យជាក់ច្បាស់ឲ្យសកតាភាមិផលបាន ។ បេ ។ ឲ្យអរហតាមិផលបាន
 ។ បេ ។ ឲ្យអរហត្តផលបាន ។

(៤៦) ម្ចាស់អាវុសោសារីបុត្ត ចុះភិក្ខុជាព្រះអរហន្ត គួរធ្វើទុក
 ក្នុងចិត្តដោយទុយាយប្រាជ្ញា ចំពោះធម៌ដូចម្តេចទៀត ។ ម្ចាស់អាវុសោ
 កោដ្ឋិតៈ ពោះបីភិក្ខុជាព្រះអរហន្ត ក៏គួរធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយទុយាយ
 ប្រាជ្ញា ចំពោះទុពាទក្នុងចំណែកនេះ ថា មិនទៀង ជាទុក្ខ ជា
 រោគ ជាច្រុស ជាសរ ជាជម្ងឺ ជាភាពាត ជាបស់ដទៃ ជាបស់វិបាស
 ជាបស់សូឡ ជាបស់មិនមែនខ្លួន ។ ម្ចាស់អាវុសោ សេចក្តីសន្សំ
 របស់ភិក្ខុជាព្រះអរហន្ត ដែលធ្វើឲ្យករណីយកិច្ចតទៅទៀត ដកខានទេ

ចំរើម ធម្មា ភារិយា តហុសីតតា និដ្ឋធម្មសុខវិហារាយ
នេវ សិវុត្តន្តិ សតិសម្មជញ្ញាយ ហតិ ។

[២៤] សាវត្ថិ ។ អថទោ អាយស្នា កម្សោ
យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ។ ថេ ។ ឯតមន្តិ ឯសិទ្ធា
ទោ អាយស្នា កម្សោ ភគវន្តិ ឯតនេវេន កថំ
នុ ទោ កន្ត ជាធាតោ កថំ បស្សតោ សមស្មិត្តុ ស-
វិញ្ញាណេក កាយេ តហិត្តា ច សព្វធមិត្តុសុ អ-
ហត្តិវមមត្តិវមាធានុសយា ន ហោន្តិតិ ។ យំ កិញ្ច
តាប្ប រូបំ អតីតាធាតុតប្បច្ចុប្បន្នំ អជ្ឈត្តិ វា តហិត្តា
វា ឱឡារិកំ វា សុខុមំ វា ហិំ វា បណីតិ វា យំ
ទូរេ សន្តិកេ វា សព្វំ រូបំ ទេតំ មម នេសោហមស្មិ
ន មេសោ អត្តាតិ ឯវបេតំ យថាភូតំ សម្មច្ចញ្ញាយ
បស្សតិ ។ យា កាចិ វេនចា ។ ថេ ។ យា កាចិ
សញ្ញា ។ យេ កេនិ សង្ខារ ។ យំ កិញ្ច
វិញ្ញាណំ អតីតាធាតុតប្បច្ចុប្បន្នំ អជ្ឈត្តិ វា តហិត្តា
វា ឱឡារិកំ វា សុខុមំ វា ហិំ វា បណីតិ វា

បុរិទ្ធគមិចាំងនេះ ដែលព្រះអរហន្តបានចម្រើនហើយ បានធ្វើរឿយ ។
ហើយ វែមន៍ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីទៅជាសុខក្នុងចក្ខុវិស័យ ដើម្បីសតិ-
សម្មជញ្ញៈផង ។

[២៤] ក្រុងសាវត្ថិ ។ គ្រាពោះឯង ព្រះកថ្វៈមានកាយ
ចូលទៅកាលព្រះមានព្រះភាគ ។ ថេ ។ លុះព្រះកថ្វៈមានកាយក្នុង
ក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ទើបក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បុគ្គលដ៏ដ៏ដ្ឋង្គម្តេច ឃើញដ្ឋង្គម្តេច បានជាមិនបាន
អហត្តិវមមត្តិវមាធានុសយ ក្នុងកាយប្រកបដោយវិញ្ញាណនេះផង
ក្នុងទីមិត្តុចាំងអស់ជាខាងក្រៅផង ។ ម្ចាស់កថ្វៈ បូណាទិមួយ ជា
អតីត អនាគត បច្ចុប្បន្ន ខាងក្នុងក្តី ខាងក្រៅក្តី គ្រោតគ្រោតក្តី ល្អិតក្តី
ដោកទាបក្តី ទុក្ខមក្តី ឬបូណាដែលមានក្នុងជំនួយក្តី ជិតក្តី បុគ្គល
ឃើញរូបទាំងអស់ខ្លះ ដោយប្រាថ្នាដ៏ប្រវែកពាមពិតយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំរមិន
វែមរបស់អញ ខ្ញុំរមិនវែមជាអញ ខ្ញុំរមិនវែមជាទូររបស់អញ ។
វេទនាណាទិមួយ ។ ថេ ។ សញ្ញាណាទិមួយ ។ សង្ខារទាំងឡាយ
ណាទិមួយ ។ វិញ្ញាណាណាទិមួយ ជាអតីត អនាគត បច្ចុប្បន្ន
ជាខាងក្នុងក្តី ខាងក្រៅក្តី គ្រោតគ្រោតក្តី ល្អិតក្តី ដោកទាបក្តី ទុក្ខមក្តី

ខ្ពស់យុទ្ធសាស្ត្រ បុណ្យបណ្ណាល័យ ធម្មចរិតវិញ្ញាណ ទុតិយោ

យំ ទូរ សន្តិភេត វា សត្វិ វិញ្ញាណំ ទេវី មម ទេ-
សោហមស្មំ ឧ មេសោ អន្តាតិ ឯវមេតំ យេថាភូតិ
សធម្មត្ថោយ ចស្សតិ ។ ឯវំ ទោ ករញ្ច ជាទេតា
ឯវំ ចស្សតោ សមស្មិត្តុ សុវិញ្ញាណភេត កាយេ ទ-
ហិត្តា ឧ សទ្ធិមិទ្ធតេសុ អហត្តិវាមមត្តិវាមាទាទុសយា
ឧ ហោត្តិ ។

(២៦) សាវត្ថិ ។ តត្រ ទោ ។ ឯតមទ្ធិ ឯសិទ្ធា
ទោ វាយស្មា ករញ្ច កតវទ្ធិ ឯតទេវី ឧ តតំ ទ
ទោ កទ្ធិ ជាទេតា កតំ ចស្សតោ សមស្មិត្តុ សុវិញ្ញា-
ណភេត កាយេ ទហិត្តា ឧ សទ្ធិមិទ្ធតេសុ អហត្តិវា-
មមត្តិវាមាទាមតតំ មាទសំ ហោតិ វិហា សមតិក្កត្តិ
សទ្ធិ សុវិទ្ធក្កត្តិ ។ យំ កតិញ្ច កាប្ប រូបំ អតិកាទាត-

ខ្ពស់យុទ្ធសាស្ត្រ បុណ្យបណ្ណាល័យ ធម្មចរិតវិញ្ញាណ ទុតិយោ

ច្ចុវិញ្ញាណាណា ដែលមានក្នុងចិត្តយក្ខំ ចិត្តក្ខំ ចុក្កលឃើញវិញ្ញាណ
តាំងអស់ខ្លះ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រពៃតាមពិភយាំងនេះថា ខ្លះមិនមែនរបស់
អញ ខ្លះមិនមែនជាអញ ខ្លះមិនមែនជាខ្លួនរបស់អញ ។ ម្នាលកញ្ចៈ
កាលបើបុគ្គលដឹងយាំងនេះ ឃើញយាំងនេះ ទើបមិនមានអហត្តិវា
មមត្តិវាមាទាទុសយ ក្នុងកាយប្រកចរវាយិញ្ញាណនេះផង ក្នុងនិមិត្ត
តាំងអស់ជាទាតក្រៅផង ។

(២៦) ក្រុងសាវត្ថិ ។ ក្នុងវិទ្ធានឯង ។ លុះព្រះកញ្ចៈមាន
កាយ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ
យាំងនេះថា ចាត្រព្រះអង្គដ៏ជ័យម្រឹម ចុក្កលដឹងដូចម្តេច ឃើញដូច
ម្តេច ទើបមានចិត្តប្រាសចាកអហត្តិវាមមត្តិវាមាទាទុសយ ក្នុងកាយ
ប្រកចរវាយិញ្ញាណនេះផង ក្នុងនិមិត្តតាំងអស់ជាទាតក្រៅផង ជាចិត្ត
កន្លងដោយប្រពៃចាកវិណាកវិទ្ធាន រៀបរយចិត្តលេស ផុតស្រឡាវ
ចាកលេស ។ ម្នាលកញ្ចៈ ចូរណាវិមួយ ជាអតីត អនាគត

សុត្តនិកាយ សំយុត្តនិកាយ ទទួកវគ្គ

តប្បប្បដ្ឋានំ ។ បេ ។ សត្វំ រូរំ ទេតិ មម ទេសោហា-
 មស្មិ ឧ មេសោ មត្តាតិ ឯវមេតិ យជាត្វតិ សធម្ម-
 ញាយ ទិស្វា អនុបាណា វិធុត្តា ហោតិ ។ យា កាចិ
 វេទនា ។ យា កាចិ សញ្ញា ។ យេ តេចិ សង្ខារ ។
 យំ តិញ្ចិ វិញ្ញាណំ អតីតាបាតតប្បប្បដ្ឋានំ អជ្ឈតិ
 តហិទ្ធា វា ទិទ្ធពរិកំ វា សុទ្ធមិ វា ហិទិ វា បណិកំ
 វា យំ ទ្ធពរ សង្កេត វា សត្វំ វិញ្ញាណំ ទេតិ មម
 ទេសោហមស្មិ ឧ មេសោ មត្តាតិ ឯវមេតិ យជា-
 ត្វតិ សធម្មញ្ញាយ ទិស្វា អនុបាណា វិធុត្តា ហោតិ ។
 ឯវំ ទោ កម្ម ជាទតោ ឯវំ បស្សតោ ឥមស្មិញ្ច
 សវិញ្ញាណតេ កាយេ តហិទ្ធា ច សទ្ធជិមិត្តេសុ
 អហត្តិរមមត្តិរមាបាមតតំ ហានសំ ហោតិ វិជា សម-
 តិក្កន្តិ សន្តិ សុវិមុត្តនិ ។

ធម្មាចិវគ្គោ ទុតិយោ ។

សុត្តនិកាយ សំយុត្តនិកាយ ទទួកវគ្គ

បទ្បប្ប ។ បេ ។ បុគ្គលឃើញ្ចុបទាំងអស់ទុំ ដោយប្រាជ្ញាប្រែតែតាម
 វិធាននេះថា ទុំមិនមែនរបស់អញ ទុំមិនមែនជាអញ ទុំមិនមែន
 ជាទុំរបស់អញដូច្នោះហើយ ឈ្មោះថាជាអ្នករួចស្រឡះ ព្រោះមិនមាន
 សេវក្តីច្រកាន់ ។ វេទនាណា មួយ ។ សញ្ញាណា មួយ ។ សង្ខារ
 ទាំងឡាយណា មួយ ។ វិញ្ញាណាណា មួយ ជាអតីត អនាគត
 បទ្បប្ប ជាទាំងក្នុងក្តី ទាំងក្រៅក្តី ក្រោកក្រោកក្តី ល្អិតក្តី ដោតទាបក្តី
 ទុក្ខក្តី ឬវិញ្ញាណាណា ដែលមានក្នុងចិត្តយក្តី ក្នុងចិត្តក្តី ឬគ្រួស
 ឃើញវិញ្ញាណទាំងអស់ទុំ ដោយប្រាជ្ញាប្រែតែតាមវិធាននេះថា ទុំ
 មិនមែនរបស់អញ ទុំមិនមែនជាអញ ទុំមិនមែនជាទុំរបស់អញដូច្នោះ
 ហើយ ទើបឈ្មោះថាជាអ្នករួចស្រឡះ ព្រោះមិនមានសេវក្តីច្រកាន់ ។
 ឆ្មាលកប្បៈ ឬគ្រួសដឹងយ៉ាងនេះ ឃើញយ៉ាងនេះ ទើបមានចិត្តប្រាស
 ចាកអហត្តិរមមត្តិរមាបាមតតំ ក្នុងកាយច្រកចេញវិញ្ញាណនេះ
 ផង ក្នុងចិត្តទាំងអស់ជាទាំងក្រៅផង ជាចិត្តកន្លងដោយប្រែតែចាក
 ចំណែកវេទនា រម្ងាប់ខ្យកិលេស ឥន្ទ្រស្រឡះចាកកិលេស ។

ចប់ ធម្មាចិវគ្គ ទី ២ ។

វត្តសំយុង្គ បុស្សបណ្ណសក ធម្មកថិកវង្ស ទុតិយោ

តត្រ្រង្គានំ

អវិជ្ជាវិជ្ជា ទ្វេ កាថិកា
 តទ្វេ បរិមុត្តិកា ទ្វេ
 សញ្ញាជនំ ទុតាណំ
 សីលំ សុតវំ ទ្វេ ត កម្មេយានិ ។

វត្តសំយុង្គ បុស្សបណ្ណសក ធម្មកថិកវង្ស ទី ២

ទុក្ខានុក្ខំធម្មកថិកវង្សនោះ គឺ

គោលអំពីកិច្ចា ១ វិជ្ជា ១ ធម្មកថិក ២ លើក ចំណង ១
 បុគ្គលរូបចាកខុត ២ លើក សញ្ញាជនៈ ១ ទុក្ខានុ ១
 សីល ១ កិច្ចានុក្ខំការបេជីន ១ កិច្ចេយ្យានុកថ្វៈ ២ លើក ។

អវិជ្ជាវគ្គ

(៤៧) ឧបាសិទ្ធិ ។ អដទោ អញ្ញាតពោ តិក្កា យេន
កកវា កេតុមស្ក័រិ ឧបស្ក័រិក្កា ។ បេ ។ ឯកមន្តិ
ធិសិដ្ឋោ ទោ សោ ភិក្កុ កកវន្តិ ឯតនវេច អវិជ្ជា អ-
វិជ្ជាតិ កន្តេ វុត្តតិ កាតមា នុ ទោ កន្តេ អវិជ្ជា តិក្កាវ-
តា ច អវិជ្ជាតតោ យោតិ ។ វេច ភិក្កុ អស្កុត-
វា បុត្តិដ្ឋោ សមុទយនម្មិ រូបិ សមុទយនម្មិ រូបន្តិ
យថាក្កតិ ឧប្បជាតាតិ វយនម្មិ រូបិ វយនម្មិ រូបន្តិ
យថាក្កតិ ឧប្បជាតាតិ សមុទយវយនម្មិ រូបិ សមុទ-
យវយនម្មិ រូបន្តិ យថាក្កតិ ឧប្បជាតាតិ សមុទយនម្មិ
វេននំ សមុទយនម្មា វេននាតិ យថាក្កតិ ឧប្បជាតាតិ
វយនម្មិ វេននំ វយនម្មា វេននាតិ យថាក្កតិ ឧប្បជា-
តាតិ ។ បេ ។ ឧប្បជាតាតិ សមុទយនម្មិ សញ្ញំ ។ បេ ។

អវិជ្ជាវគ្គ

(៤៧) ក្រុងសាវត្ថិ ។ គ្រោះនោះឯង ភិក្ខុមួយច្រើនទៅ
គាល់ព្រះនាមព្រះភាគ លុះរាល់ទៅដល់ហើយ ។ បេ ។ លុះភិក្ខុនោះ
អង្គុយក្នុងសមគួរហើយ រើបក្រាបបង្គំទូលព្រះនាមព្រះភាគ ដូច្នោះថា
ចរិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យដែលហៅថា អវិជ្ជា អវិជ្ជា ចរិត្រព្រះ
អង្គដ៏ចម្រើន អវិជ្ជា តើដូចម្តេច ចុះលុះអ្នកប្រកថាដោយអវិជ្ជា ដោយ
ហេតុយ៉ាងណា ។ ច្បាលភិក្ខុ ច្រើនក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនចេះ
ដឹង មិនដឹងច្បាស់ភាមិត ខ្ញុំច្រវែលកើតឡើងជាធម្មតាថា ច្រកើត
ឡើងជាធម្មតា មិនដឹងច្បាស់ភាមិត ខ្ញុំច្រវែលសូន្យទៅជាធម្មតាថា
ច្រសូន្យទៅជាធម្មតា មិនដឹងច្បាស់ភាមិត ខ្ញុំច្រវែលកើតឡើងហើយ
សូន្យទៅជាធម្មតាថា ច្រកើតឡើងហើយសូន្យទៅជាធម្មតា មិនដឹង
ច្បាស់ភាមិត ខ្ញុំវេទនាដែលកើតឡើងជាធម្មតាថា វេទនាកើតឡើងជា
ធម្មតា មិនដឹងច្បាស់ភាមិត ខ្ញុំវេទនាដែលសូន្យទៅជាធម្មតាថា វេទនា
សូន្យទៅជាធម្មតា ។ បេ ។ ខ្ញុំសញ្ញាដែលកើតឡើងជាធម្មតា ។ បេ ។

រត្នសំយុង្គ ពុល្យបណ្ណសារ អវិជ្ជា ភពិយោ

ឧប្បជាតិ សមុទយទេស្ម សង្ខារ សមុទយទេស្ម
 សង្ខារតិ យថាក្ខតិ ឧប្បជាតិ វយទេស្ម សង្ខារ
 វយទេស្ម សង្ខារតិ យថាក្ខតិ ឧប្បជាតិ សមុទយវ-
 យទេស្ម សង្ខារ សមុទយវយទេស្ម សង្ខារតិ យថាក្ខតិ
 ឧប្បជាតិ សមុទយទង្គំ វិញ្ញាណំ សមុទយទង្គំ
 វិញ្ញាណន្តិ យថាក្ខតិ ឧប្បជាតិ វយទង្គំ វិញ្ញាណំ
 វយទង្គំ វិញ្ញាណន្តិ យថាក្ខតិ ឧប្បជាតិ សមុទយវ-
 យទង្គំ វិញ្ញាណំ សមុទយវយទង្គំ វិញ្ញាណន្តិ យថាក្ខតិ
 ឧប្បជាតិ ។ អយំ វុត្តតិ ភិក្ខុ អវិជ្ជា ឯត្តាវតា
 ៦ អវិជ្ជាគតោ ហោតីតិ ។

រត្នសំយុង្គ ពុល្យបណ្ណសារ អវិជ្ជា ទំ ៣

មិនដឹងច្បាស់តាមពិត ខ្ញុំសង្ខារចាំឡាយ ដែលកើតឡើងជាធម្មភាព
 សង្ខារចាំឡាយកើតឡើងជាធម្មភាព មិនដឹងច្បាស់តាមពិត ខ្ញុំសង្ខារ
 ចាំឡាយដែលសូន្យទៅជាធម្មភាព សង្ខារចាំឡាយសូន្យទៅជាធម្មភាព
 មិនដឹងច្បាស់តាមពិត ខ្ញុំសង្ខារចាំឡាយ ដែលកើតឡើងហើយសូន្យ
 ទៅជាធម្មភាព សង្ខារចាំឡាយកើតឡើងហើយសូន្យទៅជាធម្មភាព មិន
 ដឹងច្បាស់តាមពិត ខ្ញុំវិញ្ញាណដែលកើតឡើងជាធម្មភាព វិញ្ញាណកើត
 ឡើងទង្គុះ មិនដឹងច្បាស់តាមពិត ខ្ញុំវិញ្ញាណដែលសូន្យទៅជាធម្ម-
 ភាព វិញ្ញាណសូន្យទៅជាធម្មភាព មិនដឹងច្បាស់តាមពិត ខ្ញុំវិញ្ញាណ
 ដែលកើតឡើង ហើយសូន្យទៅជាធម្មភាព វិញ្ញាណកើតឡើងហើយ
 សូន្យទៅជាធម្មភាព ។ ម្នាលភិក្ខុ នេះហៅថា អវិជ្ជា ឯបុគ្គលអ្នក
 ប្រកថាដោយអវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងនេះឯង ។

[៤៨] ឃីវំ វុត្តំ សោ ភិក្ខុ កកវន្តំ ឯតទភោច វិជ្ជា
 វិជ្ជាតិ កន្តំ វុត្តិ កតតា ទុ ខោ កន្តំ វិជ្ជា កតិកាវតា
 ច វិជ្ជាកតោ ហោតិ ។ ឥទ ភិក្ខុ សុតវា អរិយស្សា-
 វកោ សមុទយទម្មំ រូបំ សមុទយទម្មំ រូបន្តំ យថាក្ខតំ
 បជាតាតិ វយទម្មំ រូបំ វយទម្មំ រូបន្តំ យថាក្ខតំ បជា-
 តាតិ សមុទយវយទម្មំ រូបំ សមុទយវយទម្មំ រូបន្តំ
 យថាក្ខតំ បជាតាតិ សមុទយទម្មំ វេទនំ សមុទយទម្មា
 វេទនាតិ យថាក្ខតំ បជាតាតិ វយទម្មំ វេទនំ វយ-
 ទម្មា វេទនាតិ យថាក្ខតំ បជាតាតិ សមុទយវយទម្មំ
 វេទនំ សមុទយវយទម្មា វេទនាតិ យថាក្ខតំ បជាតាតិ
 សមុទយទម្មំ សញ្ញា ។ បេ។ បជាតាតិ សមុទយទម្ម
 សង្ខារេ សមុទយទម្មា សង្ខារាតិ យថាក្ខតំ បជាតាតិ

[៤៨] កាលព្រះនាងព្រះភាគត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ ភិក្ខុនារ
 ក៏បានក្រាបបង្គំទូលព្រះនាងព្រះនាង ដូច្នោះជា បត់ត្រព្រះគង្គដ៏ចម្រើន
 ពាក្យដែលហៅថា វិជ្ជា វិជ្ជា បត់ត្រព្រះគង្គដ៏ចម្រើន វិជ្ជា តើដូចម្តេច
 ចូន្តលប្រកបដោយវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងណា ។ ម្នាលភិក្ខុ អរិយសាវ័ក
 ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នករេះដឹង ដឹងច្បាស់តាមពិត ខ្ញុំចូលវេលាកើតឡើង
 ជាធម្មភាព ច្រើតឡើងជាធម្មភាព ដឹងច្បាស់តាមពិត ខ្ញុំចូលវេលា
 សូន្យទៅជាធម្មភាព ច្រើតឡើងជាធម្មភាព ដឹងច្បាស់តាមពិត ខ្ញុំចូល
 វេលាកើតឡើងហើយសូន្យទៅជាធម្មភាព ច្រើតឡើងហើយសូន្យទៅ
 ជាធម្មភាព ដឹងច្បាស់តាមពិតខ្ញុំវេទនាវេលាកើតឡើងជាធម្មភាព វេទនា
 កើតឡើងជាធម្មភាព ដឹងច្បាស់តាមពិត ខ្ញុំវេទនាវេលាសូន្យទៅជាធម្មភាព
 ជាវេទនាសូន្យទៅជាធម្មភាព ដឹងច្បាស់តាមពិត ខ្ញុំវេទនាវេលាកើតឡើង
 ហើយសូន្យទៅជាធម្មភាព វេទនាកើតឡើងហើយសូន្យទៅជាធម្មភាព ខ្ញុំ
 សញ្ញាវេលាកើតឡើងជាធម្មភាព ។ បេ។ ដឹងច្បាស់តាមពិតខ្ញុំសង្ខារចាំដំ-
 ឡាយវេលាកើតឡើងជាធម្មភាព សង្ខារចាំដំឡាយកើតឡើងជាធម្មភាព

វយទម្រេ សង្ខារេ វយទម្រេ សង្ខារតិ យជាភូតិ បដា-
 បាតិ សមុទយវយទម្រេ សង្ខារេ សមុទយវយទម្រេ
 សង្ខារតិ យជាភូតិ បដាបាតិ សមុទយទម្មំ វិញ្ញាណំ
 សមុទយទម្មំ វិញ្ញាណន្តិ យជាភូតិ បដាបាតិ វយទម្មំ
 វិញ្ញាណំ វយទម្មំ វិញ្ញាណន្តិ យជាភូតិ បដាបាតិ ស-
 មុទយវយទម្មំ វិញ្ញាណំ សមុទយវយទម្មំ វិញ្ញាណន្តិ
 យជាភូតិ បដាបាតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុ វិជ្ជា ឯត្តាវ-
 តា ច វិជ្ជាគតោ ហោតីតិ ។

[៤៧] ឯកំ សមយំ អាយស្មា ច សារីបុត្តា
 អាយស្មា ច មហាកោដ្ឋិតោ ពាកណសិយំ វិហារន្តិ
 ឥសិបតទេ មិតតាយេ ។ អថទោ អាយស្មា មហា-
 កោដ្ឋិតោ សាយណ្ណសមយំ បដិសល្ហាថា វុដ្ឋិតោ
 ។ ថេ ។ ឯកមន្តំ ចិសិដ្ឋោ ទោ អាយស្មា មហា-
 កោដ្ឋិតោ អាយស្មន្តំ សារីបុត្តំ ឯតទរោច អវិជ្ជា
 អវិជ្ជាតិ អារុសោ សារីបុត្ត វុច្ចតិ កតមា ទុ ទោ
 អារុសោ អវិជ្ជា កេត្តាវតា ច អវិជ្ជាគតោ ហោតីតិ ។

ជីវច្យាសំភាមពិត ឡូសង្ខារោតិ ឡាយវេលស្សឡូទៅជាធម្មភាថ សង្ខារ
 ចាំឡាយស្សឡូទៅជាធម្មភា ជីវច្យាសំភាមពិត ឡូសង្ខារោតិ ឡាយ
 វេលកើតឡើងហើយស្សឡូទៅជាធម្មភាថ សង្ខារចាំឡាយកើតឡើង
 ហើយស្សឡូទៅជាធម្មភា ជីវច្យាសំភាមពិត ឡូវិញ្ញាណវេលកើតឡើង
 ជាធម្មភាថ វិញ្ញាណកើតឡើងជាធម្មភា ជីវច្យាសំភាមពិត ឡូ
 វិញ្ញាណវេលស្សឡូទៅជាធម្មភាថ វិញ្ញាណស្សឡូទៅជាធម្មភា ជីវ
 ច្យាសំភាមពិត ឡូវិញ្ញាណវេលកើតឡើងហើយស្សឡូទៅជាធម្មភាថ
 វិញ្ញាណកើតឡើងហើយស្សឡូទៅជាធម្មភា ។ ម្នាលភិក្ខុ នេះហៅថា
 វិជ្ជា បុគ្គលអ្នកប្រកបដោយវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងនេះឯង ។

[៤៨] សម័យមួយ ព្រះសាវ័បុត្តមានកាយុនិងព្រះមហាកោដ្ឋិតៈ
 មានកាយុ នៅក្នុងឥសិបតនមិតតាយវេន ទៀបក្រុងពាកណសិ ។
 ព្រះនារេងក ព្រះមហាកោដ្ឋិតៈមានកាយុ ចេញចាកទីសម្ងំ ក្នុង
 សាយណ្ណសម័យ ។ ថេ ។ លុះព្រះមហាកោដ្ឋិតៈមានកាយុ អង្គុយ
 ក្នុងទីដ៏សម្បូរហើយ បានពាលនឹងព្រះសាវ័បុត្តមានកាយុ ដូច្នោះថា
 ម្នាលភារុសោសាវ័បុត្ត វេលហៅថា អវិជ្ជា អវិជ្ជា ម្នាលភារុសោ
 អវិជ្ជា កើដូចម្តេច បុគ្គលអ្នកប្រកបដោយអវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងណា ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកនិកាយ

ដំណុំស្រា អស្សុតា បុគ្គុយោ សមុទយោធម្មំ រូបំ
 សមុទយោធម្មំ រូបំ យថាក្ខតំ ធម្មជាតាតិ វយោធម្មំ
 រូបំ វយោធម្មំ រូបំ យថាក្ខតំ ធម្មជាតាតិ សមុទ-
 យវយោធម្មំ សមុទយវយោធម្មំ រូបំ យថាក្ខតំ ធម្ម-
 ជាតាតិ សមុទយោធម្មំ វេទនំ ។ ចេ ។ វយោធម្មំ វេទនំ
 ។ ចេ ។ សមុទយវយោធម្មំ វេទនំ ។ ចេ ។ សមុទយោធម្មំ
 សញ្ញំ ។ ចេ ។ សមុទយោធម្មំ សង្ការ ។ ចេ ។ វយោធម្មំ
 សង្ការ ។ សមុទយវយោធម្មំ សង្ការ សមុទយវយោធម្មំ
 សង្ការតិ យថាក្ខតំ ធម្មជាតាតិ សមុទយោធម្មំ វិញ្ញា-
 ណំ ។ ចេ ។ វយោធម្មំ វិញ្ញាណំ ។ សមុទយវយោធម្មំ
 វិញ្ញាណំ សមុទយវយោធម្មំ វិញ្ញាណំ យថាក្ខតំ ធម្ម-
 ជាតាតិ ។ អយំ វុទ្ធការុសោ អវិជ្ជា ឯត្តារាម ធម្មវិជ្ជា-
 កតោ លោកីតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកនិកាយ

ខាលភារុសោ ចុប្បជ្ជេក្កនិលោកានេ ជាអ្នកមិនចេះដឹង មិនដឹងច្បាស់
 ភាមិត ខ្ញុំរូបដែលកើតឡើងជាធម្មតា ចេកើតឡើងជាធម្មតា មិន
 ដឹងច្បាស់ភាមិត ខ្ញុំរូបដែលសូន្យទៅជាធម្មតា ចេសូន្យទៅជាធម្មតា
 មិនដឹងច្បាស់ភាមិត ខ្ញុំរូបដែលកើតឡើងហើយសូន្យទៅជាធម្មតា
 ចេកើតឡើងហើយសូន្យទៅជាធម្មតា មិនដឹងច្បាស់ភាមិត ខ្ញុំវេទនា
 ដែលកើតឡើងជាធម្មតា ។ ចេ ។ ខ្ញុំវេទនាដែលសូន្យទៅជាធម្មតា
 ។ ចេ ។ ខ្ញុំវេទនាដែលកើតឡើងហើយសូន្យទៅជាធម្មតា ។ ចេ ។ ខ្ញុំ
 សញ្ញាដែលកើតឡើងជាធម្មតា ។ ចេ ។ ខ្ញុំសញ្ញាចាំឡាយដែលកើត
 ឡើងជាធម្មតា ។ ចេ ។ ខ្ញុំសញ្ញាចាំឡាយដែលសូន្យទៅជាធម្មតា ។
 ខ្ញុំសញ្ញាចាំឡាយ ដែលកើតឡើងហើយសូន្យទៅជាធម្មតា សញ្ញា
 ចាំឡាយកើតឡើងហើយសូន្យទៅជាធម្មតា មិនដឹងច្បាស់ភាមិត ខ្ញុំ
 វិញ្ញាណដែលកើតឡើងជាធម្មតា ។ ចេ ។ ខ្ញុំវិញ្ញាណដែលសូន្យទៅ
 ជាធម្មតា ។ ខ្ញុំវិញ្ញាណដែលកើតឡើងហើយសូន្យទៅជាធម្មតា
 វិញ្ញាណកើតឡើងហើយសូន្យទៅជាធម្មតា ។ ខាលភារុសោ ទេរេហៅ
 ថា អវិជ្ជា បុគ្គលអ្នកប្រកបដោយអវិជ្ជា ដោយហេតុយំ ឯនេវេនំ ។

(៤០) ឯតំ សមយំ អាយស្មា ច សារីបុត្តា
 អាយស្មា ច មហាកោដ្ឋិតោ ពារណសិយំ វិហារន្តិ
 ឥសិបតទេ មិកតាយ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធា ទោ
 អាយស្មា មហាកោដ្ឋិតោ អាយស្មន្តិ សារីបុត្តំ ឯត-
 ទេវេ វិជ្ជា វិជ្ជាតិ អារុសោ សារីបុត្ត វុទ្ធតិ កតតោ ទុ
 ទោ អារុសោ វិជ្ជា កំត្តាវតា ច វិជ្ជាតតោ ហោតិ ។
 តទារុសោ សុតវា អរិយស្សារកោ សមុទយទម្មំ រូបំ
 សមុទយទម្មំ រូបន្តិ យថាភូតំ បជាចាតិ វយទម្មំ រូបំ
 ។ ចេ ។ សមុទយវយទម្មំ រូបំ សមុទយវយទម្មំ រូបន្តិ
 យថាភូតំ បជាចាតិ សមុទយទម្មំ វេទនំ ។ ចេ ។
 សមុទយទម្មំ សញ្ញំ ។ ចេ ។ សមុទយទម្មេ សង្ខា-
 វេ ។ វយទម្មេ សង្ខាវេ ។ សមុទយវយទម្មេ សង្ខា-
 វេ សមុទយវយទម្មា សង្ខាវតិ យថាភូតំ បជាចាតិ

(៤០) សម័យមួយ ព្រះសារីបុត្តមានអាយុច្រើនព្រះមហាកោដ្ឋិតៈ
 មានអាយុ ទៅក្នុងឥសិបតទេមិកតាយវិទ ទៀបក្រុងពារណសិ ។ លុះ
 ព្រះមហាកោដ្ឋិតៈមានអាយុ អន្តិយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានពោល
 នឹងព្រះសារីបុត្តមានអាយុដូច្នោះថា ម្ចាស់ការុសោសារីបុត្ត ពាក្យដែល
 ហៅថា វិជ្ជា វិជ្ជា ម្ចាស់ការុសោ វិជ្ជា តើដូចម្តេច បុគ្គលអ្នកប្រកប
 ដោយវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងណា ។ ម្ចាស់ការុសោ ឥរិយសារីកក្នុង
 លោកនេះ ជាអ្នកចេះដឹង វេទន៍ដឹងច្បាស់តាមវិធាន ខ្លួនប្រើដែលកើតឡើង
 ជាធម្មតាថា ប្រើកើតឡើងជាធម្មតា ដឹងច្បាស់តាមវិធាន ខ្លួនប្រើដែលសូន្យ
 ទៅជាធម្មតា ។ ចេ ។ ខ្លួនប្រើដែលកើតឡើងហើយសូន្យទៅជាធម្មតាថា
 ប្រើកើតឡើងហើយសូន្យទៅជាធម្មតា ដឹងច្បាស់តាមវិធាន ខ្លួនវេទនាដែល
 កើតឡើងជាធម្មតា ។ ចេ ។ ខ្លួនសញ្ញាដែលកើតឡើងជាធម្មតា ។ ចេ ។
 ខ្លួនសង្ខារទាំងឡាយដែលកើតឡើងជាធម្មតា ។ ខ្លួនសង្ខារទាំងឡាយ
 ដែលសូន្យទៅជាធម្មតា ។ ខ្លួនសង្ខារទាំងឡាយដែលកើតឡើងហើយ
 សូន្យទៅជាធម្មតាថា សង្ខារទាំងឡាយកើតឡើងហើយសូន្យទៅជាធម្មតា

សម្មាសម្ពុទ្ធសិទ្ធិ វិញ្ញាណិ ។ វិញ្ញាណិ វិញ្ញាណិ ។ សម្មា-
នយវយមន្តិ វិញ្ញាណិ សម្មាណយវយមន្តិ វិញ្ញាណិ ម្តិ យ-
ជាត្រតិ បដាចាតិ ។ អយំ វុទ្ធភារុសោ អវិជ្ជា ឯត្តារតា
ច វិជ្ជាតតោ ហោតីតិ ។

(៨១) តញ្ជាវ ចិច្ចាចិ ។ ឯត្តមន្តិ ចិសិដ្ឋោ ទោ
អាយស្មា មហាតោដ្ឋិតោ អាយស្មន្តិ សាវិបុត្តិ ឯតទ-
ភេច អវិជ្ជា អវិជ្ជាតិ ភារុសោ សាវិបុត្ត វុទ្ធិតិ កតតា
នុ ទោ ភារុសោ អវិជ្ជា តត្តារតា ច អវិជ្ជាតតោ
ហោតីតិ ។ ភារុសោ អស្សតភំ បុប្ផដ្ឋិយោ រូបស្ស
អស្សនត្វ អនិច្ចវត្ត ចិស្សណត្វ យជាត្រតិ ធម្ម-
ជាចាតិ វេទនាយ ។ បេ ។ សញ្ញាយ ។ សង្ខារនំ ។
វិញ្ញាណស្ស អស្សនត្វ អនិច្ចវត្ត ចិស្សណត្វ យ-
ជាត្រតិ ធម្មជាចាតិ ។ អយំ វុទ្ធភារុសោ អវិជ្ជា ឯត្តា-
រតា ច អវិជ្ជាតតោ ហោតីតិ ។

ជីវិត្តសំគមនិត ទ្វិវិញ្ញាណវេសេកេត្តេវនិជាធម្មតា ។ ទ្វិវិញ្ញាណ
វេសេស្សត្តេវនិជាធម្មតា ។ ទ្វិវិញ្ញាណវេសេកេត្តេវនិហិយស្សត្តេវនិ
ជាធម្មតា វិញ្ញាណវេសេកេត្តេវនិហិយស្សត្តេវនិជាធម្មតា ។ ម្នាល
ភារុសោ ខេរហៅថា វិជ្ជា បុគ្គលអ្នកប្រកបដោយវិជ្ជា ដោយហេតុ
យ៉ាងនេះឯង ។

(៨២) ចិត្តាខារោដិវេស ។ លុះព្រះមហាកេដ្ឋិតៈមានកាយ
កន្តិយក្នុងទីដីសម្បូរហើយ បានពោលនឹងព្រះសាវិបុត្តមានកាយ ដូច្នោះ
ថា ម្នាលភារុសោសាវិបុត្ត ពាក្យដែលហៅថា អវិជ្ជា អវិជ្ជា ម្នាល
ភារុសោ អវិជ្ជា តើដូចម្តេច បុគ្គលអ្នកប្រកបដោយអវិជ្ជា ដោយហេតុ
យ៉ាងណា ។ ម្នាលភារុសោ បុប្ផដ្ឋិយោលោកនេះ ជាអ្នកមិនចេះដឹង
វេសនិមិនដឹងរូសំគមនិត ទ្វិវិញ្ញាណវេសនិចេតោសរបសំបូជនំ ទ្វិវិញ្ញា
លោសំចេញទ្វិវិញ្ញាណជនំ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារតំនិទ្ធកាយ ។
មិនដឹងរូសំគមនិត ទ្វិវិញ្ញាណវេសនិចេតោសរបសិវិញ្ញាណជនំ ទ្វិវិញ្ញា
លោសំចេញទ្វិវិញ្ញាណជនំ ។ ម្នាលភារុសោ ខេរហៅថា អវិជ្ជា
បុគ្គលអ្នកប្រកបដោយអវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងនេះឯង ។

(៥២) តត្រាវ វិជានំ ។ ឯកមន្តំ វិសិដ្ឋោ ទោ
 អាយស្មា មហាកោដ្ឋិតោ អាយស្មន្តំ សារីប្បុត្តំ ឯកន-
 រោច វិជ្ជា វិជ្ជាតិ អារុសោ សារីប្បុត្ត វុទ្ធិតិ កកតមា ទុ
 ទោ អារុសោ វិជ្ជា កកតាវតា ច វិជ្ជាកតោ ហោតីតិ ។
 ឥនារុសោ សុតវា អរិយស្សវតោ វុបស្ស អស្សនេត្ត
 អនិទេវត្ត វិស្សរណេត្ត យថាភូតំ ចជាយាតិ វេទនាយ
 ។ មេ ។ សញ្ញាយ ។ សង្ខារំ ។ វិញ្ញាណស្ស អស្សា-
 នេត្ត អនិទេវត្ត វិស្សរណេត្ត យថាភូតំ ចជាយាតិ ។
 អយំ វុទ្ធតារុសោ វិជ្ជា ឯកតាវតា ច វិជ្ជាកតោ ហោតីតិ ។

(៥៣) តត្រាវ វិជានំ ។ ឯកមន្តំ វិសិដ្ឋោ
 ទោ អាយស្មា មហាកោដ្ឋិតោ អាយស្មន្តំ សារីប្បុត្តំ
 ឯកនរោច អវិជ្ជា អវិជ្ជាតិ អារុសោ សារីប្បុត្ត វុទ្ធិតិ
 កកតមា ទុ ទោ អារុសោ អវិជ្ជា កកតាវតា ច អ-
 វិជ្ជាកតោ ហោតីតិ ។ ឥនារុសោ អស្សតវា បុធុដ្ឋោ

(៥៤) វិចារនាវេជ្ជេវ ។ លុះព្រះមហាកេដ្ឋិតៈមានកាយ
 អង្គុយក្នុងវិសមគ្គហើយ បានពោលនឹងព្រះសារីប្បុត្ត មានកាយ ដូច្នោះ
 ថា ម្ចាស់អារុសោសារីប្បុត្ត ពាក្យដែលហៅថា វិជ្ជា វិជ្ជា ម្ចាស់អារុសោ
 វិជ្ជា តើដូចម្តេច បុគ្គលអ្នកប្រកបដោយវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងណា ។
 ម្ចាស់អារុសោ អរិយសារីកក្ករណកនេះ ជាអ្នកចេះដឹង វេទនដឹង
 ច្បាស់តាមពិត ខ្ញុំតាទិសិទ្ធិនិងវិចារនាវេជ្ជេវ ខ្ញុំការលោសំចេញ
 ខ្ញុំច្រវង់ ខ្ញុំវេទនា ។ មេ ។ ខ្ញុំសញ្ញា ។ ខ្ញុំសង្ខារំ ខ្ញុំសញ្ញា ។
 ដឹងច្បាស់តាមពិត ខ្ញុំតាទិសិទ្ធិនិងវិចារនាវេជ្ជេវ ខ្ញុំការ
 លោសំចេញខ្ញុំវិញ្ញាណដឹង ។ ម្ចាស់អារុសោ នេះហៅថា វិជ្ជា
 បុគ្គលអ្នកប្រកបដោយវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងនេះឯង ។

(៥៥) វិចារនាវេជ្ជេវ ។ លុះព្រះមហាកេដ្ឋិតៈមានកាយ
 អង្គុយក្នុងវិសមគ្គហើយ បានពោលនឹងព្រះសារីប្បុត្ត មានកាយដូច្នោះ
 ថា ម្ចាស់អារុសោសារីប្បុត្ត ពាក្យដែលហៅថា អវិជ្ជា អវិជ្ជា ម្ចាស់
 អារុសោ អវិជ្ជា តើដូចម្តេច បុគ្គលអ្នកប្រកបដោយអវិជ្ជា ដោយហេតុ
 យ៉ាងណា ។ ម្ចាស់អារុសោ បុគ្គលកក្ករណកនេះ ជាអ្នកមិនចេះដឹង

រូបស្ស សមុទយេត្ត អក្ខន្តមេត្ត អស្សនេត្ត អាធិជវេត្ត
ចិស្សវណេត្ត យថាភូតំ ធម្មជាតាតិ វេទនាយ ។ បេ ។
សញ្ញាយ ។ សង្ការំ ។ វិញ្ញាណស្ស សមុទយេត្ត
អក្ខន្តមេត្ត អស្សនេត្ត អាធិជវេត្ត ចិស្សវណេត្ត យ-
ថាភូតំ ធម្មជាតាតិ ។ អយំ វុទ្ធាវុសោ អវិជ្ជា ឯត្តា-
វតា ច អវិជ្ជាតតោ ហោតីតិ ។

(៥៤) តញ្ញាវ ចិនាចំ ។ ឯកមន្តំ ចិសិដ្ឋោ ទោ
អាយស្សា មហាកោដ្ឋិតោ អាយស្សន្តំ សារីបុត្តំ ឯក-
រោច វិជ្ជា វិជ្ជាតិ អាវុសោ សារីបុត្តំ វុទ្ធិតិ កកមា ទុ
ទោ អាវុសោ វិជ្ជា កំត្តាវតា ច វិជ្ជាតតោ ហោតីតិ ។
ឥនាវុសោ សុតវា អវិយស្សវតោ រូបស្ស សមុទយេត្ត
អក្ខន្តមេត្ត អស្សនេត្ត អាធិជវេត្ត ចិស្សវណេត្ត យថា-
ភូតំ មជាតាតិ វេទនាយ ។ បេ ។ សញ្ញាយ ។ សង្កា-
រំ ។ វិញ្ញាណស្ស សមុទយេត្ត អក្ខន្តមេត្ត អស្សនេត្ត
អាធិជវេត្ត ចិស្សវណេត្ត យថាភូតំ មជាតាតិ ។ អយំ
វុទ្ធាវុសោ វិជ្ជា ឯត្តាវតា ច វិជ្ជាតតោ ហោតីតិ ។

វេទនិមិទដីនិច្ចាសំភាមតិ ខ្ញុំការកើតឡើងនិងការលក់ ខ្ញុំអាធិសត្វ
និងទោសរបស់ប្រជន ខ្ញុំការរលាស់ចេញខ្ញុំប្រជន ខ្ញុំវេទនា ។ បេ ។
ខ្ញុំសញ្ញា ។ ខ្ញុំសង្ការចាំឡាយ ។ មិទដីនិច្ចាសំ ខ្ញុំការកើតឡើង
និងការលក់ ខ្ញុំអាធិសត្វនិងទោសរបស់វិញ្ញាណជន ខ្ញុំការរលាស់
ចេញខ្ញុំវិញ្ញាណជន ។ ខ្មាលភាវុសោ នេះហៅថា វិជ្ជា ចុក្កលអ្នក
ប្រកថដោយវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងនេះឯង ។

(៥៤) និទាននោះដដែល ។ លុះព្រះមហាកេដ្ឋិតៈបានកាយ
អង្គុយក្នុងវិសមគ្គុរហើយ បានរោលនិងព្រះសារីបុត្តបានកាយ ដូច្នោះ
ថា ខ្មាលភាវុសោសារីបុត្ត ពាក្យដែលហៅថា វិជ្ជា វិជ្ជា ខ្មាលភាវុសោ
វិជ្ជា កើតឡើង ចុក្កលអ្នកប្រកថដោយវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងណា ។
ខ្មាលភាវុសោ អវិយសារីកក្កនិលាកនេះ ជាអ្នកចេះដឹង វេទនិមិទដីនិច្ចាសំ
ភាមតិ ខ្ញុំការកើតឡើងនិងការលក់ ខ្ញុំអាធិសត្វនិងទោសរបស់
ប្រជន ខ្ញុំការរលាស់ចេញខ្ញុំប្រជន ខ្ញុំវេទនា ។ បេ ។ ខ្ញុំសញ្ញា ។
ខ្ញុំសង្ការចាំឡាយ ។ ដីនិច្ចាសំភាមតិ ខ្ញុំការកើតឡើងនិងការ
លក់ ខ្ញុំអាធិសត្វនិងទោសរបស់វិញ្ញាណជន ខ្ញុំការរលាស់ចេញខ្ញុំ
វិញ្ញាណជន ។ ខ្មាលភាវុសោ នេះហៅថា វិជ្ជា ចុក្កលអ្នកប្រកថ
ដោយវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងនេះឯង ។

[៥៥] ឯតំ សមយំ អាយស្មា ច សារីបុត្តោ
 អាយស្មា ច មហារកោដ្ឋិនោ ពារណសិយំ វិហារន្តំ
 កំសិបតទេ មិកទាយេ ។ អដិទោ អាយស្មា សារីបុត្តោ
 ។ បេ ។ ឯកមន្តំ វិសិដ្ឋោ ទោ អាយស្មា សារីបុត្តោ
 អាយស្មន្តំ មហារកោដ្ឋិនំ ឯតទេវេច អវិជ្ជា អវិជ្ជាតិ
 អារុសោ កោដ្ឋិត វុត្តតិ កតមា ទុ ទោ អារុសោ
 អវិជ្ជា កត្តាវតា ច អវិជ្ជាគតោ ហោតីតិ ។ កតារុ-
 សោ អស្សុតកំ បុដ្ឋដ្ឋិនោ រូបស្ស អស្សនត្វ អា-
 ទីវត្វ វិស្សរណត្វ យថាភូតំ ឧច្សជាតាតិ វេទ-
 នាយ ។ បេ ។ សញ្ញាយ ។ សង្ខារំ ។ វិញ្ញាណស្ស
 អស្សនត្វ អាទីវត្វ វិស្សរណត្វ យថាភូតំ ឧច្ស-
 ជាតាតិ ។ អយំ វុត្តការុសោ អវិជ្ជា ឯត្តាវតា ច
 អវិជ្ជាគតោ ហោតីតិ ។

[៥៥] សម័យមួយ ព្រះសារីបុត្តមានកាយុដ្ឋិនព្រះមហារកោដ្ឋិនៈ
 មានកាយុ នៅក្នុងកំសិបតទេមិកទាយេន ទៀតក្នុងពារណសិ ។
 ព្រះនារឯង ព្រះសារីបុត្តមានកាយុ ។ បេ ។ លុះព្រះសារីបុត្តមាន
 កាយុ អង្គុយក្នុងទីជម្រកហើយ បានពោលនឹងព្រះមហារកោដ្ឋិនៈមាន
 កាយុផ្សេងៗ ម្នាលការុសោកោដ្ឋិនៈ ពាក្យដែលហៅថា អវិជ្ជា អវិជ្ជា
 ម្នាលការុសោ អវិជ្ជាគឺដូចម្តេច បុគ្គលប្រកបដោយអវិជ្ជា ដោយហេតុ
 យ៉ាងណា ។ ម្នាលការុសោ បុគ្គលក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនចេះដឹង
 វេទនមិនដឹងច្បាស់តាមពិត ខ្ញុំកាន់សង្ស័យនឹងទោសចេសរូបផង ខ្ញុំការ
 លោសំចេញខ្ញុំរូបផង ខ្ញុំវេទនា ។ បេ ។ ខ្ញុំសញ្ញា ។ ខ្ញុំសង្ខារទាំង-
 ឡាយ ។ មិនដឹងច្បាស់តាមពិត ខ្ញុំកាន់សង្ស័យនឹងទោសវិញ្ញាណ
 ផង ខ្ញុំការលោសំចេញខ្ញុំវិញ្ញាណផង ។ ម្នាលការុសោ នេះហៅថា
 អវិជ្ជា បុគ្គលប្រកបដោយអវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងនេះឯង ។

(៤៦) ឯវិ វុត្ត អាយស្មា សាវុបុត្តា អាយស្មន្តំ
 មហាកោដ្ឋិតិ ឯតនោច វិជ្ជា វិជ្ជាតិ អវុសោ កោដ្ឋិ-
 ត វុត្តតិ កកមា ទុ ទោ អវុសោ វិជ្ជា កិត្តាវតា ច
 វិជ្ជាកតោ ហោតិ ។ ឥនាវុសោ សុតវា អរិយស្សាវ-
 កោ រូបស្ស អស្សាទត្ថ អាទិទវត្ថ ធិស្សនាត្ថ
 យជាត្ថតំ មជាតាតិ វេទនាយ ។ មេ ។ សញ្ញាយ ។
 សង្ខារំ ។ វិញ្ញាណស្ស អស្សាទត្ថ អាទិទវត្ថ
 ធិស្សនាត្ថ យជាត្ថតំ មជាតាតិ ។ អយំ វុត្តតា-
 វុសោ វិជ្ជា ឯត្តាវតា ច វិជ្ជាកតោ ហោតិ ។

(៤៧) តញ្ញាវ ធិនាទំ ។ ឯកមន្តំ ធិសំប្លោ ទោ
 អាយស្មា សាវុបុត្តា អាយស្មន្តំ មហាកោដ្ឋិតិ ឯ-
 តនោច អវិជ្ជា អវិជ្ជាតិ អវុសោ កោដ្ឋិត វុត្តតិ

(៤៦) កាលព្រះមហាកោដ្ឋិតៈមានកាយ ពោលយ៉ាងនេះ
 ហើយ ព្រះសាវុបុត្តមានកាយ ក៏បានពោលនឹងព្រះមហាកោដ្ឋិតៈមាន
 កាយដូច្នោះថា ម្ចាស់ភាវុសាកោដ្ឋិតៈ ពាក្យដែលហៅថា វិជ្ជា វិជ្ជា
 ម្ចាស់ភាវុសា វិជ្ជា តើដូចម្តេច ចុក្តលច្រកចងោយវិជ្ជា ដោយហេតុ
 យ៉ាងណា ។ ម្ចាស់ភាវុសា អរិយសាវ័កក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកចេះដឹង
 វេទនីដីធូល្យសំភាមតិក ខ្ញុំកាន់សិទ្ធិនឹងទោសរបស់ប្រេដង ខ្ញុំកាលោសំ
 ចេញខ្ញុំប្រេដង ខ្ញុំវេទនា ។ មេ ។ ខ្ញុំសញ្ញា ។ ខ្ញុំសង្ខារទាំងឡាយ ។
 ដឹងធូល្យសំភាមតិក ខ្ញុំកាន់សិទ្ធិនឹងទោសរបស់វិញ្ញាណដង ខ្ញុំកាលោសំ
 ចេញខ្ញុំវិញ្ញាណដង ។ ម្ចាស់ភាវុសា នេះហៅថា វិជ្ជា ចុក្តល
 ច្រកចងោយវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងនេះឯង ។

(៤៧) និទាននារវេដែល ។ លុះព្រះសាវុបុត្តមានកាយ
 កន្ត្រៃយ ក្នុងទីដីសម្បុរហើយ បានពោលនឹងព្រះមហាកោដ្ឋិតៈមានកាយ
 ដូច្នោះថា ម្ចាស់ភាវុសាកោដ្ឋិតៈ ពាក្យដែលហៅថា អវិជ្ជា អវិជ្ជា

កតមា ទុ ខោ អាវុសោ អវិជ្ជា កំត្តាវតា ច អវិជ្ជាកតោ
 ហោតីតិ ។ ឥធាវុសោ អស្សុតវា ចុដ្ឋជ្ជោ រូបស្ស
 សមុទយេត្វ អនុដ្ឋមេត្វ អស្សនេត្វ អាទិទេវេត្វ ធិស្ស-
 វណេត្វ យថាភ្នំ ធម្មជាតិ វេទនាយ ។ ថេ ។
 សញ្ញាយ ។ សង្ខារំ ។ វិញ្ញាណស្ស សមុទយេត្វ
 អនុដ្ឋមេត្វ អស្សនេត្វ អាទិទេវេត្វ ធិស្សវណេត្វ យ-
 ថាភ្នំ ធម្មជាតិ ។ អយំ វុទ្ធភាវុសោ អវិជ្ជា ឯត្តាវ-
 តា ច អវិជ្ជាកតោ ហោតីតិ ។

[៥៨] ឯវំ វុត្តោ អាយស្មា សាវិបុត្តោ អយ-
 ស្មន្តំ មហាកោដ្ឋិតំ ឯតទេវេច វិជ្ជា វិជ្ជាតិ អាវុ-
 សោ កោដ្ឋិត វុត្តតិ កតមា ទុ ខោ អាវុសោ
 វិជ្ជា កំត្តាវតា ច វិជ្ជាកតោ ហោតីតិ ។ ឥធាវុសោ
 ស្សតវា អវិយស្សវកោ រូបស្ស សមុទយេត្វ អនុដ្ឋមេត្វ

ម្នាលអាវុសោ អវិជ្ជា គឺដូចម្តេច បុគ្គលប្រកបដោយអវិជ្ជា ដោយ
 ហេតុយ៉ាងណា ។ ម្នាលភាវុសោ បុគ្គលណាដែលមាន ជាអ្នកមិន
 ចេះដឹង វេទនមិនដឹងច្បាស់តាមពិត ខ្ញុំការកើតឡើងនិងការលត់ ខ្ញុំ
 កាន់សង្រួននៃទោសរបស់រូបផង ខ្ញុំការលាស់ចេញខ្ញុំរូបផង ខ្ញុំវេទនា
 ។ ថេ ។ ខ្ញុំសញ្ញា ។ ខ្ញុំសង្ខារទាំងឡាយ ។ មិនដឹងច្បាស់តាមពិត
 ខ្ញុំការកើតឡើងនិងការលត់ ខ្ញុំកាន់សង្រួននៃទោសរបស់វិញ្ញាណផង
 ខ្ញុំការលាស់ចេញខ្ញុំវិញ្ញាណផង ។ ម្នាលអាវុសោ នេះហៅថា
 អវិជ្ជា បុគ្គលប្រកបដោយអវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងនេះឯង ។

[៥៨] កាលដែលព្រះមហាកោដ្ឋិតៈមានកាយ កាលយ៉ាង
 នេះហើយ ព្រះសាវិបុត្តមានកាយ ក៏បានកាលនឹងព្រះមហាកោដ្ឋិតៈ
 មានកាយដូច្នោះថា ម្នាលអាវុសោកោដ្ឋិតៈ ពាក្យដែលហៅថា វិជ្ជា
 វិជ្ជា ម្នាលភាវុសោ វិជ្ជា គឺដូចម្តេច បុគ្គលប្រកបដោយវិជ្ជា ដោយ
 ហេតុយ៉ាងណា ។ ម្នាលភាវុសោ អវិយសាវកក្នុងលោកនេះ ជា
 អ្នកចេះដឹង វេទនដឹងច្បាស់តាមពិត ខ្ញុំការកើតឡើងនិងការលត់

អស្សាទត្ត អាទិទវត្ត វិស្សាលាត្ត យថាក្ខតំ បដា-
នាតិ វេទនាយ ។ ចេ ។ សញ្ញាយ ។ សង្ការទំ ។
វិញ្ញាណសមុទយេ អត្តន្តំមត្ត អស្សាទត្ត អាទិ-
ទវត្ត វិស្សាលាត្ត យថាក្ខតំ បដានាតិ ។ អយំ វុទ្ធ-
តាវុសោ វិជ្ជា ឯត្តាវតា ច វិជ្ជាតតោ ហោតីតិ ។

(៥៧) តត្រាវ វិជានំ ។ ឯកមន្តំ វិសិទ្ធោ ទោ
អាយស្មា សារិច្ចតោ អាយស្មន្តំ មហាកោដ្ឋិតំ ឯតទ-
រោច អវិជ្ជា អវិជ្ជាតិ អាវុសោ កោដ្ឋិត វុទ្ធតិ កតតោ
ទុ ទោ អាវុសោ អវិជ្ជា តត្តាវតា ច អវិជ្ជាតតោ
ហោតីតិ ។ វិស្សាលា អស្សុតវា បុគ្គលោ រូបំ ឧប្ប-
ជាតាតិ រូបសមុទយំ ឧប្បជាតាតិ រូបនិរោធំ ឧប្ប-
ជាតាតិ រូបនិរោទកាមិធិបដិបទំ ឧប្បជាតាតិ វេទនំ
។ ចេ ។ សញ្ញំ ។ សង្ការេ ។ វិញ្ញាណំ ឧប្បជាតាតិ
វិញ្ញាណសមុទយំ ឧប្បជាតាតិ វិញ្ញាណនិរោធំ ឧប្ប-
ជាតាតិ វិញ្ញាណនិរោទកាមិធិបដិបទំ ឧប្បជាតាតិ ។
អយំ វុទ្ធតាវុសោ អវិជ្ជា ឯត្តាវតា ច អវិជ្ជាតតោ
ហោតីតិ ។

ខ្ញុំអាទិសន្សំនិទោសរបស់រូបផង ខ្ញុំការលាស់ចេញខ្ញុំរូបផង ខ្ញុំវេ-
ទនា ។ ចេ ។ ខ្ញុំសញ្ញា ។ ខ្ញុំសង្ការទាំងឡាយ ។ ដឹងច្បាស់តាមតិក
ខ្ញុំការកើតឡើងនិងការលក់ ខ្ញុំអាទិសន្សំនិទោសរបស់វិញ្ញាណផង
ខ្ញុំការលាស់ចេញខ្ញុំវិញ្ញាណផង ។ ម្ចាស់អាវុសោ នេះ ហៅថា
វិជ្ជា បុគ្គលច្រកចេញវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងនេះឯង ។

(៥៧) ឱទោនោះដដែល ។ លុះព្រះសាវ័ច្ឆកមាខាយ អង្គុយ
ក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានកោលនឹងព្រះមហាកោដ្ឋិតៈមានកាយ ផ្សំរួម
ថា ម្ចាស់អាវុសោកោដ្ឋិតៈ ពាក្យដែលហៅថា អវិជ្ជា អវិជ្ជា ម្ចាស់
អាវុសោ អវិជ្ជា តើដូចម្តេច បុគ្គលច្រកចេញវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាង
ណា ។ ម្ចាស់អាវុសោ បុគ្គលក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនចេះដឹង វែម
មិនដឹងច្បាស់ខ្ញុំរូប មិនដឹងច្បាស់ខ្ញុំវេទនាទាំងឡាយកើតរូប មិនដឹងច្បាស់ខ្ញុំ
ការលក់រូប មិនដឹងច្បាស់ខ្ញុំវេទនាជាដំណើរទៅកាន់ការលក់រូប មិន
ដឹងច្បាស់ខ្ញុំវេទនា ។ ចេ ។ ខ្ញុំសញ្ញា ។ ខ្ញុំសង្ការទាំងឡាយ ។ មិន
ដឹងច្បាស់ខ្ញុំវិញ្ញាណ មិនដឹងច្បាស់ខ្ញុំវេទនាទាំងឡាយកើតវិញ្ញាណ មិន
ដឹងច្បាស់ខ្ញុំការលក់វិញ្ញាណ មិនដឹងច្បាស់ខ្ញុំវេទនាជាដំណើរទៅកាន់
ការលក់វិញ្ញាណ ។ ម្ចាស់អាវុសោ នេះហៅថា អវិជ្ជា បុគ្គលច្រកចេញ
ដោយអវិជ្ជា ដោយហេតុយ៉ាងនេះឯង ។

ទ្រង់យុទ្ធស្ន ចុល្លចណ្ណសរេក អវិជ្ជាវិញ្ញា គនិយោ

(៦០) ឃីវី វុត្តោ អាយស្មា សាវីចុត្តោ អាយស្មន្តិ

មហាកោដ្ឋិតំ ឯតនកេច វិជ្ជា វិជ្ជាតិ អារុសោ កោ-
 ដ្ឋិត វុត្តតិ កកមា ទុ ទោ អារុសោ វិជ្ជា កត្តាវតា ច
 វិជ្ជាគតោ ហោតិ ។ ឥនារុសោ សុតវា អរិយស្សាវកោ
 រូបំ បដាទាតិ រូបសមុទយំ បដាទាតិ រូបនិរោដំ ពដា-
 ទាតិ រូបនិរោទតាមិដិបដិបដិ បដាទាតិ វេទនំ ។
 សញ្ញំ ។ សង្ខារេ ។ វិញ្ញាណំ បដាទាតិ វិញ្ញាណស-
 មុទយំ បដាទាតិ វិញ្ញាណនិរោដំ បដាទាតិ វិញ្ញាណ-
 និរោទតាមិដិបដិបដិ បដាទាតិ ។ អយំ វុត្តនារុសោ
 វិជ្ជា ឯត្តាវតា ច វិជ្ជាគតោ ហោតិ ។

អវិជ្ជាវិញ្ញា គនិយោ ។

ទ្រង់យុទ្ធស្ន ចុល្លចណ្ណសរេក អវិជ្ជាវិញ្ញា ទី ៣

(៦០) កាលព្រះមហាកោដ្ឋិតៈមានកាយ ភោសយ៉ាងនេះ

ហើយ ទើបព្រះសាវ័ច្ឆកមានកាយ បានកាលនឹងព្រះមហាកោដ្ឋិតៈ
 មានកាយដូច្នោះថា ខ្មួលអារុសោកោដ្ឋិតៈ ពាក្យដែលហៅថា វិជ្ជា
 វិជ្ជា ខ្មួលអារុសោ វិជ្ជា កើតឡើង ចុត្តលប្រកបដោយវិជ្ជា ដោយ
 ហេតុយ៉ាងណា ។ ខ្មួលអារុសោ អរិយសាវ័កក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកចេះ
 នឹង វេមនឹងច្បាស់ខ្យល់ ដឹងច្បាស់ខ្យល់ហេតុទុក្ខកើតចូល ដឹងច្បាស់
 ខ្យល់កាលរត់ចូល ដឹងច្បាស់ខ្យល់ដើរតាមដំណើរទៅកាន់ការលក់ចូល ដឹង
 ច្បាស់ខ្យល់ទេសា ។ ខ្យល់សញ្ញា ។ ខ្យល់សង្ខារចាំងខ្យល់ ។ ដឹងច្បាស់ខ្យល់
 វិញ្ញាណ ដឹងច្បាស់ខ្យល់ហេតុទុក្ខកើតវិញ្ញាណ ដឹងច្បាស់ខ្យល់កាលរត់
 វិញ្ញាណ ដឹងច្បាស់ខ្យល់ដើរតាមដំណើរទៅកាន់ការលក់វិញ្ញាណ ។
 ខ្មួលអារុសោ នេះហៅថា វិជ្ជា ចុត្តលប្រកបដោយវិជ្ជា ដោយហេតុ
 យ៉ាងនេះឯង ។

ចប់ អវិជ្ជាវិញ្ញា ទី ៣ ។

កក្កដា

[៦៤] សាវត្ថិ ។ រូបំ ភិក្ខុវេ កុក្កដិ វេទនា

កុក្កដា សញ្ញា កុក្កដា សង្ខារ កុក្កដា វិញ្ញាណំ

កុក្កដិ ។ ឯវំ ចស្សំ ភិក្ខុវេ សុតវា អវិយស្សវតោ

រូបស្មីមិ ធិត្ថំនុតិ វេទនាយមិ ធិត្ថំនុតិ សញ្ញាយមិ

ធិត្ថំនុតិ សង្ខារសុមិ ធិត្ថំនុតិ វិញ្ញាណស្មីមិ ធិត្ថំនុតិ

ធិត្ថំនុតិ វិដ្ឋតិ វិរាគា វិមុត្តតិ ។ វិមុត្តស្មី វិមុត្តមិតិ

ញាណំ ហោតិ ។ ទំណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ

កាតំ កាណិយំ ធាបរិ វត្តក្កាយាតិ បដាធាតិ ។

កក្កដា

[៦៥] ត្រងសាវត្ថិ ។ ខ្នាលភិក្ខុចាំនឡាយ រូបក្កេ វេទនាភិ

ក្កេ សញ្ញាភិក្កេ សង្ខារចាំនឡាយភិក្កេ វិញ្ញាណភិក្កេ ។ ខ្នាល

ភិក្ខុចាំនឡាយ កាលចើអវិយសាវក អ្នកចេះផង បានឃើញច្បាស់

យ៉ាងនេះ ក៏ឡើយណាយនឹងរូបផង ឡើយណាយនឹងវេទនាផង ឡើយ

ណាយនឹងសញ្ញាផង ឡើយណាយនឹងសង្ខារចាំនឡាយផង ឡើយ

ណាយនឹងវិញ្ញាណផង កាលចើឡើយណាយ វែមកប្រាកបាភិក្កេ

ព្រោះប្រាសចាកភិក្កេ ទើបរូបស្រឡះ ។ កាលបើចិត្តផុតស្រឡះ

ហើយ ញាណក៏កើតឡើងថា ចិត្តផុតស្រឡះហើយ ។ អវិយសាវក

នោះ ក៏ដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយធម៌កាតាអញ្ញបាន

ប្រព្រឹត្តគ្រប់គ្រាន់ហើយ សោឡសតិច្ចកាតាអញ្ញបានធ្វើរួចហើយ មន្ត

កាវតាភិក្ខុវេប្រព្រឹត្តតេវដើម្បីសោឡសតិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

[៦២] សាវត្ថី ។ យំ ភិក្ខុវេ អនិច្ចំ តត្រ វេ ធនោ
 បហាតត្វោ ។ តិញ្ច ភិក្ខុវេ អនិច្ចំ រូបំ ភិក្ខុវេ អនិច្ចំ
 តត្រ វេ ធនោ បហាតត្វោ ។ វេទនា អនិច្ចា
 ។ ចេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារ ។ វិញ្ញាណំ អនិច្ចំ តត្រ
 វេ ធនោ បហាតត្វោ ។ យំ ភិក្ខុវេ អនិច្ចំ តត្រ វេ
 ធនោ បហាតត្វោតិ ។

[៦៣] សាវត្ថី ។ យំ ភិក្ខុវេ អនិច្ចំ តត្រ វេ វាសោ
 បហាតត្វោ ។ តិញ្ច ភិក្ខុវេ អនិច្ចំ រូបំ ភិក្ខុវេ អនិច្ចំ
 តត្រ វេ វាសោ បហាតត្វោ ។ វេទនា អនិច្ចា ។ ចេ ។
 សញ្ញា ។ សង្ខារ ។ វិញ្ញាណំ អនិច្ចំ តត្រ វេ វាសោ
 បហាតត្វោ ។ យំ ភិក្ខុវេ អនិច្ចំ តត្រ វេ វាសោ
 បហាតត្វោតិ ។

[៦២] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ របស់ណាមិនទៀង
 អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់ទុះគឺសោក្តិពេញចិត្ត ក្នុងរបស់នោះចេញ ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះរបស់អ្វីដែលមិនទៀង ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 ប្រមិនទៀង អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់ទុះក្នុងប្រធានចេញ ។ វេទនា
 មិនទៀង ។ ចេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណមិនទៀង
 អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់ទុះ ក្នុងវិញ្ញាណនោះចេញ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ របស់ណាមិនទៀង អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់ទុះ ក្នុង
 របស់នោះចេញ ។

[៦៣] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ របស់ណាមិន
 ទៀង អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់ពន្ធគម្រោក ក្នុងរបស់នោះចេញ ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះរបស់អ្វីដែលមិនទៀង ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ប្រ
 មិនទៀង អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់ពន្ធ ក្នុងប្រធានចេញ ។ វេទនា
 មិនទៀង ។ ចេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណមិនទៀង
 អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់ពន្ធ ក្នុងវិញ្ញាណនោះចេញ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ របស់ណាមិនទៀង អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់ពន្ធ ក្នុង
 របស់នោះចេញ ។

(៦៤) សាវត្ថី ។ យំ ភិក្ខុវេ អធិដ្ឋិ តត្រ រោ
 ធន្តរោ បហាតត្វោ ។ ភិក្ខុ ភិក្ខុវេ អធិដ្ឋិ រូបំ
 ភិក្ខុវេ អធិដ្ឋិ តត្រ រោ ធន្តរោ បហាតត្វោ ។ វេទនា
 អធិដ្ឋា ។ មេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារ ។ វិញ្ញាណំ អធិដ្ឋិ
 តត្រ រោ ធន្តរោ បហាតត្វោ ។ យំ ភិក្ខុវេ អធិដ្ឋិ
 តត្រ រោ ធន្តរោ បហាតត្វោតិ ។

(៦៥) សាវត្ថី ។ យំ ភិក្ខុវេ ទុក្ខំ តត្រ រោ ធន្តោ
 បហាតត្វោ ។ មេ ។ រោ បហាតត្វោ ។ ធន្តរោ
 បហាតត្វោតិ ។

(៦៦) សាវត្ថី ។ តត្រ ទោ ។ យោ ភិក្ខុវេ អធិដ្ឋា
 តត្រ រោ ធន្តោ បហាតត្វោ ។ កោ ធន្តរោ ភិក្ខុវេ អធិដ្ឋា

(៦៤) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ របស់ណាមិនទៀង
 អ្នកទាំងឡាយ ត្រូវលះបង់ទទួកគឺសេដ្ឋក្រុមក្រុមកាល ក្នុងរបស់នោះ
 ចេញ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះរបស់អ្វី ដែលមិនទៀង ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ប្រមិនទៀង អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់ទទួក ក្នុងរបស់នោះ
 ចេញ ។ វេទនាមិនទៀង ។ មេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។
 វិញ្ញាណមិនទៀង អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់ទទួក ក្នុងវិញ្ញាណនោះ
 ចេញ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ របស់ណាមិនទៀង អ្នកទាំងឡាយ
 ត្រូវលះបង់ទទួក ក្នុងរបស់នោះចេញ ។

(៦៥) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ របស់ណាជាទុក្ខ
 អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់ទទួក ក្នុងរបស់នោះចេញ ។ មេ ។ ត្រូវលះ
 បង់នេះចេញ ។ ត្រូវលះបង់ទទួកចេញ ។

(៦៦) ក្រុងសាវត្ថី ។ ក្នុងទីនោះឯង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 សភាវណាមិនមែនខ្លួន អ្នកទាំងឡាយត្រូវលះបង់ទទួកក្នុងសភាវនោះ
 ចេញ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសភាវៈដូចម្តេច ដែលមិនមែនខ្លួន

រូបំ កិច្ចាវេ អនត្តា តត្រ ភេ ធម្មោ បហាតត្វោ ។ វេ-
 ននា អនត្តា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារ ។ វិញ្ញាណំ
 អនត្តា តត្រ ភេ ធម្មោ បហាតត្វោ ។ យោ កិច្ចាវេ
 អនត្តា តត្រ ភេ ធម្មោ បហាតត្វោតិ ។

[៦៧] សាវត្ថិ ។ យោ កិច្ចាវេ អនត្តា តត្រ ភេ
 រាគោ បហាតត្វោ ។ តោ ធម្មំ កិច្ចាវេ អនត្តា រូបំ
 កិច្ចាវេ អនត្តា តត្រ ភេ រាគោ បហាតត្វោ ។ វេននា
 អនត្តា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារ ។ វិញ្ញាណំ អនត្តា
 តត្រ ភេ រាគោ បហាតត្វោ ។ យោ កិច្ចាវេ អនត្តា
 តត្រ ភេ រាគោ បហាតត្វោតិ ។

មាលភិក្ខុចាំឡាយ បេមិនមែនខ្លួន អ្នកចាំឡាយ ត្រូវលះបង់ទុក្ខៈ
 ក្នុងបូរោជនេ ។ វេនាមិនមែនខ្លួន ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារ
 ចាំឡាយ ។ វិញ្ញាណមិនមែនខ្លួន អ្នកចាំឡាយត្រូវលះបង់ទុក្ខៈ
 ក្នុងវិញ្ញាណនោះទេ ។ មាលភិក្ខុចាំឡាយ សភាវៈណាមិនមែន
 ខ្លួន អ្នកចាំឡាយត្រូវលះបង់ទុក្ខៈ ក្នុងសភាវៈនោះទេ ។

[៦៧] ត្រូវសាវត្ថិ ។ មាលភិក្ខុចាំឡាយ សភាវៈណាមិនមែន
 ខ្លួន អ្នកចាំឡាយត្រូវលះបង់ទុក្ខៈ ក្នុងសភាវៈនោះទេ ។ មាល
 ភិក្ខុចាំឡាយ ចុះសភាវៈដូចម្តេចដែលមិនមែនខ្លួន មាលភិក្ខុចាំឡាយ
 បេមិនមែនខ្លួន អ្នកចាំឡាយត្រូវលះបង់ទុក្ខៈ ក្នុងបូរោជនេ ។
 វេនាមិនមែនខ្លួន ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារចាំឡាយ ។ វិញ្ញាណ
 មិនមែនខ្លួន អ្នកចាំឡាយត្រូវលះបង់ទុក្ខៈ ក្នុងវិញ្ញាណនោះទេ ។
 មាលភិក្ខុចាំឡាយ សភាវៈណាមិនមែនខ្លួន អ្នកចាំឡាយត្រូវលះ
 បង់ទុក្ខៈ ក្នុងសភាវៈនោះទេ ។

[៦៨] សាវត្ថិ ។ យោ ភិក្ខុវេ អនត្តា តត្រ វេ ធន្តរតោ បហាតត្វោ ។ កោ ធន ភិក្ខុវេ អនត្តា រូបំ ភិក្ខុវេ អនត្តា តត្រ វេ ធន្តរតោ បហាតត្វោ ។ វេ ធនា អនត្តា ។ ចេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារ ។ វិញ្ញាណំ អនត្តា តត្រ វេ ធន្តរតោ បហាតត្វោ ។ យោ ភិក្ខុវេ អនត្តា តត្រ វេ ធន្តរតោ បហាតត្វោ ។

[៦៩] សាវត្ថិ ។ តត្រ ទោ ។ សន្តាបទ្ធវិកស្ស ភិក្ខុវេ កុលបុត្តស្ស អយមទុដ្ឋោ ហោតិ យំ រូបេ វិញ្ញាណត្យលំ^(១) វិហារេយ្យ ។ វេធនាយ ។ សញ្ញាយ ។ សង្ខារេសុ ។ វិញ្ញាណេ វិញ្ញាណត្យលំ វិហារេយ្យ ។ យោ រូបេ វិញ្ញាណត្យលំ វិហារេយ្យ ។ វេធនាយ ។ សញ្ញាយ ។ សង្ខារេសុ ។

១ វិញ្ញាណត្យលំ វិស្សនិ ។ អន្តិកា ។

[៦៨] ក្រុងសាវត្ថិ ។ ខ្មាលភិក្ខុចាំនិទ្សាយ សភាវៈណាមិនមែន ខ្លួន អ្នកចាំនិទ្សាយត្រូវលះបង់ទទួល ក្នុងសភាវៈនោះទេ ឬ ខ្មាល ភិក្ខុចាំនិទ្សាយ ចុះសភាវៈដូចម្តេចដែលមិនមែនខ្លួន ខ្មាលភិក្ខុចាំនិទ្សាយ រូបមិនមែនខ្លួន អ្នកចាំនិទ្សាយត្រូវលះបង់ទទួល ក្នុងរូបនោះទេ ។ វេទនាមិនមែនខ្លួន ។ ចេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារចាំនិទ្សាយ ។ វិញ្ញាណ មិនមែនខ្លួន អ្នកចាំនិទ្សាយត្រូវលះបង់ទទួល ក្នុងវិញ្ញាណនោះទេ ។ ខ្មាលភិក្ខុចាំនិទ្សាយ សភាវៈណាមិនមែនខ្លួន អ្នកចាំនិទ្សាយ ត្រូវលះ បង់ទទួល ក្នុងសភាវៈនោះទេ ។

[៦៩] ក្រុងសាវត្ថិ ។ ក្នុងទីនោះឯង ។ ខ្មាលភិក្ខុចាំនិទ្សាយ កុលបុត្តដែលបួសដោយសព្វ គែងមានអនុធម៌^(១)នេះ គឺគែងនៅច្រើន ដោយសេចក្តីឡើយណាយ ធីនិរូប ។ ធីនិវេទនា ។ ធីនិសញ្ញា ។ ធីនិសង្ខារចាំនិទ្សាយ ។ គែងនៅច្រើនដោយសេចក្តីឡើយណាយ ធីនិ វិញ្ញាណ ។ កុលបុត្តណា កាលនៅច្រើនដោយសេចក្តីឡើយណាយ ធីនិរូប ។ ធីនិវេទនា ។ ធីនិសញ្ញា ។ ធីនិសង្ខារចាំនិទ្សាយ ។

១ អនុធម៌ ព្រៃថា ធម៌ស្របតាម, ធម៌សមតាម គឺស្រប, សមតាមយេ តាមតាម តាម ធម៌កាលបស់ខ្លួន ទ្វិបន្តក្នុងសេដ្ឋកិច្ច គែងឡើយណាយនិរូប ជេតាណិយេ ។ អនុ ធម៌ ជាទូទៅធម៌ (ធម្មានុធម៌ = ធម៌និងអនុធម៌), ឯធម៌ មនុស្សត្រូវប្រហារអោយបានច្រើន ទ្វិបករមិនសម្រាប់សម្រាប់និរូប ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស ខន្ធវិញ្ញាណ

វិញ្ញាណោ ធិត្តិធាតុហុលំ វិហារោន្តោ រូបំ ចរិជាធាតុំ ។
វេទនំ ។ សញ្ញំ ។ សង្ការេ ។ វិញ្ញាណំ ចរិជាធាតុំ សោ
រូបំ ចរិជាធិ វេទនំ ។ ចេ ។ សញ្ញំ ។ សង្ការេ ។ វិញ្ញា-
ណំ ចរិជាធិ ចរិមុទ្ធតិ រូបត្តា ចរិមុទ្ធតិ វេទនាយ
ចរិមុទ្ធតិ សញ្ញាយ ចរិមុទ្ធតិ សង្ការេហិ ចរិមុទ្ធតិ
វិញ្ញាណត្តា ចរិមុទ្ធតិ ជាតិយា ជរាយ មរណោ ធិ សោ-
កេហិ ចរិទេវេហិ ទុក្ខេហិ ជាមនស្សេហិ ទុក្ខាយា-
សេហិ ចរិមុទ្ធតិ ទុក្ខស្មាតិ វធាមីតិ ។

[៧០] សាវត្ថិ ។ សទ្ធាបទ្ធវិជិតស្ស កិក្ខវេ កុល-
បុត្តស្ស អយមនុទទេន្តោ ហោតិ យំ រូបេ អធិប្បាទុបស្សី
វិហារេយ្យ ។ វេទនាយ ។ សញ្ញាយ ។ សង្ការេសុ ។
វិញ្ញាណោ អធិប្បាទុបស្សី វិហារេយ្យ ។ ចេ ។ ចរិមុទ្ធតិ
ទុក្ខស្មាតិ វធាមីតិ ។

[៧១] សាវត្ថិ ។ សទ្ធាបទ្ធវិជិតស្ស កិក្ខវេ កុល-
បុត្តស្ស អយមនុទទេន្តោ ហោតិ យំ រូបេ ទុក្ខាទុបស្សី
វិហារេយ្យ ។ វេទនាយ ។ សញ្ញាយ ។ សង្ការេសុ ។
វិញ្ញាណោ ទុក្ខាទុបស្សី វិហារេយ្យ ។ ចេ ។ ចរិមុទ្ធតិ
ទុក្ខស្មាតិ វធាមីតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខន្ធវិញ្ញាណ

កាលទៅច្រើនដោយសេចក្តីឡើយណាយ នីវិញ្ញាណ តែងកំណត់
ដឹងខ្លួន ។ ខ្លួនវេទនា ។ ខ្លួនសញ្ញា ។ ខ្លួនសង្ការចាំនិទ្យាយ ។
តែងកំណត់ដឹងខ្លួនវិញ្ញាណ កាលកុលបុត្តនោះ កំណត់ដឹង ខ្លួន ខ្លួន
វេទនា ។ ចេ ។ ខ្លួនសញ្ញា ។ ខ្លួនសង្ការចាំនិទ្យាយ ។ កាលចេកំណត់
ដឹង ខ្លួនវិញ្ញាណ គឺជាគតិពោលថា កុលបុត្តនោះ រូបស្រឡះចាកខ្លួន
រូបស្រឡះចាកវេទនា រូបស្រឡះចាកសញ្ញា រូបស្រឡះចាកសង្ការចាំនិ-
ទ្យាយ រូបស្រឡះចាកវិញ្ញាណ រូបស្រឡះចាកដាតិ ដក មរណៈ សោកៈ
ចរិទេវៈ ទុក្ខៈ ទោមនស្ស សេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត រូបស្រឡះចាកខ្លួន ។

[៧០] ក្រុងសាវត្ថិ ។ ម្ចាស់កិក្ខុចាំនិទ្យាយ កុលបុត្តដែលចូល
ដោយសទ្ធា តែងមានអនុចរិទេនេះ គឺតែងឃើញខ្លួនសេចក្តីមិនទៀង ក្នុង
រូប ។ ក្នុងវេទនា ។ ក្នុងសញ្ញា ។ ក្នុងសង្ការចាំនិទ្យាយ ។ តែង
កំណត់ឃើញខ្លួនសេចក្តីមិនទៀង ក្នុងវិញ្ញាណ ។ ចេ ។ គឺជាគតិ
ពោលថា កុលបុត្តនោះ រូបស្រឡះចាកខ្លួន ។

[៧១] ក្រុងសាវត្ថិ ។ ម្ចាស់កិក្ខុចាំនិទ្យាយ កុលបុត្តដែលចូល
ដោយសទ្ធា តែងមានអនុចរិទេនេះ គឺតែងកំណត់ឃើញខ្លួនសេចក្តីមិន
ក្នុងរូប ។ ក្នុងវេទនា ។ ក្នុងសញ្ញា ។ ក្នុងសង្ការចាំនិទ្យាយ ។ តែង
កំណត់ឃើញខ្លួនសេចក្តីមិនទៀង ក្នុងវិញ្ញាណ ។ ចេ ។ គឺជាគតិពោលថា
កុលបុត្តនោះ រូបស្រឡះចាកខ្លួន ។

វន្តសំឡេង បុណ្យបណ្ណាល័យ ក្រុងភ្នំពេញ ចម្រើន ។

(៧៦) សាវត្ថី ។ សន្តាបត្តិជិតស្ស ភិក្ខុវេ កុល-
 បុត្តស្ស អយមនុទេន្ទោ ហោតិ យំ រូបេ អនត្តានុបស្សិ
 វិហារេយ្យ ។ វេទនាយ ។ សញ្ញាយ ។ សង្ខារេសុ ។
 វិញ្ញាណោ អនត្តានុបស្សិ វិហារេយ្យ ។ យោ រូបេ អ-
 នត្តានុបស្សិ វិហារេន្ទា ។ វេទនាយ ។ សញ្ញាយ ។
 សង្ខារេសុ ។ វិញ្ញាណោ អនត្តានុបស្សិ វិហារេន្ទា រូបិ
 បរិជាតាតិ ។ វេទនំ ។ សញ្ញំ ។ សង្ខារេ ។ វិញ្ញាណំ
 បរិជាតាតិ សោ រូបិ បរិជាតំ ។ វេទនំ ។ សញ្ញំ ។
 សង្ខារេ ។ វិញ្ញាណំ បរិជាតំ បរិមុត្តតិ រូបន្តា បរិមុត្តតិ
 វេទនាយ បរិមុត្តតិ សញ្ញាយ បរិមុត្តតិ សង្ខារេហិ
 បរិមុត្តតិ វិញ្ញាណន្តា បរិមុត្តតិ ជាតិយា ជរាយ មរ-
 ណោន សោកេហិ បរិនេវេហិ ទុក្ខេហិ ផោមនស្ស-
 ហិ ឧបាយាសេហិ បរិមុត្តតិ ទុក្ខស្មាតិ វិនាសិតិ ។

ក្រុងភ្នំពេញ ចម្រើន ។

វន្តសំឡេង បុណ្យបណ្ណាល័យ ក្រុងភ្នំពេញ ចម្រើន ។

(៧៦) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ កុលបុត្តវេស
 បូសោយសព្វ ភិក្ខុមានអនុធមិរនៈ ភិក្ខុភិក្ខុវេណាយេញថាមិនវេទន
 ខន ក្នុងរូប ។ ក្នុងវេទនា ។ ក្នុងសញ្ញា ។ ក្នុងសង្ខារចាំនិទ្យាយ ។
 ភិក្ខុភិក្ខុវេណាយេញថាមិនវេទនខន ក្នុងវិញ្ញាណ ។ កុលបុត្តណ
 កាលភិក្ខុវេណាយេញថាមិនវេទនខន ក្នុងរូប ។ ក្នុងវេទនា ។ ក្នុង
 សញ្ញា ។ ក្នុងសង្ខារចាំនិទ្យាយ ។ កាលភិក្ខុវេណាយេញថាមិនវេទនខន
 ក្នុងវិញ្ញាណ ភិក្ខុកំណត់ដឹងខ្ញុំរូប ។ ខ្ញុំវេទនា ។ ខ្ញុំសញ្ញា ។ ខ្ញុំ
 សង្ខារចាំនិទ្យាយ ។ ភិក្ខុកំណត់ដឹងខ្ញុំវិញ្ញាណ កាលកុលបុត្តនោះ
 កំណត់ដឹងខ្ញុំរូប ។ ខ្ញុំវេទនា ។ ខ្ញុំសញ្ញា ។ ខ្ញុំសង្ខារចាំនិទ្យាយ ។
 កាលកំណត់ដឹងខ្ញុំវិញ្ញាណ គេថាគភ៌ពាលថា កុលបុត្តនោះ ប្រស្រឡះ
 ចាករូប ប្រស្រឡះចាកវេទនា ប្រស្រឡះចាកសញ្ញា ប្រស្រឡះចាក
 សង្ខារចាំនិទ្យាយ ប្រស្រឡះចាកវិញ្ញាណ ប្រស្រឡះចាកជាតិ ជរ
 មរណៈ សោកៈ បរិនេវៈ ទុក្ខៈ ចោមនស្ស មិនសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់
 ចិត្ត ប្រស្រឡះចាកទុក្ខ ។

ចម្រើន ក្រុងភ្នំពេញ ចម្រើន ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស ទទ្ធសវគ្គោ

តស្សប្បទានំ

កុក្កឡា ភយោ អនិទ្ទេន

នុក្ខេន អមរេ ភយោ

អនក្ខេន ភយោ វុត្តា

កុលមុក្ខេន ទ្វេ នុក្ខាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ទទ្ធសវគ្គ

ទុក្ខាធិនេក្កុជ្ឈវិគ្គោនោ គី

ពោលអំពីចក្ខុក្ខេត្តំ ១ អំពីចក្ខុក្ខេមិនទៀត ៣ លើក

ចក្ខុក្ខេប្រកថដោយទុក្ខដទៃទៀត ៣ លើក ចក្ខុក្ខេប្រកថ

ដោយអនត្តា ៣ លើក កុលមុក្ខេប្រកថ ២, លើក ។

ទិដ្ឋិវគ្គោ

(៧៣) សាវត្ថំ ។ កេសិ ទុ ទោ ភិក្ខុវេ សតិ
កី ឧបាសាយ ឧប្បជ្ជតិ អជ្ឈតិ សុទទុក្ខន្តិ ។ កកវិ-
ម្ពលកា ខោ កន្ត ធម្មា ។ មេ ។ រូបេ ទោ ភិក្ខុវេ
សតិ រូបំ ឧបាសាយ ឧប្បជ្ជតិ អជ្ឈតិ សុទទុក្ខំ
វេទនាយ សតិ ។ មេ ។ សញ្ញាយ សតិ ។ សង្ខា-
វេសុ សតិ ។ វិញ្ញាណេ សតិ វិញ្ញាណំ ឧបាសាយ
ឧប្បជ្ជតិ អជ្ឈតិ សុទទុក្ខំ ។

(៧៤) តំ កី មញ្ញេ ភិក្ខុវេ រូបំ ធិត្ថំ វា អធិត្ថំ
វាតិ ។ អធិត្ថំ កន្ត ។ យំ បដាធិត្ថំ ទុក្ខំ វា តំ
សុទំ វាតិ ។ ទុក្ខំ កន្ត ។ យំ បដាធិត្ថំ ទុក្ខំ
វិចារណាមទដ្ឋំ អបិ ទុ តំ អនុបាសាយ ឧប្បជ្ជេយ្យ
អជ្ឈតិ សុទទុក្ខន្តិ ។ ខោ ហេតំ កន្ត ។ វេទ-
នា ។ មេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារ ។ វិញ្ញាណំ ធិត្ថំ
វា អធិត្ថំ វាតិ ។ អធិត្ថំ កន្ត ។ យំ បដាធិត្ថំ

ទិដ្ឋិវគ្គ

(៧៥) ក្រុងសាវត្ថំ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុវាងឡាយ កាលបើរបស់
អ្វីមាន រើចសុខនិងទុក្ខក្នុងសន្តានកើតឡើងបាន ព្រោះតាមស្រ្តីយអ្វី ។
ចកិព្រះអង្គដឹងច្រើន ធម៌ចាំឡាយ របស់យើងចាំឡាយ មាន
ព្រះមានព្រះភាគជាមូល ។ មេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុវាងឡាយ កាលបើរូបមាន
រើចសុខនិងទុក្ខក្នុងសន្តានកើតឡើងបាន ព្រោះតាមស្រ្តីយរូប កាលបើ
វេទនាមាន ។ មេ ។ កាលបើសញ្ញាមាន ។ កាលបើសង្ខារចាំឡាយ
មាន ។ កាលបើវិញ្ញាណមាន រើចសុខនិងទុក្ខក្នុងសន្តានកើតឡើងបាន
ព្រោះតាមស្រ្តីយវិញ្ញាណ ។

(៧៦) ម្ចាស់ភិក្ខុវាងឡាយ អ្នកចាំឡាយសំភារសេចក្តីនោះ
ដូចម្តេច រូបទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិន
ទៀង របស់នោះជាទុក្ខឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណា
មិនទៀង ជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា កើសុខនិងទុក្ខក្នុងសន្តាន
នឹងកើតឡើង ព្រោះមិនបានតាមស្រ្តីយរបស់នោះបានដែរឬ ។ មិនដូច្នោះ
ទេ ព្រះអង្គ ។ វេទនា ។ មេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារចាំឡាយ ។ វិញ្ញាណ
ទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង

ទុក្ខំ វា តំ សុខំ វា តិ ។ ទុក្ខំ កន្តោ ។ យំ បដាធិទ្ធិ
ទុក្ខំ វិចារិណាមទធិ អយំ ទុ តំ អនុបាទាយ ឧប្ប-
ដ្ឋេយ្យ អជ្ឈតំ សុខទុក្ខទ្ធិ ។ យោ ហេតិ កន្តោ ។ ឃី
បស្សំ ។ យេ ។ ធាបរិ ឥត្តត្តាយាតិ បដាធាតិ ។

(៧៥) សាវត្ថិ ។ កំស្មី ទុ ទោ ពិក្ខុវេ សតិ កំ
ឧបាទាយ កំ អភិចិវិស្ស ឃតំ មម ឃសោហមស្មិ
ឃសោ មេ អត្តាតិ សមទុបស្សតិ ។ កករិម្មលកា
យោ កន្តោ ទន្ធា ។ យេ ។ រូមេ ទោ ពិក្ខុវេ សតិ រូបំ
ឧបាទាយ រូបំ អភិចិវិស្ស ឃតំ មម ឃសោហមស្មិ
ឃសោ មេ អត្តាតិ សមទុបស្សតិ ។ វេទនាយ សតិ ។
សញ្ញាយ សតិ ។ សង្ការេសុ សតិ ។ វិញ្ញាណោ សតិ
វិញ្ញាណំ ឧបាទាយ វិញ្ញាណំ អភិចិវិស្ស ឃតំ មម
ឃសោហមស្មិ ឃសោ មេ អត្តាតិ សមទុបស្សតិ ។

យេសំ ទោ ពិក្ខុវេ សុខ ។ ពិក្ខុ ព្រះអង្គ ។ ចុះ យេសំ ណាមិនទៀត
ពិក្ខុ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា តើសុខនឹងទុក្ខក៏ស្មាន នឹងកើត
ទៀត ព្រោះមិនបាទកាស្រ័យយេសំ ទោ ។ ដៃ ។ មិនដូច្នោះទេ
ព្រះអង្គ ។ កាលបើឃើញយ៉ាងនេះ ។ យេ ។ វេទនំ ជីវិតច្បាស់ថា មគ្គ-
ការភាគិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចខេនទៀត មិនមានទៀយ ។

(៧៦) ក្រុងសាវត្ថិ ។ ម្ចាស់កិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើយេសំ
ភ្នំមាន ចុក្កលកាស្រ័យអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបពិចារណាឃើញថា ភ្នំ
យេសំ អញ ភ្នំជាអញ ភ្នំជាខ្លួនយេសំ អញ ។ បរិព្រាហ្មណ៍ដ៏
បម្រើន ធម៌ទាំងឡាយយេសំ យើងទាំងឡាយ មានព្រះមានព្រះភាគជា
មូល ។ យេ ។ ម្ចាស់កិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើរូបមាន ចុក្កលកាស្រ័យអ្វី
រូប ប្រកាន់អ្វីរូប វេទនំ ពិចារណាឃើញថា ភ្នំ យេសំ អញ ភ្នំជា
អញ ភ្នំជាខ្លួនយេសំ អញ ។ កាលបើវេទនាមាន ។ កាលបើសញ្ញា
មាន ។ កាលបើសង្ការទាំងឡាយមាន ។ កាលបើវិញ្ញាណមាន
ចុក្កលកាស្រ័យអ្វីវិញ្ញាណ ប្រកាន់អ្វីវិញ្ញាណ វេទនំ ពិចារណាឃើញ
ថា ភ្នំ យេសំ អញ ភ្នំជាអញ ភ្នំជាខ្លួនយេសំ អញ ។

[៧៦] តិ កី មញ្ញា កិក្កុវេ រូបំ ធិដ្ឋិ វា អធិដ្ឋិ វា តិ ។ អធិដ្ឋិ កន្តោ ។ មេ ។ វិបវិណាមធម្មំ អធិ ធុ តិ អនុចាធាយ ឯតំ មម ឯសោហាមស្មិ ឯសោ មេ អត្តាតិ សមនុបស្សយ្យាតិ ។ ខោ ហេតំ កន្តោ ។ វេទនា ។ មេ ។ សញ្ញា ។ សង្ការ ។ វិញ្ញាណំ ធិដ្ឋិ វា អធិដ្ឋិ វា តិ ។ អធិដ្ឋិ កន្តោ ។ មេ ។ អធិ ធុ តិ អនុចាធាយ ឯតំ មម ឯសោហាមស្មិ ឯសោ មេ អត្តា- តិ សមនុបស្សយ្យាតិ ។ ខោ ហេតំ កន្តោ ។ ឯវិ បស្សំ ។ មេ ។ ធាបរិ ឥត្តត្តាយាតិ បដាចាតិ ។

[៧៧] សាវត្ថិ ។ តត្រ ទោ ។ កស្មិ ធុ ទោ កិក្កុវេ សតិ កី ឧចាធាយ កី អភិចិវិស្ស ឯវិ ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈតិ សោ អត្តា សោ លោកោ សោ មេទ្ធុ ក- វិស្សាមិ ធិដ្ឋោ ធុ វេ សស្សតោ អវិបវិណាមធម្មោតិ ។ កកវិម្ពលកា ខោ កន្តោ ធម្មា ។ មេ ។ រូប ទោ កិក្កុវេ សតិ រូបំ ឧចាធាយ រូបំ អភិចិវិស្ស ឯវិ ធិដ្ឋិ

[៧៦] ម្នាលភិក្ខុចំណង់ឡាយ អ្នកចំណង់ឡាយសំគាល់សេចក្តីនោះ ដូចម្តេច ប្រៀនឬមិនប្រៀន ។ មិនប្រៀនទេ ព្រះអង្គ ។ មេ ។ មាន សេចក្តីប្រប្រួលជាចម្បង គឺបុគ្គល មិនបានប្រកាន់នូវរូបនោះ ហើយ គួរពិចារណាយើញថា ខ្ញុំរេចសំអញ ខ្ញុំជាអញ ខ្ញុំជាខ្លួនរេចសំអញ ដែរឬ ។ មិនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ វេទនា ។ មេ ។ សុញ្ញា ។ សង្ការ ចំណង់ឡាយ ។ វិញ្ញាណប្រៀនឬមិនប្រៀន ។ មិនប្រៀនទេ ព្រះអង្គ ។ មេ ។ គឺបុគ្គល មិនបានប្រកាន់នូវវិញ្ញាណនោះ ហើយគួរពិចារណាយើញថា ខ្ញុំរេចសំអញ ខ្ញុំជាអញ ខ្ញុំជាខ្លួនរេចសំអញដែរឬ ។ មិនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ កាលយើញយ៉ាងនេះ ។ មេ ។ វេទន៍ដឹងច្បាស់ថា មន្តការ- នៅក្នុងដៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោត្រសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

[៧៧] ក្រុងសាវត្ថិ ។ ក្នុងទីនោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុចំណង់ឡាយ កាលបើរេចសំអ្វីបាន បុគ្គលកាស្រ័យរេចសំអ្វី ប្រកាន់រេចសំអ្វី ទើបទិដ្ឋិ កើតឡើង យ៉ាងនេះថា នោះជាខ្លួន នោះជាលោក កាក្កាអញនោះ ដឹងទៅកើតក្នុងលោកខាងមុខ ជាអ្នកប្រៀនទាក់ បិតាបេ មានសភាព មិនបានប្រប្រួល ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ចំណង់ឡាយរេចសំ យើងចំណង់ឡាយ មានព្រះមានព្រះភាគជាមូល ។ មេ ។ ម្នាលភិក្ខុចំណង់- ឡាយ កាលបើរេចបាន បុគ្គលកាស្រ័យនូវរូប ប្រកាន់នូវរូប ទើបទិដ្ឋិ

ឧប្បជ្ឈតិ សោ អត្តា សោ លោកោ សោ មេត្ត
 កវិស្សមិ ធិប្បោ ធុរោ សស្សតោ អវិបរិណាមទម្មោ ។
 វេទនាយ សតិ ។ សញ្ញាយ សតិ ។ សង្ការេសុ សតិ ។
 វិញ្ញាណំ សតិ វិញ្ញាណំ ឧបាទាយ វិញ្ញាណំ អតិ-
 ធិវិស្ស ឯវិ ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈតិ សោ អត្តា សោ លោកោ
 សោ មេត្ត កវិស្សមិ ធិប្បោ ធុរោ សស្សតោ អវិ-
 បរិណាមទម្មោ ។

[៧៨] តំ កី មញ្ញថ កិត្តារេ រូបំ ធិដ្ឋំ វា អធិដ្ឋំ
 វាតិ ។ អធិដ្ឋំ កន្តោ ។ យំ បទាធិដ្ឋំ ធុត្តំ វា តំ សុខំ
 វាតិ ។ ធុត្តំ កន្តោ ។ យំ បទាធិដ្ឋំ ធុត្តំ វិបរិណាមទម្មំ
 អថ ធុ តំ អនុបាទាយ ឯវិ ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈេយ្យ សោ
 អត្តា សោ លោកោ សោ មេត្ត កវិស្សមិ ធិប្បោ ធុរោ
 សស្សតោ អវិបរិណាមទម្មោតិ ។ លោ ហោតិ កន្តោ ។
 វេទនា ។ មេ ។ សញ្ញា ។ សង្ការ ។ វិញ្ញាណំ ធិដ្ឋិ

កើតឡើង យ៉ាងនេះថា នោះជាខ្លួន នោះជាលោក ភាគអញ្ច្រោះនោះ
 ទាំងទៅកើតក្នុងលោកខាងមុខ ជាអ្នកទៀងទាត់ បិតថេរ មានសភាព
 មិនបានប្រែប្រួល ។ កាលបើវេទនាមាន ។ កាលបើសញ្ញាមាន ។
 កាលបើសង្ការចាំងឡាយមាន ។ កាលបើវិញ្ញាណមាន ចុក្កលកាស្រ័យ
 នូវវិញ្ញាណ ប្រកាន់នូវវិញ្ញាណ ទើបទំដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា នោះ
 ជាខ្លួន នោះជាលោក ភាគអញ្ច្រោះនោះ ទាំងទៅកើតក្នុងលោកខាងមុខ
 ជាអ្នកទៀងទាត់ បិតថេរ មានសភាពមិនបានប្រែប្រួល ។

[៧៨] ម្នាលភិក្ខុចាំងឡាយ អ្នកចាំងឡាយសំខាល់ហេតុនោះ
 ដូចម្តេច ប្រទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណា
 មិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់
 ណា មិនទៀង ជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា ចុក្កលមិនបាន
 កាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ កើតទំដ្ឋិកើតឡើង យ៉ាងនេះថា នោះជាខ្លួន
 នោះជាលោក ភាគអញ្ច្រោះនោះ ទាំងទៅកើតក្នុងលោកខាងមុខ ជាអ្នកទៀង
 ទាត់ បិតថេរ មានសភាពមិនប្រែប្រួលដែរឬ ។ មិនដូច្នោះទេ ព្រះ
 អង្គ ។ វេទនា ។ មេ ។ សញ្ញា ។ សង្ការចាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណទៀង

ន ភវិស្សតិ ន មេ ភវិស្សតីតិ ។ វេទនាយ សតិ ។
 សញ្ញាយ សតិ ។ សង្ការេសុ សតិ ។ វិញ្ញាណោ សតិ
 វិញ្ញាណំ ខោនាយ វិញ្ញាណំ អភិវិស្ស ឯវិ ធិដ្ឋ
 ឧប្បជ្ជតិ ខោ ចស្សំ ខោ ច មេ សិយា ន ភវិស្សតិ
 ន មេ ភវិស្សតីតិ ។

[៨០] តំ កំ មញ្ញដ ភិក្ខុវេ រូបំ ធិដ្ឋំ វា
 អធិដ្ឋំ វាតិ ។ អធិដ្ឋំ កន្តេ ។ យំ ចនាធិដ្ឋំ ទុក្ខំ វា
 តំ សុទំ វាតិ ។ ទុក្ខំ កន្តេ ។ យំ ចនាធិដ្ឋំ ទុក្ខំ
 វិចរណាមចម្មំ អថ ទុ តំ អនុចានាយ ឯវិ ធិដ្ឋំ ឧប្ប-
 ជ្ជេយ្យ ខោ ចស្សំ ខោ ច មេ សិយា ន ភវិស្សតិ
 ន មេ ភវិស្សតីតិ ។ ខោ ហេតិ កន្តេ ។ វេទនា ។ ចេ ។
 សញ្ញា ។ សង្ការ ។ វិញ្ញាណំ ធិដ្ឋំ វា អធិដ្ឋំ វាតិ ។

(បើកម្មសង្ខារជាទីញ៉ាំងខន្ធស្យកើតក្នុងអនាគត) នឹងមិនមានទេ (ចង់សង្ខ
 ក្នុងអនាគត) របស់ភាគាភព្យក៏នឹងមិនមានដែរ ។ កាលបើវេទនាមាន ។
 កាលបើសញ្ញាមាន ។ កាលបើសង្ការទាំងឡាយមាន ។ កាលបើ
 វិញ្ញាណមាន បុគ្គលស្រ្តីយវិញ្ញាណ ប្រកាន់វិញ្ញាណ ទើបទិដ្ឋកើត
 ឡើងយ៉ាងនេះថា បើភាគាភព្យក៏នឹងមិនមានទេ (ចរិត្យ) របស់ភាគា
 ភព្យក៏នឹងមិនមាន (បើកម្មសង្ខារជាទីញ៉ាំងខន្ធស្យកើតក្នុងអនាគត) នឹង
 មិនមានទេ (ចង់សង្ខក្នុងអនាគត) របស់ភាគាភព្យក៏នឹងមិនមានដែរ ។

[៨០] ខាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសំខាល់សេចក្តីនោះ
 ដូចម្តេច ប្រទៀតឬមិនទៀត ។ មិនទៀតទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណា
 មិនទៀត របស់នោះជាទុក្ខឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់
 ណា មិនទៀត ជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រប្រលាមតម្នាក់ បុគ្គលមិនកា-
 ស្រ្តីយនូវរបស់នោះទេ គេទិដ្ឋកើតឡើងយ៉ាងនេះថា បើភាគាភព្យក៏នឹង
 មិនមានទេ (ចរិត្យ) របស់ភាគាភព្យក៏នឹងមិនមានដែរ (បើកម្មសង្ខារ
 ជាទីញ៉ាំងខន្ធស្យកើតក្នុងអនាគត) នឹងមិនមានទេ (ចង់សង្ខក្នុងអនាគត)
 របស់ភាគាភព្យក៏នឹងមិនមានដែរឬ ។ មិនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ វេទនា
 ។ ចេ ។ សញ្ញា ។ សង្ការទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណទៀតឬមិនទៀត ។

ទន្ទស័យន្ត ពុល្យចណ្ណសព្វ ទិដ្ឋិវេញ ចក្កមោ

អធិដ្ឋិ កន្លែ ។ យំ ចណាធិដ្ឋិ ទុក្ខំ វា នំ សុចំ វា នំ ។
ទុក្ខំ កន្លែ ។ យំ ចណាធិដ្ឋិ ទុក្ខំ វិចារិណាមធម្មំ អបិ ទុ
តំ អនុចាធាយ ឃី ធិដ្ឋិ ឧច្សន្តយ្យ ទោ ចស្សំ ទោ
ច មេ សិយា ធិ កវិស្សតិ ធិ មេ កវិស្សតិ ។ ទោ
ហេតិ កន្លែ ។ ឃី ចស្សំ ។ មេ ។ ធាចរិ ឥត្តត្តាយាតិ
ចណាធាតិ ។

[៨០] សាវត្ថិ ។ កិស្សិ ទុ ទោ កិក្កវេ សតិ កិ
ឧចាធាយ កិ អភិធិវិស្ស មិដ្ឋាធិដ្ឋិ ឧច្សន្តតិ ។ កក-
វិម្ពលកា ទោ កន្លែ ធម្មា ។ មេ ។ រូបេ ទោ កិក្កវេ
សតិ រូបំ ឧចាធាយ រូបំ អភិធិវិស្ស មិដ្ឋាធិដ្ឋិ ឧច្ស-
ន្តតិ ។ វេទនាយ សតិ ។ សញ្ញាយ សតិ ។ សង្ខា-
វេស្ស សតិ ។ វិញ្ញាណោ សតិ វិញ្ញាណំ ឧចាធាយ
វិញ្ញាណំ អភិធិវិស្ស មិដ្ឋាធិដ្ឋិ ឧច្សន្តតិ ។

ទន្ទស័យន្ត ពុល្យចណ្ណសព្វ ទិដ្ឋិវេញ ទី ២

មិនទៀតទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀត របស់នោះជាទុក្ខ
ជាសុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀត ជាទុក្ខ មាន
សេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា ព្រោះមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ តើទិដ្ឋិគួរ
កើតឡើងយ៉ាងនេះទេ បើភាគាញនឹងមិនមានទេ (ចរិក្ការ) របស់
ភាគាញក៏នឹងមិនមាន (បើកម្មសង្ខារជាទិដ្ឋាក្នុងទន្ទន្តក្នុងអនាគត)
នឹងមិនមានទេ (បើសន្តិក្នុងអនាគត) របស់ភាគាញ ក៏នឹងមិនមាន
ដែរឬ ។ មិនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ កាលបើអរិយសាវ័កឃើញយ៉ាងនេះ
។ មេ ។ ក៏ដឹងច្បាស់ថា មគ្គការវិភាគចុងវិចិត្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោត្រស-
កិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

[៨១] ក្រុងសាវត្ថិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើរបស់អ្វី
មាន ព្រោះអាស្រ័យរបស់អ្វី ប្រកាន់របស់អ្វី ទើបមិច្ឆាទិដ្ឋិកើតឡើង ។
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើងទាំងឡាយ មានព្រះ
មានព្រះភាគជាមូល ។ មេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើរូបមាន
ព្រោះអាស្រ័យនូវរូប ប្រកាន់នូវរូប ទើបមិច្ឆាទិដ្ឋិកើតឡើង ។ កាល
បើវេទនាមាន ។ កាលបើសញ្ញាមាន ។ កាលបើសង្ខារទាំងឡាយ
មាន ។ កាលបើវិញ្ញាណមាន ព្រោះអាស្រ័យនូវវិញ្ញាណ ប្រកាន់
នូវវិញ្ញាណ ទើបមិច្ឆាទិដ្ឋិកើតឡើង ។

(៨២) តិ កី មញ្ញា ជ កិច្ចា វេ រូបំ ជិក្ខុំ វា អនិក្ខុំ
 វាតិ ។ អនិក្ខុំ កន្តោ ។ យំ បដានិក្ខុំ ។ មេ ។ អមិ
 ទុ តំ អទុចា ឆាយ មិច្ឆានិក្ខុំ ឧប្បរដ្ឋយ្យាតិ ។ តោ
 ហេតិ កន្តោ ។ វេទនា ។ មេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារ ។
 វិញ្ញាណំ ជិក្ខុំ វា អនិក្ខុំ វាតិ ។ អនិក្ខុំ កន្តោ ។
 យំ បដានិក្ខុំ ទុក្ខំ វា តិ សុខំ វាតិ ។ ទុក្ខំ កន្តោ ។
 យំ បដានិក្ខុំ ទុក្ខំ វិបរិណាមជ្ឈំ អមិ ទុ តំ អទុចា-
 ឆាយ មិច្ឆានិក្ខុំ ឧប្បរដ្ឋយ្យាតិ ។ តោ ហេតិ កន្តោ ។
 ឃី បស្សំ ។ មេ ។ ឆាបរិ វត្តុក្កាយាតិ បដានិក្ខុំ ។

(៨២) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសំគាល់សេដ្ឋីនោះ
 ដូចអ្នក ប្រទៀតឬមិនទៀត ។ មិនទៀត ។ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់
 ណាមិនទៀត ។ មេ ។ ព្រោះមិនកាស្រ័យឲ្យរបស់នោះទេ កើតច្នៃចម្អិន
 អ្នកកើតឡើងដែរឬ ។ មិនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ វេទនា ។ មេ ។
 សញ្ញា ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណទៀតឬមិនទៀត ។ មិនទៀត
 ទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀត របស់នោះជាទុក្ខឬជាសុខ ។
 ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀត ជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រ
 ប្រលាមតម្បត ព្រោះមិនកាស្រ័យរបស់នោះទេ កើតច្នៃចម្អិនអ្នកកើតឡើង
 ដែរឬ ។ មិនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ កាលបើអិយសាវកឃើញយ៉ាងនេះ
 ។ មេ ។ ក៏ដឹងច្បាស់ថា មគ្គការវិនិច្ឆ័យទ្រព្យក្តីពៅដើម្បីសេចក្តីស-
 កិច្ចនោះទៀត មិនមានឡើយ ។

(៨៣) សាវត្ថិ ។ កំស្មី ទុ ទោ កិក្ខុវេ សតិ
 កំ ទុចាធាយ កំ អភិវិស្ស សញ្ញាយនិដ្ឋិ ឧច្សជ្ជ-
 តិកិ ។ កកវិស្សសា ទោ កន្ត ធម្មា ។ បេ ។ រូប
 ទោ កិក្ខុវេ សតិ រូបំ ទុចាធាយ រូបំ អភិវិស្ស
 សញ្ញាយនិដ្ឋិ ឧច្សជ្ជតិ ។ វេទនាយ សតិ ។ សញ្ញា-
 យ សតិ ។ សង្ការេសុ សតិ ។ វិញ្ញាណ សតិ
 វិញ្ញាណំ ទុចាធាយ វិញ្ញាណំ អភិវិស្ស សញ្ញាយ-
 និដ្ឋិ ឧច្សជ្ជតិ ។

(៨៤) តំ កំ មញ្ញជំ កិក្ខុវេ រូបំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ
 វាតិ ។ អនិច្ចំ កន្ត ។ បេ ។ អចំ ទុ តំ អទុចាធាយ
 សញ្ញាយនិដ្ឋិ ឧច្សជ្ជយ្យាតិ ។ ទោ ហេតំ កន្ត ។
 វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ការ ។ វិញ្ញាណំ និច្ចំ
 វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ កន្ត ។ យំ មទានិច្ចំ ។ បេ ។
 អចំ ទុ តំ អទុចាធាយ សញ្ញាយនិដ្ឋិ ឧច្សជ្ជយ្យាតិ ។
 ទោ ហេតំ កន្ត ។ ឃិវិ មស្សិ ។ បេ ។ ធាបវំ ឥត្តត្តា-
 យាតិ មទានាតិកិ ។

(៨៣) ក្រងសាវត្ថិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើរបស់
 អ្វីមាន ព្រោះគាស្រយរបស់អ្វី ប្រកាន់របស់អ្វី ទើបសក្កាយទំដ្ឋិកើត
 ឡើង ។ បទព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើងទាំងឡាយ
 មានព្រះមានព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើប្រ
 មាន ព្រោះគាស្រយនូវប្រ ប្រកាន់នូវប្រ ទើបសក្កាយទំដ្ឋិកើតឡើង ។
 កាលបើវេទនាមាន ។ កាលបើសញ្ញាមាន ។ កាលបើសង្ការទាំង
 ឡាយមាន ។ កាលបើវិញ្ញាណមាន ព្រោះគាស្រយនូវវិញ្ញាណ
 ប្រកាន់នូវវិញ្ញាណ ទើបសក្កាយទំដ្ឋិកើតឡើង ។

(៨៤) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសំគាល់ចាកនោះ
 ដូចម្តេច ប្រឡើងឬមិនឡើង ។ មិនឡើងទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ ព្រោះ
 មិនគាស្រយនូវរបស់នោះទេ កើសក្កាយទំដ្ឋិក្តៅកើតឡើងដែរឬ ។ មិន
 ដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ការទាំងឡាយ ។
 វិញ្ញាណឡើងឬមិនឡើង ។ មិនឡើងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណា
 មិនឡើង ។ បេ ។ ព្រោះមិនគាស្រយរបស់នោះទេ កើសក្កាយទំដ្ឋិក្តៅ
 កើតឡើងដែរឬ ។ មិនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ កាលបើអរិយសាវក
 ឃើញយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ ក៏ដឹងច្បាស់ថា អង្គការភាគច្រើននៃប្រព្រឹត្តិទៅ
 ដើម្បីសោត្រូវសក្តិចុះទេឡើយ មិនមានឡើយ ។

[៨៥] សាវត្ថិ ។ ភិក្ខុវេ ទុ ទោ ភិក្ខុវេ សតិ ភិ ទុចាធាយ ភិ អភិវិស្ស អត្តានុទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ។ កកវម្ភលកា ទោ កន្ត ធម្មា ។ បេ ។ រូប ទោ ភិក្ខុវេ សតិ រូបំ ទុចាធាយ រូបំ អភិវិស្ស អត្តានុទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ។ វេទនាយ សតិ ។ សញ្ញាយ សតិ ។ សង្ខារេសុ សតិ ។ វិញ្ញាណេ សតិ វិញ្ញាណំ ទុចាធាយ វិញ្ញាណំ អភិវិស្ស អត្តានុទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ។

[៨៦] ភិ ភិ មញ្ញជ ភិក្ខុវេ រូបំ វិច្ឆិ វា អវិច្ឆិ វា ភិ ។ អវិច្ឆិ កន្ត ។ បេ ។ យំ បដាវិច្ឆិ ។ បេ ។ អបិ ទុ ភិ អទុចាធាយ អត្តានុទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជេយ្យភិ ។ ទោ ហេតំ កន្ត ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារ ។ វិញ្ញាណំ វិច្ឆិ វា អវិច្ឆិ វា ភិ ។ អវិច្ឆិ កន្ត ។ យំ បដាវិច្ឆិ ។ បេ ។ អបិ ទុ ភិ អទុចាធាយ អត្តានុទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជេយ្យភិ ។ ទោ ហេតំ កន្ត ។ វិវិ បស្សំ ។ បេ ។ ធាបរំ ឥត្តកាយាតិ បដាវាតិ ។

[៨៧] ក្រុងសាវត្ថិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ កាលបើរបស់អ្វី មាន ព្រោះកាស្រ័យរបស់អ្វី ប្រកាន់របស់អ្វី ទើបអត្តានុទិដ្ឋិកើត ឡើង ។ បតិគ្រព្រះអង្គដឹងច្រើន ធម៌ចាំនិទ្យាយរបស់យើងចាំនិទ្យាយ មានព្រះមានព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ កាលបើប្រ មាន ព្រោះកាស្រ័យខ្លះប្រកាន់ខ្លះ ទើបអត្តានុទិដ្ឋិកើតឡើង ។ កាលបើវេទនាមាន ។ កាលបើសញ្ញាមាន ។ កាលបើសង្ខារចាំនិ ទ្យាយមាន ។ កាលបើវិញ្ញាណមាន ព្រោះកាស្រ័យ ខ្លះវិញ្ញាណ ប្រកាន់ខ្លះវិញ្ញាណ ទើបអត្តានុទិដ្ឋិកើតឡើង ។

[៨៨] ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ អ្នកចាំនិទ្យាយសំខាល់សេចក្តីនោះ ដូចម្តេច ប្រទៀតច្រើនទៀត ។ មិនទៀតទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ ចុះរបស់ ណាមិនទៀត ។ បេ ។ ព្រោះមិនកាស្រ័យខ្លះរបស់នោះទេ កើតអត្តានុ ទិដ្ឋិកើតឡើងដែរឬ ។ មិនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារចាំនិទ្យាយ ។ វិញ្ញាណទៀតច្រើនទៀត ។ មិនទៀត ទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀត ។ បេ ។ ព្រោះមិនកាស្រ័យខ្លះ របស់នោះទេ កើតអត្តានុទិដ្ឋិកើតឡើងដែរឬ ។ មិនដូច្នោះទេ ព្រះ អង្គ ។ កាលបើអិយសាវកឃើញយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ ក៏ដឹងច្បាស់ថា ឥត កាវិច្ឆិក្តីដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោត្តសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

ខន្ធស័យុត្តស្ស ធម្មបទ្គណ្ណសកៈ ទិដ្ឋិវគ្គោ បញ្ចមោ

[៨៧] សាវត្ថី ។ តិស្មី ទុ ទោ កិក្ខុវេ សតិ
តិ ឧបាទាយ តិ អភិវិស្ស ឧប្បជ្ឈន្តិ សញ្ញាជ-
នាភិវេសវិធិតទ្ធាតិ ។ កកវិម្ពលតា ហេ កន្ត ធម្មា
។ បេ ។ រូប ទោ កិក្ខុវេ សតិ រូបំ ឧបាទាយ រូបំ
អភិវិស្ស ឧប្បជ្ឈន្តិ សញ្ញាជនាភិវេសវិធិតទ្ធា ។
វេទនាយ សតិ ។ សញ្ញាយ សតិ ។ សង្ការេសុ
សតិ ។ វិញ្ញាណេ សតិ វិញ្ញាណំ ឧបាទាយ វិញ្ញាណំ
អភិវិស្ស ឧប្បជ្ឈន្តិ សញ្ញាជនាភិវេសវិធិតទ្ធា ។

[៨៨] តំ តិ មត្តាជ កិក្ខុវេ រូបំ ចិទ្ធិ ក
អចិទ្ធិ ភតិ ។ អចិទ្ធិ កន្ត ។ យំ បនាចិទ្ធិ ។ បេ ។
អថ ទុ តំ អនុបាទាយ ឧប្បជ្ឈយ្យំ សញ្ញាជនា-
ភិវេសវិធិតទ្ធាតិ ។ ហេ ហេតិ កន្ត ។ វេទនា
។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ការ ។ វិញ្ញាណំ ចិទ្ធិ

ខន្ធស័យុត្តស្ស ធម្មបទ្គណ្ណសកៈ ទិដ្ឋិវគ្គ ទី ៥

[៨៧] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើរបស់អ្វី
មាន ព្រោះគាស្រ័យរបស់អ្វី ប្រកាន់របស់អ្វី ទើបសញ្ញាជនៈ អភិ-
វិស្សៈ^(១) វិនិច្ឆ័យៈ^(២) កើតឡើង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌
ទាំងឡាយរបស់យើងទាំងឡាយ មានព្រះមានព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើប្រែប្រួល ព្រោះគាស្រ័យខ្លះប្រែ ប្រកាន់
ខ្លះប្រែ ទើបសញ្ញាជនៈ អភិវិស្សៈ វិនិច្ឆ័យៈ កើតឡើង ។ កាលបើ
វេទនាមាន ។ កាលបើសញ្ញាមាន ។ កាលបើសង្ការទាំងឡាយ
មាន ។ កាលបើវិញ្ញាណមាន ព្រោះគាស្រ័យខ្លះវិញ្ញាណ ប្រកាន់
ខ្លះវិញ្ញាណ ទើបសញ្ញាជនៈ អភិវិស្សៈ វិនិច្ឆ័យៈ កើតឡើង ។

[៨៨] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសំគាល់សេចក្តីនោះ
ដូចម្តេច ប្រទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណា
មិនទៀង ។ បេ ។ សញ្ញាជនៈ អភិវិស្សៈ វិនិច្ឆ័យៈ គប្បីកើតឡើង
ព្រោះមិនបានគាស្រ័យវិញ្ញាណនោះទេ ឬអ្វី ។ មិនដូច្នោះទេ ព្រះ
អង្គ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ការទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណទៀង

១ ការប្រកាន់មក្កុនរូបន្តណ៍ជាដើម ។ ២ ធម៌ជាចំណងនៃចិត្តមាន ៥ ពិ សេចក្តីស្រឡាញ់
ពេញចិត្តក្នុងកាម ។ កាយ ។ រូប ។ ធម៌វោកកមហាវិធាតហើយប្រកបនៃសេចក្តីសុខដោយការ
ដេរ ការផ្អែក ការលាក់ ។ ប្រព្រឹត្តិប្រយុច្ចរិយៈ ប្រាថ្នាទៅកើតជាទេវតាណាមិមួយ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកវិញ្ញា

វា អធិដ្ឋំ វាតិ ។ អធិដ្ឋំ កន្តោ ។ យំ បដានិដ្ឋំ ទុក្ខំ
វា តំ សុទ្ធិ វាតិ ។ ទុក្ខំ កន្តោ ។ យំ បដានិដ្ឋំ ទុក្ខំ
វិបវណាមធម្មំ អបិ ទុ តំ អនុបាទាយ ឧប្បជ្ជេយ្យំ
សញ្ញាជនាភិវេសវិនិត្យាតិ ។ លោ ហេតិ កន្តោ ។
ឃិវិ បស្សំ ។ បេ ។ ធាបរិ ឥត្តកាយាតិ បដានិដ្ឋំ ។

(៨៧) សាវត្ថិ ។ តិស្មិ ទុ ខោ ភិក្ខុវេ សតិ តិ
ទទាទាយ តិ អភិវិស្ស ឧប្បជ្ជន្តិ សញ្ញាជនាភិវេ-
សវិនិត្យាដ្ឋោ សាទាតិ ។ អភិវិស្សកា លោ កន្តោ
ធម្មា ។ បេ ។ រូបេ ខោ ភិក្ខុវេ សតិ រូបំ ទទាទា-
យ រូបំ អភិវិស្ស ឧប្បជ្ជន្តិ សញ្ញាជនាភិវេសវិ-
និត្យាដ្ឋោ សាទា ។ វេទនាយ សតិ ។ សញ្ញាយ
សតិ ។ សង្ខារេសុ សតិ ។ វិញ្ញាណេ សតិ វិញ្ញាណំ
ទទាទាយ វិញ្ញាណំ អភិវិស្ស ឧប្បជ្ជន្តិ សញ្ញាជ-
នាភិវេសវិនិត្យាដ្ឋោ សាទា ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកវិញ្ញា

ប្បមិនខៀង ។ មិនខៀងខេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណា មិនខៀង
របស់នោះជាទុក្ខបូជាសុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណា មិន
ខៀង ជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា ព្រោះមិនគាស្រីយខ្លូ
របស់នោះទេ តើសញ្ញាជនៈ អភិវិស្សៈ វិនិត្យៈ គួរតើតឿនបាទ
ដែរឬ ។ មិនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ កាលបើអាយសាវកេយ៏ញយ៉ាង
នេះ ។ បេ ។ ក៏ដឹងច្បាស់ថា មន្តការភាគិច្ឆជ័យប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោត្ត-
សក្តិច្ឆន្ទខៀង មិនមានឡើយ ។

(៨៧) គ្រងសាវត្ថិ ។ ម្នាលភិក្ខុចាំនិទ្យាយ កាលបើរបស់អ្វី
មាន ព្រោះគាស្រីយរបស់អ្វី ប្រកាន់របស់អ្វី ទើបសញ្ញាជនៈ អភិវិ-
វេសៈ វិនិត្យៈ អរជ្ជសាទៈ(១) តើតឿន ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
ធម៌ចាំនិទ្យាយ របស់យើងចាំនិទ្យាយ មានព្រះមានព្រះភាគជាមូល
។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុចាំនិទ្យាយ កាលបើរូបមាន ព្រោះគាស្រីយខ្លូរូប
ប្រកាន់ខ្លូរូប ទើបសញ្ញាជនៈ អភិវិស្សៈ វិនិត្យៈ អរជ្ជសាទៈ
តើតឿន ។ កាលបើវេទនាមាន ។ កាលបើសញ្ញាមាន ។ កាលបើ
សង្ខារចាំនិទ្យាយមាន ។ កាលបើវិញ្ញាណមាន ព្រោះគាស្រីយខ្លូ
វិញ្ញាណ ប្រកាន់ខ្លូវិញ្ញាណ ទើបសញ្ញាជនៈ អភិវិស្សៈ វិនិត្យៈ
អរជ្ជសាទៈ តើតឿន ។

១ សេចក្តីប្រកាន់ គឺភស្តុ ។

ខន្តសំយុត្តស្ស បុព្វបទ្ធកាសភា ទិដ្ឋិវគ្គោ បញ្ចមោ

(៧០) តំ កី មញ្ញាជ ភិក្ខុវេ រូបំ ធិត្ថំ វា អធិត្ថំ វា តិ ។ អធិត្ថំ កន្តោ ។ យំ បទាធិត្ថំ ។ មេ ។ អធិ ត្ថំ អនុចាធាយ ឧប្បជ្ឈេយ្យំ សញ្ញាជនាភិធិវេស- វិធិតត្តាជ្ឈោសាធាតិ ។ ធា ហេតិ កន្តោ ។ ឯវំ បស្សំ ។ មេ ។ ធាបរិ ឥត្តត្តាយាតិ បដាធាតិ ។

(៧១) សាវត្ថិ ។ អជទោ អាយស្វា អាទត្តោ យេន កកវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ។ មេ ។ ក- កវត្ថិ ឯតនេវេន សាជុ មេ កន្តោ កកវា សត្ថិក្កេន ធម្មំ ធនេសេតុ យមហំ កកវតោ ធម្មំ សុត្វា ឯកោ រូបករោ អប្បមត្តោ អាតាបិ បហិតត្តោ វិហរេយ្យន្តិ ។ តំ កី មញ្ញាជ អាទន្ត រូបំ ធិត្ថំ វា អធិត្ថំ វា តិ ។ អធិត្ថំ កន្តោ ។ យំ បទាធិត្ថំ តុត្ថំ វា តំ សុទំ វា តិ ។

ខន្តសំយុត្ត បុព្វបទ្ធកាសភា ទិដ្ឋិវគ្គ ទី ៥

(៧០) ម្នាលភិក្ខុចាំនិទ្យាយ អ្នកចាំនិទ្យាយសំគាល់សេចក្តីនោះ ដូចម្តេច ច្រឡើងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ ណាមិនទៀង ។ មេ ។ ព្រោះមិនបានគាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ ដើ សញ្ញាជនៈ អភិធិវេសៈ វិនិច្ឆ័យៈ អដ្ឋោសាខៈ គ្មានកើតឡើងបាន ដែរឬ ។ មិនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ កាលបើអរិយសាវកឃើញយ៉ាងនេះ ។ មេ ។ ក៏ដឹងច្បាស់ថា មគ្គភាវនាភិក្ខុវេទប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោច្យសភិក្ខុ នេះទៀត មិនមានឡើយ ។

(៧១) ក្រុងសាវត្ថិ ។ គ្រាពោះឯង ព្រះភាគនុមានភាយចូល ទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ។ មេ ។ បានក្រាប ចូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះមាន ព្រះភាគទ្រង់សំដែងធម៌ ដោយសន្តិច ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ លុះខ្ញុំព្រះអង្គ បានស្តាប់ធម៌ព្រះមានព្រះភាគហើយ ក៏នឹងចៀសចេញទៅតែម្នាក់ឯង មិនមានសេចក្តីប្រមាទ មានវិគលសេចក្តីព្យាយាម មានចិត្តបញ្ចូនទៅកាន់ ព្រះនិព្វាន សម្រាប់នោះដោយអរិយាចរណ៍ ។ ម្នាលភាគនុ អ្នក សំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច ច្រឡើងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះ អង្គ ។ ចុះរបស់ណា មិនទៀង របស់នោះ ជាទុក្ខឬជាសុខ ។

ទុក្ខំ កន្តោ ។ យំ បដាធិដ្ឋំ ទុក្ខំ វិបវណាមធម្មំ
 កល្យំ ទុ តំ សមទុបស្សិតំ ឯតំ មម ឯសោហា-
 មស្មំ ឯសោ មេ អត្តាតិ ។ ទោ ហេតំ កន្តោ ។
 វេទនា ។ មេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារ ។ វិញ្ញាណំ ធិដ្ឋំ
 វា អធិដ្ឋំ វាតិ ។ អធិដ្ឋំ កន្តោ ។ យំ បដាធិដ្ឋំ ទុក្ខំ
 វា តំ សុទ្ធិ វាតិ ។ ទុក្ខំ កន្តោ ។ យំ បដាធិដ្ឋំ ទុក្ខំ
 វិបវណាមធម្មំ កល្យំ ទុ តំ សមទុបស្សិតំ ឯតំ
 មម ឯសោហាមស្មំ ឯសោ មេ អត្តាតិ ។ ទោ ហេតំ
 កន្តោ ។

(៧២) ភស្មាតិហានន្ត យំ កតំ រូបំ អតីតានាគ-
 តច្ឆុច្ឆន្នំ អជ្ឈត្តំ វា ពហិទ្ធា វា ឱទ្ធហិកំ វា សុទ្ធិមំ
 វា ហិទំ វា ចណីតំ វា យំ ទ្វារ សន្តិកា វា សត្វំ រូបំ
 ទេតំ មម ទេសោហាមស្មំ ទេសោ អត្តាតិ ឯវមេតំ
 យថាភូតំ សឌ្ឍញ្ញាយ ធម្មត្ថំ ។ យា កាចិ វេទនា ។
 យា កាចិ សញ្ញា ។ យេ កោចិ សង្ខារ ។ យំ
 កតំ វិញ្ញាណំ អតីតានាគតច្ឆុច្ឆន្នំ អជ្ឈត្តំ វា
 ពហិទ្ធា វា ឱទ្ធហិកំ វា សុទ្ធិមំ វា ហិទំ វា ចណីតំ វា

ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណា មិនទៀង ជាទុក្ខ មានសេចក្តី
 ប្រែប្រួលជាធម្មតា តើគួរយល់ឃើញរបស់នោះថា ខ្លះរបស់អញ ខ្លះជា
 អញ ខ្លះជាខ្លួនរបស់អញដែរឬ ។ មិនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ វេទនា
 ។ មេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណទៀងឬមិនទៀង ។
 មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខឬជា
 សុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណា មិនទៀង ជាទុក្ខ មាន
 សេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា តើគួរយល់ឃើញរបស់នោះថា ខ្លះរបស់អញ
 ខ្លះជាអញ ខ្លះជាខ្លួនរបស់អញដែរឬ ។ មិនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។

(៧២) ម្ចាស់អាខន្ត ហេតុដូច្នោះ ប្រណាទិមួយ ក្នុងលោកនេះ
 ជាអតីត អនាគត បច្ចុប្បន្ន ខាងក្នុងក្តី ខាងក្រៅក្តី គ្រោកគ្រោកក្តី
 ល្អិតក្តី ថោកថាបក្តី ទុក្ខមក្តី ប្រណា មានក្នុងចិញ្ចាយក្តី ក្នុងទីជិតក្តី
 ចុក្កលគួរឃើញរូបទាំងអស់នោះ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រវៃពាក្យនិយមនៃ
 ថា ខ្លះមិនមែនរបស់អញ ខ្លះមិនមែនជាអញ ខ្លះមិនមែនជាខ្លួនរបស់
 អញ ។ វេទនាណាទិមួយ ។ សញ្ញាណាទិមួយ ។ សង្ខារទាំងឡាយ
 ណាទិមួយ ។ វិញ្ញាណាណាទិមួយ ជាអតីត អនាគត បច្ចុប្បន្ន
 ខាងក្នុងក្តី ខាងក្រៅក្តី គ្រោកគ្រោកក្តី ល្អិតក្តី ថោកថាបក្តី ទុក្ខមក្តី

យំ ធូរេ សន្តិកេ វា សត្វំ វិញ្ញាណំ នេតំ មម នេសោ-
 ហមស្មំ ន មេសោ អត្តាតំ ឯវមេតំ យថាភូតំ សម្មប្ប-
 ញាយ នដ្ឋត្ថំ ។ ឯវំ មស្សំ អាទន្ទ សុតវា អរិយស្ស-
 វកោ រូមស្មិមិ ឯត្វិទ្ធតិ វេទនាយមិ ឯត្វិទ្ធតិ សញ្ញា-
 យមិ ឯត្វិទ្ធតិ សម្ពុរេសុមិ ឯត្វិទ្ធតិ វិញ្ញាណស្មិមិ
 ឯត្វិទ្ធតិ ឯត្វិទ្ធិ វិវដ្តតិ វិវកា វិមុត្តតិ ។ វិមុត្តស្មិ វិមុត្ត-
 មិតិ ញាណំ ហោតិ ។ ទិណា ជាតិ វុសិតិ ព្រហ្ម-
 ចរិយំ កតំ កាលាយំ ធាចរំ វត្តត្តាយាតិ បជាធាតិតិ ។

វិញ្ញាណាណវេលនាទក្កនិទ្ធិត្វាយក្កិ ក្កនិទ្ធិនិក្កិ បុគ្គលន្តរយេញន្តរ
 វិញ្ញាណាទំនិស្សន្តរ ដោយព្រាជ្ជាដ៏ប្រវែងកាមភិកយ៉ាងនេះថា ខ្លះមិន
 មែនរបស់អញ ខ្លះមិនមែនជាអញ ខ្លះមិនមែនជាខ្លួនរបស់អញ ។
 ម្ចាស់គាត់ខ្លះ អរិយសាវ័កជាអ្នកចេះដឹង កាលបើយើងយ៉ាងនេះ វេទនិ
 ឡើយណាយនឹងចេះ ឡើយណាយនឹងវេទនា ឡើយណាយនឹងសញ្ញា
 ឡើយណាយនឹងសម្ពុរេសុមិ ឡើយណាយនឹងវិញ្ញាណ កាលបើ
 ឡើយណាយ វេទនិប្រាសចាកកម្រេក ព្រោះប្រាសចាកកម្រេក ចិត្ត
 កំផុតស្រឡះ ។ កាលបើចិត្តកំផុតស្រឡះ ញាណក៏កើតឡើងថា ចិត្ត
 របស់គាត់អញកំផុតស្រឡះហើយ ។ ក៏ដឹងច្បាស់ថា ជាតិស្សហើយ
 ព្រហ្មចរិយធម៌កាត្តាអញបានទៅចេះហើយ សោឡសកិច្ចកាត្តាអញបាន
 ធ្វើស្រឡះហើយ មគ្គការវាទកិច្ចដទៃ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះ
 ទៀត មិនមានឡើយ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកវគ្គ

ធិស្សន្ត្រី ភវិតិ

អជ្ឈត្តិកំ ឯតំ មម

ឯសោ អត្តា យោ ច មេ សិយា

មិច្ឆាសក្កាយអត្តានុ ទ្វេ

ភិណ្ឌេសា(១) អបរេ ធុរេ

អាណន្តេន បុរិសោ វុត្តោតិ ។

ពុល្លបណ្ណាសកេ សមត្តោ ។

ធិស្សន្ត្រី វិគុទ្ធានំ

អន្តោ(២) ចម្មកាដិ កាវិជ្ជា

កុក្កឡិ ទិដ្ឋិបញ្ចមំ

ភតិយោ ចញ្ញាសកោ វុត្តោ

និចារោ តេន បុព្វតិ ។

ខុទ្ទក្ខន្ធស្ស និបាតកោ តិចញ្ញាសកំ សមត្តំ ។

ខុទ្ទសំយុត្តំ និដ្ឋិតំ ។

១ ១. ម ភវិតិជលាអាណន្តោតិ ។ បរិបណ្ណាសកុទ្ធានំ អន្តំ វិជ្ជាសមុទយក្ខ កុក្កឡិ ទិដ្ឋិ ចក្ខុមំ ភតិយោ ចញ្ញាសកោ វុត្តោ និបាតោតិ បរិច្ឆេទិ ។ ខុទ្ទសំយុត្តំ និដ្ឋិតំ ។ ២ ១. ម. អន្តំ វិជ្ជាសមុទយក្ខ កុក្កឡិ ទិដ្ឋិចក្ខុមំ ភតិយោ ចញ្ញាសកោ វុត្តោ និបាតោតិ បរិច្ឆេទិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកវគ្គ

ខុទ្ធាននៃទិដ្ឋិវគ្គនោះ គឺ

កោលអំពីសុខនិងទុក្ខប្រព្រឹត្តិទៅខាងក្នុង ១ អំពីសេចក្តីប្រកាន់ថា ខ្ញុំរបស់អញ ១ ខ្ញុំជាខ្លួនអញ ១ អំពីសេចក្តីប្រកាន់ថា (បរិក្ខារ) មិនគប្បីមានដល់អញ ១ អំពីមិច្ឆាទិដ្ឋិ ១ សក្កាយទិដ្ឋិ ១ អត្តានុទិដ្ឋិ ១ អំពីសេចក្តីប្រកាន់ខាង ២ លើក វគ្គ (នេះ) ចម្រ្លប់ដោយរឿងព្រះកោនទុ ១ ។

ចប់ ពុល្លបណ្ណាសកៈ ។

ខុទ្ធាននៃវគ្គនៃបណ្ណាសកៈនោះ គឺ

អន្តវគ្គ ចម្មកវគ្គ កវិជ្ជាវគ្គ កុក្កឡវគ្គ ទិដ្ឋិវគ្គ ជាគម្រប ៥ ចញ្ញាសកៈ ៧ ព្រះមានព្រះភាគក្រាស់ហើយ ព្រោះហេតុនោះ ទើបហៅថា និបាត ។

ចប់ តិចញ្ញាសកៈ ក្នុងនិបាតនៃខុទ្ធាន ។

ចប់ ខុទ្ធសំយុត្ត ។

រាជសំយុត្តិ

មារិត្តោ

[៧៣] សារត្តិ ។ អថទោ អាយស្មា រាជោ យេន
កកវា ភេទុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា កកវន្តិ អភិវាទេត្វា
ឯកមន្តិ ឯសិទិ ។ ឯកមន្តិ ឯសិទ្ធោ ទោ អាយស្មា
រាជោ កកវន្តិ ឯកទេវាច មារោ មារោតិ កន្តេ វុទ្ធតិ
កត្តាវតា ទុ ទោ កន្តេ មារោតិ វុទ្ធតិ ។ រូប
ទោ រាជ សតិ មារោ វា អស្ស មារោតា វា យោ
វា បទ មិយ្យតិ ភស្មាតិហ ភ្នំ រាជ រូបិ មារោតិ
បស្ស មារោតាតិ បស្ស មិយ្យតិ បស្ស រោតោតិ
បស្ស កណ្ណោតិ បស្ស សស្សន្តិ បស្ស អយន្តិ បស្ស
អយភ្នតន្តិ បស្ស យេ ទិ ឯវិ បស្សន្តិ ភេ សម្មា
បស្សន្តិ ។ វេទនាយ សតិ ។ សញ្ញាយ សតិ ។
សង្ការេសុ សតិ ។ វិញ្ញាណោ សតិ មារោ វា

រាជសំយុត្ត

មារិត្ត

[៧៣] ក្រុងសារត្តិ ។ ទោ ទោ ឯនិ ព្រះពរះមានអាយុ
ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ក៏ផ្ទុយបង្កព្រះមាន
ព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះព្រះពរះមានអាយុអង្គុយ
ក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានក្រាបចូលសូត្រព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នោះថា
បុព៌ត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យដែលហៅថា មារ មារ ដូច្នោះ បុព៌ត្រ
ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ដែលហៅថា មារ តើដោយហេតុយ៉ាងណា ។
ម្នាលពរះ កាលបើបូជាទ សេចក្តីស្ងប់ក្តី សន្តិដែលត្រូវគេសម្ងប់ក្តី
ក៏មានដែរ ឬ សត្វណាតែងស្ងប់ (សត្វនោះក៏មានដែរ) ម្នាលពរះ
ហេតុដូច្នោះ អ្នកចូរឃើញខ្ញុំច្របូចជាមារ ឃើញថាជាសត្វដែលត្រូវ
គេសម្ងប់ ឃើញថា វេទនស្ងប់ ឃើញថាជាភេត ឃើញថាជា
ចូស ឃើញថាជាសរ ឃើញថាជាទុក្ខ ឃើញថាជាចរសំខាន់ទុក្ខ
ពួកដទៃណា ឃើញខ្ញុំច្របូចនោះយ៉ាងនេះ ពួកដទៃនោះ ឈ្មោះថាឃើញ
ច្របូច ។ កាលបើវេទនាមាន ។ កាលបើសញ្ញាមាន ។ កាល
បើសង្ការចំណុះមាន ។ កាលបើវិញ្ញាណមាន សេចក្តីស្ងប់ក្តី

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស ខន្ធវារង្កោ

អស្ស ហេតោ វា យោ វា ចន មិយ្យតិ តស្មាតិហា ភ្នំ
 រាជ វិញ្ញាណំ ហេតោតិ បស្ស ហេតោតិ បស្ស មិយ្យ-
 តិ បស្ស រោតោតិ បស្ស កណ្តោតិ បស្ស សស្សន្តិ
 បស្ស អយន្តិ បស្ស អយក្ខតន្តិ បស្ស យេ ជំ ឯវិ
 បស្សន្តិ តេ សម្មា បស្សន្តិ ។ សម្មាទស្សនំ បទ
 កន្ត កិមត្ថុយន្តិ ។ សម្មាទស្សនំ ទោ រាជ ជិព្វិ-
 នត្ថំ ។ ជិព្វិទា បទ កន្ត កិមត្ថុយាតិ ។ ជិព្វិទា
 ទោ រាជ វិរាតត្ថា ។ វិរាតោ បទ កន្ត កិមត្ថុយោ-
 តិ ។ វិរាតោ ទោ រាជ វិមុត្តត្ថោ ។ វិមុត្តិ បទ
 កន្ត កិមត្ថុយាតិ ។ វិមុត្តិ ទោ រាជ ជិព្វាទត្ថា ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខន្ធវារង្កោ

សត្វវេលត្រូវគេសម្លាប់ ក៏មានដែរ ឬ សត្វណាតែងស្លាប់ (សត្វ
 ទោះក៏មានដែរ) ម្ចាស់រាជៈ ហេតុដូច្នោះ អ្នកចូរឃើញម្សិញណាជា
 ហេតុ ឃើញថា ជាសត្វវេលត្រូវគេសម្លាប់ ឃើញថាវេលស្លាប់ ឃើញ
 ថាជាពន ឃើញថាជាបូស ឃើញថាជាសា ឃើញថាជាទុក្ខ ឃើញ
 ថាជាបេសំបានទុក្ខ ពួកជនណា ឃើញម្សិញណាខាងយ៉ាងនេះ ពួក
 ជននោះ ឈ្មោះថាឃើញច្រក ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះការ
 ឃើញច្រក តើមានប្រយោជន៍អ្វី ។ ម្ចាស់រាជៈ ការឃើញច្រក
 មានប្រយោជន៍ឲ្យកើតសេចក្តីឡើយណា ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 ចុះសេចក្តីឡើយណា មានប្រយោជន៍អ្វី ។ ម្ចាស់រាជៈ សេចក្តី
 ឡើយណា មានប្រយោជន៍ឲ្យកើតការប្រាសចាកគម្រក ។ បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះការប្រាសចាកគម្រក មានប្រយោជន៍អ្វី ។
 ម្ចាស់រាជៈ ការប្រាសចាកគម្រក មានប្រយោជន៍ ឲ្យកើតការផុត
 ស្រឡះ ។ បពិត្រ ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះការផុតស្រឡះ មានប្រយោជន៍
 អ្វី ។ ម្ចាស់រាជៈ ការផុតស្រឡះ មានប្រយោជន៍ឲ្យបានព្រះនិព្វាន ។

ដំបូង បទ កន្លែង តិរិយយន្តិ ។ អន្តរាសន៍(១) រាជ
បញ្ជី ធានាសុត្តិ បញ្ជីស្រី បរិយន្តិ កហេតិ ។ ដំបូង-
លោកនិ ហិ រាជ ព្រហ្មចរិយិ វុស្សតិ ដំបូងបរិ-
យោសានន្តិ(២) ។

[៧៤] ឯកំ សមយំ កកវំ សាវន្តិយំ វិហារតិ
ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកាស្ស អាណមេ ។ អថទោ អា-
យស្នា រាជា យេន កកវំ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្ក-
មិទ្ធា កកវន្តិ អភិវនេទ្ធា ឯកមន្តិ វិសិទិ ។ ឯកមន្តិ
វិសិទ្ធា ទោ អាយស្នា រាជា កកវន្តិ ឯកនវេន
សត្តោ សត្តោតិ កន្លែ វុត្តិ តិក្ខវតា នុ ទោ កន្លែ
សត្តោតិ វុត្តិ វុត្តិ ។ រូបេ ទោ រាជ យោ នន្តោ យោ
រាតោ យោ នន្តិ យោ តណ្ហា តត្រសត្តោ តត្រ វិសត្តោ
តស្នា សត្តោតិ វុត្តិ ។ វេទនាយ ។ សញ្ញាយ ។
សង្ខារេសុ ។ វិញ្ញាណោ យោ នន្តោ យោ រាតោ យោ នន្តិ

• ១. អស្ស រាជ ។ ២. អប្បយា រាជ ។ ៣. ដំបូងបរិយាយ ។

បតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះព្រះនិព្វាន មានអ្វីជាប្រយោជន៍ ។ ម្ចាស់
រាជៈ អ្នកប្រព្រឹត្តកម្ម គឺស្នូលសបញ្ញា មិនអាចកាន់យកខ្លួនទីបំផុត
នៃចក្រាបានឡើយ ។ ម្ចាស់រាជៈ ព្រោះថា ការប្រព្រឹត្តិព្រហ្មចរិយៈ
មានព្រះនិព្វានជាទីពឹង មានព្រះនិព្វានជាទីបំផុត ។

[៧៥] សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់ក្នុងវត្តជេតពន
របស់អនាថបិណ្ឌិកាសេដ្ឋី ទៀតក្រុងសាវត្ថិ ។ គ្រាខាងនេះ ព្រះរាជៈ
មានកាយ ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ក៏ថ្វាយបង្គំ
ព្រះមានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះព្រះរាជៈមានកាយ
អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ បានក្រាបចូលព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នោះថា
បតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យដែលហៅថា សត្វ សត្វ ដូច្នោះ បតិក្រព្រះ
អង្គដ៏ចម្រើន ដែលហៅថា សត្វ តើដោយហេតុដូចម្តេច ។ ម្ចាស់រាជៈ
សេចក្តីពេញចិត្តណា សេចក្តីក្រេកអរណា សេចក្តីរីករាយណា សេចក្តី
ប្រាថ្នាណា ក្នុងរូប បុគ្គលដែលជាប់នៅក្នុងសេចក្តីពេញចិត្តជាដើម
នោះ ចំពាក់នៅក្នុងសេចក្តីពេញចិត្តជាដើមនោះ លោកហៅថា សត្វ ។
សេចក្តីពេញចិត្តណា សេចក្តីក្រេកអរណា សេចក្តីរីករាយណា សេចក្តី
ប្រាថ្នាណា ក្នុងវេទនា ។ ក្នុងសញ្ញា ។ ក្នុងសង្ខារទាំងឡាយ ។

យោ ភណ្ណា គប្រសន្តោ គប្រសិសន្តោ ភស្មា សន្តោ-
 តិ វុទ្ធាតិ ។ សេយ្យជាមិ រាជ កុមារតា វា កុមារិ-
 តាយោ វា មិស្វាការតេហិ កីឡាន្តា^(១) យាវតីវត្ស
 តេសុ មិស្វាការតេសុ អវិភពតា ហោន្តិ អវិភព្ណា អ-
 វិភប្បមា អវិភមិមាសា អវិភបវិឡាហា អវិភតណ្ណា តា-
 វតានិ មិស្វាការតានិ អាលយន្តិ តេឡាយន្តិ ធនា-
 យន្តិ មមាយន្តិ យតោ ច ទោ រាជ កុមារតា វា
 កុមារិកាយោ វា តេសុ មិស្វាការតេសុ វិភពតា ហោន្តិ
 វិភព្ណា វិភប្បមា វិភមិមាសា វិភបវិឡាហា វិភតណ្ណា

១ ឧ.ឆ. ពិម្ពន្តិ ។

កុដិវិញ្ញាណ បុគ្គលវេលវាចំនៅកុដិសេចក្តីពេញចិត្តជាដើមនោះ ចំ-
 ពាក់នៅកុដិសេចក្តីពេញចិត្តជាដើមនោះ លោកហៅថា សត្វ ។
 ខ្នាលរាជៈ ដូចពួកកុមារក្តី ពួកកុមារីក្តី ដំនាលេងកូនផ្ទះធ្វើពី
 ភាចមីដី មិនទាន់ប្រាសចាកសេចក្តីគ្រេកអរ មិនទាន់ប្រាសចាក
 សេចក្តីពេញចិត្ត មិនទាន់ប្រាសចាកសេចក្តីស្រឡាញ់ មិនទាន់ប្រាស
 ចាកសេចក្តីស្រឡាត់ មិនទាន់ប្រាសចាកសេចក្តីឡូតា មិនទាន់
 ប្រាសចាកសេចក្តីប្រាថ្នា កុដិកូនផ្ទះធ្វើពីភាចមីដីទាំងនោះ កំណត់
 ត្រឹមណា តែងកាល័យ តែងប្រកាន់លេង តែងប្រកាន់ថាជាទ្រព្យ
 ប្រកាន់ថាជាបស់ខ្លួន ចំពោះកូនផ្ទះធ្វើពីភាចមីដី កំណត់ត្រឹមនោះ
 ខ្នាលរាជៈ កាលណាបើពួកកុមារក្តី ពួកកុមារីក្តី លេងគ្រេកអរ លេង
 ពេញចិត្ត លេងស្រឡាញ់ លេងស្រឡាត់ លេងឡូតា លេងប្រាថ្នា

អដទោ តាចិ បិស្សាការតាចិ ហានុហិ ច ហានេហិ
 ច វិកិរន្តិ វិធមន្តិ វិទ្ធិសេន្តិ វិកិឡនិកំ កាភេន្តិ ។
 ឯវមេវ ទោ រាជ តុម្ពេចិ រូបំ វិកិរេវ វិធមេវ វិទ្ធិសេវ
 វិកិឡនិកំ កាភេវ តណ្ហាត្តយាយ បដិបដ្ឋេវ វេទនិ
 វិកិរេវ វិធមេវ វិទ្ធិសេវ វិកិឡនិកំ កាភេវ តណ្ហាត្ត-
 យាយ បដិបដ្ឋេវ ។ សញ្ញំ ។ សង្ខារេ វិកិរេវ វិធមេវ
 វិទ្ធិសេវ វិកិឡនិកំ កាភេវ តណ្ហាត្តយាយ បដិបដ្ឋេវ
 វិញ្ញាណំ វិកិរេវ វិធមេវ វិទ្ធិសេវ វិកិឡនិកំ កាភេវ
 តណ្ហាត្តយាយ បដិបដ្ឋេវ ។ តណ្ហាត្តយោ ហិ រាជ
 និព្វានន្តិ ។

ក្នុងក្នុងផ្ទះធ្វើពីភាចម៍ដីទាំងនោះហើយ យកវដំនឹងដីទៅកំបាយចោល
 ឈូសចោល កំបាត់ចោល ខ្លួនក្នុងផ្ទះធ្វើពីភាចម៍ដីទាំងនោះ ធ្វើឱ្យជា
 របស់លេងមិនកើតក្នុងកាលនោះ យ៉ាងណាមិញ ។ ម្នាលរាជៈ អ្នក
 ទាំងឡាយ ចូរកំបាយចោល ឈូសចោល កំបាត់ចោល ខ្លួនចូរធ្វើ
 ឱ្យជារបស់លេងមិនកើត ចូរប្រតិបត្តិដើម្បីអស់ទៅនៃកណ្តា ចូរកំបាយ
 ចោល ឈូសចោល កំបាត់ចោល ខ្លួនទាំង ចូរធ្វើឱ្យជារបស់លេង
 មិនកើត ចូរប្រតិបត្តិដើម្បីអស់ទៅនៃកណ្តា ។ ចូរកំបាយចោល
 ឈូសចោល កំបាត់ចោលខ្លួនញា ។ ខ្លួនសង្ខារទាំងឡាយ ចូរធ្វើឱ្យ
 ជារបស់លេងមិនកើត ចូរប្រតិបត្តិដើម្បីអស់ទៅនៃកណ្តា ចូរកំបាយ
 ចោល ឈូសចោល កំបាត់ចោល ខ្លួនវិញ្ញាណ ចូរធ្វើឱ្យជារបស់
 លេងមិនកើត ចូរប្រតិបត្តិដើម្បីអស់ទៅនៃកណ្តា យ៉ាងនោះឯង ។
 ម្នាលរាជៈ ព្រោះថា ការអស់ទៅនៃកណ្តា ឈ្មោះថាព្រះនិព្វាន ។

(៧៦) សាវត្ថី ។ អដិទោ អាយស្មា រាជា យេន
 ភគវា កេតុបសន្តមិ ឧបសន្តមិត្តា ភគវន្តំ អភិវាទេត្តា
 ឯកមន្តំ វិសិទិ ។ ឯកមន្តំ វិសិទ្ធិ ទោ អាយស្មន្តំ
 រាជំ ភគវា ឯកទេវេន បរិញ្ញាយ្យ ច រាជ ទេម្ម
 ទោសស្សាមិ បរិញ្ញាត្តា បរិញ្ញាតាវិត្តា បុគ្គលំ តំ សុ-
 ណាហិ សាទុកំ មនសិការោហិ កាសិស្សាមិទិ ។ ឯវិ
 កន្តេតិ ទោ អាយស្មា រាជា ភគវតោ បទ្ធុស្សា-
 សិ ។ ភគវា ឯកទេវេន កាកមេ ច រាជ បរិញ្ញាយ្យ
 ទេត្តា ។ រូបំ ទោ រាជ បរិញ្ញាយ្យ ទេត្តា វេទ-
 ចា បរិញ្ញាយ្យ ទេត្តា សញ្ញា បរិញ្ញាយ្យ ទេត្តា
 សង្ការ បរិញ្ញាយ្យ ទេត្តា វិញ្ញាណំ បរិញ្ញាយ្យ
 ទេត្តា ។ វិទេ វុទ្ធន្តំ រាជ បរិញ្ញាយ្យ ទេត្តា ។ កាក-
 មា ច រាជ បរិញ្ញា ។ យោ ទោ (*)កកក្កាយោ
 ទោសក្កាយោ មោហក្កាយោ ។ អយំ វុទ្ធតិ រាជ

* ឧ. ម. យោ កេ កា កក្កាយោ ។

(៧៧) ក្រុងសាវត្ថី ។ ត្រាវោនា ព្រះរាជៈមាតិកាយុទ្ធសាវត្ថី
 គាល់ព្រះមាតាព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ទើបថ្វាយចង្កូរព្រះមាតាព្រះ
 ភាគ ហើយក្នុងយក្ខន្តិទិដ្ឋិសមគួរ ។ លុះព្រះរាជៈមាតិកាយុទ្ធសាវត្ថី
 ទិដ្ឋិសមគួរហើយ ព្រះមាតាព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះថា ម្ចាស់រាជៈ
 គយាគន្ធិសិស្សន្តរ្យុទ្ធជាទ្រង់យ ដែលបុគ្គលគួរកំណត់ដឹងផង ឲ្យ
 ប្រាជ្ញាជាគ្រឿងកំណត់ដឹងផង ឲ្យបុគ្គលជាគួរកំណត់ដឹងផង ក្នុងចូរ
 ស្តាប់ឲ្យធម៌នោះ ចូរធ្វើទុកក្នុងចិត្តឲ្យល្អចុះ គយាគន្ធិសិស្សន្តរ្យុទ្ធ ។
 ព្រះរាជៈមាតិកាយុទ្ធសាវត្ថី ក៏ទទួលព្រះតុដ្ឋដីកាព្រះមាតាព្រះភាគថា ព្រះករុ-
 ណា ព្រះគន្ធិ ។ ព្រះមាតាព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះថា ម្ចាស់
 រាជៈ ចុះធម៌ដែលបុគ្គលគួរកំណត់ដឹង តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់រាជៈ
 ច្របាចម៌ដែលបុគ្គលគួរកំណត់ដឹង វេទនាជាធម៌ដែលបុគ្គលគួរកំណត់ដឹង
 សញ្ញាជាធម៌ដែលបុគ្គលគួរកំណត់ដឹង សង្ការទាំងឡាយជាធម៌ដែលបុគ្គល
 គួរកំណត់ដឹង វិញ្ញាណជាធម៌ដែលបុគ្គលគួរកំណត់ដឹង ។ ម្ចាស់រាជៈ
 បញ្ជូនទាំងនេះ ហៅថា ធម៌ដែលបុគ្គលគួរកំណត់ដឹង ។ ម្ចាស់រាជៈ
 ចុះប្រាជ្ញាជាគ្រឿងកំណត់ដឹង តើដូចម្តេច ។ ការកសិវនៃរាជៈ ការ
 កសិវនៃមាតាសៈ ការកសិវនៃមាហាណា ។ ម្ចាស់រាជៈ នេះហៅថា

ចរិញ្ញា ។ កកខោ ច រាជ ចរិញ្ញាតារី បុគ្គលោ ។
អរហនិស្ស វចនិយំ ស្វាយិ(*) អាយស្សា ឃរិជាខោ
ឃរិកោត្តោ ។ អយំ វុទ្ធកិ រាជ ចរិញ្ញាតារី បុគ្គលោតិ។

(៧៧) សាវត្ថិ ។ ឯកមន្តំ ឯសិទ្ធិំ ចោ អាយស្សន្តំ
រាជំ កករំ ឯកនរោច ចក្កិមេ រាជ ឧបាទានក្កាទ្វា។
កកមេ ចក្ក ។ សេយ្យមិទំ វុទ្ធបាទានក្កាទ្វា វេទ-
ទ្ធបាទានក្កាទ្វា សញ្ញាបាទានក្កាទ្វា សង្ការបាទា-
នក្កាទ្វា វិញ្ញាណុបាទានក្កាទ្វា ។ យេ ហំ កោតិ រាជ
សមណា វំ ព្រាហ្មណៈ វំ កំមេសំ ចក្កន្តំ ឧបា-
ទានក្កាទ្វាទំ អស្សនេត្វ អាទិទេវត្វ ឯស្សរណេត្វ
យជាត្វតំ ឧច្ឆរិទន្តិ ឧមេតេ រាជ សមណា វំ
ព្រាហ្មណា វំ សមណោសុ វំ សមណសម្មតា ព្រាហ្ម-
ណោសុ វំ ព្រាហ្មណសម្មតា ទ ច ចទ តេ អាយ-
ស្សន្តោ សាមញ្ញត្ថំ វំ ព្រហ្មញ្ញត្ថំ វំ ឯដ្ឋេវ ធម្មេ
សយំ អភិញ្ញា សន្តិកត្វា ឧចសម្បន្ត វិហារន្តំ ។

* យោឃាយស្ស ។

ប្រាជ្ញាគ្រីកំណតំដីតំ ។ ម្នាលរាជៈ ចុះបុគ្គលអ្នកកំណតំដីតំ គឺ
ដូចម្តេច ។ គប្បីត្រូវយថា ព្រះអាហន្ត លោកមានកាយុនោះឯង មាន
នាមយ៉ាងនេះ មាននាគ្រយ៉ាងនេះ ។ ម្នាលរាជៈ នេះហៅថាបុគ្គល
អ្នកកំណតំដីតំ ។

(៧៧) ក្រុងសាវត្ថិ ។ លុះព្រះរាជៈមានកាយុអង្គុយ ក្នុងទីសម
គួរហើយ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ដូច្នេះថា ម្នាលរាជៈ ឧបាទា-
នក្កតាំងឡាយនេះ មាន ៧ ប្រការ ។ ៧ ប្រការ គឺដូចម្តេច ។
គឺវុទ្ធបាទានក្កត ១ វេទបាទានក្កត ១ សញ្ញាបាទានក្កត ១ សង្ការបា-
ទានក្កត ១ វិញ្ញាណុបាទានក្កត ១ ។ ម្នាលរាជៈ សមណៈឬព្រាហ្មណ៍
ណាមួយ មិនដឹងច្បាស់នាមពិត ឡើយសិរុវេទ ឡើយសេវេទ ខែ
ឧបាទានក្កតតាំង ៧ នេះ ឡើយលោសំចេញឡើយឧបាទានក្កតតាំង ៧ នេះ
ផង ម្នាលរាជៈ សមណៈឬព្រាហ្មណ៍តាំងនោះ គង់គង់មិនបានសន្មតថា
ជាសមណៈក្នុងពួកសមណៈ ឬ មិនបានសន្មតថាជាព្រាហ្មណ៍ក្នុងពួក
ព្រាហ្មណ៍ទេ អ្នកតាំងនោះ មិនបានធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ មិនបានសម្រេច
ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមដោយទ្វេឯង ក្នុងចក្ខុវិស័យ ឡើយយោជន៍នៃសមណ-
ភាព ឬ ប្រយោជន៍នៃព្រាហ្មណភាពឡើយ ។

[៧៨] យេ ច ទោ កេចិ រាជ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា ឥទេសំ ចត្វុន្នំ ឧបាទានក្កុទ្ធានំ អស្សាទត្ត អាទីនវត្ត ធិស្សវណត្ត យជាភ្នតំ បជាទន្ធិ តេ ទោមេ រាជ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា សមណោសុ ចេវ សមណសម្មតា ព្រាហ្មណោសុ ច ព្រាហ្មណសម្មតា តេ ច បទាយស្មុទ្ធា សាមញ្ញត្តត្ត ព្រហ្មញ្ញត្តត្ត ធិដ្ឋេវ ចន្ទេ សយំ អភិញ្ញា សន្និកត្តា ឧបសម្បជ្ជ វិហារន្តិកំ ។

[៧៩] ឯកមន្តំ ធិសំន្តំ ទោ អាយស្មន្តំ រាជ កកវា ឯតនរាជ ចត្វិមេ រាជ ឧបាទានក្កុទ្ធា ។ កតមេ ចត្វ ។ សេយ្យជីជំ រុទ្ធភាទានក្កុទ្ធា វេទ ទ្ធភាទានក្កុទ្ធា សញ្ញាទានក្កុទ្ធា សង្ការទានក្កុទ្ធា វិញ្ញាណទានក្កុទ្ធា ។ យេ ហិ កេចិ រាជ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា ឥទេសំ ចត្វុន្នំ ឧបាទានក្កុទ្ធានំ សមុទយត្ត អត្តន្តមត្ត អស្សាទត្ត អាទីនវត្ត ធិស្សវណត្ត យជាភ្នតំ ចច្បជាទន្ធិ ។ មេ ។ សយំ អភិញ្ញា សន្និកត្តា ឧបសម្បជ្ជ វិហារន្តិកំ ។

[៧៨] ម្ចាស់រាជៈ សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ណាធិមួយ ដឹងច្បាស់ ភាមភិក ខ្ញុំកាន់សិទ្ធិនិរោស ខែទុបាទានក្កុទ្ធានំ ៥ នេះផង ខ្ញុំការ រលាស់ចេញ ខ្ញុំទុបាទានក្កុទ្ធានំ ៥ នេះផង ម្ចាស់រាជៈ សមណៈឬ ព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ គេវាគន្ធានសន្តតាជាសមណៈ ក្នុងពួកសមណៈ ផង សន្តតាជាព្រាហ្មណ៍ក្នុងពួកព្រាហ្មណ៍ផង អ្នកទាំងនោះ បោះធ្វើឱ្យ ជាក់ច្បាស់ បានសម្រេច ដោយប្រាជ្ញាដ៏ទន្តមរដោយខ្លួនឯង ក្នុងច្បាប់ខ្លួន ខ្ញុំប្រយោជន៍ខែសមណភាពផង ខ្ញុំប្រយោជន៍ខែព្រាហ្មណភាពផង ។

[៧៩] សុះត្រះរាជៈមានភាយអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ត្រា មានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះថា ម្ចាស់រាជៈ ទុបាទានក្កុទ្ធានំ ខ្សោយ នេះ មាន ៥ ប្រការ ។ ៥ ប្រការ កើប្តូរម្តង ។ គឺប្តូរទុបាទានក្កុទ្ធា ១ វេទទុបាទានក្កុទ្ធា ១ សញ្ញាទុបាទានក្កុទ្ធា ១ សង្ការទុបាទានក្កុទ្ធា ១ វិញ្ញាណទុបាទានក្កុទ្ធា ១ ។ ម្ចាស់រាជៈ ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ណា ធិមួយ មិនដឹងច្បាស់ភាមភិក ខ្ញុំការកើតឡើងនិរោសរលាស់ទៅ ខ្ញុំកាន់ សិទ្ធិនិរោស ខែទុបាទានក្កុទ្ធានំ ៥ នេះផង ខ្ញុំការរលាស់ចេញ ខ្ញុំទុបាទានក្កុទ្ធានំ ៥ នេះផង ។ មេ ។ មិនបោះធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់ មិន បានសម្រេចដោយប្រាជ្ញាដ៏ទន្តមរដោយខ្លួនឯង ។

[១០០] សាវត្ថី ។ ឯកាមន្តំ ឯសិទ្ធិំ ទោ អាយស្មន្តំ
 រាជំ ភកាវា ឯតទរោច បញ្ចមេ រាជ ទោនាទក្កុទ្ធា ។
 កាតមេ បញ្ច ។ សេយ្យដីទំ រុច្ចោនាទក្កុទ្ធា ។ បេ ។
 វិញ្ញាណុទោនាទក្កុទ្ធា ។ យតោ ទោ រាជ អរិយស្សាវ-
 តោ ឥមេសំ បញ្ចន្តំ ទោនាទក្កុទ្ធា ចំ សមុទយេត្ត
 អនុត្តមេត្ត អស្សនេត្ត អាទិទេវេត្ត ឯស្សរណេត្ត យដា-
 ត្ថិតិ បដាចាតិ ។ អយំ វុច្ចតិ រាជ អរិយស្សាវតោ
 សោតបន្ទោ អវិចិត្តាភិយោ ឯយតោ សម្មោទិបកយ-
 នោតិ ។

[១០១] សាវត្ថី ។ គត្រ ទោ ។ ឯកាមន្តំ ឯសិទ្ធិំ
 ទោ អាយស្មន្តំ រាជំ ភកាវា ឯតទរោច បញ្ចមេ
 រាជ ទោនាទក្កុទ្ធា ។ កាតមេ បញ្ច ។ សេយ្យដីទំ
 រុច្ចោនាទក្កុទ្ធា ។ បេ ។ វិញ្ញាណុទោនាទក្កុទ្ធា ។
 យតោ ទោ រាជ កិក្កុ ឥមេសំ បញ្ចន្តំ ទោនាទក្កុទ្ធា-
 ចំ សមុទយេត្ត អនុត្តមេត្ត អស្សនេត្ត អាទិទេវេត្ត

[១០០] ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះព្រះរាជៈមានកាយ អន្តិយក្នុងទី
 ដ៏សមគួរហើយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះថា ម្ចាស់រាជៈ
 ។ ចុះទានក្នុងទាំងឡាយនេះ មាន ៥ ប្រការ ។ ៥ ប្រការ តើដូចម្តេច ។
 គឺប្តេជ្ញាទានក្នុង ១ ។ បេ ។ វិញ្ញាណុទោនាទក្កុទ្ធា ។ ម្ចាស់រាជៈ កាល
 ណាបើកាយសារីរិយ៍រូស្សកាមរិក ខ្ញុំការកើតឡើងនឹងការអស់ទៅ
 ខ្ញុំការនិស្ស័យនឹងទោស ខែទោនាទក្កុទ្ធា ៥ នេះផង ខ្ញុំការរលាស់
 ចេញខ្ញុំទោនាទក្កុទ្ធា ៥ នេះផង ។ ម្ចាស់រាជៈ អរិយសាវត្ថីនេះ
 ហៅថា សោតបន្ទុក្តល មានភាពមិនធ្លាក់ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គល
 ទៀង មានកិរិយាត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅទាំងមុខ ។

[១០១] ក្រុងសាវត្ថី ។ ក្នុងទីនោះផង ។ លុះព្រះរាជៈមាន
 កាយអន្តិយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះថា
 ម្ចាស់រាជៈ ។ ចុះទានក្នុងទាំងឡាយនេះ មាន ៥ ប្រការ ។ ៥ ប្រការ
 តើដូចម្តេច ។ គឺប្តេជ្ញាទានក្នុង ១ ។ បេ ។ វិញ្ញាណុទោនាទក្កុទ្ធា ។
 ម្ចាស់រាជៈ កាលណាបើកិក្កុ ដឹងរូស្សកាមរិក ខ្ញុំការកើតឡើងនឹង
 ការអស់ទៅ ខ្ញុំការនិស្ស័យនឹងទោស ខែទោនាទក្កុទ្ធា ៥ នេះផង

និស្សរណាញ យេដាភ្នត់ វិទិត្តា អនុភោជនា វិមុត្តា ហោ-
 តិ ។ អយំ វុត្តតិ រាជ ភិក្ខុ អរហំ ទិណាសរោ
 វុសិតវា កាតករណីយោ ឱហិតការេ អនុប្បត្តសនត្តា
 ចរិក្ខំណាភវសញ្ញាជេតោ សម្មទញ្ញា វិមុត្តាតិ ។

[១០២] សាវត្ថិ ។ ឯកមន្ទិ ឯសិទ្ធិ ទោ អាយ-
 ស្មន្ទិ រាជំ កកវា ឯតទរោច វុច ទោ រាជ យោ
 ទេន្ទោ យោ រកោ យា ទន្ទិ យា តណ្ហា តំ ច-
 ជហេជ ឯវិទ្ធិ វុបំ ចហិទំ កវិស្សតិ ឧច្ឆិទ្ធម្មលំ តា-
 ណាវត្តកតំ អនកាវត្តតំ អាយតិ អនុប្បទទម្មំ ។
 វេទនាយ យោ ទេន្ទោ យោ រកោ យា ទន្ទិ យា
 តណ្ហា តំ ចជហេជ ឯវិ សា វេទនា ចហិទា កវិស្សតិ

នូវការរលាស់ចេញ នូវទុក្ខទានក្នុងទាំង ៥ នេះផង ហើយមានចិត្តផុត
 ស្រឡះ ដោយមិនទាន់ប្រកាន់មាំ ។ ម្នាលរាជៈ ភិក្ខុនេះហៅថា អរ-
 ហន្តន័រណស្រត មានគ្រហ្មចរិយចម៌នៅច្រើនហើយ មានសោធន៍សកិច្ច
 ធ្វើហើយ មានការដាក់ចុះហើយ មានប្រយោជន៍ចេញស្រឡះ
 ហើយ មានសញ្ញាជនៈក្នុងកតិកណ្ហាអស់ហើយ មានចិត្តផុតស្រឡះ
 ហើយ ព្រោះដឹងដោយច្រៀត ។

[១០២] ក្រុងសាវត្ថិ ។ លុះព្រះរាជៈបានកាយអង្គុយក្នុងទីដី
 សមគួរហើយ ព្រះមាត្រេតោគទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះថា ម្នាលរាជៈ សេចក្តី
 ពេញចិត្តណា សេចក្តីត្រេកអរណា សេចក្តីរីករាយណា សេចក្តី
 ប្រាថ្នាណា ក្នុងរូប អ្នកទាំងឡាយចូលរលេចខ្លះសេចក្តីពេញចិត្តជាដើម
 នោះចេញ កាលបើយ៉ាងនេះ ចូរនោះ មុនជាអ្នកទាំងឡាយ ទិដ្ឋ
 លរលេច គាស់រលើស្មុគស្មាស់ ធ្វើឱ្យនៅសល់គ្រឿងនៅដូចជាទីនៅនៃដើម
 រោគ ធ្វើឱ្យរលេចមានចែកកាត មានសកាតមិនកើតទៅ កុំទាន ។
 សេចក្តីពេញចិត្តណា សេចក្តីត្រេកអរណា សេចក្តីរីករាយណា សេចក្តី
 ប្រាថ្នាណា ក្នុងវេទនា អ្នកទាំងឡាយចូលរលេចខ្លះសេចក្តីពេញចិត្តជា
 ដើមនោះចេញ កាលបើយ៉ាងនេះ វេទនានោះ មុនជាអ្នកទាំងឡាយ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស ខន្ធហវគ្គោ

ឧត្តិទ្ធម្មលា តាលាវត្តុកតតា អនភាវត្ត្តតា អាយតី អ-
 នុប្បានទទ្ទា ។ សញ្ញាយ ។ សង្ខារេសុ យោ ធម្មោ
 យោ ភតោ យា ទន្ធិ យា តណ្ហា ភំ បដហដ
 ឯវន្តេ សង្ខារ បហំណា ភវិស្សន្តិ ឧត្តិទ្ធម្មលា តា-
 លាវត្តុកតតា អនភាវត្ត្តតា អាយតី អនុប្បានទទ្ទា ។
 វិញ្ញាណោ យោ ធម្មោ យោ ភតោ យា ទន្ធិ យា តណ្ហា
 ភំ បដហដ ឯវន្តិ វិញ្ញាណំ បហំណំ ភវិស្សតិ ឧត្តិ-
 ទ្ធម្មលំ តាលាវត្តុកតតិ អនភាវត្ត្តតិ អាយតិ អនុប្បាន-
 ទទ្ទន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខន្ធហវគ្គោ

នីលរេបដំ តាសំវេលីនិប្បសគលំ ធ្វើឱ្យនៅសល់ភិក្ខុនៅ ដូចជាទីនៅ
 ខែដើមភ្នែក ធ្វើឱ្យលែងមានបែបភាព មានសភាពមិនកើតទៅ កុំ
 ខាន ។ សេចក្តីពេញចិត្តណា សេចក្តីត្រេកអរណា សេចក្តីរីករយ
 ណា សេចក្តីប្រាថ្នាណា ក្នុងសញ្ញា ។ ក្នុងសង្ខារទាំងឡាយ អ្នកទាំង-
 ឡាយចូលរេបដំឱ្យសេចក្តីពេញចិត្តជាដើមនោះចេញ កាលបើយ៉ាងនេះ
 សង្ខារទាំងនោះ មុនជាអ្នកទាំងឡាយ នីលរេបដំ តាសំវេលីនិប្បស
 គលំ ធ្វើឱ្យនៅសល់ភិក្ខុនៅដូចជាទីនៅខែដើមភ្នែក ធ្វើឱ្យលែងមាន
 បែបភាព មានសភាពមិនកើតទៅ កុំខាន ។ សេចក្តីពេញចិត្តណា
 សេចក្តីត្រេកអរណា សេចក្តីរីករយណា សេចក្តីប្រាថ្នាណា ក្នុង
 វិញ្ញាណ អ្នកទាំងឡាយ ចូលរេបដំឱ្យសេចក្តីពេញចិត្តជាដើមនោះចេញ
 កាលបើយ៉ាងនេះ វិញ្ញាណនោះ មុនជាអ្នកទាំងឡាយនីលរេបដំ តាសំ
 វេលីនិប្បសគលំ ធ្វើឱ្យនៅសល់ភិក្ខុនៅដូចជាទីនៅខែដើមភ្នែក ធ្វើឱ្យ
 លែងមានបែបភាព មានសភាពមិនកើតទៅ កុំខាន ។

រាជស័យុត្ត ហាវត្ថុ បរមេ

[១០៣] សាវត្ថី ។ ឯកវេទ្ឋិ ចេសិទ្ឋិ ទោ អាយស្មន្ឋិ
 រាជំ ភគវំ ឯកទេវេច រូបេ ទោ រាជ យោ ធម្មោ យោ
 រាតោ យោ ធម្មិ យា តណ្ហា យេ ទុយាយុទាតាតា ទេត-
 សោ អធិដ្ឋាតាភិទិវេសាទុសយា តេ បជហថ ឯវទ្ឋិ
 រូបំ បហិទំ កវិស្សតិ ទុច្ឆិទ្ឋម្មលំ តាសាវត្ថុកតំ អធម-
 កាវត្ថុតំ អាយតី អនុប្បាទធម្មំ ។ វេទនាយ យោ
 ធម្មោ យោ រាតោ យោ ធម្មិ យា តណ្ហា យេ
 ទុយាយុទាតាតា ទេតសោ អធិដ្ឋាតាភិទិវេសាទុសយា
 តេ បជហថ ឯវិ សា វេទនា បហិចា កវិស្សតិ

រាជស័យុត្ត ហាវត្ថុ ទំ ១

[១០៣] ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះព្រះរាជៈមានកាយុក្សិយក្សិយទិដ្ឋិ
 សមន្តរហើយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះថា ម្ចាស់រាជៈ
 សេចក្ដីពេញចិត្តណា សេចក្ដីត្រេកអរណា សេចក្ដីរីករាយណា សេចក្ដី
 ប្រាថ្នាណា ទុបាយនិងទុបាទាន ជាទីលះ អន្តិយំ ដេក ខែចិត្ត
 ណា ក្នុងរូប អ្នកទាំងឡាយចូលរេបង់ ខ្ញុំសេចក្ដីពេញចិត្តជាដើមនោះ
 ចេញ កាលបើយំនេះ ប្រទោះ មុខជាអ្នកទាំងឡាយ ទិដ្ឋិលះ
 បង់ តាស់លើនិព្វលកលំ ធ្វើឱ្យនៅសល់តែទីនៅដូចជាទីនៅនៃដើម
 ភោគ ធ្វើឱ្យលែងមានបែបភាព មានសភាពមិនកើតទៅ ពុំទាន ។
 សេចក្ដីពេញចិត្តណា សេចក្ដីត្រេកអរណា សេចក្ដីរីករាយណា សេចក្ដី
 ប្រាថ្នាណា ទុបាយនិងទុបាទាន ជាទីលះ អន្តិយំ ដេក ខែចិត្តណា
 ក្នុងវេទនា អ្នកទាំងឡាយចូលរេបង់ ខ្ញុំសេចក្ដីពេញចិត្តជាដើមនោះ
 ចេញ កាលបើយំនេះ វេទនានោះ មុខជាអ្នកទាំងឡាយទិដ្ឋិលះបង់

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកនិទាន

ឧច្ឆិទ្ធម្មណ កាលាវត្តកតា អនការ្ត្តតា អាយតី អ-
 ទុច្ឆានទម្លា ។ សញ្ញាយ ។ សង្ការេសុ យោ ធម្មោ
 យោ រកោ យោ នង្គិ យោ តណ្ហា យេ ទុច្ឆាយុថាធាតា
 ចេតសោ អនិដ្ឋាតាភិធិវេសានុសយា ភេ បដហេថ
 ឯវុទ្ធិ សង្ការ បហីនា កវិស្សន្តិ ឧច្ឆិទ្ធម្មណ កាលា-
 វត្តកតា អនការ្ត្តតា អាយតី អទុច្ឆានទម្លា ។ វិញ្ញា-
 ណោ យោ ធម្មោ យោ រកោ យោ នង្គិ យោ តណ្ហា
 យេ ទុច្ឆាយុថាធាតា ចេតសោ អនិដ្ឋាតាភិធិវេសានុ-
 សយា ភេ បដហេថ ឯវុទ្ធិ វិញ្ញាណំ បហីនំ កវិស្សតិ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកនិទាន

គាសវិលីនិប្បសគលំ ធ្វើឱ្យនៅសល់តែទំនៅ ដូចជាទំនៅនៃដើមរោគ
 ធ្វើឱ្យលែងមានវិបសភាព មានសភាពមិនកើតទៅ ពុំមាន ។ សេចក្តី
 ពេញចិត្តណា សេចក្តីត្រេកអរណា សេចក្តីរីករាយណា សេចក្តី
 ប្រាថ្នាណា ទុយាននិងទុបាទាន ដែលជាទីលយ អង្គុយ ដេក
 នៃចិត្តណា ក្នុងសញ្ញា ។ ក្នុងសង្ការទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរ
 លះបង់ខ្ញុំសេចក្តីពេញចិត្តជាដើមនោះចេញ កាលបើយ៉ាងនេះ សង្ការ
 ទាំងនោះ មុនជាអ្នកទាំងឡាយ នឹងលះបង់ គាសវិលីនិប្បស
 គលំ ធ្វើឱ្យនៅសល់តែទំនៅដូចជាទំនៅនៃដើមរោគ ធ្វើឱ្យលែងមាន
 វិបសភាព មានសភាពមិនកើតទៅ ពុំមាន ។ សេចក្តីពេញចិត្ត
 ណា សេចក្តីត្រេកអរណា សេចក្តីរីករាយណា សេចក្តីប្រាថ្នាណា
 ទុយាននិងទុបាទាន ដែលជាទីលយ អង្គុយ ដេក នៃចិត្តណា ក្នុង
 វិញ្ញាណ អ្នកទាំងឡាយចូរលះបង់ ខ្ញុំសេចក្តីពេញចិត្តជាដើមនោះចេញ
 កាលបើយ៉ាងនេះ វិញ្ញាណនោះ មុនជាអ្នកទាំងឡាយ នឹងលះបង់

រាជសំយោគ ហាវត្ថា ចារឹក

ឧទ្ទិសដល់ គោលវគ្គកាត់ អនាម័យភ័យ អ-
នុប្បន្នធម៌ ។

ហាវត្ថា ចារឹក ។

ព្រះគ្រូ

មារេ សញ្ជា ភវនេត្តិ
ចរិត្តយ្យ សមណ ទុវេ
សោតាមន្នោ អរហា ១
ធន្តរតា អបរេ ទុវេតិ ។

រាជសំយោគ ហាវត្ថ ទី ១

គាសិលើន្ទស្រាវ ធ្វើឱ្យនៅសល់តែទីនៅដូចជាទីនៅទីដើម ភ្នាក់
ធ្វើឱ្យលែងមានបែបភាព មានសភាពមិនកើតនៅ កុំខាន ។

ចប់ ហាវត្ថ ទី ១ ។

ទុវាណុដ្ឋប្បវិគ្គនោះ គឺ

និយាយអំពីសេចក្តីស្ងប់ ១ សត្វ ១ កវនេត្តិ ១ ចម្រើន
បុគ្គលគួរកំណត់ដឹង ១ ពួកសមណៈ ២ លើក សោតាមន្ត-
បុគ្គល ១ ព្រះអរហន្ត ១ សេចក្តីពេញចិត្តនឹងសេចក្តីក្រេក
អរ ២ លើក ។

មារធម្មវគ្គ

(១០២) សាវត្ថិ ។ អដទោ អយស្មា រាជោ យេន

ភគវា ភេតុបស្កមិ ឧបស្កមិ ភគវន្តិ អភិវាទេត្វា

ឯកមន្តិ ធិសិទិ ។ ឯកមន្តិ ធិសិដ្ឋោ ទោ អយស្មា

រាជោ ភគវន្តិ ឯកនរោច មារោ មារោតិ កន្តេ វុទ្ធកិ

កកមោ ទុ ទោ កន្តេ មារោតិ ។ រូបំ ទោ រាជ មារោ

វេទនា មារោ សញ្ញា មារោ សង្ការ មារោ វិញ្ញាណំ

មារោ ។ ឯវិ ចស្សំ រាជ សុតវា អរិយស្សវតោ រូ-

ចស្សិចិ ធិត្ថិទ្ធកិ វេទនាយចិ ធិត្ថិទ្ធកិ សញ្ញាយចិ

ធិត្ថិទ្ធកិ សង្ការេសុចិ ធិត្ថិទ្ធកិ វិញ្ញាណស្សិចិ ធិត្ថិទ្ធកិ

មារធម្មវគ្គ

(១០២) ក្រុងសាវត្ថិ ។ ប្រាជានេវេន ប្រាជានេវេន ប្រាជានេវេន

ចូលទៅដល់ប្រាជានេវេន ប្រាជានេវេន ប្រាជានេវេន ប្រាជានេវេន

កាត ហើយក្នុងក្នុងទីដីសម្បត្តិ ។ ប្រាជានេវេន ប្រាជានេវេន ក្នុង

ក្នុងទីដីសម្បត្តិហើយ ប្រាជានេវេន ប្រាជានេវេន ប្រាជានេវេន

ក្នុងទីដីសម្បត្តិ ពាក្យដែលយោង មារ មារ(១) ផ្សេង ប្រាជានេវេន

ក្នុងទីដីសម្បត្តិ ភ្នំភ្នំ ជាមារ ។ មារាជៈ ប្រជាមារ វេទនាជាមារ

សញ្ញាជាមារ សង្ការទាំងឡាយជាមារ វិញ្ញាណជាមារ ។ មារាជៈ

អរិយសាវកជាមារនេះដឹង កាលបើយើងយ៉ាងនេះ វេទនាឡើយណា

នឹងប្រផង ឡើយណា យនឹងវេទនាផង ឡើយណា យនឹងសញ្ញាផង

ឡើយណា យនឹងសង្ការទាំងឡាយផង ឡើយណា យនឹងវិញ្ញាណផង

• សំណើយកសេចក្តីស្តាប់ ។

រាជសីលធម៌ មានប្រការ ១០២

ដំបូង វិញ្ញាណ វិញ្ញាណ វិញ្ញាណ ។ វិញ្ញាណ វិញ្ញាណ វិញ្ញាណ
ញាណ ហោតិ ។ ចំណា ជាតិ វិញ្ញាណ ព្រហ្មចរិយ
កតិ ករណីយំ ធាបរិ កត្តក្កាយាតិ បដាបាតិ ។

(១០៤) សាវត្ថិ ។ ឯកមន្តិ ឯសិប្បោ ទោ អាយស្មា

រាជោ កតវន្តិ ឯកនរោច មានទ្រោ មានទ្រោតិ កន្ត
វុទ្ធកិ កតមោ ទុ ទោ កន្ត មានទ្រោតិ ។ រូបំ ទោ
កច មានទ្រោ វេទនា មានទ្រោ សញ្ញា មានទ្រោ
សង្ខារ មានទ្រោ វិញ្ញាណំ មានទ្រោ ។ ឯវិ បស្សិ
។ បេ ។ ធាបរិ កត្តក្កាយាតិ បដាបាតិ ។

រាជសីលធម៌ មានប្រការ ១០២

កាលបើរឿយណាយ ក៏គេឯកុញច្រាន់ ចិត្តគេឯកុញច្រាន់ ព្រោះ
សេចក្តីកុញច្រាន់ ។ កាលបើចិត្តកុញច្រាន់ហើយ សេចក្តីដឹងថា ក-
ត្តាកុញច្រាន់ហើយ ។ អរិយសាវ័កនោះក៏ដឹងច្បាស់ថា ជាតិ
អស់ហើយ ព្រហ្មចរិយធម៌កត្តាកុញច្រាន់នៅចេញហើយ សេចក្តីសក្តិ
កត្តាកុញច្រាន់ចេញហើយ មន្តការិតិកុញច្រាន់ទៅដើម្បីសោត្រស-
កិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

(១០៥) ត្រង់សាវត្ថិ ។ លុះព្រះរាជៈមានកាយ អង្គុយក្នុង

ដីសម្រាប់ហើយ បានក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះថា បតិគ្រហ្មេអង្គ
ដីចម្រើន ពាក្យដែលហៅថា មានធម៌ មានធម៌(១) ដូច្នោះ បតិគ្រហ្មេអង្គ
ដីចម្រើន អ្វីហ្ន៎ ជាមានធម៌ ។ ម្ចាស់រាជៈ ប្រជាមានធម៌ វេទនាជាមានធម៌
សញ្ញាជាមានធម៌ សង្ខារទាំងឡាយជាមានធម៌ វិញ្ញាណជាមានធម៌ ។
កាលអរិយសាវ័កនោះឃើញយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ ក៏ដឹងច្បាស់ថា មន្តការ-
ិតិកុញច្រាន់ទៅដើម្បីសោត្រសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

១ ធម៌ដែលច្រើនស្តាប់ ។

សុត្តនិបិដក សំយក្កនិកាយស្ស ខន្ធកវខន្ធ

(១០៦) សាវត្ថី ។ ឯកមន្តិ ចិសិដ្ឋោ ទោ អាយស្សា
ធនោ ភកវន្តិ ឯតនភោត អនិច្ចិ អនិច្ចនិ កន្ត វុត្តិ
កាតមំ ទុ ទោ កន្ត អនិច្ចនិ ។ រូបំ ទោ វាច អនិច្ច
វេទនា អនិច្ចា សញ្ញា ។ បេ ។ វិញ្ញាណំ អនិច្ចិ ។ ឯវិ
ចស្សំ ។ បេ ។ ចាបរិ ឥន្ទត្តាយាតិ បជាបាតីតិ ។

(១០៧) សាវត្ថី ។ ឯកមន្តិ ចិសិដ្ឋោ ទោ អាយស្សា
វាចា ភកវន្តិ ឯតនភោត អនិច្ចនដ្ឋោ
អនិច្ចនដ្ឋោតិ កន្ត វុត្តិ កាតមោ ទុ ទោ កន្ត
អនិច្ចនដ្ឋោតិ ។ រូបំ ទោ វាច អនិច្ចនដ្ឋោ វេទនា
អនិច្ចនដ្ឋោ សញ្ញាអនិច្ចនដ្ឋោ សង្ខារ អនិច្ចនដ្ឋោ
វិញ្ញាណំ អនិច្ចនដ្ឋោ ។ ឯវិ ចស្សំ ។ បេ ។ ចាបរិ
ឥន្ទត្តាយាតិ បជាបាតីតិ ។

សុត្តនិបិដក សំយក្កនិកាយ ខន្ធកវខន្ធ

(១០៦) ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះព្រះរាជៈ មានកាយុ អន្ទិយក្នុងវិ
ដីសមគ្គហើយ បានក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះថា ចតិគ្រព្រះអង្គ
ដ៏ចម្រើន ពាក្យវេលហៅថា អនិច្ចៈ អនិច្ចៈ(*) ដូច្នោះ ចតិគ្រព្រះអង្គ
ដ៏ចម្រើន អ្វីហ្ន៎ ជាអនិច្ចៈ ។ ម្ចាស់រាជៈ រួចជាអនិច្ចៈ វេទនាជាអនិច្ច
សញ្ញា ។ បេ ។ វិញ្ញាណជាអនិច្ចៈ ។ កាលអាយសាវកឃើញយ៉ាងនេះ
។ បេ ។ កំដីនិច្ចសំថា មន្តការតាកិច្ចដ៏ច្រប្រើត្រូវទៅដើម្បីសោឡសកិច្ច
នេះទៀត មិនមានឡើយ ។

(១០៧) ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះព្រះរាជៈមានកាយុ អន្ទិយក្នុងវិដី
សមគ្គហើយ ក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះថា ចតិគ្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
ពាក្យវេលហៅថា អនិច្ចធម៌ អនិច្ចធម៌ ដូច្នោះ ចតិគ្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
អ្វីហ្ន៎ ជាអនិច្ចធម៌ ។ ម្ចាស់រាជៈ រួចជាអនិច្ចធម៌ វេទនាជាអនិច្ចធម៌
សញ្ញាជាអនិច្ចធម៌ សង្ខារទាំងឡាយជាអនិច្ចធម៌ វិញ្ញាណជាអនិច្ចធម៌ ។
កាលអាយសាវកឃើញយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ កំដីនិច្ចសំថា មន្តការតាកិច្ច
ដ៏ច្រប្រើត្រូវទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

* សេចក្តីមិនទៀត ។

(១០៥) សាវត្ថី ។ ឯកមន្ត្រី ចិសិដ្ឋោ ទោ អាយ-
 យស្មា វាណោ ភកវន្តិ ឯតនេវេច ទុក្ខំ ទុក្ខន្តិ កន្ត វុត្តតិ
 កតមំ ទុ ទោ កន្ត ទុក្ខន្តិ ។ វុបំ ទោ វាច ទុក្ខំ
 វេទនា ទុក្ខា សញ្ញា ទុក្ខា សង្ខារ ទុក្ខា វិញ្ញា-
 ណំ ទុក្ខំ ។ ឯវិ បស្សំ ។ បេ ។ ធាបរិ ឥត្តត្តាយាតិ
 បជាធាតីតិ ។

(១០៤) សាវត្ថី ។ ឯកមន្ត្រី ចិសិដ្ឋោ ទោ អាយ-
 យស្មា វាណោ ភកវន្តិ ឯតនេវេច ទុក្ខនេម្មា ទុក្ខនេម្មាតិ
 កន្ត វុត្តតិ កតមោ ទុ ទោ កន្ត ទុក្ខនេម្មាតិ ។ វុបំ
 ទោ វាច ទុក្ខនេម្មា វេទនា ទុក្ខនេម្មា សញ្ញា ទុក្ខ-
 នេម្មា សង្ខារ ទុក្ខនេម្មា វិញ្ញាណំ ទុក្ខនេម្មា ។ ឯវិ
 បស្សំ ។ បេ ។ ធាបរិ ឥត្តត្តាយាតិ បជាធាតីតិ ។

(១០៨) ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះព្រះរាជៈមានកាយ អង្គុយក្នុងទី
 ដ៏សមគួរហើយ បានក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន ពាក្យដែលហៅថា ទុក្ខ ទុក្ខ ដូច្នោះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 អ្វីហ្ន៎ ជាទុក្ខ ។ ម្ចាស់រាជៈ ប្រជាទុក្ខ វេទនាជាទុក្ខ សញ្ញាជាទុក្ខ
 សង្ខារទាំងឡាយជាទុក្ខ វិញ្ញាណជាទុក្ខ ។ កាលអរិយសាវកឃើញ
 យ៉ាងនេះ ។ បេ ។ ក៏ដឹងច្បាស់ថា មគ្គការនាគិតដ៏ទ្រព្រឹត្តិទៅដើម្បី
 សោយសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

(១០៧) ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះព្រះរាជៈមានកាយ អង្គុយក្នុងទី
 ដ៏សមគួរហើយ បានក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន ពាក្យដែលហៅថា ទុក្ខធម៌ ទុក្ខធម៌(១) ដូច្នោះ បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន អ្វីហ្ន៎ ជាទុក្ខធម៌ ។ ម្ចាស់រាជៈ ប្រជាទុក្ខធម៌ វេទនាជាទុក្ខ-
 ធម៌ សញ្ញាជាទុក្ខធម៌ សង្ខារទាំងឡាយជាទុក្ខធម៌ វិញ្ញាណជាទុក្ខធម៌ ។
 កាលអរិយសាវកឃើញយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ ក៏ដឹងច្បាស់ថា មគ្គការនាគិត
 ដ៏ទ្រព្រឹត្តិទៅដើម្បីសោយសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

១ ធម៌នាំញាតិសេច្ចីទុប ។

[១១១] សាវត្ថិ ។ ឯកមន្តំ ធិសិទ្ធា ទោ អា-
 យស្មា រាជា កកវន្តំ ឯតទភេទ អនត្តា អនត្តានិ កន្ត
 វុទ្ធតិ កាតមោ ទុ ទោ កន្ត អនត្តានិ ។ រូបំ ទោ
 រាជ អនត្តា វេទនា អនត្តា សញ្ញា អនត្តា សង្ការ
 អនត្តា វិញ្ញាណំ អនត្តា ។ ឯវិ ចស្សី ។ ថេ ។ ធាបរិ
 ឥត្តត្តាយាតិ បដាធាតីតិ ។

[១១២] សាវត្ថិ ។ ឯកមន្តំ ធិសិទ្ធា ទោ អា-
 យស្មា រាជា កកវន្តំ ឯតទភេទ អនត្តនន្តោ អនត្ត-
 នន្តោតិ កន្ត វុទ្ធតិ កាតមោ ទុ ទោ កន្ត អនត្ត-
 នន្តោតិ ។ រូបំ ទោ រាជ អនត្តនន្តោ វេទនា អនត្ត-
 នន្តោ សញ្ញា អនត្តនន្តោ សង្ការ អនត្តនន្តោ វិញ្ញាណំ
 អនត្តនន្តោ ។ ឯវិ ចស្សី ។ ថេ ។ ធាបរិ ឥត្តត្តា-
 យាតិ បដាធាតីតិ ។

[១១១] ក្រុងសាវត្ថិ ។ លុះព្រះរាជៈមានកាយ អង្គុយក្នុងទី
 ដ៏សមគួរហើយ បានក្រាបទូលព្រះមានព្រះកាតដូច្នោះថា ចតិក្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន ពាក្យដែលហៅថា អនត្តា អនត្តា^(១) ដូច្នោះ ចតិក្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន អ្វីហ្ន៎ ជាអនត្តា ។ ម្ចាស់រាជៈ ប្រជាអនត្តា វេទនាជាអនត្តា
 សញ្ញាជាអនត្តា សង្ការទាំងឡាយជាអនត្តា វិញ្ញាណជាអនត្តា ។ កាល
 អរិយសាវកឃើញយ៉ាងនេះ ។ ថេ ។ ក៏ដឹងច្បាស់ថា ឧត្តកាវនាកិច្ចដ៏ខ
 ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចខេនទៀត មិនមានឡើយ ។

[១១២] ក្រុងសាវត្ថិ ។ លុះព្រះរាជៈមានកាយ អង្គុយក្នុងទី
 សមគួរហើយ បានក្រាបទូលព្រះមានព្រះកាតដូច្នោះថា ចតិក្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន ពាក្យដែលហៅថា អនត្តនមិ អនត្តនមិ ដូច្នោះ ចតិក្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន អ្វីហ្ន៎ ជាអនត្តនមិ ។ ម្ចាស់រាជៈ ប្រជាអនត្តនមិ វេទនាជា
 អនត្តនមិ សញ្ញាជាអនត្តនមិ សង្ការទាំងឡាយជាអនត្តនមិ វិញ្ញាណជា
 អនត្តនមិ ។ កាលអរិយសាវកឃើញយ៉ាងនេះ ។ ថេ ។ ក៏ដឹងច្បាស់
 ថា ឧត្តកាវនាកិច្ចដ៏ខប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចខេនទៀត មិនមាន
 ឡើយ ។

១ មិនមែនខុសប្រាណ មិនមែនជាឈសំខ្លួន ឥតរូបសារ ។

[១១២] សាវត្ថី ។ ឯកមន្តិ ធិសិទ្ធា ទោ អ-
 យស្មា វាសោ កកវន្តិ ឯតនភោច ទយទោ ទយទោតិ
 កន្តិ វុទ្ធាតិ កតតោ ទុ ទោ កន្តិ ទយទោតិ ។
 វុមិ ទោ វាទ ទយទោ វេទនា ទយទោ សញ្ញា
 ទយទោ សង្ការ ទយទោ វិញ្ញាណំ ទយទោ ។
 ឯវំ បស្សំ ។ បេ ។ ធាបរិ ឥត្តត្តាយាតិ បដាធាតិ ។

[១១៣] សាវត្ថី ។ ឯកមន្តិ ធិសិទ្ធា ទោ អ-
 យស្មា វាសោ កកវន្តិ ឯតនភោច វយទោ វយទោតិ
 កន្តិ វុទ្ធាតិ កតតោ ទុ ទោ កន្តិ វយទោតិ ។ វុមិ
 ទោ វាទ វយទោ វេទនា វយទោ សញ្ញា វយទោ
 សង្ការ វយទោ វិញ្ញាណំ វយទោ ។ ឯវំ បស្សំ
 ។ បេ ។ ធាបរិ ឥត្តត្តាយាតិ បដាធាតិ ។

[១១២] ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះព្រះពន្លឺមានកាយ អង្គុយក្នុងទីដ៏សម
 គួរហើយ បានក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 ពាក្យដែលហៅថា វេយធម៌ វេយធម៌^(១) ដូច្នោះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 អ្វីហ្ន៎ ជាវេយធម៌ ។ ម្ចាស់ពន្លឺ រូបជាវេយធម៌ វេទនាជាវេយធម៌
 សញ្ញាជាវេយធម៌ សង្ការទាំងឡាយជាវេយធម៌ វិញ្ញាណជាវេយធម៌ ។
 កាលអរិយសាវកឃើញយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ ក៏ដឹងច្បាស់ថា មគ្គការនាគិច្ច
 ដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោធន៍សក្ខីនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

[១១៣] ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះព្រះពន្លឺមានកាយ អង្គុយក្នុងទី
 ដ៏សមគួរហើយ បានក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន ពាក្យដែលហៅថា វយធម៌ វយធម៌^(២) ដូច្នោះ បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន អ្វីហ្ន៎ ជាវយធម៌ ។ ម្ចាស់ពន្លឺ រូបជាវយធម៌ វេទនាជាវយធម៌
 សញ្ញាជាវយធម៌ សង្ការទាំងឡាយជាវយធម៌ វិញ្ញាណជាវយធម៌ ។
 កាលអរិយសាវកឃើញយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ ក៏ដឹងច្បាស់ថា មគ្គការនា-
 គិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោធន៍សក្ខីនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

១ ធម៌ដែលសំពៅ ។ ២ ធម៌ដែលវិភាសទៅ សូម្បីទៅ ។

(១១៤) សាវត្ថី ។ ឯកមន្តំ ធិសិដ្ឋោ ទោ អាយស្មា
 រាជា ភកវន្តំ ឯកទេវេន សមុទយទេស្មា សមុទយ-
 ទេស្មាតិ កន្តេ វុទ្ធកិ កាតមោ ទុ ទោ កន្តេ សមុទយ-
 ទេស្មាតិ ។ រូបំ ទោ រាជ សមុទយទេស្មា វេទនា
 សមុទយទេស្មា សញ្ញា សមុទយទេស្មា សង្ខារ សមុ-
 ទយទេស្មា វិញ្ញាណំ សមុទយទេស្មា ។ ឯវិ បស្សិ
 ។ បេ ។ ធាបរិ ឥត្តត្តាយាតិ បជាធាតីតិ ។

(១១៥) សាវត្ថី ។ អថទោ អាយស្មា រាជា
 យេន ភកវ គេទុបសង្កមិ ឧបសង្កមិទ្ធា ភក-
 វន្តំ អភិវទេត្វា ឯកមន្តំ ធិសិដិ ។ ឯកមន្តំ ធិ-
 សិដ្ឋោ ទោ អាយស្មា រាជា ភកវន្តំ ឯកទេវេន ធិ-
 រោទទេស្មា ធិរោទទេស្មាតិ កន្តេ វុទ្ធកិ កាតមោ ទុ
 ទោ កន្តេ ធិរោទទេស្មាតិ ។ រូបំ ទោ រាជ ធិរោទ-
 ទេស្មា ។ វេទនា ។ សញ្ញា ។ សង្ខារ ធិរោទទេស្មា

(១១៦) ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះព្រះរាជៈទានកាយុ អង្គុយក្នុងទី
 ដីសមគួរហើយ បានក្រាបចូលព្រះទានព្រះភាគដូច្នោះថា ចតិក្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន ពាក្យដែលហៅថា សមុទយធម៌ សមុទយធម៌^(១) ដូច្នោះ
 ចតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្វីហ្ន៎ ជាសមុទយធម៌ ។ ម្ចាស់រាជៈ រូបជាសមុ-
 ទយធម៌ វេទនាជាសមុទយធម៌ សញ្ញាជាសមុទយធម៌ សង្ខារចាំនិ-
 ច្យាយជាសមុទយធម៌ វិញ្ញាណជាសមុទយធម៌ ។ កាលអរិយសាវ័ក
 ឃើញយ៉ាងនេះ ។ ថេ ។ ក៏ដឹងច្បាស់ថា មគ្គការវិនិច្ឆ័យដ៏ច្រប្រីក្រាវ
 ដើម្បីសោត្រូវសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

(១១៧) ក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រាព្រះរាជៈ ព្រះរាជៈទានកាយុ
 បានចូលទៅគាល់ព្រះទានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ថ្វាយចង្ក្រព្រះទាន
 ព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីដីសមគួរ ។ លុះព្រះរាជៈទានកាយុអង្គុយ
 ក្នុងទីដីសមគួរហើយ បានក្រាបចូលព្រះទានព្រះភាគដូច្នោះថា ចតិក្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ពាក្យដែលហៅថា និរោធម៌ និរោធម៌^(២) ដូច្នោះ
 ចតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្វីហ្ន៎ ជានិរោធម៌ ។ ម្ចាស់រាជៈ រូបជានិរោធម-
 ធម៌ ។ វេទនា ។ សញ្ញា ។ សង្ខារចាំនិច្យាយ ជានិរោធម៌

១ ធម៌ដែលតាំឱ្យកើតឡើង ។ ២ ធម៌ដែលលែងតោ ។

រាជស័យវត្ត ហារធម្មវិទ្យា ខុតិយោ

វិញ្ញាណំ ឱកេធនោ ។ ឃី ចស្សី ។ ចេ ។ ធាបរិ
សត្តត្តាយាតិ បជាតាភីតិ ។

ហារធម្មវិទ្យា ខុតិយោ ។

ធម្មវិទ្យា

មារោ ច មារធនោ ច

អធិទ្ធវា អចរេ ធុរេ^(១)

ធុរេ ច ទ្វេ វត្តា

អធិទ្ធវា តថេ ច

ទយវយសធុរេ

ឱកេធនោ ធានសាតិ ។

១ ឱ.ធា. ធា ធុរេ ។

រាជស័យវត្ត ហារធម្មវិទ្យា ទី ២

វិញ្ញាណំ ឱកេធនោ ។ កាលអាយសាវិកយេញយ៉ាធនេ ។ ចេ ។ ភី
ដីនិច្ចាសំថា មន្តកាវតាភិច្ចដវិច្ឆេត្តិក្កៈពៈដីធុរេសោធុសតិច្ចុខេរោវៀត
មិទមាទាឡើយ ។

ចប់ ហារធម្មវិទ្យា ទី ២ ។

ធុរេនៃហារធម្មវិទ្យាសោតិ គី

សំដីនិច្ចាសំ ។ មារធុ ។ អធិច្ចុះ ២ លើក ធុរេ ២ លើក

អន្តកា ២ លើក ទយធុ ។ វយធុ ។ សមុទយធុ ។

ឱកេធនោ ។ ក្រវ៉ា ១២ ។

អាយាបនវិគ្គ

[១១៦] សាវត្ថី ។ អថទោ អយស្មា រាជោ យេន
កកវំ តេទុបសន្តិមិ ឧបសន្តិមិត្វា កកវន្តំ អភិវាទេត្វា
ឯកមន្តំ ឯសិទិ ។ ឯកមន្តំ ឯសិទ្ធោ ទោ អយស្មា
រាជោ កកវន្តំ ឯគនរោច សាទុ មេ កន្ត កកវំ សន្តិក្ក-
ន ឯន្តំ ទេសេតុ យមហំ កកវតោ ឯន្តំ សុត្វា ឯកោ
វុបកេដ្ឋោ អច្យុមត្តោ អាតាមិ មហិតត្តោ វិហាយ្យន្តិ ។
យោ ទោ រាជ មារេ តត្រ តេ ឯន្តោ បហាតត្វោ ។
កោ ច រាជ មារេ ។ វុបិ ទោ រាជ មារេ តត្រ តេ
ឯន្តោ បហាតត្វោ វេទនា មារេ តត្រ តេ ឯន្តោ បហា-
តត្វោ ។ សញ្ញា ។ សង្ការ មារេ តត្រ តេ ឯន្តោ បហា-
តត្វោ ។ វិញ្ញាណំ មារេ តត្រ តេ ឯន្តោ បហាតត្វោ ។

អាយាបនវិគ្គ

[១១៦] ក្រុងសាវត្ថី ។ ព្រះនារេង ព្រះរាជៈ ទាន
កាយុ ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ថ្វាយចង្អុំ
ព្រះមានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះព្រះរាជៈទាន
កាយុ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ហើយក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះថា
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គ នឹងរៀនចេញទៅតែច្បាប់ឯង ជា
អ្នកមិនប្រទាន ទានព្យាយាមដុតកំដៅកិលេស ទានចិត្តបញ្ជូនទៅកាន់
ព្រះនិព្វាន ព្រោះបាទស្តាប់ធម៌ណា ចេសព្រះមានព្រះភាគ សូមព្រះ
មានព្រះភាគសំដែងធម៌នោះ ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គដោយសេរីច ។ ម្ចាស់
រាជៈ ទារណាដែលកើតទាន សេចក្តីពេញចិត្តក្នុងទារនោះ អ្នកគួរ
លះបង់ចេញ ។ ម្ចាស់រាជៈ ចុះអ្វីជាទារ ។ ម្ចាស់រាជៈ ប្រជាទារ
សេចក្តីពេញចិត្តក្នុងទារនោះ អ្នកគួរលះបង់ចេញ វេទនាជាទារ សេចក្តី
ពេញចិត្តក្នុងទារនោះ អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។ សញ្ញា ។ សង្ការ
ទាំងឡាយជាទារ សេចក្តីពេញចិត្តក្នុងទារនោះ អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។
វិញ្ញាណជាទារ សេចក្តីពេញចិត្តក្នុងទារនោះ អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។

រាជសំបុត្រ អាណាចក្រ គង្គា

យោ. ទោ រាជ មារោ គគ្រ ភេ ធម្មោ បហាតត្វោ ។
រាគោ បហាតត្វោ ។ ធន្តរាគោ បហាតត្វោតិ ។

[១១៧] យោ ទោ រាជ មារោ គគ្រ ភេ ធម្មោ
បហាតត្វោ ។ រាគោ បហាតត្វោ ។ ធន្តរាគោ បហា-
តត្វោ ។

[១១៨] យំ ទោ រាជ អធិដ្ឋំ ។

[១១៩] យោ ទោ រាជ អធិដ្ឋធម្មោ ។

[១២០] យំ ទោ រាជ ទុក្ខំ ។

[១២១] យោ ទោ រាជ ទុក្ខធម្មោ ។

[១២២] យោ ទោ រាជ អនត្តា ។

[១២៣] យោ ទោ រាជ អនត្តធម្មោ ។

[១២៤] យោ ទោ រាជ ឧយធម្មោ ។

[១២៥] យោ ទោ រាជ វយធម្មោ ។

[១២៦] យោ ទោ រាជ សមុទយធម្មោ គគ្រ
ភេ ធម្មោ បហាតត្វោ ។ រាគោ បហាតត្វោ ។ ធន្ត-
រាគោ បហាតត្វោតិ ។

រាជសំបុត្រ អាណាចក្រ ទី ៣

ម្ចាស់រាជៈ មារណាដែលកើតមាន សេចក្តីពេញចិត្តក្នុងមារោះ អ្នក
គួរលះបង់ចេញ ។ សេចក្តីត្រេកអរ អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។ សេចក្តី
ត្រេកត្រកាល អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។

[១១៧] ម្ចាស់រាជៈ មារណា ដែលកើតមាន សេចក្តីពេញ
ចិត្តក្នុងមារោះ អ្នកគួរលះបង់ចេញ សេចក្តីត្រេកអរ អ្នកគួរលះ
បង់ចេញ ។ សេចក្តីត្រេកត្រកាល អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។

[១១៨] ម្ចាស់រាជៈ អនិច្ចៈណា ដែលកើតមាន ។

[១១៩] ម្ចាស់រាជៈ អនិច្ចមិណា ។

[១២០] ម្ចាស់រាជៈ ទុក្ខណា ។

[១២១] ម្ចាស់រាជៈ ទុក្ខមិណា ។

[១២២] ម្ចាស់រាជៈ អនត្តណា ។

[១២៣] ម្ចាស់រាជៈ អនត្តមិណា ។

[១២៤] ម្ចាស់រាជៈ ឧយមិណា ។

[១២៥] ម្ចាស់រាជៈ វយមិណា ។

[១២៦] ម្ចាស់រាជៈ សមុទយមិណា ដែលកើតមាន សេចក្តី
ពេញចិត្តក្នុងសមុទយមិណោះ អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។ សេចក្តីត្រេកអរ
អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។ សេចក្តីត្រេកត្រកាល អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ទន្ធកិច្ច

(១២៧) សាវត្ថី ។ អដៈចា រាយស្មា រាជា យេន
 កកវា តេជុបស្រ្តីមិ ធម្មស្រ្តីមិ ។ បេ ។ កកវន្តិ
 ឯតនេវេន សាទុ មេ កន្ត កកវា សម្មិក្កេន ធម្មំ ទេ-
 សេតុ យមហំ កកវតោ ធម្មំ សុត្វា ឯកោ រូបកដ្ឋោ
 អប្បមត្តោ អាតាបិ មហិតត្តោ វិហរេយ្យន្តិ ។ យោ ទោ
 រាជ ធិរេននម្មោ តត្រ តេ ធម្មោ មហាតត្វោ ។ រាតោ
 មហាតត្វោ ។ ធន្តរាតោ មហាតត្វោ ។ តោ ច រាជ
 ធិរេននម្មោ ។ រូបំ ទោ រាជ ធិរេននម្មោ តត្រ តេ
 ធម្មោ មហាតត្វោ ។ រាតោ មហាតត្វោ ។ ធន្តរាតោ
 មហាតត្វោ ។ វេននា ។ សញ្ញា ។ សង្ការា ។ វិញ្ញា-
 សំ ធិរេននម្មោ តត្រ តេ ធម្មោ មហាតត្វោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ទន្ធកិច្ច

(១២៧) ក្រុងសាវត្ថី ។ ព្រះនារោត្ត ព្រះរាជៈមានតាយ
 ចូលទៅគាល់ព្រះនារាជៈព្រះភាគ លុះក្នុងទៅដល់ហើយ ។ បេ ។ គ្រាម
 ទូលព្រះនារាជៈព្រះភាគដូច្នោះថា បរិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ឡើយព្រះអង្គ ទំនឹក
 ចៀសចេញទៅតែម្នាក់ឯង ជាអ្នកមិនមានសេចក្តីប្រមាទ មានព្យាយាម
 ដុតកំដៅកិលេស មានចិត្តបញ្ចូលទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ព្រោះបានស្តាប់ធម៌
 ណា ចេសព្រះនារាជៈព្រះភាគ សូមព្រះនារាជៈព្រះភាគ សម្តែងធម៌នោះ
 ដល់ឡើយព្រះអង្គដោយសេចក្តីច ។ ម្នាលរាជៈ ធិរេននមិណា ដែលកើត
 មាន សេចក្តីពេញចិត្តក្នុងធិរេននមិណា អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។ សេចក្តី
 ត្រេកអរ អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។ សេចក្តីត្រេកត្រាល អ្នកគួរលះបង់
 ចេញ ។ ម្នាលរាជៈ ចុះអ្វីជាធិរេននមិ ។ ម្នាលរាជៈ ចូរជាធិរេននមិ
 សេចក្តីពេញចិត្តក្នុងធិរេននមិណា អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។ សេចក្តី
 ត្រេកអរ អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។ សេចក្តីត្រេកត្រាល អ្នកគួរលះបង់
 ចេញ ។ វេននា ។ សញ្ញា ។ សង្ការទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណជា
 ធិរេននមិ សេចក្តីពេញចិត្តក្នុងធិរេននមិណា អ្នកគួរលះបង់ចេញ ។

ឧបសម្ព័ន្ធនៃគ្រូ

(១២៥) សាវត្ថី ។ ឯកមន្តំ ធិសិទ្ធិ ទោ អាយ-
ស្មន្តំ រាជំ កកក ឯកនរោច យោ ទោ រាជ មារោ
តត្រ តេ ធន្នោ បហាតត្នោ ។ តោ ច រាជ មារោ ។
រូមី ទោ រាជ មារោ តត្រ តេ ធន្នោ បហាតត្នោ
។ បេ ។ វិញ្ញាណំ មារោ តត្រ តេ ធន្នោ បហា-
តត្នោ ។ យោ ទោ រាជ មារោ តត្រ តេ ធន្នោ បហា-
តត្នោតិ ។

(១២៧) សាវត្ថី ។ យោ ទោ រាជ មារោ តត្រ
តេ រាតោ បហាតត្នោ ។ បេ ។

(១៣០) យោ ទោ រាជ មារោ តត្រ តេ ធន្ន-
រាតោ បហាតត្នោ ។

(១៣១) យោ ទោ រាជ មារោ តត្រ តេ
ធន្នោ បហាតត្នោ ។

ឧបសម្ព័ន្ធនៃគ្រូ

(១២៨) ក្រសិសាវត្ថី ។ លុះព្រះរាជៈមានអាយុ អង្គុយក្នុង
ទីដ៏សមគួរហើយ ព្រះមានព្រះភាគច្រើនគ្រាស់ ដូច្នោះថា ម្ចាស់រាជៈ
មារាណា ដែលកើតមាន សេចក្តីពេញចិត្តក្នុងមារោនោះ អ្នកគួរលេបផ្លែ
ចេញ ។ ម្ចាស់រាជៈ ចុះអ្វីជាមារ ។ ម្ចាស់រាជៈ ប្រដាម៉ា សេចក្តីពេញ
ចិត្តក្នុងមារោនោះ អ្នកគួរលេបផ្លែចេញ ។ បេ ។ វិញ្ញាណជាមារ សេចក្តី
ពេញចិត្តក្នុងមារោនោះ អ្នកគួរលេបផ្លែចេញ ។ ម្ចាស់រាជៈ មារាណា
ដែលកើតមាន សេចក្តីពេញចិត្តក្នុងមារោនោះ អ្នកគួរលេបផ្លែចេញ ។

(១២៩) ក្រសិសាវត្ថី ។ ម្ចាស់រាជៈ មារាណា ដែលកើត
មាន សេចក្តីត្រេកអរក្នុងមារោនោះ អ្នកគួរលេបផ្លែចេញ ។ បេ ។

(១៣០) ម្ចាស់រាជៈ មារាណា ដែលកើតមាន សេចក្តី
ត្រេកត្រសាយក្នុងមារោនោះ អ្នកគួរលេបផ្លែចេញ ។

(១៣១) ម្ចាស់រាជៈ មារាធិមារាណា ដែលកើតមាន សេចក្តី
ពេញចិត្តក្នុងមារោនោះ អ្នកគួរលេបផ្លែចេញ ។

រាជស័យុត្ត រចនសិទ្ធិត្រៃ បក្កត្រៃ

(១៣២) យោ ទោ រាជ មារាជម្មោ តត្រ ភេ
រាគោ បហាតត្រោ ។

(១៣៣) យោ ទោ រាជ មារាជម្មោ តត្រ ភេ
ធន្តរាគោ បហាតត្រោ ។

(១៣៤) យំ ទោ រាជ អនិក្ខំ ។

(១៣៥) យោ ទោ រាជ អនិក្ខុជម្មោ ។

(១៣៦) យំ ទោ រាជ ទុក្ខំ ។

(១៣៧) យោ ទោ រាជ ទុក្ខុជម្មោ ។

(១៣៨) យោ ទោ រាជ អនត្តា ។

(១៣៩) យោ ទោ រាជ អនត្តុជម្មោ ។

(១៤០) យោ ទោ រាជ ទយជម្មោ ។

(១៤១) យោ ទោ រាជ វយជម្មោ ។

(១៤២) យោ ទោ រាជ សំនុយជម្មោ តត្រ
ភេ ធន្តរាគោ បហាតត្រោ ។ រាគោ បហាតត្រោ ។ ធន្ត-
រាគោ បហាតត្រោតិ ។

រាជស័យុត្ត រចនសិទ្ធិត្រៃ ទី ៤

(១៣២) ម្នាលរាជៈ មារាជមិណា ដែលកើតមាន សេចក្តី
ប្រកអារក្សនិមារាជមិណា អ្នកគួរលេចនំចេញ ។

(១៣៣) ម្នាលរាជៈ មារាជមិណា ដែលកើតមាន សេចក្តី
ប្រកប្រាសក្សនិមារាជមិណា អ្នកគួរលេចនំចេញ ។

(១៣៤) ម្នាលរាជៈ អនិក្ខុណា ដែលកើតមាន ។

(១៣៥) ម្នាលរាជៈ អនិក្ខុជមិណា ។

(១៣៦) ម្នាលរាជៈ ទុក្ខណា ។

(១៣៧) ម្នាលរាជៈ ទុក្ខុជមិណា ។

(១៣៨) ម្នាលរាជៈ អនត្តាណា ។

(១៣៩) ម្នាលរាជៈ អនត្តុជមិណា ។

(១៤០) ម្នាលរាជៈ ទយជមិណា ។

(១៤១) ម្នាលរាជៈ វយជមិណា ។

(១៤២) ម្នាលរាជៈ សមុទយជមិណា ដែលកើតមាន សេចក្តី
ពេញចិត្តក្នុងសមុទយជមិណា អ្នកគួរលេចនំចេញ ។ សេចក្តីប្រកអរ
អ្នកគួរលេចនំចេញ ។ សេចក្តីប្រកប្រាស អ្នកគួរលេចនំចេញ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស ខន្តវវគ្គោ

(១៤៣) សាវត្ថី ។ ឯកាមន្តំ និសិទ្ធិំ ទោ អា-
 យស្មន្តំ វាជំ ភគវា ឯតទកេច យោ ទោ វាជ និ-
 រោធនន្តោ តត្រ ភេ ធម្មោ បហាតព្វោ ។ វាតោ
 បហាតព្វោ ។ ធន្តវាតោ បហាតព្វោ ។ កោ ច វាជ
 និរោធនន្តោ ។ រូបំ ទោ វាជ និរោធនន្តោ តត្រ
 ភេ ធម្មោ បហាតព្វោ ។ វាតោ បហាតព្វោ ។ ធន្តវា-
 តោ បហាតព្វោ ។ វេទនា ។ សញ្ញា ។ សង្ខារ ។
 វិញ្ញាណំ និរោធនន្តោ តត្រ ភេ ធម្មោ បហាតព្វោ ។
 វាតោ បហាតព្វោ ។ ធន្តវាតោ បហាតព្វោ ។ យោ
 ទោ វាជ និរោធនន្តោ តត្រ ភេ ធម្មោ បហាតព្វោ ។
 វាតោ បហាតព្វោ ។ ធន្តវាតោ បហាតព្វោតិ ។

ចប់សិទ្ធិវគ្គោ បុរោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខន្តវវគ្គោ

(១៤៣) ក្រុនសាវត្ថី ។ លុះព្រះរាជៈមានភាយ អនិយក្ក
 ទំដីសមន្តរហើយ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ក្រាស់ ដូច្នោះថា ម្ចាស់រាជៈ
 និរោធនមិណាវដលកើតមាន សេចក្តីពេញចិត្តក្នុងនិរោធនមិណោ អ្នក
 គួរលះបង់ទេញ ។ សេចក្តីត្រេកអរ អ្នកគួរលះបង់ទេញ ។ សេចក្តី
 ត្រេកត្រកាល អ្នកគួរលះបង់ទេញ ។ ម្ចាស់រាជៈ ចុះអ្វីជានិរោធនមិ ។
 ម្ចាស់រាជៈ ប្រដានិរោធនមិ សេចក្តីពេញចិត្តក្នុងនិរោធនមិណោ អ្នកគួរ
 លះបង់ទេញ ។ សេចក្តីត្រេកអរ អ្នកគួរលះបង់ទេញ ។ សេចក្តីត្រេក
 ត្រកាល អ្នកគួរលះបង់ទេញ ។ វេទនា ។ សញ្ញា ។ សង្ខារចាំនិ-
 ទ្យាយ ។ វិញ្ញាណជានិរោធនមិ សេចក្តីពេញចិត្តក្នុងនិរោធនមិណោ
 អ្នកគួរលះបង់ទេញ ។ សេចក្តីត្រេកអរ អ្នកគួរលះបង់ទេញ ។ សេចក្តី
 ត្រេកត្រកាល អ្នកគួរលះបង់ទេញ ។ ម្ចាស់រាជៈ និរោធនមិណាវដល
 កើតមាន សេចក្តីពេញចិត្តក្នុងនិរោធនមិណោ អ្នកគួរលះបង់ទេញ ។
 សេចក្តីត្រេកអរ អ្នកគួរលះបង់ទេញ ។ សេចក្តីត្រេកត្រកាល អ្នកគួរ
 លះបង់ទេញ ។

ចប់ ចប់និសិទ្ធិវគ្គ ទំ ៤ ។

រាជស័យុត្ត រចនសិទ្ធិវិញ្ញាណ ចក្រភ្នំ

ព្រះប្រាសាទ

មារេ ច មារេឡា ច

អង្គរខ្ពស់ អង្គរ ទុរ្យ(១)

ទុរ្យខ្ពស់ ទ្រ វត្ត(២)

អង្គរខ្ពស់ អង្គរ ទ្រ(៣)

ទយវយសបុណ្យ

និរោធដម្រេង ប្រាសាទ ។

រាជស័យុត្ត សម្ព័ន្ធ ។

១ ឧ. អង្គរ អង្គរ ទ្រ ។ ឧ. អង្គរ អង្គរ ទុរ្យ ។ ២ ទ្រ ច ទ្រ វត្ត ។
៣ ទ្រ អង្គរ អង្គរ ។

រាជស័យុត្ត រចនសិទ្ធិវិញ្ញាណ ទី ៤

ទុរ្យវិញ្ញាណ រចនសិទ្ធិវិញ្ញាណ គឺ

ស្រីវិញ្ញាណ ១ មារេ ១ អង្គរ ២ លើក ទុរ្យ ២ លើក

អង្គរ ២ លើក ទយវយស ១ ទយវយស ១ សម្ព័ន្ធ ១

និរោធដម្រេង ១ ប្រាសាទ ១ ។

ចប់រាជស័យុត្ត ។

ទិដ្ឋិសំយត្តំ
សោតាបត្តិវគ្គោ

(១៤៤) ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហរតិ ជេត-
វាន ។ បេ ។ ភគវា ឯតទវោច តិស្មី ទុ ខោ ភិក្ខុវេ
សតិ កំ ទុចាឆាយ កំ អភិវិស្ស ឯវំ ទិដ្ឋិ ឧច្ឆរដ្ឋ-
តិ ទ វាតា វាយន្តំ ទ ទដ្ឋោ សទ្ធន្តំ ទ កត្តិវិយោ
វិជាយន្តំ ទ ទន្តិមសុវិយា ទទន្តិ វា អបេន្តំ វា ឯសិ-
កដ្ឋាយិដ្ឋិតាតិ ។ ភគវិម្មលកា ខោ កន្ត ទដ្ឋា
ភគវិទត្តិកា ភគវិបដិសវណា សាទុ វត កន្ត ភគ-
វន្តញ្ញវ បដិកតុ ឯតស្ស ភាសិតស្ស អន្តោ ភគវតោ
ទន្តិ សុត្វា ភិក្ខុ ឆារស្សន្តិកិ ។ តេធម៌ ភិក្ខុវេ

ទិដ្ឋិសំយត្ត
សោតាបត្តិវគ្គ

(១៤៤) សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្ត
ជេតពន ទៀចក្រុងសាវត្ថិ ។ បេ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ក្រាស់
ដូច្នោះថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានអ្វីប្តី ព្រោះគាស្រ័យអ្វី
ច្រកាន់អ្វី ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ខ្យល់មិនចក់(១) ស្ទឹងមិនញូរ
ស្រីមានគំរិមិនសម្រាល ព្រះចន្ទព្រះកាច់គ្រមិនរេច្នមិនលិច កាំងនៅ
នឹងដដែលដូចជាសសរឡើង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយ
របស់ព្រះអង្គទាំងឡាយ មានព្រះមានព្រះភាគជាមូល មានព្រះមាន
ព្រះភាគជាអ្នកណែនាំ មានព្រះមានព្រះភាគជាទីពឹង បពិត្រព្រះអង្គ
ដ៏ចម្រើន សូមព្រះមានព្រះភាគ សម្តែងសេចក្តីនៃភាសិតនេះ ពួក
ភិក្ខុបានស្តាប់ធម៌របស់ព្រះមានព្រះភាគហើយ នឹងចាំទុក ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ

១ សេចក្តីយល់ឃើញឆ្លងថា ខ្យល់ដែលចក់ចំបាក់លើដំបូកគឺជាដើម មិនមែនជា
ខ្យល់មែនទែនទេ ហៅថា វាគលេល គឺគ្រាន់តែជាសំអាងរបស់ខ្យល់ ឯខ្យល់មែនទែននោះ
បិតនៅនឹងខ្លួនជាសសរកាលប្តូក់ពូលភ្នំ ។ ស្ទឹង ស្រីមានគំរិម គឺគ្រោះចន្ទព្រះកាច់គ្រម
មានន័យដូចគ្នាដែរ ។

សុណាម សាទុគំ មនសិករោម ភាសិស្សាមីតិ ។ ឯវិ
 កន្តតិ ទោ តេ ភិក្ខុ កតវតោ បទ្ធកស្សនី ។ កតវា
 ឯតនេវេច រូបេ ទោ ភិក្ខុវេ សតិ រូបំ ឧចានាយ រូបំ
 អភិវិស្ស ឯវិ ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ឯ វាតា វាយន្តិ ឯ
 ឯដ្ឋោ សន្តន្តិ ឯ កត្តិវិយោ វិជាយន្តិ ឯ ចន្ទិមសុរិយា
 ឧទេន្តិ វា អចេន្តិ វា ឯសិកដ្ឋាយិដ្ឋិតា ។ វេទនាយ
 សតិ ។ បេ ។ សញ្ញាយ សតិ ។ សង្ការេសុ សតិ ។
 វិញ្ញាណេ សតិ វិញ្ញាណំ ឧចានាយ វិញ្ញាណំ អភិវិស្ស
 ឯវិ ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ឯ វាតា វាយន្តិ ឯ ឯដ្ឋោ សន្តន្តិ
 ឯ កត្តិវិយោ វិជាយន្តិ ឯ ចន្ទិមសុរិយា ឧទេន្តិ វា
 អចេន្តិ វា ឯសិកដ្ឋាយិដ្ឋិតា ។

[១២៥] តំ កី មញ្ញម ភិក្ខុវេ រូបំ ធិដ្ឋិ វា
 អធិដ្ឋិ វាតិ ។ អធិដ្ឋិ កន្ត ។ យំ បណាធិដ្ឋិ ធិដ្ឋិ
 វា តំ សុទ្ធិ វាតិ ។ ធិដ្ឋិ កន្ត ។ យំ បណាធិដ្ឋិ
 ធិដ្ឋិ វិបវិណាមធិដ្ឋិ អថ ធិដ្ឋិ តំ អនុចានាយ ឯវិ
 ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជយ្យ ឯ វាតា វាយន្តិ ឯ ឯដ្ឋោ សន្តន្តិ

តាំងឡាយ បើដូច្នោះ អ្នកតាំងឡាយចូរស្តាប់ ចូរធ្វើទុកក្នុងវិញ្ញាណ
 ភាពអនិច្ចារ្យសំដែង ។ ភិក្ខុតាំងនោះ ទទួលព្រះពុទ្ធដីការនៃព្រះមាន
 ព្រះភាគថា ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់
 ដូច្នោះថា ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ កាលបើរូបមាន ព្រោះតាស្រ័យនូវរូប
 ប្រកាន់នូវរូប ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា រូបលំអិតចក់ ស្តឹងមិនហូរ
 ស្រីមានគំភិតមិនសម្រាល ព្រះចន្ទព្រះតាទិក្សមិនរេប្តមិនលិច តាំងនៅ
 នឹងដដែលដូចជាសសរឡើង ។ កាលបើវេទនាមាន ។ បេ ។ កាលបើ
 សញ្ញាមាន ។ កាលបើសង្ការតាំងឡាយមាន ។ កាលបើវិញ្ញាណមាន
 ព្រោះតាស្រ័យនូវវិញ្ញាណ ប្រកាន់នូវវិញ្ញាណ ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាង
 នេះថា រូបលំអិតចក់ ស្តឹងមិនហូរ ស្រីមានគំភិតមិនសម្រាល ព្រះចន្ទ
 ព្រះតាទិក្សមិនរេប្តមិនលិច តាំងនៅនឹងដដែលដូចជាសសរឡើង ។

[១២៥] ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ អ្នកតាំងឡាយសំគាល់សេចក្តីនោះ
 ដូចម្តេច ប្រទៀតមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណា
 មិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខជាសុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់
 ណាមិនទៀង ជាទុក្ខ មានសភាពប្រែប្រួលទៅ បើមិនតាស្រ័យនូវរបស់
 នោះទេ កើតមានទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា រូបលំអិតចក់ ស្តឹងមិនហូរ

ន កត្តិចិយោ វិជាយន្តិ ន ចន្ទិមសុវិយា ឧទេន្តិ វា
 អមេន្តិ វា ឯសិកដ្ឋាយិដ្ឋិតាតិ ។ ហោ ហោតិ កន្តេ ។
 វេទនា និដ្ឋា វា អនិដ្ឋា វាតិ ។ មេ ។ សញ្ញា ។ សង្ការ
 និដ្ឋា វា អនិដ្ឋា វាតិ ។ មេ ។ វិញ្ញាណំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ
 វាតិ ។ អនិច្ចំ កន្តេ ។ យំ បដានិច្ចំ ទុក្ខំ វា តំ សុខំ
 វាតិ ។ ទុក្ខំ កន្តេ ។ យំ បដានិច្ចំ ទុក្ខំ វិបរិ-
 ណាមធម្មំ អថ ទុ តំ អទុចាធាយ ឯវិ និដ្ឋិ ឧប្ប-
 ជ្ឈេយ្យ ន វាតា វាយន្តិ ន ចេដ្ឋា សទ្ធន្តិ ន កត្តិចិ-
 យោ វិជាយន្តិ ន ចន្ទិមសុវិយា ឧទេន្តិ វា អមេន្តិ
 វា ឯសិកដ្ឋាយិដ្ឋិតាតិ ។ ហោ ហោតិ កន្តេ ។
 យម្បវំនំ និដ្ឋិ សុតំ មុតំ វិញ្ញាតំ បត្តិ បរិយេសិកំ
 អទុវិចារិកំ មនសា តិចិ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។
 អនិច្ចំ កន្តេ ។ យំ បដានិច្ចំ ទុក្ខំ វា តំ សុខំ
 វាតិ ។ ទុក្ខំ កន្តេ ។ យំ បដានិច្ចំ ទុក្ខំ វិបរិណាម-
 ធម្មំ អថ ទុ តំ អទុចាធាយ ឯវិ និដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈេយ្យ

ស្រីមានគីកិមិនសម្រាល ព្រះវន្តព្រះភាគិក្សមិនវេទនាមិនលិវ កាំងនៅ
 នឹងដដែលដូចជាសសរឡើងដៃចេញ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។
 វេទនាទៀង ឬមិនទៀង ។ មេ ។ សញ្ញា ។ សង្ការចាំឯណាទៀង ឬ
 មិនទៀង ។ មេ ។ វិញ្ញាណទៀង ឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះ
 អង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខ ឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ
 ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង ជាទុក្ខ មានសភាពវិប្រច្រួលទៅ
 ចៅមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ កើតមានទិដ្ឋិកើតឡើង យ៉ាងនេះថា
 រូសមិនបក់ ស្នឹងមិនហូរ ស្រីមានគីកិមិនសម្រាល ព្រះវន្តព្រះភាគិក្ស
 មិនវេទនាមិនលិវ កាំងនៅនឹងដដែលដូចជាសសរឡើងដៃចេញ ។ មិនមែន
 ដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាដែលបុគ្គល បានឃើញ បានឮ
 បានពាល់ត្រូវ(១) បានដឹងច្បាស់(២) បានដល់ បានស្មន់ភក បាន
 កិចារណារឿយៗដោយចិត្ត របស់នោះទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ
 ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខឬជាសុខ ។ ជា
 ទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង ជាទុក្ខ មានសភាពវិប្រច្រួល
 ទៅ ចៅមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ កើតមានទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា

១ ពាក្យថា ពាល់ត្រូវ គឺជុំត្រូវដោយប្រធាន រឬបដណ្ណចំដោយអណ្តាត ចំពោះលំដោយ
 កាយ ។ ២ ពាក្យថា ដឹងច្បាស់ គឺយល់ប្រាកដដោយចិត្ត ។

ន វាតា វាយន្ត ធន ធនោ សន្តន្តិ ធន កត្តិវិយោ
 វិជាយន្តិ ធន ពន្ធមសុវិយោ ធនេន្តិ វា អបេន្តិ វា
 ឯសិតាដ្ឋាយិដ្ឋិតានិ ។ លោ ហោតិ កន្ត ។ យតោ ទោ
 កិក្កុវេ អវិយស្សវកាស្ស វមេសុ ធសុ វាធសុ កាត្តា
 បហីនា ហោតិ ធុក្កុមិស្ស កាត្តា បហីនា ហោតិ
 ធុក្កុសម្មធមេមិស្ស កាត្តា បហីនា ហោតិ ធុក្កុនិ-
 រោធមិស្ស កាត្តា បហីនា ហោតិ ធុក្កុនិរោធកា-
 មិវិយោ បដិបទាយមិស្ស កាត្តា បហីនា ហោតិ ។
 អយំ វុត្តតិ កិក្កុវេ អវិយស្សវកោ សោតាបដ្ឋោ អវិ-
 ចិតាតទន្ទោ និយតោ សន្តោចិបរាយោនិ ។

(១២៦) សាវត្ថិ ។ កិស្សិ ធុ ទោ កិក្កុវេ សតិ កិ
 ធុនាយ កិ អកិវិស្ស ឯវិ និដ្ឋិ ធុប្បដ្ឋិតិ ឯតិ មម
 ឯសោហមស្សិ ឯសោ មេ អត្តាតិ ។ កកវិមូលកា លោ
 កន្ត ធុនា ។ ចេ ។ វុមេ ទោ កិក្កុវេ សតិ វុមិ ធុនា-
 នាយ វុមិ អកិវិស្ស ឯវិ និដ្ឋិ ធុប្បដ្ឋិតិ ឯតិ មម

ឡល់មិនបក់ ស្ទឹងមិនហូរ ស្រីមានគំរឹមិនសម្រាល ព្រះចន្ទព្រះកាខិត្យ
 មិនរេចមិនលិច កាំងនៅមិនជីវីដល់ដូចជាសសរឡើងវិញ ។ មិនមែន
 ដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាបើអវិយសាវក
 លះបង់សេចក្តីសន្សំយ ក្នុងយ៉ាងទាំង៦ នេះ បានហើយ សេចក្តី
 សន្សំយក្នុងទុក្ខ អវិយសាវកនោះ ក៏លះបង់បាន សេចក្តីសន្សំយក្នុង
 ហេតុនាំឱ្យកើតទុក្ខ អវិយសាវកនោះ ក៏លះបង់បាន សេចក្តីសន្សំយក្នុង
 ការរលត់ទុក្ខ អវិយសាវកនោះ ក៏លះបង់បាន សេចក្តីសន្សំយក្នុង
 បដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ការរលត់ទុក្ខ អវិយសាវកនោះ ក៏លះបង់
 បាន ។ ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អវិយសាវកនេះ ហៅថា សោតាបដ្ឋ-
 បុគ្គល មានសភាពមិនធ្លាក់ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀត មានការ
 គ្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅទាំងមុខ ។

(១២៦) ក្រុងសាវត្ថិ ។ ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមាន
 ភ្នំប៉ី ព្រោះគាស្រយអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបទំនៀមក៏ត្រឡប់យ៉ាងនេះថា ភ្នំ
 របស់អញ ភ្នំជាភាគអញ ភ្នំជាខ្លួនរបស់ភាគអញ ។ បើគ្រូព្រះ
 អង្គជីវិតម្រើម ធម៌ទាំងឡាយរបស់ព្រះអង្គទាំងឡាយ មានព្រះមានព្រះ
 ភាគជាមូល ។ ចេ ។ ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើប្រែបាន ព្រោះគា-
 ស្រយនូវប្រែ ប្រកាន់នូវប្រែ ទើបទំនៀមក៏ត្រឡប់យ៉ាងនេះថា ភ្នំរបស់

ឯសោហមស្មិ ឯសោ មេ អត្តាតិ ។ វេទនាយ សតិ
 ។ បេ ។ សញ្ញាយ សតិ ។ សង្ការេស្ម សតិ ។ វិញ្ញាណ
 សតិ វិញ្ញាណំ ទុច្ចាធាយ វិញ្ញាណំ អភិធិវិស្ស ឯវិ ធិដ្ឋ
 ឧប្បជ្ឈតិ ឯតំ មម ឯសោហមស្មិ ឯសោ មេ អត្តាតិ ។
 (១៤៧) តំ តី មញ្ញដ ភិក្ខុវេ វ្វចំ ធិត្ថំ វា អធិត្ថំ
 វាតិ ។ អធិត្ថំ កន្ត ។ បេ ។ អបិ ទុ តំ អនុចាធាយ
 ឯវិ ធិដ្ឋ ឧប្បជ្ឈេយ្យ ឯតំ មម ឯសោហមស្មិ ឯសោ
 មេ អត្តាតិ ។ បោ ហេតំ កន្ត ។ វេទនា ។ សញ្ញា
 ។ សង្ការ ។ វិញ្ញាណំ ធិត្ថំ វា អធិត្ថំ វាតិ ។ អធិត្ថំ
 ។ បេ ។ អបិ ទុ តំ អនុចាធាយ ឯវិ ធិដ្ឋ ឧប្បជ្ឈេយ្យ
 ឯតំ មម ឯសោហមស្មិ ឯសោ មេ អត្តាតិ ។ បោ
 ហេតំ កន្ត ។ យម្បិទំ ធិដ្ឋ សុតំ មុតំ វិញ្ញាតំ

អញ ខ្ញុំជាភាគអញ ខ្ញុំជាខ្លួនរបស់ភាគអញ ។ កាលបើវេទនាមាន
 ។ បេ ។ កាលបើសញ្ញាមាន ។ កាលបើសង្ការទាំងឡាយមាន ។
 កាលបើវិញ្ញាណមាន ព្រោះកាស្រ័យនូវវិញ្ញាណ ប្រកាន់នូវវិញ្ញាណ
 ទើបទិដ្ឋិតើតឡើងយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំរបស់អញ ខ្ញុំជាភាគអញ ខ្ញុំជា
 ខ្លួនរបស់ភាគអញ ។

(១៤៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ សំគាល់សេចក្តី
 នោះដូចម្តេច ប្រឡើង ឬមិនឡើង ។ មិនឡើងទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ ចុះ
 បើមិនកាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ តើគួរមានទិដ្ឋិតើតឡើងយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំ
 របស់អញ ខ្ញុំជាភាគអញ ខ្ញុំជាខ្លួនរបស់ភាគអញដែរឬ ។ មិនមែន
 ដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ វេទនា ។ សញ្ញា ។ សង្ការទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណ
 ឡើង ឬមិនឡើង ។ មិនឡើងទេ ។ បេ ។ ចុះបើមិនកាស្រ័យនូវរបស់
 នោះទេ តើគួរមានទិដ្ឋិតើតឡើងយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំរបស់អញ ខ្ញុំជាភាគ
 អញ ខ្ញុំជាខ្លួនរបស់ភាគអញដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។
 របស់ណាដែលបុគ្គលបានឃើញ បានឮ បានពាល់ត្រូវ បានដឹងច្បាស់

បត្តិ បរិយេសិតិ អនុវិចរិតិ មនសា តិបិ ធិត្ថិ វា អធិត្ថិ
 វតិ ។ អធិត្ថិ កន្ត ។ យំ បដាធិត្ថិ ទុក្ខិ វា តិ សុទ្ធំ
 វតិ ។ ទុក្ខំ កន្ត ។ យំ បដាធិត្ថិ ទុក្ខិ វិបរិណាមធម្មិ
 អបិ ទុ តិ អនុចាឆាយ វិវំ ធិត្ថិ ឧប្បវេជ្ជយ្យ វតិ
 មម ឯសោហមស្មិ ឯសោ មេ អត្តាតិ ។ លោ ហោតិ
 កន្ត ។ យតោ ទោ កិក្ខុវេ អវិយស្សវកោស្ស វិមេស្ស
 ធស្ស ហិធស្ស កង្ខា បហីនា ហោតិ ទុក្ខាបិស្ស
 កង្ខា បហីនា ហោតិ ។ បេ។ ទុក្ខនិរោធតាមិធិយា
 បដិបឆាយបិស្ស កង្ខា បហីនា ហោតិ ។ អយំ
 វុត្ថតិ កិក្ខុវេ អវិយស្សវកោ លោកាបដ្ឋោ អវិធិតា-
 តធម្មោ ធិយតោ សម្ពោធិបកយលោតិ ។

បានដល់ បានស្រួលក បានពិចារណាឃើញវាដោយចិត្ត របស់នោះ
 ទៀត ឬមិនទៀត ។ មិនទៀតទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណា ដែល
 មិនទៀត របស់នោះជាទុក្ខឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់
 ណាមិនទៀត ជាទុក្ខ មានសភាពប្រែប្រួលទៅ បើមិនតាមស្រ្តីរបស់
 នោះទេ តើគួរមានទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ខ្ញុំរបស់អញ ខ្ញុំជាតាតា
 អញ ខ្ញុំជាខ្លួនរបស់តាតាអញដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាបើអវិយសាវកលះបង់សេចក្តីសង្ស័យក្នុង
 ហេតុទាំង ៦ នេះបានហើយ សេចក្តីសង្ស័យក្នុងទុក្ខ អវិយសាវកនោះ
 ក៏លះបង់បាន ។ បេ។ សេចក្តីសង្ស័យក្នុងចម្រើនជាដំណើរទៅកាន់
 ការលះខ្ញុំ អវិយសាវកនោះ ក៏លះបង់បាន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ អវិយសាវកនេះ ហៅថា លោកាបដ្ឋបុគ្គល មានសភាព
 មិនធ្លាក់ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀត មានការគ្រោសដឹងប្រព្រឹត្តទៅ
 ខាងមុខ ។

(១៤៨) សាវត្ថី ។ ភិក្ខុ ឬ ទោ ភិក្ខុវេ សតិ
 ភី ឧបាធាយ ភី អភិច័រិស្ស ឃី ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ
 សោ អត្តា សោ លោកោ សោ មេត្ត កវិស្សមិ
 ធិត្ថោ ធុរោ សស្សតោ អវិបវណាមធម្មោតិ ។ ភកវិ-
 មូលកា ធា កន្តេ ធម្មា ។ មេ ។ រូម ទោ ភិក្ខុវេ
 សតិ រូមិ ឧបាធាយ រូមិ អភិច័រិស្ស ឃី ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ
 សោ អត្តា ។ មេ ។ អវិបវណាមធម្មោ វេទនាយ សតិ
 ។ មេ ។ សញ្ញាយ សតិ ។ សង្ខារេសុ សតិ ។ វិញ្ញាលោ
 សតិ វិញ្ញាលំ ឧបាធាយ វិញ្ញាលំ អភិច័រិស្ស ឃី
 ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ សោ អត្តា សោ លោកោ សោ
 មេត្ត កវិស្សមិ ធិត្ថោ ធុរោ សស្សតោ អវិបវណាម-
 ធម្មោ ។

(១៤៨) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានអ្វី
 ឃ្នាំ ព្រោះគាស្រ័យអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបទិដ្ឋិភើតឡើងយ៉ាងនេះថា ភក្ខ
 អញនោះជាខ្លួន ភក្ខអញនោះជាលោក ភក្ខអញនោះ លុះទៅកាន់
 បរលោកហើយ នឹងទៀងទាត់ បិតាថេរ មិនប្រប្រលទៅជាធម្មតា ។
 ចតិគ្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់ព្រះអង្គទាំងឡាយ មាន
 ព្រះមានព្រះភាគជាមូល ។ មេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើប្រមាណ
 ព្រោះគាស្រ័យខ្លួន ប្រកាន់ខ្លួន ទើបទិដ្ឋិភើតឡើង យ៉ាងនេះថា
 ភក្ខអញនោះជាខ្លួន ។ មេ ។ មិនប្រប្រលទៅជាធម្មតា កាលបើ
 វេទនាមាន ។ មេ ។ កាលបើសញ្ញាមាន ។ កាលបើសង្ខារទាំងឡាយ
 មាន ។ កាលបើវិញ្ញាណមាន ព្រោះគាស្រ័យខ្លួនវិញ្ញាណ ប្រកាន់
 ខ្លួនវិញ្ញាណ ទើបទិដ្ឋិភើតឡើងយ៉ាងនេះថា ភក្ខអញនោះជាខ្លួន ភក្ខ
 អញនោះជាលោក ភក្ខអញនោះ លុះទៅកាន់បរលោកហើយ នឹង
 ទៀងទាត់ បិតាថេរ មិនប្រប្រលទៅជាធម្មតា ។

(១៤៧) តំ តិ មញ្ញ កិច្ចវេ រូបំ ធិត្ថំ វា
 អធិត្ថំ វាតិ ។ អធិត្ថំ កន្ត ។ មេ ។ វិបវណាម-
 ធិត្ថំ អបិ ទុ តំ អទុបាធាយ ឃវំ ធិត្ថំ ឧប្បជ្ឈេយ្យ
 សោ អត្តា ។ មេ ។ អវិបវណាមធិត្ថាតិ ។ ហេ ហេតិ
 កន្ត ។ វេធា ។ សញ្ញា ។ សង្ការ ។ វិញ្ញាណំ
 ធិត្ថំ វា អធិត្ថំ វាតិ ។ អធិត្ថំ កន្ត ។ អបិ ទុ តំ
 អទុបាធាយ ឃវំ ធិត្ថំ ឧប្បជ្ឈេយ្យ សោ អត្តា ។ មេ ។
 អវិបវណាមធិត្ថាតិ ។ ហេ ហេតិ កន្ត ។ យម្បិទិ
 ធិត្ថំ សុតំ មុតំ វិញ្ញាតិ បត្តិ បរិយេសិតំ អទុវិច-
 រិតំ មធសា តំបិ ធិត្ថំ វា អធិត្ថំ វាតិ ។ អធិត្ថំ
 កន្ត ។ យំ បធាធិត្ថំ ។ មេ ។ អបិ ទុ តំ អទុបាធាយ
 ឃវំ ធិត្ថំ ឧប្បជ្ឈេយ្យ សោ អត្តា សោ លោកោ សោ
 មេត្ត កវិស្សមិ ធិត្ថា ទុកេ សស្សតោ អវិបវណា-
 មធិត្ថាតិ ។ ហេ ហេតិ កន្ត ។ យតោ ទោ កិច្ចវេ

(១៤៨) ម្ចាស់ភិក្ខុចាំទ្បាយ អ្នកចាំទ្បាយ សំគាល់សេចក្តី
 នោះដូចម្តេច ប្រទៀត ឬមិនទៀត ។ មិនទៀតទេ ព្រះអង្គ ។ មេ ។
 មានសភាពប្រែប្រួលទៅ បើមិនកស្រយទ្បរបស់នោះទេ តើគួរមានទិដ្ឋិ
 តើកត្តាទៀតយ៉ាងនេះថា ភាគអញនោះជាទ្បូន ។ មេ ។ មានសភាពមិន
 ប្រែប្រួលទៅដែរ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ វេ ។ មេ ។
 សញ្ញា ។ សង្ការចាំទ្បាយ ។ វិញ្ញាណទៀតឬមិនទៀត ។ មិនទៀតទេ
 ព្រះអង្គ ។ ចុះបើមិនកស្រយទ្បរបស់នោះទេ តើគួរមានទិដ្ឋិតើកត្តា
 យ៉ាងនេះថា ភាគអញនោះជាទ្បូន ។ មេ ។ មានសភាពមិនប្រែប្រួល
 ទៅដែរ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ របស់ណាដែលបុគ្គល
 បានឃើញ បានឮ បានកាល់ស្រី បានដឹងរូស បានដល់ បានស្នូត
 រក បានពិចារណារឿយ ។ ដោយចិត្ត របស់នោះទៀត ឬមិនទៀត ។
 មិនទៀតទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាដែលមិនទៀត ។ មេ ។ បើមិន
 កស្រយទ្បរបស់នោះទេ តើគួរមានទិដ្ឋិតើកត្តាទៀតយ៉ាងនេះថា ភាគអញ
 នោះជាទ្បូន ភាគអញនោះជាលោក ភាគអញនោះ លុះទៅកាន់បរ-
 លោកហើយ នឹងទៀតទាត់ បិតាទេ មិនប្រែប្រួលទៅជាធម្មតាដែរ ។
 មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំទ្បាយ កាលណាបើ

អរិយសន្តវកសន្ត ឥមេសុ ធនុ មាណសុ កង្ខា ប-
ហីនា ហោតិ ទុក្ខុបិស្ស កង្ខា បហីនា ហោតិ
។ បេ ។ ទុក្ខុនិរោធកាមិនិយោ បដិបទាយបិស្ស កង្ខា
បហីនា ហោតិ ។ អយេ វុត្តតិ កិក្ខុវេ អរិយសន្តវកោ
សោតាបន្នោ អវិនិចាតនន្នោ វិយតោ សម្ពោទិបក-
យនោតិ ។

(១៧០) សាវត្ថី ។ កិស្មិ ទុ ទោ កិក្ខុវេ សតិ កី
ឧបាទាយ កី អភិចិវិស្ស វិវិ ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ នោ
ចស្សំ នោ ច មេ សំយោ ឧ កវិស្សតិ^(១) ឧ មេ កវិស្ស-
តីតិ ។ កកវិម្ហលកា នោ កន្ត ធម្មា ។ បេ ។ រូប
ទោ កិក្ខុវេ សតិ រូបំ ឧបាទាយ រូបំ អភិចិវិស្ស វិវិ
ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ នោ ចស្សំ នោ ច មេ សំយោ ឧ កវិស្សតិ
ឧ មេ កវិស្សតីតិ ។ វេទនាយ សតិ ។ សញ្ញាយ សតិ ។

១ ខ. ឧវិស្សតិ ។ ឧ. ឧវិស្ស ។

អរិយសាវកលះបដិសេចក្តីសន្សំយក្នុងវា ៣ទាំង ៦ នេះបា រហើយ សេចក្តី
សន្សំយក្នុងទុក្ខ អរិយសាវកនោះ ក៏លះបដិបាន ។ បេ ។ សេចក្តី
សន្សំយក្នុងបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីរលក់ទុក្ខ អរិយសាវកនោះ
ក៏លះបដិបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវកនេះ ហៅថាសោ-
ភប្បបុគ្គល មានសភាពមិនធ្លាក់ទៅក្នុងឥទ្ធិយ ជាបុគ្គលទៀត មាន
ការគ្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅទាំងមុខ ។

(១៧០) ក្រសិសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមាន
អ្វីហ្ន៎ ព្រោះអាស្រ័យអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបទំដ្ឋិតឡើងយ៉ាងនេះថា បើ
កាត្មាអញនឹងមិនកើតទេ (បរិក្ខារ) របស់កាត្មាអញ ក៏នឹងមិនមាន (បើ
កម្មសង្ហារជាទិញ្ចាត់ទទួលកើតក្នុងអនាគត) នឹងមិនមានទេ (បដិសន្ធិក្នុង
អនាគត) របស់កាត្មាអញ ក៏នឹងមិនមានដែរ ។ ចពិគ្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
ធម៌ទាំងឡាយ របស់ទ្រព្យព្រះអង្គទាំងឡាយ មានព្រះមានព្រះកាតជាមូល
។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើប្រែមាន ព្រោះអាស្រ័យនូវប្រ-
ប្រកាន់នូវប្រ ទើបទំដ្ឋិតឡើងយ៉ាងនេះថា បើកាត្មាអញនឹងមិនកើត
ទេ (បរិក្ខារ) របស់កាត្មាអញ ក៏នឹងមិនមាន (បើកម្មសង្ហារជាទិញ្ចាត់ទទួ
លកើតក្នុងអនាគត) នឹងមិនមានទេ (បដិសន្ធិក្នុងអនាគត) របស់កាត្មាអញ
នឹងមិនមានដែរ ។ កាលបើវេទនាមាន ។ កាលបើសញ្ញាមាន ។

សង្ហាស្រី សាសនា ។ វិញ្ញាណ សាសនា វិញ្ញាណ ។ ឧបា-
នាយ វិញ្ញាណ អភិធម្មស្ស ឯវិ ធម្ម ឧប្បជ្ជតិ ទោ
ចស្សីទោ ច មេ សិយា ច កវិស្សតិ ច មេ កវិស្សតិ ។

[១៥១] តំ កំ មក្ខម កិក្ខវេ រូបំ ធិត្ថំ វា អធិត្ថំ

វាតិ ។ អធិត្ថំ កន្ត ។ មេ ។ អបំ ទុ តំ អនុបាទាយ

ឯវិ ធីត្ថំ ឧប្បជ្ជយ្យ ទោ ចស្សីទោ ច មេ សិយា ច

កវិស្សតិ ច មេ កវិស្សតិ ។ ទោ ហេតិ កន្ត ។

វេទនា ។ សញ្ញា ។ សង្ហា ។ វិញ្ញាណ ធិត្ថំ

កាលបើសង្ហាទាំងឡាយមាន ។ កាលបើវិញ្ញាណមាន ព្រោះតាមស្រ្តី
នូវវិញ្ញាណ ប្រកាន់នូវវិញ្ញាណ ទើបទំនៀមទម្លាប់ យ៉ាងនេះថា បើ
កក្កាអញនឹងមិនកើតទេ (បរិក្ខារ) របស់កក្កាអញ នឹងមិនមាន (បើ
កម្មសង្ហាទាំងឡាយទទួលបានកើតក្នុងអនាគត) នឹងមិនមានទេ (បដិសន្ធិក្នុង
អនាគត) របស់កក្កាអញ នឹងមិនមានដែរ ។

[១៥១] ម្ចាស់កិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសំគាល់សេចក្តី

នោះដូចម្តេច រូបទៀងធម្មទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ មេ ។ ចុះ
បើមិនតាមស្រ្តីរបស់នោះទេ កើតមានទំនៀមទម្លាប់យ៉ាងនេះថា បើ
កក្កាអញនឹងមិនកើតទេ (បរិក្ខារ) របស់កក្កាអញ ក៏នឹងមិនមាន (បើ
កម្មសង្ហាទាំងឡាយទទួលបានកើតក្នុងអនាគត) នឹងមិនមានទេ (បដិសន្ធិក្នុង
អនាគត) របស់កក្កាអញ នឹងមិនមានដែរ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះ
អង្គ ។ វេទនា ។ សញ្ញា ។ សង្ហា ។ សង្ហាទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណ ទៀង

វា. អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ កន្តោ ។ យេ បណាទិច្ចំ ។ យេ ។
 អបិ ទុ តិ អនុបាធាយ ឯវិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈេយ្យ ឆោ
 ចស្សំ ឆោ ច មេ សិយា ច កវិស្សតិ ច មេ កវិស្ស-
 តិ ។ ឆោ ហេតំ កន្តោ ។ យឃ្យំទិ ទិដ្ឋិ សុតំ មុតំ
 វិញ្ញាតំ បត្តំ បរិយេសំតំ អនុវចិតំ មទសា តិចិ ទិច្ចំ
 វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ កន្តោ ។ យេ ។ អបិ ទុ
 តិ អនុបាធាយ ឯវិ ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈេយ្យ ឆោ ចស្សំ ឆោ
 ច មេ សិយា ច កវិស្សតិ ច មេ កវិស្សតិ ។ ឆោ
 ហេតំ កន្តោ ។ យតោ ទោ កិក្ខុវេ អរិយស្សវកស្ស
 វៈមសុ ចសុ មាទេសុ កង្កា បហីនា ហោតិ ទុក្ខា-
 បិស្ស កង្កា បហីនា ហោតិ ។ យេ ។ ទុក្ខចិណេន-
 តាមិទិយា បដិបទាយបិស្ស កង្កា បហីនា ហោតិ ។

ប្រមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង ។ យេ ។
 បើមិនត្រូវយន្តរបស់នោះទេ តើគួរមានទិដ្ឋិកើតឡើង យ៉ាងនេះថា
 បើភាគអញនឹងមិនកើតទេ (បរិក្ខារ) របស់ភាគអញ ក៏នឹងមិនមាន
 (បើកម្មសង្ខារជាទិញ្ញាតិទទួលកើតក្នុងអនាគត) នឹងមិនមានទេ (បដិសន្ធិ
 ក្នុងអនាគត) របស់ភាគអញ នឹងមិនមានដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ
 ព្រះអង្គ ។ របស់ណាដែលបុគ្គលបានឃើញ បានឮ បានតាមត្រូវ
 បានដឹងច្បាស់ បានដល់ បានស្រួលកេ បានពិចារណារឿយៗ ដោយ
 ចិត្ត របស់នោះ ទៀងប្រមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ យេ ។
 ចុះបើមិនត្រូវយន្តរបស់នោះទេ តើគួរមានទិដ្ឋិកើតឡើង យ៉ាងនេះថា
 បើភាគអញនឹងមិនកើតទេ (បរិក្ខារ) របស់ភាគអញ ក៏នឹងមិនមាន
 (បើកម្មសង្ខារជាទិញ្ញាតិទទួលកើតក្នុងអនាគត) នឹងមិនមានទេ (បដិសន្ធិ
 ក្នុងអនាគត) របស់ភាគអញ នឹងមិនមានដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ
 ព្រះអង្គ ។ ម្ចាស់កិក្ខុចាំទ្បាយ កាលណាបើអរិយសាវ័ក លះបង់
 សេចក្តីសន្ស័យ ក្នុងឋានចាំ ៦ នេះបានហើយ សេចក្តីសន្ស័យក្នុងទុក្ខ
 អរិយសាវ័កនោះ ក៏លះបង់បាន ។ យេ ។ សេចក្តីសន្ស័យក្នុងបដិបទា
 ជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីលះបង់ទុក្ខ អរិយសាវ័កនោះ ក៏លះបង់បាន ។

អយំ វុក្ខតិ ភិក្ខុវេ អរិយស្សវកោ លោកាបដ្ឋោ
អវិលោកនដ្ឋោ វិយតោ សន្តោនិបកយនោតិ ។

[១៤២] សាវត្ថី ។ កិស្មី ទុ ខោ ភិក្ខុវេ សតិ
កី ឧបាទាយ កី អភិវិស្ស ឃី ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ
នត្ថិ ធិដ្ឋិ នត្ថិ យដ្ឋិ នត្ថិ ហុតិ នត្ថិ សុកតទុក្ខាដាជំ
កម្មាជំ ជលំ វិទាកោ នត្ថិ អយំ លោកោ នត្ថិ
បរលោកោ នត្ថិ មាតា នត្ថិ បិតា នត្ថិ សត្តា ឱបថា-
តិកា នត្ថិ លោកេ សមណព្រាហ្មណា សម្មត្តតា
សម្មាសម្ពុទ្ធា យេ ឥមញ្ច លោកំ បរញ្ច លោកំ
សយំ អភិញ្ញា សន្តិកត្វា បរេនន្តិ ចាតុម្មហាភូតិ-
កោយំ បុរិសោ យនា កាលំ ករេតិ បមី បមី
កាយំ អនុបេតិ អនុបក្ខតិ អាចោ អាចោកាយំ
អនុបេតិ អនុបក្ខតិ តេជោ តេជោកាយំ អនុបេតិ
អនុបក្ខតិ វាយោ វាយោកាយំ អនុបេតិ អនុបក្ខតិ

ម្នាលភិក្ខុចាំនិទ្ធាយ អរិយសាវកនេះ ហៅថា លោកាបដ្ឋុគ្គល
មានសភាពមិនប្តាក់ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលខៀង មានការគ្រាសដឹង
ប្រព្រឹត្តទៅវាងមុខ ។

[១៥២] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុចាំនិទ្ធាយ កាលបើមានអ្វី
ហ្នំ ព្រោះកាស្រយអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា បាន
ដែលបុគ្គលឱ្យហើយមិនមានផល ការប្រជាជំនុំមានផល ការប្រជាតូចមិន
មានផល ផលនិងវិបាកនៃកម្មល្អនិងអាក្រក់មិនមាន លោកនេះមិនមាន
លោកខាងមុខមិនមាន មាតាមិនមាន(១) បិតាមិនមាន(២) សត្វចាំនិទ្ធាយ
ជាឧបបាតិកៈមិនមាន សមណៈនិងព្រាហ្មណ៍ណា ដែលបានធ្វើឱ្យដាក់
ច្បាស់ដោយប្រាជ្ញាជំនុំក្នុងដោយខ្លួនឯង ចំពោះលោកនេះនិងលោកខាង
មុខ ហើយអាចនឹងប្រកាសបាន សមណព្រាហ្មណ៍នោះ ជាអ្នកប្រព្រឹត្ត
ល្អ ប្រតិបត្តិល្អ មិនមានក្នុងលោកឡើយ បុរសនេះ មានកាយប្រកប
ដោយមហាក្ខត្រចាំនិ ៤ កាលណាបើធ្វើមរណកាលទៅ បមីពាក្យខាង
ក្នុង ក៏ប្រក្រាយទៅជាបមីពាក្យខាងក្រៅ ការបាពាក្យខាងក្នុងក៏ប្រក្រាយ
ទៅជាការបាពាក្យខាងក្រៅ តេជោពាក្យខាងក្នុងក៏ប្រក្រាយទៅជាតេជោ-
ពាក្យខាងក្រៅ វាយោពាក្យខាងក្នុងក៏ប្រក្រាយទៅជាវាយោពាក្យខាងក្រៅ

១ សេចក្តីប្រតិបត្តិល្អ ឬ អាក្រក់ចំពោះមាតា មិនមាននិស្សន្ស ឬ បាប ។ ២ ចំណែក
បិតា កំនូបត្តា ។

អាណាសំ ឥន្ទ្រិយានិ សង្កមន្តិ អាសន្តិបញ្ចនា បុរិសា
 មតិ អាធាយ កន្តន្តិ យាវ អាមាឡា(១) បដានិ
 បញ្ញាយន្តិ កាហោតកានិ អដ្ឋិទិ កវន្តិ កស្សន្តា(២)
 អាហុតិយោ នកុប្បញ្ញត្តមិទំ ទានំ ធាម ភេសំ គុដ្ឋិ
 មុសា វិលាហោ យេ កេចិ អត្តិកវាទំ វនន្តិ ពាលេ
 ទ បណ្ឌិតេ ទ កាយស្ស កេធា ឡន្តិដ្ឋន្តិ វិទស្សន្តិ
 ទ ហោន្តិ បរម្មណាតិ ។ កកវិម្ពលកា ហោ កន្ត
 ទ ខ្មា ។ បេ ។ រូបេ ទោ ភិក្ខុវេ សតិ រូបំ ឧបាធាយ
 រូបំ អភិទិវិស្ស ឯវិ ទិដ្ឋិ ឧប្បដ្ឋតិ ទត្តិ ទិដ្ឋិ ទត្តិ
 យិដ្ឋិ ។ បេ ។ កាយស្ស កេធា ឡន្តិដ្ឋន្តិ វិទស្សន្តិ
 ទ ហោន្តិ បរម្មណា ។ វេទធាយ សតិ ។ បេ ។
 សញ្ញាយ សតិ ។ សង្ការេសុ សតិ ។ វិញ្ញាណ
 សតិ វិញ្ញាណំ ឧបាធាយ វិញ្ញាណំ អភិទិវិស្ស

១ ឧ. អាឡាមា ធាវាទិ ។ ឃ. អាឡាមា ។ ២ កស្សន្តាហ្មនិយោទិ ធាវា ។

ឥន្ទ្រិយេភីវេណ្តកទេវេន្ទដិគាតាស បុរស (៤ ខាត់) បានគ្រងជាគម្រាប់ ៨
 សែនិយកបុរសវេលស្ងាប់ ហើយទៅក្រៅនៃដល់ទីប៉ុន្មាន ចំណែកគុណ
 ទិវនិពាសកិប្រាកដទៀត ឯដ្ឋន្តិមានសម្បូរដូចជាតូចប្រាប គ្រឿងចូរ
 បានវែងជាទីចម្រុះ បាននេះ មនុស្សទៀតបានបញ្ញត្តទុកមហើយ ដន
 ទាំងឡាយណាខ្លះ ទាំងពាលទាំងបណ្ឌិត តែងតែលាភក្រប បាន
 បានដល់ ពាក្យរបស់ដនទាំងនោះ ជាពាក្យកុហកទេ ដនទាំងនោះ
 លុះបានកងកាយចែកគ្នាយទៅ ខាងមុខបន្ទាប់អំពីមរណៈ ក៏សូន្យទេ
 មិនកើតទៀត ។ បច្ចុប្បន្នព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើង
 ទ្វំទាំងឡាយ បានព្រះមានព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង
 ឡាយ កាលបើចូរបាន ព្រោះការស្រ័យទូររួច ប្រកាន់ទូររួច ទើបទិដ្ឋិ
 កើតឡើងយ៉ាងនេះថា បានវេលបុគ្គលទៀតហើយមិនមានដល់ ការបូជា
 ធម៌មិនមានដល់ ។ បេ ។ ដនទាំងនោះ លុះបានកងកាយចែកគ្នាយទៅ
 ខាងមុខបន្ទាប់អំពីមរណៈ ក៏សូន្យទេមិនកើតទៀត ។ កាលបើវេទនា
 មាន ។ បេ ។ កាលបើសញ្ញាមាន ។ កាលបើសង្ការទាំងឡាយមាន ។
 កាលបើវិញ្ញាណមាន ព្រោះការស្រ័យទូរវិញ្ញាណ ប្រកាន់ទូរវិញ្ញាណ

ឃ្លី ធីត្តិ ឧប្បជ្ឈតិ ធីត្តិ ធីត្តិ ធីត្តិ យិដ្ឋិ ។ បេ ។ កាយស្ស ភេតា ឧត្តិជ្ឈន្តិ វិទស្សន្តិ ធី ហោត្តិ បរម្មណា ។

(១៥៧) តំ កំ មញ្ញជ ភិក្ខុវេ រូមិ ធីត្តិ វា អធិត្តិ វាតិ ។ អធិត្តិ កន្តោ ។ យំ បដាធីត្តិ ធីត្តិ វិបរិណាម- ធីត្តិ អបិ ធីត្តិ តំ អនុបាធាយ ឃ្លី ធីត្តិ ឧប្បជ្ឈយ្យ ធីត្តិ ធីត្តិ ធីត្តិ យិដ្ឋិ ។ បេ ។ កាយស្ស ភេតា ឧត្តិជ្ឈន្តិ វិទស្សន្តិ ធី ហោត្តិ បរម្មណាតិ ។ ហោ ហោតិ កន្តោ ។ វេធា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ការ ។ វិញ្ញាណំ ធីត្តិ វា អធិត្តិ វាតិ ។ អធិត្តិ កន្តោ ។ បេ ។ អបិ ធីត្តិ តំ អនុបាធាយ ឃ្លី ធីត្តិ ឧប្បជ្ឈយ្យ ធីត្តិ ធីត្តិ ធីត្តិ យិដ្ឋិ ។ បេ ។ កាយស្ស ភេតា ឧត្តិជ្ឈន្តិ វិទស្សន្តិ ធី ហោត្តិ បរម្មណាតិ ។ ហោ ហោតិ កន្តោ ។ យឃ្លីធី ធីត្តិ សុតំ ធីត្តិ វិញ្ញាតំ បត្តំ បរិយេសិតំ អនុវិចរិតំ

ទើបដំបូងកើតឡើងយ៉ាងនេះថា បានវេលាបុគ្គលឱ្យហើយ មិនមានផល ការបូជាធំមិនមានផល ។ បេ ។ ជនទាំងនោះ លុះមានភក្តិកាយបែក ប្រាថ្នាទៅ ភាវមុខបន្ទាប់អំពីមរណៈ ក៏ស្លូតទៅ មិនកើតទៀត ។

(១៥៨) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសំគាល់សេចក្តី នោះដូចម្តេច រូបទៀត ឬមិនទៀត ។ មិនទៀតទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះ របស់ណា មិនទៀត ជាទុក្ខ មានសភាពប្រែប្រួលទៅ បើមិនអាស្រ័យ ឱ្យរបស់នោះទេ កើតមានទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា បានវេលាបុគ្គលឱ្យ ហើយមិនមានផល ការបូជាធំមិនមានផល ។ បេ ។ ជនទាំងនោះ លុះមាន ភក្តិកាយបែកប្រាថ្នាទៅ ភាវមុខបន្ទាប់អំពីមរណៈ ក៏ស្លូតទៅ មិនកើត ទៀតដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ការទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណ ទៀតឬមិនទៀត ។ មិនទៀតទេ ព្រះ អង្គ ។ បេ ។ ចុះបើមិនអាស្រ័យឱ្យរបស់នោះទេ កើតមានទិដ្ឋិកើតឡើង យ៉ាងនេះថា បានវេលាបុគ្គលឱ្យហើយ មិនមានផល ការបូជាធំមិនមាន ផល ។ បេ ។ ជនទាំងនោះ លុះមានភក្តិកាយបែកប្រាថ្នាទៅ ភាវមុខ បន្ទាប់អំពីមរណៈ ក៏ស្លូតទៅ មិនកើតទៀតដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះ ទេ ព្រះអង្គ ។ របស់ណាដែលបុគ្គលបានឃើញ បានឮ បានកាល់ ត្រូវ បានដឹងច្បាស់ បានដល់ បានស្រងក បានពិចារណារឿយ ។

មនុស្ស តិច្ឆិ ធីត្ថិ វា អធិត្ថិ វាតិ ។ អធិត្ថិ កន្តិ
 ។ មេ ។ អថ ទុ តិ អនុបាទាយ ឋវិ ធីដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈេយ្យ
 ធីត្ថិ ធីត្ថិ ធីត្ថិ យិដ្ឋិ ។ មេ ។ យេ កោចិ អត្ថិកាវាទិ
 វធីត្ថិ កាលេ ច បណ្ឌិតេ ច កាយស្ស កេនា ឧត្ថិដ្ឋិតិ
 វិទស្សន្តិ ច ហោតិ ច ឧប្បណាតិ ។ យោ ហោតិ កន្តិ ។
 យតោ ទោ ភិក្ខុវេ អរិយស្សវកស្ស វិមេសុ ធសុ
 ហិទេសុ កាដ្ឋា បហិទា ហោតិ ទុក្ខាបិស្ស កាដ្ឋា
 បហិទា ហោតិ ។ មេ ។ ទុក្ខាបិរោទកាមិទិយា បដិប-
 ទាយចិស្ស កាដ្ឋា បហិទា ហោតិ ។ អយំ វុទ្ធតិ ភិក្ខុវេ
 អរិយស្សវកោ សោតាបន្នោ អវិទិតាតនោ ធិយតោ
 សន្តោធិបរាយនោតិ ។

ដោយបិត្ត របស់នោះ ទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ មេ ។
 ចុះបើមិនស្រ្តីយន្តរបស់នោះទេ កើតហោតិដ្ឋិតិក្រឡើង យ៉ាងនេះថា
 ខានដែលបុគ្គលឱ្យហើយមិនមានផល ការចូជាចម្រើនមានផល ។ មេ ។
 ដទៃទាំងឡាយណាមួយ ទាំងពាលទាំងចណ្ឌិត តែងពោលពាក្យថា
 ខានមានផល ដទៃទាំងនោះ លុះមានពន្លឹកយប់ក្នុងយប់ទៅ ខាងមុខ
 បន្ទាប់អំពីមរណៈ ក៏ស្លូតទៅ មិនកើតទៀងដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះ
 ទេ ព្រះអង្គ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាបើអរិយសាវ័កលះបង់
 សេចក្តីសង្ឃឹយក្នុងវេទនាទាំង ៦ នេះបានហើយ សេចក្តីសង្ឃឹយក្នុងខ្ពុក្ខ
 អរិយសាវ័កនោះ ក៏លះបង់បាន ។ មេ ។ សេចក្តីសង្ឃឹយក្នុងបដិបទា
 ដាងរណីទៅកាន់សេចក្តីលះខ្ពុក្ខ អរិយសាវ័កនោះ ក៏លះបង់បាន ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័កនេះ ហៅថាសោតាបន្តបុគ្គល មាន
 សភាពមិនធ្លាក់ទៅក្នុងអបាយ ដាច់បុគ្គលទៀង មានការក្រសាស់ជំងឺប្រច្រឹក្ខ
 ទៅខាងមុខ ។

[១៥២] សាវត្ថុ ៗ ក៏ស្មើ ទុក្ខ ទោ ភិក្ខុវេ សតិ ក៏
 ឧបាទាយ ក៏ អភិវិស្ស ឃី ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈតិ ករតោ
 ករាយតោ ទិដ្ឋតោ ទេធាបយតោ បទតោ បចាបយ-
 តោ^(១) សោ ទតោ សោ ចាបយតោ កិលមតោ កិលមា-
 បយតោ ធម្មតោ ធម្មាបយតោ ចាលាមតិចាតាបយតោ
 អទិដ្ឋិ អាទិយតោ សទ្ធិ ទិដ្ឋតោ មិស្សាបិ ហរតោ
 ឯកាការិកំ ករោតោ បរិបទ្ធ ទិដ្ឋតោ បរណិ កត្តតោ
 មុសា កណតោ ករតោ ន ករិយតិ ហមិ ទុរិយទ្ធ
 ន ទេមិ ចត្តន យោ ឥមិស្សា បរិវិយា ចាលោ ឯកំ
 មិសទលិ ឯកំ មិសបុញ្ញំ ករយ្យ នត្ថំ កតោទិធាទិ
 ចាមំ នត្ថំ ចាបស្ស អាគរោ នត្ថុណាក្យមិ តត្ថាយ ភិរិ
 កត្តយ្យ ហនន្តោ យាត្តោ ទិដ្ឋតោ ទេធាបត្តោ បទតោ

១. វិជោ វិធាយតោ ។

[១៥២] ក្រុងសាវត្ថុ ៗ ម្ចាស់កុំចាំឡាយ កាលបើមានអ្វី
 ឬ ព្រោះតាស្រ័យអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបទំនៀមទម្លាប់យ៉ាងនេះ ឬ ក្នុង
 ធ្វើបាបដោយខ្លួនឯង ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យធ្វើ កាត់ (ឲ្យអយ្យវៈមានដៃជា
 ដើម) របស់អ្នកដទៃដោយខ្លួនឯង ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យកាត់ បៀតបៀនគេ
 ដោយខ្លួនឯង ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យបៀតបៀន សោយសោកដោយខ្លួនឯង
 ឬញ្ញាំងអ្នកដទៃសោយសោក លំបាកដោយខ្លួនឯង ឬញ្ញាំងអ្នកដទៃ
 ឲ្យលំបាក ញាប់ញ័រដោយខ្លួនឯង ឬធ្វើឲ្យញាប់ញ័រ សម្លាប់សត្វ
 កាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនបានឲ្យ កាត់ខ្សែចិត បួនអ្នកស្រុក បួនយក
 ទ្រព្យកម្មវិធី ចាំស្តាប់ផ្លូវ លួចប្រពន្ធអ្នកដទៃ ពោលពាក្យកុហក
 បាបរបស់បុគ្គលអ្នកធ្វើនោះមិនបានឡើយ មួយវិញទៀត បើបុគ្គលណា
 ធ្វើខុសត្រូវចាំឡាយលើផែនដីនេះ ឲ្យមានលាភខែសាច់តែ ១ ឲ្យមាន
 គំនរខែសាច់តែ ១ ដោយគ្រឿងច្រកមានឧទ្ធិកងដ៏មុតដូចជាមុខកាំបិតការ
 បាបរបស់បុគ្គលនោះមិនបាន ព្រោះអំពើនោះជាហេតុ បាបមិនបានមក
 ឡើយ ពោះបីបុគ្គលនោះ ត្រូវទៅកាន់គ្រើយទាស្ត្រីនៃទេវតាភ្នំហើយ
 សម្លាប់សត្វដោយខ្លួនឯង ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យសម្លាប់ កាត់ (ឲ្យអយ្យវៈមាន
 ដៃជាដើម) ដោយខ្លួនឯង ឬប្រើអ្នកដទៃឲ្យកាត់ បៀតបៀនខ្លួនឯង

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខន្ធហវគ្គ

ចជាបេន្តោ នត្តិ តតោនិទានំ ចាបំ នត្តិ ពាចស្ស
 អាគមោ ឧត្តរកោចិ កង្កាយ តិរិ ករ្រយ្យ ននេន្តោ
 នាបេន្តោ យជន្តោ យជាបេន្តោ នត្តិ តតោនិទានំ
 បុត្តំ នត្តិ បុត្តាស្ស អាគមោ នាទេន ទេមេន សំយ-
 មេន សទ្ធាវដ្ឋេន នត្តិ បុត្តំ នត្តិ បុត្តាស្ស អាគមោតិ ។
 កកវម្មលតា នោ កន្តេ ធម្មា ។ មេ ។ រូបេ ទោ
 ភិក្ខុវេ សតិ រូបំ ឧបាទាយ រូបំ អភិចិវិស្ស ឃិវិ និដ្ឋិ
 ឧប្បជ្ជតិ ករតោ កាយតោ ។ មេ ។ នត្តិ បុត្តំ នត្តិ
 បុត្តាស្ស អាគមោ ។ វេទនាយ សតិ ។ មេ ។ សញ្ញា-
 យ សតិ ។ សង្ការេសុ សតិ ។ វិញ្ញាណេ សតិ វិញ្ញា-
 ណំ ឧបាទាយ វិញ្ញាណំ អភិចិវិស្ស ឃិវិ និដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ
 ករតោ កាយតោ ។ មេ ។ នត្តិ បុត្តំ នត្តិ បុត្តាស្ស
 អាគមោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខន្ធហវគ្គ

ប្រើអ្នកដទៃទៀតទៀត បុរាបសំបុគ្គលនោះមិនមាន ព្រោះកំរើ
 នោះជាហេតុ បុរាមិនមានអកឡើយ ទោះបីបុគ្គលនោះ គ្រប់ទៅកាន់
 គ្រើយកាន់ត្រង់នៃខន្ធកង្កាយ ឱ្យទានដោយខ្លួនឯង ប្រើអ្នកដទៃទៀត
 ប្រើអ្នកដទៃទៀត បុណ្យរបស់បុគ្គលនោះមិនមាន
 ព្រោះកំរើនោះជាហេតុ បុណ្យមិនមានអកឡើយ បុណ្យមិនមានដោយ
 ទាន ដោយខ្លួនឯងទូទៅ ដោយសង្កមកាយ វាចា ដោយភោស
 ពាក្យសព្ទៈ បុណ្យមិនមានអកឡើយ ។ ចតិក្រព្រះគង្គដ៏ចម្រើន
 ធម៌ទាំងឡាយ របស់យើងទាំងឡាយ មានព្រះមានព្រះភាគជាមូល
 ។ មេ ។ ខ្មាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើរួចមាន ព្រោះអាស្រ័យខ្លួន
 ប្រកាន់ខ្លួន ទើបទំនៀមទៀងយ៉ាងនេះថា បុគ្គលកាលធ្វើបុរាដោយ
 ខ្លួនឯង ប្រើអ្នកដទៃទៀតធ្វើ ។ មេ ។ បុណ្យមិនមាន បុណ្យមិនមាន
 អកឡើយ ។ កាលបើទេសាន ។ មេ ។ កាលបើសញ្ញាមាន ។
 កាលបើសង្ការទាំងឡាយមាន ។ កាលបើវិញ្ញាណមាន ព្រោះអា-
 ស្រ័យខ្លួនវិញ្ញាណ ប្រកាន់ខ្លួនវិញ្ញាណ ទើបទំនៀមទៀងយ៉ាងនេះថា
 បុគ្គលធ្វើបុរាដោយខ្លួនឯង ប្រើអ្នកដទៃទៀតធ្វើ ។ មេ ។ បុណ្យមិនមាន
 បុណ្យមិនមានអកឡើយ ។

[១៥៤] តំ តំ មញ្ញា កិច្ចស្រឡាត់ ដំបូង វា អង្គ
 វា តំ វា អង្គ កន្លែង ។ បេ ។ វិបវណ្ណា មជ្ឈិម អបិ ទុ តំ
 អនុបាទាយ ឃី ដំបូង ឧប្បជ្ឈេយ្យ កាវតោ កាវយតោ
 ។ បេ ។ ទន្តិ បុញ្ញំ ទន្តិ បុញ្ញស្ស អាតមោតិ ។ លោ
 ហោតំ កន្លែង ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ការ ។
 វិញ្ញាណំ ដំបូង វា អង្គ វា តំ ។ អង្គ កន្លែង ។ បេ ។
 អបិ ទុ តំ អនុបាទាយ ឃី ដំបូង ឧប្បជ្ឈេយ្យ
 កាវតោ កាវយតោ ។ បេ ។ ទន្តិ បុញ្ញស្ស អាតមោ-
 តិ ។ លោ ហោតំ កន្លែង ។ យម្បិទិ ដំបូង សុតិ មុតិ
 វិញ្ញាតិ បត្តិ បរិយសិតិ អនុវិចិតិ មនុសា តិ បិ ដំបូង
 វា អង្គ វា តំ ។ អង្គ កន្លែង ។ បេ ។ អបិ ទុ តំ
 អនុបាទាយ ឃី ដំបូង ឧប្បជ្ឈេយ្យ កាវតោ កាវយតោ
 ។ បេ ។ ទន្តិ បុញ្ញំ ទន្តិ បុញ្ញស្ស អាតមោតិ ។

[១៥៥] ម្នាលកិក្ខុវាំងឡាយ អ្នកវាំងឡាយសំខាល់សេចក្តី
 នោះដូចម្តេច ចូរទៀត ចូរមិនទៀត ។ មិនទៀតទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។
 មានសភាពប្រែប្រួលទៅ ចុះបើមិនកស្រយទូររបស់នោះ តើគួរមានទិដ្ឋិ
 កើតឡើងយ៉ាងនេះថា បុគ្គលធ្វើបាបដោយខ្លួនឯង ឬប្រើអ្នកដទៃឱ្យធ្វើ
 ។ បេ ។ បុណ្យមិនមាន បុណ្យមិនមានមកឡើយ វែរឬ ។ មិនមែន
 ដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ការវាំងឡាយ ។
 វិញ្ញាណទៀត ចូរមិនទៀត ។ មិនទៀតទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ ចុះបើ
 មិនកស្រយទូររបស់នោះ តើគួរមានទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា បុគ្គល
 ធ្វើបាបដោយខ្លួនឯង ឬប្រើអ្នកដទៃឱ្យធ្វើ ។ បេ ។ បុណ្យមិនមានមក
 ឡើយវែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ របស់ណាដែលបុគ្គល
 បានឃើញ បានឮ បានពាល់ត្រូវ បានដឹងច្បាស់ បានដល់ បាន
 ស្រួលកេ បានពិចារណាឡើយដោយចិត្ត របស់នោះទៀតឬមិនទៀត ។
 មិនទៀតទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ ចុះបើមិនកស្រយទូររបស់នោះ តើគួរ
 មានទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា បុគ្គលធ្វើបាបដោយខ្លួនឯង ឬប្រើអ្នក
 ដទៃឱ្យធ្វើ ។ បេ ។ បុណ្យមិនមាន បុណ្យមិនមានមកឡើយវែរឬ ។

នោ ហោតិ កន្តោ ។ យេតោ ទោ ភិក្ខុវេ អរិយស្សវា-
 កស្ស ឥវេសុ ធសុ មាលេសុ កត្តា បហិតា ហោតិ
 ទុក្ខេបិស្ស កត្តា បហិតា ហោតិ ។ មេ ។ ទុក្ខ-
 និរោធកាមិធម៌ោ មជ្ជិមនាយមិស្ស កត្តា បហិតា
 ហោតិ ។ អយំ វុត្ថតិ ភិក្ខុវេ អរិយស្សវា កោ សោតា-
 បច្ឆោ អវិនិច្ឆេតនោ ធម៌ោ សម្មាសម្ពុទ្ធវិបាកយោតិ ។

[១៥៦] សាវត្ថិ ។ តិស្មី ទុ ទោ ភិក្ខុវេ សតិ
 កំ ទទាធាយ កំ អភិនិវិស្ស វិវិ ធិដ្ឋ ទប្បជ្ឈតិ ធាតុ
 ហេតុ ធាតុ បច្ឆយោ សត្តានំ សន្តិលសាយ អហេតុ
 អប្បច្ឆយោ សត្តា សន្តិលស្សន្តិ ធាតុ ហេតុ ធាតុ បច្ឆយោ
 សត្តានំ វិសុទ្ធិយា អហេតុ អប្បច្ឆយោ សត្តា វិសុទ្ធិ
 ធាតុ តលំ ធាតុ វិយំ ធាតុ បុរិសត្តាមោ ធាតុ បុរិសប-
 រត្តាមោ សទ្ធ សត្តា សទ្ធ ចាណា សទ្ធ ក្ខតា

មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះគង្គ ។ ខ្ញុំលក្ខតំទ្បាយ កាលណាបើ
 អរិយសាវកលះចង់សេចក្តីសង្ឃឹយក្នុងឋានតាំង ៦ នេះបានហើយ សេចក្តី
 សង្ឃឹយក្នុងទុក្ខ អរិយសាវកនោះ ក៏លះចង់បាន ។ មេ ។ សេចក្តី
 សង្ឃឹយក្នុងជិច្ចា ជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីលក់ទុក្ខ អរិយសាវក
 នោះ ក៏លះចង់បាន ។ ខ្ញុំលក្ខតំទ្បាយ អរិយសាវកនេះ ហៅ
 ថាសោកចន្ទបុគ្គល មានសភាពមិនធ្លាក់ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀត
 មានការគ្រោសដឹងប្រព្រឹត្តទៅភានិមុខ ។

[១៥៦] ក្រុងសាវត្ថិ ។ ខ្ញុំលក្ខតំទ្បាយ កាលបើមានអ្វី
 ហ្ន៎ គ្រោះការស្រឡៃអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបទិដ្ឋិតើការឡើយំនេះថា ហេតុ
 ចម្លើយដែលនាំឱ្យសៅហ្មងនៃសត្វតាំងឱ្យយ មិនមានឡើយ សត្វតាំង-
 ឱ្យយរមែងសៅហ្មង ដោយឥតហេតុឥតចម្លើយ ហេតុចម្លើយដែលនាំឱ្យ
 ចរិសុទ្ធនៃសត្វតាំងឱ្យយ មិនមានឡើយ សត្វតាំងឱ្យយរមែងចរិសុទ្ធ
 ដោយឥតហេតុឥតចម្លើយ កម្លាំងក៏មិនមាន ព្យាយាមក៏មិនមាន កម្លាំង
 របស់បុរសក៏មិនមាន សេចក្តីសង្ឃឹយរបស់បុរស ក៏មិនមាន សត្វតាំង
 អស់ (ឆានុដ្ឋ គោ លា ជាដើម) បុណៈទាំងអស់^(១) ក្នុងតាំងអស់

១ សត្វដែលមានន្ទ្រិយ ១ ត្រិយ ១ ធានីលំអសត្វសត្វ សត្វដែលមានន្ទ្រិយ ២
 ធានីលំអ ១ ហេតុន្ទ្រិយ ១ ធានីលំអប្រាហ្ម ១៦ តាំង ប្បិលេកអសត្វប្រាហ្ម ១ ។

ទិដ្ឋិសំយុត្ត សោតាបង្កវន្ត បឋមោ

សត្វ ដីក អវសា អគលា អរិយោ និងយតិសង្កតិកា-
 វបរិណាតា ធលេខាភិជាតិសុ សុខទុក្ខំ បដិសំវេទន្តិ-
 តិ ។ ភកវិម្ពលកា យោ ភន្ត ធម្មា ។ បេ ។ រូបេ ទោ
 ភិក្ខុវេ សតិ រូបំ ឧបាធាយ រូបំ អភិច័វិស្ស វរិ ធិដ្ឋិ
 ឧប្បជ្ជតិ ធន្តិ ហេតុ ធន្តិ បទ្ហយោ ។ បេ ។ សុខទុក្ខំ
 បដិសំវេទន្តិ ។ វេទនាយ សតិ ។ បេ ។ សញ្ញាយ
 សតិ ។ សង្ខារេសុ សតិ ។ វិញ្ញាណោ សតិ វិញ្ញាណំ
 ឧបាធាយ វិញ្ញាណំ អភិច័វិស្ស វរិ ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ធន្តិ
 ហេតុ ធន្តិ បទ្ហយោ ។ បេ ។ សុខទុក្ខំ បដិសំវេទន្តិ ។

ទិដ្ឋិសំយុត្ត សោតាបង្កវន្ត ទី ១

(មានសត្វក៏ក្នុងស្រោមស៊ុតជាដើម) ដី:តាំងអស់ គឺចក្ខុជាតិ ភក
 មានអំណាច ភកមានកម្លាំង ភកមានសេចក្តីព្យាយាម (ក្នុងការធ្វើ
 ឲ្យសៅហ្មង ឬ បរិសុទ្ធ) មានសេចក្តីប្រប្រលោមយោជន៍ និងសន្តិ
 វិន័យភាវៈ(*) តាំងនៅក្នុងអភិជាតិទាំង ៦ ហើយរើខ្សែសេចក្តីសុខនិង
 ទុក្ខយ៉ាងនេះ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើងខ្ញុំ
 ទាំងឡាយ មានព្រះមានព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 កាលបើប្រមាទ ព្រោះកាស្រ័យឲ្យប្រេ ប្រកាន់ឲ្យប្រេ ទើបទិដ្ឋិកើតឡើង
 យ៉ាងនេះថា ហេតុបច្ច័យមិនមានឡើយ ។ បេ ។ តែងរើខ្សែសេចក្តី
 សុខនិងទុក្ខ ។ កាលបើវេទនាមាន ។ បេ ។ កាលបើសញ្ញាមាន ។
 កាលបើសង្ខារទាំងឡាយមាន ។ កាលបើវិញ្ញាណមាន ព្រោះកាស្រ័យ
 ឲ្យវិញ្ញាណ ប្រកាន់ឲ្យវិញ្ញាណ ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ហេតុ
 បច្ច័យមិនមានឡើយ ។ បេ ។ តែងរើខ្សែសេចក្តីសុខនិងទុក្ខ ។

* សេចក្តីនិយមន័យនៃពាក្យ ឥន្ទ្រិក្រិចណិ(ដែលមិនប្រេរោ ឈ្មោះជាតិយតិ ។ កា
 ក្រាបវង្គាត់ក្រុងអភិជាតិទាំង ៦ ឈ្មោះជាសង្កតិ ។ ធម្មកាដែលបានកើតឡើងនូវចក្ខុ ឈ្មោះ
 ជាសភាវៈ នូវចក្ខុដែលស្រួចឯង ធ្វើនូវមានសញ្ញាមូលដោយខ្លួនឯង សត្វម្រឹចបរិទាំង
 ពួង មានព្រាងវិចិត្រឡើង ដោយធម្មតាឯង យ៉ាងណាមិញ លោកទាំងអស់មានសេចក្តីប្រេ
 ប្រលោមជាដើម ។ មិនចាប់កាស្រ័យហេតុបច្ច័យឡើយ នូវចក្ខុជាដើម យ៉ាងនោះឯង ឈ្មោះ
 ជាសភាវៈ ។

(១៥៧) តំ ភិ មញ្ញេ ភិក្ខុវេ វូមិ ធិត្ថំ វា អធិត្ថំ
 វាតិ ។ អធិត្ថំ កន្តេ ។ មេ ។ វិបរិណាមធម្មំ អមិ ទុតំ
 អនុបាធាយ វិវិ ធិត្ថំ ឧប្បជ្ឈេយ្យ ធីត្ថំ ហេតុ ធីត្ថំ បទ្ហ-
 យោ ។ មេ ។ សុទទុក្ខំ បដិសំវេនេន្តិតំ ។ ឆោ ហោតំ
 កន្តេ ។ វេនេតា ។ មេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារ ។ វិញ្ញាណំ
 ធិត្ថំ វា អធិត្ថំ វាតិ ។ អធិត្ថំ កន្តេ ។ មេ ។ អមិ ទុតំ
 អនុបាធាយ វិវិ ធិត្ថំ ឧប្បជ្ឈេយ្យ ធីត្ថំ ហេតុ ធីត្ថំ បទ្ហ-
 យោ ។ មេ ។ សុទទុក្ខំ បដិសំវេនេន្តិតំ ។ ឆោ ហោតំ
 កន្តេ ។ យម្បិទំ ធិត្ថំ សុតំ មុតំ វិញ្ញាតំ បត្តំ បរិយេ-
 សិតំ អនុវចរិតំ មនសា តំមិ ធិត្ថំ វា អធិត្ថំ វាតិ ។
 អធិត្ថំ កន្តេ ។ មេ ។ អមិ ទុតំ អនុបាធាយ វិវិ
 ធិត្ថំ ឧប្បជ្ឈេយ្យ ធីត្ថំ ហេតុ ធីត្ថំ បទ្ហយោ ។ មេ ។
 សុទទុក្ខំ បដិសំវេនេន្តិតំ ។ ឆោ ហោតំ កន្តេ ។
 យតោ ចោ ភិក្ខុវេ អរិយស្សវត្តស្ស វេសុ ធសុ
 មាទេសុ កក្កុ បហិធា ហោតំ ទុក្ខេបិស្ស កក្កុ

(១៥៧) ម្ចាស់ភិក្ខុចាំឯឡាយ អ្នកចាំឯឡាយសំគាល់សេចក្តី
 នោះដូចម្តេច ច្រឡើង ឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ មេ ។
 មានសភាពប្រែប្រួលទៅ ចុះបើមិនតាមស្រយីរបស់នោះ តើគួរមាន
 ទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះទេ ហេតុបច្ច័យមិនមាន ។ មេ ។ តែងឯឡូ
 សេចក្តីសុខនិងទុក្ខដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ វេនេតា
 ។ មេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារចាំឯឡាយ ។ វិញ្ញាណ ទៀងឬមិនទៀង ។
 មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ មេ ។ ចុះបើមិនតាមស្រយីរបស់នោះ តើគួរ
 មានទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះទេ ហេតុបច្ច័យមិនមាន ។ មេ ។ តែងឯ
 ឡូសេចក្តីសុខនិងទុក្ខ ដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ មេសំ
 ណា ដែលបុគ្គលបានឃើញ បានឮ បានកាល់ក្រៅ បានដឹងច្បាស់
 បានផល បានស្វែងរក បានពិចារណារឿយៗ ដោយចិត្ត របស់នោះ
 ទៀង ឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ មេ ។ ចុះបើមិនតាមស្រយី
 របស់នោះ តើគួរមានទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះទេ ហេតុបច្ច័យមិនមាន
 ។ មេ ។ តែងឯឡូសេចក្តីសុខនិងទុក្ខ ដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ
 ព្រះអង្គ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំឯឡាយ កាលណាបើអរិយសាវ័កលះបង់សេចក្តី
 សន្សំយក្នុងហានចាំឯ ៦ នេះបានហើយ សេចក្តីសន្សំយក្នុងទុក្ខ អរិយ-

ទិដ្ឋិសំយត្ត សោតាបទ្ធិវង្ខោ បឋមោ

បហំនា ហោតិ ។ បេ ។ ទុក្ខនិរោធកាមិយោ បដិប-
នាយចិស្ស កង្ខា បហំនា ហោតិ ។ អយំ វុទ្ធតិ ភិក្ខុវេ
អរិយស្សាវកោ សោតាបទ្ធិា អរិយោតនទេវោ និយតោ
សម្មាសម្ពុទ្ធវោ ។

[១៨៨] សាវត្ថិ ។ កំស្មី ទុ ទោ ភិក្ខុវេ សតិ
កំ ទុចាទាយ កំ អគិចិវិស្ស ឯវំ ឯដ្ឋិ ទុច្ចដ្ឋ-
តំ សត្តិមេ កាយា អកាដា អកាដវិទា អនិម្មិតា
អនិម្មិតវិទា^(១) វញ្ញា ក្សដដ្ឋា ឯសិកាដ្ឋាយិដ្ឋិតា តេ
ន ឥញ្ញន្តិ ន វិបវិណាមន្តិ^(២) ន អញ្ញមញ្ញំ ព្យាដន្តិ^(៣)
ចាលី អញ្ញមញ្ញស្ស សុខាយ វា ទុក្ខាយ វា កត-
មេ សត្ត ។ បថវិកាយោ អាថោកាយោ តេដោកា-
យោ វាយោកាយោ សុទេ ទុក្ខេ ដិវេ ។ សត្តិមេ
កាយា អកាដា អកាដវិទា អនិម្មិតា អនិម្មិតវិទា

១ ឧ. អនិម្មិតា ។ ២ ឧ. ម. វិបវិណាមន្តិ ។ ៣ ឧ. ព្យាដន្តិ ។ ម. ព្យាដន្តិ ។

ទិដ្ឋិសំយត្ត សោតាបទ្ធិវង្ខោ ទី ១

សាវកានោះ កំលះបង់បាន ។ បេ ។ សេចក្តីសន្សំយក្នុងបដិបទាជាដំណើរ
ទៅកាន់សេចក្តីរលត់ទុក្ខ អរិយសាវកានោះ កំលះបង់បាន ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ អរិយសាវកានេះ ហៅថា សោតាបទ្ធិបុគ្គល មានសភាព
មិនធ្លាក់ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀត មានការគ្រាស់ជំងឺប្រព្រឹត្តទៅ
បានមុន ។

[១៨៨] ក្រុងសាវត្ថិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមាន
អ្វីច្នៃ ព្រោះគាស្រ័យអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបចម្លើកើតឡើងយ៉ាងនេះថា កាយ
ទាំងនេះ មាន ៧ ប្រការ គ្មានអ្នកធ្វើបាន គ្មានអ្នកបង្កប់ឲ្យធ្វើបាន
គ្មានអ្នកភាក់ភែតបាន^(១) មិនគប្បីភាក់ភែតបាន ជាសភាវៈភាវៈ^(២) កាំង
នៅដូចជាកំលូលភ្នំ បិតនៅចំពីលើដូចជាសសរគោល កាយទាំងនោះ
មិនញាប់ញ័រ មិនប្រែប្រួល មិនបៀតបៀនគ្នាទៅវិញទៅមក មិនគាច
ឲ្យសេចក្តីសុខឬទុក្ខដល់គ្នាទៅវិញទៅមកទេ ។ កាយទាំង ៧ គឺដូច
ម្តេច ។ កាយគីដី ១ កាយគីទឹក ១ កាយគីភ្លើង ១ កាយគីខ្យល់ ១
សុទ្ធ ១ ទុក្ខ ១ ជីវិត ១ ។ កាយទាំង ៧ នេះឯង គ្មានអ្នកធ្វើបាន
គ្មានអ្នកបង្កប់ឲ្យធ្វើបាន គ្មានអ្នកភាក់ភែតបាន មិនគប្បីភាក់ភែតបាន

១ ភាក់ភែតគឺឈាមច្រូចចំណេញ ។ ២ គ្មានដល់ដាច់ដក់ទៅ ដូចសត្វចិញ្ចឹមដែលគ្មានទ្រង់
ដើមព្រោតឈ្មោលជាដើម

វញ្ញា ក្នុងដួង ឯសិកាដ្ឋាយិដ្ឋិតា ភេ ង កំព្យន្តិ ង
 វិបវណ្ណមន្តិ ង អញ្ញមញ្ញំ ព្យាទន្តិ ជាលំ អញ្ញមញ្ញស្ស
 សុទាយ វា ទុក្ខាយ វា ។ យោចិ តិល្លោង សុត្តង
 សិសំ ចិន្តតិ ង កោចិ កាតំ^(១) ជីវិតា វេរេវេចតិ ។
 សត្តង្គំ ត្រូវ កាយាងមន្តរេង សត្តំ វិវេមទុបវិសតិ ។
 ទុក្ខស ទោ បដិមាចិ យោចិប្បមុខសតសហស្សានិ
 សដ្ឋិ ង សតានិ ង ង សតានិ បញ្ច ង កម្មុលោ
 សតានិ ង បញ្ច ង កម្មានិ តិណំ ង កម្មានិ
 កាម្ម ង អឡកាម្ម ង ទ្ធង្ឋិប្បជិបតា ទ្ធង្ឋិទ្ធតកប្បា

១ ង កោចិ វិញ្ញិចិ ។

ជាសភាវៈពារ ភាំងខៅដូចជាតំពូលក្នុង បិកខៅខឹងផ្តល់ដូចជាសសរគាល
 កាយទាំងនោះ មិនញាប់ញ័រ មិនប្រែប្រួល មិនបៀតបៀនគ្នាទៅវិញ
 ទៅមក មិនអាចឱ្យសុខច្នៃក្នុងដល់គ្នាទៅវិញទៅមកបានឡើយ ។ ទុក
 ជាអ្នកលាភាតំនូវក្បាល ដោយគ្រឿងស្រ្តាដ៏មុត ក៏គ្មានបុគ្គលណា
 មួយ សម្រាប់បុគ្គលនោះវិញបានឡើយ ។ គ្រឿងស្រ្តាវែងចូលទៅ
 កាន់ចំនោះ ក្នុងចំនោមនៃកាយទាំង ៧ ។ ឯកំណើតជាប្រធាន^(១) ទាំងនេះ
 មានចំនួន ១ លាន ៤ វិសេន ៦ ពាន់ ៦ រយ កម្មមានចំនួន ៥០០ កម្ម
 មានចំនួន ៥ កម្មមានចំនួន ៣ មិនកម្មគឺកាយកម្មវិចកម្ម កម្មពាក់កណ្តាល
 គឺមាតកម្ម សេចក្តីប្រែ ង ៦៦ អន្តរកប្ប^(២) មានចំនួន ៦៦

១ មានកំណើត មនុស្ស ក្សត្រ យោធា ព្រាហ្មណ៍ ជានិម ។ ២ ក្នុងមហាកប្បមួយមានអន្តរ-
 កប្ប ៦៦ តែបុគ្គលជាមិច្ឆាទិដ្ឋិមិនដឹងទូច្នោះទេ បានដោយលំដាប់ ៦៦ វិញ ។

ធម្មបទដ្ឋកថាខណ្ឌ អដ្ឋ បុរិសក្ខមិយោ ឯក្សនបញ្ញាស

អាជីវកម្មសេ ឯក្សនបញ្ញាស បរិព្វាជកម្មសេ ឯក្សន-

បញ្ញាស ធាតុវិសេសេ វិសេ ឥន្ទ្រិយសេ តិសេ

និរយសេ ធន្តិសេ រដាធាតុយោ សត្ត សញ្ញិត្ត

អភិជាតិ (១) មានចំនួន ៦ បុរិសក្ខមិ (២) មានចំនួន ៨ ពួកកាជីវកមាន

ចំនួន ៤ ពាន់ ៧ យេ ពួកបរិព្វាជកមានចំនួន ៤ ពាន់ ៧ យេ សំខៅ

ធាតុមានចំនួន ៤ ពាន់ ៧ យេ ឥន្ទ្រិយមានចំនួន ៤ ពាន់ ៨ យេមាន

ចំនួន ៣ ពាន់ ៧ យេ ធាតុវិសេសេមានចំនួន ៧ (មានខ្លះវិសេសេដឹងជា

ដើម) មានចំនួន ៣៦ ពួកកិរិយសក្ខមិវិសេសេសញ្ញា(៣)មានចំនួន ៧

• ឯកភិជាតិទាំង ៦ នោះគឺ កណ្តាប់ភិជាតិ (ភិជាតិទៅ) បានដល់ព្រះគ្រឹះ ព្រះចារ្យជាដើម • ឯកភិជាតិ (ភិជាតិទៅ) បានដល់កិច្ចដែលបូស្តក្នុងព្រះឱក្ខណសា • លោហិភិជាតិ (ភិជាតិក្រហម) បានដល់ពួកឥន្ទ្រស្លា • ហលិភិជាតិ (ភិជាតិលឿងឥន្ទ្រចារ្យ) បានដល់ពួកអយេសាវក • សុញ្ញភិជាតិ (ភិជាតិស) បានដល់ពួកអាជីវក • បរមសុញ្ញភិជាតិ (ភិជាតិសណាស់) បានដល់ពួកនិទាននុតោត្រនិងវិចារ្យជាដើម • ១ ២ ឯបុរិសក្ខមិទាំង ៨ នោះគឺ ចន្ទ្រិយ (កាលដែលទៅល្ងង់ទៅ) បានដល់កាលដែលទើបច្រឡំចមកបាន ៧ ថ្ងៃទៅល្ងង់វិញ • ទិញ្ញា (កាលដែលមានល្ងង់) បានដល់កាលដែលចមកដល់ចុងដី យំស្រែកប្រើ ឬកាលដែលចមកដល់សុគតិ ព្រាណិយសុគតិហើយសើចំរើកឈរឬរាយប្រើ • ចរិមិសក្ខមិ (កាលដែលទើបច្រឡំដើរ) បានដល់កាលដែលទើបចេះកាន់ដៃមាតាបិតាដើរ • ទុស្តក្ខមិ (កាលដែលដើរត្រង់វាង) បានដល់កាលដែលដើរដឹងប្តឹងហើយ • សេច្ឆក្ខមិ (កាលដែលសំរាប់សិល្ប) • សមស្សក្ខមិ (កាលដែលចេញចូល) • និទ្ធក្ខមិ (កាលដែលរៀនសូត្រដឹងសំណាងអាចារ្យយេដឹងស្រួលហើយ) • ចន្ទ្រិយ (កាលចូលហើយគ្រាប់ទៅចិល្បបាន ឬប្រតិបត្តិចមិ ឬបាសំប្រាំប្រាំ) • ១ ៣ សក្ខមិវិសេសេសញ្ញា ៧ នោះគឺ ធន្តិ • គោ • លា • ករិ • សក្ខមិក្ខមិ • ត្រី • ក្របី • (អន្តរា) ។

ឯវិមា ពាលេ ច បណ្ឌិតេ ច ឯទ្វេបិយមាណា សុទ-
 ទុក្ខំ បលេដ្ឋិតិ ។ ភក្កវិគ្គលកា លោ ករណ្ណ ធម្មា ។
 រូបេ ទោ ភិក្ខុវេ សតិ រូបំ ឧបាទាយ រូបំ អភិ-
 ធិវិស្ស ឯវិ ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ សត្តិមេ កាយា អកាដា
 អកាដវិទា ។ បេ ។ សុទទុក្ខំ បលេដ្ឋិតិ ។ វេទនាយ
 សតិ ។ បេ ។ សញ្ញាយ សតិ ។ សង្ខារេសុ សតិ ។
 វិញ្ញាណេ សតិ វិញ្ញាណំ ឧបាទាយ វិញ្ញាណំ អភិ-
 ធិវិស្ស ឯវិ ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ សត្តិមេ កាយា អកាដា
 អកាដវិទា ។ បេ ។ សុទទុក្ខំ បលេដ្ឋិតិ ។

[១៥៧] តំ កំ មញ្ញាដ ភិក្ខុវេ រូបំ ធិដ្ឋិ វា អធិដ្ឋិ
 វាតិ ។ អធិដ្ឋិ ករណ្ណ ។ យំ បណាធិដ្ឋិ ទុក្ខំ វិបរិណាម-
 ធម្មំ អថ ទុ តំ អទុបាទាយ ឯវិ ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជេយ្យ
 សត្តិមេ កាយា អកាដា អកាដវិទា ។ បេ ។ សុទ-
 ទុក្ខំ បលេដ្ឋិតិ ។ លោ ហេតំ ករណ្ណ ។ វេទនា

ជនពាលក្កិ ជនជាបណ្ឌិតក្កិ មានសង្ការលោកៅ កំសវណ្ណតហិកៅ
 កាន់សេចក្តីសុទទុក្ខាន យ៉ាងដូច្នោះឯង ។ បតិគ្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើងទូទាំងឡាយ មានព្រះមាតាព្រះភាគជាមូល ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើបូជា ព្រោះកាស្រ័យនូវរូប ប្រកាន់
 នូវរូប ទើបទំដ្ឋិតឡើងយ៉ាងនេះថា កាយទាំង ៧ នេះ គ្មានអ្នកធ្វើទេ
 គ្មានអ្នកបង្កប់ឱ្យធ្វើទេ ។ បេ ។ វេទនសវណ្ណតហិកៅកាន់សេចក្តីសុទ-
 ទុក្ខ ។ កាលបើវេទនាមាន ។ បេ ។ កាលបើសញ្ញាមាន ។ កាល
 បើសង្ខារទាំងឡាយមាន ។ កាលបើវិញ្ញាណមាន ព្រោះកាស្រ័យនូវ
 វិញ្ញាណ ប្រកាន់នូវវិញ្ញាណ ទើបទំដ្ឋិតឡើងយ៉ាងនេះថា កាយទាំង
 ៧ នេះ គ្មានអ្នកធ្វើទេ គ្មានអ្នកបង្កប់ឱ្យធ្វើទេ ។ បេ ។ វេទនសវណ្ណត
 ហិកៅកាន់សេចក្តីសុទទុក្ខ ។

[១៥៨] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសំគាល់សេចក្តី
 តោដូចម្តេច រូបទៀត ឬមិនទៀត ។ មិនទៀតទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះ
 របស់ណាមិនទៀត ជាទុក្ខ មានសភាពប្រែប្រួលទៅ បើមិនកាស្រ័យនូវ
 របស់នោះទេ កើតមានទំដ្ឋិតឡើងយ៉ាងនេះថា កាយទាំង ៧ នេះ
 គ្មានអ្នកធ្វើទេ គ្មានអ្នកបង្កប់ឱ្យធ្វើទេ ។ បេ ។ វេទនសវណ្ណតហិកៅ
 កាន់សេចក្តីសុទទុក្ខដែរ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ វេទន

សុត្តនិបិដក សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកនិទាន

។ បេ។ សញ្ញា ។ សង្ខារ ។ វិញ្ញាណំ ធិត្ថំ វា អធិត្ថំ
 វាតិ ។ អធិត្ថំ កន្ត ។ អថ ទុ តំ អនុបាធាយ ឯវិ ធិត្ថំ
 ឧច្ចរដ្ឋយ្យ សត្តិមេ កាយា អកាដា អកាដវីដា ។ បេ។
 សុទុទុក្កំ បលេន្តិតិ ។ ឆោ ហោតំ កន្ត ។ យឡិទំ
 ធិត្ថំ សុតំ មុតំ វិញ្ញាណំ បត្តំ បរិយេសិតំ អនុវចិតំ
 មនសា តំថ ធិត្ថំ វា អធិត្ថំ វាតិ ។ អធិត្ថំ កន្ត
 ។ បេ។ អថ ទុ តំ អនុបាធាយ ឯវិ ធិត្ថំ ឧច្ចរដ្ឋយ្យ
 សត្តិមេ កាយា អកាដា អកាដវីដា ។ បេ។ ចិញ្ចមិយ-
 មាថា សុទុទុក្កំ បលេន្តិតិ ។ ឆោ ហោតំ កន្ត ។
 យតោ ទោ ភិក្ខុវេ អរិយស្សាវកស្ស ឥមេសុ ធសុ
 វាទេសុ កក្កំ បរិយា ហោតិ ទុក្ខមិស្ស កក្កំ

សុត្តនិបិដក សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកនិទាន

។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារតាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណទៀងឬមិនទៀង ។
 មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះបើមិនគាស្រីយន្តវេចសំនោះទេ តើគួរមាន
 ទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា កាយទាំង ៧ នេះ គ្មានអ្នកធ្វើទេ គ្មានអ្នក
 ចង្កាប់ឱ្យធ្វើទេ ។ បេ ។ វេទនិកវណ្ណភហិទៅកាន់សេចក្តីសុខទុក្ខដែរ
 ឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ ចេសំណាវដលបុគ្គលបានឃើញ
 បានឮ បានពាល់ត្រូវ បានដឹងច្បាស់ បានដល់ បានស្វគិរេក បាន
 ពិចារណារឿយៗដោយចិត្ត ចេសំនោះ ទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ
 ព្រះអង្គ ។ បេ ។ ចុះបើមិនគាស្រីយន្តវេចសំនោះទេ តើគួរមានទិដ្ឋិកើត
 ឡើងយ៉ាងនេះថា កាយទាំង ៧ នេះ គ្មានអ្នកធ្វើទេ គ្មានអ្នកចង្កាប់ឱ្យធ្វើ
 ទេ ។ បេ ។ ជនពាលក្តី ជនជាបណ្ឌិតក្តី មានសិទ្ធិវេលាចេញ វេលា
 ហើរទៅកាន់សេចក្តីសុខទុក្ខ ដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាបើអរិយសាវ័ក លះបង់សេចក្តីសិទ្ធិយ
 ក្នុងឋានទាំង ៦ នេះបានហើយ សេចក្តីសិទ្ធិយក្នុងទុក្ខ អរិយសាវ័កនោះ

ចហ៍តា ហោតិ ។ បេ ។ ធុត្តា ធិរោធាតាមិ ធិយា បដិបទា-
យចិស្ស កត្តា បហ៍តា ហោតិ ។ អយំ វុច្ឆតិ កិច្ចវេ
អរិយស្សវិកោ សោតាបដ្ឋោ អវិចិត្តាគធាន្តោ ធិយតោ
សម្ពោធិបកយនោតិ ។

(១២០) សាវត្ថិ ។ តិស្មី ធុ ទោ កិច្ចវេ សតិ តិ
ឧបាទាយ តិ អភិធិវិស្ស ឯវិ ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ សស្ស-
តោ លោកោតិ ។ កកវិម្ពលកា នោ កន្ត ធម្មា
។ បេ ។ វុច ទោ កិច្ចវេ សតិ វុច ឧបាទាយ វុច
អភិធិវិស្ស ឯវិ ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ សស្សតោ លោកោតិ ។
វេទនាយ សតិ ។ បេ ។ សញ្ញាយ សតិ ។ សង្ខា-
វេសុ សតិ ។ វិញ្ញាណ សតិ វិញ្ញាណំ ឧបាទាយ
វិញ្ញាណំ អភិធិវិស្ស ឯវិ ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ សស្សតោ
លោកោតិ ។

តិលេបដំបាង ។ បេ ។ សេចក្តីសន្សំយក្នុងបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់
សេចក្តីលក់ខ្ពុក អរិយសាវតោនៈ តិលេបដំបាង ។ ម្នាលភិក្ខុចំណិ-
ឡាយ អរិយសាវតោនៈ ហៅថា សេកាចខ្ពុក្តល មានសភាពមិន
ធ្លាក់ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀត មានការគ្រោសដឹងប្រព្រឹត្តទៅទាន់
មុខ ។

(១២០) គ្រងសាវតិ ។ ម្នាលភិក្ខុចំណិឡាយ កាលបើមាន
អ្វីប៉្នាំ ព្រោះតាស្រ័យអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបចំដឹងតែតទៀតយ៉ាងនេះថា
លោកទៀត ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ចំណិឡាយរបស់យើងចំ
ចំណិឡាយ មានព្រះមានព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុចំណិឡាយ
កាលបើរួចមាន ព្រោះតាស្រ័យម្តេច ប្រកាន់ម្តេច ទើបចំដឹងតែតទៀត
យ៉ាងនេះថា លោកទៀត ។ កាលបើវេទនាមាន ។ បេ ។ កាលបើ
សញ្ញាមាន ។ កាលបើសង្ខារចំណិឡាយមាន ។ កាលបើវិញ្ញាណមាន
ព្រោះតាស្រ័យម្តេចវិញ្ញាណ ប្រកាន់ម្តេចវិញ្ញាណ ទើបចំដឹងតែតទៀតយ៉ាង
នេះថា លោកទៀត ។

[១២៦] តំ ភី មញ្ញាដ ភិក្ខុវេ រូបំ ធិត្តំ វា អធិត្តំ
 វាតិ ។ អធិត្តំ កន្ត ។ បេវ វិបវិណាមធម្មំ អថ ទុ តំ
 អនុបាទាយ វិវិ ធិត្តំ ឧប្បជ្ឈេយ្យ សស្សតោ លោកោតិ
 តិ ។ ឆោ ហោតិ កន្ត ។ វេទនា ។ បេវ សញ្ញា ។
 សង្ការ ។ វិញ្ញាណំ ធិត្តំ វា អធិត្តំ វាតិ ។ អធិត្តំ កន្ត
 ។ បេវ អថ ទុ តំ អនុបាទាយ វិវិ ធិត្តំ ឧប្បជ្ឈេយ្យ
 សស្សតោ លោកោតិ ។ ឆោ ហោតិ កន្ត ។ យម្បិទំ
 ធិត្តំ សុតំ មុតំ វិញ្ញាតំ បត្តំ បរិយេសិតំ អនុវិចារិតំ
 មនសា តិមិ ធិត្តំ វា អធិត្តំ វាតិ ។ អធិត្តំ កន្ត ។
 យំ បនាធិត្តំ ទុក្ខំ វា តំ សុទ្ធំ វាតិ ។ ទុក្ខំ កន្ត ។
 យំ បនាធិត្តំ ទុក្ខំ វិបវិណាមធម្មំ អថ ទុ តំ អនុបា-
 ទាយ វិវិ ធិត្តំ ឧប្បជ្ឈេយ្យ សស្សតោ លោកោតិ ។
 ឆោ ហោតិ កន្ត ។ យតោ ទោ ភិក្ខុវេ អរិយ-
 ស្សាវកស្ស ឥមេសុ ធសុ ហិទេសុ កង្ខា បហីនា
 ហោតិ ទុក្ខចំស្ស កង្ខា បហីនា ហោតិ ។ បេវ

[១២៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសំគាល់សេចក្តីនោះ
 ដូចម្តេច ប្រទៀត ឬមិនទៀត ។ មិនទៀតទេ ព្រះអង្គ ។ បេវ មាន
 សភាពប្រប្រលទៅ បើមិនកាស្រ័យខ្លួនរបស់នោះទេ គេគួរមានចំងើកើត
 ទៀតយ៉ាងនេះថា លោកទៀតដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។
 វេទនា ។ បេវ សញ្ញា ។ សង្ការទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណ ទៀតឬ
 មិនទៀត ។ មិនទៀតទេ ព្រះអង្គ ។ បេវ ចុះបើមិនកាស្រ័យខ្លួនរបស់
 នោះទេ គេគួរមានចំងើកើតទៀតយ៉ាងនេះថា លោកទៀតដែរឬ ។ មិន
 មែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ របស់ណាដែលចូលបានឃើញ បានឮ
 បានពាល់ត្រូវ បានដឹងច្បាស់ បានដល់ បានស្វែងរក បានពិចារ-
 ណារឿយ ។ ដោយចិត្ត របស់នោះ ទៀតឬមិនទៀត ។ មិនទៀតទេ
 ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀត របស់នោះជាទុក្ខឬជាសុខ ។ ជា
 ទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀត ជាទុក្ខ មានសភាពប្រប្រល
 ទៅ បើមិនកាស្រ័យខ្លួនរបស់នោះទេ គេគួរមានចំងើកើតទៀតយ៉ាងនេះថា
 លោកទៀតដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 កាលណាបើអរិយសាវ័ក លះបង់សេចក្តីសន្សំយក្នុងខាងទាំង ៦ នេះបាន
 ហើយ សេចក្តីសន្សំយក្នុងទុក្ខ អរិយសាវ័កនោះ ក៏លះបង់បាន ។ បេវ

ធុត្តាធិរាជតាមិធិយា បដិបទាយមិស្ស កង្វា បហិទា
លោតិ ។ អយំ វុត្តតិ កិក្កុវេ អរិយស្សវិកោ លោតា-
បន្ទោ អវិទិតាគធម្មោ ធិយតោ សម្ពោធិបរាយលោតិ ។

(១៦៦) សាវត្ថី ។ កិស្មី ធុ ។ កិក្កុវេ សតិ
កិ ទោនាយ កិ អភិវិស្ស ឃិវិ ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ
អសស្សតោ លោកោតិ ។ កកវិមូលតោ លោ កន្ត ធម្មា
។ បេ ។ រូបេ ។ កិក្កុវេ សតិ ។ បេ ។ វេទនាយ សតិ ។
សញ្ញាយ សតិ ។ សង្ខារេសុ សតិ ។ វិញ្ញាណោ សតិ(១)
វិញ្ញាណំ ធិដ្ឋិ វា អធិដ្ឋិ វាតិ ។ អធិដ្ឋិ កន្ត ។ បេ ។
អថ ធុ តំ អនុបាទាយ ឃិវិ ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជេយ្យ អ-
សស្សតោ លោកោតិ ។ លោ ហោតំ កន្ត ។ យឡិទំ
ធិដ្ឋិ សុតំ មុតំ វិញ្ញាតំ បត្តំ បរិយេសតំ អនុវិចរិតំ
មនសា តំថ ធិដ្ឋិ វា អធិដ្ឋិ វាតិ ។ អធិដ្ឋិ កន្ត
។ បេ ។ អថ ធុ តំ អនុបាទាយ ឃិវិ ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជេយ្យ

១ ឧប្បជ្ជេយ្យ បេ ធិតិ បរិ យុត្តតិ ។

សេចក្តីសង្ស័យក្នុងបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីរលត់ទុក្ខ អរិយ-
សាវត្ថីនោះ គឺលះចង់បាន ។ ម្ចាស់កិក្កុវេឡាយ អរិយសាវត្ថីនេះ ហៅ
ថា លោកបទបុគ្គល មានសភាពមិនពាក់ទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គល
ទៀត មានការគ្រាន់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅទាន់មុខ ។

(១៦៦) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្ចាស់កិក្កុវេឡាយ កាលបើមានអ្វី
ហ្ន៎ ព្រោះកាស្រ័យអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបចំដួំកើរឡើងយ៉ាងនេះថា លោក
មិនទៀត ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើងទ្ធុទាំង-
ឡាយ មានព្រះនាមព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។ ម្ចាស់កិក្កុវេឡាយ
កាលបើរូបមាន ។ បេ ។ កាលបើវេទនាមាន ។ កាលបើសញ្ញាមាន ។
កាលបើសង្ខារទាំងឡាយមាន ។ កាលបើវិញ្ញាណមាន វិញ្ញាណទៀត
ធុមិនទៀត ។ មិនទៀតទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ ចុះបើមិនកាស្រ័យខ្លួនរបស់
នោះទេ កើតមានចំដួំកើរឡើងយ៉ាងនេះថា លោកមិនទៀតដែរឬ ។ មិន
មែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ របស់ណាដែលបុគ្គលបានឃើញ បានឮ បាន
កាល់ត្រូវ បានដឹងច្បាស់ បានដល់ បានស្វែងរក បានពិចារណាឡើយ ។
ដោយចិត្ត របស់នោះទៀតធុមិនទៀត ។ មិនទៀតទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។
ចុះបើមិនកាស្រ័យ ខ្លួនរបស់នោះទេ កើតមានចំដួំកើរឡើងយ៉ាងនេះ

អសស្សតោ លោកោតិ ។ ទោ ហោតិ កន្តោ ។ យទោ ទោ
កិក្ខុវេ អរិយស្សាវកស្ស ឌោសុ ធសុ ហិទេសុ កម្មា
បហំនា ហោតិ ទុក្ខុចិស្ស កម្មា បហំនា ហោតិ
។ បេ ។ ទុក្ខុចិរោធកាមិចិយា បដិបទាយចិស្ស កម្មា
បហំនា ហោតិ ។ អយំ វុទ្ធតិ កិក្ខុវេ អរិយស្សាវកោ
សោតាបន្តោ អវិចិតាតទម្មោ ចិយោតោ សម្ពោចិបរាយ-
ទោតិ ។

[១៦៣] សាវត្ថិ ។ តិស្មី ទុ ទោ កិក្ខុវេ សតិ
តី ឧទានាយ តី អភិចិវស្ស វរិ ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ
អន្តវា លោកោតិ ។ ភកវិម្ពលកា ទោ កន្តោ ធម្មា
។ បេ ។ ចិយោតោ សម្ពោចិបរាយទោតិ ។

[១៦៤] សាវត្ថិ ។ តិស្មី ទុ ទោ កិក្ខុវេ សតិ
តី ឧទានាយ តី អភិចិវស្ស វរិ ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ
អន្តវា លោកោតិ ។ ភកវិម្ពលកា ទោ កន្តោ
ធម្មា ។ បេ ។ ចិយោតោ សម្ពោចិបរាយទោតិ ។

ថា លោកមិនទៀងវែងទេ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ ម្ចាស់
ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាបើអរិយសាវ័ក លះបង់សេចក្តីសន្សំយក្នុងខាង
ទាំង ៦ នេះបានហើយ សេចក្តីសន្សំយក្នុងខ្ពុត អរិយសាវ័កនោះ ក៏លះ
បង់បាន ។ បេ ។ សេចក្តីសន្សំយក្នុងបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ការ
លេក់ខ្ពុត អរិយសាវ័កនោះ ក៏លះបង់បាន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
អរិយសាវ័កនេះ ហៅថា សោភាបន្តបុគ្គល មានសភាពមិនធ្លាក់ទៅ
ក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀង មានការក្រាស់ជីវិតប្រព្រឹត្តទៅទាំងមុខ ។

[១៦៥] ក្រុងសាវត្ថិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានអ្វី
ហ្ន៎ ព្រោះការស្រយអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបចិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា លោក
មិនទាន់បំផុត ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើងទ្ធុទាំង-
ឡាយ មានព្រះមានព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។ ជាបុគ្គលទៀង មានការ
ក្រាស់ជីវិតប្រព្រឹត្តទៅទាំងមុខ ។

[១៦៦] ក្រុងសាវត្ថិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានអ្វីហ្ន៎
ព្រោះការស្រយអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបចិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា លោក
មិនទាន់បំផុត ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើង
ទ្ធុទាំងឡាយ មានព្រះមានព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។ ជាបុគ្គលទៀង
មានការក្រាស់ជីវិតប្រព្រឹត្តទៅទាំងមុខ ។

វិទ្ធិសំយុត្ត លោកបណ្ឌិត្ត បរមោ

(១៦៥) សាវត្ថី ។ ក៏ស្មី ទុ ទោ កិក្ខុវេ សតិ
ក៏ ទុចាឆាយ ក៏ អភិវិស្ស ឃិវិ ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ
តំ ធិវិ តិ សវិវត្តិ ។ ភកវិម្ហលកា លោ កន្ត ធម្មា
។ មេ ។ ធិយតោ សម្ពោធិបរាយលោតិ ។

(១៦៦) សាវត្ថី ។ ក៏ស្មី ទុ ទោ កិក្ខុវេ សតិ
ក៏ ទុចាឆាយ ក៏ អភិវិស្ស ឃិវិ ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ
អញ្ញំ ធិវិ អញ្ញំ សវិវត្តិ ។ ភកវិម្ហលកា លោ កន្ត
ធម្មា ។ មេ ។ ធិយតោ សម្ពោធិបរាយលោតិ ។

(១៦៧) សាវត្ថី ។ ក៏ស្មី ទុ ទោ កិក្ខុវេ សតិ
ក៏ ទុចាឆាយ ក៏ អភិវិស្ស ឃិវិ ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ
ហោតិ តតាតោ បរម្មណាតិ ។ ភកវិម្ហលកា លោ
កន្ត ធម្មា ។ មេ ។ ធិយតោ សម្ពោធិបរាយលោតិ ។

វិទ្ធិសំយុត្ត លោកបណ្ឌិត្ត ទី ១

(១៦៨) ក្រុងសាវត្ថី ។ ខ្នាលកិក្ខុចាំនិទ្ធាយ កាលបើមាន
អ្វីហ្ន៎ ព្រោះកាស្រយអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ធិវិ
នោះគឺសវិវត្តិ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ចាំនិទ្ធាយរបស់យើង
ខ្ញុំចាំនិទ្ធាយ មានព្រះមានព្រះកោតជាមូល ។ មេ ។ ជាបុគ្គលទៀត
មានការក្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅទាន់មុខ ។

(១៦៩) ក្រុងសាវត្ថី ។ ខ្នាលកិក្ខុចាំនិទ្ធាយ កាលបើមានអ្វី
ហ្ន៎ ព្រោះកាស្រយអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ធិវិ
ដវិទ សវិវត្តិ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ចាំនិទ្ធាយរបស់យើង
ខ្ញុំចាំនិទ្ធាយ មានព្រះមានព្រះកោតជាមូល ។ មេ ។ ជាបុគ្គលទៀត
មានការក្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅទាន់មុខ ។

(១៧០) ក្រុងសាវត្ថី ។ ខ្នាលកិក្ខុចាំនិទ្ធាយ កាលបើមាន
អ្វីហ្ន៎ ព្រោះកាស្រយអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា សក្ក
បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្តាប់ទៅ វែមនិកើតទៀត ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
ធម៌ចាំនិទ្ធាយ របស់យើងខ្ញុំចាំនិទ្ធាយ មានព្រះមានព្រះកោតជាមូល
។ មេ ។ ជាបុគ្គលទៀត មានការក្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅទាន់មុខ ។

(១៦៥) សាវត្ថី ។ តត្រ ទោ ។ តិស្មី ទុ ទោ
 ភិក្ខុវេ សតិ តី ទុចាធាយ តី អតិចិវិស្ស ឃី ទិដ្ឋិ
 ទុប្បជ្ជតិ ទ ហោតិ តថាគតោ បរម្មណាតិ ។ ក-
 កកិម្មលកា ោ កន្ត ទម្ម ។ បេ ។ ទិយតោ សម្ពោចិ-
 បកយោតិ ។

(១៦៥) សាវត្ថី ។ តិស្មី ទុ ទោ ភិក្ខុវេ សតិ
 តី ទុចាធាយ តី អតិចិវិស្ស ឃី ទិដ្ឋិ ទុប្បជ្ជតិ
 ហោតិ ទ ទ ហោតិ តថាគតោ បរម្មណាតិ ។
 កកិម្មលកា ោ កន្ត ទម្ម ។ បេ ។ ទិយតោ សម្ពោ-
 ចិបកយោតិ ។

(១៦៥) ត្រងសាវត្ថី ។ ក្នុងទីនោះឯង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 កាលបើមានអ្វីថ្នាំ ព្រោះគាស្រីយអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាង
 នេះថា សត្វបន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ វែមនិមនកើតទៀត ។ បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើងទ្ធិទាំងឡាយ មានព្រះមាន
 ព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។ ជាបុគ្គលទៀង មានការគ្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្ត
 ទៅទាំងមុន ។

(១៦៥) ត្រងសាវត្ថី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមាន
 អ្វីថ្នាំ ព្រោះគាស្រីយអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា សត្វ
 បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ កើតទៀតក៏មាន មិនកើតទៀតក៏មាន ។
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើងទ្ធិទាំងឡាយ មាន
 ព្រះមានព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។ ជាបុគ្គលទៀង មានការគ្រាស់ដឹង
 ប្រព្រឹត្តទៅទាំងមុន ។

ទំនៀមទម្លាប់ សេវាបណ្ឌិត បរមោ

(១៧០) សាវត្ថី ។ គំនុំ ឬ ទេ ភិក្ខុវេ សតិ ភិ
 ឧបាសាយ ភិ អភិវិស្ស ឃី ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ទេវ ហោតិ
 ឈ ឈ ហោតិ គថាគតោ បរម្មណាតិ ។ ភក្ខិមូលកា
 ទោ កន្ត ធម្មា ។ បេ ។ រូបេ ទោ ភិក្ខុវេ សតិ រូបិ
 ឧបាសាយ រូបិ អភិវិស្ស ឃី ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ទេវ
 ហោតិ ឈ ឈ ហោតិ គថាគតោ បរម្មណាតិ ។ បេ ។

(១៧១) ភំ ភិ មញ្ញដ ភិក្ខុវេ រូបិ ធិដ្ឋិ វា
 អធិដ្ឋិ វាតិ ។ អធិដ្ឋិ កន្ត ។ បេ ។ វិបវណាមធម្មិ
 អថិ ធុ ភំ អនុបាសាយ ឃី ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជយ្យ ទេវ
 ហោតិ ឈ ឈ ហោតិ គថាគតោ បរម្មណាតិ ។ ទោ
 ហោតិ កន្ត ។ យម្បិដ្ឋិ ធិដ្ឋិ សុតំ មុតំ វិញ្ញាតំ

ទំនៀមទម្លាប់ សេវាបណ្ឌិត ទី ១

(១៧០) ក្រុនសាវត្ថី ។ ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមាន
 អ្វីប៉ុ ព្រោះកាស្រ័យអ្វី ប្រកាន់អ្វី ចើបចំដ្ឋិកើតឡើង យ៉ាងនេះថា
 សក្ខបខ្ជាប់អំពីសេចក្តីស្តាប់ទៅ កើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិន
 មែន ។ បញ្ចក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើងទ្រង់ទ្រាយ
 មានព្រះមានព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។ ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើប្រ
 មាន ព្រោះកាស្រ័យនូវប្រ ប្រកាន់នូវប្រ ចើបចំដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះ
 ថា សក្ខបខ្ជាប់អំពីសេចក្តីស្តាប់ទៅ កើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀត
 ក៏មិនមែន ។ បេ ។

(១៧១) ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសំគាល់សេចក្តីនោះ
 ដូចម្តេច ប្រទៀត ច្រមិនទៀត ។ មិនទៀតទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ មាន
 សភាពប្រប្រលទៅ ចើមិនកាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ កើតមានចំដ្ឋិកើត
 ឡើងយ៉ាងនេះថា សក្ខបខ្ជាប់អំពីសេចក្តីស្តាប់ទៅ កើតទៀតក៏មិនមែន
 មិនកើតទៀតក៏មិនមែនដែរ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ របស់
 ណា ដែលបុគ្គលបានឃើញ បានឮ បានកាល់ត្រូវ បានដឹងច្បាស់

សុត្តន្តបិដក សំយក្កនិកាយ ខុទ្ទកវគ្គ

បត្តិ បរិយេសិតំ អនុវិចរិតំ មនសា តិចិ ធិត្តិ វា អធិត្តិ
 វាតិ ។ អធិត្តិ កន្តោ ។ យំ បដាធិត្តិ ទុក្ខំ វា តំ សុខំ
 វាតិ ។ ទុក្ខំ កន្តោ ។ យំ បដាធិត្តិ ទុក្ខំ វិបរិណាមធម្មំ
 អមិ ទុ តំ អនុបាទាយ ឯវំ ធិត្តិ ឧប្បជ្ជេយ្យ ទេវ
 ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរម្មណាតិ ។ នោ
 ហោតិ កន្តោ ។ យតោ ច ទោ ភិក្ខុវេ អរិយស្សាវកស្ស
 ឥមេសុ នសុ ហំនេសុ កាដ្ឋា បហីនា ហោតិ ទុក្ខា-
 បិស្ស កាដ្ឋា បហីនា ហោតិ ទុក្ខសមុទយេបិស្ស កាដ្ឋា
 បហីនា ហោតិ ។ មេ ។ ធិយតោ សន្តោនិបកយនោតិ ។

សោតាចង្កីវគ្គោ ចបំពោ ។
 អដ្ឋាសជយ្យករណំ ធិត្តិ(១) ។

១ វាតិ ឯតំ មម សោ អដ្ឋា តោ ច មេ សិយា ធិត្តិ កន្តោ ហោតិ ច មហាវិជ្ជេន អដ្ឋិចិ ។
 សស្សតោ សោតោ ច អសស្សតោ ច អន្តវា ច អន្តវា ច តំ ធិត្តិ តំ សារីរិ អត្តំ ធិត្តិ
 អត្តំ សារីរិ ច ហោតិ តថាគតោ បរម្មណាតិ ។ ហោតិ តថាគតោ ... បរម្មណាតិ ទេវ
 ហោតិ ។ ន ហោតិ តថាគតោ បរម្មណាតិ ធិត្តិ ទុក្ខំ ។ ម. បេត្តកេសុ ភាគតំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយក្កនិកាយ ខុទ្ទកវគ្គ

បាទដល់ បាទស្វគរោ បាទភិបាណោ រឿយៗដោយចិត្ត របស់នោះ
 ទៀត ឬមិនទៀត ។ មិនទៀតទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិន
 ទៀត របស់នោះជាទុក្ខឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ របស់ណាមិន
 ទៀត ជាទុក្ខ មានសភាពប្រែច្នៃទៅ បើមិនគ្រប់យ៉ាងរបស់នោះទេ
 កើតមានទិដ្ឋិកើតទៀតយ៉ាងនេះថា សក្ខចម្លាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅកើត
 ទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ដៃធម្ម ។ មិនមែនដូច្នោះទេ
 ព្រះអង្គ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាបើអរិយសាវ័កលះបង់សេចក្តី
 សង្ស័យក្នុងយ៉ាងទាំង ៦ នេះបានហើយ សេចក្តីសង្ស័យក្នុងទុក្ខ អរិយ-
 សាវ័កនោះ ក៏លះបង់បាន សេចក្តីសង្ស័យក្នុងហេតុជាទិដ្ឋិកើតទៀតនៃទុក្ខ
 អរិយសាវ័កនោះ ក៏លះបង់បាន ។ មេ ។ ជាបុគ្គលទៀត មានការ
 ក្រាស់ជីវិតប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ។

ចប់ សោតាចង្កីវគ្គ ទី ១ ។
 ចប់ ជយ្យករណំ ១៨ ។

ទិដ្ឋិសំយុត្ត ទុតិយបេយ្យលោ

(១៧២) សារត្ថិ ។ ភិស្មី ឬ ទោ ភិក្ខុវេ សតិ ភិ
ឧបាទាយ ភិ អភិវិស្ស ឃី ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ធន វាតា
វាយន្តិ ធន ធម្មោ សន្តន្តិ ធន កត្តិវិយោ វិជាយន្តិ
ធន ធម្មសុវិយោ ឧទេន្តិ វា អចេន្តិ វា ឃីសិក្ខដ្ឋាយដ្ឋិ-
តាតិ ។ កកវិមូលកា ទោ កន្ត ធម្មា ។ មេ ។
រូម ទោ ភិក្ខុវេ សតិ រូមិ ឧបាទាយ រូមិ អភិវិស្ស
ឃី ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ធន វាតា វាយន្តិ ។ មេ ។ ឃីសិ-
កដ្ឋាយដ្ឋិតាតិ ។ វេទនាយ សតិ ។ មេ ។ សញ្ញាយ
សតិ ។ សង្ការេសុ សតិ ។ វិញ្ញាណោ សតិ វិញ្ញាណំ
ឧបាទាយ វិញ្ញាណំ អភិវិស្ស ឃី ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ធន
វាតា វាយន្តិ ។ មេ ។ ឃីសិកដ្ឋាយដ្ឋិតាតិ ។

ទិដ្ឋិសំយុត្ត បេយ្យលៈ ទី ២

(១៧២) ក្រុសិក្ខិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមាន
អ្វីហ្ន៎ ព្រោះវេកាស្រ័យអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា
ឡល់មិនបក់ ទឹកស្អីនិងមិទហូរ ស្រីមានភិក្ខុមិនសម្រាលកូន ព្រះចន្ទ
និងព្រះភាទិត្យមិនទើបឡើងមិនលិចទៅ កាំងនៅនឹងថ្កល់ ដូចជាសសរ
គោល ។ បរិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើងនឹង មាន
ព្រះមានព្រះភាគជាមូល ។ មេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានរូប
ព្រោះវេកាស្រ័យរូប ប្រកាន់រូប ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ឡល់
មិនបក់ ។ មេ ។ កាំងនៅនឹងថ្កល់ដូចជាសសរគោល ។ កាលបើមាន
វេទនា ។ មេ ។ កាលបើមានសញ្ញា ។ កាលបើមានសង្ការទាំងឡាយ ។
កាលបើមានវិញ្ញាណ ព្រោះវេកាស្រ័យវិញ្ញាណ ប្រកាន់វិញ្ញាណ ទើប
ទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ឡល់មិនបក់ ។ មេ ។ កាំងនៅនឹងថ្កល់ដូច
ជាសសរគោល ។

[១៧៣] តំ ភី មញ្ញេ ភិក្ខុវេ រូបំ ធិត្ថំ វា អធិត្ថំ
 វាតិ ។ អធិត្ថំ កន្តោ ។ បេ ។ វិបវិណាមធម្មំ អថ
 ទុំ តំ អនុបាទាយ ឃិវំ ធិត្ថំ ឧប្បន្នេយ្យ ទ វាតា វាយន្តិ
 ។ បេ ។ ឃិសិកដ្ឋាយធិតាតិ ។ ហេ ហេតំ កន្តោ ។
 វេតិ ហេ ភិក្ខុវេ ទុក្ខា សតិ ទុក្ខំ ឧបាទាយ ទុក្ខំ
 អភិចិវិស្ស ឃិវំ ធិត្ថំ ឧប្បន្នេតិ ទ វាតា វាយន្តិ ។ បេ ។
 ឃិសិកដ្ឋាយធិតាតិ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។
 សង្ការ ។ វិញ្ញាណំ ធិត្ថំ វា អធិត្ថំ វាតិ ។ អ-
 ធិត្ថំ កន្តោ ។ បេ ។ វិបវិណាមធម្មំ អថ ទុំ តំ អនុ-
 បាទាយ ឃិវំ ធិត្ថំ ឧប្បន្នេយ្យ ទ វាតា វាយន្តិ
 ។ បេ ។ ឃិសិកដ្ឋាយធិតាតិ ។ ហេ ហេតំ កន្តោ ។

[១៧៣] ឃ្លាតភិក្ខុចាំនិច្ចាយ ឃ្លាតចាំនិច្ចាយសំគាល់សេចក្តី
 នោះដូចម្តេច រូបទៀត ឬមិនទៀត ។ មិនទៀតទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។
 មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា បើមិនកាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ តើគួរ
 មានទិដ្ឋិកើតទៀតយ៉ាងនេះថា ខ្យល់មិនបក់ ។ បេ ។ តាំងនៅនឹងថ្កល់
 ដូចជាសសរកាលវេលា ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ ឃ្លាត
 ភិក្ខុចាំនិច្ចាយ កាលបើមានទុក្ខ ព្រោះវេកកាស្រ័យទុក្ខ ប្រកាន់ទុក្ខ
 ដូច្នោះឯង ទើបទិដ្ឋិកើតទៀតយ៉ាងនេះថា ខ្យល់មិនបក់ ។ បេ ។ តាំង
 នៅនឹងថ្កល់ដូចជាសសរកាល ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ការ
 ចាំនិច្ចាយ ។ វិញ្ញាណ ទៀតឬមិនទៀត ។ មិនទៀតទេ ព្រះអង្គ
 ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា បើមិនកាស្រ័យនូវរបស់នោះ
 ទេ តើគួរមានទិដ្ឋិកើតទៀតយ៉ាងនេះថា ខ្យល់មិនបក់ ។ បេ ។ តាំងនៅ
 នឹងថ្កល់ដូចជាសសរកាលបានវេលា ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។

ស្ថិតិ ទោ ភិក្ខុវេ ធុត្តេ សតិ ធុត្តំ ឧបាទាយ ធុត្តំ
អភិវិស្ស ឃរិ ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ(*) ឧ វាតា វាយន្តិ ឧ
នដ្ឋោ សន្តន្តិ ឧ កត្តិវិយោ វិជាយន្តិ ឧ កត្តិមសុវិយោ
ឧនន្តិ វា អបេន្តិ វា ឃសិកដ្ឋាយដ្ឋិតាតិ ។ (បុរិម-
កមណិ ហិ អដ្ឋាស វេយ្យាករណានិ វិគ្គាភនិ) ។

[១៧៤] សាវត្ថិ ។ កត្រ ទោ ។ តិស្សិ ធុ ទោ
ភិក្ខុវេ សតិ តិ ឧបាទាយ តិ អភិវិស្ស ឃរិ
ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ទេវ ហោតិ ឧ ឧ ហោតិ តថាគតោ
បាធុណាតិ ។ កតវិម្ពលកា ទោ កន្ត ឧដ្ឋា ។ មេ ។
រូប ទោ ភិក្ខុវេ សតិ រូបំ ឧបាទាយ រូបំ អភិវិស្ស
ឃរិ ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ទេវ ហោតិ ឧ ឧ ហោតិ តថាគតោ
បាធុណាតិ ។ វេទនាយ សតិ ។ មេ ។ សញ្ញាយ
សតិ ។ សង្ខារេសុ សតិ ។ វិញ្ញាណេ សតិ វិញ្ញាណំ
ឧបាទាយ វិញ្ញាណំ អភិវិស្ស ឃរិ ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ទេវ
ហោតិ ឧ ឧ ហោតិ តថាគតោ បាធុណាតិ ។

១ ឧ. ឧប្បជ្ជយ្យ ។

ម្ចាស់កុំចាំនិទ្យាយ កាលបើមានទុក្ខ ព្រោះតែកាស្រ័យទុក្ខ ប្រកាន់
ទុក្ខដូច្នោះឯង ទើបចម្លើកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ខ្យល់មិនចក់ ទឹកស្អឹងមិន
ហូរ ស្រីមានគំរឹមមិនសម្រាលកូន ព្រះចន្ទនិងព្រះភាគិញ្ញមិនរឡើង
ប្តូរមិនលិចទៅ កាំងនៅនឹងថ្កល់ដូចជាសសរគោល ។ (ឯវេយ្យាករណ៍
ដ៏ពិស្តារចាំនិ ១៨ មានដំណើរដូចមុន) ។

[១៧៥] ក្រុនសាវត្ថិ ។ កត្តិវិទានេឯង ។ ម្ចាស់កុំចាំនិទ្យាយ
កាលបើមានអ្វីហ្ន៎ ព្រោះតែកាស្រ័យអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបចម្លើកើតឡើង
យ៉ាងនេះថា សត្វចង្កាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ កើតទៀតក៏មិនមែន មិន
កើតទៀតក៏មិនមែន ។ ចត្តព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ចាំនិទ្យាយរបស់
យើងន្ទំ មានព្រះមានព្រះភាគជាមូល ។ មេ ។ ម្ចាស់កុំចាំនិទ្យាយ
កាលបើមានរូប ព្រោះតែកាស្រ័យរូប ប្រកាន់រូប ទើបចម្លើកើតឡើង
យ៉ាងនេះថា សត្វចង្កាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ កើតទៀតក៏មិនមែន មិន
កើតទៀតក៏មិនមែន ។ កាលបើមានវេទនា ។ មេ ។ កាលបើមាន
សញ្ញា ។ កាលបើមានសង្ខារចាំនិទ្យាយ ។ កាលបើមានវិញ្ញាណ
ព្រោះតែកាស្រ័យវិញ្ញាណ ប្រកាន់វិញ្ញាណ ទើបចម្លើកើតឡើងយ៉ាងនេះ
ថា សត្វចង្កាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ កើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើត
ទៀតក៏មិនមែន ។

[១៧៥] តំ ភិ មញ្ញាថ ភិក្ខុវេ រូបំ ធិត្ថំ វា អធិត្ថំ
 វាភិ ។ អធិត្ថំ កន្តោ ។ បេ ។ វិបវិណាមធម្មំ អបិ ទុ
 តំ អនុចាធាយ ឃវិ ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈេយ្យ ទេវ ហោតិ ទ ទ
 ហោតិ គងាគតោ ចរាម្មរណាតិ ។ បោ ហោតិ កន្តោ ។
 ឥតិ ទោ ភិក្ខុវេ ទុក្ខេ សតិ ទុក្ខំ ឧចាធាយ ទុក្ខំ
 អភិធិវិស្ស ឃវិ ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈតិ ទេវ ហោតិ ទ ទ
 ហោតិ គងាគតោ ចរាម្មរណាតិ ។ វេទនា ។ បេ ។
 សញ្ញា ។ សង្ខារ ។ វិញ្ញាណំ ធិត្ថំ វា អធិត្ថំ វាភិ ។
 អធិត្ថំ កន្តោ ។ បេ ។ វិបវិណាមធម្មំ អបិ ទុ តំ អនុ-
 ចាធាយ ឃវិ ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈេយ្យ ទេវ ហោតិ ទ ទ
 ហោតិ គងាគតោ ចរាម្មរណាតិ ។ បោ ហោតិ កន្តោ ។
 ឥតិ ទោ ភិក្ខុវេ ទុក្ខេ សតិ ទុក្ខំ ឧចាធាយ ទុក្ខំ
 អភិធិវិស្ស ឃវិ ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈតិ ទេវ ហោតិ ទ ទ ហោតិ
 គងាគតោ ចរាម្មរណាតិ ។

[១៧៥] ម្នាលភិក្ខុចាំនិទ្យាយ អ្នកចាំនិទ្យាយសំគាល់សេចក្តី
 នោះដូចម្តេច រួច ទៀងឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។
 មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា បើមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ តើគួរ
 មានទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា សត្វ បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ កើត
 ទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែនដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ
 ព្រះអង្គ ។ ម្នាលភិក្ខុចាំនិទ្យាយ កាលបើមានទុក្ខ ព្រោះវេទនាស្រ័យ
 ទុក្ខ ប្រកាន់ទុក្ខដូច្នោះឯង ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា សត្វ បន្ទាប់
 អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ កើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ។
 វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារចាំនិទ្យាយ ។ វិញ្ញាណ ទៀងឬមិន
 ទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា
 បើមិនអាស្រ័យនូវរបស់នោះទេ តើគួរមានទិដ្ឋិកើតឡើង យ៉ាងនេះថា
 សត្វ បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ កើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏
 មិនមែនដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ ម្នាលភិក្ខុចាំនិទ្យាយ
 កាលបើមានទុក្ខ ព្រោះវេទនាស្រ័យទុក្ខ ប្រកាន់ទុក្ខដូច្នោះឯង ទើបទិដ្ឋិ
 កើតឡើងយ៉ាងនេះថា សត្វ បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ កើតទៀតក៏
 មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ។

[១៧៦] សាវត្ថី ។ តិស្មី ធុ ។ ចា ភិក្ខុវេ សតិ តិ
 ឧបាទាយ តិ អភិវិស្ស ឃិ ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ រូមិ អត្តា
 ហោតិ អរោគោ បរម្មណាតិ ។ កតិម្ភលកា ហោ កន្ត
 ធម្មា ។ ចេ ។ រូមេ ។ ចា ភិក្ខុវេ សតិ រូមិ ឧបាទា-
 យ រូមិ អភិវិស្ស ឃិ ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ រូមិ អត្តា
 ហោតិ អរោគោ បរម្មណាតិ ។ វេទនាយ សតិ ។ ចេ ។
 សញ្ញាយ សតិ ។ សង្ខារេសុ សតិ ។ វិញ្ញាណ
 សតិ វិញ្ញាណំ ឧបាទាយ វិញ្ញាណំ អភិវិស្ស ឃិ ធិដ្ឋិ
 ឧប្បជ្ជតិ រូមិ អត្តា ហោតិ អរោគោ បរម្មណាតិ ។

[១៧៦] ក្រុងសាវត្ថី ។ ខ្នាសកុំតាំងឡាយ កាលបើមាន
 អ្វីហ្ន៎ ព្រោះគាស្រយអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបទង្គិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា
 ចត្តាបំភិសីសេចក្តីស្តាប់ទៅ ខ្លួន នឹងមានរូប ទាំងមិនមានរោគ ។
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើងខ្ញុំ មានព្រះធានព្រះ
 ភាគជាមូល ។ ចេ ។ ខ្នាសកុំតាំងឡាយ កាលបើមានរូប ព្រោះ
 តែគាស្រយរូប ប្រកាន់រូប ទើបទង្គិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ចត្តាបំភិ
 សេចក្តីស្តាប់ទៅ ខ្លួន នឹងមានរូប ទាំងមិនមានរោគ ។ កាលបើ
 មានវេទនា ។ ចេ ។ កាលបើមានសញ្ញា ។ កាលបើមានសង្ខារទាំង
 ឡាយ ។ កាលបើមានវិញ្ញាណ ព្រោះតែគាស្រយវិញ្ញាណ ប្រកាន់
 វិញ្ញាណ ទើបទង្គិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ចត្តាបំភិសីសេចក្តីស្តាប់ទៅ
 ខ្លួន នឹងមានរូប ទាំងមិនមានរោគ ។

[១៧៧] តំ កេ មញ្ញា ធិ កិក្ខុវេ រូបំ ធិត្ថំ វា អធិត្ថំ
 វាតិ ។ អធិត្ថំ កន្តោ ។ បេ ។ វិបវណាម ធិត្ថំ អបិ ធុ តំ
 អនុបាធាយ ឃវំ ធិត្ថំ ឧប្បជ្ឈតិ រូបំ អត្តា ហោតិ
 អរោតោ បរម្មណាតិ ។ ឆោ ហោតិ កន្តោ ។ ឥតិ ទោ
 កិក្ខុវេ ធុក្កេ សតិ ធុក្កំ ឧបាធាយ ធុក្កំ អភិធិវិស្ស
 ឃវំ ធិត្ថំ ឧប្បជ្ឈតិ រូបំ អត្តា ហោតិ អរោតោ បរម្មណា-
 តិ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារ ។ វិញ្ញាណំ
 ធិត្ថំ វា អធិត្ថំ វាតិ ។ អធិត្ថំ កន្តោ ។ បេ ។ វិបវណាម-
 ធិត្ថំ អបិ ធុ តំ អនុបាធាយ ឃវំ ធិត្ថំ ឧប្បជ្ឈតិ រូបំ
 រូបំ អត្តា ហោតិ អរោតោ បរម្មណាតិ ។ ឆោ ហោតិ
 កន្តោ ។ ឥតិ ទោ កិក្ខុវេ ធុក្កេ សតិ ធុក្កំ ឧបាធាយ
 ធុក្កំ អភិធិវិស្ស ឃវំ ធិត្ថំ ឧប្បជ្ឈតិ រូបំ អត្តា ហោតិ
 អរោតោ បរម្មណាតិ ។

[១៧៧] ខ្នាលភិក្ខុចាំនិទ្ធកាយ អ្នកចាំនិទ្ធកាយសំគាល់សេចក្តី
 ទោះដូចម្តេច រូបទៀត ឬមិនទៀត ។ មិនទៀតទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។
 មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា បើមិនកាស្រ័យខ្លួនរបស់នោះទេ កើត
 មានចំណីកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ចម្រាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ខ្លួន ទំនឹក
 មានរូប ចាំនិទ្ធកាយកេតវិជ្ជា ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។
 ខ្នាលភិក្ខុចាំនិទ្ធកាយ កាលបើមានទុក្ខ ព្រោះវិកាស្រ័យទុក្ខ ប្រកាន់
 ទុក្ខដូច្នោះឯង ទើបចំណីកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ចម្រាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ
 ខ្លួន ទំនឹកមានរូប ចាំនិទ្ធកាយកេតវិជ្ជា ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។
 សង្ខារចាំនិទ្ធកាយ ។ វិញ្ញាណ ទៀតឬមិនទៀត ។ មិនទៀតទេ ព្រះ
 អង្គ ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា បើមិនកាស្រ័យខ្លួនរបស់
 នោះទេ កើតមានចំណីកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ចម្រាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់
 ទៅ ខ្លួន ទំនឹកមានរូប ចាំនិទ្ធកាយកេតវិជ្ជា ។ មិនមែនដូច្នោះទេ
 ព្រះអង្គ ។ ខ្នាលភិក្ខុចាំនិទ្ធកាយ កាលបើមានទុក្ខ ព្រោះវិកាស្រ័យ
 ទុក្ខ ប្រកាន់ទុក្ខដូច្នោះឯង ទើបចំណីកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ចម្រាប់អំពី
 សេចក្តីស្លាប់ទៅ ខ្លួន ទំនឹកមានរូប ចាំនិទ្ធកាយកេតវិជ្ជា ។

ទិដ្ឋិសំយុត្ត ខុតិយធម្មកាលោ

[១៧៨] សាវត្ថី ។ តិស្សី ទុ ចោ ភិក្ខុវេ សតិ តី
ឧបាទាយ តី អភិវិស្ស ឃី ទិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ អរូបិ
អត្តា ហោតិ អរោតោ បរម្មណាតិ (មេយ្យាលោ) ។

[១៧៩] សាវត្ថី ។ រូបិ ច អរូបិ ច អត្តា ហោតិ
អរោតោ បរម្មណាតិ ។

[១៨០] ទេវរូបិធារូបិ អត្តា ហោតិ អរោតោ
បរម្មណាតិ ។

[១៨១] ឯកទ្គសុទ្ធិ អត្តា ហោតិ អរោតោ
បរម្មណាតិ ។

[១៨២] ឯកទ្គទុក្ខិ អត្តា ហោតិ អរោតោ
បរម្មណាតិ ។

[១៨៣] សុទ្ធទុក្ខិ អត្តា ហោតិ អរោតោ
បរម្មណាតិ ។

ទិដ្ឋិសំយុត្ត មេយ្យាល ទំ ២

[១៧៨] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុចាំឯឡាយ កាលរឺមាន
អ្វីថ្មី ព្រោះតែសាស្ត្រយអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបទិដ្ឋិកើតឡើង យ៉ាងនេះ
ថា ចន្ទាបំអំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ខ្លួននឹងមិនមានរួច ចាំឯមិនមានរោគ
(មេយ្យាល) ។

[១៧៩] ក្រុងសាវត្ថី ។ ចន្ទាបំអំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ខ្លួន នឹង
មានរួចរួះ មិនមានរួចរួះ ចាំឯមិនមានរោគ ។

[១៨០] ចន្ទាបំអំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ខ្លួន នឹងមានរួចក៏មិនមែន
មិនមានរួចក៏មិនមែន ចាំឯមិនមានរោគ ។

[១៨១] ចន្ទាបំអំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ខ្លួន នឹងមានសុទ្ធតែសុទ្ធ
ចាំឯមិនមានរោគ ។

[១៨២] ចន្ទាបំអំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ខ្លួន នឹងមានសុទ្ធតែទុក្ខ
តែមិនមានរោគ ។

[១៨៣] ចន្ទាបំអំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ខ្លួន នឹងមានចាំឯសុទ្ធ
ចាំឯទុក្ខ ចាំឯមិនមានរោគ ។

[១៨៤] អនុក្ខមសុទ្ធំ អត្តា ហោតិ អរោតោ
 បរម្មណាតិ ។ កកវិស្សលតា ទោ កន្តេ ធម្មា ។ បេ ។
 រូបេ ទោ ភិក្ខុវេ សតិ រូបំ ឧបាទាយ រូបំ អភិធិ-
 វិស្ស ឯវិ ធិដ្ឋំ ឧប្បជ្ជតិ អនុក្ខមសុទ្ធំ អត្តា ហោតិ
 អរោតោ បរម្មណាតិ ។ វេទនាយ សតិ ។ បេ ។
 សញ្ញាយ សតិ ។ សង្ការេសុ សតិ ។ វិញ្ញាណេ សតិ
 វិញ្ញាណំ ឧបាទាយ វិញ្ញាណំ អភិធិវិស្ស ឯវិ ធិដ្ឋំ
 ឧប្បជ្ជតិ អនុក្ខមសុទ្ធំ អត្តា ហោតិ អរោតោ បរម្ម-
 ណាតិ ។

[១៨៥] តំ កី មញ្ញម ភិក្ខុវេ រូបំ ធិដ្ឋំ វា អធិដ្ឋំ
 វាតិ ។ អធិដ្ឋំ កន្តេ ។ បេ ។ វិបវិណាមធម្មំ អមិ ទុ-
 តំ អនុបាទាយ ឯវិ ធិដ្ឋំ ឧប្បជ្ជេយ្យ អនុក្ខមសុទ្ធំ
 អត្តា ហោតិ អរោតោ បរម្មណាតិ ។ ទោ ហោតិ
 កន្តេ ។ វាតិ ទោ ភិក្ខុវេ ទុក្ខេ សតិ ទុក្ខំ ឧបាទាយ
 ទុក្ខំ អភិធិវិស្ស ឯវិ ធិដ្ឋំ ឧប្បជ្ជតិ អនុក្ខមសុទ្ធំ
 អត្តា ហោតិ អរោតោ បរម្មណាតិ ។ វេទនា ។ បេ ។

[១៨៤] ចន្ទាប្បិកិសេចក្តីស្លាប់ទៅ ខ្លួននឹងមិនទុក មិនសុខ
 ទាំងមិនមានរោគ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើងខ្ញុំ
 មានព្រះមានព្រះកាគជាមូល ។ បេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើ
 មានរូប ព្រោះតែកាស្រ័យរូប ប្រកាន់រូប ទើបទំដឹងតែឡើង យ៉ាងនេះ
 ថា ចន្ទាប្បិកិសេចក្តីស្លាប់ទៅ ខ្លួននឹងមិនទុក មិនសុខ ទាំងមិនមាន
 រោគ ។ កាលបើមានវេទនា ។ បេ ។ កាលបើមានសញ្ញា ។ កាល
 បើមានសង្ការទាំងឡាយ ។ កាលបើមានវិញ្ញាណ ព្រោះតែកាស្រ័យ
 វិញ្ញាណ ប្រកាន់វិញ្ញាណ ទើបទំដឹងតែឡើង យ៉ាងនេះថា ចន្ទាប្បិកិ-
 សេចក្តីស្លាប់ទៅ ខ្លួននឹងមិនទុក មិនសុខ ទាំងមិនមានរោគ ។

[១៨៥] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ សំគាល់សេចក្តី
 នោះដូចម្តេច ហៅទៀង ឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។
 មានសេចក្តីប្រាថ្នាជាធម្មតា បើមិនកាស្រ័យទូរចសំនោះទេ កើតរូ-
 បមានទំដឹងតែឡើង យ៉ាងនេះថា ចន្ទាប្បិកិសេចក្តីស្លាប់ទៅ ខ្លួននឹងមិន
 ទុក មិនសុខ ទាំងមិនមានរោគវេទនា ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានទុក្ខ ព្រោះតែកាស្រ័យទុក្ខ ប្រកាន់
 ទុក្ខដូច្នោះឯង ទើបទំដឹងតែឡើង យ៉ាងនេះថា ចន្ទាប្បិកិសេចក្តីស្លាប់
 ទៅ ខ្លួននឹងមិនទុក មិនសុខ ទាំងមិនមានរោគ ។ វេទនា ។ បេ ។

ទំនៀមទម្លាប់ គតិយបេយ្យាលោ

សញ្ញា ។ សង្ខារ ។ វិញ្ញាណ មិនិក្ខំ វា អនិក្ខំ វា គិ ។
អនិក្ខំ កន្លែ ។ បេ ។ វិបវណាមធម្មំ អបិ ទុ តំ
អនុបាទាយ ឃីរិ និដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈយ្យ អនុក្កមសុទិ អត្តា
ហោតិ អរោតោ បរម្មណាតិ ។ បោ ហោតំ កន្លែ ។
សតិ ទោ កិក្កុវេ ទុក្ខេ សតិ ទុក្ខំ ឧបាទាយ ទុក្ខំ
អភិវិស្ស ឃីរិ និដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈតិ អនុក្កមសុទិ អត្តា
ហោតិ អរោតោ បរម្មណាតិ(១)(ទុតិយបេយ្យាលោ) ។

[១៨៦] សាវត្ថិ ។ តត្រ ទោ ។ កស្មី ទុ
ទោ កិក្កុវេ សតិ កិ ឧបាទាយ កិ អភិវិស្ស
ឃីរិ និដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈតិ ឧ វាតា វាយន្តិ ឧ ធម្មា សទ្ធានិ

ឧទ្ទានិ

១ ខ. ប. វាតំ ឯកំ មម លោ អត្តា ឧ ប មេ សិយា ឧត្តិ ករោតោ ហេតុយា
ចហាទិទ្ទេន អន្តិមំ សស្សកោ អសស្សកោ យវអត្តានុវា ប វិច្ឆិ តំ ឃីរិ អត្តំ ឃីរិក្ខ
ឆវាធលេន ចត្តារោ វ្រិ អត្តា ហោតិ អរុបិ ប អត្តា ហោតិ រុបិ ប អរុបិ ប អត្តា ហោតិ
វេរិ រុបិ ឆារុបិ អត្តា ហោតិ ឯកន្តសុទិ អត្តា ហោតិ ឯកន្តសុទិ អត្តា ហោតិ សុទ្ធសុទិ
អត្តា ហោតិ អនុក្កមសុទិ អត្តា ហោតិ អរោតោ បរម្មណាតិ ធិមេ ធម្មិសតិ សុត្តា
ទុតិយវារេ ទេសិតា ។

ទំនៀមទម្លាប់ បេយ្យាល ទី ៣

សញ្ញា ។ សង្ខារទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណ ទៀតឬមិនទៀត ។ មិន
ទៀតទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា បើមិន
កាស្រីយខ្ញុំរបស់ខ្លាខេ កើតមានទិដ្ឋិកើតឡើង យ៉ាងនេះថា បន្ទាប់
អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ខ្លួន នឹងមិនទុក្ខ មិនសុខ ទាំងមិនមានរោគ
ដែរឬ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើ
មានទុក្ខ ព្រោះតែកាស្រីយទុក្ខ ប្រកាន់ទុក្ខដូច្នោះឯង ទើបទិដ្ឋិកើតឡើង
យ៉ាងនេះថា បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ខ្លួន នឹងមិនទុក្ខ មិនសុខ
ទាំងមិនមានរោគ (បេយ្យាល ទី ២) ។

[១៨៦] ក្រុងសាវត្ថិ ។ ក្នុងទីនោះឯង ។ ព្រះមានព្រះភាគ
ក្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានអ្វីហ្ន៎ ព្រោះតែកាស្រីយអ្វី
ប្រកាន់អ្វី ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ខ្យល់មិនបក់ ទឹកស្អាតមិនហូរ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស ទន្ធាវដ្ឋ

ន កត្តិវិយោ វិជាយន្តិ ន ធម្មសុវិយោ ឧទេន្តិ ក
 អបេន្តិ ក ឯសិកដ្ឋាយិដ្ឋិតាតិ ។ កកវិមូលកា ឆោ
 កន្ត ធម្មា ។ បេ ។ រូបេ ទោ កំត្តាវេ សតិ រូបំ ឧចា-
 ឆាយ រូបំ អភិវិស្ស ឯវិ និដ្ឋំ ឧប្បជ្ជតិ ន វាតា
 វាយន្តិ ។ បេ ។ ឯសិកដ្ឋាយិដ្ឋិតាតិ ។ វេទឆាយ
 សតិ ។ បេ ។ សញ្ញាយ សតិ ។ សង្ខារេស្ស សតិ ។
 វិញ្ញាណេ សតិ វិញ្ញាណំ ឧចាឆាយ វិញ្ញាណំ អភិវិស្ស
 ឯវិ និដ្ឋំ ឧប្បជ្ជតិ ន វាតា វាយន្តិ ។ បេ ។ ឯសិកដ្ឋា-
 យិដ្ឋិតាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ទន្ធាវដ្ឋ

ស្រីមានភតិមិសម្រាលក្នុង ព្រះបន្ត្រព្រះភាវិត្យមិទេរឡើង ឬមិទេលិច
 ៧ កំរិតនៅនឹងថ្កល់ដូចជាសសរគោល ។ ចតិគ្រព្រះអង្គជ័ចម្រើន
 ធម៌ទាំងឡាយ របស់យើងខ្ញុំ មានព្រះមាតាព្រះភាគដ៏មូល ។ បេ ។
 មូលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានរូប ព្រោះវេទកស្រីយរូប ប្រការរូប
 រើបដិដ្ឋិតឡើងយ៉ាងនេះថា ឡល់មិទេបក់ ។ បេ ។ កំរិតនៅនឹងថ្កល់
 ដូចជាសសរគោល ។ កាលបើមានវេទនា ។ បេ ។ កាលបើមាន
 សញ្ញា ។ កាលបើមានសង្ខារទាំងឡាយ ។ កាលបើមានវិញ្ញាណ
 ព្រោះវេទកស្រីយវិញ្ញាណ ប្រការវិញ្ញាណ រើបដិដ្ឋិតឡើង យ៉ាង
 នេះថា ឡល់មិទេបក់ ។ បេ ។ កំរិតនៅនឹងថ្កល់ដូចជាសសរគោល ។

(១៤៧) តំ តំ មញ្ញាដ កិក្ខុវេ រូបំ និច្ចំ វា
អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ កន្ត ។ បេ ។ វិបរិណាម-
នម្មំ អបិ ទុ តំ អនុបាទាយ ឃវិ និច្ចំ ឧប្បន្នេយ្យ
ន វាតា វាយន្តំ ។ បេ ។ ឃសិកដ្ឋាយិដ្ឋិតាតិ ។
លោ ហោតំ កន្ត ។ ឥតិ ទោ កិក្ខុវេ យននិច្ចំ តំ
ទុក្ខំ កស្មំ សតិ តទុបាទាយ ឃវិ និច្ចំ ឧប្បន្នតិ
ន វាតា វាយន្តំ ន នដ្ឋា សន្តន្តំ ន កត្តិចិយោ
វិជាយន្តំ ន ចន្ទមសុវិយា ឧនេន្តំ វា អបេន្តំ វា ឃសិ-
កដ្ឋាយិដ្ឋិតាតិ ។ វេនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ការា
វិញ្ញាណំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ កន្ត ។ បេ ។
វិបរិណាមនម្មំ អបិ ទុ តំ អនុបាទាយ ឃវិ និច្ចំ
ឧប្បន្នេយ្យ ន វាតា វាយន្តំ ។ បេ ។ ឃសិកដ្ឋា-
យិដ្ឋិតាតិ ។ លោ ហោតំ កន្ត ។ ឥតិ ទោ កិក្ខុវេ

(១៤៧) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសំគាល់សេចក្តី
នោះដូចម្តេច ប្រទៀត ឬមិនទៀត ។ មិនទៀតទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។
មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា បើមិនកាស្រ័យឲ្យរបស់នោះទេ កើត
មានទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះថា ឡល់មិនចក់ ។ បេ ។ កាំងនៅនឹងផ្តល់ដូច
ជាសសរគោលវែង ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
ឡាយ របស់ណា មិនទៀត របស់នោះជាទុក្ខ កាលបើរបស់នោះ
មាន ព្រោះតែកាស្រ័យរបស់នោះដូច្នោះឯង ទើបទិដ្ឋិកើតឡើងយ៉ាងនេះ
ថា ឡល់មិនចក់ ស្តឹងមិនឲ្យ ស្រីមានអភិមនសម្រាលកូន ព្រះចន្ទ
ព្រះភាគីមិនទៀត ឬមិនកស្តតទៅ កាំងនៅនឹងផ្តល់ដូចជាសសរ
គោល ។ វេនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ការទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណ
ទៀត ឬមិនទៀត ។ មិនទៀតទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រ-
ែប្រួលជាធម្មតា បើមិនកាស្រ័យឲ្យរបស់នោះទេ កើតមានទិដ្ឋិកើតឡើង
យ៉ាងនេះថា ឡល់មិនចក់ ។ បេ ។ កាំងនៅនឹងផ្តល់ដូចជាសសរ
គោលវែង ។ មិនមែនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ

សុត្តនិកាយ សម្មាសម្ពុទ្ធសិកាយ ខុទ្ទកនិកាយ

យននិច្ចំ ភិ ទុក្ខំ ភស្មំ សតិ ឧបាសាយ ឃរិ ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ ។ បេ ។ ឃសិកាដ្ឋាយិដ្ឋិតាតិ ។

(ធាតុសិ វិញ្ញាណកថា) ។

[១៥៨] សាវត្ថិ ។ ភស្មំ ទុ ទោ ភិក្ខុវេ សតិ ភិ ឧបាសាយ ភិ អភិធិវិស្ស ឃរិ ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ អនុក្កមសុទ្ធំ អត្តា ហោតិ អរោតោ បាម្មណាតិ ។ កកវម្ភលកា ខោ កន្ត ធម្មា ។ បេ ។ រូបេ ទោ ភិក្ខុវេ សតិ រូបំ ឧបាសាយ រូបំ អភិធិវិស្ស ឃរិ ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ អនុក្កមសុទ្ធំ អត្តា ហោតិ អរោតោ បាម្មណាតិ ។ វេទនាយ សតិ ។ បេ ។ សញ្ញាយ សតិ ។ សង្ការេសុ សតិ ។ វិញ្ញាណោ សតិ វិញ្ញាណំ ឧបាសាយ វិញ្ញាណំ អភិធិវិស្ស ឃរិ ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ជតិ អនុក្កមសុទ្ធំ អត្តា ហោតិ អរោតោ បាម្មណាតិ ។

សុត្តនិកាយ សម្មាសម្ពុទ្ធសិកាយ ខុទ្ទកនិកាយ

បេសំណា មិនទៀង បេសំនា ជាទុក្ខ កាលបើបេសំនាមាន ព្រោះ តែកាស្រយបេសំនាដូច្នោះឯង ទើបទិដ្ឋិតើកឡើង យ៉ាងនេះថា ។ បេ ។ តាំងនៅនឹងផ្តល់ដូចជាសសរគោល ។

(សូត្រចំនួន ២២ ចណ្ឌិនគប្បវិទ្យាស្តវេទិកា) ។

[១៥៨] ក្រុនសាវត្ថិ ។ ខ្លាបកិកុចំនិទ្ធកាយ កាលបើមានអ្វីច្រើន ព្រោះតែកាស្រយអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបទិដ្ឋិតើកឡើង យ៉ាងនេះថា ចន្ទាច់ អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ខ្លួននឹងមិនទុក្ខ មិនសុខ ចាំនឹងមានរោគ ។ ចព្រះព្រះអង្គដឹងច្រើន ធម៌ចាំនិទ្ធកាយបេសំយេនិច្ចំ មានព្រះមានព្រះ ភាគជាមូល ។ បេ ។ ខ្លាបកិកុចំនិទ្ធកាយ កាលបើមានច្រើន ព្រោះតែ កាស្រយច្រើន ប្រកាន់ច្រើន ទើបទិដ្ឋិតើកឡើង យ៉ាងនេះថា ចន្ទាច់អំពី សេចក្តីស្លាប់ទៅ ខ្លួននឹងមិនទុក្ខ មិនសុខ ចាំនឹងមានរោគ ។ កាលបើមានវេទនា ។ បេ ។ កាលបើមានសញ្ញា ។ កាលបើមាន សង្ការចាំនិទ្ធកាយ ។ កាលបើមានវិញ្ញាណ ព្រោះតែកាស្រយវិញ្ញាណ ប្រកាន់វិញ្ញាណ ទើបទិដ្ឋិតើកឡើង យ៉ាងនេះថា ចន្ទាច់អំពីសេចក្តីស្លាប់ ទៅ ខ្លួននឹងមិនទុក្ខ មិនសុខ ចាំនឹងមានរោគ ។

[១៨៨] តំ កំ មញ្ញម កិក្ខុវេ រូបំ និក្ខំ វា អនិក្ខំ
 វាតិ ។ អនិក្ខំ កន្តោ ។ បេ ។ វិបរណាមធម្មំ អបិ ទុ តំ
 អនុចាធាយ ឯវិ និដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈេយ្យ អនុក្កមសុទ្ធិ អត្តា
 ហោតិ អរោតោ បរម្មណាតិ ។ យោ ហោតំ កន្តោ ។ ឥតិ
 ទោ កិក្ខុវេ យននិក្ខំ តំ ទុក្ខំ តស្មី សតិ តទុចាធាយ(១)
 ឯវិ និដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈតិ អនុក្កមសុទ្ធិ អត្តា ហោតិ អរោតោ
 បរម្មណាតិ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារ ។
 វិញ្ញាណំ និក្ខំ វា អនិក្ខំ វាតិ ។ អនិក្ខំ កន្តោ ។ បេ ។
 វិបរណាមធម្មំ អបិ ទុ តំ អនុចាធាយ ឯវិ និដ្ឋិ ឧប្ប-
 ជ្ឈេយ្យ អនុក្កមសុទ្ធិ អត្តា ហោតិ អរោតោ បរម្មណា-
 តិ ។ យោ ហោតំ កន្តោ ។ ឥតិ ទោ កិក្ខុវេ យននិក្ខំ តំ

១ ១. តំ អភិវិស្ស ។

[១៨៨] ម្នាលកិក្ខុវេទនា អ្នកទាំងឡាយ សំគាល់សេចក្តី
 នោះដូចម្តេច ច្រវៀង ឬមិនច្រវៀង ។ មិនច្រវៀងទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។
 មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា បើមិនតាមស្រយទៅរបស់នោះទេ កើត
 មានទិដ្ឋិកើតឡើង យ៉ាងនេះថា ចម្លាប់អំពីសេចក្តីស្តាប់ទៅ ខ្លួន នឹង
 មិនទុក្ខ មិនសុខ ទាំងមិនមានកេរ្តិ៍ដ៏វៃវៃ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ
 ព្រះអង្គ ។ ម្នាលកិក្ខុវេទនា របស់ណា មិនច្រវៀង របស់នោះ
 ជាទុក្ខ កាលបើមានរបស់នោះ ព្រោះតែតាមស្រយរបស់នោះ ដូច្នោះឯង
 បើចិដ្ឋិកើតឡើង យ៉ាងនេះថា ចម្លាប់អំពីសេចក្តីស្តាប់ទៅ ខ្លួន នឹង
 មិនទុក្ខ មិនសុខ ទាំងមិនមានកេរ្តិ៍ ។ វេទនា ។ បេ ។ សញ្ញា ។
 សង្ខារទាំងឡាយ ។ វិញ្ញាណច្រវៀងឬមិនច្រវៀង ។ មិនច្រវៀងទេ ព្រះអង្គ
 ។ បេ ។ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា បើមិនតាមស្រយទៅរបស់នោះទេ
 កើតមានទិដ្ឋិកើតឡើង យ៉ាងនេះថា ចម្លាប់អំពីសេចក្តីស្តាប់ទៅ ខ្លួន
 នឹងមិនទុក្ខ មិនសុខ ទាំងមិនមានកេរ្តិ៍ដ៏វៃវៃ ។ មិនមែនដូច្នោះទេ
 ព្រះអង្គ ។ ម្នាលកិក្ខុវេទនា របស់ណា មិនច្រវៀង របស់នោះ

ទុក្ខំ ភស្មំ សតិ ឥទ្ធិបាណយ ឃិវិ ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈតិ អ-
ទុក្ខមសុខំ អត្តា ហោតិ អណេតោ ចាម្មរណាតិ (តតិយ-
បេយ្យាលោ^(១)) ។

(១៧០) សាវត្ថិ ។ កំស្មី ទុ ទោ ភិក្ខុវេ សតិ
កំ ឧបាណយ កំ អភិវិស្ស ឃិវិ ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈតិ
ន វាតា វាយន្តំ ន នដ្ឋោ សទ្ធីន្តំ ន កត្តិវិយោ
វិជាយន្តំ ន ចន្ទិមសុវិយា ឧទេន្តំ វា អបេន្តំ វា
ឯសិកដ្ឋាយិដ្ឋិតាតិ ។ កកវម្ភលកា យោ កន្តេ ធម្មា
។ ថេ ។ រូបេ ទោ ភិក្ខុវេ សតិ រូបំ ឧបាណយ
រូបំ អភិវិស្ស ឃិវិ ធិដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈតិ ន វាតា វាយន្តំ
។ ថេ ។ ឯសិកដ្ឋាយិដ្ឋិតាតិ ។ វេទនាយ សតិ ។ ថេ ។
សញ្ញាយ សតិ ។ សង្ការេសុ សតិ ។ វិញ្ញាលោ
សតិ វិញ្ញាលំ ឧបាណយ វិញ្ញាលំ អភិវិស្ស

១ ឧ. ធីសតិសុត្តន្តា វិភាជនា ។

ជាទុក្ខ កាលបើមានរបស់នោះ ព្រោះតែតាស្រ័យរបស់នោះ ដូច្នោះឯង
ទើបទំងើកឡើង យ៉ាងនេះថា ចង្កាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ខ្លួនឯងមិនទុក្ខ
មិនសុខ ទាំងមិនមានភេត ។ (បេយ្យាល ទី ៧) ។

(១៧០) ក្រុនសាវត្ថិ ។ ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានអ្វីហ្ន៎
ព្រោះតែតាស្រ័យអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបទំងើកឡើង យ៉ាងនេះថា ខ្យល់មិន
បក់ ទឹកស្អីនឹងមិនហូរ ស្រីមានគភ៌មិនសម្រាលកូន ព្រះចន្ទព្រះភាគិញ
មិនទើបឡើងពីមុខអស្តង្គិកទៅ តាំងនៅទីនឹងថ្កល់ ដូចជាសសរគោល ។
ចពិគ្រព្រះអង្គនឹងចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើងខ្ញុំ មានព្រះមានព្រះ
កាគជាមូល ។ ថេ ។ ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានរូប ព្រោះតែ
តាស្រ័យរូប ប្រកាន់រូប ទើបទំងើកឡើង យ៉ាងនេះថា ខ្យល់មិនបក់
។ ថេ ។ តាំងនៅទីនឹងថ្កល់ដូចជាសសរគោល ។ កាលបើមានវេទនា
។ ថេ ។ កាលបើមានសញ្ញា ។ កាលបើមានសង្ការទាំងឡាយ ។
កាលបើមានវិញ្ញាណ ព្រោះតែតាស្រ័យវិញ្ញាណ ប្រកាន់វិញ្ញាណ

ឯវិ-ធីដ្ឋិ ឧប្បជ្ឈតិ ធន វាតា វាយន្តិ ។ មេ ។ ឯសិក្កដ្ឋា-
យដ្ឋិតាតិ ។

[១៧១] តំ កំ មញ្ញាម កិក្កាវេ រូបំ ធីដ្ឋិ វា អធិដ្ឋិ
វាតិ ។ អធិដ្ឋិ កន្ត ។ យំ បទាធីដ្ឋិ ធុក្កំ វា តំ សុទំ
វាតិ ។ ធុក្កំ កន្ត ។ យំ បទាធីដ្ឋិ ធុក្កំ វិបវិណា-
មធម្មំ កាល្យំ ទុ តំ សមទុបស្ស៊ីតិ ឯតំ មម ឯសោ-
ហមស្មិ ឯសោ មេ អត្តាតិ ។ លោ ហេតំ កន្ត ។
វេទនា ។ មេ ។ សញ្ញា ។ សង្ការ ។ វិញ្ញាណំ ធីដ្ឋិ
វា អធិដ្ឋិ វាតិ ។ អធិដ្ឋិ កន្ត ។ យំ បទាធីដ្ឋិ ធុក្កំ
វា តំ សុទំ វាតិ ។ ធុក្កំ កន្ត ។ យំ បទាធីដ្ឋិ ធុក្កំ
វិបវិណាមធម្មំ កាល្យំ ទុ តំ សមទុបស្ស៊ីតិ ឯតំ មម
ឯសោហមស្មិ ឯសោ មេ អត្តាតិ ។ លោ ហេតំ កន្ត ។

ទើបចំដ្ឋិតក្កោវ្យិកយ៉ាងនេះថា ខ្យល់មិនចក់ ។ មេ ។ កាំងនាវីនីក្កស្តល់
ដូចជាសសរោគាល ។

[១៧១] ខ្យល់កិក្កចាំងខ្យាយ ក្កចាំងខ្យាយសំខាល់សេចក្តីនោះ
ដូចម្តេច ច្រៀងឬមិនច្រៀង ។ មិនច្រៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណា
មិនច្រៀង របស់នោះជាទុក្ខឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណា
មិនច្រៀង ជាទុក្ខ ទានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា កើតឡើងយល់ឃើញ
ដូចរបស់នោះថា គុំរបស់អញ គុំជាអញ គុំជាខ្លួនរបស់អញ ដូច្នោះ
ដែរឬ ។ មិនកើតឡើងយល់ដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ វេទនា ។ មេ ។ សញ្ញា ។
សង្ការចាំងខ្យាយ ។ វិញ្ញាណ ច្រៀងឬមិនច្រៀង ។ មិនច្រៀងទេ ព្រះ
អង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនច្រៀង របស់នោះ ជាទុក្ខឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ
ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនច្រៀង ជាទុក្ខ ទានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា
កើតឡើងយល់ឃើញដូចរបស់នោះថា គុំរបស់អញ គុំជាអញ គុំជា
ខ្លួនរបស់អញ ដូច្នោះដែរឬ ។ មិនកើតឡើងយល់ដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។

[១៨២] ភស្តុតិបា ភិក្ខុវេ យំ កំព្យំ រូបំ អតិ-
 ភាជាតតប្បុត្តប្បដ្ឋំ អជ្ឈតិំ វា ពហិន្ទា វា ឱន្យវិកំ
 វា សុខុមំ វា ហិំ វា បណីតំ វា យំ ទ្វេវ សន្តិកេ
 វា សត្វំ រូបំ ទេតំ មម ទេសោហមស្មំ ទ ទេសោ
 អត្តាតិ វា មេតំ យថាភូតំ សឌ្ឍត្រាយ ទដ្ឋត្វំ ។ យា
 កាចិ វេទនា ។ យា កាចិ សញ្ញា ។ យេ កេចិ
 សង្ខារ ។ យំ កំព្យំ វិញ្ញាណំ អតិភាជាតតប្បុ-
 ប្បដ្ឋំ អជ្ឈតិំ វា ពហិន្ទា វា ឱន្យវិកំ វា សុខុមំ វា
 ហិំ វា បណីតំ វា យំ ទ្វេវ សន្តិកេ វា សត្វំ វិញ្ញាណំ
 ទេតំ មម ទេសោហមស្មំ ទ ទេសោ អត្តាតិ វា មេតំ
 យថាភូតំ សឌ្ឍត្រាយ ទដ្ឋត្វំ ។ វា វិ ចស្សំ ។ មេ ។
 ចាបំ ឥត្តក្កាយាតិ បដាទាតិ ។

[១៨២] ធានកិក្ខុចាំឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ក្នុងលោកនេះ
 ប្រណាទិមួយ ជាអតីត អនាគត ចប្បប្បដ្ឋ វាណក្កក្កិ វាណក្កក្កិ ព្រាត
 ព្រាតក្កិ ល្អិតក្កិ ថោកចាបក្កិ ឧត្តមក្កិ ប្រណាដែលមានក្នុងវិជ្ជាយក្កិ
 ក្នុងវិជិតក្កិ អ្នកចាំឡាយ ត្រូវយល់តាមវិធានដោយប្រាជ្ញាដ៏ល្អ ឲ្យប្រ
 ចាំឥសន៍នេះយ៉ាងនេះថា ឱ្យមិនមែនរបស់អញ ឱ្យមិនមែនអញ ឱ្យមិន
 មែនជាខ្លួនរបស់អញឡើយ ។ វេទនាណាទិមួយ ។ សញ្ញាណាទិមួយ ។
 សង្ខារចាំឡាយណាទិមួយ ។ វិញ្ញាណាទិមួយ ជាអតីត អនាគត
 ចប្បប្បដ្ឋ វាណក្កក្កិ វាណក្កក្កិ ព្រាតព្រាតក្កិ ល្អិតក្កិ ថោកចាបក្កិ
 ឧត្តមក្កិ វិញ្ញាណាណាដែលមានក្នុងវិជ្ជាយក្កិ ក្នុងវិជិតក្កិ អ្នកចាំឡាយ
 ត្រូវយល់តាមវិធានដោយប្រាជ្ញាដ៏ល្អ ឲ្យវិញ្ញាណចាំឥសន៍នេះ យ៉ាងនេះថា
 ឱ្យមិនមែនរបស់អញ ឱ្យមិនមែនអញ ឱ្យមិនមែនជាខ្លួនរបស់អញឡើយ ។
 កាលបើអាយសាវកឃើញយ៉ាងនេះ ។ មេ ។ ក៏ដឹងច្បាស់ថា មន្តករវា
 កំពុងប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោតសប្បុរសភាពទៀត មិនមានឡើយ ។

[១៨៣] សាវត្ថី ។ ចេស្មី ធុ ទោ ភិក្ខុវេ សតិ ភិ
 ឧបាធាយ ភិ អភិវិស្ស ឃី ធិដ្ឋ ឧប្បជ្ជតិ អនុត្តម-
 សុទ្ធំ អត្តា ហោតិ អរោតោ ចរាដ្ឋណាតិ ។ កតិវិម្ភល-
 កា ធា កន្ត ធម្មា ។ បេ ។ រូបេ ទោ ភិក្ខុវេ សតិ
 រូបំ ឧបាធាយ រូបំ អភិវិស្ស ឃី ធិដ្ឋ ឧប្បជ្ជតិ
 អនុត្តមសុទ្ធំ អត្តា ហោតិ អរោតោ ចរាដ្ឋណាតិ ។
 វេធាយ សតិ ។ បេ ។ សញ្ញាយ សតិ ។ សង្ការេសុ
 សតិ ។ វិញ្ញាណេ សតិ វិញ្ញាណំ ឧបាធាយ វិញ្ញាណំ
 អភិវិស្ស ឃី ធិដ្ឋ ឧប្បជ្ជតិ អនុត្តមសុទ្ធំ អត្តា
 ហោតិ អរោតោ ចរាដ្ឋណាតិ ។

[១៨៣] ក្រុងសាវត្ថី ។ បាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានអ្វីថ្មី
 ព្រោះតែគាស្រ័យអ្វី ប្រកាន់អ្វី ទើបទិដ្ឋិភើតឡើង យ៉ាងនេះថា បន្ទាប់
 អំពីសេចក្តីស្តាប់ទៅ ខ្លួន នឹងមិនទុក មិនសុខ ទាំងមិនមានរោគ ។
 ចពិព្រោះអង្គជ័យម្រឹម ធម៌ទាំងឡាយរបស់យើងទ្រព្យអង្គ មានព្រះ
 មានព្រះភាគជាមូល ។ បេ ។ បាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានរូប
 ព្រោះតែគាស្រ័យរូប ប្រកាន់រូប ទើបទិដ្ឋិភើតឡើង យ៉ាងនេះថា
 បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្តាប់ទៅ ខ្លួន នឹងមិនទុក មិនសុខ ទាំងមិនមាន
 រោគ ។ កាលបើមានវេទនា ។ បេ ។ កាលបើមានសញ្ញា ។ កាល
 បើមានសង្ការទាំងឡាយ ។ កាលបើមានវិញ្ញាណ ព្រោះតែគាស្រ័យ
 វិញ្ញាណ ប្រកាន់វិញ្ញាណ ទើបទិដ្ឋិភើតឡើង យ៉ាងនេះថា បន្ទាប់អំពី
 សេចក្តីស្តាប់ទៅ ខ្លួន នឹងមិនទុក មិនសុខ ទាំងមិនមានរោគ ។

(១៨៤) ភំ ភេ មញ្ញាថ កេត្តាវេ រូបំ ធិត្ថំ វា អធិត្ថំ
 វាភិ ។ អធិត្ថំ កន្តោ ។ យំ បដាធិត្ថំ ទុក្ខំ វា ភំ សុខំ
 វាភិ ។ ទុក្ខំ កន្តោ ។ យំ បដាធិត្ថំ ទុក្ខំ វិបរិណាមធម្មំ
 កាល្មំ ទុ ភំ សមុបស្សិត្តំ ឯតំ មម ឯសោហមស្មិ
 ឯសោ មេ អត្តាភិ ។ ទោ ហេតំ កន្តោ ។ វេទនា ។
 សញ្ញា ។ សង្ខារ ។ វិញ្ញាណំ ធិត្ថំ វា អធិត្ថំ វាភិ ។
 អធិត្ថំ កន្តោ ។ យំ បដាធិត្ថំ ទុក្ខំ វា ភំ សុខំ វាភិ ។
 ទុក្ខំ កន្តោ ។ យំ បដាធិត្ថំ ទុក្ខំ វិបរិណាមធម្មំ
 កាល្មំ ទុ ភំ សមុបស្សិត្តំ ឯតំ មម ឯសោហមស្មិ
 ឯសោ មេ អត្តាភិ ។ ទោ ហេតំ កន្តោ ។

(១៨៥) ម្នាលភិក្ខុចាំកឡាយ អ្នកចាំកឡាយ សំគាល់សេចក្តី
 នោះដូចម្តេច ច្រឡើងច្រមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះ
 របស់ណាមិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។
 ចុះរបស់ណា មិនទៀង ជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា គួរនឹក
 យល់ឃើញនូវរបស់នោះថា ខ្ពះរបស់កញ្ច ខ្ពះជាកញ្ច ខ្ពះជាទួនរបស់
 កញ្ច ដូច្នោះដែរឬ ។ មិនគួរនឹកយល់ដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។ វេទនា
 ។ រេ ។ សញ្ញា ។ សង្ខារចាំកឡាយ ។ វិញ្ញាណទៀងច្រមិនទៀង ។ មិន
 ទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខឬជាសុខ ។
 ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណាមិនទៀង ជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រែប្រួល
 ជាធម្មតា គួរនឹកយល់ឃើញនូវរបស់នោះថា ខ្ពះរបស់កញ្ច ខ្ពះជាកញ្ច
 ខ្ពះជាទួនរបស់កញ្ចដូច្នោះដែរឬ ។ មិនគួរនឹកយល់ដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។

[១៧៨] ភស្តុតិហ ភិក្ខុវេ យំ កិញ្ចំ រូបំ អតីតា-
 ធាតុតប្បទុប្បន្នំ អដ្ឋត្តំ វា ពហិទ្ធា វា ឱណ្ណវិកំ វា
 សុទ្ធមំ វា ហិដំ វា បណីតំ វា យំ ទ្វារ សន្តិកេ វា
 សត្វំ រូបំ ទេតំ មម ទេសោហមស្មំ ទ មេសោ អត្តា-
 តិ ឯវមេតំ យជាត្វតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទដ្ឋត្វំ ។ យា
 កាចិ វេទនា ។ យា កាចិ សញ្ញា ។ យេ កេចិ
 សង្ខារ ។ យំ កិញ្ចំ វិញ្ញាណំ អតីតាធាតុតប្បទុប្បន្នំ
 អដ្ឋត្តំ វា ពហិទ្ធា វា ឱណ្ណវិកំ វា សុទ្ធមំ វា ហិដំ
 វា បណីតំ វា យំ ទ្វារ សន្តិកេ វា សត្វំ វិញ្ញា-
 ណំ ទេតំ មម ទេសោហមស្មំ ទ មេសោ អត្តាតិ
 ឯវមេតំ យជាត្វតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទដ្ឋត្វំ ។ ឯវំ បស្សិ
 ភិក្ខុវេ សុតាវ អរិយស្សាវកោ រូបស្មិចំ ទិព្វំទុតិ

[១៧៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ក្នុងលោកនេះ
 ប្រណាណីមួយ ជាអតីត អនាគត បច្ចុប្បន្ន ខាងក្នុងក្តី ខាងក្រៅក្តី
 ក្រាតក្រាតក្តី ល្អិតក្តី ដោយទាបក្តី ទុក្ខមក្តី ប្រណាណីដែលមានក្នុង
 ទីឆ្ងាយក្តី ក្នុងទីជិតក្តី អ្នកទាំងឡាយត្រូវយល់តាមពិតដោយប្រាថ្នាដ៏
 ល្អ ឲ្យប្រទាំងអស់ខ្លះ យ៉ាងនេះថា ខ្ញុំមិនមែនរបស់អញ ខ្ញុំមិនមែន
 ជាអញ ខ្ញុំមិនមែនជាខ្លួនរបស់អញឡើយ ។ វេទនាណាណីមួយ ។
 សញ្ញាណាណីមួយ ។ សង្ខារទាំងឡាយណាណីមួយ ។ វិញ្ញាណាណាណីមួយ
 ជាអតីត អនាគត បច្ចុប្បន្ន ខាងក្នុងក្តី ខាងក្រៅក្តី ក្រាតក្រាត
 ក្តី ល្អិតក្តី ដោយទាបក្តី ទុក្ខមក្តី វិញ្ញាណាណាណីដែលមានក្នុងទីឆ្ងាយ
 ក្តី ក្នុងទីជិតក្តី អ្នកទាំងឡាយត្រូវយល់តាមពិតដោយប្រាថ្នាដ៏ល្អ ឲ្យ
 វិញ្ញាណាទាំងអស់ខ្លះ យ៉ាងនេះថា ខ្ញុំមិនមែនរបស់អញ ខ្ញុំមិនមែនជា
 អញ ខ្ញុំមិនមែនជាខ្លួនរបស់អញឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយ-
 សាវ័កអ្នកចេះដឹង កាលបើឃើញយ៉ាងនេះ វេទនាឡើយណាយទិដ្ឋិប្រផង

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកនិកាយ

វេទនាយមិ ឯត្វិទ្ធកិ សញ្ញាយមិ ឯត្វិទ្ធកិ សង្ការេសុមិ
 ឯត្វិទ្ធកិ វិញ្ញាណស្មីមិ ឯត្វិទ្ធកិ ឯត្វិទ្ធកិ វិជ្ជាតិ វិណកា
 វិមុច្ចតិ វិមុត្តស្មី វិមុត្តមិ ញាណំ ហោតិ ។ ចំណា ជាតិ
 វុសតិ ព្រហ្មចរិយំ កតិ ការណីយំ ចាចវិ ឥត្តត្តាយាតិ
 ចជាជាតិ ។ (បុរិមកមធំ អដ្ឋាស វេយ្យាករណ
 ទុតិយកមធំ ធាតុសំ វិគ្គារេត្តាធិ តតិយកមធំ ធាតុសំ
 វិគ្គារេត្តាធិ ធាតុត្តកមធំ ធាតុសំ វិគ្គារេត្តាធិ) ។

ចំនួនយុត្ត ៧

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកនិកាយ

នឿយណាយនិវេទនាផន ឿយណាយនិវេទនាផន នឿយណាយ
 និវេទនាផន ឿយណាយនិវេទនាផន កាលបើឡើយ
 ណាយ ក៏ប្រាសចាកកម្រេក ប្រាសចាកកម្រេក ទើបចិត្តរួច
 ស្រឡះ កាលបើចិត្តរួចស្រឡះហើយ ញាណក៏កើតឡើងថា ចិត្តរួច
 ស្រឡះហើយ ។ អរិយសាវ័កនោះដឹងច្បាស់ថា ជាតិអស់ហើយ មត្ត-
 ព្រហ្មចរិយៈ ភាគរាជានុវិញ្ញាណនោះហើយ រសាឡសកិច្ចភាគរាជានុវិញ្ញាណនោះ
 ស្រេចហើយ មត្តភាវនាចិត្តដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីរសាឡសកិច្ចនេះទៀត
 មិនមានឡើយ ។ (វេយ្យាករណ៍ទាំង ១៧ ខាងដំណើរដូចមុន សូត្រ ២៦
 បណ្ឌិតត្រូវសំដែងឲ្យតិស្តារដូចដំណើរទីពីរផងចុះ សូត្រ ២៦ បណ្ឌិតត្រូវ
 សំដែងឲ្យតិស្តារដូចដំណើរទីបី សូត្រ ២៦ បណ្ឌិតត្រូវសំដែងឲ្យតិស្តារ
 ដូចដំណើរទីបួន) ។

ចំនួនយុត្ត ៧

ឧក្ខន្ធសំយុត្ត

[១៧៦] សាវត្ថុ ។ ចក្កុ ភិក្ខុវេ អនិច្ចំ វិចរិណា-
មិ អញ្ញាជាភារី សោតំ អនិច្ចំ វិចរិណាមិ អញ្ញាជាភារី
យាធំ អនិច្ចំ វិចរិណាមិ អញ្ញាជាភារី ជិក្ខុ អនិច្ចា វិ-
ចរិណាមិ អញ្ញាជាភារី កាយោ អនិច្ចោ វិចរិណាមិ
អញ្ញាជាភារី មនោ អនិច្ចោ វិចរិណាមិ អញ្ញាជាភារី ។
យោ ភិក្ខុវេ ឥមេ ធម្មេ ឯវិ សន្តហតិ អនិច្ចុតិ ។
អយំ វុត្ថុតិ សទ្ធាទុសារី ឧក្ខន្ធា សម្មត្តនិយាមិ
សប្បវិសក្ខមិ ឧក្ខន្ធា វិភិវត្តោ បុជ្ជជន្មមិ អកញ្ចោ តិ
កម្មំ កាតុំ យំ កម្មំ កាតុំ វិវិយំ វិ តិវត្តាធម្មោ ធំ
វិ ចិត្តិវិសយំ វិ ឧបបដ្ឋេយ្យ អកញ្ចោ វ ភាវ កាលំ
កាតុំ យាវ ឧ សោតាបត្តិផលំ សច្ចិករោតិ ។
យស្ស ទោ ភិក្ខុវេ ឥមេ ធម្មា ឯវិ ចញ្ញាយ មត្ត-
សោ ធំជ្ឈានំ មមន្តំ ។ អយំ វុត្ថុតិ ធម្មាទុសារី

ឧក្ខន្ធសំយុត្ត

[១៧៦] ក្រុងសាវត្ថុ ។ ខ្នាតកិក្ខុតាំងខ្យាយ ក្រុងមិនទៀន
មានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅ ប្លែកទៅជាប្រក្រតី ច្រឡំមិនទៀន មាន
សេចក្តីប្រែប្រួលទៅ ប្លែកទៅជាប្រក្រតី ច្រឡំមិនទៀន មានសេចក្តី
ប្រែប្រួលទៅ ប្លែកទៅជាប្រក្រតី អណ្តាតមិនទៀន មានសេចក្តីប្រែ
ប្រួលទៅ ប្លែកទៅជាប្រក្រតី កាយមិនទៀន មានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅ
ប្លែកទៅជាប្រក្រតី ចិត្តមិនទៀន មានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅ ប្លែកទៅជា
ប្រក្រតី ។ ខ្នាតកិក្ខុតាំងខ្យាយ បុគ្គលណាដើរចុះចិត្តសិប្បវិសក្ខមិ
នេះយ៉ាងនេះ ។ បុគ្គលនេះហៅថា សទ្ធាទុសារី (អ្នកព្យាបាលឱ្យរឿយៗ
ដោយសទ្ធា) ចុះសិបកាន់សម្មត្តនិយាម ចុះសិបកាន់សប្បវិសក្ខមិ
កម្មនិបត្តិបុជ្ជជន្មមិ ជាអ្នកវិលវិលផ្លូវ ដែលធ្វើហើយទាំឱ្យទៅកើត
ក្នុងនរក ឬកំណើតសត្វតិរច្ឆាន ឬកិច្ចសិវិយ ជាបុគ្គលទៀននឹងមិនធ្វើ
មរណកាល ក្នុងពេលដែលមិនទាន់ធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់នូវសោកាបក្ខិផលទៅ
ឡើយ ។ ខ្នាតកិក្ខុតាំងខ្យាយ បុគ្គលណាមួយបានក្រាស់ដឹងធម៌ទាំងនេះ
ដោយប្រមាណវិទ្យាប្រាកដយ៉ាងនេះ ។ បុគ្គលនេះ ហៅថា ធម្មាទុសារី

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខន្ធកិរិយា

ឱក្ការន្តា សម្មត្តនិយាមី សច្ចុវិសត្តមី ឱក្ការន្តា វិចិត្រន្តោ
 បុដ្ឋជ្ជនក្ខមី អគព្វោ តិ កម្មំ កាតុំ យំ កម្មំ កត្វា
 ចិរយំ វា តិវត្តាធម្មោ វា ចិន្តិវិសយំ វា ឧបបដ្ឋេយ្យ
 អគព្វោ វ តាវ កាលំ កាតុំ យាវ ទ សោតាបត្តិដលំ
 សច្ចិករោតិ ។ យោ ភិក្ខុវេ ឥមេ ធម្មេ ឃីវី ជាតាតិ
 ឃីវី បស្សតិ ។ អយំ វុទ្ធតិ សោតាបន្តោ អវិចិត្តាត-
 ធម្មោ ធម្មោ សម្មោធិបរាយោតិ ។

[១៧៧] សាវត្ថិ ។ រូបា ភិក្ខុវេ អចិត្តា វិបរិណា-
 មិទោ អញ្ញាតាការិទោ សទ្ធា អចិត្តា វិបរិណាមិទោ
 អញ្ញាតាការិទោ កត្វា អចិត្តា វិបរិណាមិទោ អញ្ញាតា-
 ការិទោ រសា អចិត្តា វិបរិណាមិទោ អញ្ញាតាការិទោ
 ជាដ្ឋត្វា អចិត្តា វិបរិណាមិទោ អញ្ញាតាការិទោ ធម្មោ
 អចិត្តា វិបរិណាមិទោ អញ្ញាតាការិទោ ។ យោ ភិក្ខុវេ
 ឥមេ ធម្មេ ឃីវី សទ្ធិហតិ អចិត្តុតិ ។ អយំ វុទ្ធតិ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខន្ធកិរិយា

(អ្នកព្យាបាលដោយធម៌គឺប្រាជ្ញ) ចុះសិបកាន់សម្មត្តនិយាម ចុះសិប
 កាន់សច្ចុវិសត្តមិ កន្លងចង់ខ្ញុំបុដ្ឋជ្ជនក្ខមិ ជាអ្នកវិលងធ្វើអំពើដែលធ្វើ
 ហើយនាំឱ្យទៅកើតក្នុងនរក ឬកំរើកសត្វតិរច្ឆាន ឬកំរើក្តីសីល ជា
 បុគ្គលទៀននឹងមិនធ្វើមហាកាល ក្នុងពេលដែលមិនទាន់ធ្វើឱ្យជាក់ច្បាស់
 ខ្ញុំវិសោកាបត្តិផលនៅឡើយ ។ ខ្មាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណាដឹង
 យ៉ាងនេះ ឃើញយ៉ាងនេះ ខ្ញុំធម៌ទាំងនេះ ។ បុគ្គលនេះ ហៅថា
 សោតាបន្តបុគ្គល មានសភាពមិនទាក់ចុះទៅក្នុងអបាយ ជាបុគ្គលទៀន
 មានការគ្រាសដឹងប្រព្រឹត្តទៅទាំងមុខ ។

[១៧៧] ក្រុងសាវត្ថិ ។ ខ្មាលភិក្ខុទាំងឡាយ រួមមិនទៀន
 មានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅ ប្លែកទៅជាប្រក្រតី សំឡេងមិនទៀន មាន
 សេចក្តីប្រែប្រួលទៅ ប្លែកទៅជាប្រក្រតី ក្លិនមិនទៀន មានសេចក្តី
 ប្រែប្រួលទៅ ប្លែកទៅជាប្រក្រតី សេមិនទៀន មានសេចក្តីប្រែប្រួល
 ទៅ ប្លែកទៅជាប្រក្រតី ផោដ្ឋង្គមិនទៀន មានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅ
 ប្លែកទៅជាប្រក្រតី ធម្មាម្មណ៍មិនទៀន មានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅ
 ប្លែកទៅជាប្រក្រតី ។ ខ្មាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណា ធ្វើចុះចិត្ត
 សិបខ្ញុំធម៌ទាំងនេះ យ៉ាងនេះ ។ បុគ្គលនេះ ហៅថា សទ្ធិហតិ

[១៧៧] សាវត្ថិ ។ ចក្កុវិញ្ញាណំ ភិក្ខុវេ អធិត្ថំ វិបរិណាមិ អញ្ញជាភារិ ។ សោតវិញ្ញាណំ ។ ចេ ។ យាទវិញ្ញាណំ ។ ជីវ្ហវិញ្ញាណំ ។ កាយវិញ្ញាណំ ។ មនោវិញ្ញាណំ អធិត្ថំ វិបរិណាមិ អញ្ញជាភារិ ។ យោ ភិក្ខុវេ ។ ចេ ។ សច្ចិករោតិ ។ យស្ស ទោ ភិក្ខុវេ ។ ចេ ។ សច្ចិករោតិ ។ យោ ភិក្ខុវេ ។ ចេ ។ សម្ពោចិបកយោតិ ។

[១៧៨] សាវត្ថិ ។ ចក្កុសម្មស្សោ ភិក្ខុវេ អធិត្ថោ វិបរិណាមិ អញ្ញជាភារិ សោតសម្មស្សោ ។ យាទសម្មស្សោ ។ ជីវ្ហសម្មស្សោ ។ កាយសម្មស្សោ ។ មនោសម្មស្សោ អធិត្ថោ វិបរិណាមិ អញ្ញជាភារិ ។ យោ ភិក្ខុវេ វេ ចេ ធម្ម ឃិវិ សន្តហតិ អធិត្ថក្ខតិ ។ អយិ វុក្ខតិ សម្មាទុសារិ ។ ចេ ។ សម្ពោចិបកយោតិ ។

[១៧៧] ក្រុសាវត្ថិ ។ ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្កុវិញ្ញាណមិនទៀង មានសច្ចកិប្រែប្រួលទៅ ច្រកទៅជាច្រកគឺ ។ សោតវិញ្ញាណ ។ ចេ ។ យាទវិញ្ញាណ ។ ជីវ្ហវិញ្ញាណ ។ កាយវិញ្ញាណ ។ មនោវិញ្ញាណ មិនទៀង មានសច្ចកិប្រែប្រួលទៅ ច្រកទៅជាច្រកគឺ ។ ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុត្តលណា ។ ចេ ។ ធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ ។ ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុត្តលណា ។ ចេ ។ ធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ ។ ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុត្តលណា ។ ចេ ។ មានការគ្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅទាំងមុខ ។

[១៧៨] ក្រុសាវត្ថិ ។ ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចក្កុសម្មស្ស មិនទៀង មានសច្ចកិប្រែប្រួលទៅ ច្រកទៅជាច្រកគឺ សោតសម្មស្ស ។ យាទសម្មស្ស ។ ជីវ្ហសម្មស្ស ។ កាយសម្មស្ស ។ មនោសម្មស្ស មិនទៀង មានសច្ចកិប្រែប្រួលទៅ ច្រកទៅជាច្រកគឺ ។ ខ្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុត្តលណា ធ្វើចុះចិត្តសម្រេច ឱ្យធម៌ទាំងនេះយ៉ាងនេះ ។ ចុត្តលនេះ ហៅជា សព្វទុក្ខសារី ។ ចេ ។ មានការគ្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅទាំងមុខ ។

ឧត្តសយុត្ត

(២០០) សាវត្ថី ។ ចក្ខុសម្មស្សជា វេទនា ភិក្ខុវេ
 អនិច្ចា វិបរិណាមី អញ្ញជាភារី សោតសម្មស្សជា វេទ-
 នា ។ យានសម្មស្សជា វេទនា ។ ជីក្ខុសម្មស្សជា
 វេទនា ។ កាយសម្មស្សជា វេទនា ។ មនោសម្មស្សជា
 វេទនា អនិច្ចា វិបរិណាមី អញ្ញជាភារី ។ យោ ភិក្ខុវេ
 ឥមេ ធម្មេ វិវិ សន្តហតិ អនិម្មត្តិ ។ អយំ វុត្តិ
 សទ្ធានុសារី ។ បេ ។ សម្ពោធិបកយោតិ ។

(២០១) សាវត្ថី ។ រូបសញ្ញា ភិក្ខុវេ អនិច្ចា វិបរិ-
 ណាមី អញ្ញជាភារី ។ សន្តសញ្ញា ។ កទ្ធសញ្ញា ។
 រសសញ្ញា ។ ដោជ្ជទ្ធសញ្ញា ។ ធម្មសញ្ញា អនិច្ចា
 វិបរិណាមី អញ្ញជាភារី ។ យោ ភិក្ខុវេ ឥមេ ធម្មេ
 វិវិ សន្តហតិ អនិម្មត្តិ ។ អយំ វុត្តិ សទ្ធានុសារី
 ។ បេ ។ សម្ពោធិបកយោតិ ។

ឧត្តសយុត្ត

(២០០) ក្រុងសាវត្ថី ។ ខ្នាលភិក្ខុចាំនិទ្ធកាយ ចក្ខុសម្មស្ស-
 ជាវេទនា មិនទៀង មានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅ ប្លែកទៅជាប្រក្រតី
 សោតសម្មស្សជាវេទនា ។ យានសម្មស្សជាវេទនា ។ ជីក្ខុសម្មស្ស-
 ជាវេទនា ។ កាយសម្មស្សជាវេទនា ។ មនោសម្មស្សជាវេទនា មិន
 ទៀង មានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅ ប្លែកទៅជាប្រក្រតី ។ ខ្នាលភិក្ខុចាំ-
 និទ្ធកាយ បុគ្គលណា ធ្វើចុះចិត្តសិប្បវិធីចាំនិទ្ធកាយនេះ ។ បុគ្គល
 នេះ ហៅថា សទ្ធានុសារី ។ បេ ។ ទីនិទ្ធានុសារីនិទ្ធកាយមុខ ។

(២០១) ក្រុងសាវត្ថី ។ ខ្នាលភិក្ខុចាំនិទ្ធកាយ សេចក្តីសំគាល់ក្នុង
 ប្រមិនទៀង មានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅ ប្លែកទៅជាប្រក្រតី ។ សេចក្តី
 សំគាល់ក្នុងសំឡេង ។ សេចក្តីសំគាល់ក្នុងភ្លេង ។ សេចក្តីសំគាល់ក្នុង
 សេ ។ សេចក្តីសំគាល់ក្នុងដោជ្ជន្ត្រៈ ។ សេចក្តីសំគាល់ក្នុងធម្មារម្មណ៍
 មិនទៀង មានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅ ប្លែកទៅជាប្រក្រតី ។ ខ្នាលភិក្ខុ
 ចាំនិទ្ធកាយ បុគ្គលណា ធ្វើចុះចិត្តសិប្បវិធីចាំនិទ្ធកាយនេះ ។ បុគ្គល
 នេះ ហៅថា សទ្ធានុសារី ។ បេ ។ ទីនិទ្ធានុសារីនិទ្ធកាយមុខ ។

(២០២) សាវត្ថិ ។ រូបសញ្ចតនា ភិក្ខុវេ អធិត្តា
 វិបវិណាមី អញ្ញាដាការី ។ សន្តសញ្ចតនា ។ កទ្ធ-
 សញ្ចតនា ។ រសសញ្ចតនា ។ ដោដ្ឋត្វសញ្ចត-
 នា ធម្មសញ្ចតនា អធិត្តា វិបវិណាមី អញ្ញាដាការី ។
 យោ ភិក្ខុវេ ឥមេ ធម្មេ ឯវិ សន្តហតិ អធិមុត្តតិ ។
 អយំ វុត្តតិ សន្តានុសារី ។ បេ ។ សម្ពោជិបរាយនោតិ ។

(២០៣) សាវត្ថិ ។ រូបតណ្ហា ភិក្ខុវេ អធិត្តា វិប-
 វិណាមី អញ្ញាដាការី ។ សន្តតណ្ហា ។ កទ្ធតណ្ហា ។
 រសតណ្ហា ។ ដោដ្ឋត្វតណ្ហា ។ ធម្មតណ្ហា អធិត្តា
 វិបវិណាមី អញ្ញាដាការី ។ យោ ភិក្ខុវេ ឥមេ ធម្មេ ឯវិ
 សន្តហតិ អធិមុត្តតិ ។ អយំ វុត្តតិ សន្តានុសារី
 ។ បេ ។ សម្ពោជិបរាយនោតិ ។

(២០២) ក្រងសាវត្ថិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីប៉ុនប៉ង
 ក្នុងរូបមិនទៀង មានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅ ប្លែកទៅជាប្រក្រតី ។ សេច-
 ក្តីប៉ុនប៉ងក្នុងសំឡេង ។ សេចក្តីប៉ុនប៉ងក្នុងក្លិន ។ សេចក្តីប៉ុនប៉ងក្នុង
 សេ ។ សេចក្តីប៉ុនប៉ងក្នុងដោដ្ឋត្វមាម្មណ៍ ។ សេចក្តីប៉ុនប៉ងក្នុងធម្មាម្មណ៍
 មិនទៀង មានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅ ប្លែកទៅជាប្រក្រតី ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ បុគ្គលណា ធ្វើចុះចិត្តសិប្បនូវធម៌ទាំងនេះយ៉ាងនេះ ។ បុគ្គល
 នេះ ហៅថា សទ្ធានុសារី ។ បេ ។ នឹងបានព្រាស់ដឹងទៅទាន់មុន ។

(២០៣) ក្រងសាវត្ថិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីប្រាថ្នា
 ក្នុងរូបមិនទៀង មានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅ ប្លែកទៅជាប្រក្រតី ។ សេច-
 ក្តីប្រាថ្នាក្នុងសំឡេង ។ សេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងក្លិន ។ សេចក្តីប្រាថ្នា
 ក្នុងសេ ។ សេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងដោដ្ឋត្វមាម្មណ៍ ។ សេចក្តីប្រាថ្នាក្នុង
 ធម្មាម្មណ៍មិនទៀង មានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅ ប្លែកទៅជាប្រក្រតី ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណា ធ្វើចុះចិត្តសិប្បនូវធម៌ទាំងនេះយ៉ាងនេះ ។
 បុគ្គលនេះហៅថា សទ្ធានុសារី ។ បេ ។ នឹងបានព្រាស់ដឹងទៅទាន់មុន ។

ឧត្តរសំយុង្គ

(២០៤) សាវត្ថី ។ បឋវីធាតុ ភិក្ខុវេ អនិច្ចា
 វិបរិណាមិ អញ្ញាថាការី ។ អាចោធាតុ ។ គោដោធាតុ ។
 វាយោធាតុ ។ អាកាសធាតុ ។ វិញ្ញាណធាតុ អនិច្ចា
 វិបរិណាមិ អញ្ញាថាការី ។ យោ ភិក្ខុវេ ឥមេ ធម្មេ ឃិវិ
 សន្ទហតិ អនិម្ពុតិ ។ អយំ វុត្តិ សទ្ធាទុសារី ។ បេ ។
 សន្តោធិបកយោតិ ។

(២០៥) សាវត្ថី ។ ភូមិ ភិក្ខុវេ អនិច្ចំ វិបរិណាមិ
 អញ្ញាថាការី វេទនា អនិច្ចា វិបរិណាមិ អញ្ញាថាការី ។
 សញ្ញា ។ សង្ការ អនិច្ចា វិបរិណាមិធា អញ្ញាថាការី
 វិចោ វិញ្ញាណំ អនិច្ចំ វិបរិណាមិ អញ្ញាថាការី ។ យោ
 ភិក្ខុវេ ឥមេ ធម្មេ ឃិវិ សន្ទហតិ អនិម្ពុតិ ។ អយំ វុត្តិ

ឧត្តរសំយុង្គ

(២០៦) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ ធាតុដ៏មិនទៀង
 មានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅ ប្លែកទៅជាប្រក្រតី ។ ធាតុទឹក ។ ធាតុ
 ភ្លើង ។ ធាតុខ្យល់ ។ ធាតុភាពាស ។ វិញ្ញាណធាតុមិនទៀង មាន
 សេចក្តីប្រែប្រួលទៅ ប្លែកទៅជាប្រក្រតី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ
 បុគ្គលណា ជឿចុះចិត្តសិប្បនូវធម៌ទាំងនេះ យ៉ាងនេះ ។ បុគ្គលនេះ
 ហៅថា សទ្ធាទុសារី ។ បេ ។ ទំនីបានក្រាស់ដឹងទៅទាំងមុខ ។

(២០៧) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ រូបមិនទៀង មាន
 សេចក្តីប្រែប្រួលទៅ ប្លែកទៅជាប្រក្រតី វេទនាមិនទៀង មានសេចក្តី
 ប្រែប្រួលទៅ ប្លែកទៅជាប្រក្រតី ។ សញ្ញា ។ សង្ការចាំនិទ្យាយមិន
 ទៀង មានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅ ប្លែកទៅជាប្រក្រតី ។ វិញ្ញាណមិនទៀង
 មានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅ ប្លែកទៅជាប្រក្រតី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ
 បុគ្គលណា ជឿចុះចិត្តសិប្បនូវធម៌ទាំងនេះយ៉ាងនេះ ។ បុគ្គលនេះហៅថា

សុត្តន្តបិដក សំយក្កនិកាយ សុទ្ធាវគ្គ

សម្មាសុភារិ ឱក្កោន្តោ សម្មត្តនិយាមិ សប្បុរិសក្ខមិ
 ឱក្កោន្តោ វិភិវត្តោ បុដ្ឋជ្ជនក្ខមិ អកញ្ចោ ភិកាម្មំ កាភុយំ
 កាម្មំ កាត្វា និរយំ វា ភិវត្តានយោជិ វា បិត្តិវិសយំ វា
 ឧបបដ្ឋេយ្យ អកញ្ចោ វ ភាវ កាលំ កាភុយាវ ទ
 សោតាបត្តិដលី សច្ចិការោតិ ។ យស្ស ទោ ភិក្ខុវេ
 ភមេ ធម្មា ឯវិ បញ្ញាយ មត្តសោ និដ្ឋានំ ទមន្តំ ។
 អយំ វុត្តនិ ធម្មាសុភារិ ឱក្កោន្តោ សម្មត្តនិយាមិ សប្បុ-
 រិសក្ខមិ ឱក្កោន្តោ វិភិវត្តោ បុដ្ឋជ្ជនក្ខមិ អកញ្ចោ ភិ
 កាម្មំ កាភុយំ កាម្មំ កាត្វា និរយំ វា ភិវត្តានយោជិ
 វា បិត្តិវិសយំ វា ឧបបដ្ឋេយ្យ អកញ្ចោ វ ភាវ កាលំ
 កាភុយាវ ទ សោតាបត្តិដលី សច្ចិការោតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយក្កនិកាយ សុទ្ធាវគ្គ

សម្មាសុភារិ បានចុះសិបកាន់សម្មត្តនិយាម ចុះសិបកាន់សប្បុរិសក្ខមិ
 កន្លងបង្កប់បុដ្ឋជ្ជនក្ខមិ ជាអ្នកលែងធ្វើអំពើ ដែលធ្វើហើយនាំឲ្យទៅកើត
 ក្នុងនរក ឬកំណើតសត្វតិរច្ឆាន ឬកំបិត្តិវិសយ ជាបុគ្គលទៀនធិនិមិទ្ធិ
 មរណកាល ក្នុងរាល់ដែលមិនទាន់បានធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ ឲ្យសោតា-
 បត្តិដល ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរណាមួយគ្រាសំដឹងធម៌ទាំងនេះ
 ដោយប្រមាណនៃប្រាជ្ញាជ័យនេះ ។ បុគ្គលនេះ ហៅថា ធម្មាសុភារិ
 បានចុះសិបកាន់សម្មត្តនិយាម ចុះសិបកាន់សប្បុរិសក្ខមិ កន្លងបង្កប់
 បុដ្ឋជ្ជនក្ខមិ ជាអ្នកលែងធ្វើអំពើដែលធ្វើហើយនាំឲ្យទៅកើតក្នុងនរក ឬ
 កំណើតសត្វតិរច្ឆាន ឬកំបិត្តិវិសយ ជាបុគ្គលទៀនធិនិមិទ្ធិមរណ-
 កាល ក្នុងរាល់ដែលមិនទាន់បានធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ឲ្យសោតាបត្តិដល ។

ឧក្ខន្ធសំយុង្គ

យោ កិក្ខុវេ វេ ធម្មេ ឯវិ បដាជាតិ ឯវិ ចស្សតិ ។
អយំ វុច្ឆតិ សោតិបញ្ញោ អវិទិតាតទេស្មោ ធិយតោ
សម្មោធិបរាយោតិ ។

ឧក្ខន្ធសំយុង្គ ។

តស្សប្ប្រាសិ

ចក្កុ រូបញ្ច វិញ្ញាណំ
ដស្សោ ច វេទនាយ ច
សញ្ញា ច ចេតនា តណ្ហា
ជានុ ទទ្ធលេ តេ ធសាតិ ។

ឧក្ខន្ធសំយុង្គ

ខាលភិក្ខុបំណិឡាយ បុគ្គលណា ស្គាល់ច្បាស់យ៉ាងនេះ ឃើញច្បាស់
យ៉ាងនេះ ឮដំបូងយ៉ាងនេះ ។ បុគ្គលនេះ ហៅថា សោតាបទ្ធិបុគ្គល
មានសភាពមិនធ្លាក់ទៅកាន់អបាយភូមិ ជាបុគ្គលទៀត មិនបានគ្រាន់
ដឹងទៅភាសិមុខ ។

ចប់ ឧក្ខន្ធសំយុង្គ ។

ទុក្ខាននៃឧក្ខន្ធសំយុង្គនោះគឺ

និយាយកំរើ ចក្កុ ទ រូប ទ វិញ្ញាណ ទ ផស្សៈ ទ វេទនា ទ
សញ្ញា ទ ចេតនា ទ តណ្ហា ទ ជានុ ទ ទទ្ធលេ ទ តេ ទ
ធសាតិ ទ ។

ឧប្បទានសំយុង្គ

[២០៦] សាវត្ថី ។ យោ ភិក្ខុវេ ចក្កុស្ស ឧប្បាទោ
មិត្តិ អភិជំព្វត្ថិ ចាតុការោ ទុក្ខុស្សសោ ឧប្បាទោ
រោកាជំ មិត្តិ ជនទរណស្ស ចាតុការោ យោ សោតស្ស
ឧប្បាទោ មិត្តិ ។ បេ ។ យោ យាទស្ស ឧប្បាទោ
មិត្តិ ។ យោ ជិក្ខុយ ឧប្បាទោ មិត្តិ ។ យោ កាយស្ស
ឧប្បាទោ មិត្តិ ។ យោ មទស្ស ឧប្បាទោ មិត្តិ អភិ-
ជំព្វត្ថិ ចាតុការោ ទុក្ខុស្សសោ ឧប្បាទោ រោកាជំ មិត្តិ
ជនទរណស្ស ចាតុការោ ។

[២០៧] យោ ច ភិក្ខុវេ ចក្កុស្ស ជិរោទោ វុបស-
មោ អត្ថន្តមោ ទុក្ខុស្សសោ ជិរោទោ រោកាជំ វុបស-
មោ ជនទរណស្ស អត្ថន្តមោ ។ យោ សោតស្ស

ឧប្បទានសំយុង្គ

[២០៦] ក្រសិសាវត្ថី ។ ខ្មាលភិក្ខុពំនំខ្សាយ ការកើតឡើង
ការតាំងនៅ ការវិលត្រឡប់ ការមានប្រាកដណា ខែចក្ក ខ្ញុំដោយ
កើតឡើងខែចក្ក ដោយការតាំងនៅខែរោគ ដោយការមានប្រាកដខែជនទិ
មរណៈ ការកើតឡើង ការតាំងនៅណា ខែសោតៈ ឬ បេ ។ ការកើត
ឡើង ការតាំងនៅណា ខែយាទៈ ។ ការកើតឡើង ការតាំងនៅណា
ខែជិក្ខុ ។ ការកើតឡើង ការតាំងនៅណា ខែកាយ ។ ការកើតឡើង
ការតាំងនៅ ការវិលត្រឡប់ ការមានប្រាកដណា ខែចក្ក ខ្ញុំដោយ
កើតឡើងខែចក្ក ដោយការតាំងនៅខែរោគ ដោយការមានប្រាកដខែជនទិ
មរណៈ ។

[២០៧] ខ្មាលភិក្ខុពំនំខ្សាយ មួយទៀត ការរលត់ ការ
ស្ងប់រង្សា ការអស់ណា ខែចក្ក ខ្ញុំដោយការរលត់ខែចក្ក ដោយ
ស្ងប់រង្សាខែរោគ ដោយការអស់ខែជនទិមរណៈ ។ ការរលត់ណា

ឧប្បទេសយុត្តិ

និរោធា ។ មេ ។ យោ យោធស្ស និរោធា ។ យោ
ជិត្តិយ និរោធា ។ យោ កាយស្ស និរោធា ។ យោ
មនស្ស និរោធា រូបសមោ អនុត្តរោ ទុក្ខស្សសោ
និរោធា រោគានំ រូបសមោ ជនមណស្ស អនុត្តរោតិ ។

(២០៨) សាវត្ថី ។ យោ កិក្ខវេ រូបានំ ឧប្បាទោ មិគិ
អភិធិត្ថត្ថិ ចាតុការោ ទុក្ខស្សសោ ឧប្បាទោ រោគានំ
មិគិ ជនមណស្ស ចាតុការោ ។ យោ សន្តានំ ។ យោ
កន្តានំ ។ យោ រសានំ ។ យោ ដោដ្ឋត្តានំ ។ យោ
ធម្មានំ ឧប្បាទោ មិគិ អភិធិត្ថត្ថិ ចាតុការោ ទុក្ខស្ស-
សោ ឧប្បាទោ រោគានំ មិគិ ជនមណស្ស ចាតុ-
ការោ ។

ឧប្បទេសយុត្តិ

នៃសោតៈ ។ មេ ។ ការលតំណា នៃយោនៈ ។ ការលតំណា នៃ
ជិត្ត ។ ការលតំណា នៃកាយ ។ ការលតំ ការស្ងប់រម្ងាប់ ការអស់
ណា នៃចិត្ត ខ្ញុំ ជាការលតំនៃទុក្ខ ជាការស្ងប់រម្ងាប់នៃកេត ជាការ
អស់នៃជននិមិទេណៈ ។

(២០៨) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុពុទ្ធកាយ ការកើតឡើង
ការតាំងនៅ ការវិលត្រឡប់ ការមានប្រាកដ ណា នៃចេ ខ្ញុំ ជា
ការកើតឡើងនៃទុក្ខ ជាការតាំងនៅនៃកេត ជាការមានប្រាកដនៃជននិមិ
ទេណៈ ។ នៃសំឡេង ។ នៃក្លិន ។ នៃរស ។ នៃដេដ្ឋព្វៈ ។
ការកើតឡើង ការតាំងនៅ ការវិលត្រឡប់ ការមានប្រាកដ ណា
នៃធម្មាច្ចុណ្ណំ ខ្ញុំ ជាការកើតឡើងនៃទុក្ខ ជាការតាំងនៅនៃកេត ជា
ការមានប្រាកដនៃជននិមិទេណៈ ។

[២០៨] យោ ច ទោ ភិក្ខុវេ វុតាធំ ធិរោតោ វុច-
 សមោ អត្តន្តំមោ ទុក្ខុស្សេសោ ធិរោតោ រោតាធំ វុច-
 សមោ ជរាមរណស្ស អត្តន្តំមោ ។ យោ សទ្ធាធំ ។
 យោ តទ្ធាធំ ។ យោ រសាធំ ។ យោ ដោដ្ឋញ្ចធំ ។
 យោ ធម្មាធំ ធិរោតោ វុចសមោ អត្តន្តំមោ ទុក្ខុ-
 ស្សេសោ ធិរោតោ រោតាធំ វុចសមោ ជរាមរណស្ស
 អត្តន្តំមោតិ ។

[២០៩] សាវត្ថិ ។ យោ ភិក្ខុវេ ធម្មវិញ្ញាណស្ស
 ឧច្សរោ មិតិ ។ បេ ។ ជរាមរណស្ស ទាតុការោ ។ បេ ។
 យោ មនោវិញ្ញាណស្ស ឧច្សរោ មិតិ ។ បេ ។ ជរាម-
 រណស្ស ទាតុការោ ។

[២១០] យោ ច ទោ ភិក្ខុវេ ធម្មវិញ្ញាណស្ស ធិ-
 រោតោ ។ បេ ។ ជរាមរណស្ស អត្តន្តំមោ យោ មនោ-
 វិញ្ញាណស្ស ធិរោតោ ។ បេ ។ ជរាមរណស្ស អត្តន្ត-
 មោតិ ។

[២០៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយវិញ្ញទៀត ការលេត់ ការ
 ស្ងប់ស្ងៀម ការអស់ ណា ខែរបេ ខ្ញុំ ជា ការលេត់ខែទុក្ខ ជា ការស្ងប់
 រម្ងាប់ខែរោគ ជា ការអស់ខែជរាមរណៈ ។ ខែសំឡេង ។ ខែ
 ក្លិន ។ ខែរស ។ ខែដោដ្ឋញ្ចៈ ។ ការលេត់ ការស្ងប់ស្ងៀម ការអស់
 ណា ខែធម្មាច្នេស្ត ខ្ញុំ ជា ការលេត់ខែទុក្ខ ជា ការស្ងប់រម្ងាប់ខែរោគ
 ជា ការអស់ខែជរាមរណៈ ។

[២០៩] ក្រងសាវត្ថិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការកើតឡើង
 ការតាំងនៅ ណា ខែចក្ខុវិញ្ញាណ ។ បេ ។ ជា ការមានប្រាកដខែជរាមរណៈ
 ។ បេ ។ ការកើតឡើង ការតាំងនៅ ណា ខែមនោវិញ្ញាណ
 ។ បេ ។ ជា ការមានប្រាកដខែជរាមរណៈ ។

[២១០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយវិញ្ញទៀត ការលេត់ណា
 ខែចក្ខុវិញ្ញាណ ។ បេ ។ ជា ការអស់ខែជរាមរណៈ ការលេត់ណា
 ខែមនោវិញ្ញាណ ។ បេ ។ ជា ការអស់ខែជរាមរណៈ ។

ឧប្បទេសយុត្ត

(២០២) សាវត្ថី ។ យោ ភិក្ខុវេ ចក្កុសម្មស្សស្ស
ឧប្បាទោ មិតិ ។ មេ ។ ជនមរណស្ស ចាតុការេ
។ មេ ។ យោ មហោសម្មស្សស្ស ឧប្បាទោ មិតិ ។ មេ ។
ជនមរណស្ស ចាតុការេ ។

(២០៣) យោ ច មោ ភិក្ខុវេ ចក្កុសម្មស្សស្ស
និរោទោ ។ មេ ។ ជនមរណស្ស អត្តង្គមោ ។ មេ ។ យោ
មហោសម្មស្សស្ស និរោទោ ។ មេ ។ ជនមរណស្ស
អត្តង្គមោតិ ។

(២០៤) សាវត្ថី ។ យោ ភិក្ខុវេ ចក្កុសម្មស្សជាយ
វេទនាយ ឧប្បាទោ មិតិ ។ មេ ។ ជនមរណស្ស ចាតុ-
ការេ ។ មេ ។ យោ មហោសម្មស្សជាយ វេទនាយ
ឧប្បាទោ មិតិ អភិនិព្វត្តិ ចាតុការេ ទុក្ខស្សសោ
ឧប្បាទោ រោគានិ មិតិ ជនមរណស្ស ចាតុការេ ។

ឧប្បទេសយុត្ត

(២០៥) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ការកើតឡើង
ការតាំងនៅ ណា នៃចក្កុសម្មស្ស ។ មេ ។ ជាការមានប្រាកដនៃជន
និងមរណៈ ។ មេ ។ ការកើតឡើង ការតាំងនៅ ណា នៃមហោ-
សម្មស្ស ។ មេ ។ ជាការមានប្រាកដនៃជននិងមរណៈ ។

(២០៦) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មួយវិញ្ញៀត ការលេត់ណា
នៃចក្កុសម្មស្ស ។ មេ ។ ជាការអស់នៃជននិងមរណៈ ។ មេ ។ ការ
លេត់ណា នៃមហោសម្មស្ស ។ មេ ។ ជាការអស់នៃជននិងមរណៈ ។

(២០៧) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ការកើតឡើង
ការតាំងនៅ ណា នៃចក្កុសម្មស្សជានិរោទោ ។ មេ ។ ជាការមានប្រាកដ
នៃជននិងមរណៈ ។ មេ ។ ការកើតឡើង ការតាំងនៅ ការវិនិច្ឆ័យ
ការមានប្រាកដ ណា នៃមហោសម្មស្សជានិរោទោ គុះ ជាការកើតឡើង
នៃទុក្ខ ជាការតាំងនៅនៃរោគ ជាការមានប្រាកដនៃជននិងមរណៈ ។

[២១៥] យោ ច ទោ ភិក្ខុវេ ចក្កុសម្មស្សជ័យ
វេទនាយ និរោធា វ្រុបសមោ ។ បេ ។ ជនមរណស្ស
អន្តង្គមោ ។ បេ ។ យោ បចោសម្មស្សជ័យ វេទនាយ
និរោធា វ្រុបសមោ អន្តង្គមោ ទុក្ខុស្សេសោ និរោធា
រោគាមំ វ្រុបសមោ ជនមរណស្ស អន្តង្គមោតិ ។

[២១៦] សាវត្ថិ ។ យោ ភិក្ខុវេ វ្រុបសញ្ញាយ
ឧប្បាដោ មិតិ ។ បេ ។ ជនមរណស្ស ចាតុការេ
។ បេ ។ យោ ធម្មសញ្ញាយ ឧប្បាដោ មិតិ អភិវិទ្ធកិ
ចាតុការេ ទុក្ខុស្សេសោ ឧប្បាដោ រោគាមំ មិតិ
ជនមរណស្ស ចាតុការេ ។

[២១៧] យោ ច ទោ ភិក្ខុវេ វ្រុបសញ្ញាយ និរោធា
។ បេ ។ ជនមរណស្ស អន្តង្គមោ ។ បេ ។ យោ ធម្ម-
សញ្ញាយ និរោធា វ្រុបសមោ អន្តង្គមោ ទុក្ខុស្សេសោ
និរោធា រោគាមំ វ្រុបសមោ ជនមរណស្ស អន្តង្គ-
មោតិ ។

[២១៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយវិញទៀត ការលេតំ ការ
ស្រប់រង្សំ ណា នៃចក្កុសម្មស្សជ័យវេទនា ។ បេ ។ ជាការអស់នៃជន
និងមរណៈ ។ បេ ។ ការលេតំ ការស្រប់រង្សំ ការអស់ ណា នៃ
មរណសម្មស្សជ័យវេទនា ខ្ញុំ ជាការលេតំនៃទុក្ខ ជាការស្រប់រង្សំនៃរោគ
ជាការអស់នៃជននិងមរណៈ ។

[២១៦] ក្រុងសាវត្ថិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការភិក្ខុឡើង
ការភាំងនៅ ណា នៃវ្រុបសញ្ញា ។ បេ ។ ជាការមានប្រាគជនៃជននិង
មរណៈ ។ បេ ។ ការភិក្ខុឡើង ការភាំងនៅ ការលែត្រឡប់ ការមាន
ប្រាគជ ណា នៃធម្មសញ្ញា ខ្ញុំ ជាការភិក្ខុឡើងនៃទុក្ខ ជាការភាំង
នៅនៃរោគ ជាការមានប្រាគជនៃជននិងមរណៈ ។

[២១៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយវិញទៀត ការលេតំណា
នៃវ្រុបសញ្ញា ។ បេ ។ ជាការអស់នៃជននិងមរណៈ ។ បេ ។ ការ
លេតំ ការស្រប់រង្សំ ការអស់ ណា នៃធម្មសញ្ញា ខ្ញុំ ជាការលេតំ
នៃទុក្ខ ជាការស្រប់រង្សំនៃរោគ ជាការអស់នៃជននិងមរណៈ ។

ប្បទេសយុត្ត

[២០៨] សាវត្ថី ។ យោ ភិក្ខុវេ វុបសញ្ចេតនាយ
ឧប្បាទោ មិតិ ។ បេ។ ជនមរណស្ស ចាតុការោ ។ បេ។
យោ ធម្មសញ្ចេតនាយ ឧប្បាទោ មិតិ ។ បេ។ ជន-
មរណស្ស ចាតុការោ ។

[២០៩] យោ ច ទោ ភិក្ខុវេ វុបសញ្ចេតនាយ
ឱរោតោ ។ បេ។ ជនមរណស្ស អនុត្តមោ ។ បេ។ យោ
ធម្មសញ្ចេតនាយ ឱរោតោ វុបសមោ អនុត្តមោ ទុក្ខ-
ស្សសោ ឱរោតោ រោតាមំ វុបសមោ ជនមរណស្ស
អនុត្តមោតិ ។

[២២០] សាវត្ថី ។ យោ ភិក្ខុវេ វុបតណ្ហាយ ឧប្បា-
ទោ មិតិ ។ បេ។ ជនមរណស្ស ចាតុការោ ។ បេ។
យោ ធម្មតណ្ហាយ ឧប្បាទោ មិតិ អភិធិត្វត្ថិ ចាតុ-
ការោ ទុក្ខស្សសោ ឧប្បាទោ រោតាមំ មិតិ ជនមរ-
ណស្ស ចាតុការោ ។

ប្បទេសយុត្ត

[២១៨] ក្រុឝសាវត្ថី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំឝឡាយ ការភិក្ខុឡើឝ
ការតាំងនៅ ណា ខែបុសសញ្ចេតនា ។ បេ ។ ឝការមាទ្រប្រាគដខែដក
ឝនិមរណៈ ។ បេ ។ ការភិក្ខុឡើឝ ការតាំងនៅ ណា ខែធម្មសញ្ចេតនា
។ បេ ។ ឝការមាទ្រប្រាគដខែដកឝនិមរណៈ ។

[២១៩] ម្ចាស់ភិក្ខុចាំឝឡាយ មួយវិញ្ញៀត ការលេតំណា
ខែបុសសញ្ចេតនា ។ បេ ។ ឝការអសីខែដកឝនិមរណៈ ។ បេ ។ ការ
លេតំ ការស្ងប់រម្ងាប់ ការអស់ ណា ខែធម្មសញ្ចេតនា ខ្លះ ឝការ
លេតំខែទុក្ខ ឝការស្ងប់រម្ងាប់ខែពេត ឝការអសីខែដកឝនិមរណៈ ។

[២២០] ក្រុឝសាវត្ថី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំឝឡាយ ការភិក្ខុឡើឝ
ការតាំងនៅ ណា ខែបុគណ្ណា ។ បេ ។ ឝការមាទ្រប្រាគដខែដកឝនិ
មរណៈ ។ បេ ។ ការភិក្ខុឡើឝ ការតាំងនៅ ការវិលត្រឡប់ ការ
មាទ្រប្រាគដ ណា ខែធម្មតណ្ណា ខ្លះ ឝការភិក្ខុឡើឝខែទុក្ខ ឝការ
តាំងនៅខែពេត ឝការមាទ្រប្រាគដខែដកឝនិមរណៈ ។

[២២០] យោ ច ទោ ភិក្ខុវេ វូបតណ្ហាយ និរោ-
 ដោ វ បេ វ ជនមរណស្ស អគ្គង្គមោ វ បេ វ យោ
 ធម្មតណ្ហាយ និរោដោ វូបសមោ អគ្គង្គមោ ទុក្ខស្សេ-
 សោ និរោដោ រោកាជំ វូបសមោ ជនមរណស្ស
 អគ្គង្គមោតិ ។

[២២២] សាវត្ថី ។ យោ ភិក្ខុវេ បឋវីធាតុយា ឧប្បា-
 នោ មិតិ អភិជិព្វត្ថិ ចាតុការេ វ បេ វ ជនមរណស្ស
 ចាតុការេ យោ អាមោធាតុយា វ បេ វ យោ តេជោ-
 ធាតុយា ។ យោ វាយោធាតុយា ។ យោ អាគាស-
 ធាតុយា ។ យោ វិញ្ញាណធាតុយា ឧប្បានោ មិតិ
 អភិជិព្វត្ថិ ចាតុការេ ទុក្ខស្សេសោ ឧប្បានោ រោកាជំ
 មិតិ ជនមរណស្ស ចាតុការេ ។

[២២១] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ មួយវិញ្ញាទៀត ការលក់ណា
 នៃរូបតណ្ហ វ បេ វ ជាការអស់នៃជននិងមរណៈ វ បេ វ ការ
 លក់ ការស្ងប់រង្សាប់ ការអស់ ណា នៃធម្មតណ្ហ ខ្ញុំ ជាការលក់
 នៃទុក្ខ ជាការស្ងប់រង្សាប់នៃរោគ ជាការអស់នៃជននិងមរណៈ ។

[២២២] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ការកើតឡើង ការ
 តាំងនៅ ការរលក្រឡប់ ការមានប្រាកដ ណា នៃបឋវីធាតុ វ បេ វ
 ជាការមានប្រាកដនៃជននិងមរណៈ នៃអាមោធាតុ វ បេ វ នៃតេជោ-
 ធាតុ វ នៃវាយោធាតុ វ នៃអាគាសធាតុ វ ការកើតឡើង ការតាំង
 នៅ ការរលក្រឡប់ ការមានប្រាកដ ណា នៃវិញ្ញាណធាតុ ខ្ញុំ ជាការ
 កើតឡើងនៃទុក្ខ ជាការតាំងនៅនៃរោគ ជាការមានប្រាកដនៃជន
 និងមរណៈ ។

ឧប្បាសន៍

[២២៣] យោ ច ទោ ភិក្ខុវេ បវេរីនាគុយា ឱ-
 រោតោ ។ បេ ។ ជរាមរណស្ស អត្តន្តមោ យោ អា-
 ចោនាគុយា ឱរោតោ ។ បេ ។ ជរាមរណស្ស អត្តន្តមោ
 យោ ភេដោនាគុយា ឱរោតោ ។ យោ វាយោនាគុ-
 យា ឱរោតោ ។ យោ អាភាសនាគុយា ឱរោតោ ។
 យោ វិញ្ញាណនាគុយា ឱរោតោ វ្រុបសមោ អត្តន្តមោ
 ទុក្ខស្សសោ ឱរោតោ រោតាទំ វ្រុបសមោ ជរាមរ-
 ណស្ស អត្តន្តមោតិ ។

[២២៤] សាវត្ថី ។ យោ ភិក្ខុវេ វ្រុបស្ស ឧប្បា-
 នោ មិតិ អភិធម្មត្ថិ ចាគុការោ ទុក្ខស្សសោ ឧប្បា-
 នោ រោតាទំ មិតិ ជរាមរណស្ស ចាគុការោ យោ
 វេទនាយ ។ បេ ។ យោ សញ្ញាយ ។ យោ សង្ខារ-
 ទំ ។ យោ វិញ្ញាណស្ស ឧប្បាសោ មិតិ អភិធម្មត្ថិ
 ចាគុការោ ទុក្ខស្សសោ ឧប្បាសោ រោតាទំ មិតិ
 ជរាមរណស្ស ចាគុការោ ។

ឧប្បាសន៍

[២២៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយវិញទៀត ការលក់ណា
 ដែលបរិភោគ ។ បេ ។ ជាការអស់នៃជរាមរណៈ ការលក់ណា នៃ
 ការបោកគុ ។ បេ ។ ជាការអស់នៃជរាមរណៈ ការលក់ណា នៃ
 ភេដោនាគុ ។ ការលក់ណា នៃវាយោនាគុ ។ ការលក់ណា នៃ
 អាភាសនាគុ ។ ការលក់ ការស្ងប់រង្វប់ ការអស់ ណា នៃវិញ្ញា-
 ណនាគុ ខ្លះ ជាការលក់នៃទុក្ខ ជាការស្ងប់រង្វប់នៃរោគ ជាការអស់
 នៃជរាមរណៈ ។

[២២៦] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការកើតឡើង
 ការតាំងនៅ ការវិលត្រឡប់ ការមានប្រាកដ ណា នៃរូប ខ្លះ ជា
 ការកើតឡើងនៃទុក្ខ ជាការតាំងនៅនៃរោគ ជាការមានប្រាកដនៃជរា
 មរណៈ នៃវេទនា ។ បេ ។ នៃសញ្ញា ។ នៃសង្ខារទាំងឡាយ ។
 ការកើតឡើង ការតាំងនៅ ការវិលត្រឡប់ ការមានប្រាកដ ណា នៃ
 វិញ្ញាណ ខ្លះ ជាការកើតឡើងនៃទុក្ខ ជាការតាំងនៅនៃរោគ ជាការ
 មានប្រាកដនៃជរាមរណៈ ។

(២២៨) យោ ច ទោ ភិក្ខុវេ វុចស្ស ធិរោគោ
 វុចសមោ អក្កន្តមោ ទុក្ខស្សសោ ធិរោគោ រោគា-
 នំ វុចសមោ ជកមណស្ស អក្កន្តមោ យោ វេទតាយ
 ។ វេ ។ យោ សញ្ញាយ ។ យោ សង្ការនំ ។ យោ
 វិញ្ញាណស្ស ធិរោគោ វុចសមោ អក្កន្តមោ ទុក្ខស្ស-
 សោ ធិរោគោ រោគានំ វុចសមោ ជកមណស្ស
 អក្កន្តមោភិ ។

ច្បាប់យុត្តិ ។

ពិស្សទានំ

ចក្ក វុចស្ស វិញ្ញាណំ
 ជស្សោ ច វេទតាយ ច
 សញ្ញា ច ចេតនា គណ្ណា
 ធាតុ ទទ្ធលោ ភេទសាភិ ។

(២២៩) ម្នាលភិក្ខុចាំនិទ្យាយ មួយវិញ្ញាណំ ការលេកំ ការ
 ស្សបំរោបំ ការអស់ ណា ខែរូបំ ខ្លះ ជាការលេកំខែទុក្ខ ជាការស្សបំ
 រោបំខែរោគ ជាការអស់ខែជកនិវេទនា ខែវេទនា ។ វេ ។ ខែ
 សញ្ញា ។ ខែសង្ការចាំនិទ្យាយ ។ ការលេកំ ការស្សបំរោបំ ការអស់
 ណា ខែវិញ្ញាណ ខ្លះ ជាការលេកំខែទុក្ខ ជាការស្សបំរោបំខែរោគ
 ជាការអស់ខែជកនិវេទនា ។

ចប់ ច្បាប់យុត្តិ ។

ទុក្ខាននៃទុប្បាទសំយុត្តនោះ គឺ

និយាយអំពីចក្ក ១ រូប ១ វិញ្ញាណ ១ ជស្សៈ ១ វេទនា ១
 សញ្ញា ១ ចេតនា ១ គណ្ណា ១ ធាតុ ១ ទទ្ធលោ ១ ភេទ
 ជា ១០ ។

កិលេសសំយុត្តំ

(២២៦) សាវត្ថិ ។ យោ កិក្កុវេ ធនុស្មី ធនុ-
នកោ ចិត្តស្សសោ ឧបក្កិលេសោ យោ សោតស្មី
ធនុនកោ ចិត្តស្សសោ ឧបក្កិលេសោ យោ យានស្មី
ធនុនកោ ចិត្តស្សសោ ឧបក្កិលេសោ យោ ជីវ្ហយ
ធនុនកោ ចិត្តស្សសោ ឧបក្កិលេសោ យោ កាយស្មី
ធនុនកោ ចិត្តស្សសោ ឧបក្កិលេសោ យោ មនស្មី
ធនុនកោ ចិត្តស្សសោ ឧបក្កិលេសោ ។ យតោ ទោ
កិក្កុវេ កិក្កុវេ ឥមេសុ ធនុ មាធនុ ធនុសោ
ឧបក្កិលេសោ មហីនោ ហោតិ ទេកុម្មចិច្ចំ ធនុស្ស
ចិត្តំ ហោតិ ទេកុម្មបរិការិតំ ចិត្តំ កក្ខចិយំ មាយតិ
អភិញ្ញា សច្ចិករណីយេសុ ធម្មេសុតិ ។

កិលេសសំយុត្តំ

(២២៦) ក្រុងសាវត្ថិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុពុទ្ធិយោ ធនុនក (គម្រោក
ប្រកបដោយសេចក្តីពេញចិត្ត) ណា ក្នុងចក្ខុ ខ្ញុំ ជាឧបកិលេស (ទាំងឡាយ
នៅហ្មឺន) របស់ចិត្ត ធនុនកណា ក្នុងសោត ខ្ញុំ ជាឧបកិលេសរបស់ចិត្ត
ធនុនកណា ក្នុងយាន ខ្ញុំ ជាឧបកិលេសរបស់ចិត្ត ធនុនកណា ក្នុងជីវ្ហ
ខ្ញុំ ជាឧបកិលេសរបស់ចិត្ត ធនុនកណា ក្នុងកាយ ខ្ញុំ ជាឧបកិលេស
របស់ចិត្ត ធនុនកណា ក្នុងមនោ ខ្ញុំ ជាឧបកិលេសរបស់ចិត្ត ។ ម្ចាស់
ភិក្ខុពុទ្ធិយោ កាលណាបើកិក្ខុ លះបង់ខ្ញុំឧបកិលេសរបស់ចិត្តក្នុងហេតុ
ព័ន្ធ ៦ នេះបានហើយ ចិត្តរបស់ភិក្ខុនោះ តែងបង្ហាត់ទៅក្រៅទុក្ខៈផង
ជាចិត្តអប់រំក្នុងទុក្ខៈផង ជាចិត្តអង្គុយរស់នៅក្នុង ប្រាកដក្នុងចម្ងាយព័ន្ធ
ពុទ្ធិយោដែលខ្លួនធម្មវិញ្ញាណក្តីដាក់ច្បាស់ដោយប្រាកដដ៏ទុក្ខមផង ។

[២២៧] សាវត្ថី ។ យោ ភិក្ខុវេ វុបេសុ ទទ្ធកាតោ
 ចិក្ខុស្ស្រសោ ឧបត្តិលេសោ ។ យោ សទ្ទេសុ ។ យោ
 កន្ទេសុ ។ យោ វសេសុ ។ យោ ដោដ្ឋេសុ ។ យោ
 ធម្មេសុ ទទ្ធកាតោ ចិក្ខុស្ស្រសោ ឧបត្តិលេសោ ។
 យតោ ទោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុវោ វេសេសុ ទេសុ ហិទេសុ
 ទេតសោ ឧបត្តិលេសោ បហិទោ ហោតិ ទេត្តម្ម-
 ទិដ្ឋិ ទេស្ស ចិក្ខិ ហោតិ ទេត្តម្មបរិភាវិតំ ចិក្ខិ កម្មទិ-
 យំ ទាយតិ អភិញ្ញា សច្ចិការណីយេសុ ធម្មេសុតិ ។

[២២៨] សាវត្ថី ។ យោ ភិក្ខុវេ ទត្តវិញ្ញាណស្មី
 ទទ្ធកាតោ ចិក្ខុស្ស្រសោ ឧបត្តិលេសោ ។ យោ សា-
 តវិញ្ញាណស្មី ។ យោ យាទវិញ្ញាណស្មី ។ យោ ជិក្ខា-
 វិញ្ញាណស្មី ។ យោ កាយវិញ្ញាណស្មី ។ យោ មនោ-
 វិញ្ញាណស្មី ទទ្ធកាតោ ចិក្ខុស្ស្រសោ ឧបត្តិលេសោ ។
 យតោ ទោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុវោ វេសេសុ ទេសុ ហិទេសុ
 ទេតសោ ឧបត្តិលេសោ បហិទោ ហោតិ ទេត្តម្មទិដ្ឋិ
 ទេស្ស ចិក្ខិ ហោតិ ទេត្តម្មបរិភាវិតំ ចិក្ខិ កម្មទិយំ
 ទាយតិ អភិញ្ញា សច្ចិការណីយេសុ ធម្មេសុតិ ។

[២២៧] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទទ្ធកាតោ
 ក្នុងប្រ គុំ៖ ជាឧបត្តិលេសរបស់ចិត្ត ។ ក្នុងសំឡេង ។ ក្នុងកិច្ច ។
 ក្នុងសេ ។ ក្នុងដេវ្យៈ ។ ទទ្ធកាតោ ក្នុងធម្មាចារ្យណំ គុំ៖ ជា
 ឧបត្តិលេសរបស់ចិត្ត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាបើភិក្ខុលេចដ
 ម្លូវឧបត្តិលេសរបស់ចិត្តក្នុងហេតុទាំង ៦ នេះបាទហើយ ចិត្តរបស់ភិក្ខុនោះ
 តែងបង្ហូរទៅកេរទុក្ខៈផង ជាចិត្តអប់រំដោយទេត្តម្មៈផង ជាចិត្តអរដល់
 ការនាកម្ម ប្រាកដក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលទទួលបានជ័យជំនះដោយ
 ប្រាជ្ញាដ៏ទុក្ខមផង ។

[២២៨] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទទ្ធកាតោ
 ក្នុងចក្ខុវិញ្ញាណ គុំ៖ ជាឧបត្តិលេសរបស់ចិត្ត ។ ក្នុងសោតវិញ្ញាណ ។
 ក្នុងយានវិញ្ញាណ ។ ក្នុងជីវិតវិញ្ញាណ ។ ក្នុងកាយវិញ្ញាណ ។ ទទ្ធកា-
 តោ ក្នុងមនោវិញ្ញាណ គុំ៖ ជាឧបត្តិលេសរបស់ចិត្ត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ កាលណាបើភិក្ខុ លេចដម្លូវឧបត្តិលេសរបស់ចិត្តក្នុងហេតុទាំង ៦
 នេះបាទហើយ ចិត្តរបស់ភិក្ខុនោះ តែងបង្ហូរទៅកេរទុក្ខៈផង ជាចិត្ត
 អប់រំដោយទេត្តម្មៈផង ជាចិត្តអរដល់ការនាកម្ម ប្រាកដក្នុងធម៌ទាំងឡាយ
 ដែលទទួលបានជ័យជំនះដោយប្រាជ្ញាដ៏ទុក្ខមផង ។

(២២៧) សាវត្ថិ ។ យោ ភិក្ខុវេ ចក្កុសម្មស្ស្សី
 ធន្តរកោ ចិត្តស្ស្សេសោ ឧបក្កិលេសោ ។ យោ សោ-
 តសម្មស្ស្សី ។ យោ យោធសម្មស្ស្សី ។ យោ ជិក្ខុ-
 សម្មស្ស្សី ។ យោ កាយសម្មស្ស្សី ។ យោ មនោ-
 សម្មស្ស្សី ធន្តរកោ ចិត្តស្ស្សេសោ ឧបក្កិលេសោ ។
 យតោ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុវេ ។ បេ។ អភិញ្ញា សច្ច្និ-
 ការណីយេសុ ធម្មេសូតិ ។

(២៣០) សាវត្ថិ ។ យោ ភិក្ខុវេ ចក្កុសម្មស្ស្សីជាយ
 វេទនាយ ធន្តរកោ ចិត្តស្ស្សេសោ ឧបក្កិលេសោ ។ យោ
 សោតសម្មស្ស្សីជាយ វេទនាយ ។ យោ យោធសម្មស្ស្ស-
 ជាយ វេទនាយ ។ យោ ជិក្ខុសម្មស្ស្សីជាយ វេទនាយ ។
 យោ កាយសម្មស្ស្សីជាយ វេទនាយ ។ យោ មនោ-
 សម្មស្ស្សីជាយ វេទនាយ ធន្តរកោ ចិត្តស្ស្សេសោ ឧ-
 បក្កិលេសោ ។ យតោ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុវេ ។ បេ។
 អភិញ្ញា សច្ច្និការណីយេសុ ធម្មេសូតិ ។

(២២៧) ក្រុងសាវត្ថិ ។ ម្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ ធន្តរកណា
 ក្នុងចក្កុសម្មស្ស្សី ខ្ញុំ ជាឧបក្កិលេសរបស់ចិត្ត ។ ក្នុងសោតសម្មស្ស្សី ។
 ក្នុងយោធសម្មស្ស្សី ។ ក្នុងជិក្ខុសម្មស្ស្សី ។ ក្នុងកាយសម្មស្ស្សី ។ ធន្តរក
 ណា ក្នុងមនោសម្មស្ស្សី ខ្ញុំ ជាឧបក្កិលេសរបស់ចិត្ត ។ ម្នាលភិក្ខុ
 តាំងឡាយ កាលណាបើភិក្ខុ ។ បេ ។ ក្នុងធម៌តាំងឡាយដែលខ្លួនគួរ
 ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ដោយប្រាជ្ញាដ៏ទុក្ខម ។

(២៣០) ក្រុងសាវត្ថិ ។ ម្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ ធន្តរកណា ក្នុង
 ចក្កុសម្មស្ស្សីជាវេទនា ខ្ញុំ ជាឧបក្កិលេសរបស់ចិត្ត ។ ក្នុងសោតសម្មស្ស្ស-
 ជាវេទនា ។ ក្នុងយោធសម្មស្ស្សីជាវេទនា ។ ក្នុងជិក្ខុសម្មស្ស្សីជាវេទនា ។
 ក្នុងកាយសម្មស្ស្សីជាវេទនា ។ ធន្តរកណា ក្នុងមនោសម្មស្ស្សីជាវេទនា
 ខ្ញុំ ជាឧបក្កិលេសរបស់ចិត្ត ។ ម្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ កាលណាបើភិក្ខុ
 ។ បេ ។ ក្នុងធម៌តាំងឡាយដែលខ្លួនគួរធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ដោយប្រាជ្ញាដ៏
 ទុក្ខម ។

[២៣១] សាវត្ថី ។ យោ ភិក្ខុវេ រូបសញ្ញាយ
 ធម្មតោ ចិត្តស្ស្សសោ ឧបក្កិលេសោ ។ យោ សទ្ធុ-
 សញ្ញាយ ។ យោ កទ្ធុសញ្ញាយ ។ យោ វសសញ្ញា-
 យ ។ យោ ដោជ្ជត្ថសញ្ញាយ ។ យោ ធម្មសញ្ញាយ
 ធម្មតោ ចិត្តស្ស្សសោ ឧបក្កិលេសោ ។ យតោ ទោ
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ ។ បេ ។ អភិញ្ញា សច្ចិករណីយេសុ
 ធម្មេស្វតិ ។

[២៣២] សាវត្ថី ។ យោ ភិក្ខុវេ រូបសញ្ញោតាយ
 ធម្មតោ ចិត្តស្ស្សសោ ឧបក្កិលេសោ ។ យោ សទ្ធុ-
 សញ្ញោតាយ ។ យោ កទ្ធុសញ្ញោតាយ ។ យោ
 វសសញ្ញោតាយ ។ យោ ដោជ្ជត្ថសញ្ញោតាយ ។
 យោ ធម្មសញ្ញោតាយ ធម្មតោ ចិត្តស្ស្សសោ ឧ-
 បក្កិលេសោ ។ យតោ ទោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ ។ បេ ។
 អភិញ្ញា សច្ចិករណីយេសុ ធម្មេស្វតិ ។

[២៣១] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ ធម្មតណា
 ក្នុងប្រសញ្ញា ខ្ញុំ ជាបក្កិលេសរបស់ចិត្ត ។ ក្នុងសទ្ធុសញ្ញា ។ ក្នុង
 កទ្ធុសញ្ញា ។ ក្នុងវសសញ្ញា ។ ក្នុងដោជ្ជត្ថសញ្ញា ។ ធម្មតណា
 ក្នុងធម្មសញ្ញា ខ្ញុំ ជាបក្កិលេសរបស់ចិត្ត ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ
 កាលណាបើភិក្ខុ ។ បេ ។ ក្នុងធម៌ចាំនិទ្យាយដែលខ្លួនគប្បីធ្វើឱ្យដាក់
 ច្បាប់ដោយប្រាជ្ញាជំនុំផ្ដាស ។

[២៣២] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ ធម្មតណា
 ក្នុងប្រសញ្ញោតា ខ្ញុំ ជាបក្កិលេសរបស់ចិត្ត ។ ក្នុងសទ្ធុសញ្ញោតា ។
 ក្នុងកទ្ធុសញ្ញោតា ។ ក្នុងវសសញ្ញោតា ។ ក្នុងដោជ្ជត្ថសញ្ញោតា ។
 ធម្មតណា ក្នុងធម្មសញ្ញោតា ខ្ញុំ ជាបក្កិលេសរបស់ចិត្ត ។ ម្ចាស់
 ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ កាលណាបើភិក្ខុ ។ បេ ។ ក្នុងធម៌ចាំនិទ្យាយដែលខ្លួន
 គប្បីធ្វើឱ្យដាក់ច្បាប់ដោយប្រាជ្ញាជំនុំផ្ដាស ។

[២៣៣] សាវត្ថី ។ យោ ភិក្ខុវេ ប្បវត្តន្តាយ
 ធន្តរកោ ចិត្តស្ស្សសោ ឧបក្កិលេសោ ។ យោ សន្ត-
 តន្តាយ ។ យោ កន្តតន្តាយ ។ យោ វសតន្តាយ ។
 យោ ដោជ្ជតន្តាយ ។ យោ ធម្មតន្តាយ ធន្តរកោ
 ចិត្តស្ស្សសោ ឧបក្កិលេសោ ។ យេតោ ទោ ភិក្ខុវេ
 ភិក្ខុវោ ។ បេ ។ អភិញ្ញា សន្និករណីយេសុ ធម្ម-
 សូតិ ។

[២៣៤] សាវត្ថី ។ យោ ភិក្ខុវេ បឋវីនាគុយា ធន្ត-
 រកោ ចិត្តស្ស្សសោ ឧបក្កិលេសោ ។ យោ អាចា-
 នាគុយា ។ យោ តេជានាគុយា ។ យោ វាយានាគុ-
 យា ។ យោ អាសាសនាគុយា ។ យោ វិញ្ញាណនាគុយា
 ធន្តរកោ ចិត្តស្ស្សសោ ឧបក្កិលេសោ ។ យេតោ ទោ
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុវោ ឥន្ទេសុ ធនុ ឃានេសុ ធរតសោ
 ឧបក្កិលេសោ បហិចោ ហោតិ ធនេត្តម្មចិន្ទិ ធនេត្ត-
 ចិន្ទិ ហោតិ ធនេត្តម្មបរិការវិតំ ចិន្ទំ កម្មចិន្ទិ ទាយតិ
 អភិញ្ញា សន្និករណីយេសុ ធម្មសូតិ ។

[២៣៥] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធន្តរកោ
 ក្នុងបូគណា ខ្ញុំ ជាបក្កិលេសរបស់ចិត្ត ។ ក្នុងសទ្ធកណា ។ ក្នុង
 កន្តកណា ។ ក្នុងវសកណា ។ ក្នុងដោជ្ជកណា ។ ធន្តរក-
 ណា ក្នុងធម្មកណា ខ្ញុំ ជាបក្កិលេសរបស់ចិត្ត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង
 ឡាយ កាលណាបើភិក្ខុ ។ បេ ។ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយដែលខ្លួនប្បវិទ្ធិ
 ឲ្យដាក់ច្បាប់ដោយប្រាជ្ញាដ៏ទុក្ខម ។

[២៣៦] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធន្តរកោ
 ក្នុងបរិវាតុ ខ្ញុំ ជាបក្កិលេសរបស់ចិត្ត ។ ក្នុងអាបុព្វាតុ ។
 ក្នុងកេរោនាតុ ។ ក្នុងវាយេនាតុ ។ ក្នុងអាសាសនាតុ ។ ធន្តរក-
 ណា ក្នុងវិញ្ញាណនាតុ ខ្ញុំ ជាបក្កិលេសរបស់ចិត្ត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ កាលណាបើភិក្ខុលេបន៍ឲ្យបក្កិលេសរបស់ចិត្តក្នុងហេតុទាំង ៦
 នេះបាទហើយ ចិត្តរបស់ភិក្ខុនោះ វាមិនបង្កើតទៅរកខេត្តម្មផង ជា
 ចិត្តអប់រំក្នុងខេត្តម្មផង ជាចិត្តអប់រំក្នុងវិវាទកម្ម ប្រាកដក្នុងធម៌ទាំង
 ឡាយដែលខ្លួនប្បវិទ្ធិឲ្យដាក់ច្បាប់ដោយប្រាជ្ញាដ៏ទុក្ខមផង ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខន្ធហវគ្គ

[២៣៨] សាវត្ថី ។ យោ ភិក្ខុវេ រូបស្មី ធន្តរកោ
ចិត្តស្ស្សសោ ឧបក្កិលេសោ ។ មេ ។ យោ វិញ្ញាណស្មី
ធន្តរកោ ចិត្តស្ស្សសោ ឧបក្កិលេសោ ។ យតោ ទោ
ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ ឥមេសុ ធសុ(១) ហិទេសុ ចេតសោ
ឧបក្កិលេសោ មហិទោ ហោតិ ទេកុម្មុច្ឆិច្ឆិ ធស្ស
ចិត្តំ ហោតិ ទេកុម្មុបរិការិកំ ចិត្តំ កម្មុច្ឆិយំ ទាយតិ
អភិញ្ញា សត្តិករណីយេសុ ធម្មេសុតិ ។

កិលេសសំយុត្តំ ។

ពស្សុទ្ធានិ

ចកុ រូបញ្ច វិញ្ញាណិ
ផស្សេន ច វេទនាយ ច
សញ្ញា ច ចេតនា ឥណ្ឌា
នាគុ ទទ្ធលេ តេ ទសាតិ ។

១ ខ. ម. ឥមេសុ ចក្កសុ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខន្ធហវគ្គ

[២៣៩] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធន្តរកណ
ក្នុងរូប គុះ ជាឧបក្កិលេសរបស់ចិត្ត ។ មេ ។ ធន្តរកណ ក្នុងវិញ្ញាណ
គុះ ជាឧបក្កិលេសរបស់ចិត្ត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាបើភិក្ខុ
លះចង់ខ្លះឧបក្កិលេសរបស់ចិត្តក្នុងហេតុទាំង ៦ នេះបោះហើយ ចិត្តរបស់
ភិក្ខុនោះ វេចន៍ចេញទៅរកទេកុម្មុផល ជាចិត្តអប់រំក្នុងទេកុម្មុផល ជា
ចិត្តក្នុងដល់ការចិត្ត ប្រាកដក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលខ្លួនឃើញថាគ្រប់
ច្បាស់ដោយប្រាជ្ញាដ៏ទុក្ខមផល ។

ចប់ កិលេសសំយុត្ត ។

ឧទ្ធាននៃកិលេសសំយុត្តនោះ គឺ

និយាយអំពីចកុ ១ រូប ១ វិញ្ញាណ ១ ផស្សៈ ១ វេទនា ១
សញ្ញា ១ ចេតនា ១ ឥណ្ឌា ១ នាគុ ១ ទទ្ធលេ ១ ទាំងអស់
នោះ ត្រូវជា ១០ ។

សារីបុត្តសំយត្ត

[២៣៦] ឯវិហារិ សមយំ អាយស្មា សារីបុត្តោ សា-
វុត្តិយំ វិហារិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។
អថទោ អាយស្មា សារីបុត្តោ បុព្វសមយំ ឯវា-
សេត្វា បត្តិវិហារិណាយ សារីបុត្តិ បិណ្ឌិកាយ ចារិសិ
សារីបុត្តិយំ បិណ្ឌិកាយ ចារិក្ខា បញ្ញាគន្តំ បិណ្ឌិកាយ
ដិក្ខុតោ យេន អនុវនំ តេនុបសន្តិមិ ឯវិហារិណាយ
អនុវនំ អន្លោកាយោ អន្លាតស្មី វុត្តិមូលេ ឯវា-
វិហារិ ឯសីទិ ។ អថទោ អាយស្មា សារីបុត្តោ សា-
យស្មាសមយំ បដិសល្លាណា វុដ្ឋិកោ យេន ជេតវនំ
អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ តេនុបសន្តិមិ ។ អនុសា
ទោ អាយស្មា អនុទោ អាយស្មន្តំ សារីបុត្តំ ទូរតា
វ អាកត្តន្តំ ឯស្វាន អាយស្មន្តំ សារីបុត្តំ ឯតទរោ-
ច វិប្បសន្នានំ ទោ តេ អានុសោ សារីបុត្ត វុដ្ឋិ-
យានំ បរិសុត្តោ បុទវណ្ណោ បរិយោធាតោ កតមេ-
នាយស្មា សារីបុត្តោ អន្តិ វិហារេន វិហារិសីតិ ។

សារីបុត្តសំយត្ត

[២៣៦] សម័យមួយ ព្រះសារីបុត្តមានកាយុ គង់នៅក្នុងវត្ត
ជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថិ ។ ព្រះនោះ ព្រះ
សារីបុត្តមានកាយុ ស្ងៀកស្ងៀម ប្រដាប់បាត្រនិងចិវ៌ក្នុងបុព្វសម័យ
ចូលទៅកាន់ក្រុងសាវត្ថិ ដើម្បីបិណ្ឌបាត លុះគ្រាន់ទៅក្នុងក្រុងសាវត្ថិ
ដើម្បីបិណ្ឌបាតហើយ ត្រឡប់អំពីបិណ្ឌបាត ក្នុងកាលដំនាន់ក្រោយនៃ
កត្តហើយ សំរេចទៅកាន់អនុវនំដើម្បីសម្រាកក្នុងវេលាថ្ងៃ លុះចូលសឹម
ក្នុងអនុវនំហើយ គង់សម្រាកក្នុងវេលាថ្ងៃទៀងរលំឈើមួយ ។ ព្រះ
នោះ ព្រះសារីបុត្តមានកាយុចេញអំពីវត្តនសម្តី ក្នុងសាយណ្តសម័យ
ហើយ ចូលទៅកាន់វត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ។ ព្រះកាន់
មានកាយុ បានឃើញព្រះសារីបុត្តមានកាយុ កំពុងឱមន្តមកពីចង្កូង
លុះឃើញហើយ ក៏ពោលនិទ្ទិព្រះសារីបុត្តមានកាយុដូច្នោះថា ឱល
អានុសោសារីបុត្ត វុដ្ឋិយេរបស់លោកជ្រះថ្លា សម្បូរមុខក៏ស្អាតដូរផង
ថ្ងៃនេះ តើព្រះសារីបុត្តមានកាយុ នៅរោយធម៌ជាច្រើននៅដូចម្តេច ។

សុត្តនិបិដក សំយុត្តនិកាយ ខន្ធហវគ្គ

ឥនាហិ អវុសោ វិវិច្ឆេវ កាមេហិ វិវិច្ឆេ អកុសលេហិ
 ធម្មេហិ សវិគត្តំ សវិចារិ វិវេកជំ ចិត្តិសុទ្ធំ បឋមំ
 ណារិ ឧបសម្បជ្ជំ វិហារមិ ។ តស្ស មយ្ហំ អវុសោ
 ន ឃិវិ ហោតិ អហំ បឋមំ ណារិ សមាបជ្ជាមិតិ វា
 អហំ បឋមំ ណារិ សមាបជ្ជោតិ វា អហំ បឋមា
 ណាធា វុដ្ឋិភោតិ វាតិ ។ តថា ហិ បចាយស្មតោ
 សារីបុត្តស្ស ជីយវត្តំ អហត្តារមមត្តារមាធានុសយា
 សុសម្មហតា តស្មា អាយស្មតោ សារីបុត្តស្ស ន ឃិវិ
 ហោតិ អហំ បឋមំ ណារិ សមាបជ្ជាមិតិ វា អហំ
 បឋមំ ណារិ សមាបជ្ជោតិ វា អហំ បឋមា ណាធា
 វុដ្ឋិភោតិ វាតិ ។

សុត្តនិបិដក សំយុត្តនិកាយ ខន្ធហវគ្គ

ខាលភារុសោ ក្នុងទីឯណោះ ខ្ញុំស្ងាត់ចាកកាមទាំងឡាយ ស្ងាត់ចាក
 អកុសលចម្រើនទាំងឡាយ បានចូលបឋមជ្ឈានវដ្តលប្រកបដោយវិគត្តៈវិចារៈ
 មានចិត្តនិរតិសុទ្ធដែលកើតអំពីសេចក្តីស្ងាត់ ហើយសម្រេចសម្រាន្តទៅ ។
 ខាលភារុសោ ខ្ញុំនោះ មិនមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា កត្តាអញកំពុង
 ចូលបឋមជ្ឈាន ឬថា កត្តាអញបានចូលបឋមជ្ឈានហើយ ឬក៏ថា កត្តា
 អញបានចេញអំពីបឋមជ្ឈានហើយ ដូច្នោះឡើយ ។ ព្រះគានទុកបថ
 ពិតដូច្នោះវែង ព្រោះព្រះសារីបុត្តមានកាយ បានគាស់វែលើនូវអនុស័យ
 និរតិសេចក្តីប្រកាន់ថាអញ ថាចប់អញ អស់កាលយូរមកហើយ ហេតុ
 នោះ បានជាព្រះសារីបុត្តមានកាយ មិនមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា
 កត្តាអញកំពុងចូលបឋមជ្ឈាន ឬថា កត្តាអញបានចូលបឋមជ្ឈានហើយ
 ឬក៏ថា កត្តាអញបានចេញអំពីបឋមជ្ឈានហើយ ដូច្នោះឡើយ ។

សារីបុត្តសំយុង្គ

[២៣៧] សារីបុត្ត ។ អន្តសោ ទោ អាយស្មា
 អាធនោ ។ ថេ ។ អាយស្មន្តំ សារីបុត្តំ ឯតទភោច
 វិច្ឆសន្តានំ ទោ តេ អាវុសោ សារីបុត្ត ឥន្ទ្រិយានំ
 បរិសុទ្ធា ឫទវណ្ណា បរិយោធាតោ កតមេនាយស្មា
 សារីបុត្តោ អន្តវិហារេន វិហាសីតិ ។ ឥនាហំ អាវុសោ
 វិតក្កវិបាកំ វុបសមា អន្តវត្តំ សម្បសានំ ចេត-
 សោ ឯកោតិការំ អវិតក្កំ អវិបារិ សមាចំដំ បីតិសុទ្ធំ
 ទុតិយំ ឈានំ ទុបសម្បន្តំ វិហារមិ ។ តស្ស មឃ្ហំ អាវុ-
 សោ ន ឯវំ ហោតិ អហំ ទុតិយំ ឈានំ សមាបដ្ឋាមីតិ
 វា អហំ ទុតិយំ ឈានំ សមាបដ្ឋាតិ វា អហំ ទុតិយា
 ឈានា វុដ្ឋិកោតិ វាតិ ។ តថា ហំ បនាយស្មតោ សារី-
 បុត្តស្ស ធិយវត្តំ អហត្តវមមត្តវមាធាទុសយា សុស-
 ម្មហតា តស្មា អាយស្មតោ សារីបុត្តស្ស ន ឯវំ ហោតិ
 អហំ ទុតិយំ ឈានំ សមាបដ្ឋាមីតិ វា អហំ ទុតិយំ
 ឈានំ សមាបដ្ឋាតិ វា អហំ ទុតិយា ឈានា វុដ្ឋិកោតិ
 វាតិ ។

សារីបុត្តសំយុង្គ

[២៣៧] ក្រុងសារីគ្គី ។ ព្រះភានន្តមានកាយ បានឃើញ
 ហើយ ។ ថេ ។ ក៏បានពោលនឹងព្រះសារីបុត្តមានកាយដូច្នោះថា ខ្ញុំ
 កាវុសោសារីបុត្ត ឥន្ទ្រិយេរបស់លំកជ្រះថ្លា សម្បុរមុខកំស្តានដូរផង
 វិច្ឆនេះគឺព្រះសារីបុត្តមានកាយ គង់សម្រាន្តទៅដោយធម៌ជាគ្រឿងទៅ
 ដូចម្តេច ។ ខ្ញុំកាវុសោ ក្នុងទីឯណោះ ព្រះពុទ្ធវិញ្ញាណវិញ្ញាណ
 ខ្ញុំក៏បានចូលដល់ទុតិយជ្ជានជាធម៌ជាភក្តីមានក្នុងសក្តានុវិទ្ធាន ប្រកប
 ដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាគឺសត្វ មានសភាពជាចិត្តខ្ពស់ឯក មិនមានវិក្កុះ
 វិញ្ញាណ មានវិចិត្តិកិច្ចសុខកើតអំពីសមាធិ ហើយសម្រេចសម្រាន្តទៅ ។
 ខ្ញុំកាវុសោ ខ្ញុំនោះ មិនមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា កក្កាអញកំ-
 ពុតចូលទុតិយជ្ជាន ឬថា កក្កាអញបានចូលទុតិយជ្ជានហើយ ឬក៏ថា
 កក្កាអញបានចេញអំពីទុតិយជ្ជាន ដូច្នោះឡើយ ។ ព្រះភានន្តក្នុង
 ពិភដូច្នោះមែនហើយ ដ្បិតព្រះសារីបុត្តមានកាយ បានគាស់រលីងខ្ញុំ
 អនុស័យគឺសេចក្តីប្រកាន់ថាអញ ថាបស់អញ អស់កាលយូរមកហើយ
 ហេតុនោះ បានជាព្រះសារីបុត្តមានកាយ មិនមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះ
 ថា កក្កាអញកំពុតចូលទុតិយជ្ជាន ឬថា កក្កាអញបានចូលទុតិយជ្ជាន
 ហើយ ឬក៏ថា កក្កាអញបានចេញអំពីទុតិយជ្ជាន ដូច្នោះឡើយ ។

(២៣៨) សាវត្ថុ ។ អនុសា ទោ អាយស្មា ទណ្ឌោ ។ ចេ វ វិច្ឆសញ្ញានិ ទោ ភេ អាវុសោ សាវត្ថុត្ថ ឥន្ទ្រិយានិ បវិសុន្តោ មុទវណ្ណោ បរិយោនាតោ កាតមេ-
 ធាយស្មា សាវត្ថុត្ថា អដ្ឋ វិហារេន វិហាសីតិ ។ ឥតា-
 ហំ អាវុសោ បីតិយា ច វិភតា ឧបេក្កុកោ ច វិហារមិ
 សតោ ច សម្មជាតោ សុទត្ថ កាយេន បដិសិវេនមិ
 យន្តំ អវិយា អវិក្កន្តំ ឧបេក្កុកោ សតិមា សុទវិ-
 ហារីតិ ភតិយំ ឈានំ ឧបសម្មជ្ជ វិហារមិ ។ តស្ស
 មយ្ហំ អាវុសោ ច ឃវំ ហោតិ អហំ ភតិយំ ឈានំ
 សមាបដ្ឋាមីតិ វា អហំ ភតិយំ ឈានំ សមាបដ្ឋាតិ
 វា អហំ ភតិយា ឈានា វុដ្ឋិកោតិ វាតិ ។ តថា
 ហិ បធាយស្មតោ សាវត្ថុត្ថស្ស និយាត្តំ អហត្ត្ថាម-
 មត្ត្តាមាធានុសយា សុសម្មហតា តស្មា អាយស្មតោ
 សាវត្ថុត្ថស្ស ច ឃវំ ហោតិ អហំ ភតិយំ ឈានំ
 សមាបដ្ឋាមីតិ វា អហំ ភតិយំ ឈានំ សមាបដ្ឋាតិ
 វា អហំ ភតិយា ឈានា វុដ្ឋិកោតិ វាតិ ។

(២៣៨) ក្រសិសាត្ថិ ។ ព្រះកានុទ្ធានកាយុ បានឃើញ
 ហើយ ។ ចេ វ ម្ចាស់អាវុសោសាវត្ថុត្ថ ឥន្ទ្រិយរបស់លោកជ្រះថ្លា
 សម្បូរមុខរបស់លោកកំស្មានផ្លូវផង ថ្ងៃនេះ តើព្រះសាវត្ថុត្ថមានកាយុ
 គង់សម្រាន្តនៅដោយធម៌ជាគ្រឿងនៅដូចម្តេច ។ ម្ចាស់អាវុសោ ក្នុង
 ទីឯណោះ ព្រោះឡើយណាយចាកបីតិផង ជាអ្នកស្រឡើយផង មាន
 សតិមិនិសចក្កិវិនិទ្ធុនផង ហោយសុខដោយនាមកាយផង អវិយចុក្កល
 ទាំងឡាយ តែងសរសើរនូវចុក្កលដែលបានគតិយជ្ជន្តរនោះថា ជាអ្នក
 មានចិត្តស្រឡើយ ជាអ្នកមានស្មារតី មានប្រក្រតីនៅជាសុខ ខ្ញុំក៏បាន
 ចូលគតិយជ្ជន្តរ ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅ ។ ម្ចាស់អាវុសោ ខ្ញុំ
 នោះ មិនមានសចក្កិវិនិទ្ធុននោះថា ភាគ្នាញកំពុងចូលគតិយជ្ជន្តរ
 ឬថា ភាគ្នាញបានចូលគតិយជ្ជន្តរហើយ ឬក៏ថា ភាគ្នាញបានចេញ
 អំពីគតិយជ្ជន្តរ ដូច្នេះឡើយ ។ ព្រះកានុទ្ធតថា ពិតដូច្នោះទែនហើយ
 ជ្រកព្រះសាវត្ថុត្ថមានកាយុ បានកាសិវិលីនិទ្ធុអនុសីយនិសចក្កិប្រកាន់
 ថាអញ ថារបស់អញ អស់កាលយូរមកហើយ ហេតុនោះ បានជាព្រះ
 សាវត្ថុត្ថមានកាយុមិនមានសចក្កិវិនិទ្ធុននោះថា ភាគ្នាញកំពុងចូល
 គតិយជ្ជន្តរ ឬថា ភាគ្នាញបានចូលគតិយជ្ជន្តរហើយ ឬក៏ថា ភាគ្នា
 ញបានចេញអំពីគតិយជ្ជន្តរ ដូច្នេះឡើយ ។

សារីបុត្តសំយុង្គ

(២៣៧) សារីភ្នំ ។ អន្តសា ទោ អាយស្មា វេទនា បា
 ។ បេ ។ វិប្បសន្នា ទោ តេ អនុសោ សារីបុត្ត ឥន្ទ្រិយា-
 ទិ បរិសុទ្ធា មុទរា ល្អា បរិយោធា តោ កកមេនាយស្មា
 សារីបុត្តា អដ្ឋ វិហារេន វិហាសីតិ ។ ឥតាហំ អនុសោ
 សុទ្ធស្ស ច បហា តា ទុក្ខស្ស ច បហា តា បុទ្ធា សោ-
 មនស្ស ទោ មនស្សា ទិ អនុត្តមា អនុក្ខមសុទំ ឧបេក្កា-
 សតិ បរិសុទ្ធិ ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារមំ ។
 តស្ស មឃ្ហំ អនុសោ ទ ឃិវំ ហោតិ អហំ ចតុត្ថំ ឈានំ
 សមាបជ្ជាមីតិ វា អហំ ចតុត្ថំ ឈានំ សមាបន្នោតិ វា
 អហំ ចតុត្ថា ឈានា វុដ្ឋិ តោតិ វាតិ ។ តថា ហិ បដា-
 យស្មតោ សារីបុត្តស្ស ធិយរត្តំ អហត្តារមមត្តារមា តា-
 ទុសយា សុសម្មហតា តស្មា អាយស្មតោ សារីបុត្តស្ស
 ទ ឃិវំ ហោតិ អហំ ចតុត្ថំ ឈានំ សមាបជ្ជាមីតិ វា
 អហំ ចតុត្ថំ ឈានំ សមាបន្នោតិ វា អហំ ចតុត្ថា
 ឈានា វុដ្ឋិ តោតិ វាតិ ។

សារីបុត្តសំយុង្គ

(២៣៧) ក្រុងសារីភ្នំ ។ ព្រះភានន្តមានកាយ បានឃើញ
 ហើយ ។ បេ ។ ម្ចាស់អានុសោសារីបុត្ត ឥន្ទ្រិយរបស់លោកជ្រះថ្លា
 សម្បូរមុខក៏ស្តាប់ដូរផង វិច្ឆ័យនេះ គេព្រះសារីបុត្តមានកាយ គង់សម្រាន្ត
 នៅដោយចម្រើននៅដូចម្តេច ។ ម្ចាស់អានុសោ ក្នុងទីឯណោះ
 ខ្ញុំ លះបង់សេចក្តីសុខផង លះបង់ទុក្ខផង ព្រោះរំលឹកសោមនស្សនឹង
 ពោមនស្សអំពីមុនផង បានចូលចក្ខុផ្សាន អត់ទុក្ខអត់សុខ មានសតិ
 ដ៏បរិសុទ្ធជាដោយរបូកា ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅ ។ ម្ចាស់អានុសោ
 ខ្ញុំនោះ មិនមានសេចក្តីគ្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ភាគអញកំពុងចូលចក្ខុផ្សាន
 ឬថា ភាគអញបានចូលចក្ខុផ្សានហើយ ឬក៏ថា ភាគអញបានចេញ
 អំពីចក្ខុផ្សាន ដូច្នេះឡើយ ។ ព្រះភានន្តតបថា ពិតដូច្នោះមែន ដ្បិត
 ព្រះសារីបុត្តមានកាយ បានគាស់រំលឹកនូវអនុស័យ គឺសេចក្តីប្រកាន់ថា
 អញ ថា របស់អញ អស់កាលយូរមកហើយ ព្រោះហេតុនោះ បានថា
 ព្រះសារីបុត្តមានកាយមិនមានសេចក្តីគ្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ភាគអញកំពុង
 ចូលចក្ខុផ្សាន ឬថា ភាគអញបានចូលចក្ខុផ្សានហើយ ឬក៏ថា ភាគ
 អញបានចេញអំពីចក្ខុផ្សាន ដូច្នេះឡើយ ។

[២៤០] សាវត្ថិ ។ អន្តសា ទោ អាយស្មា អនន្តោ
 ។ បេ ។ ឥនាហំ អារុសោ សត្វសោ វុបសញ្ញាជំ សម-
 តិក្កមា បដិយសញ្ញាជំ អនុត្តមា ធានត្តសញ្ញាជំ អមន-
 សិកាវា អនន្តោ អកាសោតិ អកាសានន្តាយតជំ
 ឧបសម្បជ្ជ វិហារមិ ។ បេ ។ វុដ្ឋិតោតិ វាតិ ។

[២៤១] សាវត្ថិ ។ អន្តសា ទោ អាយស្មា អនន្តោ
 ។ បេ ។ ឥនាហំ អារុសោ សត្វសោ អកាសានន្តាយ-
 តជំ សមតិក្កម្ម អនុត្ត វិញ្ញាណនិ វិញ្ញាណញ្ចាយតជំ
 ឧបសម្បជ្ជ វិហារមិ ។ បេ ។ វុដ្ឋិតោតិ វាតិ ។

[២៤២] សាវត្ថិ ។ អថទោ អាយស្មា សាវិបុត្តោ
 ។ បេ ។ ឥនាហំ អារុសោ សត្វសោ វិញ្ញាណញ្ចាយ-
 តជំ សមតិក្កម្ម ធម្មំ តិញ្ញិតិ អកតិញ្ញាយតជំ ឧ-
 បសម្បជ្ជ វិហារមិ ។ បេ ។ វុដ្ឋិតោតិ វាតិ ។

[២៤០] ក្រុងសាវត្ថិ ។ ព្រះភានន្តមានកាយ បានឃើញ
 ហើយ ។ បេ ។ មាលភារុសោ ក្នុងទីឯណោះ ខ្ញុំ កន្លងចង់ខ្ញុំប្រសញ្ញា
 វលក់ខ្ញុំបដិយសញ្ញា មិនធ្វើទុកក្នុងចិត្តខ្ញុំនានត្តសញ្ញា ដោយប្រការ
 ទាំងគ្រប់ ហើយចូលអាកាសានញ្ចាយគនជ្ជាន ដោយពិចារណាថា
 អាកាសមិនមានទីបំផុតដូច្នោះ ហើយសម្រេចសម្រាន្តទៅ ។ បេ ។ ទេញ
 ហើយ ដូច្នោះឡើយ ។

[២៤១] ក្រុងសាវត្ថិ ។ ព្រះភានន្តមានកាយ បានឃើញ
 ហើយ ។ បេ ។ មាលភារុសោ ក្នុងទីឯណោះ ខ្ញុំកន្លងចង់ខ្ញុំអាកាសា-
 នញ្ចាយគនជ្ជានដោយប្រការទាំងគ្រប់ ហើយចូលវិញ្ញាណញ្ចាយគនជ្ជាន
 ដោយពិចារណាថា វិញ្ញាណមិនមានទីបំផុតដូច្នោះ ហើយសម្រេចសម្រាន្ត
 ទៅ ។ បេ ។ ទេញហើយ ដូច្នោះឡើយ ។

[២៤២] ក្រុងសាវត្ថិ ។ សំដាប់នោះ ព្រះសាវិបុត្តមាន
 កាយ ។ បេ ។ មាលភារុសោ ក្នុងទីឯណោះ ខ្ញុំកន្លងចង់ខ្ញុំវិញ្ញា-
 ណញ្ចាយគនជ្ជាន ដោយប្រការទាំងគ្រប់ ហើយចូលអាកាសញ្ចាយគ-
 នជ្ជាន ដោយពិចារណាថា អ្វីបង្អួចបង្អួចមិនមានដូច្នោះ ហើយសម្រេច
 សម្រាន្តទៅ ។ បេ ។ ទេញហើយ ដូច្នោះឡើយ ។

សារីបុត្រសំយុង្គ

[២២៣] សារីបុត្រ ។ អដទោ អាយស្សា សារីបុត្រោ
។ មេ ។ ឥតាហំ អារុសោ អតតិញ្ចញ្ញាយតនំ សម-
តិក្កម្ម ខេវសញ្ញាសញ្ញាយតនំ ឧបសម្បជ្ជ វិហ-
រមិ ។ មេ ។ វុដ្ឋិភោតិ វាតិ ។

[២២៤] ឯកំ សមយំ អាយស្សា សារីបុត្រោ សា-
វត្ថុយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។
អដទោ អាយស្សា សារីបុត្រោ បុត្រុណ្ណសមយំ និវា-
សេត្វា បត្តចិវមាទាយ សារីបុត្រំ បិណ្ឌាយ ចារិសិ
សារីបុត្រំ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា បន្ទាគត្ថំ បិណ្ឌាធាតព្យ-
ដិក្កន្តោ យេន អន្ទវនំ តេធម្មសង្កមិ និវាវិហារាយ
អន្ទវនំ អន្លោតាហេត្វា អញ្ញតាស្មី វុត្តម្មលេ និវាវិ-
ហារិ ឯសិទិ ។ អដទោ អាយស្សា សារីបុត្រោ សា-
យណ្ណសមយំ បដិសល្លាតា វុដ្ឋិភោ យេន ជេតវនំ
អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមោ តេធម្មសង្កមិ ។ អន្តសា
ទោ អាយស្សា អាទន្តោ អាយស្សន្តំ សារីបុត្រំ ន្ទរតោ
វ អាគច្ឆន្តំ និស្វាទ អាយស្សន្តំ សារីបុត្រំ ឯតនវេន

សារីបុត្រសំយុង្គ

[២២៥] ត្រងសាវត្ថិ ។ លំដាប់នោះ ព្រះសារីបុត្រមាន
កាយ ។ មេ ។ ខ្នាលការសោ ក្នុងទីដំណោះ ខ្ញុំកន្លងបង្គំកាកិត្តញ្ញា-
យកន្សំ បានចូលទៅសញ្ញាសញ្ញាយកន្សំ ហើយសម្រេច
សម្រាន្តទៅ ។ មេ ។ ចេញហើយ ផ្សំចុះឡើយ ។

[២២៦] សម័យមួយ ព្រះសារីបុត្រមានកាយ គង់នៅក្នុងវត្ត
ជេតវនេរបស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតត្រងសាវត្ថិ ។ លំដាប់នោះ ព្រះ
សារីបុត្រមានកាយ ស្ងៀកស្ងៀម ប្រដាប់បាត្រនិងចិវីក្នុងបុត្រុណ្ណសម័យ
ហើយចូលទៅកាន់ត្រងសាវត្ថិ ដើម្បីបិណ្ឌបាត លុះចូលទៅកាន់ត្រង
សាវត្ថិដើម្បីបិណ្ឌបាតហើយ បានត្រឡប់មកបិណ្ឌបាតក្នុងវេលាចេញ-
កត្ត ហើយសំដៅទៅកាន់អង្គនៃដើម្បីទៅសម្រាកក្នុងវេលាថ្ងៃ លុះចូល
សិបក្នុងអង្គនៃហើយ ក៏គង់សម្រាកក្នុងវេលាថ្ងៃ ទៀបគល់ឈើមួយ ។
គ្រានោះ ព្រះសារីបុត្រមានកាយ បានចេញអំពីបិណ្ឌុសម្បក្នុងវេលាសា-
យណ្ណសម័យ បានចូលទៅកាន់វត្តជេតវនេ របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ។
ព្រះកោន្តមានកាយ បានឃើញព្រះសារីបុត្រមានកាយកំពុងនិម្មន្តមកអំពី
ចត្វាយ លុះឃើញហើយ បានពោលនឹងព្រះសារីបុត្រមានកាយផ្សំចុះថា

វិប្បសន្នានំ ចោ តេ អានុសោ សារីបុត្ត វិជ្ជិយានិ
 បរិសុទ្ធា មុខវណ្ណោ បរិយោធានោ កតមេនាយស្មា
 សារីបុត្តា អន្ធិ វិហារេន វិហាសីតិ ។ ឥតាហំ អានុ-
 សោ សទ្ធសោ ទេវសញ្ញាតាសញ្ញាយតនំ សមតិក្កម្ម
 សញ្ញាវេទយំតនិរោធំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារមិ ។ តស្ស
 មយ្ហំ អានុសោ ឧ ឯវិ ហោតិ អហំ សញ្ញាវេទ-
 យំតនិរោធំ សមាបដ្ឋាមីតិ វា អហំ សញ្ញាវេទយំត-
 និរោធំ សមាបដ្ឋាមីតិ វា អហំ សញ្ញាវេទយំតនិរោ-
 ធា វុដ្ឋិភោតិ វាតិ ។ តថា ហំ បនាយស្មតោ
 សារីបុត្តស្ស ធិយវត្តំ អហង្ការមមង្ការមាទានុសយា
 សុសមូហតា តស្មា អាយស្មតោ សារីបុត្តស្ស ឧ ឯវិ
 ហោតិ អហំ សញ្ញាវេទយំតនិរោធំ សមាបដ្ឋាមីតិ វា
 អហំ សញ្ញាវេទយំតនិរោធំ សមាបដ្ឋាមីតិ វា អហំ
 សញ្ញាវេទយំតនិរោធា វុដ្ឋិភោតិ វាតិ ។

ខ្មាលភានុសោសារីបុត្ត វិជ្ជិយេថេសំលោកជ្រេថា សម្បមេទកំស្តាភដ្ឋ-
 ផនំ ព្រះសារីបុត្តមានកាយុ កុណិវ្យុនៈ តើគង់នៅដោយធម៌ជាគ្រឿង
 នៅដូចម្តេច ។ ខ្មាលភានុសោ កុណិវ្យុនៈ ខ្ញុំបានកន្លងចង់ខ្ញុំទៅ-
 សញ្ញាតាសញ្ញាយតនដ្ឋាន ដោយច្រកចាំតំព្នង បានចូលសញ្ញាវេ-
 យំតនិរោធ ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅ ។ ខ្មាលភានុសោ ខ្ញុំនោះ មិន
 មានសេចក្តីបរិភក្តយ៉ាងនេះថា ភក្តាអញកំពុងចូលសញ្ញាវេទយំតនិរោធ
 ឬថា ភក្តាអញបានចូលសញ្ញាវេទយំតនិរោធហើយ ឬក៏ថា ភក្តាអញ
 បានចេញកំពីសញ្ញាវេទយំតនិរោធ ដូច្នេះឡើយ ។ ព្រះគោនុភបថា
 ព័តដូច្នោះមែន ដូចព្រះសារីបុត្តមានកាយុបានតាសំរើលើនិរោធសុស័យតិ
 សេចក្តីច្រកចាំអញ ថាចប់អញ អស់កាលយូរមកហើយ ព្រោះ
 ហេតុនោះ បានជាព្រះសារីបុត្តមានកាយុ មិនមានសេចក្តីក្រិនយ៉ាងនេះ
 ថា ភក្តាអញកំពុងចូលសញ្ញាវេទយំតនិរោធ ឬថា ភក្តាអញបានចូល
 សញ្ញាវេទយំតនិរោធហើយ ឬក៏ថា ភក្តាអញបានចេញកំពីសញ្ញាវេ-
 យំតនិរោធ ដូច្នេះឡើយ ។

សារីបុត្តសម្ពុត្តិ

(២២៤) ឯកំ សមយំ អាយស្មា សារីបុត្តោ រា-
 ជគហេ វិហរតិ វេជ្ជវេទេ តលទ្ធកុកិវិហេ ។ អដទោ
 អាយស្មា សារីបុត្តោ បុព្វសមយំ ឯកសេត្វា បត្ត-
 ដវរាណាយ រាជគហំ បិណ្ឌាយ ចារិសំ រាជគហេ
 សមទានំ បិណ្ឌាយ ចរិត្វា តំ បិណ្ឌចាតិ អញ្ញាតិ
 កុដ្ឋម្មលំ^(១) ឯស្សាយ កុញ្ញតិ ។ អដទោ សូចិមុទិ
 បរិត្វាជិតា យេនាយស្មា សារីបុត្តោ តេទុបស្កំមិ
 ទុបស្កំមិត្វា អាយស្មនំ សារីបុត្តំ ឯតទារិវច កំ ទុ
 ទោ សមណ អនោមុទោ កុញ្ញសីតិ ។ ទ ទ្វាហំ ភតិធិ
 អនោមុទោ កុញ្ញមីតិ ។ តេធិហំ សមណ ទុត្តមុទោ
 កុញ្ញសីតិ ។ ទ ទ្វាហំ ភតិធិ ទុត្តមុទោ កុញ្ញមីតិ ។
 តេធិហំ សមណ ធិសាមុទោ កុញ្ញសីតិ ។ ទ ទ្វាហំ
 ភតិធិ ធិសាមុទោ កុញ្ញមីតិ ។ តេធិហំ សមណ

១. ទ. រុទ្ធ ។

សារីបុត្តសម្ពុត្តិ

(២២៥) សម័យមួយ ព្រះសារីបុត្តមានកាយ គង់នៅក្នុង
 វេទ្យវែង ពាកលទុកនិវាសន្តោ ជិតក្រុងក្រុងជ្រៃ ។ លំដាប់នោះ ព្រះ
 សារីបុត្តមានកាយ ស្ងៀកស្ងៀម ប្រដាប់បាត្រនិងបិណ្ឌបុព្វសម័យ
 ហើយចូលទៅកាន់ក្រុងក្រុងជ្រៃ ដើម្បីបិណ្ឌបុត លុះចូលទៅបិណ្ឌបុត
 ភាមលំដាប់ប្រក្រតិក្រុងក្រុងជ្រៃហើយ បានទៅគង់កាស្រីយ ក្បែរជើង
 ជញ្ជាំងមួយ គាន់ចង្កៀងបិណ្ឌបុតនោះ ។ គ្រានោះ បរិត្វាជិតា
 ឈ្មោះសូចិមុទិ បានចូលទៅគេព្រះសារីបុត្តមានកាយ លុះចូលទៅដល់
 ហើយ បាននិយាយនឹងព្រះសារីបុត្តមានកាយដូច្នោះថា បពិត្រសមណៈ
 លោកទុទុមុទាន់ឬអ្វី ។ ឯប្អូនស្រី កាភាមិនមែនទុទុមុទាន់ទេ ។
 បពិត្រសមណៈ បើដូច្នោះ លោកនើយមុទាន់ឬ ។ ម្ចាស់ប្អូនស្រី
 កាភាមិនមែននើយមុទាន់ទេ ។ បពិត្រសមណៈ បើដូច្នោះ លោក
 ចែរមុទៅកាន់ទិសធាន (ព្រំឈូក) គាន់ឬអ្វី ។ ម្ចាស់ប្អូនស្រី កាភាមិន
 មែនចែរមុទៅកាន់ទិសធានទេ ។ បពិត្រសមណៈ បើដូច្នោះ

វិទិសាធុទោ កុញ្ញសីតិ ។ ន ទ្វាហំ ភតិចិ វិទិសាធុទោ
 កុញ្ញមីតិ ។ ភី ធុ សមណ អបោធុទោ កុញ្ញសីតិ
 ភតិ ធុដ្ឋោ សមាធា ន ទ្វាហំ ភតិចិ អបោធុទោ
 កុញ្ញមីតិ វនេសិ ភេណិ សមណ ធុត្តធុទោ កុញ្ញសីតិ
 ភតិ ធុដ្ឋោ សមាធា ន ទ្វាហំ ភតិចិ ធុត្តធុទោ កុញ្ញ-
 មីតិ វនេសិ ភេណិ សមណ វិទិសាធុទោ កុញ្ញសីតិ
 ភតិ ធុដ្ឋោ សមាធា ន ទ្វាហំ ភតិចិ វិទិសាធុទោ
 កុញ្ញមីតិ វនេសិ ភេណិ សមណ វិទិសាធុទោ កុញ្ញ-
 សីតិ ភតិ ធុដ្ឋោ សមាធា ន ទ្វាហំ ភតិចិ វិទិ-
 សាធុទោ កុញ្ញមីតិ វនេសិ ភេណិ សមណ
 កុញ្ញសីតិ ។ យេ ហិ ភេណិ ភតិចិ សមណព្រាហ្មណ
 វត្តវិជ្ជាតិវដ្ឋានវិជ្ជាយ មិច្ឆាជីវេន ជីវិតំ កាច្យន្តំ វនេ
 វុទ្ធិ ភតិចិ សមណព្រាហ្មណ អបោធុទោ កុញ្ញន្តំ ។

លោកភិកមុទៅកាន់ទិសតូច (តាំងបួន) ឆាន់ធុអ្វី ។ ម្ចាស់ប្អូនស្រី
 កាតាមិនមែនភិកមុទៅកាន់ទិសតូចឆាន់ទេ ។ បុរ្រោះហេតុដូច
 ម្តេច កាលដែលខ្ញុំសួរលោកថា ចតិក្រសមណៈ លោកឧទមុទឆាន់
 ធុអ្វី លោកឆ្លើយថា នៃប្អូនស្រី កាតាមិនមែនឧទមុទឆាន់ទេ ។ កាល
 ដែលខ្ញុំសួរលោកថា ចតិក្រសមណៈ បើដូច្នោះ លោកឆ្លើយមុទឆាន់
 ធុអ្វី លោកឆ្លើយថា នៃប្អូនស្រី កាតាមិនមែនឆ្លើយមុទឆាន់ទេ ។ កាល
 ដែលខ្ញុំសួរលោកថា ចតិក្រសមណៈ បើដូច្នោះ លោកចមុទទៅ
 កាន់ទិសឆាន់ ធុអ្វី លោកឆ្លើយថា នៃប្អូនស្រី កាតាមិនមែនចមុ-
 ទទៅកាន់ទិសឆាន់ទេ ។ កាលដែលខ្ញុំសួរថា ចតិក្រសមណៈ បើ
 ដូច្នោះ លោកភិកមុទៅកាន់ទិសតូចឆាន់ធុអ្វី លោកឆ្លើយថា នៃប្អូន
 ស្រី កាតាមិនមែនភិកមុទៅកាន់ទិសតូចឆាន់ទេ ចតិក្រសមណៈ បុរ-
 លោកឆាន់ដូចម្តេចវិញ ។ នៃប្អូនស្រី ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណាមួយ
 ចំណុំមជ្ឈិវិភាងយមិច្ឆាជីវៈ ព្រោះតិច្ឆានវិជ្ជា អិវិជ្ជាមើលទាយចំការទើប
 ម្ចាស់ប្អូនស្រី សមណព្រាហ្មណ៍ពួកនេះ ហៅថាអ្នកឧទមុទឆាន់ ។

សិវុត្តសំយុត្ត

យេ ហិ កេចិ ភគិណិ សមណាប្រាហ្មណា ទក្ខត្ត-
 វិជ្ជាតិវច្ឆានវិជ្ជាយ មិច្ឆាជីវេន ជីវិតំ កាច្យេន្តំ ឥមេ
 វុទ្ធន្តំ ភគិណិ សមណាប្រាហ្មណា ទុក្ខមុទា កុញ្ញន្តំ ។
 យេ ហិ កេចិ ភគិណិ សមណាប្រាហ្មណា ទ្ធតេយ្យច្ប-
 ហិណាគមនាទុយោកា មិច្ឆាជីវេន ជីវិតំ កាច្យេន្តំ
 ឥមេ វុទ្ធន្តំ ភគិណិ សមណាប្រាហ្មណា វិទិសាមុទា
 កុញ្ញន្តំ ។ យេ ហិ កេចិ ភគិណិ សមណាប្រាហ្មណា
 អន្តវិជ្ជាតិវច្ឆានវិជ្ជាយ មិច្ឆាជីវេន ជីវិតំ កាច្យេន្តំ ឥ-
 មេ វុទ្ធន្តំ ភគិណិ សមណាប្រាហ្មណា វិទិសាមុទា
 កុញ្ញន្តំ ។ សោ ទ្វាហំ ភគិណិ ទ វុទ្ធវិជ្ជាតិវច្ឆានវិជ្ជាយ
 មិច្ឆាជីវេន ជីវិតំ កាច្យេមិ ទ ទក្ខត្តវិជ្ជាតិវច្ឆាន-
 វិជ្ជាយ មិច្ឆាជីវេន ជីវិតំ កាច្យេមិ ទ ទ្ធតេយ្យច្ប-
 ហិណាគមនាទុយោកា មិច្ឆាជីវេន ជីវិតំ កាច្យេមិ
 ទ អន្តវិជ្ជាតិវច្ឆានវិជ្ជាយ មិច្ឆាជីវេន ជីវិតំ កាច្យេមិ
 ទខេន ភិក្ខុំ បរិយេសាមិ ទខេន ភិក្ខុំ បរិយេសិក្ខា

សិវុត្តសំយុត្ត

ខាលប្បូនស្រី ពួកសមណាប្រាហ្មណ៍ណា ទីមួយ ចំភ្លឺមជិតដោយមិច្ឆា-
 ជីវៈ ព្រោះតែច្បានវិជ្ជា គឺវិជ្ជាមើលខាងទុក្ខក្សត្រ ឆៃប្បូនស្រី សម-
 ណាប្រាហ្មណ៍ពួកនេះ ហៅថាអ្នកនឹយមុខទាន់ ឆៃប្បូនស្រី ពួកសម-
 ណាប្រាហ្មណ៍ណា ទីមួយ ចំភ្លឺមជិតដោយមិច្ឆាជីវៈ ព្រោះការប្រកប
 រឿយៗ ខ្ញុំទូកម្មនិងការបញ្ជូនដំណឹង ឆៃប្បូនស្រី សមណាប្រាហ្មណ៍
 ពួកនេះ ហៅថាចែមុខទៅកាន់ទិសជំនាន់ ។ ឆៃប្បូនស្រី ពួកសម-
 ណាប្រាហ្មណ៍ណា ទីមួយ ចំភ្លឺមជិតដោយមិច្ឆាជីវៈ ព្រោះតែច្បានវិជ្ជា
 គឺវិជ្ជាមើលខាងអន្តិសម្បត្តិ (ពាយសក្ខណៈ) ឆៃប្បូនស្រី សមណ-
 ប្រាហ្មណ៍ពួកនេះ ហៅថាចែមុខទៅកាន់ទិសក្នុងទាន់ ។ ឆៃប្បូនស្រី
 ភក្ខាមិនមែនចំភ្លឺមជិតដោយមិច្ឆាជីវៈ ព្រោះតែច្បានវិជ្ជា គឺវិជ្ជាមើល
 ពាយ័ការទ ភក្ខាមិនមែនចំភ្លឺមជិតដោយមិច្ឆាជីវៈ ព្រោះតែច្បានវិជ្ជា
 គឺវិជ្ជាពាយទុក្ខក្សត្រទ ភក្ខាមិនមែនចំភ្លឺមជិតដោយមិច្ឆាជីវៈ ព្រោះ
 ការប្រកបរឿយៗ ខ្ញុំទូកម្មនិងការបញ្ជូនដំណឹងទ ភក្ខាមិនមែន
 ចំភ្លឺមជិតដោយមិច្ឆាជីវៈ ព្រោះតែច្បានវិជ្ជា គឺវិជ្ជាពាយអន្តិសម្បត្តិទ
 ភក្ខាតែនិស្សន្ទិកក៏ត្រូវដោយធម៌ លុះនិស្សន្ទិកក៏ត្រូវបានដោយធម៌ហើយ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស ខន្ធហវគ្គោ

កុត្តាមីតិ ។ អថទោ សូចិមុទិ ចរិក្ខាធិកា រាជកហោ
រថិយាយ រថិយិ សិដ្ឋុដកោ ធម៌សិដ្ឋុដកំ ឧប-
សន្តមិក្ខា ឯវមាភោទសិ ធម៌កំ សមណា សក្យបុត្តិ-
យា អាហារំ អាហារេន្តិ អនវដ្ឋិ សមណា សក្យ-
បុត្តិយា អាហារំ អាហារេន្តិ ទេថ សមណាធិ សក្យ-
បុត្តិយាធិ ចិន្ដានិ ។

សាវុត្តសំយុត្តំ ។

ធម្មប្បដ្ឋានំ

- វិវេកំ អវិចក្កំ ០
- មីតិ ឧបេក្ខា ធម្មត្ថំ(១)
- អាសាសញ្ជៅ វិញ្ញាណំ
- អាតិក្ខនេវសញ្ញា(២)
- ធិរោទោ ទវមោ វុត្តោ
- ធសមំ សូចិមុទិ បាតិ ។

១ ឧ. ម. បន្តប្រាំ ។ ២ អាតិក្ខនេវសញ្ញា ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខន្ធហវគ្គោ

បើបទានំ ។ គ្រាតោ សូចិមុទិបរិក្ខាធិកា ចេញអំពីប្រកចូលទៅកាន់
ប្រក ចេញពីផ្លូវត្រូវកែកងចូលទៅកាន់ផ្លូវត្រូវកែកង ក្នុងក្រុងកង-
គ្រឹះ ប្រាប់គេយ៉ាងនេះថា សមណសក្យបុត្តតាំងឡាយ ភែងតាន់
អាហារប្រកថោយធម៌ សមណសក្យបុត្តតាំងឡាយ ភែងតាន់អាហារ
ដែលមិនមានទោស គួកតាំងឡាយ ចូរប្រគេដុំបាយដល់ពួកសមណ-
សក្យបុត្តផងចុះ ។

ចប់ សាវុត្តសំយុត្តំ ។

ទុក្ខានៃសាវុត្តសំយុត្តនោះ គឺ

- និយាយអំពី ចលជន្មនប្រកថោយវិវេក ១ ទុកិយជន្មនមិន
- មានវិគត្តៈ ១ គតិយជន្មទ្រព្យាសចាតថិកិ ១ ចក្កជន្មនប្រកថ
- ដោយទេវតា ១ ភាសាសានញ្ជាយគនជន្មន ១ វិញ្ញាណញ្ជា-
យគនជន្មន ១ ភាគិញ្ជាយគនជន្មន ១ នេវសញ្ញាតា-
សញ្ជាយគនជន្មន ១ សញ្ញាវេទយ៍គនិរោធ ជាគម្រប់ប្រាំ-
បួន ១ គម្រប់ ១០ នឹងរឿងសូចិមុទិបរិក្ខាធិកា ។

នាគសម្បត្តិ

(១៤៦) សាវត្ថី ។ តត្រ ទោ ។ ចតស្ស្ស វេន
កិក្ខុវេ ធាកយោធិយោ ។ កតមា ចតស្ស្ស ។
អណ្ណជា ធាកា វេលារុជា ធាកា សិសេនជា ធាកា
ឧបទាតិកា ធាកា ។ វេន ទោ កិក្ខុវេ ចតស្ស្ស
ធាកយោធិយោតិ ។

(២៤៧) សាវត្ថី ។ ចតស្ស្ស វេន កិក្ខុវេ ធាកយោ-
ធិយោ ។ កតមា ចតស្ស្ស ។ អណ្ណជា ធាកា វេលា-
រុជា ធាកា សិសេនជា ធាកា ឧបទាតិកា ធាកា ។
តត្រ កិក្ខុវេ អណ្ណជេហិ ធាកេហិ វេលារុជា ច សិសេ-
នជា ច ឧបទាតិកា ច ធាកា បណីតតក ។ តត្រ
កិក្ខុវេ អណ្ណជេហិ ច វេលារុជេហិ ច ធាកេហិ
សិសេនជា ច ឧបទាតិកា ច ធាកា បណីតតក ។

នាគសម្បត្តិ

(១៤៦) ក្រុងសាវត្ថី ។ ក្នុងទីនោះឯង ។ ម្នាលកិក្ខុចាំនិទ្យាយ
កំណើតរបស់នាគនេះមាន ៤ យ៉ាង ។ ចុះកំណើត ៤ អីអ្វីខ្លះ ។ កំណើត
៤ គឺ ពួកនាគជាអណ្ណជៈកំណើត ១ ពួកនាគជាវេលារុជៈកំណើត ១ ពួក
នាគជាសិសេនជៈកំណើត ១ ពួកនាគជាឧបទាតិកៈកំណើត ១ ។ ម្នាល
កិក្ខុចាំនិទ្យាយ កំណើតរបស់នាគ មាន ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

(២៤៧) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្នាលកិក្ខុចាំនិទ្យាយ កំណើតរបស់
នាគនេះ មាន ៤ យ៉ាង ។ ចុះកំណើត ៤ អីអ្វីខ្លះ ។ កំណើត ៤ គឺ ពួក
នាគជាអណ្ណជៈកំណើត ១ ពួកនាគជាវេលារុជៈកំណើត ១ ពួកនាគជា
សិសេនជៈកំណើត ១ ពួកនាគជាឧបទាតិកៈកំណើត ១ ។ ម្នាលកិក្ខុ
ចាំនិទ្យាយ ចណ្តនាគចាំនិទ្យាយ ពួកនាគជាវេលារុជៈកំណើតក្តី ពួក
នាគជាសិសេនជៈកំណើតក្តី ពួកនាគជាឧបទាតិកៈកំណើតក្តី ប្រសើរ
ជាងពួកនាគជាអណ្ណជៈកំណើត ។ ម្នាលកិក្ខុចាំនិទ្យាយ ចណ្តនាគចាំនិ
ទ្យាយ ពួកនាគជាសិសេនជៈកំណើតក្តី ពួកនាគជាឧបទាតិកៈកំណើតក្តី
ប្រសើរជាងពួកនាគជាអណ្ណជៈកំណើតនិងពួកនាគជាវេលារុជៈកំណើត ។

តត្រ ភិក្ខុវេ អណ្ណាជេហិ ច ជលាតុជេហិ ច សំសេ-
នាជេហិ ច ឆាតេហិ ឧបមាតិកោ ឆាតា បណីតតក ។
ឥហ ទោ ភិក្ខុវេ ចតស្សោ ឆាតាយោធិយោតិ ។

(២៤៨) ឯកំ សមយំ កកវំ សាវត្ថិយំ វិហារតិ ជេត-
វិទេ អនាជិច្ឆិកាស្ស អារាមេ ។ អថទោ អញ្ញតរោ
ភិក្ខុ យេន កកវំ តេទុបសន្តមិ ឧបសន្តមិក្ខា កកវន្តិ
អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ ចិសីនិ ។ ឯកមន្តំ ចិសីនោ ទោ
សោ ភិក្ខុ កកវន្តំ ឯកនរោច កោ ទ ទោ កន្ត
ហេតុ កោ បត្តយោ យេន មិទេកន្ធុ អណ្ណាជា ឆាតា
ឧចោសមិ ឧបសន្តិ វេស្សដ្ឋកាយា(១) ច កវន្តិកិ ។
ឥន ភិក្ខុ ឯកច្វានំ អណ្ណាជាមំ ឆាតាមំ ឯវិ ហោតិ
មយំ ទោ មុទ្ធេ កាយេន ទ្វយការិទោ អហ្មត្ត
វាឆាយ ទ្វយការិទោ មនសា ទ្វយការិទោ តេ មយំ

១. ឧស្សន្តកាយ ច ។

ខ្នាលភិក្ខុតាំងឡាយ បណ្តាពួកនាគតាំងនេះ ពួកនាគជាឧបបាតិកៈ
កំណើត ប្រសើរជាងពួកនាគជាអណ្តាជៈកំណើតផង ជាងពួកនាគជា
ជលាតុជៈកំណើតផង ជាងពួកនាគជាសំសេនៈកំណើតផង ។ ខ្នាល
ភិក្ខុតាំងឡាយ កំណើតរបស់នាគ មាន ៤ យ៉ាងនេះឯង ។

(២៤៨) សម័យមួយ ព្រះមាតាព្រះភាគ គ្រងគង់នៅក្នុង
ជេតពន របស់អនាថិបណ្ឌិតសេដ្ឋី ទៀចក្រុងសាវត្ថិ ។ ព្រះនោះ
មានភិក្ខុមួយរូប បានចូលទៅគាល់ព្រះមាតាព្រះភាគ សុខចូលទៅដល់
ហើយក៏ក្រាបថ្វាយចង្ហែព្រះមាតាព្រះភាគ រួចអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ លុះ
ភិក្ខុនោះ អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ទើបក្រាបចង្ហែទូលសួរព្រះមាតាព្រះ
ភាគដូច្នោះថា ចតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ហេតុដូចម្តេច ចង្ហែដូចម្តេច
ដែលនាំឱ្យពួកនាគខ្លះជាអណ្តាជៈកំណើត ក្នុងលោកនេះ ក្សេមក្សាយ
ផង មានកាយដ៏ស្អិទ្ធ (ព្រោះមិនគេចំណីសេចក្តីអន្តរាយអំពីកាលម្ខាងនឹង
ផង ។ ខ្នាលភិក្ខុ ពួកនាគជាអណ្តាជៈខ្លះក្នុងលោកនេះ មានសេចក្តី
ត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា កាលពីដើម ពួកយើងធ្វើតំរើតាំងពីភិក្ខុសលនិងអកុ-
សលដោយកាយ ធ្វើតំរើតាំងពីភិក្ខុសលនិងអកុសលដោយវាចា ធ្វើតំរើ
តាំងពីភិក្ខុសលនិងអកុសលដោយចិត្ត ពួកយើងតាំងនោះ (ព្រះវិរាត)

កាយេន ឡាយកាយេន វាចាយ ឡាយកាយេន មនសា
 ឡាយកាយេន កាយស្ស កេតា បរិ មរណា អណ្ណាជាតិ
 ធាតាវំ សហត្ថំ ឧបបន្នា សច្ឆេ មយំ កាយេន
 សុចរិតំ ចេយ្យម វាចាយ សុចរិតំ ចេយ្យម ម-
 នសា សុចរិតំ ចេយ្យម ឯវិ មយំ កាយស្ស កេតា
 បរិ មរណា សុគតិ សត្តិ លោកិ ឧបបន្នេយ្យម ហន្ត
 មយំ ឯតរហំ កាយេន សុចរិតំ ចរម វាចាយ សុចរិតំ
 ចរម មនសា សុចរិតំ ចរមាតិ ។ អយំ ទោ កិក្ក
 ហេតុ អយំ បទ្ធកយោ យេន មិនេកេត្វ អណ្ណាជា ធាតា
 ឧបោសថំ ឧបសន្និ វោស្សដ្ឋកាយា ច កវន្តិ ។

[២២៧] សាវត្ថិ ។ អថទោ អញ្ញតរោ កិក្ក យេន
 កកវំ ។ បេ ។ ឯកមន្តំ ចិសំន្នោ ទោ សោ កិក្ក
 កកវន្តំ ឯតនរោច កោ ទុ ទោ កន្ត ហេតុ កោ បទ្ធក-
 យោ យេន មិនេកេត្វ ជលាតុជា ធាតា ឧបោសថំ
 ឧបសន្និ វោស្សដ្ឋកាយា ច កវន្តិ ។ (សត្វិ វិគ្គា-

ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយកាយ ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយវាចា ធ្វើអំពើទាំងពីរ
 ដោយចិត្ត លុះចេញយកនិកាយចន្ទប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ក៏ទៅកើត
 ជាមួយនឹងពួកនាគជាអណ្ណាជៈកំណើត ប្រសិនបើឥឡូវនេះ ពួកយើង
 ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយកាយ ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយវាចា ប្រព្រឹត្តសុចរិត
 ដោយចិត្ត លុះពួកយើងចែកព្រាយកនិកាយ ចន្ទប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ
 នឹងបានទៅកើតក្នុងសុគតិស្ថិតិទៅលោក ដោយហេតុយ៉ាងនេះកុំនាម បើ
 ដូច្នោះបាននៃ ពួកយើង ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយកាយ ប្រព្រឹត្តសុចរិត
 ដោយវាចា ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយចិត្ត ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ។ ខ្មាលភិក្ខុ
 នេះជាហេតុ នេះជាចម្លើយ ដែលនាំឱ្យពួកនាគនេះជាអណ្ណាជៈកំណើតក្នុង
 លោកនេះ ក្សេមក្សាយសម្រេច មានកាយដ៏ស្អិទ្ធ (ព្រោះមិនអើពើនឹង
 សេចក្តីអន្តរាយអំពីកាលម្ខាង) ផង ។

[២២៨] ក្រុងសាវត្ថិ ។ ព្រាណោ បានភិក្ខុមួយរូប (ចូល
 ទៅគាល់) ព្រះមានព្រះភាគ ។ បេ ។ លុះភិក្ខុនោះអង្គុយក្នុងទីដ៏សមរម្យ
 ហើយ ក៏ក្រាបចម្លើយសូត្រព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន អ្វីជាហេតុ អ្វីជាចម្លើយ ដែលនាំឱ្យពួកនាគនេះជាអណ្ណាជៈ
 កំណើតក្នុងលោកនេះ ក្សេមក្សាយសម្រេច មានកាយដ៏ស្អិទ្ធ (ព្រោះមិន
 អើពើនឹងសេចក្តីអន្តរាយអំពីកាលម្ខាង) ផង ។ (សេចក្តីទាំងអស់

ភេតទ្ធ) ។ អយំ ទោ ភិក្ខុ ហេតុ អយំ បទ្ហយោ យេន
មិនេកាទ្ធ សំសេនជា ឆាតា ឧចោសដំ ឧបវស្សន្តិ
វោស្សដ្ឋកាយា ច ភវន្តិ ។

[២៥០] សាវត្ថិ ។ ឯកមន្តំ ទិសិដ្ឋោ ទោ សោ
ភិក្ខុ ភវន្តិ ឯកនេវេច កោ ទុ ទោ កន្តោ ហេតុ កោ
បទ្ហយោ យេន មិនេកាទ្ធ សំសេនជា ឆាតា ឧចោ-
សដំ ឧបវស្សន្តិ វោស្សដ្ឋកាយា ច ភវន្តិ ។ (សទ្ធិ
វិទ្ធាភេតទ្ធ) ។ អយំ ទោ ភិក្ខុ ហេតុ អយំ បទ្ហយោ
យេន មិនេកាទ្ធ សំសេនជា ឆាតា ឧចោសដំ ឧ-
បវស្សន្តិ វោស្សដ្ឋកាយា ច ភវន្តិ ។

បណ្ឌិតធម្មវិទ្ធិតិស្តាផន្តចុះ) ។ ម្នាលភិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ
ដែលនាំឲ្យពួកនាគខ្លះជាជលាពុជៈកំណើតក្នុងលោកនេះ ក្សេមក្សាយស
ផង មានកាយដ៏ស្និទ្ធ (ព្រោះមិនអើពើនឹងសេចក្តីអន្តរាយអំពីកាលម្ខាងទៀត)
ផង ។

[២៥០] ក្រុងសាវត្ថិ ។ លុះភិក្ខុនោះឆន្ទិយក្នុងទិសិដ្ឋមន្តហើយ
ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមាតាព្រះភាគ ដូច្នេះថា បតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
អ្វីជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យពួកនាគខ្លះជាសំសេនដៈកំណើតក្នុង
លោកនេះ ក្សេមក្សាយសផង មានកាយដ៏ស្និទ្ធ (ព្រោះមិនអើពើនឹង
សេចក្តីអន្តរាយអំពីកាលម្ខាងទៀត) ផង (សេចក្តីទាំងអស់ បណ្ឌិតធម្មវិទ្ធិ
តិស្តាផន្តចុះ) ។ ម្នាលភិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យពួក
នាគខ្លះជាសំសេនដៈកំណើតក្នុងលោកនេះ ក្សេមក្សាយសផង មានកាយ
ដ៏ស្និទ្ធ (ព្រោះមិនអើពើនឹងសេចក្តីអន្តរាយអំពីកាលម្ខាងទៀត) ផង ។

ពាក្យសុំ

(២៥០) សាវត្ថី ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធា ទោ សោ
 ភិក្ខុ ភក្ខំ ឯតទភេទ ភោ ទុ ទោ ភទ្ធិ ហេតុ ភោ
 បទ្ធិយោ យេន មិទេកេត្ត ឧបហតិកោ ធាតា ឧហោ-
 សមិ ឧបសន្តិ វេស្សជ្ជកាយា ច ភវន្តិភិ ។ វេទ ភិក្ខុ
 ឯកត្វាទំ ឧបហតិកាទំ ធាតាទំ ឯវិ ហោតិ មយំ ទោ
 បុព្វ កាយេន ទ្វយការិទោ អហ្មត្ត វាចាយ ទ្វយកា-
 រិទោ មនសា ទ្វយការិទោ តេ មយំ កាយេន ទ្វយ-
 ការិទោ វាចាយ ទ្វយការិទោ មនសា ទ្វយការិទោ
 កាយស្ស ភេតា បរិ មរណា ឧបហតិកាទំ ធាតាទំ
 សហត្យតិ ឧបបន្ទា សទដ្ឋ មយំ កាយេន សុចរិតិ
 ចេយ្យម វាចាយ សុចរិតិ ចេយ្យម មនសា សុចរិតិ
 ចេយ្យម ឯវិ មយំ កាយស្ស ភេតា បរិ មរណា
 សុតតិ សន្តិ លោភិ ឧបបន្ទេយ្យម ហន្ត មយំ

ពាក្យសុំ

(២៥១) ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះភិក្ខុនោះ គង្គិយក្នុងទីដ៏សមគួរ
 ហើយ ក៏ក្រាបចង្អុលសូត្រព្រះបាទព្រះភោគ ដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏
 ចម្រើន អ្វីជាហេតុ អ្វីជាច្រើន ដែលនាំឱ្យពួកនាគនេះ ជាបុគ្គលិកៈ
 កំណើតក្នុងលោកនេះ ក្សេមក្សានុបត្រ មានកាយដ៏ស្អាត (ព្រោះ
 មិនត្រូវបាននិសេចក្តីអន្តរាយកំហុសធម៌) វេទ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ ពួក
 នាគនេះជាបុគ្គលិកៈកំណើតក្នុងលោកនេះ មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា
 កាលពីដើម ពួកយើងធ្វើអំពើទាំងពីរដោយកាយ ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយ
 វាចា ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយចិត្ត ព្រោះពួកយើងទាំងនោះ ធ្វើអំពើទាំងពីរ
 ដោយកាយ ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយវាចា ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយចិត្ត លុះ
 បែកគ្នាយកនិកាយ បន្ទាប់អំពីស្លាប់ទៅ ក៏បានកើតជាមួយនឹងពួកនាគជា
 បុគ្គលិកៈកំណើត បើក្នុងកាលឡើយនេះ ពួកយើងប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយ
 កាយ ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយវាចា ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយចិត្ត លុះពួកយើង
 បែកគ្នាយកនិកាយ បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ នឹងទៅកើតក្នុងសុគតិ-
 ស្ថានទៅលោកដោយហេតុយ៉ាងនេះពុំទាន បើដូច្នោះទានតែ ពួកយើង

ឯតវហិ កាយេន សុចរិតំ ចរម វាចាយេ សុចរិតំ
ចរម មនសា សុចរិតំ ចរណតិ ។ អយំ ទោ ភិក្ខុ
ហេតុ អយំ បទ្ហាយោ យេន មិទេកេច្ចេ ឧបចាតិ-
កា ធាកា ឧបាសថំ ឧបវសន្តិ វេស្សដ្ឋកាយោ ច
កវន្តិតិ ។

[១៧៦] សាវត្ថិ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធោ ទោ សោ
ភិក្ខុ កវន្តិ ឯតទវេច កោ នុ ទោ កន្ត ហេតុ
កោ បទ្ហាយោ យេន មិទេកេច្ចេ កាយស្ស កេធា
ចរំ មរណា អណ្ណជាទំ ធាតាទំ សហត្យតិ ឧប-
ចជ្ជិតិ ។ វេទ ភិក្ខុ ឯកេច្ចោ កាយេន ទ្វយ-
ការិ ហោតិ វាចាយេ ទ្វយការិ មនសា ទ្វយការិ
តស្ស សុតំ ហោតិ អណ្ណជា ធាកា ធិយាយុកា
វណ្ណវន្តោ សុទតហុណតិ ។ តស្ស ឯវិ ហោតិ
អហោ វតាហំ កាយស្ស កេធា ចរំ មរណា
អណ្ណជាទំ ធាតាទំ សហត្យតិ ឧបបដ្ឋេយ្យន្តិ ។ សោ
កាយស្ស កេធា ចរំ មរណា អណ្ណជាទំ ធាតាទំ
សហត្យតិ ឧបចជ្ជិតិ ។ អយំ ទោ ភិក្ខុ ហេតុ

ប្រព្រឹត្តសុចរិតោវេយកាយ ប្រព្រឹត្តសុចរិតោវេយវាចា ប្រព្រឹត្តសុចរិត
ដោយចិត្ត ក្នុងកាលនៃទ្វារនៃកុំខាន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជា
ចម្លើយ ដែលនាំឱ្យពួកនាគខ្លះ ជាមហាភិក្ខុកំណើត ក្នុងរលាកនេះ
ក្សេមក្សាយសម្រេច មានកាយដ៏ស្អិត (ព្រោះមិនគិតពិនិត្យសេចក្តីអន្តរាយ
អំពីកាលម្ខាស់) ផង ។

[២៧៦] ក្រសិសាភិ ។ លុះភិក្ខុនោះ អង្គុយក្នុងវិជ្ជាសម្បត្តិ
ហើយ ក៏ក្រាបចង្អុលសូត្របោះព្រះភោគ ដូច្នោះថា ចតិព្រះក្រសិសិ
ចម្រើន អ្វីជាហេតុ អ្វីជាចម្លើយ ដែលនាំឱ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងរលាកនេះ ចែក
ព្រាយរាងកាយស្លាប់ទៅខាងមុខ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកនាគ ជាអណ្ណដៈ
កំណើត ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ បុគ្គលខ្លះក្នុងរលាកនេះ ជាអ្នកធ្វើអំពើទាំងពីរ
ដោយកាយ ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយវាចា ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយចិត្ត បុគ្គល
នោះ បានព្យាបាល ពួកនាគជាអណ្ណដៈកំណើតមានកាយវិស័យ មានសម្បុរ
ល្អ មានសេចក្តីសុខច្រើន ។ បុគ្គលនោះក៏មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះ
ថា ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ កាតាគញដល់ចែកព្រាយរាងកាយ ចម្លាប់អំពីសេច-
ក្តីស្លាប់ទៅ នឹងបានទៅកើតជាមួយនឹងពួកនាគជាអណ្ណដៈកំណើត ។
បុគ្គលនោះដល់រលាកខ្លួន ចម្លាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ក៏បានទៅកើតជា
មួយនឹងពួកនាគ ជាអណ្ណដៈកំណើតមែន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ នេះជាហេតុ

ពានសំយក្ក

អយំ ចន្ទយោ យេន មិទេកកោត្តា កាយស្ស កេតា បរិ
មណា អណ្ណជាទំ ធាកាទំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតីតិ ។

[២៥៣] សាវត្ថិ ។ ឯកមន្តំ ចិសិដ្ឋោ ទោ សោ
ភិក្ខុ ភកវន្តំ ឯតនកេច កោ ទុ ទោ កន្ត ហេតុ កោ
ចន្ទយោ យេន មិទេកកោត្តា កាយស្ស កេតា បរិ មណ
ណា ជលាតុជាទំ ធាកាទំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតីតិ
។ មេ ។ អយំ ទោ ភិក្ខុ ហេតុ អយំ ចន្ទយោ យេន
មិទេកកោត្តា កាយស្ស កេតា បរិ មណា ជលាតុ
ជាទំ ធាកាទំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតីតិ ។

[២៥៤] សាវត្ថិ ។ ឯកមន្តំ ចិសិដ្ឋោ ទោ សោ
ភិក្ខុ ភកវន្តំ ឯតនកេច កោ ទុ ទោ កន្ត ហេតុ
កោ ចន្ទយោ យេន មិទេកកោត្តា កាយស្ស កេតា
បរិ មណា សិសេនជាទំ ធាកាទំ សហព្យតំ ឧប
បជ្ជតីតិ ។ មេ ។ អយំ ទោ ភិក្ខុ ហេតុ អយំ ចន្ទ
យោ យេន មិទេកកោត្តា កាយស្ស កេតា បរិ មណា
សិសេនជាទំ ធាកាទំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតីតិ ។

ពានសំយក្ក

នេជាចច្ចិយ ដែលនាំឱ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ ចែកព្រួយពរណិកាយ
ចម្លាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ បានទៅកើតជាមួយនឹងពួកនាគ ជាគណ្តជៈ
កំណើត ។

[២៥៥] ក្រុងសាវត្ថិ ។ លុះភិក្ខុនោះអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ
ក៏ក្រាបចង្អុលសួរព្រះធានព្រះភាគ ដូច្នេះថា ចតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
អ្វីជាហេតុ អ្វីជាចច្ចិយ ដែលនាំឱ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ ចែកព្រួយ
ពរណិកាយ ចម្លាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ បានទៅកើតជាមួយនឹងពួកនាគជា
ជលាតុជៈកំណើត ។ មេ ។ ខ្ញាលភិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជាចច្ចិយ ដែល
នាំឱ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ ចែកព្រួយពរណិកាយ ចម្លាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់
ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកនាគជាជលាតុជៈកំណើត ។

[២៥៦] ក្រុងសាវត្ថិ ។ លុះភិក្ខុនោះអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ
ក៏ក្រាបចង្អុលសួរព្រះធានព្រះភាគ ដូច្នេះថា ចតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
អ្វីជាហេតុ អ្វីជាចច្ចិយ ដែលនាំឱ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ ចែកព្រួយ
ពរណិកាយ ចម្លាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកនាគជាសំ
សេនជៈកំណើត ។ មេ ។ ខ្ញាលភិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជាចច្ចិយ ដែល
នាំឱ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ ចែកព្រួយពរណិកាយ ចម្លាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់
ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកនាគជាសំសេនជៈកំណើត ។

(២៥៤) សាវត្ថី ។ ឯសមន្តំ ធិសវិន្ទោ ទោ ភិក្ខុ
 កកវន្តំ ឯតនភោត ភោត ទុ ទោ ភន្ត ហេតុ កោ
 បក្ខយោ យេន មិទេតទ្វោ កាយស្ស ភេតា បរិ
 មវណា ឧបចាតិកានំ ធាតានំ សហព្យតំ ឧបបដ្ឋ-
 តីតិ ។ និទ ភិក្ខុ ឯកាទ្វោ កាយេន ទ្ធកាយា
 ហោតិ វាចាយ ទ្ធកាយា មនសា ទ្ធកាយា តស្ស
 សុតំ ហោតិ ឧបចាតិកា ធាតា ធិយាយុកា វណ្ណ-
 វន្តា សុទតហុលាតិ ។ តស្ស ឯវិ ហោតិ អហោ វនា-
 ហំ កាយស្ស ភេតា បរិ មវណា ឧបចាតិកានំ ធាតា-
 នំ សហព្យតំ ឧបបដ្ឋយ្យន្តិ ។ សោ កាយស្ស ភេតា
 បរិ មវណា ឧបចាតិកានំ ធាតានំ សហព្យតំ ឧប-
 បដ្ឋតិ ។ អយំ ទោ ភិក្ខុ ហេតុ អយំ បក្ខយោ យេន
 មិទេតទ្វោ កាយស្ស ភេតា បរិ មវណា ឧបចាតិ-
 កានំ ធាតានំ សហព្យតំ ឧបបដ្ឋតីតិ ។

(២៥៤) ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះភិក្ខុនោះអង្គុយក្នុងដីសមន្តរោហិយ
 គឺក្រោបបង្គំទូលស្សព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្វី
 ជាហេតុ អ្វីជាចម្លើយ ដែលនាំឱ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ ចែកព្រាយ
 ពងកាយ ចម្លាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកនាគជាទេ-
 បាតិកៈកំណើត ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ បុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ ធ្វើអំពើទាំងពីរ
 ដោយកាយ ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយវាចា ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយវិញ្ញាណ បុគ្គល
 នោះ បានរៀប ពួកនាគជាទេបាតិកៈកំណើត មានកាយវិស័យ មាន
 សម្បុរល្អ មានសេចក្តីសុខច្រើន ។ បុគ្គលនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះ
 យ៉ាងនេះថា ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ កាតាកញ្ញដល់ចែកព្រាយពងកាយ ចម្លាប់
 អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ នឹងបានទៅកើតជាមួយនឹងពួកនាគ ជាទេបាតិកៈ
 កំណើត ។ ដល់បុគ្គលនោះចែកព្រាយពងកាយ ចម្លាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់
 ទៅ ក៏ទៅកើតជាមួយនឹងពួកនាគ ជាទេបាតិកៈកំណើតមែន ។ ម្ចាស់
 ភិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជាចម្លើយ ដែលនាំឱ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ ចែក
 ព្រាយពងកាយ ចម្លាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកនាគ
 ជាទេបាតិកៈកំណើត ។

[២៥៦] សាវត្ថី ។ ឯតមន្តិ ជិសិញ្ញោ ទោ សោ
 ភិក្ខុ កតវន្តិ ឯតនកេច កោ ទុ ទោ កន្តោ ហេតុ
 កោ បក្ខយោ យេន មិទេតតោ កាយស្ស ភេតា
 បរិ មវណា អណ្ណជាទំ ឆាកានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជ-
 តីតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុ ឯតតោ កាយេន ទ្វយកាវិ ហោ-
 តិ វាចាយ ទ្វយកាវិ មទសា ទ្វយកាវិ តស្ស សុតំ
 ហោតិ អណ្ណជា ឆាកា ធីយាយុកា វណ្ណវត្តោ សុទត-
 ហុលាតិ ។ តស្ស ឯវិ ហោតិ អហោ វតាហំ កា-
 យស្ស ភេតា បរិ មវណា អណ្ណជាទំ ឆាកានំ សហ-
 ព្យតំ ឧបបជ្ជយ្យន្តិ ។ សោ អន្តិ ទេតិ ចានំ ទេតិ
 វត្ថុ ទេតិ យានំ ទេតិ អាសិ ទេតិ កន្ធ�ំ ទេតិ វិលេបនំ
 ទេតិ សេយ្យំ ទេតិ អាវសនំ ទេតិ បធិមេយ្យំ ទេតិ ។
 សោ កាយស្ស ភេតា បរិ មវណា អណ្ណជាទំ ឆា-
 កានំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតិ ។ អយំ ទោ ភិក្ខុ ហេតុ
 អយំ បក្ខយោ យេន មិទេតតោ កាយស្ស ភេតា
 បរិ មវណា អណ្ណជាទំ ឆាកានំ សហព្យតំ ឧប-
 បជ្ជតីតិ ។

[២៥៦] ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះភិក្ខុនោះអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ
 ក៏ប្រាបចន្តិទូលស្សព្រះមានព្រះភាគម្តង្ក្នះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្វី
 ជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលនាំឱ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ បែកគ្នាយក
 កាយ បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកនាគជាអណ្តាដៈ
 កំណើត ។ ខ្នាលភិក្ខុ បុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយ
 កាយ ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយវាចា ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយចិត្ត បុគ្គលនោះ
 បានឮថា ពួកនាគជាអណ្តាដៈកំណើតមានភាយវៃរី មានសម្បុរល្អ មាន
 សេចក្តីសុខច្រើន ។ បុគ្គលនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ធ្វើដូច
 ម្តេចហ្ន៎ កាតាអញ ដល់បែកគ្នាយកកាយ បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ
 នឹងបានទៅកើតជាមួយនឹងពួកនាគជាអណ្តាដៈកំណើត ។ មើបបុគ្គលនោះ
 ឱ្យបាយ ឱ្យទឹក ឱ្យសំពត់ ឱ្យយានជំនិះ ឱ្យផ្កាកម្រង ឱ្យគ្រឿងក្រ-
 អូប ឱ្យគ្រឿងលាប ឱ្យទ័ដេក ឱ្យទ័សម្រាប់សំណាក់កាស្រីយ ឱ្យ
 គ្រឿងច្របីប ។ លុះបុគ្គលនោះបែកគ្នាយកកាយ បន្ទាប់អំពីសេចក្តី
 ស្លាប់ទៅ ក៏ទៅកើតជាមួយនឹងពួកនាគជាអណ្តាដៈកំណើតវែម ។ ខ្នាល
 ភិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលនាំឱ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ បែក
 គ្នាយកកាយ បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកនាគជា
 អណ្តាដៈកំណើត ។

(២៨៧) សាវត្ថី ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធា ទោ សោ
 ភិក្ខុ ភក្ខវន្តំ ឯកនិវាទ កោ ទុ ទោ កន្តេ ហេតុ
 កោ ចត្វយោ យេន មិនេកាត្វា កាយសង្ក កេនា
 ចរំ មរណា ជលាតុជាតំ ធាតាតំ ។ មេ ។ សំសេន-
 ជាតំ ធាតាតំ ។ ឧបចាតិកាតំ ធាតាតំ សហព្យតិ
 ឧបបដ្ឋតិភិ ។ ឥន ភិក្ខុ ឯកាត្វា កាយេន ទ្វយ-
 ការី ហោតិ វាចាយ ទ្វយការី មនសា ទ្វយការី
 តស្ស សុតំ ហោតិ ឧបចាតិកា ធាតា ធិយាយុតា
 វណ្ណវត្តោ សុទទហុលាតិ ។ តស្ស ឯវំ ហោតិ អហោ
 វតាហំ កាយសង្ក កេនា ចរំ មរណា ឧបចាតិកាតំ
 ធាតាតំ សហព្យតិ ឧបបដ្ឋេយ្យន្តំ ។ សោ អន្តំ ទេតិ
 ចាតំ ទេតិ វត្ថំ ទេតិ យាតំ ទេតិ មាលំ ទេតិ
 កន្ធិ ទេតិ វិលេបនំ ទេតិ សេយ្យំ ទេតិ អាវសថំ
 ទេតិ បដិមេយ្យំ ទេតិ ។ សោ កាយសង្ក កេនា

(២៨៧) ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះភិក្ខុនោះអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ
 ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្វី
 ជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ បែកព្រាយកង
 កាយ បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកនាគជាដលាតុដៈ
 កំណើត ។ មេ ។ នឹងពួកនាគជាសំសេនដៈកំណើត ។ ទៅកើតជាមួយ
 នឹងពួកនាគជាឧបចាតិកៈកំណើត ។ ខ្លាលភិក្ខុ បុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ
 ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយកាយ ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយវាចា ធ្វើអំពើទាំងពីរ
 ដោយចិត្ត បុគ្គលនោះ បានពូជ ពួកនាគជាឧបចាតិកៈកំណើតមានកាយ
 វែង មានសម្បុរល្អ មានសេចក្តីសុខច្រើន ។ បុគ្គលនោះ ក៏មានសេច-
 ក្តីគ្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ អាត្មាអញ ដល់បែកព្រាយកងកាយ
 បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ នឹងបានទៅកើតជាមួយនឹងពួកនាគជាឧបចា-
 តិកៈកំណើត ។ បុគ្គលនោះក៏ឲ្យបាយ ឲ្យទឹក ឲ្យសំពត់ ឲ្យយានជំនិះ
 ឲ្យផ្កាកម្រង ឲ្យគ្រឿងក្រអូប ឲ្យគ្រឿងលាប ឲ្យចំដេក ឲ្យទិសប្រាប់
 សំណាក់កស្រីយ ឲ្យគ្រឿងប្រទ័ប ។ លុះបុគ្គលនោះបែកព្រាយកង-

ពាក្យសុំ

បរិ មរណា ឧបទាន់តាម ឆាតាម សហគ្រាស ឧប-
បង្កើត ។ អយំ ទោ ភិក្ខុ ហេតុ អយំ បទូយោ យេន
មិទេតាត្រា កាយស្ស គេតា បរិ មរណា ឧបទាន់តា-
ម ឆាតាម សហគ្រាស ឧបបង្កើត ។ (ឥមិទា បេយ្យា-
លេន សហ នស សុត្តន្តា វិគ្គារា ចតុស្ស យោជិស្ស
ចត្តាឡីសំ វេយ្យាករណា កាតព្វា នស សុត្តន្តា
ហោន្តិ បណ្ណាសំ សុត្តន្តា ហោន្តិ) ។

ពាក្យសុំ ។

ព្រះប្រាជ្ញា

សុត្តកញ្ច(១) បណីកតវិ
ចតុរោ ច ឧបោសថា
តស្ស សុតិ ចតុរោ ច
នាម្របការា ចតុរោ
នាកេហិ សុច្ឆកាសិតាតិ ។

១ ឧ. ឧ. សុត្តកញ្ច ។

ពាក្យសុំ

កាយ បន្ទាប់ពីសេចក្តីស្លាប់ទៅ ក៏ទៅកើតជាមួយនឹងពួកនាគជាបុព្វ-
តិកៈកំណើតមែន ។ ម្នាលភិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលនាំ
ឲ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ បែកបាក់យកកាយ បន្ទាប់ពីសេចក្តីស្លាប់
ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកនាគជាបុព្វតិកៈកំណើត ។ (សូត្រ ១០
ព្រមទាំងចេយ្យលនេះ មានសេចក្តីពិស្តារហើយ វេយ្យាករណ៍ ៤០
ក្នុងកំណើតទាំង ៤ មានសូត្រ ១០ មានសូត្រ ៥០) ។

ចប់ ពាក្យសុំ ។

ទុក្ខានុក្ខានកាលយុត្តនោះ គឺ

និយាយអំពីកំណើតនាគសុទ្ធ ១ កំណើតនាគប្រសើរជាងនា
ជាលីជាប់ ១ នាគរក្សទេវតាសម្រាប់ ៤ លើក បុគ្គលនោះ
បានក្លាកំណើតនាគមាន ៤ លើក បុគ្គលនោះមាន ៤ លើក
ដែលទ្រង់ប្រកាសល្អហើយដោយរឿងនាគ ។

សុបណ្ណសំយត្តំ

[២៨៨] សាវត្ថី ។ តត្រ ទោ ។ ចតស្ស្ស ឥមា
កិក្ខុវេ សុបណ្ណយោធិយោ ។ កតតមា ចតស្ស្ស ។
អណ្ណាជា សុបណ្ណា ជលាតុជា សុបណ្ណា សំសេនជា
សុបណ្ណា ឧបទាតិកា សុបណ្ណា ។ ឥមា ទោ កិក្ខុវេ
ចតស្ស្ស សុបណ្ណយោធិយោតិ ។

[២៨៩] សាវត្ថី ។ ចតស្ស្ស ឥមា កិក្ខុវេ សុ-
បណ្ណយោធិយោ ។ កតតមា ចតស្ស្ស ។ អណ្ណាជា
សុបណ្ណា ជលាតុជា សុបណ្ណា សំសេនជា សុបណ្ណា
ឧបទាតិកា សុបណ្ណា ។ តត្រ កិក្ខុវេ អណ្ណាជា
សុបណ្ណា អណ្ណាជេ តាកេ ហរន្តិ ឆ ជលាតុជេ ឆ
សំសេនជេ ឆ ឧបទាតិកេ ។ តត្រ កិក្ខុវេ ជលាតុជា
សុបណ្ណា អណ្ណាជេ ច ជលាតុជេ ច តាកេ ហរន្តិ
ឆ សំសេនជេ ឆ ឧបទាតិកេ ។ តត្រ កិក្ខុវេ

សុបណ្ណសំយត្តំ

[២៨៨] ក្រុងសាវត្ថី ។ ក្នុងចំនោមឯង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្ស័យ
កំណើតត្រូវនេះ មាន ៤ ។ ចុះកំណើតត្រូវចាំនិ ៤ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺពួក
ត្រូវជាអណ្ណជៈកំណើត ១ ពួកត្រូវជាជលាតុជៈកំណើត ១ ពួកត្រូវជា
សំសេនជៈកំណើត ១ ពួកត្រូវជាឧបទាតិកៈកំណើត ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
ចាំនិទ្ស័យ កំណើតត្រូវមាន ៤ ខេងឯង ។

[២៨៩] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្ស័យ កំណើតត្រូវ
នេះមាន ៤ ។ ចុះកំណើតត្រូវចាំនិ ៤ គឺអ្វីខ្លះ ។ គឺពួកត្រូវជាអណ្ណ-
ជៈកំណើត ១ ពួកត្រូវជាជលាតុជៈកំណើត ១ ពួកត្រូវជាសំសេនជៈ
កំណើត ១ ពួកត្រូវជាឧបទាតិកៈកំណើត ១ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្ស័យ
ចណ្ណត្រូវចាំនិទ្ស័យ ត្រូវជាអណ្ណជៈកំណើត តាមបុគ្គលភាពជា
អណ្ណជៈកំណើត តាមពួកភាពជាជលាតុជៈកំណើតមិនបាន តាមពួកភាព
ជាសំសេនជៈកំណើតមិនបាន តាមពួកភាពជាឧបទាតិកៈកំណើតមិនបាន
ឡើយ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្ស័យ ចណ្ណត្រូវចាំនិទ្ស័យ ពួកត្រូវជាជលា-
តុជៈកំណើត តាមភាពជាអណ្ណជៈកំណើត និងភាពជាជលាតុជៈកំណើត
បាន តាមពួកភាពជាសំសេនជៈកំណើតមិនបាន តាមពួកភាពជាឧបទា-
តិកៈកំណើតមិនបានឡើយ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំនិទ្ស័យ ចណ្ណត្រូវចាំនិទ្ស័យ

សំសេនជា សុបណ្ណា អណ្ណាជេ ច ជលាតុជេ ច
 សំសេនជេ ច ឆាតេ ហវន្តិ ច ឧបថាតិកេ ។ តត្រ
 កិក្កវេ ឧបថាតិកា សុបណ្ណា អណ្ណាជេ ច ជលាតុជេ
 ច សំសេនជេ ច ឧបថាតិកេ ច ឆាតេ ហវន្តិ ។
 ឥមា ទោ កិក្កវេ ចតស្ស្ស សុបណ្ណាយោធិយោតិ ។

[២៦៦] សាវត្ថី ។ អញ្ញតរេ កិក្ក យេន ភគវា
 តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិក្ខា ភគវន្តិ អភិវាទេក្ខា ឯកមន្តិ
 ធិសិទិ ។ ឯកមន្តិ ធិសិទ្ធា ទោ សោ កិក្ក ភគវន្តិ
 ឯកនភេច តោ ទុ ទោ កន្ត ហេតុ តោ បន្ទយោ
 យេន មិទេកត្វោ កាយស្ស ភេតា បរិ មរណា អណ្ណា
 ជាមិ សុបណ្ណា ធិ សហត្យនំ ឧបបជ្ជតិ ។ ឥច កិក្ក
 ឯកត្វោ កាយេន ទ្វយតារិ ហោតិ វាចាយ ទ្វយតារិ
 មនសា ទ្វយតារិ តស្ស សុតិ ហោតិ អណ្ណាជា
 សុបណ្ណា ធិយាយុតា វណ្ណវន្តោ សុទតហុណតិ ។
 តស្ស ឯវិ ហោតិ អហោ វតាហំ កាយស្ស ភេតា

ពួកគ្រូជាសំសេនជៈកំណើត ជាបទានជាអណ្ណជៈកំណើត ជាបទាន
 ជាជលាតុជៈកំណើតនិងទានជាសំសេនជៈកំណើតបាន ជាបទានទានជា
 ទេបបាតិកៈកំណើតមិនបានទេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាគ្រូទាំង
 នោះ ពួកគ្រូជាទេបបាតិកៈកំណើត ជាបទានទានជាអណ្ណជៈកំណើត
 ក៏បាន ជាបទានទានជាជលាតុជៈកំណើតក៏បាន ជាបទានទានជាសំសេ-
 នជៈកំណើតក៏បាន ជាបទានទានជាទេបបាតិកៈកំណើតក៏បាន ។ ម្ចាស់
 ភិក្ខុទាំងឡាយ កំណើតគ្រូ មាន ៤ នេះឯង ។

[២៦៦] ក្រុងសាវត្ថី ។ មានភិក្ខុមួយរូប ចូលទៅទាល់ព្រះ
 មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ រួច
 អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះភិក្ខុនោះអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាប
 បង្គំចូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្វីជាហេតុ អ្វី
 ជាបច្ច័យ ដែលនាំឱ្យបុគ្គលទូក្នុងលោកនេះ បែកប្លាយរាងកាយស្លាប់ទៅ
 ទៅកើតជាមួយនឹងពួកគ្រូជាអណ្ណជៈកំណើតបាន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ បុគ្គល
 ទូក្នុងលោកនេះ ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយកាយ ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយវាចា
 ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយចិត្ត បុគ្គលនោះបានពូថា ពួកគ្រូជាអណ្ណជៈ មាន
 កាយវិភី មានសម្បុរល្អ មានសេចក្តីសុខច្រើន ។ បុគ្គលនោះមានសេច-
 ក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ ភាគអញ ដល់បែកប្លាយរាងកាយ

បរិ មណា អណ្ណាជាតិ សុបណ្ណាចំ សហព្យាតិ ឧប-
 បដ្ឋេយ្យន្តិ ។ សោ កាយស្ស ភេតា បរិ មណា
 អណ្ណាជាតិ សុបណ្ណាចំ សហព្យាតិ ឧបបដ្ឋតិ ។ អយំ
 ទោ ភិក្ខុ ហេតុ អយំ បទ្ធកាយោ យេន មិនេកក្ខោ
 កាយស្ស ភេតា បរិ មណា អណ្ណាជាតិ សុបណ្ណាចំ
 សហព្យាតិ ឧបបដ្ឋតិ ។

(២៦០) សាវត្ថិ ។ ឯកមន្តិ ចិសិទ្ធា ទោ
 សោ ភិក្ខុ កកវន្តិ ឯតនេវេន កោ នុ ទោ កន្ត
 ហេតុ កោ បទ្ធកាយោ យេន មិនេកក្ខោ កាយស្ស
 ភេតា បរិ មណា ជលាតុជាតិ សុបណ្ណាចំ ។ បេ ។
 សំសេនជាតិ សុបណ្ណាចំ ។ ឧបចាតិកាចំ សុ-
 បណ្ណាចំ សហព្យាតិ ឧបបដ្ឋតិ ។ ឥន ភិក្ខុ ឯ-
 កក្ខោ កាយេន ទ្វយការី ហោតិ វាចាយ ទ្វយ-
 ការី មនសា ទ្វយការី តស្ស សុតិ ហោតិ ឧបចាតិកា
 សុបណ្ណា ធិយាយុកោ វណ្ណវណ្ណោ សុទតហុលាតិ ។

ស្តាប់ទៅ មិនបានទៅកើតជាមួយនឹងពួកគ្រូជាអណ្ណាជៈ ។ លុះបុគ្គល
 នោះបែកប្រាយកាយស្តាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកគ្រូជាអណ្ណាជៈ
 បានមែន ។ ម្នាលភិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យបុគ្គល
 ទូក្នុងលោកនេះ បែកប្រាយកាយស្តាប់ទៅ ក៏ទៅកើតជាមួយនឹងពួក
 គ្រូជាអណ្ណាជៈ ។

(២៦១) ប្រសិសាវត្ថិ ។ លុះភិក្ខុនោះអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ
 ក៏ក្រាបចង្អុលសួរព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះថា បតិគ្រូព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្វី
 ជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យបុគ្គលទូក្នុងលោកនេះ បែកប្រាយកាយ
 ស្តាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកគ្រូជាអណ្ណាជៈ ។ បេ ។ ពួក
 គ្រូជាសំសេនជៈ ។ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកគ្រូជាឧបចាតិកៈ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុ បុគ្គលទូក្នុងលោកនេះ ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយកាយ ធ្វើអំពើទាំងពីរ
 ដោយវាចា ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយចិត្ត បុគ្គលនោះ បានពូជា ពួកគ្រូ
 ជាឧបចាតិកៈ មានកាយវិភី មានសម្បុល្ល មានសេចក្តីសុខច្រើន ។

សុបណ្ណវិញ្ញាណ

តស្ស ឃី ហោតិ អហោ វតាហំ កាយស្ស ភេតា ចរំ
មរណា ឧបទាតិកាណំ សុបណ្ណាណំ សហព្យតំ ឧប-
បន្ថេយ្យន្តំ ។ សោ កាយស្ស ភេតា មិរំ មរណា
ឧបទាតិកាណំ សុបណ្ណាណំ សហព្យតំ ឧបបន្ថតិ ។
អយំ ទោ ភិក្ខុ ហេតុ អយំ បព្វយោ យេន មិទេ-
កត្តោ កាយស្ស ភេតា ចរំ មរណា ឧបទាតិកាណំ
សុបណ្ណាណំ សហព្យតំ ឧបបន្ថតិ ។

(២២២) សាវត្ថិ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធា ទោ សោ
ភិក្ខុ ភកវន្តំ ឯតទរោច កោ នុ ទោ កន្ត ហេតុ កោ
បព្វយោ យេន មិទេកត្តោ កាយស្ស ភេតា ចរំ មរ-
ណា អណ្ណាជាណំ សុបណ្ណាណំ សហព្យតំ ឧបបន្ថតិ ។
នំ ភិក្ខុ ឯកត្តោ កាយេន ទ្វយកាវី ហោតិ វាបាយ
ទ្វយកាវី មនសា ទ្វយកាវី តស្ស សុតំ ហោតិ អណ្ណា-
ជា សុបណ្ណា និយាយុកា វណ្ណវិញ្ញាណ សុទតហុលាតិ ។
តស្ស ឃី ហោតិ អហោ វតាហំ កាយស្ស ភេតា ចរំ
មរណា អណ្ណាជាណំ សុបណ្ណាណំ សហព្យតំ ឧបបន្ថ-
យ្យន្តំ ។ សោ អន្តំ ទេតិ ចានំ ទេតិ វត្ថុ ទេតិ យានំ ទេតិ

សុបណ្ណវិញ្ញាណ

បុគ្គលនោះ គឺមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ កាត្មកម្ម
ដល់បែកព្រួយរាងកាយស្តាប់ទៅ នឹងបានកើតជាមួយនឹងពួកគ្រុឌជាប-
បាតិកៈ ។ លុះបុគ្គលនោះបែកព្រួយរាងកាយស្តាប់ទៅ ក៏ទៅកើតជាមួយ
នឹងពួកគ្រុឌជាបបាតិកៈវែង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជា
ចន្ទ័យ ដែលនាំឲ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ បែកព្រួយរាងកាយស្តាប់ទៅ
ទៅកើតជាមួយនឹងពួកគ្រុឌជាបបាតិកៈ ។

(២២២) ក្រុងសាវត្ថិ ។ លុះភិក្ខុនោះគន្ថិយក្នុងចំណីសមគួរហើយ
ក៏ក្រាបបន្តិចលស្សព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះថា បតិគ្រព្រះគន្ថិដ៏ចម្រើន អ្វី
ជាហេតុ អ្វីជាចន្ទ័យ ដែលនាំឲ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ បែកព្រួយ
រាងកាយស្តាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកគ្រុឌជាគណៈ ។ ម្ចាស់
ភិក្ខុ បុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយកាយ ធ្វើអំពើទាំងពីរ
ដោយវាចា ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយចិត្ត បុគ្គលនោះ បានពូថា ពួកគ្រុឌ
ជាគណៈ មានកាយវិភី មានសម្បុរល្អ មានសេចក្តីសុខច្រើន ។
បុគ្គលនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ កាត្មកម្ម
ដល់បែកព្រួយរាងកាយស្តាប់ទៅ នឹងបានទៅកើតជាមួយនឹងពួកគ្រុឌជា
គណៈ ។ បុគ្គលនោះក៏ឲ្យបាយ ឲ្យទឹក ឲ្យសំរាវ ឲ្យយានជំនិះ

មាលំ ទេតិ ភក្កំ ទេតិ វិលេចមំ ទេតិ សេយ្យំ ទេតិ
 អាវុសមំ ទេតិ បដិបេយ្យំ ទេតិ ។ សោ កាយស្ស
 កេតា បរិ មរណា អណ្ណាជាមំ សុបណ្ណាមំ សហព្យតិ
 ឧបបដ្ឋតិ ។ អយំ ទោ ភិក្កុ ហេតុ អយំ បទ្ធកយោ
 យេន មិទេតាទ្វា កាយស្ស កេតា បរិ មរណា
 អណ្ណាជាមំ សុបណ្ណាមំ សហព្យតិ ឧបបដ្ឋតិ ។

(២៦៣) សាវត្ថិ ។ ឯកមន្តំ ឯសិទ្ធា ទោ សោ
 ភិក្កុ ភកវន្តំ ឯកទរោច កោ ទុ ទោ កន្តេ ហេតុ
 កោ បទ្ធកយោ យេន មិទេតាទ្វា កាយស្ស កេតា បរិ
 មរណា ជលាតុជាមំ សុបណ្ណាមំ ។ បេ ។ សិសេនជាមំ
 សុបណ្ណាមំ ។ ឧបចាតិកាមំ សុបណ្ណាមំ សហព្យតិ
 ឧបបដ្ឋតិ ។ ឥន ភិក្កុ ឯកទ្វា កាយេន ទ្ធកាយកាវិ
 ហោតិ វាចាយ ទ្ធកាយកាវិ មនសា ទ្ធកាយកាវិ តស្ស សុតិ
 ហោតិ ឧបចាតិកា សុបណ្ណា ធិយាយុកា វណ្ណវិទ្ធោ
 សុទតហុលាតិ ។ តស្ស ឯវិ ហោតិ អហោ វតាហិ

ឱក្កកម្រង ឱក្កត្រៀងក្រមុប ឱក្កត្រៀងលាប ឱក្កជិដេក ឱក្កសិណកំ
 កាស្រ័យ ឱក្កត្រៀងប្រចំប ។ ពុទ្ធបុគ្គលនោះបែកប្លាយពរកាយស្លាប់
 ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកគ្រូដាស់ណាម្ល៉េះ ។ ម្នាលភិក្កុ នេះជា
 ហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលនាំឱ្យបុគ្គលខ្លះក្លរលោកនេះ បែកប្លាយពរ
 កាយស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកគ្រូដាស់ណាម្ល៉េះ ។

(២៦៤) ក្រសិសាវត្ថិ ។ លុះភិក្កុនោះអង្គុយក្នុងវិជីសមគ្គុហើយ
 ក៏ក្រាបបង្គំទូលសូត្រនោះមានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្វី
 ជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលនាំឱ្យបុគ្គលខ្លះក្លរលោកនេះ បែកប្លាយពរ
 កាយស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកគ្រូដាស់ណាម្ល៉េះ ។ បេ ។ ពួក
 គ្រូដាស់សេដ្ឋៈ ។ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកគ្រូដាស់ចាតិកៈ ។ ម្នាល
 ភិក្កុ បុគ្គលខ្លះក្លរលោកនេះ ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយកាយ ធ្វើអំពើទាំងពីរ
 ដោយវាចា ធ្វើអំពើទាំងពីរដោយចិត្ត បុគ្គលនោះ បានព្យាបាល ពួកគ្រូ
 ដាច់ចាតិកៈ មានកាយវិភី មានសម្បុរល្អ មានសេចក្តីសុខច្រើន ។
 បុគ្គលនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ ភក្កាអញ

សុច្ឆន្ទស័យវង្ស

កាយស្ស ភេតា បរិ មរណា ឧបចាតិកានិ សុ-
ច្ឆន្ទានិ សហព្យតិ ឧបបដ្ឋេយ្យន្តំ ។ សោ អន្តិ
នេតិ ចានិ នេតិ វត្តំ នេតិ យានិ នេតិ មាលិ
នេតិ កន្ធិ នេតិ វិលេបនិ នេតិ សេយ្យំ នេតិ អាវសនំ
នេតិ ចនិចេយ្យំ នេតិ ។ សោ កាយស្ស ភេតា
បរិ មរណា ឧបចាតិកានិ សុច្ឆន្ទានិ សហព្យតិ
ឧបបដ្ឋតិ ។ អយំ ទោ កិក្កុ ហេតុ អយំ ចក្ខុយោ
យេន មិនេកោតោ កាយស្ស ភេតា បរិ មរណា
ឧបចាតិកានិ សុច្ឆន្ទានិ សហព្យតិ ឧបបដ្ឋតិ ។
(ឯវិ ចំណុំកោន ចតុត្ថាឡិសំ សុត្តន្តា ហោន្តិ) ។

សុច្ឆន្ទស័យវង្ស ខ្លីង ។

ព្រឹត្តទានិ

- សុទ្ធកំ ហាតិ ចេស្តិ^(១)
- និយកាវី ចតុរោបិ ១
- នាទ្ធចកាវា ចត្តារោ
- សុច្ឆន្ទហិ សុច្ឆន្ទកាសិកានិ^(២) ។

១ ឧ. ឧ. សុទ្ធតិ ហេន្តិ ឃើ ។ ២ សុច្ឆន្ទសុច្ឆន្ទកាសិកានិ ។

សុច្ឆន្ទស័យវង្ស

ផលវិបកត្តាយកកាយស្សាបំទៅ ខិនបុនទៅកើតជាមួយនឹងពួកគ្រុឌជា
ឧបបាតិកៈ ។ បុគ្គលនោះក៏ឲ្យបាយ ឲ្យទឹក ឲ្យសំពត់ ឲ្យយានជំនិះ
ឲ្យក្រដាស ឲ្យគ្រឿងក្រអូប ឲ្យគ្រឿងលាប ឲ្យទិដេក ឲ្យទិសំណាក់
កាស្រីយ ឲ្យគ្រឿងប្រថុម ។ លុះបុគ្គលនោះវិបកត្តាយកកាយស្សាបំ
ទៅ ក៏ទៅកើតជាមួយនឹងពួកគ្រុឌជាឧបបាតិកៈវិមន ។ ម្ចាស់កិក្កុ នេះ
ជាហេតុ ។ នេះជាចម្លើយ ដែលនាំឲ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ វិបកត្តាយក
កាយស្សាបំទៅ ក៏ទៅកើតជាមួយនឹងពួកគ្រុឌជាឧបបាតិកៈ ។ (សូត្រ
ខាន ២៦ ដោយនាមប្រមូលយ៉ាងនេះ) ។

ចប់ សុច្ឆន្ទស័យវង្ស ។

ទុក្ខានុក្ខានសុបណ្ណស័យវង្សនោះគឺ

និយាយអំពីកំណើតគ្រុឌសុទ្ធ ១ គ្រុឌតាមនាគបាទ ១ បុគ្គល
ធ្វើអំពើទាំងពីរខាង ២ លើក ឧបការខានខាន ២ លើក ដែល
ប្រជុំប្រកាសហើយដោយរឿងគ្រុឌ ។

គន្ធាកាយសំយត្ត

(២២៤) ឯកំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហាវតិ
ដេតវេទ អបាដមិណ្ឌិតស្ស អាណមេ ។ ថេ ។ ភគវា
ឯតទេវេទ កទ្ធាកាយិកេ ទេវេ វេ ភិក្ខុវេ ទេសិ-
ស្សមិ តំ សុណាដ ។ ថេ ។ ភគមេ ទ ភិក្ខុវេ កទ្ធា-
កាយិកា ទេវំ ។ សន្និ ភិក្ខុវេ ម្សតទ្ធវ អជិវត្តា
ទេវំ សន្និ ភិក្ខុវេ សាវតទ្វ អជិវត្តា ទេវំ សន្និ ភិក្ខុវេ
ដេតុតទ្វ អជិវត្តា ទេវំ សន្និ ភិក្ខុវេ តទតទ្វ អជិវត្តា
ទេវំ សន្និ ភិក្ខុវេ បចដិតតទ្វ អជិវត្តា ទេវំ សន្និ
ភិក្ខុវេ បត្តតទ្វ អជិវត្តា ទេវំ សន្និ ភិក្ខុវេ បុប្ផ-
តទ្វ អជិវត្តា ទេវំ សន្និ ភិក្ខុវេ ជលតទ្វ អជិវត្តា
ទេវំ សន្និ ភិក្ខុវេ រសតទ្វ អជិវត្តា ទេវំ សន្និ

គន្ធាកាយសំយត្ត

(២២៤) សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភោគទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តដេត-
ពន ចេសំអនាថបិណ្ឌិតសេដ្ឋី ទៀបត្រង់សាវត្ថិ ។ ថេ ។ ព្រះមានព្រះ
ភោគទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ គឺជាគន្ធនិស័វដ្តដូច្នោះ
គាត់ទាំងឡាយដែលជាពួកគន្ធាកាយិកា^(១) ដល់អ្នកទាំងឡាយ ចូរអ្នកទាំងឡាយ
ស្តាប់អ្វីនោះចុះ ។ ថេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះទៅគាត់ទាំងឡាយ
ជាពួកគន្ធាកាយិកា តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកទៅគា កាស្រ័យ
នៅលើលើមានស្រក្រអូបកំមាន ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកទៅគាភា-
ស្រ័យនៅលើលើមានស្រក្រអូបកំមាន ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកទៅគា
កាស្រ័យនៅលើលើមានសាច់ស្រាយក្រអូបកំមាន ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
ពួកទៅគា កាស្រ័យនៅលើលើមានសំបកក្រអូបកំមាន ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង-
ឡាយ ពួកទៅគាកាស្រ័យនៅលើលើមានក្រអូបកំមាន ម្ចាស់
ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកទៅគា កាស្រ័យនៅលើលើមានស្លឹកក្រអូបកំមាន
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកទៅគាកាស្រ័យនៅលើលើមានជាត្រក្រអូបកំមាន
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកទៅគាកាស្រ័យនៅលើលើមានផ្លែក្រអូបកំមាន
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកទៅគាកាស្រ័យនៅលើលើមានសេក្រអូបកំមាន

• ទៅកាដែលជាគ្រូប្រើប្រាស់ទូរិក្ខុមានគ្រូប្រើប្រាស់ ។

កិច្ចវេ កង្ការ អធិវត្តា ធារា ។ ឥមេ វុច្ឆន្តិ កិច្ចវេ
កង្ការាយិកា ធារាតិ ។

(២៦៥) សាវត្ថី ។ អធិទោ អញ្ញតរោ កិច្ច យេន
កកា ។ បេ។ ឯកមន្តិ ឯសិដ្ឋោ ទោ សោ កិច្ច ក-
កវន្តិ ឯតទិវាច កោ ទុ ទោ កន្ត ហេតុ កោ បក្ខ-
យោ យេន មិទេកន្តោ កាយស្ស កេតា បរិ មរណា
កង្ការាយិកាធារាធារិ សហព្យតិ ឧបបដ្ឋតិ ។
ឥច កិច្ច ឯកន្តោ កាយេន សុចរិកិ ចរតិ វាចាយ
សុចរិកិ ចរតិ មនសា សុចរិកិ ចរតិ តស្ស សុតិ
ហោតិ កង្ការាយិកា ធារា ធិយាយុកា វណ្ណ-
វិដ្ឋោ សុទ្ធភហុលាតិ ។ តស្ស ឯវិ ហោតិ អហោ

ម្នាលភិក្ខុចំរើនៗ ពួកទេវតាស្រ្រីយនៅលើឈើមានក្លឹមក្រអូបចំរើន
អស់(*)ក៏មាន ។ ម្នាលភិក្ខុចំរើនៗ នេះហៅថា ទេវតាចំរើនៗ
ជាពួកឧទ្ធករ ។

(២៦៥) ក្រសិសាវត្ថី ។ គ្រានោះឯង មានភិក្ខុមួយរូបចូល
ទៅដាល់ព្រះមានព្រះភាគ ។ បេ។ លុះភិក្ខុនោះ អង្គុយក្នុងទីដ៏សម
គួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គ
ដ៏ចម្រើន អ្វីជាហេតុ អ្វីជាបង្ខំ ដែលទាំឱ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ
ចែកគ្នាយកកាយស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយទំនឹងពួកទេវតាជាពួកឧទ្ធករ ។
ម្នាលភិក្ខុ បុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយកាយ ប្រព្រឹត្ត
សុចរិតដោយវាចា ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយចិត្ត បុគ្គលនោះ បានព្យាបា
ពួកទេវតាជាពួកឧទ្ធករ មានកាយវិវេក មានសម្បុរល្អ មានសេចក្តីសុខ
ច្រើន ។ បុគ្គលនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎

* ឈើដែលមានចូស រឺម ព្រាយជាដើមត្រូវចំរើនអស់ ។

វតាហំ កាយស្ស ភេតា បរិ មរណា កទ្ធាកាយិកានំ
 ទេវំនំ សហស្សតំ ឧបបដ្ឋយ្យន្តិ ។ សោ កាយស្ស
 ភេតា បរិ មរណា កទ្ធាកាយិកានំ ទេវំនំ សហស្ស-
 តំ ឧបបដ្ឋតិ ។ អយំ ទោ ភិក្ខុ ហេតុ អយំ បទ្ធកយោ
 យេន មិទេកាទ្វា កាយស្ស ភេតា បរិ មរណា
 កទ្ធាកាយិកានំ ទេវំនំ សហស្សតំ ឧបបដ្ឋតិ ។

(២៦៦) សាវត្ថិ ។ អដទោ អញ្ញតរោ ភិក្ខុ យេន
 កតវំ កេតុបសន្តំមិ ឧបសន្តំមិត្វា កតវន្តំ អភិវាទេត្វា
 ឯកមន្តំ វិសិទ្ធិ ។ ឯកមន្តំ វិសិទ្ធា ទោ សោ
 ភិក្ខុ កតវន្តំ ឯកទេវំនំ កោ ទុ ទោ កន្ត ហេតុ
 កោ បទ្ធកយោ យេន មិទេកាទ្វា កាយស្ស ភេតា
 បរិ មរណា ម្វលកទ្ធនំ អដវត្តានំ ទេវំនំ សហ-
 ស្សតំ ឧបបដ្ឋតិ ។ ឥទ ភិក្ខុ ឯកាទ្វា កា-
 យេន សុចរិតំ ចរិតំ វាចាយ សុចរិតំ ចរិតំ មទសា
 សុចរិតំ ចរិតំ តស្ស សុតំ ហោតិ ម្វលកទ្ធនំ អដ-
 វត្តានំ ទេវំ វិយាយុកា វណ្ណវន្តោ សុទតហុលាតិ ។

កាភាគញ ដល់បែកព្រាយកាយស្លាប់ទៅ នឹងបានទៅកើតជាមួយនឹង
 ពួកទៅកាជាពួកគ្នា ។ លុះបុគ្គលនោះ បែកព្រាយកាយស្លាប់ទៅ
 ក៏ទៅកើតជាមួយនឹងពួកទៅកាជាពួកគ្នាមែន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ នេះជា
 ហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលនាំឱ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ បែកព្រាយកាយ
 ស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកទៅកាជាពួកគ្នា ។

(២៦៦) គ្រូសាវត្ថិ ។ ប្រាសាទនឹង មានភិក្ខុមួយចូល
 ទៅដល់ព្រះមាតាព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមាតាព្រះ
 ភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីដ៏សមរម្យ ។ លុះភិក្ខុនោះអង្គុយក្នុងទីដ៏សម
 រម្យហើយ ក៏ក្រាបបង្គំចូលសូត្រព្រះមាតាព្រះភាគ ដូច្នោះថា បពិត្រព្រះ
 អង្គុយចម្រើន អ្វីជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលនាំឱ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោក
 នេះ បែកព្រាយកាយស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកទៅកាដែលសា-
 ស្រ័យនៅលើឈើមានចូសក្រអូប ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ បុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ
 ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយកាយ ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយវាចា ប្រព្រឹត្តសុចរិត
 ដោយចិត្ត បុគ្គលនោះ បានពូជា ពួកទៅកាដែលសាស្រ័យនៅលើឈើ
 មានចូសក្រអូប មានកាយវិភី មានសម្បុរល្អ មានសេចក្តីសុខចម្រើន ។

ឧទ្ធរណ៍យស័យន្ត

តស្ស ឃុំ ហោតិ អយោ វតាហំ កាយស្ស ភេតា ចរិ
 មរណា មូលកទ្ធិ អធិវត្តានំ ទេវានំ សហព្យតិ ឧប-
 ចរដ្ឋេយ្យន្តំ ។ សោ ធាតា ហោតិ មូលកទ្ធិ ។ សោ
 កាយស្ស ភេតា ចរិ មរណា មូលកទ្ធិ អធិវត្តានំ
 ទេវានំ សហព្យតិ ឧបចដ្ឋតិ ។ អយំ ទោ ភិក្ខុ
 ហេតុ អយំ ចច្ចយោ យេន មិនេកាត្វា កាយស្ស
 ភេតា ចរិ មរណា មូលកទ្ធិ អធិវត្តានំ ទេវានំ ស-
 ហព្យតិ ឧបចដ្ឋតិ ។

(២៦៧) សាវត្ថិ ។ ឯសិដ្ឋោ ទោ សោ
 ភិក្ខុ ភកវន្តំ ឯតទេវេន កោ នុ ទោ ភន្តំ ហេតុ
 កោ ចច្ចយោ យេន មិនេកាត្វា កាយស្ស ភេតា

ឧទ្ធរណ៍យស័យន្ត

ចុក្កលនោះ មានសេចក្តីគ្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ ផលវាក្តា
 អញ បែកញាយកងកាយស្តាប់ទៅ នឹងបានទៅកើតជាមួយនឹងពួកទៅកា
 ដែលកស្រ័យទៅលើឈើមានចូសក្រកូច ។ ចុក្កលនោះក៏ឱ្យចូសឈើ
 មានភ្នំក្រកូច ។ លុះចុក្កលនោះបែកញាយកងកាយស្តាប់ទៅ ក៏ទៅកើត
 ជាមួយនឹងពួកទៅកា ដែលកស្រ័យទៅលើឈើមានចូសក្រកូចដែរ ។
 ម្នាលភិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលនាំឱ្យចុក្កលខ្លះក្នុងលោកនេះ
 បែកញាយកងកាយស្តាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកទៅកាដែលកស្រ័យ
 ទៅលើឈើមានចូសក្រកូច ។

(២៦៧) ក្រុនសាវត្ថិ ។ លុះភិក្ខុនោះអង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ
 ក៏ក្រាបបង្គំទូលសូត្រនោះមានព្រះភាគដូច្នោះថា ចក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្វី
 ជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលនាំឱ្យចុក្កលខ្លះក្នុងលោកនេះ បែកញាយកង

ចរិ មរណា សារកទ្ធ អធិវត្តានំ ទេវានំ ។ បេ ។ ដេត្តិ-
 កទ្ធ អធិវត្តានំ ទេវានំ ។ ភចកទ្ធ អធិវត្តានំ ទេវានំ ។
 ចចដិកកទ្ធ អធិវត្តានំ ទេវានំ ។ ចត្តកទ្ធ អធិវត្តានំ
 ទេវានំ ។ ចុច្ឆកទ្ធ អធិវត្តានំ ទេវានំ ។ ដលកទ្ធ
 អធិវត្តានំ ទេវានំ ។ វសកទ្ធ អធិវត្តានំ ទេវានំ ។
 កទ្ធកទ្ធ អធិវត្តានំ ទេវានំ សហព្យតិ ឧបបដ្ឋតិកំ ។
 ៧៤ ភិក្ខុ(៧) ឯកទ្វេ កាយេន សុចរិតំ ចរិតិ វាចាយ
 សុចរិតំ ចរិតិ មនសា សុចរិតំ ចរិតិ តស្ស សុតិ
 ហោតិ សារកទ្ធ អធិវត្តា ទេវា ធិយាយុកា វណ្ណ-
 វន្តោ សុទ្ធភហុលាតិ ។ តស្ស ឯវិ ហោតិ អហោ

១ ភិក្ខុ ចរិ យុត្តនំ ។

កាយស្តាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកទេវតាដែលគាស្រ័យនៅលើឈើ
 មានខ្លឹមក្រអូប ។ បេ ។ នឹងពួកទេវតាដែលគាស្រ័យនៅលើឈើមាន
 ស្រាយក្រអូប ។ នឹងពួកទេវតាដែលគាស្រ័យនៅលើឈើមានសំបក
 ក្រអូប ។ នឹងពួកទេវតាដែលគាស្រ័យនៅលើឈើមានក្រមុកក្រអូប ។
 នឹងពួកទេវតាដែលគាស្រ័យនៅលើឈើមានស្លឹកក្រអូប ។ នឹងពួកទេវ-
 តាដែលគាស្រ័យនៅលើឈើមានផ្កាក្រអូប ។ នឹងពួកទេវតាដែលគា-
 ស្រ័យនៅលើឈើមានផ្លែក្រអូប ។ នឹងពួកទេវតាដែលគាស្រ័យនៅ
 លើឈើមានសេក្រអូប ។ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកទេវតាដែលគាស្រ័យ
 នៅលើឈើមានក្លុកក្រអូបចាំងអស់ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំងទ្បាយ បុគ្គល
 ខ្លះក្នុងលោកនេះ ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយកាយ ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយវាចា
 ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយចិត្ត បុគ្គលនោះ បានរក្សា ពួកទេវតាដែលគា-
 ស្រ័យនៅលើឈើមានខ្លឹមក្រអូប មានកាយុវែង មានសម្បុរល្អ មាន
 សេចក្តីសុខច្រើន ។ បុគ្គលនោះ មានសេចក្តីត្រឺវិវេយ្យានិទេវោ ធ្វើដូច

ពន្ធកាយសំយុង្គ

វត្តាហំ តាយស្ស ភេនា បរិ មរណា សារកន្ទ
 អង្គវត្តាធំ ទេវាធំ ។ ដេតុកន្ទ អង្គវត្តាធំ ទេវាធំ ។
 តទកន្ទ អង្គវត្តាធំ ទេវាធំ ។ បបដិកកន្ទ អង្គវត្តាធំ
 ទេវាធំ ។ បត្តកន្ទ អង្គវត្តាធំ ទេវាធំ ។ បុប្ផកន្ទ
 អង្គវត្តាធំ ទេវាធំ ។ ជលកន្ទ អង្គវត្តាធំ ទេវាធំ ។
 រសកន្ទ អង្គវត្តាធំ ទេវាធំ ។ កទុកន្ទ អង្គវត្តាធំ
 ទេវាធំ សហព្យកំ ឧបបដ្ឋេយ្យន្តិ ។ សោ ធាតា ហោតិ
 សារកន្ទាធំ ។ សោ ធាតា ហោតិ ដេតុកន្ទាធំ ។
 សោ ធាតា ហោតិ តទកន្ទាធំ ។ សោ ធាតា ហោតិ
 បបដិកកន្ទាធំ ។ សោ ធាតា ហោតិ បត្តកន្ទា-
 ធំ ។ សោ ធាតា ហោតិ បុប្ផកន្ទាធំ ។ សោ ធាតា
 ហោតិ ជលកន្ទាធំ ។ សោ ធាតា ហោតិ រស-
 កន្ទាធំ ។ សោ ធាតា ហោតិ កទុកន្ទាធំ ។ សោ

ពន្ធកាយសំយុង្គ

ម្តេចប្តី ដល់តាតាអញ្ញាចក្ខាយករិកាយស្តាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹង
 ពួកទៅតា ដែលកាស្រីយេទៅលើឈើមានភ្នំក្រអូប ។ នឹងពួកទៅតា
 ដែលកាស្រីយេទៅលើឈើមានស្រាយក្រអូប ។ នឹងពួកទៅតា ដែល
 កាស្រីយេទៅលើឈើមានសំបកក្រអូប ។ នឹងពួកទៅតា ដែលកាស្រីយេ
 ទៅលើឈើមានក្រមក្រអូប ។ នឹងពួកទៅតា ដែលកាស្រីយេទៅលើ
 ឈើមានស្លឹកក្រអូប ។ នឹងពួកទៅតា ដែលកាស្រីយេទៅលើឈើមានផ្កា
 ក្រអូប ។ នឹងពួកទៅតា ដែលកាស្រីយេទៅលើឈើមានផ្លែក្រអូប ។ នឹង
 ពួកទៅតា ដែលកាស្រីយេទៅលើឈើមានសេក្រអូប ។ នឹងបាទទៅកើត
 ជាមួយនឹងពួកទៅតា ដែលកាស្រីយេទៅ លើឈើមានភ្នំក្រអូបទាំង
 អស់ ។ បុគ្គលនោះក៏ទិញរូបឈើមានភ្នំក្រអូប ។ បុគ្គលនោះក៏ទិញស្រាយ
 ឈើមានភ្នំក្រអូប ។ បុគ្គលនោះក៏ទិញសំបកឈើមានភ្នំក្រអូប ។
 បុគ្គលនោះក៏ទិញក្រមឈើមានភ្នំក្រអូប ។ បុគ្គលនោះក៏ទិញស្លឹកឈើ
 មានភ្នំក្រអូប ។ បុគ្គលនោះក៏ទិញផ្កាឈើមានភ្នំក្រអូប ។ បុគ្គល
 នោះក៏ទិញផ្លែឈើមានភ្នំក្រអូប ។ បុគ្គលនោះ ក៏ទិញសេឈើមានភ្នំក្រ-
 អូប ។ បុគ្គលនោះក៏ទិញឈើមានភ្នំក្រអូបទាំងអស់ ។ លុះបុគ្គលនោះ

កាយស្ស ភេតា បរិ មរណា តទ្ធករោ អនិវត្តានិ
នេវាមំ សហត្យតំ ឧបបជ្ជតិ ។ អយំ ទោ ភិក្ខុ
ហេតុ អយំ បទ្ធាយោ យេន មិទេតោ កាយស្ស
ភេតា បរិ មរណា តទ្ធករោ អនិវត្តានិ នេវាមំ ស-
ហត្យតំ ឧបបជ្ជតិ ។

(៦១៦) សាវត្ថិ ។ ឯកមន្តំ ទិសិទ្ធា ទោ សោ
ភិក្ខុ កកវន្តំ ឯតនេវេច កោ ទុ ទោ កន្ត ហេតុ កោ
បទ្ធាយោ យេន មិទេតោ កាយស្ស ភេតា បរិ មរណា
មូលករោ អនិវត្តានិ នេវាមំ សហត្យតំ ឧបបជ្ជតិ ។
នីម ភិក្ខុ ឯកោ កាយេន សុចរិតំ ចរិតំ វាចាយ
សុចរិតំ ចរិតំ មនសា សុចរិតំ ចរិតំ តស្ស សុតំ ហោតិ
មូលករោ អនិវត្តានិ នេវា ទិយាយុកា វណ្ណវណ្ណោ សុទ្ធក-
ហុលាតិ ។ តស្ស ឯវំ ហោតិ អហោ វតាហំ កាយស្ស
ភេតា បរិ មរណា មូលករោ អនិវត្តានិ នេវាមំ ស-
ហត្យតំ ឧបបជ្ជយ្យន្តិ ។ សោ អន្តំ នេតិ ចានំ
នេតិ វតំ នេតិ យានំ នេតិ មាលំ នេតិ តន្តំ នេតិ

បែកបាយភក្តិកាយស្តាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកទៅតា ដែលកា-
ស្រ័យនៅលើឈើ មានក្លិនក្រអូបចាំនិស័ ។ ម្នាលភិក្ខុ នេះជាហេតុ
នេះជាបច្ច័យ ដែលនាំឱ្យបុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ បែកបាយភក្តិកាយ
ស្តាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកទៅតា ដែលកាស្រ័យនៅលើឈើមាន
ក្លិនក្រអូបចាំនិស័ ។

(៦១៧) ក្រតិសាវត្ថិ ។ លុះភិក្ខុនោះ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ
ក៏ក្រាបបង្គំទូលស្តាប់ព្រះនាមព្រះភាគ ដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
អ្វីជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលនាំឱ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ បែកបាយ
ភក្តិកាយស្តាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងពួកទៅតា ដែលកាស្រ័យនៅលើ
ឈើមានមូលក្រអូប ។ ម្នាលភិក្ខុ បុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ ប្រព្រឹត្ត
សុចរិត ដោយកាយ ប្រព្រឹត្តសុចរិត ដោយវាចា ប្រព្រឹត្តសុចរិត
ដោយចិត្ត បុគ្គលនោះ បានឮថា ពួកទៅតាដែលកាស្រ័យនៅលើឈើ
មានមូលក្រអូប មាននាយវ័ន្ត មានសម្បុរល្អ មានសេចក្តីសុខចម្រើន ។
បុគ្គលនោះ ក៏មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ ដល់ភាគ
អញ បែកបាយភក្តិកាយស្តាប់ទៅ នឹងបានទៅកើតជាមួយនឹងពួកទៅតា
ដែលកាស្រ័យនៅលើឈើមានមូលក្រអូប ។ រើបុគ្គលនោះឱ្យបាយ
ឱ្យទឹក ឱ្យសំពត់ ឱ្យយានជំនិះ ឱ្យផ្កាកម្រង ឱ្យគ្រឿងក្រអូប

វិលេចនំ ទេតិ សេយ្យំ ទេតិ អាវសនី ទេតិ បដិមេយ្យំ
 ទេតិ ។ សោ កាយស្ស ភេតា បរិ មរណា មូលកទ្ធ
 អនិវត្តានំ ទេវានំ សហព្យតិ ឧបបដ្ឋតិ ។ អយំ ទោ
 ភិក្ខុ ហេតុ អយំ បទ្ធកយោ យេន មិទេកតោ កាយស្ស
 ភេតា បរិ មរណា មូលកទ្ធ អនិវត្តានំ ទេវានំ
 សហព្យតិ ឧបបដ្ឋតិ ។

(២៦៧) សាវត្ថិ ។ ឯកាមន្តំ និសំន្នោ ទោ សោ ភិក្ខុ
 កតវន្តំ ឯកទេវានំ កោ ទុ ទោ កន្ត ហេតុ កោ បទ្ធក-
 យោ យេន មិទេកតោ កាយស្ស ភេតា បរិ មរណា
 សាវតទ្ធ អនិវត្តានំ ទេវានំ ។ មេ ។ ដេក្កកទ្ធ អនិ-
 វត្តានំ ទេវានំ ។ តទកទ្ធ អនិវត្តានំ ទេវានំ ។ បប្បដិក-
 កទ្ធ អនិវត្តានំ ទេវានំ ។ បត្តកទ្ធ អនិវត្តានំ ទេវានំ ។

ឲ្យគ្រឿងលាបផ្សេងៗ ឲ្យបំផុត ឲ្យទិសំណាត់កាស្រ័យ ឲ្យគ្រឿង
 ប្របីប ។ លុះបុគ្គលនោះបែកព្រាយពន្លកាយស្លាប់ទៅ ក៏ទៅកើតជាមួយ
 ទីនីត្តកទៅតា ដែលកាស្រ័យនៅ លើឈើមានបុសក្រអូបមែន ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យបុគ្គលនេះ ក្នុងលោក
 នេះ បែកព្រាយពន្លកាយស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយទីនីត្តកទៅតា ដែល
 កាស្រ័យនៅលើឈើមានបុសក្រអូប ។

(២៦៨) ក្រុងសាវត្ថិ ។ លុះភិក្ខុនោះ អង្គុយក្នុងទីនីសមគួរ
 ហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 អ្វីជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យបុគ្គលនេះ ក្នុងលោកនេះ បែកព្រាយ
 ពន្លកាយស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយទីនីត្តកទៅតាដែលកាស្រ័យនៅលើ
 ឈើមានបុសក្រអូប ។ មេ ។ ទីនីត្តកទៅតា ដែលកាស្រ័យនៅលើឈើ
 មានស្រាយក្រអូប ។ ទីនីត្តកទៅតា ដែលកាស្រ័យនៅលើឈើមាន
 សំបកក្រអូប ។ ទីនីត្តកទៅតា ដែលកាស្រ័យនៅលើឈើមានក្រាម
 ក្រអូប ។ ទីនីត្តកទៅតា ដែលកាស្រ័យនៅលើឈើមានស្លឹកក្រអូប ។

ចុក្កទេ អនិវត្តានំ ទេវានំ ។ ជលកទេ អនិវត្តានំ
 ទេវានំ ។ រសកទេ អនិវត្តានំ ទេវានំ ។ កន្ទកទេ
 អនិវត្តានំ ទេវានំ សហព្យតិ ឧបបដ្ឋតិ ។ ឥច
 ភិក្ខុ ឯកាទ្ធា កាយេន សុចរិតំ ចរតិ វាចាយ
 សុចរិតំ ចរតិ មនសា សុចរិតំ ចរតិ តស្ស សុតិ
 ហោតិ កន្ទកទេ អនិវត្តា ទេវា និយាយុកា វណ្ណ-
 វន្តោ សុខពហុលាភិ ។ តស្ស ឯវំ ហោតិ អហោ
 វតាហំ កាយស្ស ភេតា បរិ មរណា កន្ទកទេ អ-
 និវត្តានំ ទេវានំ, សហព្យតិ ឧបបដ្ឋយ្យន្តិ ។ សោ
 អន្តំ ទេតិ ចានំ ទេតិ វត្ថុំ ទេតិ យានំ ទេតិ មាលិ
 ទេតិ គន្ធាំ ទេតិ វិលេចនំ ទេតិ សេយ្យំ ទេតិ អាវសថំ
 ទេតិ បដិបេយ្យំ ទេតិ ។ សោ កាយស្ស ភេតា
 បរិ មរណា កន្ទកទេ អនិវត្តានំ ទេវានំ សហព្យតិ
 ឧបបដ្ឋតិ ។ អយំ ទោ ភិក្ខុ ហេតុ អយំ បទ្ធកយោ

នឹងត្រូវទៅកា ដែលកាស្រ័យនៅលើឈើមានផ្លែក្រអូប ។ នឹងត្រូវទៅកា
 ដែលកាស្រ័យនៅលើឈើមានផ្លែក្រអូប ។ នឹងត្រូវទៅកាដែលកាស្រ័យ
 នៅលើឈើមានសក្រមូប ។ ទៅកើតជាមួយនឹងត្រូវទៅកា ដែល
 កាស្រ័យនៅលើឈើមានក្លិនក្រអូបទាំងអស់ ។ ម្នាលភិក្ខុ បុគ្គលខ្លះ
 ក្នុងលោកនេះ ប្រព្រឹត្តសុចរិត ដោយកាយ ប្រព្រឹត្តសុចរិត ដោយវាចា
 ប្រព្រឹត្តសុចរិត ដោយចិត្ត បុគ្គលនោះ បានព្យាបាល ពួកទៅកាដែល
 កាស្រ័យនៅលើឈើមានក្លិនក្រអូបទាំងអស់មានកាយអ្វី មានសម្បុរល្អ
 មានសេចក្តីសុខច្រើន ។ បុគ្គលនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ធ្វើ
 ដូចម្តេចហ្ន៎ ដល់ការគ្មានព្រា បែកប្រាណកាយស្លាប់ទៅ នឹងបានទៅ
 កើតជាមួយនឹងត្រូវទៅកា ដែលកាស្រ័យនៅលើឈើ មានក្លិនក្រអូប
 ទាំងអស់ ។ បុគ្គលនោះ ក៏ឱ្យបាយ ឱ្យទឹក ឱ្យសំពត់ ឱ្យយាន
 ដំនេះ ឱ្យផ្គុំកម្រង ឱ្យគ្រឿងក្រអូប ឱ្យគ្រឿងលាប ឱ្យទំដេក ឱ្យទំ
 សំណាក់កាស្រ័យ ឱ្យគ្រឿងច្រប ។ លុះបុគ្គលនោះបែកប្រាណក
 កាយស្លាប់ទៅ ក៏ទៅកើតជាមួយនឹងត្រូវទៅកាដែលកាស្រ័យនៅលើឈើ
 មានក្លិនក្រអូបទាំងអស់មែន ។ ម្នាលភិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ

គន្ធាយសំយុត្តំ

យេន មីនេកាទ្វា កាយស្ស កេនា ចរិ មរណា កន្ធា-
កន្ធា អនិវត្តានំ ទេវនំ សហព្យតិ ឧបបជ្ជតិវិ ។
(ឃី ឯកមិណ្ឌុកេន ឯកសតត្យ ឆ្វាទស ច សុត្តន្តា
កវន្តិ) ។

គន្ធាយសំយុត្តំ និដ្ឋិតំ ។

តស្សទ្វានំ

សុទ្ធកំ ច សុចរិតំ

នាតា ហិ អបរេ ទស

នាទ្ធចកាវា ទស្វា(១)

កន្ធា សុច្ឆកាសំភាវិ ។

១ កន្ធាយសំយុត្តំ ។

គន្ធាយសំយុត្តំ

ដែលនាំឱ្យបុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ បែកគ្នាយកនិកាយស្លាប់ទៅ ទៅ
កើតជាមួយនឹងពួកទេវតា ដែលគាស្រីយនៅលើលើ មានភ្នំឧត្តរក្ខម
នាំនិស្ស ។ (សូត្រ ១ រយ ១ ភ្នំ ១២ ភ្នំ វេទនីនានដោយការប្រកួត
មួយយ៉ាងនេះ) ។

ចប់ គន្ធាយសំយុត្តំ ។

ទ្វាននៃគន្ធាយសំយុត្តំនោះ គឺ

និយាយអំពីគន្ធាយកិទេវតាសុទ្ធ ១ សុចរិត ១ អ្នកឱ្យ
ទាន ១០ ភ្នំដទៃទៀត និងទេវតាទាន ១០ ដែលឱ្យកើត
ជាគន្ធាយកិទេវតា ដែលទ្រង់ប្រកាសហើយ ដោយ
ប្រវត ។

វិលាហកសំយុត្តំ

[២៧០] សាវត្ថី ។ វិលាហកតាយិកា ទេវ ទេវ
កិក្ខុវេ ទេសិស្សនិមិត្តំ សុណាដ ។ បេ ។ កតមេ
ច កិក្ខុវេ វិលាហកតាយិកា ទេវ ។ សន្និ កិក្ខុ-
វេ សីតវិលាហកា ទេវ សន្និ កិក្ខុវេ ឧណ្ណវិលា-
ហកា ទេវ សន្និ កិក្ខុវេ អណ្ណវិលាហកា ទេវ
សន្និ កិក្ខុវេ វិលាហកា ទេវ សន្និ កិក្ខុវេ
វិស្សវិលាហកា ទេវ ។ ឧបេ វុទ្ធនិ កិក្ខុវេ វិលា-
ហកតាយិកា ទេវតិ ។

វិលាហកសំយុត្ត

[២៧០] ក្រុមសាវត្ថី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភវាគតនិក
សំវេនន្តវេរោកាទាំងឡាយដែលជាពួកវិលាហកៈ (១) ដល់អ្នកទាំងឡាយ
ចូរអ្នកទាំងឡាយស្តាប់ភ្លឺនោះចុះ ។ បេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះ
ទៅកាទាំងឡាយដែលជាពួកវិលាហកៈគឺដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
ទៅកាទាំងឡាយដែលជាសីតវិលាហកៈ (អ្នកបណ្តាលនូវពាក្យគ្រប់គ្រង)
ក៏មាន ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ទៅកាទាំងឡាយជាឧណ្ណវិលាហកៈ (អ្នក
បណ្តាលនូវធាតុក្តៅ) ក៏មាន ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ទៅកាទាំងឡាយជា
អណ្ណវិលាហកៈ (អ្នកបណ្តាលនូវអ័ក្ខ) ក៏មាន ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ទៅកា
ទាំងឡាយជាពួកវិលាហកៈ (អ្នកបណ្តាលនូវឡូស្រ) ក៏មាន ម្ចាស់ភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ទៅកាទាំងឡាយ ជាពួកវិស្សវិលាហកៈ (អ្នកបណ្តាលនូវ
ភ្លឺន) ក៏មាន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ទៅកាទាំងឡាយ
ជាពួកវិលាហកៈ ។

១ ឧបណ្ណាលនូវពាក្យគ្រប់គ្រងជាដើម ។

[២៧១] សាវត្ថី ។ អថទោ អញ្ញាតោ ភិក្ខុ
 យេន ភកវា តេនុបស្ក័មិ ឧបស្ក័មិត្វា ភកវន្តិ
 អភវំនេត្វា ឯសិធិ ។ ឯសិធិ ។ ឯសិធិ
 ទោ សោ ភិក្ខុ ភកវន្តិ ឯសិធិ កោ នុ ទោ
 ភន្តិ ហេតុ កោ ចត្វយោ យេន មិទេកាត្វា កា-
 យស្ស ភេតា បរិ មរណា វលាហកកាយិកាមិ ទេ-
 វំនិ សហត្យតំ ឧបបដ្ឋតិ ។ ឯសិធិ ភិក្ខុ ឯសិធិ
 កាយេន សុចរិតំ ទតិ វិហាយ សុចរិតំ ទតិ មន-
 សា សុចរិតំ ទតិ តស្ស សុតំ ហោតិ វលាហក-
 កាយិកា ទេវំ ធិយាយុកា វណ្ណវន្តោ សុទតហុ-
 លាតិ ។ តស្ស ឯសិធិ ហោតិ អហោ វតាហំ កាយស្ស
 ភេតា បរិ មរណា វលាហកកាយិកាមិ ទេវំនិ
 សហត្យតំ ឧបបដ្ឋយ្យន្តិ ។ សោ អន្តិ ទេតិ ចាមិ
 ទេតិ វត្ថុ ទេតិ យាមិ ទេតិ មាលិ ទេតិ ភន្តិ ទេតិ

[២៧១] ក្រុនសាវត្ថី ។ ត្រាតោធិនំ ភិក្ខុមួយរូប ចូលទៅ
 គាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះ
 ភាគហើយ អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះភិក្ខុនោះ អង្គុយក្នុងទីសម
 គួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលស្តាប់ព្រះមានព្រះភាគដូចជា បពិត្រព្រះ
 អង្គុយម្រើន អ្វីជាហេតុ អ្វីជាចម្លើយ ដែលនាំឲ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ
 ថែកត្វាយកាយស្ងប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងទៅភាពាំងឡាយជាពួក
 វិលាហកៈ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ បុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយ
 កាយ ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយវាចា ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយចិត្ត បុគ្គលនោះ
 បានពូជា ទៅភាពាំងឡាយជាពួកវិលាហកៈ មានកាយវិភី មានសម្បុរ
 ល្អ មានសេចក្តីសុខច្រើន ។ បុគ្គលនោះក៏មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះ
 ថា ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ ភាគអញដល់ថែកត្វាយកាយស្ងប់ទៅ នឹងបាន
 ទៅកើតជាមួយនឹងទៅភាពាំងឡាយជាពួកវិលាហកៈ ។ បុគ្គលនោះក៏ឲ្យ
 បាយ ឲ្យទឹក ឲ្យសំពត់ ឲ្យយានជំនិះ ឲ្យផ្កាកម្រង ឲ្យគ្រឿងក្រអូប

វិលេចនំ ទេតិ សេយ្យំ ទេតិ អវសមំ ទេតិ ប-
ដិបេយ្យំ ទេតិ ។ សោ កាយស្ស ភេតា បរិ ម-
វណា វលាហកកាយំកានំ ទេវំនំ សហព្យតំ ឧ-
បបដ្ឋតិ ។ អយំ ទោ ភិក្ខុ ហេតុ អយំ ចក្ខុយោ
យេន មិចេកោត្ថោ កាយស្ស ភេតា បរិ មវណា វលា-
ហកកាយំកានំ ទេវំនំ សហព្យតំ ឧបបដ្ឋតិ ។

[២៧២] សាវត្ថិ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធា ទោ សោ
ភិក្ខុ ភកវន្តំ ឯកទេវំច កោ ទុ ទោ កន្ត ហេតុ
កោ ចក្ខុយោ យេន មិចេកោត្ថោ កាយស្ស ភេតា បរិ
មវណា សីតវលាហកកាយំ ទេវំនំ សហព្យតំ ឧប-
បដ្ឋតិ ។ វេទំ ភិក្ខុ ឯកោត្ថោ កាយេន សុចរិតំ ច-
រតិ វាចាយ សុចរិតំ ចរតិ មនសា សុចរិតំ ចរតិ តស្ស
សុតំ ហោតិ សីតវលាហកកាយំ ទេវំ និយាយុកា វណ្ណ-
វណ្ណោ សុទតហុលាតិ ។ តស្ស ឯវំ ហោតិ អហោ
វតាហំ កាយស្ស ភេតា បរិ មវណា សីតវលាហកកាយំ
ទេវំនំ សហព្យតំ ឧបបដ្ឋេយ្យន្តំ ។ សោ អន្តំ ទេតិ
ចានំ ទេតិ វត្ថំ ទេតិ យានំ ទេតិ មាលំ ទេតិ

ឲ្យគ្រឿងលាប ឲ្យចំដេក ឲ្យចំសំណាក់គ្រឿង ឲ្យគ្រឿងប្រថុម ។
លុះបុគ្គលនោះ បែកគ្នាយកនិកាយស្តាប់ទៅ ក៏ទៅកើតជាមួយនឹងទៅកា
តាំងឡាយជាតួកវលាហកៈ ។ ខ្នាលភិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជាច្រើន
ដែលនាំឲ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ បែកគ្នាយកនិកាយស្តាប់ទៅ ក៏ទៅ
កើតជាមួយនឹងទៅកាតាំងឡាយ ជាតួកវលាហកៈ ។

[២៧២] ក្រុងសាវត្ថិ ។ លុះភិក្ខុនោះ ឥន្ទុយក្នុងទីដីសមគួរហើយ
ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមាតាព្រះភាគ ដូច្នោះថា បពិត្រព្រះឥន្ទ្រជីវិតម្រឹម
អ្វីជាហេតុ អ្វីជាច្រើន ដែលនាំឲ្យបុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ បែកគ្នាយ
កនិកាយស្តាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងទៅកាតាំងឡាយ ជាសីតវលា-
ហកៈ ។ ខ្នាលភិក្ខុ បុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ ប្រព្រឹត្តសុចរិត ដោយ
កាយ ប្រព្រឹត្តសុចរិត ដោយវាចា ប្រព្រឹត្តសុចរិត ដោយចិត្ត បុគ្គល
នោះ បានឮថា ទៅកាតាំងឡាយជាសីតវលាហកៈមានកាយវែង មាន
សម្បុរល្អ មានសេចក្តីសុខច្រើន ។ បុគ្គលនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះ
យ៉ាងនេះថា ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ កាតាអញ ដែលបែកគ្នាយកនិកាយស្តាប់
ទៅ នឹងបានទៅកើតជាមួយនឹងទៅកាតាំងឡាយជាសីតវលាហកៈ ។
បុគ្គលនោះ ក៏ឲ្យបាយ ឲ្យទឹក ឲ្យសំណាក់ ឲ្យយានជំនិះ ឲ្យផ្កាកម្រង

កង្កំ ទេតិ វិលេចំ ទេតិ សេយ្យំ ទេតិ អាវសមំ ទេតិ
ចមិថេយ្យំ ទេតិ ។ សោ កាយស្ស ភេតា បរិ មរណា
សិកវលាហកាធំ ទេវំធំ សហព្យតិ ឧបចង្កតិ ។
អយំ ទោ ភិក្ខុ ហេតុ អយំ បទូយោ យេន មិទេ-
កោត្តោ កាយស្ស ភេតា បរិ មរណា សិកវលាហកាធំ
ទេវំធំ សហព្យតិ ឧបចង្កតិ ។

(២៧៣) សាវត្ថិ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធោ ទោ សោ
ភិក្ខុ កកវន្តំ ឯតទរោច កោ នុ ទោ កន្តេ ហេតុ
កោ បទូយោ យេន មិទេកោត្តោ កាយស្ស ភេតា បរិ
មរណា ឧណ្ណវលាហកាធំ ទេវំធំ សហព្យតិ ឧប-
ចង្កតិ ។

(២៧៤) អន្តវលាហកាធំ ទេវំធំ សហព្យតិ ឧប-
ចង្កតិ ។

(២៧៥) វាតវលាហកាធំ ទេវំធំ សហព្យតិ ឧប-
ចង្កតិ ។

ឱវគ្រីវិក្កុម ឱវគ្រីវិលាប ឱវចិដេក ឱវចិសំណក់កាស្រ័យ
ឱវគ្រីវិប្រចិច ។ លុះបុគ្គលនោះ ចែកគ្នាយកកាយស្លាប់ទៅ ក៏
ទៅកើតជាមួយនឹងទៅកាតាំងឡាយ ជាសិកវលាហកៈវិមេ ។ ម្ចាស់
ភិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជាច្ច័យ ដែលនាំឱ្យបុគ្គលនោះ ក្នុងលោកនេះ
ចែកគ្នាយកកាយស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងទៅកាតាំងឡាយ ជា
សិកវលាហកៈ ។

(២៧៧) ក្រងសាវត្ថិ ។ លុះភិក្ខុនោះ គន្ថយកង្កំសមគ្គ
ហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះនាមព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះគង្គ
ដ៏ចម្រើន អ្វី ជាហេតុ អ្វី ជាច្ច័យ ដែលនាំឱ្យបុគ្គលនោះ ក្នុងលោក
នេះ ចែកគ្នាយកកាយស្លាប់ទៅ ទៅកើតជាមួយនឹងទៅកាតាំងឡាយ
ជាឧណ្ណវលាហកៈ ។

(២៧៦) ទៅកើតជាមួយនឹងទៅកាតាំងឡាយ ជាអន្តវលាហកៈ ។

(២៧៧) ទៅកើតជាមួយនឹងទៅកាតាំងឡាយ ជាវាតវលាហកៈ ។

(២២៧) វស្សវលាហកាធំ ទេវតំ សហព្យតំ ឧប-
 បជ្ជតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុ វេទនេន កាយេន សុចរិតំ ចរតិ
 វាចាយ សុចរិតំ ចរតិ មនសា សុចរិតំ ចរតិ តស្ស
 សុតំ ហោតិ វស្សវលាហកា ទេវតំ ទិយាយុកា វណ្ណ-
 វន្តោ សុទតហុលាតិ ។ តស្ស វរំ ហោតិ អហោ
 វតាហំ កាយស្ស កេនា បរិ មរណា វស្សវលាហកាធំ
 ទេវតំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជយ្យន្តិ ។ សោ អន្តំ ទេតិ
 ចានំ ទេតិ វត្ថុំ ទេតិ យានំ ទេតិ មាលំ ទេតិ កន្តំ
 ទេតិ វិលេបនំ ទេតិ សេយ្យំ ទេតិ អាវសមំ ទេតិ
 បទីបេយ្យំ ទេតិ ។ សោ កាយស្ស កេនា បរិ មរ-
 ណា វស្សវលាហកាធំ ទេវតំ សហព្យតំ ឧបបជ្ជតិ ។
 អយំ ទោ ភិក្ខុ ហេតុ អយំ បក្ខយោ យេន មិទេនេនោ
 កាយស្ស កេនា បរិ មរណា វស្សវលាហកាធំ ទេវតំ
 សហព្យតំ ឧបបជ្ជតិ ។

(២២៦) ទៅកើតជាមួយនឹងទៅតាំងឡាយ ជាវស្សវលាហកៈ ។
 ម្នាលភិក្ខុ បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយកាយ ប្រព្រឹត្ត
 សុចរិតដោយវាចា ប្រព្រឹត្តសុចរិតដោយចិត្ត បុគ្គលនោះ បានពូជា
 ទៅតាំងឡាយ ជាវស្សវលាហកៈ មានកាយវៃន មានសម្បុរល្អ មាន
 សេចក្តីសុខច្រើន ។ បុគ្គលនោះ មានសេចក្តីគ្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ធ្វើដូច
 ម្តេចហ្ន៎ កត្តាកម្ម ផលវែកញ្ជាយរាងកាយស្លាប់ទៅ ទំនំបានទៅកើត
 ជាមួយនឹងទៅតាំងឡាយ ជាវស្សវលាហកៈ ។ បុគ្គលនោះ ក៏ឱ្យបាយ
 ឱ្យទឹក ឱ្យសំពត់ ឱ្យយានជំនិះ ឱ្យផ្កាកម្រង ឱ្យគ្រឿងក្រអូប ឱ្យ
 គ្រឿងលាប ឱ្យចំរើក ឱ្យទិសំណាក់កស្រីយ ឱ្យគ្រឿងប្រដាប់ ។
 លុះបុគ្គលនោះ បែកគ្នាយាងកាយស្លាប់ទៅ ក៏ទៅកើតជាមួយនឹងទៅតាំង
 តាំងឡាយ ជាវស្សវលាហកៈវិមម ។ ម្នាលភិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជា
 ចរ្មយ ដែលនាំឱ្យបុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ បែកគ្នាយាងកាយស្លាប់ទៅ
 ក៏ទៅកើតជាមួយនឹងទៅតាំងឡាយ ជាវស្សវលាហកៈ ។

[២៧៧] សាវត្ថី ។ ឯកមន្តិ ឯសិវ្វោ ទោ សោ
 ភិក្ខុ ភកវន្តិ ឯតនរោច កោ ទុ ទោ កន្តិ ហេតុ កោ
 បទ្ធកយោ យេនេកនា សិទ្ធិ ហោតិ ។ សន្តិ ភិក្ខុ
 សិវតវលាហកា ធាម ទេវ ភេសំ យនា ឯវិ ហោតិ
 យន្ត មយំ សកាយ វតិយា វមេយ្យាមាតិ(១) ភេសន្តិ
 ចេតោបណិធិមន្ទាយ សិទ្ធិ ហោតិ ។ អយំ ទោ ភិក្ខុ
 ហេតុ អយំ បទ្ធកយោ យេនេកនា សិទ្ធិ ហោតិ ។

[២៧៨] សាវត្ថី ។ ឯកមន្តិ ឯសិវ្វោ ទោ សោ
 ភិក្ខុ ភកវន្តិ ឯតនរោច កោ ទុ ទោ កន្តិ ហេតុ
 កោ បទ្ធកយោ យេនេកនា ឧណ្ហិ ហោតិ ។ សន្តិ
 ភិក្ខុ ឧណ្ហាវលាហកា ធាម ទេវ ភេសំ យនា ឯវិ
 ហោតិ យន្ត មយំ សកាយ វតិយា វមេយ្យាមាតិ
 ភេសន្តិ ចេតោបណិធិមន្ទាយ ឧណ្ហិ ហោតិ ។ អយំ
 ទោ ភិក្ខុ ហេតុ អយំ បទ្ធកយោ យេនេកនា ឧណ្ហិ
 ហោតិ ។

១. ឧ. វេយ្យាមាតិ ។ ដី សត្វសុខុសុ ។

[២៧៧] ក្រសិសាវត្ថី ។ លុះភិក្ខុនោះ អង្គុយក្នុងវិសមគ្គហើយ
 ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នោះថា ចតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 អ្វី ជាហេតុ អ្វី ជាបច្ច័យ ដែលមានគ្រដាក់ម្តង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ មានពួក
 ទៅការឈ្នះសិវតវលាហកៈ ចូនណាពួកទៅការនោះ មានសេចក្តីគំរិះ
 យ៉ាងនេះថា បើដូច្នោះ គួរយើងត្រេកអរដោយគម្រោករបស់ខ្លួន ព្រោះ
 កាស្រ័យសេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងចិត្តនោះ របស់ទៅការទាំងនោះ ទើបមានគ្រ-
 ដាក់ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលមានគ្រដាក់ម្តង ។

[២៧៨] ក្រសិសាវត្ថី ។ លុះភិក្ខុនោះ អង្គុយក្នុងវិសមគ្គហើយ
 ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នោះថា ចតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 អ្វី ជាហេតុ អ្វី ជាបច្ច័យ ដែលមានក្តៅម្តង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ មានពួក
 ទៅការឈ្នះឧណ្ហាវលាហកៈ ចូនណាពួកទៅការនោះ មានសេចក្តីគំរិះ
 យ៉ាងនេះថា បើដូច្នោះ គួរយើងត្រេកអរដោយគម្រោករបស់ខ្លួន ព្រោះ
 កាស្រ័យសេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងចិត្តនោះ របស់ទៅការទាំងនោះ ទើបមាន
 ក្តៅ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលមានក្តៅម្តង ។

(២៧៧) សាវត្ថី ។ ឯតាមន្តំ ចិសិដ្ឋោ ទោ សោ
 ភិក្ខុ ភក្កវន្តំ ឯតនកោច កោ ទុ ទោ កន្ត ហេតុ កោ
 ចត្វយោ យេនេកនា អត្ថំ ហោតិ ។ សន្តិ ភិក្ខុ អន្ត-
 វលាហតា ធាម នេវ តេសំ យនា ឯវំ ហោតិ យន្ត
 មយំ សកាយ វតិយា វមេយ្យមាតិ តេសន្តំ ទេតោ
 បណិច្ចម្ពាយ អត្ថំ ហោតិ ។ អយំ ទោ ភិក្ខុ ហេតុ
 អយំ ចត្វយោ យេនេកនា អត្ថំ ហោតិ ។

(២៨០) សាវត្ថី ។ ឯតាមន្តំ ចិសិដ្ឋោ ទោ សោ
 ភិក្ខុ ភក្កវន្តំ ឯតនកោច កោ ទុ ទោ កន្ត ហេតុ
 កោ ចត្វយោ យេនេកនា វតោ ហោតិ ។ សន្តិ ភិក្ខុ
 វតវលាហតា ធាម នេវ តេសំ យនា ឯវំ ហោតិ
 យន្ត មយំ សកាយ វតិយា វមេយ្យមាតិ តេសន្តំ
 ទេតោបណិច្ចម្ពាយ វតោ ហោតិ ។ អយំ ទោ ភិក្ខុ
 ហេតុ អយំ ចត្វយោ យេនេកនា វតោ ហោតិ ។

(២៧៧) ក្រសិសាវត្ថី ។ លុះភិក្ខុនោះ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ
 ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 អ្វី ជាហេតុ អ្វី ជាបច្ច័យ ដែលមានអំពូលដ៏វ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ មានពួក
 ទៅតាមឈ្មោះអត្តវលាហតៈ ចូនណាពួកទៅតាមនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះ
 យ៉ាងនេះថា បើដូច្នោះ គួរយើងត្រេកអរដោយគម្រោករបស់ខ្លួន ព្រោះ
 កាស្រ័យសេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងចិត្តនោះ របស់ទៅតាមនោះ ទើបចុះអំពូ ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលមានអំពូលដ៏វ ។

(២៨០) ក្រសិសាវត្ថី ។ លុះភិក្ខុនោះ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ
 ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អ្វី
 ជាហេតុ អ្វី ជាបច្ច័យ ដែលមានទូលដ៏វ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ មានពួកទៅតា
 មឈ្មោះវតវលាហតៈ ចូនណាពួកទៅតាមនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះ យ៉ាង
 នេះថា បើដូច្នោះ គួរយើងត្រេកអរដោយគម្រោករបស់ខ្លួន ព្រោះកា-
 ស្រ័យសេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងចិត្តនោះ របស់ទៅតាមនោះ ទើបមានទូលដ៏វ
 ម្ចាស់ភិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលមានទូលដ៏វ ។

វិលាហកសំយុង្គ

(២៨០) សាវត្ថុ ។ ឋានមន្តិ ធិសិទ្ធា ទោ សោ
កិក្ខុ ភគវន្តិ ឋាននរោត កោ ទុ ទោ កន្ត ហេតុ
កោ មត្តយោ យេនេកនា នេវេវ វស្សត្ថិតិ ។ សន្តិ
កិក្ខុ វស្សវលាហកា នាម នេវេវ ភេសិ យនា ឃិវ ហោតិ
យន្តន មយំ សកាយ ភតិយា រមេយ្យាមាតិ ភេសន្តិ
នេតោមណិធិមន្តាយ នេវេវ វស្សត្ថិតិ ។ អយំ ទោ កិក្ខុ
ហេតុ អយំ មត្តយោ យេនេកនា នេវេវ វស្សត្ថិតិ ។

វិលាហកសំយុង្គ ធិដ្ឋិតិ ។

ធិត្រ្យាន្តិ

នេសនា សុចរិតា(១) មត្ត
នាទ្ធមការមត្តមិ
សីតិ ទណ្ឌិត្ត អត្តត្ត
វាគវស្សវលាហកាតិ ។

១ ឧ. វេសនា សុចរិត្ត ។

វិលាហកសំយុង្គ

(២៨១) ក្រុងសាវត្ថុ ។ លុះកិក្ខុនោះ អន្តិយក្នុងវិសមគ្នាហើយ
ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះនាមព្រះភាគ ដូច្នោះថា ចតិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
អ្វី ជាហេតុ អ្វី ជាបច្ច័យ ដែលមានភ្ញៀវបង្គំចុះម្តង ។ ម្នាលកិក្ខុ
មានពួកទេវតារាជ្យវស្សវលាហកៈ ចូលណាពួកទេវតានោះ មានសេចក្តី
គ្រិះរិះ យ៉ាងនេះថា បើដូច្នោះ គួរយើងក្រេកអរដោយគម្រោករបស់ខ្លួន
ព្រោះកាស្រ័យសេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងចិត្តនោះ របស់ទេវតាទាំងនោះ ទើបមាន
ភ្ញៀវបង្គំចុះ ។ ម្នាលកិក្ខុ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលមាន
ភ្ញៀវបង្គំចុះម្តង ។

ចប់ វិលាហកសំយុង្គ ។

ទុត្តានក្នុងវិលាហកសំយុង្គនោះ គឺ

មិយាយអំពីការសំដែងនូវទេវតាពួកវិលាហកៈ ១ បុគ្គល
៥ ពួកប្រព្រឹត្តិសុចរិត ១ ទេវតានាម ៥ លើក សីតវិលាហកៈ
១ ទណ្ឌវិលាហកៈ ១ អត្តវិលាហកៈ ១ វាគវិលាហកៈ ១
វស្សវិលាហកៈ ១ ។

វិប្បត្តោស្តយុត្តំ

(២៨២) ឯតំ សមយំ ភគវា សាវត្ថិយំ វិហា-
តំ ជេតវនេ អបាដបិណ្ឌិតសន្ត អារមេ ។ អដិទោ
វច្ឆតោត្តោ ចវិញាជកោ យេន ភគវា តេទុបសន្តមិ
ឧបសន្តមិថ្វា ភគវតា សន្តិ សម្មោទិ សម្មោទនិយំ
កដំ សារាណិយំ វិតិសារេថ្វា ឯកមន្តំ ឯសិទិ ។
ឯកមន្តំ ឯសិទ្ធោ ទោ វច្ឆតោត្តោ ចវិញាជកោ ភ-
កវន្តំ ឯតទរោច កោ ទុ ទោ កោ កោតម ហេតុ
កោ ចក្កយោ យាទិមាទិ អនេកវិហិតាទិ ទិដ្ឋិក-
តាទិ លោកេ ឧប្បជន្តិ សស្សតោ លោកោតិ វា
អសស្សតោ លោកោតិ វា អន្តវា លោកោតិ វា
អន្តវា លោកោតិ វា តំ ជីវំ តំ សវិរន្តិ វា

វិប្បត្តោស្តយុត្តំ

(២៨២) សម័យមួយ ព្រះនាមព្រះភោគ ច្រើនអង្គនៅក្នុង
ជេតពន ចេសំភាថបិណ្ឌិតសេដ្ឋី ទៀចក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រាទោះឯង
ចវិញាជកល្មោះវច្ឆតោត្ត បានចូលទៅគាល់ព្រះនាមព្រះភោគ សុខចូល
ទៅដល់ហើយ គំរើសេចក្តីរីករាយ ជាមួយនឹងព្រះនាមព្រះភោគ សុរ-
ចក្ខុវត្តក្សត្រិយសម្តែងកេរ្តិយ និងក្សត្រិយសម្តែងកេរ្តិយ ទើបអង្គុយក្នុង
ទីដ៏សមគួរ ។ សុវច្ឆតោត្តចវិញាជក អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ កំស្រាប
ចង្អុលសូត្រព្រះនាមព្រះភោគដូច្នោះថា ចក្រព្រះភោគដ៏ចម្រើន អ្វី ជា
ហេតុ អ្វី ជាចម្លើយ ដែលទាន់ទិដ្ឋិច្រើនប្រការនេះ កើតឡើងក្នុងលោក
ថា លោកទៀងក៏បាន ថា លោកមិនទៀងក៏បាន ថា លោកបានទប់ផុត
ក៏បាន ថា លោកមិនបានទប់ផុតក៏បាន ថា ជីវិតនោះអិសិវះនោះក៏បាន

វិញ្ញាណសម្បត្តិ

អញ្ញំ ជីវំ អញ្ញំ សរីរន្តំ វា ហោតិ តថាគតោ បរិ
 មរណាតិ វា ន ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិ វា
 ហោតិ ន ន ធន ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិ វា
 នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិ វា តិ ។
 រូបេ ទោ វច្ឆ អញ្ញាណា រូបសមុទយេ អញ្ញាណា
 រូបនិរោធន អញ្ញាណា រូបនិរោកមិនិយា បដិបធាយ
 អញ្ញាណា វា មិមាទិ អនេកវិហិតានិ និដ្ឋិតានិ លោ-
 កេ ឧប្បជ្ឈន្តិ សស្សតោ លោកោតិ វា ។ បេ ។ នេវ
 ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិ វា តិ ។
 អយំ ទោ វច្ឆ ហេតុ អយំ បទូយោ យានិមាទិ អនេ-
 កវិហិតានិ និដ្ឋិតានិ លោកេ ឧប្បជ្ឈន្តិ សស្សតោ
 លោកោតិ វា ។ បេ ។ នេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថា-
 គតោ បរិ មរណាតិ វា តិ ។

វិញ្ញាណសម្បត្តិ

ជាដឹងដទៃសរិះដទៃកំមាន ថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតកំមាន ថា សត្វ
 ស្លាប់ទៅមិនកើតទៀតកំមាន ថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតរូះមិនកើតទៀត
 ទុះកំមាន ថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតកំមិនមែន មិនកើតទៀតកំមិនមែន
 កំមាន ។ ម្ចាស់វច្ឆៈ ព្រោះការមិនដឹងក្នុងរូប មិនដឹងក្នុងហេតុដែល
 គាំឱ្យកើតរូប មិនដឹងក្នុងទិវលតំរូប មិនដឹងក្នុងសេចក្តីប្រតិបត្តិជាដំណើរ
 ទៅកាន់ទិវលតំរូប ទើបទិដ្ឋិច្រើនប្រការនេះ កើតឡើងក្នុងលោកយ៉ាង
 នេះថា លោកទៀងកំមាន ។ បេ ។ ថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតកំមិនមែន
 មិនកើតទៀតកំមិនមែនកំមាន ។ ម្ចាស់វច្ឆៈ នេះជាហេតុ នេះជាបដ្ឋិយ
 ដែលគាំឱ្យទិដ្ឋិច្រើនប្រការនេះ កើតឡើងក្នុងលោកថា លោកទៀង
 កំមាន ។ បេ ។ ថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតកំមិនមែន មិនកើតទៀត
 កំមិនមែនកំមាន ។

សុត្តនិបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស ខុទ្ទកនិទ្ទេ

(២៨៣) សាវត្ថី ។ ឯតាមន្តំ ចិនិវេញោ ទោ វុទ្ធ
 កោត្តោ បរិញ្ញាជកោ កកវន្តំ ឯតនកោច កោ ទុ ទោ
 កោ កោតម ហេតុ កោ បទូយោ យានិមាធិ
 អនេកវិហិតាធិ ធិដ្ឋិតតាធិ លោកេ ឧប្បជ្ឈន្តិ សស្ស-
 តោ លោកោតិ វា អសស្សតោ លោកោតិ វា ។ ថេ។
 ទេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិ
 វាតិ ។ វេទនាយ ទោ វុទ្ធ អញ្ញាណា វេទនាសមុទយ
 អញ្ញាណា វេទនាធិរោធ អញ្ញាណា វេទនាធិរោធតា-
 មិធិយា បដិច្ចនាយ អញ្ញាណា ឯវមិមាធិ អនេក-
 វិហិតាធិ ធិដ្ឋិតតាធិ លោកេ ឧប្បជ្ឈន្តិ សស្សតោ
 លោកោតិ វា អសស្សតោ លោកោតិ វា ។ ថេ។
 ទេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិ វាតិ ។
 អយំ ទោ វុទ្ធ ហេតុ អយំ បទូយោ យានិមាធិ អនេ-
 កវិហិតាធិ ធិដ្ឋិតតាធិ លោកេ ឧប្បជ្ឈន្តិ សស្សតោ
 លោកោតិ វា អសស្សតោ លោកោតិ វា ។ ថេ។ ទេវ
 ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិ វាតិ ។

សុត្តនិបិដក សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកនិទ្ទេ

(២៨៣) ក្រុងសាវត្ថី ។ លុវច្ឆោតោបរិញ្ញាជក អនិយក្កនិទ្ទេ
 សមគ្គុរោហិយ កំក្រាចបន្តិទូលស្សត្រេមោនព្រះភាគ ដូច្នោះថា ចក្រ
 ព្រះភាគដ៏ចម្រើន អ្វី ជាហេតុ អ្វី ជាបច្ច័យ ដែលបណ្តាលឱ្យចម្លើយ
 ច្រកានេះកើតឡើងក្នុងលោកថា លោកទៀងកំមាន ថា លោកមិនទៀង
 កំមាន ។ ថេ។ ថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀងកំមិនមែន មិនកើតទៀងកំមិន
 មែនកំមាន ។ ម្ចាស់វិច្ឆៈ ក្រាវការមិនដឹងក្នុងវេទនា មិនដឹងក្នុងហេតុ
 ដែលនាំឱ្យកើតវេទនា មិនដឹងក្នុងវិលតវេទនា មិនដឹងក្នុងបដិច្ចតាជាដ-
 ណើរទៅកាន់វិលតវេទនា នៅដែលនាំឱ្យចម្លើយច្រកានេះកើតឡើងក្នុង
 លោកយ៉ាងនេះថា លោកទៀងកំមាន ថា លោកមិនទៀងកំមាន ។ ថេ។
 ថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀងកំមិនមែន មិនកើតទៀងកំមិនមែនកំមាន ។
 ម្ចាស់វិច្ឆៈ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលបណ្តាលឱ្យចម្លើយច្រកា
 នេះកើតឡើងក្នុងលោកថា លោកទៀងកំមាន ថា លោកមិនទៀងកំមាន
 ។ ថេ។ ថា សត្វស្លាប់ទៅកើតទៀងកំមិនមែន មិនកើតទៀងកំមិនមែន
 កំមាន ។

វិញ្ញាណសម្បត្តិ

(២៨២) សាវត្ថី ឯកសម្ព័ន្ធ ធិសីត្រា ទោ វត្តតោត្តោ
 បរិព្វាជតោ កតវន្តិ ឯកនេវេន កោ ធុ ទោ កោ កោ-
 តម ហេតុ កោ បទូយោ យានិមាធិ អនេកវិហិតានិ
 ធិដ្ឋិតតានិ លោកេ ឧប្បជ្ជន្តិ សស្សតោ លោកោតិ វា
 អសស្សតោ លោកោតិ វា ។ បេ ។ ទេវ ហោតិ ទ ទ
 ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិ វាតិ ។ សញ្ញាយ ទោ
 វត្ត អញ្ញាណ សញ្ញាសមុទយេ អញ្ញាណ សញ្ញាធិ-
 រោធន អញ្ញាណ សញ្ញាធិរោធនតាមិធិយា បដិបទាយ
 អញ្ញាណ ឯវិមាធិ អនេកវិហិតានិ ធិដ្ឋិតតានិ លោ-
 កេ ឧប្បជ្ជន្តិ សស្សតោ លោកោតិ វា អសស្ស-
 តោ លោកោតិ វា ។ បេ ។ ទេវ ហោតិ ទ ទ ហោតិ
 តថាគតោ បរិ មរណាតិ វាតិ ។ អយំ ទោ វត្ត ហេតុ
 អយំ បទូយោ យានិមាធិ អនេកវិហិតានិ ធិដ្ឋិតតានិ
 លោកេ ឧប្បជ្ជន្តិ សស្សតោ លោកោតិ វា អសស្ស-
 តោ លោកោតិ វា ។ បេ ។ ទេវ ហោតិ ទ ទ ហោតិ
 តថាគតោ បរិ មរណាតិ វាតិ ។

វិញ្ញាណសម្បត្តិ

(២៨២) ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះវេទនាភូមិព្វាជក អនិយក្នុងចំណី
 សមគ្គហើយ ក៏ប្រាបចង្កូលសូត្រនោះមានព្រះភាគដូច្នោះថា បរិក្រព្រ
 គោតមដ៏ចម្រើន អ្វីជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលបណ្តាលឲ្យទិដ្ឋិច្រើន
 ច្រកានេះ កើតឡើងក្នុងលោកថា លោកទៀងកំមាន លោកមិនទៀង
 កំមាន ។ បេ ។ ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិន
 មែន កំមាន ។ ម្ចាស់វិច្ឆ័យ ព្រោះការមិនដឹងក្នុងសញ្ញា មិនដឹងក្នុងហេតុ
 ដែលនាំឲ្យកើតសញ្ញា មិនដឹងក្នុងចំណីសញ្ញា មិនដឹងក្នុងបដិបទាជា
 ដំណើរទៅកាន់ចំណីសញ្ញា នេះឯងដែលនាំឲ្យទិដ្ឋិច្រើនច្រកានេះកើតឡើង
 ក្នុងលោកយ៉ាងនេះថា លោកទៀងកំមាន ថាលោកមិនទៀងកំមាន
 ។ បេ ។ ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន
 កំមាន ។ ម្ចាស់វិច្ឆ័យ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលបណ្តាលឲ្យទិដ្ឋិ
 ច្រើនច្រកានេះ កើតឡើងក្នុងលោកថា លោកទៀងកំមាន ថាលោក
 មិនទៀងកំមាន ។ បេ ។ ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើត
 ទៀតក៏មិនមែន កំមាន ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកនិកាយ

(២៨៥) សាវត្ថី ។ ឯតមន្តំ និសិទ្ធា ទោ វត្ត
 តោត្តោ បរិច្ឆាជតោ ភកវន្តំ ឯតនកេច តោ ធុ ទោ
 តោ តោតម ហេតុ តោ បច្ចុយោ យានិមាធិ អនេកវិ-
 ហិតានិ ធិដ្ឋិតានិ លោកេ ឧប្បជ្ជន្តំ សស្សតោ លោ-
 កោតិ វា អសស្សតោ លោកោតិ វា ។ បេ ។ ទេវ
 ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិ វាតិ ។
 សង្ការេសុ ទោ វត្ត អញ្ញាណ សង្ការសមុទយ អញ្ញា-
 ណ សង្ការនិរោធ អញ្ញាណ សង្ការនិរោធតាមិចិយា
 បដិច្ចាយ អញ្ញាណ ឯវមិមាធិ អនេកវិហិតានិ ធិដ្ឋិ-
 តានិ លោកេ ឧប្បជ្ជន្តំ សស្សតោ លោកោតិ វា
 អសស្សតោ លោកោតិ វា ។ បេ ។ ទេវ ហោតិ ន ន
 ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិ វាតិ ។ អយំ ទោ វត្ត
 ហេតុ អយំ បច្ចុយោ យានិមាធិ អនេកវិហិតានិ ធិដ្ឋិ-
 តានិ លោកេ ឧប្បជ្ជន្តំ សស្សតោ លោកោតិ វា
 អសស្សតោ លោកោតិ វា ។ បេ ។ ទេវ ហោតិ ន ន
 ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិ វាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកនិកាយ

(២៨៨) ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះវេលាព្រឹកបរិច្ឆាជក អភិយក្កវិជ្ជិ
 សមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលសូត្រមានព្រះភាគ ដូច្នោះថា បរិក្រព្រ
 គោកមជ្ឈិម្រឹម អ្វីជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលនាំឲ្យជំងឺច្រើនប្រការនេះ
 កើតឡើងក្នុងលោកថា លោកទៀងកំមាន ថាលោកមិនទៀងកំមាន
 ។ បេ ។ ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតកំមិនមែន មិនកើតទៀតកំមិនមែន
 កំមាន ។ ម្ចាស់វច្ឆៈ ព្រោះការមិនដឹងក្នុងសង្ការទាំងឡាយ មិនដឹង
 ក្នុងហេតុនាំឲ្យកើតសង្ការ មិនដឹងក្នុងទីលក់សង្ការ មិនដឹងក្នុងបដិបត្តា
 ជាដំណើរទៅកាន់ទីលក់សង្ការ នេះហើយដែលនាំឲ្យជំងឺច្រើនប្រការ
 កើតឡើងក្នុងលោកយ៉ាងនេះថា លោកទៀងកំមាន លោកមិនទៀង
 កំមាន ។ បេ ។ ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតកំមិនមែន មិនកើតទៀតកំមិន
 មែនកំមាន ។ ម្ចាស់វច្ឆៈ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលបណ្តាល
 ឲ្យជំងឺច្រើនប្រការនេះ កើតឡើងក្នុងលោកថា លោកទៀងកំមាន ថា
 លោកមិនទៀងកំមាន ។ បេ ។ ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតកំមិនមែន មិន
 កើតទៀតកំមិនមែន កំមាន ។

វិញ្ញាណសម្បត្តិ

[២៨៦] សាវត្ថី ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធា ទោ វជ្ជ-
 តោត្តោ បរិព្វាជតោ គតវន្តំ ឯតនិវេទ តោ ទុ ទោ
 ភោ ភោតម ហេតុ តោ បទ្ធកយោ យានិមាទិ អនេក-
 វិហិតានិ និដ្ឋិតានិ លោកេ ឧប្បជ្ជន្តំ សស្សតោ
 លោកោតិ វា អសស្សតោ លោកោតិ វា ។ ថេ ។
 ទេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ បរិ មរណាតិ
 វាតិ ។ វិញ្ញាណោ ទោ វជ្ជ អញ្ញាណា វិញ្ញាណាស-
 មុនយេ អញ្ញាណា វិញ្ញាណានិវេទេ អញ្ញាណា វិញ្ញា-
 ណានិវេទតាមិទិយា មដិមនាយ អញ្ញាណា ឯវមិមា-
 ទិ អនេកវិហិតានិ និដ្ឋិតានិ លោកេ ឧប្បជ្ជន្តំ
 សស្សតោ លោកោតិ វា អសស្សតោ លោកោតិ
 វា ។ ថេ ។ ទេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថាគតោ
 បរិ មរណាតិ វាតិ ។ អយំ ទោ វជ្ជ ហេតុ អយំ
 បទ្ធកយោ យានិមាទិ អនេកវិហិតានិ និដ្ឋិតានិ លោ-
 កេ ឧប្បជ្ជន្តំ សស្សតោ លោកោតិ វា អសស្សតោ
 លោកោតិ វា ។ ថេ ។ ទេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តថា-
 គតោ បរិ មរណាតិ វាតិ ។

វិញ្ញាណសម្បត្តិ

[២៨៦] ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះវិញ្ញាណសម្បត្តិ ក្នុងយក្ខន្តិ
 សមគ្គហើយ ទើបក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រ
 ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន អ្វីជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលចណ្តាលឱ្យទិដ្ឋិច្រើន
 ប្រការនេះកើតឡើងក្នុងលោកថា លោកទៀងក៏មាន ថាលោកមិនទៀង
 ក៏មាន ។ ថេ ។ ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀត
 ក៏មិនមែនក៏មាន ។ ម្ចាស់វច្ឆៈ ព្រោះការមិនដឹងក្នុងវិញ្ញាណ មិនដឹង
 ក្នុងហេតុដែលទាំឱ្យកើតវិញ្ញាណ មិនដឹងក្នុងទីវិញ្ញាណ មិនដឹង
 ក្នុងបដិបត្តិជាដំណើរទៅកាន់ទីវិញ្ញាណ នេះឯងហើយដែលទាំឱ្យ
 ទិដ្ឋិច្រើនប្រការ កើតឡើងក្នុងលោក យ៉ាងនេះថា លោកទៀងក៏មាន
 ថាលោកមិនទៀងក៏មាន ។ ថេ ។ ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន
 មិនកើតទៀតក៏មិនមែនក៏មាន ។ ម្ចាស់វច្ឆៈ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ
 ដែលទាំឱ្យទិដ្ឋិច្រើនប្រការនេះកើតឡើងក្នុងលោកថា លោកទៀងក៏មាន
 ថាលោកមិនទៀងក៏មាន ។ ថេ ។ ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន
 មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ក៏មាន ។

(២៨៧) សាវត្ថិ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធា ទោ វត្ថុ-
កោន្តោ បរិព្វាជិតោ កកវន្តំ ឯកនកោច កោ ទុ
ទោ កោ កោតម ហេតុ កោ បច្ចយោ យានិមា-
និ អនេកវិហិតានិ និដ្ឋិតតានិ លោកេ ឧប្បជ្ឈន្តិ
សស្សតោ លោកោតិ វា អសស្សតោ លោកោតិ
វា ។ បេ ។ ទេវ ហោតិ ន ន ហោតិ តតាតោ
បរិ មណោតិ វាតិ ។ ភូមេ ទោ វត្ថុ អនស្សតោ ។ បេ ។
ភូមិនិរោធកាមិនិយា បដិមនាយ អនស្សតោ ។ បេ ។

(២៨៨) សាវត្ថិ ។ វេទនាយ ទោ វត្ថុ អនស្សតោ ។

(២៨៩) សាវត្ថិ ។ សញ្ញាយ ទោ វត្ថុ អនស្សតោ ។

(២៩០) សាវត្ថិ ។ សង្ហាវេសុ ទោ វត្ថុ អនស្សតោ ។

(២៩១) សាវត្ថិ ។ វិញ្ញាណ ទោ វត្ថុ អនស្សតោ
។ បេ ។ វិញ្ញាណនិរោធកាមិនិយា បដិមនាយ អនស្ស-
តោ ។ (*)

(២៩២) សាវត្ថិ ។ ភូមេ ទោ អនកិសមយា ។ បេ ។
ភូមិនិរោធកាមិនិយា បដិមនាយ អនកិសមយា ។ បេ ។

* ១. យថា ចុវិម ធម៌នំ វិញ្ញក្ខតិ ខុទ្ទ បក្ខេវំ ធម៌យេវ វិញ្ញធម្មា ។

(២៨៧) ក្រុនសាវត្ថិ ។ លុដុច្ចុភោគុបរិព្វាជក អន្តិយក្កនិទិដិ
សមគ្គហើយ ក៏ក្រាបបន្តិទូលសូរព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នោះថា បរិគ្រ
ព្រះភាគដ៏ចម្រើន អ្វីជាហេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលទាំងឡាយដ៏ច្រើនប្រការ
នេះកើតឡើងក្នុងលោកថា លោកទៀងក៏មាន ថាលោកមិនទៀងក៏មាន
។ បេ ។ ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន
ក៏មាន ។ ម្ចាស់វច្ចៈ ព្រោះការមិនឃើញក្នុងរូប ។ បេ ។ មិនឃើញក្នុង
បដិមថាជាដំណើរទៅកាន់ទីវលគ្គរូប ។ បេ ។

(២៨៨) ក្រុនសាវត្ថិ ។ ម្ចាស់វច្ចៈ ព្រោះការមិនឃើញក្នុងវេទនា ។

(២៨៩) ក្រុនសាវត្ថិ ។ ម្ចាស់វច្ចៈ ព្រោះការមិនឃើញក្នុងសញ្ញា ។

(២៩០) ក្រុនសាវត្ថិ ។ ម្ចាស់វច្ចៈ ព្រោះការមិនឃើញក្នុងសង្ហា
តាំងឡាយ ។

(២៩១) ក្រុនសាវត្ថិ ។ ម្ចាស់វច្ចៈ ព្រោះការមិនឃើញក្នុង
វិញ្ញាណ ។ បេ ។ ព្រោះការមិនឃើញក្នុងបដិមថា ជាដំណើរទៅកាន់
ទីវលគ្គវិញ្ញាណ ។

(២៩២) ក្រុនសាវត្ថិ ។ ព្រោះការមិនគ្រាន់ដឹងក្នុងរូប ។ បេ ។
ព្រោះការមិនគ្រាន់ដឹងក្នុងបដិមថា ជាដំណើរទៅកាន់ទីវលគ្គរូប ។ បេ ។

វិញ្ញាណសម្បត្តិ

[២៩៣] សាវត្ថី ។ វេទនាយ ទោ វច្ឆ អនភិស-
មយា ។ មេ ។

[២៩៤] សាវត្ថី ។ សញ្ញាយ ទោ វច្ឆ អនភិសម-
យា ។ មេ ។

[២៩៥] សាវត្ថី ។ សង្ខារេសុ ទោ វច្ឆ អនភិស-
មយា ។ មេ ។

[៣៩៦] សាវត្ថី ។ វិញ្ញាណោ ទោ វច្ឆ អនភិស-
មយា ។ មេ ។

[២៩៧] សាវត្ថី ។ ឯកមន្តំ ចិសិដ្ឋោ ទោ វច្ឆ-
កោត្តោ បរិព្វាជកោ ភកវន្តំ ឯតនភោជ កោ ទុ ទោ
កោ កោតម ហោតុ កោ បន្ទយោ ។ មេ ។ រូមេ ទោ
វច្ឆ អនុនុតោ ។ មេ ។ រូមនិភោជកាមិចិយា បដិមនា-
យ អនុនុតោ ។ មេ ។

[២៩៨] សាវត្ថី ។ វេទនាយ ទោ វច្ឆ ។ មេ ។

[២៩៩] សាវត្ថី ។ សញ្ញាយ ទោ វច្ឆ ។ មេ ។

[៣០០] សាវត្ថី ។ សង្ខារេសុ ទោ វច្ឆ ។ មេ ។

វិញ្ញាណសម្បត្តិ

[២៩៣] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្ចាស់វច្ឆៈ ព្រោះការមិនគ្រាន់ដឹងក្នុង
វេទនា ។ មេ ។

[២៩៤] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្ចាស់វច្ឆៈ ព្រោះការមិនគ្រាន់ដឹងក្នុង
សញ្ញា ។ មេ ។

[២៩៥] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្ចាស់វច្ឆៈ ព្រោះការមិនគ្រាន់ដឹងក្នុង
សង្ខារទាំងឡាយ ។ មេ ។

[២៩៦] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្ចាស់វច្ឆៈ ព្រោះការមិនគ្រាន់ដឹងក្នុង
វិញ្ញាណ ។ មេ ។

[២៩៧] ក្រុងសាវត្ថី ។ លុះវច្ឆៈគោត្តបរិព្វាជក អង្គុយក្នុងទីដី
សមគួរហើយ គំក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះថា ចរិត្រព្រះ
គោតមដ៏ចម្រើន អ្វីជាហេតុ អ្វីជាច្នៃយ ។ មេ ។ ម្ចាស់វច្ឆៈ ព្រោះការ
មិនគ្រាន់ដឹងភាគ ក្នុងរូប ។ មេ ។ ព្រោះការមិនគ្រាន់ដឹងភាគ ក្នុង
បដិមនាជាដំណើរទៅកាន់ទីលក់រូប ។ មេ ។

[២៩៨] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្ចាស់វច្ឆៈ ក្នុងវេទនា ។ មេ ។

[២៩៩] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្ចាស់វច្ឆៈ ក្នុងសញ្ញា ។ មេ ។

[៣០០] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្ចាស់វច្ឆៈ ក្នុងសង្ខារទាំងឡាយ ។ មេ ។

[៣០១] សាវត្ថី ។ វិញ្ញាណោ ទោ វុទ្ធ អនុទុ-
ពោតា ។ ថេ ។ វិញ្ញាណានិរោធកាមិណិយា បដិធាយ
អនុទុពោតា ។ ថេ ។

[៣០២] សាវត្ថី ។ ភោ ទុ ទោ ភោ ភោតម
ហេតុ ភោ បទូយោ ។ ថេ ។ រូមេ ទោ វុទ្ធ អប្បដិ-
វេតា ។ ថេ ។ វិញ្ញាណោ ទោ វុទ្ធ អប្បដិវេតា ។ ថេ ។

[៣០៣] សាវត្ថី ។ រូមេ ទោ វុទ្ធ អសល្កត្ត-
ណា ។ ថេ ។ វិញ្ញាណោ ទោ វុទ្ធ អសល្កត្តណា ។ ថេ ។

[៣០៤] សាវត្ថី ។ រូមេ ទោ វុទ្ធ អនុបលក្ក-
ណា ។ ថេ ។ វិញ្ញាណោ ទោ វុទ្ធ អនុបលក្កណា ។ ថេ ។

[៣០៥] សាវត្ថី ។ រូមេ ទោ វុទ្ធ អសមេត្តណា
។ ថេ ។ វិញ្ញាណោ ទោ វុទ្ធ អសមេត្តណា ។ ថេ ។

[៣០៦] សាវត្ថី ។ រូមេ ទោ វុទ្ធ អប្បទ្ធវេត្តណា
។ ថេ ។ វិញ្ញាណោ ទោ វុទ្ធ អប្បទ្ធវេត្តណា ។ ថេ ។

[៣០១] ក្រុងសាវត្ថី ។ មាលវច្ឆៈ ព្រោះការមិនគ្រាស់ជីវិតភាវ
ក្នុងវិញ្ញាណ ។ ថេ ។ ព្រោះការមិនគ្រាស់ជីវិតភាវ ក្នុងបដិបទាជាដំណើរ
ទៅកាន់ចរិតវិញ្ញាណ ។ ថេ ។

[៣០២] ក្រុងសាវត្ថី ។ ចកិត្រព្រះភោគមន័ទម្រើន អ្វីជាហេតុ
អ្វីជាបន្ថយ ។ ថេ ។ មាលវច្ឆៈ ព្រោះការមិនចាក់ចុះ ក្នុងរូប ។ ថេ ។
មាលវច្ឆៈ ព្រោះការមិនចាក់ចុះក្នុងវិញ្ញាណ ។ ថេ ។

[៣០៣] ក្រុងសាវត្ថី ។ មាលវច្ឆៈ ព្រោះការមិនតំណក់ក្នុង
រូប ។ ថេ ។ មាលវច្ឆៈ ព្រោះការមិនតំណក់ក្នុងវិញ្ញាណ ។ ថេ ។

[៣០៤] ក្រុងសាវត្ថី ។ មាលវច្ឆៈ ព្រោះការមិនចូលទៅ
តំណក់ក្នុងរូប ។ ថេ ។ មាលវច្ឆៈ ព្រោះការមិនចូលទៅតំណក់ក្នុង
វិញ្ញាណ ។ ថេ ។

[៣០៥] ក្រុងសាវត្ថី ។ មាលវច្ឆៈ ព្រោះការមិនបានសំឡឹង
វិលលកក្នុងរូប ។ ថេ ។ មាលវច្ឆៈ ព្រោះការមិនបានសំឡឹងវិលលកក្នុង
វិញ្ញាណ ។ ថេ ។

[៣០៦] ក្រុងសាវត្ថី ។ មាលវច្ឆៈ ព្រោះការមិនពិចារណាក្នុង
រូប ។ ថេ ។ មាលវច្ឆៈ ព្រោះការមិនពិចារណាក្នុងវិញ្ញាណ ។ ថេ ។

វិញ្ញាណសម្បត្តិ

(៣០៧) សាវត្ថី ។ រូបេ ទោ វជ្ជ អប្បច្ចុប្បលន្ទុណា ។ បេ ។ វិញ្ញាណោ ទោ វជ្ជ អប្បច្ចុប្បលន្ទុណា ។ បេ ។

(៣០៨) សាវត្ថី ។ អដទោ វជ្ជកោត្តោ បរិព្វាជកោ យេន ភកវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិទ្ធា ភកវតា សន្ធិ សម្មោធិ សម្មោធិយំ កាមំ សារាណិយំ វិទិសារេទ្ធា ឯកមន្តំ ធិសីធិ ។ ឯកមន្តំ ធិសីធា ទោ វជ្ជកោត្តោ បរិព្វាជកោ ភកវន្តំ ឯកនវេន កោ ទុ ទោ កោ កោតម ហេតុ កោ បច្ចុយោ យាធិមាធិ អនេកវិហិតាធិ ភិដ្ឋិតតាធិ លោកោ ឧប្បន្តន្តិ សស្សតោ លោកោតិ វា អសស្សតោ លោកោតិ វា ។ បេ ។ ទេវ ហោតិ ធិ ធិ ហោតិ តថាតោ បរិ មរណាតិ វាតិ ។ រូបេ ទោ វជ្ជ អប្បច្ចុត្តកម្មា រូបសមុទយេ អប្បច្ចុត្តកម្មា រូបនិរោធនេ អប្បច្ចុត្តកម្មា រូបនិរោធតាមិធិយា បដិបទាយ អប្បច្ចុត្តកម្មា ។ បេ ។

វិញ្ញាណសម្បត្តិ

(៣០៧) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្ចាស់ច្នះ ព្រោះការមិនបានចូលទៅកំណត់ ក្នុងរូប ។ បេ ។ ម្ចាស់ច្នះ ព្រោះការមិនបានចូលទៅកំណត់ ក្នុងវិញ្ញាណ ។ បេ ។

(៣០៨) ក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រោះខាងឯង ច្នៃគោត្តបរិព្វាជកចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តីរីករាយជាមួយនឹងព្រះមានព្រះភាគ លុះចេញចំពោះក្បែរដែលគួររីករាយ និងពាក្យដែលគួររក្សាហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះច្នៃគោត្តបរិព្វាជកអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នោះថា ចតិគ្រូព្រះភាគមរិចម្រឹម អ្វីជាចេតុ អ្វីជាបច្ច័យ ដែលចណ្តាលឲ្យទំនៀមច្រកានេះ កើតឡើងក្នុងលោកថា លោកទៀងក៏មាន ថាលោកមិនទៀងក៏មាន ។ បេ ។ ថាសត្វស្លាប់ទៅ កើតទៀងក៏មិនមែន មិនកើតទៀងក៏មិនមែន ក៏មាន ។ ម្ចាស់ច្នះ ព្រោះការមិនធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ក្នុងរូប ការមិនធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ក្នុងវិញ្ញាណដែលខាំឲ្យកើតរូប ការមិនធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ក្នុងទីវេលាដែលខាំឲ្យកើតរូប ការមិនធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ក្នុងបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីវេលា ។ បេ ។

សុត្តនិបិដក សំយដ្ឋនិកាយស្ស ខុទ្ទកនិទ្ទេ

[៣០៧] សាវត្ថិ ។ វេទនាយ ទោ វច្ឆ អប្បទុក្ខ-
កក្កា ។ មេ ។ វេទនាធិរោធកាមិធិយា មជិមនាយ
អប្បទុក្ខកក្កា ។ មេ ។

[៣០៨] សាវត្ថិ ។ សញ្ញាយ ទោ វច្ឆ អប្បទុ-
ក្ខកក្កា ។ មេ ។ សញ្ញាធិរោធកាមិធិយា មជិមនាយ
អប្បទុក្ខកក្កា ។ មេ ។

[៣០៩] សាវត្ថិ ។ សង្ការសុ ទោ វច្ឆ អប្ប-
ទុក្ខកក្កា ។ មេ ។ សង្ការធិរោធកាមិធិយា មជិមនាយ
អប្បទុក្ខកក្កា ។ មេ ។

[៣១០] សាវត្ថិ ។ វិញ្ញាណ ទោ វច្ឆ អប្បទុក្ខ-
កក្កា វិញ្ញាណសមុទយេ អប្បទុក្ខកក្កា វិញ្ញាណធិ-
រោធក អប្បទុក្ខកក្កា វិញ្ញាណធិរោធកាមិធិយា មជិម-
នាយ អប្បទុក្ខកក្កា វិវិមាធិ អនេកវិហិតាធិ ធិដ្ឋិ-
កតាធិ លោកេ ឧច្ឆន្ទនិ សសរ្យោ លោកោតិ ។

សុត្តនិបិដក សំយដ្ឋនិកាយ ខុទ្ទកនិទ្ទេ

[៣០៧] ក្រុងសាវត្ថិ ។ មាសវច្ឆៈ ព្រោះការមិនធ្វើឲ្យជាក់
ច្បាស់ក្នុងវេទនា ។ មេ ។ ព្រោះការមិនធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ក្នុងមជិមតា ជា
ជំនឿទៅកាន់ចំរើលតំវេទនា ។ មេ ។

[៣០៨] ក្រុងសាវត្ថិ ។ មាសវច្ឆៈ ព្រោះការមិនធ្វើឲ្យ
ជាក់ច្បាស់ក្នុងសញ្ញា ។ មេ ។ ព្រោះការមិនធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ក្នុងមជិមតា
ជាជំនឿទៅកាន់ចំរើលតំសញ្ញា ។ មេ ។

[៣០៩] ក្រុងសាវត្ថិ ។ មាសវច្ឆៈ ព្រោះការមិនធ្វើឲ្យជាក់
ច្បាស់ក្នុងសង្ការទាំងឡាយ ។ មេ ។ ព្រោះការមិនធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ក្នុង
មជិមតា ជាជំនឿទៅកាន់ចំរើលតំសង្ការ ។ មេ ។

[៣១០] ក្រុងសាវត្ថិ ។ មាសវច្ឆៈ ព្រោះការមិនធ្វើឲ្យ
ជាក់ច្បាស់ក្នុងវិញ្ញាណ ការមិនធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ក្នុងហេតុផលទាំងឡាយកើត
វិញ្ញាណ ការមិនធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ក្នុងចំរើលតំវិញ្ញាណ ការមិនធ្វើឲ្យជាក់
ច្បាស់ក្នុងមជិមតាជាជំនឿទៅកាន់ចំរើលតំវិញ្ញាណ នេះឯងហើយដែល
ទាំងឡាយដ៏ច្រើនប្រការកើតឡើងក្នុងលោកយ៉ាងនេះជា លោកទៀងក៏ទាន់

វិញ្ញាណសម្បត្តិ

១. បេ ១ លេខ ១ ហោតិ ១ ១ ហោតិ តថាគតោ បរិ
 មណាតិ វាតិ ។ អយំ ទោ វុទ្ធ ហេតុ អយំ បទូយោ
 យាធិមាធិ អនេកវិហិតាធិ និដ្ឋិតតាធិ លោកេ ឧច្ឆរ-
 ដ្ឋន្តិ សស្សតោ លោកោតិ វា អសស្សតោ លោកោតិ
 វា អន្តវា លោកោតិ វា អន្តវា លោកោតិ វា តំ ជីវំ តំ
 សវ័រ្មំ វា អញ្ញំ ជីវំ អញ្ញំ សវ័រ្មំ វា ហោតិ តថាគតោ
 បរិ មណាតិ វា ១ ហោតិ តថាគតោ បរិ មណាតិ
 វា ហោតិ ១ ១ ហោតិ តថាគតោ បរិ មណាតិ
 វា លេខ ១ ហោតិ ១ ១ ហោតិ តថាគតោ បរិ មណាតិ
 វាតិ ។ អយំ ទោ វុទ្ធ ហេតុ អយំ បទូយោ យាធិមាធិ
 អនេកវិហិតាធិ និដ្ឋិតតាធិ លោកេ ឧច្ឆរដ្ឋន្តិ សស្ស-
 តោ លោកោតិ វា អសស្សតោ លោកោតិ វា ១. បេ ១
 លេខ ១ ហោតិ ១ ១ ហោតិ តថាគតោ បរិ មណាតិ
 វាតិ ។ (ឯកចំណែក បញ្ចបញ្ញាសំ សុត្តន្ត កវុទ្ធ) ។

វិញ្ញាណសម្បត្តិ និដ្ឋិតំ ។

វិញ្ញាណសម្បត្តិ

១. បេ ១ ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន
 ក៏មាន ១ ម្ចាស់វិញ្ចៈ នេះជាហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលបណ្តាលឱ្យទិដ្ឋិ
 ច្រើនប្រការនេះកើតឡើងក្នុងលោកថា លោកទៀតក៏មាន ថាលោកមិន
 ទៀតក៏មាន ថាលោកមានទីបំផុតក៏មាន ថាលោកមិនមានទីបំផុតក៏មាន
 ថាជីវិតនោះនិសរិះនោះក៏មាន ថាជីវិតដទៃ និសរិះដទៃក៏មាន ថាសត្វ
 ស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មាន ថាសត្វស្លាប់ទៅមិនកើតទៀតក៏មាន ថាសត្វ
 ស្លាប់ទៅកើតទៀតខ្លះ មិនកើតទៀតខ្លះក៏មាន ថាសត្វស្លាប់ទៅកើត
 ទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ក៏មាន ១ ម្ចាស់វិញ្ចៈ នេះជា
 ហេតុ នេះជាបច្ច័យ ដែលបណ្តាលឱ្យទិដ្ឋិច្រើនប្រការនេះ កើតឡើង
 ក្នុងលោកថា លោកទៀតក៏មាន លោកមិនទៀតក៏មាន ១. បេ ១
 ថាសត្វស្លាប់ទៅកើតទៀតក៏មិនមែន មិនកើតទៀតក៏មិនមែន ក៏មាន ១
 (សូត្រ ៩៩ មានដោយការប្តេជ្ញាចូលគ្នាតែមួយ) ។

ចប់ វិញ្ញាណសម្បត្តិ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស ខុទ្ទកវគ្គ

វិទុំ សំយុត្តស្ស ឧទ្ទាតិ

អញ្ញាលា អនុស្សនក្សេរ

អនកិសមយា អននុតោតា

អប្បដិវេតា អសល្យកុណា

អនុបលកុណោ អសមចេកុណា

អប្បត្ថវេកុណា អបត្ថបលកុណា

អប្បត្ថកុក្ខន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខុទ្ទកវគ្គ

នេះជាឧទ្ទាននៃវិប្បតោត្តសំយុត្ត គឺ

និយាយអំពីការមិនដឹង ។ ការមិនឃើញ ។ ការមិនគ្រាស់

ដឹង ។ ការមិនគ្រាស់ដឹងភាម ។ ការមិនចាក់ដុះចំពោះ ។

ការមិនកំណត់ ។ ការមិនចូលទៅកំណត់ ។ ការមិនសំឡឹង

លែលក ។ ការមិនពិចារណា ។ ការមិនចូលទៅពិចារណា ។

ការមិនធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ ។ ។

សមាជិកសំយុង្គ

(៣០៣) សាវត្ថី ។ តត្រ ខេ ។ បេ ។ ចត្តារោមេ
កិក្ខុវេ ឈាយី ។ កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធន កិក្ខុវេ
ឯកោត្តា ឈាយី សមាជិកស្មី សមាជិកុសលោ ហោ-
តិ ធន សមាជិកស្មី សមាជិកុសលោ ។ ឥធន បធន
កិក្ខុវេ ឯកោត្តា ឈាយី សមាជិកស្មី សមាជិកុស-
លោ ហោតិ ធន សមាជិកស្មី សមាជិកុសលោ ។
ឥធន បធន កិក្ខុវេ ឯកោត្តា ឈាយី ខេ សមាជិកស្មី
សមាជិកុសលោ ហោតិ ធន សមាជិកស្មី សមាជិកុ-
សលោ ។ ឥធន បធន កិក្ខុវេ ឯកោត្តា ឈាយី
សមាជិកស្មី សមាជិកុសលោ ច ហោតិ សមាជិកស្មី
សមាជិកុសលោ ច ។ តត្រ កិក្ខុវេ ឈាយី ឈា-
យី សមាជិកស្មី សមាជិកុសលោ ធន សមាជិកស្មី ស-
មាជិកុសលោ ច ។ អយំ ឥមេសំ ចត្តង្គំ ឈាយី-
នំ អក្កោ ធន សេដ្ឋោ ធន ចាមោត្តោ ធន ឡត្តិមោ ធន

សមាជិកសំយុង្គ

(៣០៤) ក្រុងសាវត្ថី ។ ក្រុងទិរោនេឯក ។ បេ ។ ខ្នាលកិក្ខុ
ចាំនិក្ខុយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ មាន ៤ ពួក ។ បុគ្គលចាំនិ ៤ ពួក
ដូចម្តេចខ្លះ ។ ខ្នាលកិក្ខុចាំនិក្ខុយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្រុងលោក
នេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្រុងសមាជិ តែមិន
ឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាជិ ។ ខ្នាលកិក្ខុចាំនិក្ខុយ មួយទៀត បុគ្គល
មានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាជិ តែមិន
ឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្រុងសមាជិ ។ ខ្នាលកិក្ខុចាំនិ-
ក្ខុយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ មិនឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់
អង្គ (ឈាន) ក្រុងសមាជិ ចាំនិមិនឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាជិ ។ ខ្នាល
កិក្ខុចាំនិក្ខុយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុង
ការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្រុងសមាជិផង ឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាជិ
ផង ។ ខ្នាលកិក្ខុចាំនិក្ខុយ ចណ្តបុគ្គលចាំនិខ្លះ បុគ្គលមានឈាន
ណា ជាអ្នកឈ្លាសវៃ ក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្រុងសមាជិផង
ឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាជិផង ។ ចណ្តបុគ្គលអ្នកមានឈានចាំនិ ៤
ពួកនេះ បុគ្គលនេះ ខ្ពង់ខ្ពស់ផង ប្រសើរផង ជាប្រធានផង ឧត្តមផង

សុត្តនិបិដក សំយដ្ឋនិកាយ ទន្ធហិក្ខុ

បរិភោ ច ។ សេយ្យដាមិ ភិក្ខុវេ គវំ ចិរិ ចិរញ្ញា ននិ
ននិញ្ញា នវនិគំ នវនិកញ្ញា សប្បិ សប្បិញ្ញា សប្បិមណ្ឌោ
តត្រ អត្តមក្កាយតិ ឯវិមេវ ទោ ភិក្ខុវេ ឃ្វាយិ ឈា-
យិ សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ច សមាធិស្មី ស-
មាធិកុសលោ ច ។ អយំ វេសេសំ ធម្មន្នំ ឈា-
យិនំ អត្តោ ច សេដ្ឋោ ច ពាមោក្កោ ច ទត្តមោ
ច បរិភោ ពាតិ ។

[៣១២] សាវត្ថិ ។ តត្រ ទោ ។ មេវ ចត្តា-
រោមេ ភិក្ខុវេ ឈាយិ ។ កតមេ ចត្តារោ ។ វេជ
ភិក្ខុវេ ឯកវិទ្ធោ ឈាយិ សមាធិស្មី សមាធិកុស-
លោ ហោតិ ន សមាធិស្មី មិតិកុសលោ ។ វេជ មជ
ភិក្ខុវេ ឯកវិទ្ធោ ឈាយិ សមាធិស្មី មិតិកុសលោ
ហោតិ ន សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ។ វេជ មជ
ភិក្ខុវេ ឯកវិទ្ធោ ឈាយិ ទេវ សមាធិស្មី សមាធិកុ-
សលោ ហោតិ ន សមាធិស្មី មិតិកុសលោ ។

សុត្តនិបិដក សំយដ្ឋនិកាយ ទន្ធហិក្ខុ

ថ្ងៃច្រៀង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទិកដោះស្រស់កើតអំពីគោ ទិកដោះ
ជូរកើតអំពីទិកដោះស្រស់ ទិកដោះទាប់កើតអំពីទិកដោះជូរ ទិកដោះរាវ
កើតអំពីទិកដោះទាប់ ទិកដោះផ្លូវកើតអំពីទិកដោះរាវ ចណ្ណ ទិកដោះទាំង
នោះ ទិកដោះផ្លូវប្រាកដជាប្រសើរជាង មានទម្រង់យ៉ាងណា ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈាននេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់
អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិផង ឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិផង ។ ចណ្ណ
បុគ្គលអ្នកមានឈានទាំង ៤ ពួកនេះ បុគ្គលនេះ ខ្ពង់ខ្ពស់ផង ប្រសើរផង
ជាប្រធានផង ទុក្ខមជ្ឈ ថ្ងៃច្រៀង មានទម្រង់យ៉ាងនោះឯង ។

[៣១២] ក្រុងសាវត្ថិ ។ ក្នុងទីនោះឯង ។ មេវ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈាននេះ មាន ៤ ពួក ។ បុគ្គលទាំង ៤ ពួក
ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ
ឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងការ
ធ្វើសមាធិឱ្យបិទនៅ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុង
លោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការធ្វើសមាធិឱ្យបិទនៅ តែមិនឈ្លាសវៃ
ក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល
មាន (ឈាន) ខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ
(ឈាន) ក្នុងសមាធិ ទាំងមិនឈ្លាសវៃក្នុងការធ្វើសមាធិឱ្យបិទនៅ ។

សមាធិសិយុត្តំ

ឥទ បទ កិត្តុវេ ឯតវេត្តា ឈាយំ សមាធិស្មី សមា-
 ធិត្យសលោ ទ ហោតិ សមាធិស្មី វិភិក្កុសលោ ទ ។
 តត្រ កិត្តុវេ យ្វាយំ ឈាយំ សមាធិស្មី សមាធិត្យស-
 លោ ទ សមាធិស្មី វិភិក្កុសលោ ទ ។ អយំ ឥមេសំ
 ទត្ថុន្នំ ឈាយំនំ អត្តោ ទ សេដ្ឋោ ទ ចាមោត្តោ ទ
 ទុត្តមោ ទ បវរោ ទ ។ សេយ្យជាមិ កិត្តុវេ គវា ទិវិ
 ទិវម្ហា នទិ នទិម្ហា ទវទិកំ ទវទិកម្ហា សប្បំ សប្បម្ហា
 សប្បមល្លោ តត្រ អក្កមត្តាយតិ ឯវមេវ ចោ កិត្តុវេ
 យ្វាយំ ឈាយំ សមាធិស្មី សមាធិត្យសលោ ទ ស-
 មាធិស្មី វិភិក្កុសលោ ទ ។ អយំ ឥមេសំ ទត្ថុន្នំ
 ឈាយំនំ អត្តោ ទ សេដ្ឋោ ទ ចាមោត្តោ ទ ទុត្តមោ
 ទ បវរោ ចាតិ ។

សមាធិសិយុត្តំ

ម្ចាស់ភិក្ខុចំរង់ឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃ
 ក្នុងការកំណត់អង្គ(ឈាន)ក្នុងសមាធិផង ឈ្លាសវៃក្នុងការធ្វើសមាធិឱ្យ
 ប៉ិនរាវផង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចំរង់ឡាយ បណ្តាបុគ្គលចំរង់នោះ បុគ្គលមាន
 ឈានណា ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិផង
 ឈ្លាសវៃក្នុងការធ្វើសមាធិឱ្យប៉ិនរាវផង ។ បណ្តាបុគ្គលអ្នកមានឈាន
 ចំរង់ ៤ ពួកនេះ បុគ្គលនេះ ខ្ពង់ខ្ពស់ផង ប្រសើរផង ជាប្រធានផង
 ទុក្ខមផង ថ្លៃថ្នូរផង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចំរង់ឡាយ ទិកដោះស្រស់កើតអំពី
 រោ ទិកដោះដូរកើតអំពីទិកដោះស្រស់ ទិកដោះចាប់កើតអំពីទិកដោះដូរ
 ទិកដោះរលកើតអំពីទិកដោះចាប់ ទិកដោះថ្លោះកើតអំពីទិកដោះរលក បណ្តា
 ទិកដោះចំរង់នោះ ទិកដោះថ្លោះប្រាកដជាប្រសើរផង មានទមហយ៉ាង
 ណាមិញ ម្ចាស់ភិក្ខុចំរង់ឡាយ បុគ្គលមានឈានណា ឈ្លាសវៃក្នុងការ
 កំណត់អង្គ(ឈាន)ក្នុងសមាធិផង ឈ្លាសវៃក្នុងការធ្វើសមាធិឱ្យប៉ិនរាវ
 ផង ។ បណ្តាបុគ្គលអ្នកមានឈានចំរង់ ៤ ពួកនេះ បុគ្គលនេះ ខ្ពង់ខ្ពស់
 ផង ប្រសើរផង ជាប្រធានផង ទុក្ខមផង ថ្លៃថ្នូរផង ក៏មានទមហយ៉ាង
 យ៉ាងនោះដែរ ។

[៣១៥] សាវត្ថី ។ ចន្ទារោមេ កិក្ខុវេ ឈាយី ។
 កតមេ ចន្ទារោ ។ ឥធិ កិក្ខុវេ ឯកាទ្វា ឈាយី ស-
 មាធិស្មី សមាធិកុសលោ ហោតិ ធិ សមាធិស្មី វុដ្ឋា-
 ធិកុសលោ ។ ឥធិ បធិ កិក្ខុវេ ឯកាទ្វា ឈាយី
 សមាធិស្មី វុដ្ឋាធិកុសលោ ហោតិ ធិ សមាធិស្មី ស-
 មាធិកុសលោ ។ ឥធិ បធិ កិក្ខុវេ ឯកាទ្វា ឈាយី
 ធិ សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ហោតិ ធិ សមា-
 ធិស្មី វុដ្ឋាធិកុសលោ ។ ឥធិ បធិ កិក្ខុវេ ឯកាទ្វា
 ឈាយី សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ធិ ហោតិ ស-
 មាធិស្មី វុដ្ឋាធិកុសលោ ធិ ។ តត្រ កិក្ខុវេ យាយី
 ឈាយី សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ធិ សមាធិស្មី
 វុដ្ឋាធិកុសលោ ធិ ។ អយិ ឥវេសំ ចន្ទន្តិ ឈាយីធិ
 អត្តោ ធិ សេដ្ឋោ ធិ មាមោត្តោ ធិ ទត្តមោ ធិ

[៣១៥] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមាន
 ឈាននេះ មាន៤ពួក ។ បុគ្គលទាំង៤ ពួក ដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្ចាស់
 ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកល្ងាសវៃក្នុង
 ការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិ តែមិនល្ងាសវៃក្នុងការចេញចាក
 សមាធិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជា
 អ្នកល្ងាសវៃក្នុងការចេញចាកសមាធិ តែមិនល្ងាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ
 (ឈាន) ក្នុងសមាធិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុង
 លោកនេះ ជាអ្នកមិនល្ងាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ(ឈាន)ក្នុងសមាធិ ទាំង
 មិនល្ងាសវៃក្នុងការចេញចាកសមាធិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល
 មានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកល្ងាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន)
 ក្នុងសមាធិផង ល្ងាសវៃក្នុងការចេញចាកសមាធិផង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ចណ្តាបុគ្គលទាំងនោះ បុគ្គលមានឈានណា ជាអ្នក
 ល្ងាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិផង ល្ងាសវៃក្នុងការ
 ចេញចាកសមាធិផង ។ ចណ្តាបុគ្គលអ្នកមានឈាន ទាំង ៤ ពួកនេះ
 បុគ្គលនេះ ខ្ពង់ខ្ពស់ផង ច្រើនស្រីផង ជាច្រើនផង ទត្តមផង

សមាធិសំយោគ

បវរោ ៨ ។ សេយ្យដាច់ កិក្ខុវេ កវា ចិរិ ចិរញ្ញា នង
នងិម្ហា នវធិតិ នវធិតម្ហា សម្បិ សម្បញ្ញា ។ បេ ។ បវរោ
៣តិ ។

(៣០៦) សាវត្ថិ ។ ចត្តារោមេ កិក្ខុវេ ឈាយី ។
កតមេ ចត្តារោ ។ វេ ៨ កិក្ខុវេ ឯកោត្ថោ ឈាយី
សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មី
កល្យាណកុសលោ ។ វេ ៨ បទ កិក្ខុវេ ឯកោត្ថោ ឈាយី
សមាធិស្មី កល្យាណកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មី
សមាធិកុសលោ ។ វេ ៨ បទ កិក្ខុវេ ឯកោត្ថោ
ឈាយី នេវ សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ហោតិ ន
សមាធិស្មី កល្យាណកុសលោ ។ វេ ៨ បទ កិក្ខុវេ ឯ-
កោត្ថោ ឈាយី សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ៨ ហោតិ
សមាធិស្មី កល្យាណកុសលោ ៨ ។ តត្រ កិក្ខុវេ

សមាធិសំយោគ

ថៃវ្តាផង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចទឹកដោះស្រស់កើតអំពីគោ ទឹក
ដោះផ្សារកើតអំពីទឹកដោះស្រស់ ទឹកដោះទាប់កើតអំពីទឹកដោះផ្សារ ទឹក
ដោះរាវកើតអំពីទឹកដោះទាប់ ទឹកដោះដូរកើតអំពីទឹកដោះរាវ ។ បេ ។
ថៃវ្តាផង ។

(៣០៦) ក្រុងសាវត្ថិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈាន
នេះ មាន៦ ពួក ។ បុគ្គលទាំង៦ ពួកដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកល្ងាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ
(ឈាន) ក្នុងសមាធិ តែមិនល្ងាសវៃក្នុងការធ្វើចិត្តឱ្យរីករាយស្រួលក្នុង
សមាធិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជា
អ្នកល្ងាសវៃក្នុងការធ្វើចិត្តឱ្យរីករាយស្រួលក្នុងសមាធិ តែមិនល្ងាសវៃ
ក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល
មានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ មិនល្ងាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន)
ក្នុងសមាធិ ទាំងមិនល្ងាសវៃក្នុងការធ្វើចិត្តឱ្យរីករាយស្រួលក្នុងសមាធិ ។
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកល្ងាសវៃ
ក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិផង ល្ងាសវៃក្នុងការធ្វើចិត្តឱ្យរីក-
រាយស្រួលក្នុងសមាធិផង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចណ្តាបុគ្គលទាំងនោះ

ឃ្លាយី ឈាយី សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ច
 សមាធិស្មី កក្កុតកុសលោ ច ។ អយំ វិចេសំ
 ចក្កន្តំ ឈាយិចំ អត្តោ ច សេដ្ឋោ ច ខាមោក្ខោ
 ច ឧត្តមោ ច ចវិរោ ច ។ សេយ្យជាថិ ភិក្ខុវេ
 កក ទិវិ ទិវម្ហា ធនិ ធនិម្ហា ចវិទិតំ ចវិទិតម្ហា
 សច្ចំ សច្ចិម្ហា ។ ចេ ។ ចវិរោ ចាតិ ។

[៣១៧] សាវត្ថិ ។ ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ ឈាយី ។
 កកខេ ចត្តារោ ។ វិចេ ភិក្ខុវេ ឯកត្តោ ឈាយី
 សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ហោតិ ច សមាធិស្មី
 អារម្មណកុសលោ ។ វិចេ ច ភិក្ខុវេ ឯកត្តោ ឈាយី
 សមាធិស្មី អារម្មណកុសលោ ហោតិ ច សមាធិស្មី
 សមាធិកុសលោ ។ វិចេ ច ភិក្ខុវេ ឯកត្តោ ឈាយី

បុគ្គលមានឈានណា ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុង
 សមាធិផង ឈ្លាសវៃក្នុងការធ្វើចិត្តឲ្យរីករាយស្រួល ក្នុងសមាធិផង ។
 ចណ្ណបុគ្គលអ្នកមានឈាន ទាំង ៤ ពួកនេះ បុគ្គលនេះ ខ្ពង់ខ្ពស់ផង
 ច្រើនផង ជាប្រធានផង ទុក្ខមផង ថ្លៃថ្នូរផង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 ដូចទឹកដោះស្រស់កើតអំពីរោ ទឹកដោះដូរកើតអំពីទឹកដោះស្រស់ ទឹក
 ដោះខាប់កើតអំពីទឹកដោះដូរ ទឹកដោះរាវកើតអំពីទឹកដោះខាប់ ទឹកដោះ
 ថ្លាតើតអំពីទឹកដោះរាវ ។ ចេ ។ ថ្លៃថ្នូរផង ។

[៣១៧] ត្រង់សាវត្ថិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈាន
 នេះ មាន ៤ ពួក ។ បុគ្គលទាំង ៤ ពួកដូចខ្លះខ្លះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង
 ឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់
 អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងការម្នាក់ក្នុងសមាធិ ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាស
 វៃក្នុងការម្នាក់ក្នុងសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុង
 សមាធិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ

១៧ សមាជិកសម្ព័ន្ធ សមាជិកកុសលោ ហោតិ ១ សមា-
 ជិកសម្ព័ន្ធ អាម្មណកុសលោ ។ ៧១ ២១ កិក្ខុវេ ឯ-
 កក្កោ ឈាយិ សមាជិកសម្ព័ន្ធ សមាជិកកុសលោ ១ ហោតិ
 សមាជិកសម្ព័ន្ធ អាម្មណកុសលោ ១ ។ កក្កោ កិក្ខុវេ
 ឈាយិ ឈាយិ សមាជិកសម្ព័ន្ធ សមាជិកកុសលោ ១ សមា-
 ជិកសម្ព័ន្ធ អាម្មណកុសលោ ១ ។ អយិ ឥមេសិ ឥត្ថិ
 ឈាយិ អត្ថោ ១ សេដ្ឋោ ១ ចាមោក្កោ ១ ឧត្ត-
 មោ ១ បរិភោ ១ ។ សេយ្យដាមិ កិក្ខុវេ គភ ទិរិ ។ ២១
 បរិភោ ចាតិ ។

(៣១៨) ស្រាវត្តិ ។ ឥត្ថារោមេ កិក្ខុវេ ឈាយិ ។
 កក្កោមេ ឥត្ថារោ ។ ៧១ កិក្ខុវេ ឯកក្កោ ឈាយិ
 សមាជិកសម្ព័ន្ធ សមាជិកកុសលោ ហោតិ ១ សមាជិកសម្ព័ន្ធ
 កោតកុសលោ ។ ៧១ ២១ កិក្ខុវេ ឯកក្កោ ឈាយិ
 សមាជិកសម្ព័ន្ធ កោតកុសលោ ហោតិ ១ សមាជិកសម្ព័ន្ធ
 សមាជិកកុសលោ ។ ៧១ ២១ កិក្ខុវេ ឯកក្កោ ឈាយិ

ជាអ្នកមិនល្អាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ(ឈាន)ក្នុងសមាជិ ទាំងមិនល្អាស
 វៃក្នុងការម្សៅក្នុងសមាជិ ។ ម្ចាស់កិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ
 ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកល្អាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ(ឈាន)ក្នុងសមាជិផង
 ល្អាសវៃក្នុងការម្សៅក្នុងសមាជិផង ។ ម្ចាស់កិក្ខុទាំងឡាយ ចណ្តា
 បុគ្គលទាំងនោះ បុគ្គលមានឈានណា ជាអ្នកល្អាសវៃក្នុងការកំណត់
 អង្គ(ឈាន)ក្នុងសមាជិផង ល្អាសវៃក្នុងការម្សៅ ក្នុងសមាជិផង ។
 ចណ្តាបុគ្គលអ្នកមានឈាន ទាំង២ ពួកនេះ បុគ្គលនេះ ខ្លាំងខ្លាស់ផង
 ប្រសើរផង ជាប្រធានផង ទុក្ខមផង វៃថ្លថ្លាផង ។ ម្ចាស់កិក្ខុទាំងឡាយ
 ដូចទឹកដោះស្រស់កើតអំពីគោ ។ ២១ ។ វៃថ្លថ្លាផង ។

(៣១៩) ក្រុងសាវត្តិ ។ ម្ចាស់កិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមាន
 ឈាននេះ មាន២ ពួក ។ បុគ្គលទាំង២ ពួកដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្ចាស់
 កិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកល្អាសវៃ
 ក្នុងការកំណត់អង្គ(ឈាន)ក្នុងសមាជិ តែមិនល្អាសវៃក្នុងគោចរ(១) ក្នុង
 សមាជិ ។ ម្ចាស់កិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ
 ល្អាសវៃក្នុងគោចរក្នុងសមាជិ តែមិនល្អាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ(ឈាន)
 ក្នុងសមាជិ ។ ម្ចាស់កិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ

១ សំដៅយកការមិនល្អាសវៃក្នុងការម្សៅគោចរនិងកិច្ចការគោចរ (អង្គកិច្ច) ។

ទេវ សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ហោតិ ទ សមា-
 ធិស្មី កោតវកុសលោ ។ ឥទ បទ ភិក្ខុវេ ឯកាដ្ឋោ
 ណាយិ សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ទ ហោតិ
 សមាធិស្មី កោតវកុសលោ ទ ។ តត្រ ភិក្ខុវេ ឃ្លាយិ
 ណាយិ សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ទ សមា-
 ធិស្មី កោតវកុសលោ ទ ។ អយិ ឥនេសិ ទតុដ្ឋិ
 ណាយិទិ អត្តោ ទ សេដ្ឋោ ទ ខាមោត្តោ ទ ទុត្តោ
 ទ បវរោ ទ ។ សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ តវា ទិវិ ។ បេ ។
 បវរោ ទាតិ ។

(៣១៧) សោវត្ថិ ។ ទត្តារោមេ ភិក្ខុវេ ណាយិ ។
 កតមេ ទត្តារោ ។ ឥទ ភិក្ខុវេ ឯកាដ្ឋោ ណាយិ
 សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ហោតិ ទ សមាធិស្មី អ-
 ភិទិហារកុសលោ ។ ឥទ បទ ភិក្ខុវេ ឯកាដ្ឋោ ណាយិ
 សមាធិស្មី អភិទិហារកុសលោ ហោតិ ទ សមាធិស្មី
 សមាធិកុសលោ ។ ឥទ បទ ភិក្ខុវេ ឯកាដ្ឋោ ណាយិ

ជាអ្នកមិនឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ(ឈាន)ក្នុងសមាធិ ទាំងមិនឈ្លាស
 វៃក្នុងភាពចក្ខុវិស័យសមាធិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ
 ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន)ក្នុងសមាធិផង
 ឈ្លាសវៃក្នុងភាព ក្នុងសមាធិផង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាបុគ្គល
 ទាំងនោះ បុគ្គលមានឈានណា ជាអ្នកឈ្លាសវៃ ក្នុងការកំណត់អង្គ
 (ឈាន)ក្នុងសមាធិផង ឈ្លាសវៃក្នុងភាពក្នុងសមាធិផង ។ បណ្តា
 បុគ្គលអ្នកមានឈានទាំង៤ពួកនេះ បុគ្គលនេះ ខ្ពង់ខ្ពស់ផង ប្រសើរ
 ផង ជាប្រធានផង ទុក្ខម្ចាស់ផង ថ្លៃថ្នូរផង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ដូច
 ទឹកដោះស្រស់កើតពីរោម ។ យេ ។ ថ្លៃថ្នូរផង ។

(៣១៨) ក្រុងសាវត្ថិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមាន
 ឈាននេះ មាន៤ពួក ។ បុគ្គលទាំង៤ពួកដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការ
 កំណត់អង្គ(ឈាន)ក្នុងសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងការកោសលសមាធិ ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃ
 ក្នុងការកោសលសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុង
 សមាធិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ

សមាធិសំយោគ

១៧ សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ហោតិ ១ សមាធិស្មី
 អភិធិហារកុសលោ ។ ៧១ បទ ភិក្ខុវេ ឯកាត្ថោ ណា-
 យិ សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ១ ហោតិ សមាធិស្មី
 អភិធិហារកុសលោ ១ ។ កម្រិតិក្ខុវេ យ្យាយំ ណាយិ
 សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ១ សមាធិស្មី អភិធិ-
 ហារកុសលោ ១ ។ អយំ ឥមេសំ ចតុទ្ធិ ណាយិទំ
 អត្តោ ១ សេដ្ឋោ ១ នាមោត្តោ ១ ឡត្តមោ ១ បវរោ
 ១ ។ សេយ្យថាមិ ភិក្ខុវេ កាវ ទិវិ ។ បេ ។ បវរោ
 ធាតិ ។

[៣២១] ស្រាវត្តិ ។ ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ ណាយិ ។
 កតមេ ចត្តារោ ។ ៧១ ភិក្ខុវេ ឯកាត្ថោ ណាយិ
 សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ហោតិ ១ សមាធិស្មី
 សក្កទ្ធការិ ។ ៧១ បទ ភិក្ខុវេ ឯកាត្ថោ ណាយិ
 សមាធិស្មី សក្កទ្ធការិ ហោតិ ១ សមាធិស្មី សមាធិ-
 កុសលោ ។ ៧១ បទ ភិក្ខុវេ ឯកាត្ថោ ណាយិ

សមាធិសំយោគ

ជាអ្នកមិន ល្ងាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិ ព្រមទាំងមិន ល្ងាស
 វៃក្នុងការកសាងសមាធិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុព្រះឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ
 ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកល្ងាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិ
 ផង ល្ងាសវៃក្នុងការកសាងសមាធិផង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុព្រះឡាយ បណ្តា
 បុគ្គលព្រះធានា បុគ្គលមានឈានណា ជាអ្នកល្ងាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ
 (ឈាន) ក្នុងសមាធិផង ល្ងាសវៃក្នុងការកសាងសមាធិផង ។ បណ្តា
 បុគ្គលអ្នកមានឈានព្រះធានា បុគ្គលនេះ ខ្ពង់ខ្ពស់ផង ប្រសើរ
 ផង ជាប្រធានផង ទុក្ខមផង វិជ្ជាផង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុព្រះឡាយ ដូច
 ទឹកដោះស្រស់កើតអំពីគោ ។ បេ ។ វិជ្ជាផង ។

[៣២០] ព្រះសាវត្តិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុព្រះឡាយ បុគ្គលមាន
 ឈាននេះ មាន៤ពួក ។ បុគ្គលព្រះធានា បុគ្គលព្រះធានាខ្លះ ។ ម្ចាស់
 ភិក្ខុព្រះឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកល្ងាសវៃក្នុង
 ការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិ តែមិនធ្វើដោយគោរពក្នុងសមាធិ ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុព្រះឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកធ្វើ
 ដោយគោរពក្នុងសមាធិ តែមិនល្ងាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុង
 សមាធិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុព្រះឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ

ទេវ សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ហោតិ ន សមា-
 ធិស្មី សញ្ញត្តការី ។ ឥទ បទ ភិក្ខុវេ ឯកោត្តោ
 ឈាយិ សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ច ហោតិ ស-
 មាធិស្មី សញ្ញត្តការី ច ។ អត្រ ភិក្ខុវេ ឃ្វាយិ
 ឈាយិ សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ច សមាធិស្មី
 សញ្ញត្តការី ច ។ អយិ ឥមេសំ ចតុន្នំ ឈាយិចិ
 អត្តោ ច សេដ្ឋោ ច ចាមោត្តោ ច ទុត្តមោ ច
 បវរោ ច ។ សេយ្យនាមិ ភិក្ខុវេ ពវា ទិវំ ។ មេ។
 ចវរោ ចាតិ ។

[៣២៦] សាវត្ថិ ។ ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ ឈាយិ ។
 កតមេ ចត្តារោ ។ ឥទ ភិក្ខុវេ ឯកោត្តោ ឈាយិ
 សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មី
 សាត្តត្តការី ។ ឥទ បទ ភិក្ខុវេ ឯកោត្តោ ឈាយិ
 សមាធិស្មី សាត្តត្តការី ហោតិ ន សមាធិស្មី សមាធិ-
 កុសលោ ។ ឥទ បទ ភិក្ខុវេ ឯកោត្តោ ឈាយិ ទេវ

ជាអ្នកមិនឈ្លាសវៃ ក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិ ចាំបំបិទធ្វើ
 ដោយគោរពក្នុងសមាធិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំបំបិទឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ
 ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិ
 ផង ធ្វើដោយគោរពក្នុងសមាធិផង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំបំបិទឡាយ ចណ្ណ
 បុគ្គលចាំបំបិទខ្លះ បុគ្គលមានឈានណា ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់
 អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិផង ធ្វើដោយគោរពក្នុងសមាធិផង ។ ចណ្ណ
 បុគ្គលមានឈានចាំបំបិទខ្លះ បុគ្គលនេះ ខ្ពង់ខ្ពស់ផង ប្រសើរផង
 ជាប្រធានផង ទុក្ខមផង ខ្ញុំថ្លាផង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំបំបិទឡាយ ដូចទឹក
 ដោះស្រស់កើតអំពីគោ ។ មេ ។ ខ្ញុំថ្លាផង ។

[៣២៧] ក្រសិសាវត្ថិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំបំបិទឡាយ បុគ្គលមាន
 ឈាននេះ មាន៤ពួក ។ បុគ្គលចាំបំបិទដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ចាំបំបិទឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃ ក្នុង
 ការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិ តែមិនធ្វើឲ្យរឿយៗក្នុងសមាធិ ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុចាំបំបិទឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកធ្វើរឿយៗ
 ក្នុងសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃ ក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិ ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុចាំបំបិទឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិន

សមាធិសំយុង្គ

សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មី
 សាតទ្ធការី ។ ឥន បន ភិក្ខុវេ ឯកោត្ថោ ឈាយិ
 សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ច ហោតិ សមាធិស្មី
 សាតទ្ធការី ។ តត្រ ភិក្ខុវេ យាយិ ឈាយិ ស-
 មាធិស្មី សមាធិកុសលោ ច សមាធិស្មី សាតទ្ធការី
 ។ អយំ ឥមេសិ ចក្កុំ ឈាយិ ធិ អត្តោ ច សេដ្ឋោ
 ច ចារោត្តោ ច ទុត្តោ ច បរិភោ ច ។ សេយ្យថាបិ
 ភិក្ខុវេ ភវិ ទិវិ ។ បេ ។ បរិភោ ចាតិ ។

[៣២២] សាវត្ថិ ។ ចត្តារោម ភិក្ខុវេ ឈាយិ ។
 កតមេ ចត្តារោ ។ ឥន ភិក្ខុវេ ឯកោត្ថោ ឈាយិ
 សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មី
 សប្បាយការី ។ ឥន បន ភិក្ខុវេ ឯកោត្ថោ ឈាយិ
 សមាធិស្មី សប្បាយការី ហោតិ ន សមាធិស្មី សមា-
 ធិកុសលោ ។ ឥន បន ភិក្ខុវេ ឯកោត្ថោ ឈាយិ ទេវ

សមាធិសំយុង្គ

ឈ្លាសវៃ ក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិ ទាំងមិនធ្វើឱ្យរឿយ ។
 ក្នុងសមាធិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ
 ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិផង ធ្វើឱ្យរឿយ
 ក្នុងសមាធិផង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចណ្តាបុគ្គលទាំងនោះ បុគ្គល
 មានឈានណា ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិផង
 ជាអ្នកធ្វើឱ្យរឿយ ។ ក្នុងសមាធិផង ។ ចណ្តាបុគ្គលមានឈានទាំង ៤
 ពួកនេះ បុគ្គលនេះ ខ្ពង់ខ្ពស់ផង ប្រសើរផង ជាប្រធានផង ទុក្ខមផង
 ថ្លៃថ្នាំផង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចទឹកដោះស្រស់កើតអំពីគោ ។ បេ ។
 ថ្លៃថ្នាំផង ។

[៣២២] ក្រុងសាវត្ថិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមាន
 ឈាននេះ មាន ៤ ពួក ។ បុគ្គលមានឈានទាំង ៤ ពួកដូចម្តេចខ្លះ ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាស
 វៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិ តែមិនធ្វើឱ្យសប្បាយ (១) ក្នុង
 សមាធិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នក
 ធ្វើឱ្យសប្បាយក្នុងសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃ ក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុង
 សមាធិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ មិន

១ មិនអាចចំពោះចក្ខុវិស័យទាំងឡាយដែលជាទិសប្បាយផលសមាធិ ។

សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មី
 សច្ចាយការី ។ វេទ ចន ភិក្ខុវេ ឯកោត្វា ឈាយិ
 សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ច ហោតិ សមាធិស្មី
 សច្ចាយការី ច ។ អក្រ ភិក្ខុវេ ឃ្វាយិ ឈាយិ
 សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ច សមាធិស្មី សច្ចាយ-
 ការី ច ។ អយិ វេសិ ចតុន្និ ឈាយិ អក្រោ
 ច សេដ្ឋោ ច ហោតេត្វា ច ឧត្តមោ ច ចរិកោ
 ចាតិ ។

[៣២៣] សារីរិ ។ ចត្តារោម ភិក្ខុវេ ឈាយិ ។
 កកមេ ចត្តារោ ។ វេទ ភិក្ខុវេ ឯកោត្វា ឈាយិ
 សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មី
 បិក្ខុសលោ ។ វេទ ចន ភិក្ខុវេ ឯកោត្វា ឈាយិ
 សមាធិស្មី បិក្ខុសលោ ហោតិ ច សមាធិស្មី
 សមាធិកុសលោ ។ វេទ ចន ភិក្ខុវេ ឯកោត្វា
 ឈាយិ ទេវ សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ហោតិ

ឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិ ទាំងមិនធ្វើឱ្យសប្បាយ
 ក្នុងសមាធិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្ពស់ណាមួយ
 ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុងសមាធិផង ជាអ្នកធ្វើឱ្យ
 សប្បាយក្នុងសមាធិផង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចណ្តាបុគ្គលទាំងនេះ
 បុគ្គលមានឈានណា ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់អង្គ (ឈាន) ក្នុង
 សមាធិផង ជាអ្នកធ្វើឱ្យសប្បាយក្នុងសមាធិផង ។ ចណ្តាបុគ្គលអ្នកមាន
 ឈានទាំង ៤ ពួកនេះ បុគ្គលនេះ ខ្ពង់ខ្ពស់ផង ប្រសើរផង ជាប្រធានផង
 ឧត្តមផង ថ្លៃថ្លាផង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចទឹកដោះស្រស់ កើត
 អំពីគោ ។ ចេ ។ ថ្លៃថ្លាផង ។

[៣២៤] ក្រុងសារីរិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមាន
 ឈាននេះ មាន ៤ ពួក ។ បុគ្គលទាំង ៤ ពួកដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្ពស់ណាមួយ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការ
 ចូលសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់សមាធិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្ពស់ណាមួយ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការកំណត់
 សមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 បុគ្គលមានឈានខ្ពស់ណាមួយ ជាអ្នកមិនឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិ

សមាជិកសំយុង្គ

១ សមាជិកស្មី ម៉តិកុសលោ ។ ៧១ បទ កិក្ខុវេ
 ឯកកោ ឈាយី សមាជិកស្មី សមាជិកកុសលោ ១
 បោតិ សមាជិកស្មី ម៉តិកុសលោ ១ ។ គគ្រ កិក្ខុវេ
 ឃាយី ឈាយី សមាជិកស្មី សមាជិកកុសលោ ១
 សមាជិកស្មី ម៉តិកុសលោ ១ ។ អយី ឥមេសំ ពត្ថង្គ
 ឈាយីធិ អត្តោ ១ សេដ្ឋោ ១ បាមោក្ខោ ១ ឧត្តមោ
 ១ បវរោ ១ ។ សេយ្យជាថិ កិក្ខុវេ គវិ ទិរិ ។ បេ។
 បវរោ បាតិ ។

(៣២២) សាវត្ថិ ។ ចត្តារោម កិក្ខុវេ ឈាយី ។
 កតមេ ចត្តារោ ។ ៧១ កិក្ខុវេ ឯកកោ ឈាយី
 សមាជិកស្មី សមាជិកកុសលោ បោតិ ១ សមា-
 ជិកស្មី វុដ្ឋានកុសលោ ។ ៧១ បទ កិក្ខុវេ ឯកកោ
 ឈាយី សមាជិកស្មី វុដ្ឋានកុសលោ បោតិ ១ សមា-
 ជិកស្មី សមាជិកកុសលោ ។ ៧១ បទ កិក្ខុវេ ឯកកោ
 ឈាយី ឯវ សមាជិកស្មី សមាជិកកុសលោ បោតិ
 ១ សមាជិកស្មី វុដ្ឋានកុសលោ ។ ៧១ បទ កិក្ខុវេ

សមាជិកសំយុង្គ

តាំងមិនឈ្លាសវៃក្នុងការកែលម្អសមាជិក ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមាន
 ឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាជិក ឈ្លាស
 វៃក្នុងការកែលម្អសមាជិក ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចណ្ណបុគ្គលទាំង
 នោះ បុគ្គលមានឈានណា ជាអ្នកឈ្លាសវៃ ក្នុងការចូលសមាជិក
 ឈ្លាសវៃក្នុងការកែលម្អសមាជិក ។ ចណ្ណបុគ្គលអ្នកមានឈានទាំង ៤
 ពួកនេះ បុគ្គលនេះ ខ្ពង់ខ្ពស់ផង ប្រសើរផង ជាប្រធានផង ឧត្តមផង
 វៃថ្លាផង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចទឹកដោះស្រស់ កើតអំពីគោ
 ។ បេ។ វៃថ្លាផង ។

(៣២២) ក្រុងសាវត្ថិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមាន
 ឈាននេះ មាន ៤ ពួក ។ បុគ្គលទាំង ៤ ពួកដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការ
 ចូលសមាជិក ក្រែមិនឈ្លាសវៃក្នុងការចេញចាកសមាជិក ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការចេញ
 ចាកសមាជិក ក្រែមិនឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាជិក ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាជិក
 តាំងមិនឈ្លាសវៃក្នុងការចេញចាកសមាជិក ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ

ឯកាទ្វា ឈាយី សមាធិស្មី សមាធិត្តិកុសលោ ច
ហោតិ សមាធិស្មី វុដ្ឋានកុសលោ ច ។ តត្រ កិច្ចវេ
យ្យាយី ឈាយី ។ ថេ ។ បវរោ ចាតិ ។

(៣២៥) សាវត្ថិ ។ ចត្តារោមេ កិច្ចវេ ឈាយី ។
កកមេ ចត្តារោ ។ ឥធិ កិច្ចវេ ឯកាទ្វា ឈាយី
សមាធិស្មី សមាធិត្តិកុសលោ ហោតិ ធិ សមាធិស្មី
កាល្មិតកុសលោ ។ ឥធិ បទ កិច្ចវេ ឯកាទ្វា
ឈាយី សមាធិស្មី កាល្មិតកុសលោ ហោតិ ធិ
សមាធិស្មី សមាធិត្តិកុសលោ ។ ឥធិ បទ កិច្ចវេ
ឯកាទ្វា ឈាយី ទេវ សមាធិស្មី សមាធិត្តិកុស
លោ ហោតិ ធិ សមាធិស្មី កាល្មិតកុសលោ ។ ឥធិ
បទ កិច្ចវេ ឯកាទ្វា ឈាយី សមាធិស្មី សមាធិត្តិ
កុសលោ ច ហោតិ សមាធិស្មី កាល្មិតកុសលោ
ច ។ តត្រ ។ ថេ ។ បវរោ ចាតិ ។

បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិផង
ឈ្លាសវៃក្នុងការចេញចាកសមាធិផង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តា
បុគ្គលទាំងនោះ បុគ្គលអ្នកមានឈានណា ។ ថេ ។ ថ្ងៃថ្នាំផង ។

(៣២៥) ព្រងសាវត្ថិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមាន
ឈាននេះ មាន២ ពួក ។ បុគ្គលទាំង ៤ ពួកដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្ចាស់
ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃ
ក្នុងការចូលសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃ ក្នុងការធ្វើចិត្តឱ្យរីករាយស្រួលក្នុង
សមាធិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ
ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការធ្វើចិត្តឱ្យរីករាយស្រួលក្នុងសមាធិ តែមិនឈ្លាស
វៃក្នុងការចូលសមាធិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ
ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិ ទាំងមិនឈ្លាស
វៃក្នុងការធ្វើចិត្តឱ្យរីករាយស្រួលក្នុងសមាធិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិ
ផង ឈ្លាសវៃក្នុងការធ្វើចិត្តឱ្យរីករាយស្រួលក្នុងសមាធិផង ។ បណ្តា
បុគ្គលទាំងនោះ ។ ថេ ។ ថ្ងៃថ្នាំផង ។

សមាជិកសំបុត្រ

[៣២៦] សាវត្ថី ។ ចត្តារោមេ កិក្ខុវេ ឈាយី ។
 កតមេ ចត្តារោ ។ ឥទ កិក្ខុវេ ឯកោ ឈាយី សមា-
 ជិស្សី សមាចត្តិកុសលោ ហោតិ ទ សមាជិស្សី អារម្ម-
 ណកុសលោ ។ ឥទ បទ កិក្ខុវេ ឯកោ ឈាយី
 សមាជិស្សី អារម្មណកុសលោ ហោតិ ទ សមាជិស្សី
 សមាចត្តិកុសលោ ។ ឥទ បទ កិក្ខុវេ ឯកោ
 ឈាយី ទេវ សមាជិស្សី សមាចត្តិកុសលោ ហោតិ ទ
 សមាជិស្សី អារម្មណកុសលោ ។ ឥទ បទ កិក្ខុវេ
 ឯកោ ឈាយី សមាជិស្សី សមាចត្តិកុសលោ ទ
 ហោតិ សមាជិស្សី អារម្មណកុសលោ ទ ។ តត្រ
 ។ ថេ ។ ថវោ ចាតិ ។

សមាជិកសំបុត្រ

[៣២៦] ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុតាំងឡាយ បុគ្គលមាន
 ឈាននេះ មាន ៤ ពួក ។ បុគ្គលតាំង ៤ ពួកដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 តាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការ
 ចូលសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 តាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុង
 ការចូលសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 តាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនឈ្លាសវៃក្នុង
 ការចូលសមាធិ តាំងមិនឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 តាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការ
 ចូលសមាធិផង ឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិផង ។ បណ្តាបុគ្គល
 តាំងនោះ ។ ថេ ។ ថវោផង ។

[៣២៧] សាវត្ថី ។ ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ ឈាយី ។
 កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកាទ្វោ ឈាយី សមា-
 ជិស្សី សមាចត្តិកុសលោ ហោតិ ន សមាជិស្សី កោ-
 ចរកុសលោ ។ ឥធិ បទ ភិក្ខុវេ ឯកាទ្វោ ឈាយី
 សមាជិស្សី កោចរកុសលោ ហោតិ ន សមាជិស្សី
 សមាចត្តិកុសលោ ។ ឥធិ បទ ភិក្ខុវេ ឯកាទ្វោ
 ឈាយី ទេវ សមាជិស្សី សមាចត្តិកុសលោ ហោតិ ន
 សមាជិស្សី កោចរកុសលោ^(១) ។ ឥធិ បទ ភិក្ខុវេ ឯ-
 កាទ្វោ ឈាយី សមាជិស្សី សមាចត្តិកុសលោ ច ហោ-
 តិ សមាជិស្សី កោចរកុសលោ ច ។ កត្រ ។ បេ ។
 ចវរោ ជាតិ ។

១ ខ. គោ ចំ ចក្កាណិកំ វិទាចរកុស្តំ ទិស្សតិ ។

[៣២៧] ក្រុនសាវត្ថី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំដំឡាយ បុគ្គលមាន
 ឈាននេះ មាន៤ពួក ។ បុគ្គលចាំដំឡាយដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ចាំដំឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការ
 ចូលសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងគោចរក្នុងសមាធិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំដំ-
 ឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងគោចរ
 ក្នុងសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំដំ-
 ឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនឈ្លាសវៃក្នុងការ
 ចូលសមាធិ ចាំដំឡាយវៃក្នុងគោចរក្នុងសមាធិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុចាំដំ-
 ឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការចូល
 សមាធិផង ឈ្លាសវៃក្នុងគោចរក្នុងសមាធិផង ។ ចណ្ណាបុគ្គលចាំដុំ
 ទោ ។ បេ ។ ថ្ងៃថ្នាំផង ។

សមាជិក

(៣២៨) សាវត្ថី ។ ចត្តារោម កិច្ចវេ ឈាយី ។
 កតតេ ចត្តារោ ។ ឥទ កិច្ចវេ ឯកោ ឈាយី សមា-
 ជិស្ថិ សមាបត្តិកុសលោ ហោតិ ន សមាជិស្ថិ អភិជិ-
 ហារកុសលោ ។ ឥទ ចទ កិច្ចវេ ឯកោ ឈាយី
 សមាជិស្ថិ អភិជិហារកុសលោ ហោតិ ន សមាជិស្ថិ
 សមាបត្តិកុសលោ ។ ឥទ ចទ កិច្ចវេ ឯកោ ឈាយី
 ទេវ សមាជិស្ថិ សមាបត្តិកុសលោ ហោតិ ន
 សមាជិស្ថិ អភិជិហារកុសលោ ។ ឥទ ចទ កិច្ចវេ
 ឯកោ ឈាយី សមាជិស្ថិ សមាបត្តិកុសលោ ច
 ហោតិ សមាជិស្ថិ អភិជិហារកុសលោ ច ។ តត្រ
 ។ មេ ។ បវហុ ចាតិ ។

(៣២៩) សាវត្ថី ។ ចត្តារោម កិច្ចវេ ឈាយី ។
 កតតេ ចត្តារោ ។ ឥទ កិច្ចវេ ឯកោ ឈាយី ស-
 មាជិស្ថិ សមាបត្តិកុសលោ ហោតិ ន សមាជិស្ថិ
 សក្កទ្ធការី ។ ឥទ ចទ កិច្ចវេ ឯកោ ឈាយី
 សមាជិស្ថិ សក្កទ្ធការី ហោតិ ន សមាជិស្ថិ
 សមាបត្តិកុសលោ ។ ឥទ ចទ កិច្ចវេ ឯកោ

សមាជិក

(៣២៨) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមាន
 ឈាននេះ មាន៤ពួក ។ បុគ្គលទាំង ៤ ពួកដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្ចាស់
 ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃ
 ក្នុងការចូលសមាជិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងការកសាងសមាជិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការ
 កសាងសមាជិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាជិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនឈ្លាសវៃក្នុងការ
 ចូលសមាជិ ទាំងមិនឈ្លាសវៃក្នុងការកសាងសមាជិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការចូល
 សមាជិផង ឈ្លាសវៃក្នុងការកសាងសមាជិផង ។ បណ្តាបុគ្គលទាំង
 នោះ ។ មេ ។ វិជ្ជាផង ។

(៣២៩) ក្រុងសាវត្ថី ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមាន
 ឈាននេះ មាន៤ពួក ។ បុគ្គលទាំង ៤ ពួកដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការ-
 ចូលសមាជិ តែមិនធ្វើដោយគោរពក្នុងសមាជិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកធ្វើដោយគោរពក្នុងសមាជិ តែ
 មិនឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាជិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមាន

ឈាយី ទេវ សមាធិស្មី សមាចត្តិកុសលោ ហោតិ ទ
សមាធិស្មី សក្កទូការី ។ ឥទ បទ ភិក្ខុវេ ឯកោទ្វា
ឈាយី សមាធិស្មី សមាចត្តិកុសលោ ទ ហោតិ ស-
មាធិស្មី សក្កទូការី ទ ។ តត្រ ។ បេ ។ ចវរោ
ចាតិ ។

[៣៣០] សាវត្ថិ ។ ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ ឈាយី ។
កតមេ ចត្តារោ ។ ឥទ ភិក្ខុវេ ឯកោទ្វា ឈាយី
សមាធិស្មី សមាចត្តិកុសលោ ហោតិ ទ សមាធិស្មី
សាតទូការី ។ ឥទ បទ ភិក្ខុវេ ឯកោទ្វា ឈា-
យី សមាធិស្មី សាតទូការី ហោតិ ទ សមាធិស្មី
សមាចត្តិកុសលោ ។ ឥទ បទ ភិក្ខុវេ ឯកោទ្វា
ឈាយី ទេវ សមាធិស្មី សមាចត្តិកុសលោ ហោតិ
ទ សមាធិស្មី សាតទូការី ។ ឥទ បទ ភិក្ខុវេ
ឯកោទ្វា ឈាយី សមាធិស្មី សមាចត្តិកុសលោ ទ
ហោតិ សមាធិស្មី សាតទូការី ទ ។ តត្រ ។ បេ ។
ចវរោ ចាតិ ។

ឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិ ទាំងមិន
ធ្វើដោយគោរពក្នុងសមាធិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ
ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិផង ជាអ្នកធ្វើដោយ
គោរពក្នុងសមាធិផង ។ ចណ្ណាបុគ្គលទាំងនោះ ។ បេ ។ ថ្ងៃថ្នាំផង ។

[៣៣១] ក្រុងសាវត្ថិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមាន
ឈាននេះ មាន ៤ ពួក ។ បុគ្គលទាំង ៤ ពួកដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
ទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការ
ចូលសមាធិ តែមិនធ្វើឱ្យរឿយ ។ ក្នុងសមាធិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកធ្វើឱ្យរឿយ ក្នុងសមាធិ តែ
មិនឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមាន
ឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិ ទាំងមិន
ធ្វើឱ្យរឿយ ក្នុងសមាធិ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលមានឈាន
ខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិផង ធ្វើឱ្យរឿយ
ក្នុងសមាធិផង ។ ចណ្ណាបុគ្គលទាំងនោះ ។ បេ ។ ថ្ងៃថ្នាំផង ។

សមាធិសំយុង្គ

(៣៣១) សាវត្ថិ ។ ធាតុរោមេ កិក្ខុវេ ឈាយី ។
 កាតមេ ធាតុរោ ។ ឥធន កិក្ខុវេ ឯកោ ឈាយី
 សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ហោតិ ឧ សមាធិស្មី
 សច្ចាយកាវី ។ ឥធន បធន កិក្ខុវេ ឯកោ ឈាយី
 សមាធិស្មី សច្ចាយកាវី ហោតិ ឧ សមាធិស្មី
 សមាធិកុសលោ ។ ឥធន បធន កិក្ខុវេ ឯកោ ឈាយី
 លេវ សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ហោតិ ឧ
 សមាធិស្មី សច្ចាយកាវី ។ ឥធន បធន កិក្ខុវេ
 ឯកោ ឈាយី សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ឧ
 ហោតិ សមាធិស្មី សច្ចាយកាវី ឧ ។ តត្រ កិក្ខុវេ
 ឃ្វាយំ ឈាយី សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ឧ
 ហោតិ សមាធិស្មី សច្ចាយកាវី ឧ ។ អយំ ឥមេសំ
 ធនុធិ ឈាយីនិ អត្តោ ឧ សេដ្ឋោ ឧ ចាមោក្ខោ ឧ
 ឧត្តោ ឧ បវរោ ឧ ។ សេយ្យថាបិ កិក្ខុវេ តវា ចិរិ
 ចិរញ្ញា ធនិ ធនិញ្ញា លវិធិតំ លវិធិត្តញ្ញា សច្ចិ សច្ចិញ្ញា
 សច្ចិមណ្ឌោ តត្រ អក្កមក្ខាយតិ ឯវមេវ ទោ កិក្ខុវេ

សមាធិសំយុង្គ

(ឃ្វាយ) ក្រុងសាវត្ថិ ។ ម្ចាស់កិក្ខុវេ បុគ្គលមាន
 ឈាននេះ មាន ៤ ពួក ។ បុគ្គលទាំង ៤ ពួកដូចខ្លះ ។ ម្ចាស់កិក្ខុ
 វេ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការ
 ចូលសមាធិ តែមិនធ្វើឱ្យសច្ចាយក្នុងសមាធិ ។ ម្ចាស់កិក្ខុវេ បុគ្គលមាន
 ឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកធ្វើឱ្យសច្ចាយក្នុងសមាធិ តែ
 មិនឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិ ។ ម្ចាស់កិក្ខុវេ បុគ្គលមាន
 ឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិ ទាំងមិន
 ធ្វើឱ្យសច្ចាយក្នុងសមាធិ ។ ម្ចាស់កិក្ខុវេ បុគ្គលមានឈាន
 ខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិផង ជាអ្នកធ្វើ
 ឱ្យសច្ចាយក្នុងសមាធិផង ។ ម្ចាស់កិក្ខុវេ បណ្តាបុគ្គលទាំងនោះ
 បុគ្គលមានឈានណា ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិផង ជាអ្នកធ្វើ
 ឱ្យសច្ចាយក្នុងសមាធិផង ។ បណ្តាបុគ្គលអ្នកមានឈានទាំង ៤ ពួកនេះ
 បុគ្គលនេះ ខ្ពង់ខ្ពស់ផង ប្រសើរផង ជាប្រធានផង ទុក្ខមផង វិជ្ជា
 ផង ។ ម្ចាស់កិក្ខុវេ ទិកដោះស្រស់កើតអំពីមេរោ ទិកដោះដូរកើត
 អំពីទិកដោះស្រស់ ទិកដោះរបស់កើតអំពីទិកដោះដូរ ទិកដោះរោគកើត
 ទិកដោះរបស់ ទិកដោះថ្វារកើតអំពីទិកដោះរោ បណ្តាទិកដោះទាំងនោះ
 ទិកដោះថ្វារនេះប្រាកដជាប្រសើរ យ៉ាងណាមិញ ម្ចាស់កិក្ខុវេ

យាយី ឈាយី សមាធិស្មី សមាធិកុសលោ ច
ហោតិ សមាធិស្មី សច្ចាយកាវី ច ។ អយិ ឥមេសិ
ចក្កុំ ឈាយិំ អត្តោ ច សេដ្ឋោ ច ពាមោត្តោ
ច ឧត្តមោ ច ចវរោ ពាតិ(១) ។

(៣៣២) សាវត្ថិ ។ ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ ឈាយី ។
កកមេ ចត្តារោ ។ ឥច ភិក្ខុវេ ឯកោត្តោ ឈាយី ស-
មាធិស្មី មិច្ឆិកុសលោ ហោតិ ច សមាធិស្មី វុដ្ឋានកុ-
សលោ ។ ឥច ចន ភិក្ខុវេ ឯកោត្តោ ឈាយី សមា-
ធិស្មី វុដ្ឋានកុសលោ ហោតិ ច សមាធិស្មី មិច្ឆិកុ-
សលោ ។ ឥច ចន ភិក្ខុវេ ឯកោត្តោ ឈាយី ទេវ
សមាធិស្មី មិច្ឆិកុសលោ ហោតិ ច សមាធិស្មី វុដ្ឋា-
នកុសលោ ។ ឥច ចន ភិក្ខុវេ ឯកោត្តោ ឈាយី
សមាធិស្មី មិច្ឆិកុសលោ ច ហោតិ សមាធិស្មី វុដ្ឋា-
នកុសលោ ច ។ តត្រ ភិក្ខុវេ យាយី ឈាយី ។ ចេ ។
ឧត្តមោ ច ចវរោ ពាតិ ។

១ ឧ. ឆ. ៥៣ បរិ ៥២៦ បដិយ ១០៧ អង្គ ៣ ឥន្ទសុត្តនិកាយោ វុដ្ឋានបដ
សិ ឥតិ បាវា វិស្សុតិ ។

បុគ្គលមានឈានណា ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការចូលសមាធិផង ធ្វើឱ្យ
សច្ចាយក្នុងសមាធិផង ។ ចណ្ណាបុគ្គលាធិកានយានចាំ ៤ ពួកនេះ
បុគ្គលនេះ ខ្ពង់ខ្ពស់ផង ប្រសើរផង ជាប្រធានផង ឧត្តមផង វៃថ្លាផង
ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

(៣៣២) ក្រុងសាវត្ថិ ។ ម្នាលភិក្ខុចាំឱ្យយ បុគ្គលមាន
ឈាននេះ មាន៤ ពួក ។ បុគ្គលចាំ ៤ ពួកដូចម្តេចខ្លះ ។ ម្នាលភិក្ខុ
ចាំឱ្យយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការ
រត់កល់សមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងការចេញចាកសមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុ
ចាំឱ្យយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុងការ
ចេញចាកសមាធិ តែមិនឈ្លាសវៃក្នុងការរត់កល់សមាធិ ។ ម្នាលភិក្ខុ
ចាំឱ្យយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិនឈ្លាសវៃក្នុង
ការរត់កល់សមាធិ ចាំមិនឈ្លាសវៃក្នុងការចេញចាកសមាធិ ។ ម្នាល
ភិក្ខុចាំឱ្យយ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឈ្លាសវៃក្នុង
ការរត់កល់សមាធិផង ឈ្លាសវៃក្នុងការចេញចាកសមាធិផង ។ ម្នាល
ភិក្ខុចាំឱ្យយ ចណ្ណាបុគ្គលចាំនោះ បុគ្គលមានឈានណា ។ ចេ ។
ឧត្តមផង វៃថ្លាផង ។

សមាជិកយុទ្ធ

[៣៣៣] សាវត្ថី ។ ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ ឈាយី ។
 កតមេ ចត្តារោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ ឯកោ ឈាយី ស.
 មាជិស្មី វុដ្ឋានកុសលោ ហោតិ ន សមាជិស្មី កល្យាណ-
 កុសលោ ។ សមាជិស្មី កល្យាណកុសលោ ហោតិ ន
 សមាជិស្មី វុដ្ឋានកុសលោ ។ ទេវ សមាជិស្មី វុដ្ឋានកុ-
 សលោ ហោតិ ន សមាជិស្មី កល្យាណកុសលោ ។ ស-
 មាជិស្មី វុដ្ឋានកុសលោ ន ហោតិ សមាជិស្មី កល្យា-
 ណកុសលោ ច ។ តត្រ ភិក្ខុវេ ឃ្វាយី ឈាយី ។ មេ ។
 ទត្តមោ ច ។ មរោ ចាតិ ។

[៣៣៤] សាវត្ថី ។ សមាជិស្មី កល្យាណកុសលោ
 ហោតិ ន សមាជិស្មី អារម្មណកុសលោ ។ សមាជិស្មី
 អារម្មណកុសលោ ហោតិ ន សមាជិស្មី កល្យាណកុ-
 សលោ ។ ទេវ សមាជិស្មី កល្យាណកុសលោ ហោតិ

សមាជិកយុទ្ធ

[ធាន១] ក្រុងសាវត្ថី ។ មាលភិក្ខុចាំនិទ្យាយ បុគ្គលមាន
 ឈាននេះ មាន៦ពួក ។ បុគ្គលចាំនិ ៤ ពួកដូចម្តេចខ្លះ ។ មាល
 ភិក្ខុចាំនិទ្យាយ បុគ្គលមានឈានខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកឆ្ងោសវិក្រ
 ការចេញចាកសមាជិ តែមិនឆ្ងោសវិក្រការធ្វើចិត្តឱ្យរីករាយស្រួលក្នុង
 សមាជិ ។ ឆ្ងោសវិក្រការធ្វើចិត្តឱ្យរីករាយស្រួលក្នុងសមាជិ តែមិន
 ឆ្ងោសវិក្រការចេញចាកសមាជិ ។ មិនឆ្ងោសវិក្រការចេញចាក
 សមាជិ មិនឆ្ងោសវិក្រការធ្វើចិត្តឱ្យរីករាយស្រួលក្នុងសមាជិ ។ ជា
 អ្នកឆ្ងោសវិក្រការចេញចាកសមាជិផង ឆ្ងោសវិក្រការធ្វើចិត្តឱ្យរីក-
 រាយស្រួលក្នុងសមាជិផង ។ មាលភិក្ខុចាំនិទ្យាយ ចណ្តាបុគ្គលចាំនិ
 នោះ បុគ្គលមានឈានណា ។ មេ ។ ទត្តមផង វិជ្ជាផង ។

[ធាន២] ក្រុងសាវត្ថី ។ ជាអ្នកឆ្ងោសវិក្រការធ្វើចិត្តឱ្យរីករាយ
 ស្រួលក្នុងសមាជិ តែមិនឆ្ងោសវិក្រការចេញចាកសមាជិ ។ ឆ្ងោសវិ-
 ក្រការចេញចាកសមាជិ តែមិនឆ្ងោសវិក្រការធ្វើចិត្តឱ្យរីករាយស្រួល
 ក្នុងសមាជិ ។ មិនឆ្ងោសវិក្រការធ្វើចិត្តឱ្យរីករាយស្រួលក្នុងសមាជិ

ន សមាធិស្មី អារម្មណកុសលោ ។ សមាធិស្មី កាល្មិក-
 កុសលោ ច ហោតិ សមាធិស្មី អារម្មណកុសលោ
 ច ។ តត្រ ភិក្ខុវេ យ្យាយំ ណាយំ ។ ចេ ។ ឧត្តមោ
 ច បវេណ ចាតិ ។

[៣៣៨] សាវត្ថិ ។ សមាធិស្មី អារម្មណកុសលោ
 ហោតិ ន សមាធិស្មី កោចកុសលោ ។ សមាធិស្មី
 កោចកុសលោ ហោតិ ន សមាធិស្មី អារម្មណកុស-
 លោ ។ នេវ សមាធិស្មី អារម្មណកុសលោ ហោតិ
 ន សមាធិស្មី កោចកុសលោ ។ សមាធិស្មី អារម្ម-
 ណកុសលោ ច ហោតិ សមាធិស្មី កោចកុសលោ
 ច ។ តត្រ ភិក្ខុវេ យ្យាយំ ណាយំ ។ ចេ ។ ឧត្តមោ
 ច បវេណ ចាតិ ។

ចំនីមិន ល្ងាសវិក្កនិការម្មណ៍ក្នុងសមាធិ ។ ល្ងាសវិក្កនិការម្មណ៍ក្នុងក្រិក
 កយស្រួលក្នុងសមាធិផង ល្ងាសវិក្កនិការម្មណ៍ក្នុងសមាធិផង ។ ម្ចាស់
 ភិក្ខុចំនីឡាយ បណ្តាបុគ្គលចំនីនោះ បុគ្គលមានឈានណា ។ ចេ ។
 ឧត្តមផង ថ្ងៃថ្ងៃផង ។

[៣៣៩] ត្រងិសាវត្ថិ ។ ល្ងាសវិក្កនិការម្មណ៍ក្នុងសមាធិ
 តែមិន ល្ងាសវិក្កនិការចរក្នុងសមាធិ ។ ល្ងាសវិក្កនិការចរក្នុងសមាធិ
 តែមិន ល្ងាសវិក្កនិការម្មណ៍ក្នុងសមាធិ ។ មិន ល្ងាសវិក្កនិការម្មណ៍
 ក្នុងសមាធិ ចំនីមិន ល្ងាសវិក្កនិការចរក្នុងសមាធិ ។ ល្ងាសវិក្កនិ
 ការម្មណ៍ក្នុងសមាធិផង ល្ងាសវិក្កនិការចរក្នុងសមាធិផង ។ ម្ចាស់
 ភិក្ខុចំនីឡាយ បណ្តាបុគ្គលចំនីនោះ បុគ្គលមានឈានណា ។ ចេ ។
 ឧត្តមផង ថ្ងៃថ្ងៃផង ។

សមាធិសំយុង្គ

(៣៣៦) សាវត្ថិ ។ សមាធិស្មី កោធរកុសលោ
 ហោតិ ១ សមាធិស្មី អភិធិហារកុសលោ ។ សមា-
 ធិស្មី អភិធិហារកុសលោ ហោតិ ១ សមាធិស្មី កោធរ-
 កុសលោ ។ ទេវ សមាធិស្មី កោធរកុសលោ ហោតិ
 ១ សមាធិស្មី អភិធិហារកុសលោ ។ សមាធិស្មី កោ-
 ធរកុសលោ ៥ ហោតិ សមាធិស្មី អភិធិហារកុសលោ
 ៥ ។ សេយ្យជាចំ ភិក្ខុវេ ពវា ទិវំ ទិវម្ហា នធិ នធិម្ហា
 ទវធិតំ ទវធិកម្ហា សច្យំ សច្យម្ហា សច្យមណ្ឌា គក្រ
 អក្កមក្កាយតិ ឯវទេវ ទោ ភិក្ខុវេ យាយិ ឈាយិ
 សមាធិស្មី កោធរកុសលោ ៥ សមាធិស្មី អភិធិហារ-
 កុសលោ ៥ ។ អយំ វេទេសំ ធរុច្ឆំ ឈាយិចំ ។ បេ ។
 ឧត្តមោ ៥ បវរោ ជាតិ ។

សមាធិសំយុង្គ

(៣៣៦) ក្រុងសាវត្ថិ ។ ល្ងាសវៃក្រុងភោចក្រុងសមាធិ គៃ
 មិនល្ងាសវៃ ក្រុងភោចក្រុងសមាធិ ។ ល្ងាសវៃក្រុងភោចក្រុងសមាធិ
 គៃមិនល្ងាសវៃ ក្រុងភោចក្រុងសមាធិ ។ មិនល្ងាសវៃក្រុងភោចក្រុង
 សមាធិ ទាំងមិនល្ងាសវៃក្រុងភោចក្រុងសមាធិ ។ ល្ងាសវៃក្រុងភោច
 ក្រុងសមាធិផង ល្ងាសវៃក្រុងភោចក្រុងសមាធិផង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ ទិកដោះស្រស់កើតអំពីមេរោ ទិកដោះជូរកើតអំពីទិកដោះស្រស់
 ទិកដោះទាបកើតអំពីទិកដោះជូរ ទិកដោះហៃកើតអំពីទិកដោះទាប ទិក
 ដោះថ្លៃកើតអំពីទិកដោះហៃ បណ្តាទិកដោះទាំងនោះ ទិកដោះថ្លៃប្រាកដ
 ជាច្រើនស្រីដាក់ យ៉ាងណាមិញ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុក្កលមានលាភ
 ណា ជាអ្នកល្ងាសវៃក្រុងភោចក្រុងសមាធិផង ល្ងាសវៃក្រុងភោចក្រុង
 សមាធិផង ។ បណ្តាចុក្កលមានលាភទាំង ៤ នេះ ចុក្កលនេះ ។ បេ ។
 ឧត្តមផង វៃថ្លៃផង ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

(៣៣៧) សាវត្ថី ។ សមាធិស្មី អភិធិហារកុសលោ ហោតិ ឧ សមាធិស្មី សក្កទូតារី ។ សមាធិស្មី សក្កទូតារី ហោតិ ឧ សមាធិស្មី អភិធិហារកុសលោ ។ ខេវ សមាធិស្មី អភិធិហារកុសលោ ហោតិ ឧ សមាធិស្មី សក្កទូតារី ។ សមាធិស្មី អភិធិហារកុសលោ ឧ ហោតិ សមាធិស្មី សក្កទូតារី ឧ ។ តត្រ ភិក្ខុវេ យាយី ឈាយី ។ មេ ។ ទុត្តខោ ឧ បវរោ ចាតិ ។

(៣៣៨) សាវត្ថី ។ សមាធិស្មី សក្កទូតារី ហោតិ ឧ សមាធិស្មី សាតទូតារី ។ សមាធិស្មី សាតទូតារី ហោតិ ឧ សមាធិស្មី សក្កទូតារី ។ ខេវ សមាធិស្មី សក្កទូតារី ហោតិ ឧ សមាធិស្មី សាតទូតារី ។ សមាធិស្មី សក្កទូតារី ឧ ហោតិ សមាធិស្មី សាតទូតារី ឧ ។ តត្រ ភិក្ខុវេ យាយី ឈាយី ។ មេ ។ ទុត្តខោ ឧ បវរោ ចាតិ ។

(៣៣៧) ក្រុងសាវត្ថី ។ (បុគ្គលទ្វេ) ល្អាសវៃ ក្នុងការកសាងសមាធិ តែមិនធ្វើដោយគោរពក្នុងសមាធិ ។ ធ្វើដោយគោរពក្នុងសមាធិ តែមិនល្អាសវៃ ក្នុងការកសាងសមាធិ ។ មិនល្អាសវៃ ក្នុងការកសាងសមាធិ ទាំងមិនធ្វើដោយគោរពក្នុងសមាធិ ។ ល្អាសវៃ ក្នុងការកសាងសមាធិផង ធ្វើដោយគោរពក្នុងសមាធិផង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចណ្ណបុគ្គលទាំងនោះ បុគ្គលមានឈានណា ។ មេ ។ ទុត្តមផង ថ្ងៃថ្នាំផង ។

(៣៣៨) ក្រុងសាវត្ថី ។ (បុគ្គលទ្វេ) ធ្វើដោយគោរពក្នុងសមាធិ តែមិនធ្វើឱ្យរឿយ ។ ក្នុងសមាធិ ។ ធ្វើឱ្យរឿយ ។ ក្នុងសមាធិ តែមិនធ្វើដោយគោរពក្នុងសមាធិ ។ មិនធ្វើដោយគោរពក្នុងសមាធិ ទាំងមិនធ្វើឱ្យរឿយ ។ ក្នុងសមាធិ ។ ធ្វើដោយគោរព ក្នុងសមាធិផង ធ្វើឱ្យរឿយ ។ ក្នុងសមាធិផង ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចណ្ណបុគ្គលទាំងនោះ បុគ្គលមានឈានណា ។ មេ ។ ទុត្តមផង ថ្ងៃថ្នាំផង ។

[៣៣៧] សាវត្ថុ ។ ចត្តារោមេ កិក្ខុវេ ឈាយី ។
 កតមេ ចត្តារោ ។ ឥទ កិក្ខុវេ ឯកោ ឈាយី ស-
 មាធិស្មី សាតទ្ធការី ហោតិ ន សមាធិស្មី សប្បាយ-
 ការី ។ ឥទ បទ កិក្ខុវេ ឯកោ ឈាយី សមាធិស្មី
 សប្បាយការី ហោតិ ន សមាធិស្មី សាតទ្ធការី ។
 ឥទ បទ កិក្ខុវេ ឯកោ ឈាយី ទេវ សមាធិស្មី
 សាតទ្ធការី ហោតិ ន សមាធិស្មី សប្បាយការី ។
 ឥទ បទ កិក្ខុវេ ឯកោ ឈាយី សមាធិស្មី សា-
 តទ្ធការី ច ហោតិ សមាធិស្មី សប្បាយការី ច ។
 កត្រ កិក្ខុវេ យាយី ឈាយី សមាធិស្មី សាតទ្ធការី
 ច សមាធិស្មី សប្បាយការី ច ។ អយំ ឥទេសំ
 ទត្ថំ ឈាយីទំ អត្តា ច សេដ្ឋោ ច ចាមោក្ខោ
 ច ទុក្ខោ ច បវរោ ចាតិ ។ សេយ្យជាថិ កិក្ខុវេ
 កវា ទិវិ ទិវត្តា នទិ នទិវត្តា នវទិវិ នវទិ-
 ត្តា សប្បិ សប្បិវត្តា សប្បិមណ្ឌា កត្រ អត្ត-
 មក្កាយតិ វិវេទ ទោ កិក្ខុវេ យាយី ឈាយី

(៣៣៨) ក្រុងសាវត្ថុ ។ ម្ចាស់កិក្ខុវេ បុគ្គលមាន
 ឈាននេះ មាន៤ ពួក ។ បុគ្គលទាំង ៤ ពួក ដូចម្តេចខ្លះ ម្ចាស់កិក្ខុ
 វេ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកធ្វើឱ្យរឿយៗក្នុង
 សមាធិ តែមិនធ្វើឱ្យសប្បាយក្នុងសមាធិ ។ ម្ចាស់កិក្ខុវេ បុគ្គល
 មានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកធ្វើឱ្យសប្បាយក្នុងសមាធិ តែមិនធ្វើ
 ឱ្យរឿយៗ ក្នុងសមាធិ ។ ម្ចាស់កិក្ខុវេ បុគ្គលមានឈានខ្លះ
 ក្នុងលោកនេះ មិនធ្វើឱ្យរឿយៗក្នុងសមាធិ ទាំងមិនធ្វើឱ្យសប្បាយក្នុង
 សមាធិ ។ ម្ចាស់កិក្ខុវេ បុគ្គលមានឈានខ្លះក្នុងលោកនេះ ជា
 អ្នកធ្វើឱ្យរឿយៗក្នុងសមាធិផង ធ្វើឱ្យសប្បាយក្នុងសមាធិផង ។ ម្ចាស់
 កិក្ខុវេ បណ្តាបុគ្គលទាំងនោះ បុគ្គលមានឈានណា ជាអ្នកធ្វើ
 ឱ្យរឿយៗ ក្នុងសមាធិផង ជាអ្នកធ្វើឱ្យសប្បាយក្នុងសមាធិផង ។ បណ្តា
 បុគ្គលមានឈាន ទាំង ៤ ពួកនេះ បុគ្គលនេះ ខ្លាំងខ្លាំងផង ប្រសើរ
 ផង ជាប្រធានផង ឧត្តមផង វិបូលផង ។ ម្ចាស់កិក្ខុវេ ទឹក
 ដោះស្រស់កើតអំពីមេតា ទឹកដោះដូរកើតអំពីទឹកដោះស្រស់ ទឹកដោះ
 ទាបកើតអំពីទឹកដោះដូរ ទឹកដោះរាវកើតអំពីទឹកដោះទាប ទឹកដោះដូរ
 កើតអំពីទឹកដោះរាវ បណ្តាទឹកដោះទាំងនោះ ទឹកដោះដូរ ប្រាកដជា
 ប្រសើរ យ៉ាងណាមិញ ម្ចាស់កិក្ខុវេ បុគ្គលមានឈានណា

សមាធិស្មី សាតត្វការី ឆ សមាធិស្មី សប្បាយការី
ឆ ។ អយំ ឥមេសំ ចន្ទុដ្ឋំ ណាយំធិំ អត្តោ ឆ
សេដ្ឋោ ឆ ចាមោក្ខោ ឆ ឧត្តមោ ឆ បវរោ ចាតិ ។
ឥន្ទេរោឆ កកវា ។ អត្តមចា តេ ភិក្ខុ កកវតោ
កាសិកំ អភិទទ្ធកិំ ។ (បញ្ញាសិ^(១)) វេយ្យាការណាធិ
វិទ្ធាវេតទ្វាធិ) ។

សមាធិសំយុត្តំ សម្ពុំ ។

ពុត្តទានំ

សមាធិ សមាបត្តិ មិតិ
វិជ្ជាធិ កាល្យាណាម្មណោ ឆ
កោនរោ អភិធិហារោ
សក្កាសាតត្វការី
អដោបិ សប្បាយន្តិ ។

ខន្ធហវគ្គសំយុត្តំ សម្ពុំ ។

១ ឃ. អញ្ញា ។

ជាអ្នកធ្វើឱ្យរឿយៗក្នុងសមាធិផង ធ្វើឱ្យសប្បាយក្នុងសមាធិផង ។ បណ្តា
បុគ្គលមានឈាន ទាំង ៤ ពួកនេះ បុគ្គលនេះ ខ្ពង់ខ្ពស់ផង ប្រសើរ
ផង ជាប្រធានផង ទុក្ខមផង ដៃជួបផង កិរិយានិទានផង ។ លុះព្រះ
មានព្រះភោគ ទ្រង់គ្រាសំភាសិតនេះចប់ហើយ ។ ពួកភិក្ខុទាំងនោះ
ក៏មានចិត្តរីករាយ ក្រេកអរនឹងភាសិតរបស់ព្រះមានព្រះភោគ ។ (វេយ្យា-
ករណី ៥០ បណ្ឌិតប្បវិទ្ធិពិស្តារផងចុះ) ។

ចប់ សមាធិសំយុត្ត ។

ទុទ្ធានក្នុងសមាធិសំយុត្តនោះ គឺ

និយាយអំពីសមាធិ ១ ការចូលសមាធិ ១ ការកំលំខ្សែស-
មាធិ ១ ការចេញចាកសមាធិ ១ ការធ្វើចិត្តឱ្យរីករាយស្រួល
ក្នុងសមាធិ ១ ការម្ស្រងក្នុងសមាធិ ១ គោចរក្នុងសមាធិ ១
ការកលានសមាធិ ១ ធ្វើដោយគោតក្នុងសមាធិ ១ ធ្វើឱ្យ
រឿយៗ ក្នុងសមាធិ ១ ទាំងធ្វើឱ្យសប្បាយក្នុងសមាធិ ១ ។

ចប់ សំយុត្តនិកាយខន្ធហវគ្គ ។

សមាធិសំយុង្គ

ច្រើន វិញ្ញាណ

នកុលបិទា អនិច្ចត្យ
 ការី នកុណកោន ឆ
 អន្តរិមេន ចញ្ញាសោ
 ចម្រោតិ ចវុទ្ធាតិ ។
 ឧបាយោ អរហំ ទដ្ឋនិយោ
 ថេរិ បុច្ឆេន បក្ខមំ
 ចន្ទ្របណ្ណាសកោសលោ
 សម្មុទ្ធនប្បកាសិតិ ។
 អន្តំ ចឌ្ឍកមិការិដ្ឋា
 កុក្កលំ និដ្ឋិបក្ខមំ

សមាធិសំយុង្គ

ទទួលបានវិញ្ញាណសំយុង្គទាំងនោះ គឺ

និយាយអំពីនកុលបិទាវិញ្ញាណ ។ អនិច្ចវិញ្ញាណ ។ ការវិញ្ញាណ ។ នកុណ-
 កវិញ្ញាណ ។ អន្តរិមេនវិញ្ញាណ ។ លោកចាត់ជាបឋមបណ្ណាសកៈ (មូល-
 បណ្ណាសកៈ) ។ ឧបាយវិញ្ញាណ ។ អរហន្តវិញ្ញាណ ។ ទដ្ឋនិយោវិញ្ញាណ ។
 ថេរិវិញ្ញាណ ។ ជាគម្រប់ ៨ នឹងបុច្ឆវិញ្ញាណ ដែលលោកសំដែងហើយ
 ថា ជាមជ្ឈិមបណ្ណាសកៈ ។ អន្តវិញ្ញាណ ។ ចឌ្ឍកមិ-
 វិញ្ញាណ ។ កុក្កលវិញ្ញាណ ។ ជាគម្រប់ ៨ នឹងនិដ្ឋិវិញ្ញាណ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយស្ស ខន្ធវិវេក

ឥតិយោ បណ្ណាសកោ វុត្តោ

ជំនាន់ភាគី បុព្វតីតិ ។

ទទ្ធភជនិដ្ឋិ ច ឡិក្ខន្តិ

ឧប្បាទេន កិលេសេន ច

សារីច្ចុត្តោ ច ចានោ ច

សុបណ្ណាតទ្ធាកាយិកា

ពលាយោ វុច្ឆតោត្តោ ច

ឈានេន កវតិ តោសាតិ(១) ។

• ១. ប. ខន្ធវិវេកសំយុត្តន្ត ទិដ្ឋិ ឡិក្ខន្តិ ឧប្បាទា កិលេសសារីច្ចុត្តោ ច ឧត្តា សុបណ្ណ-
តទ្ធា វិលាយវុច្ឆយាយន្តិ ខន្ធវិវេក្ខិ តោសាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ ខន្ធវិវេក

លោកចាត់ជាភិក្ខុបណ្ណាសកៈ (ចូលបណ្ណាសកៈកំប៉ាន)

ហៅជាភិក្ខុកំប៉ាន ។ ខន្ធសំយុត្ត ១ រាជសំយុត្ត ១ ទិដ្ឋិ-

សំយុត្ត ១ ឡិក្ខន្តិសំយុត្ត ១ ឧប្បាទសំយុត្ត ១ កិលេស-

សំយុត្ត ១ សារីច្ចុត្តសំយុត្ត ១ ចានសំយុត្ត ១ សុបណ្ណ-

សំយុត្ត ១ ឧប្បាទាយិកសំយុត្ត ១ ពលាយសំយុត្ត ១ វុច្ឆ-

តោសំយុត្ត ១ សោតិសំយុត្ត ១ ត្រូវដឹង ១៣ សំយុត្ត ។